UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Iasonis Mayni I. C. In ... Digesti Novi Partem Commentarii

In Primam Digesti Novi Partem Commentarii

Dal Maino, Giasone

Lvgdvni, M.D.LXIX.

De acquirenda possessione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96914

Visual Library

cum ſimilibus.ff.de pac.Et per iſta cum laude Dei ſit impoſi-
tus finis huic tit.de ope.no.nuncia.

¶Supꝛemi iuriſconſultoꝛum principis vtriuſqꝫ cenſure mo-
narche conſummatiſſimi in odioſum titulum de acquirē. poſ.
Iaſonis de Mayno diuina ac perutilis interpꝛetatio incipit
anno ſalutis.M.dvij.die iij.Nouembꝛis.

¶De acquirenda poſſeſſione. Rubꝛica.

1 ☞Vſucapio non poteſt eſſe ſine poſſeſſione.
2 Lex non vult facere actus ſuos fruſtratoꝛios vel quod de fa-
cili poſſint reddi fruſtratoꝛij.
3 De iure cano.mala fides quandocunqꝫ veniens, pꝛeſcriptio-
nem interrumpit.
4 In pꝛeſcribendis actionibus non requiritur poſſeſſio.
5 Non valenti agere,non currit pꝛeſcriptio.
6 Qui dolo deſijt poſſidere,poteſt conueniri ac ſi poſſideret.
7 Sicut ad acquiſitionem dñij per vſucapionem, ſic de iure ciui
li requiritur poſſeſſio,ita ad acquiſitionem dñij que fit de iure
gentium,requiritur poſſeſſio,per traditionem,vel occupatio-
nem vel appꝛehenſionem.
8 Ex traditione poteſt transferri dominium, dato quod tradēs
non poſſideat ipſe ſed alter.
9 Dominium de iure gentium ꝛ poſſeſſio ſunt equalia in oꝛigi-
ne qꝛ vtrunqꝫ de iuregentiū,ſed dñium eſt nobilius poſſeſſiōe.
10 Contrarioꝛum eadem eſt diſciplina quo ad cognitionē,ꝛ quid
quo ad iuris diſpoſitionem.nu.11.
12 Sentētia lata ſuper repulſione exce.peremptoꝛie,ita eſt inter
locutoꝛia ſicut lata ſuper admiſſione,
13 Ubi exceptio non pōt ꝓbari per teſtes ex foꝛma ſtatuti: ſimili
ter actio nec replicatio.
14 Contrarioꝝ nō ſolū eſt eadem diſciplina, ſed etiam potentia.
15 Circa pꝛobationes eque fauetur reo ſicut actoꝛi.
16 Si ex foꝛma ſtatuti legatum poteſt ꝓbari per duos teſtes eo-
dem modo reuocatio legati.
17 Sicut renuntiatio beneficij poteſt ꝓbari per teſtes ꝛ nō eſt ne
ceſſaria ſcriptura,ita ꝛ collatio beneficij,
18 Aduerbium bene,quid imponat.
19 Hec regula ſcilicet ꝯtrarioꝛum ꝛc. non pꝛocedit in his que ſunt
ſtricti iuris.
20 Contrarioꝛum ꝯtria eſt iuris diſpoſitio,qñ ſubeſt contraria vel
diuerſa ratio.
21 Si ſtatutū diſponit ꝙ ſoꝛoꝛ nō ſuccedat fratri,an erit idez eꝯ.
22 Statutum excludens ſoꝛoꝛem ab hereditate fratris,nō exclu
dit ab hereditate ſoꝛoꝛis.
23 Si ſtatutum excludat matres a ſucceſſione filij, non intelligi-
tur excludere a ſucceſſione filie,
24 In coꝛrelatiuis diſpoſitum in vno intelligiꝉ diſpoſitū in alio.

OMiſſis. Pꝛefationibus ac ꝑludijs qui
bus ad hāc legēdi ꝓuinciā ac-
cedi ſolet, cū id munus ad oꝛdinarie legentes
ſpectet ꝯdeſcendo ad pꝛincipale inſtitutuz, ꝛ
ſic ad ſubtilem rubꝛ.ff.de acquir.vel amit.poſ.
¶Gl.rubꝛice diuidiꝉ in duas partes.In pri-
ma ꝯtinuat rub.ad pꝛecedentē ti.In ſcda ꝑ viā no.ſm Bar.rñ
det qōni.vel melius remouet vnū ꝯtriū.Scda ibi.Et not.ꝙ hic
dt.In pꝛima parte.Adde qꝺ iſta ꝯtinuatio gl.bene ꝓbaꝉ in l.
j.§.tit.j.ꝛ in §.ſingulorum.inſtit.de re.diui.ꝛ in §.ſi.inſti.de vſu ꝛ
1 habi.Et inquantū dt gl.† ꝙ vſucapio nō ṗt eſſe ſine poſſeſſio-
ne,adde qꝺ poſſeſſio adeo eſt neceſſaria ad vſucapionē qꝺ de-
fectus poſſeſſionis qñcunqꝫ ſuperueniēs interrumpit pꝛeſcri
ptionem.l.naturaliter.ꝛ l.ſi is qui ꝓ emptoꝛe.§.ſi qs bona fide.
vbi tex.no.ꝭ.de vſucap.Et tñ defectus bone fidei ſuperueniēs
de iure ciuili nō interrumpit p̄ſcriptionem.l.iuſto.§.ꝛ ſi poſſeſ-
ſionis.ꝭ.de vſucap.ꝛ l.vnica.§.hoc tñmodo.C.de vſucap.trāſ-
foꝛ.Cur diuerſum.Iſtud eſt nouum dubiū meū nondū ab aliq
tactū.Alias rñdebaꝉ mihi in circulis,ꝑ quendā ſolēnē docto-
2 rem ꝙ rō diuerſitatis eſſet: † qꝛ lex non vult facere actus ſuos
fruſtratoꝛios:vel qui de facili poſſint reddi fruſtratoꝛij.l.nō co
gendū.§.ſi ꝓcuratoꝛi.ꝭ.de ꝓcu.ꝛ l.hec ſtiplo.§.diuus.ꝭ.vt leg.
no.cauea.Sed ſi diceremus ꝙ ꝑ defectū bone fidei ſuꝑuenien
tē interumpereꝉ p̄ſcriptio.Certe p̄ſcriptio que eſt inducta bo-
no publico ne dñia rerū ſint in incerto, vt inquit iuriſconſultꝰ
in l.j.ꝭ.de vſucap.ꝛ inſti.de vſuſca.in pn.de facili tollereꝉ:qꝛ mul
tis modis ṗt induci mala fides,quos enumerat magiſtraliter
Bar.in l.Celſus.ꝭ.de vſuca.omnibus illis modis interrūpere-
tur p̄ſcriptio,ideo lex ciuilis noluit ꝑ defectum bone fidei ſuꝑ-
uenientem interrumpi p̄ſcriptionem.Sed poſſeſſio non ſic de
facili ꝑditur: qꝛ non pōt ꝑdi ſine voluntate.l.iij.§.in amitten-
da.ꝭ.eo.ideo lex tolerauit qꝺ defectus poſſeſſionis ſuꝑueniēs
interrumpat p̄ſcriptionē.Iſta rō non ſatiſfacit:qꝛ ſi q̄rereꝉ qꝺ
ius canonicū fruſtratoꝛie induxiſſet p̄ſcriptionē:qꝛ ꝺ facili poſ
3 ſet interrumpi:cū † de iure canonico mala fides qñcunqꝫ ſuꝑ-
ueniēs interrumpit p̄ſcriptionē.c.ſi.de p̄ſcrip.Et ꝓpterea ego
colligo optimā rōnem diuerſitatis ex verbis Bart. ſi bene in-
ſpiciatur.in l.naturaliter.in vlti.col.ꝭ.de vſucap.ſed ego pleniꝰ
4 declaro quā Bar.Aut † eñ q̄rimus de p̄ſcribendi actionibus
ꝑſonalibus,ꝛ ſic de p̄ſcribendo debito,ꝛ ibi nō requiriꝉ aliqua
poſſeſſio:qꝛ illa p̄ſcriptio ſolū currit ex negligentia creditoꝛis
nō petentis debitū,vt declarat not.Bart.in l.ſequiꝉ.§.ſi viam.
ꝭ.de vſucap.Et iſta non eſt materia noſtra,nec de iſta loquitur
iſta gl.Aut loquitur in p̄ſcriptione actionum realium, ꝛ ſic in
p̄ſcribendo dñio alicuius rei : vbi requiriꝉ poſſeſſio adeo ꝙ ſi
ſuꝑueniat defectus poſſeſſionis interrumpiꝉ p̄ſcriptio.Rō eſt:
5 † qꝛ nō valēti agere nō currit p̄ſcriptio.l.j.in ſi.C.de anna. exce.
declarat magiſtraliter Bart.in l.ſenatuſconſulto.ꝭ.de offi.p̄ſi.
Ergo qñcūqꝫ p̄ſcribens amittit poſ.ꝯueniri nō ṗt actione rea
li q̄ p̄ſupponit dñium in agēte ꝛ poſſeſſionē in ꝯuento.l.ꝛ ex di
uerſo.in pꝛin.ꝛ l.ſi in rem.ꝭ.de rei ven.ꝛ c.examinata.de iudi.iō
interrumpit p̄ſcriptionē:qꝛ ſi deſinat poſſidere:deſinit poſſe cō
ueniri. Sed deſinat eſſe in bona fide:tñ ṗt ꝯueniri: qꝛ ēt deten
tatoꝛ ꝛ p̄do qui detinent rez,pñt ꝯueniri actione reali.iuribus
p̄allegatis nimirum ſi p̄ſcriptio non interrūpiꝉ ꝑ defectum bo
ne fidei ſuꝑuenientē,de iure ciuili.Et ſi ſubtiliter diceres,pone
6 † ꝙ dolo deſijt poſſidere quo caſu ṗt ꝯueniri ꝑinde ac ſi poſſi-
deret.l.ſin autem.§.ſed ꝛ is qui ante.ꝭ.de rei ven. ꝛ l.is qui do-
lo.ꝛ l.pe.ꝭ.illo tit.de rei ven.ergo non deberet tunc interrumpi
p̄ſcriptio.Et tñ iſtud eſt falſum: qꝛ interrumpiꝉ p̄ſcriptio ēt ſi
dolo deſinat poſſidere.l.pe.ꝭ.ꝑ do.Rñde ſm Bar. in d.l.natu-
raliter in tertio requiſito qꝺ ille q̄ dolo deſijt poſſidere:bñ fin-
giꝉ poſſidere ad ſuū dānū,ꝛ in ſui odium,vt poſſit ꝯueniri.ita ſlo
quunꝉ iura p̄alleg.Sed non in fauoꝛē ſuū, vt poſſit p̄ſcribere.
Rō rōnis eſt vltra Bar.qꝛ fictio nunq̄ hꝫ locū niſi vbi adeſt
equitas.l.deniqꝫ.ꝛ l.nec vtilez.ꝭ.ex qui.cau.ma.declarat Bar.
in l.ſi is qui ꝓ emptoꝛe.ꝭ.de vſuca.Sed ꝙ ille q̄ dolo deſijt poſ
ſidere fingaꝉ poſſidere ad ſui dānum ꝛ odium iſtud eſt equū:iō
tunc lex fingit eum poſſidere.Sed non ad ſuū fauoꝛez: qꝛ eſſet
7 iniquum,ꝛ ſic tunc ceſſaret equitas fictionis. ¶ † Contra ꝯti-
nuationem gl.cōiter ab omnibus appꝛobataz Are.hic mouet
vnam difficultatem quam ante eum mouet Alb.de Roſa.hic.
Nam ſicut ad acquiſitionem dñij ꝑ vſucapionē ꝛ ſic de iure ci
uili,requiriꝉ poſſeſſio.l.ſine poſſeſſione.ꝭ.tit.j. ꝛ videmus in gl.
ita ad acquiſitionē dñij q̄ ſit de iuregen.requiriꝉ poſſeſſio ꝑ tra
ditionez vel appꝛehenſionē.l.traditio.in ſi.ꝭ.tit.j.ꝛ l.j.in pn.ꝭ.e.
Unde qua rōne p̄mittiꝉ iſte titulus ante titulum.de vſuca. ea-
dem rōne debuit p̄mitti ante tit.ꝭ.de acqui.re.do.Rñdet du-
pliciter Are.Pꝛimo ꝙ ad eſſe tranſlationis dñij nō ita requi-
8 riꝉ poſſeſſio,ſicut ad eſſe vſucapionis.† Nam ex traditione pōt
transferri dñium.dato qꝺ tradens non poſſideat ipſe ſed alter.
l.ſi fundū.vbi caſus ſingularis ſm eum.ff.de fundo dotali : ſed
nunq̄ reperitur qꝺ vſucapio ſine poſſeſſione ꝓcedat, vt p̄dixi.
ꝛ ita ēt ante eum rñdet Albe.de Roſa.hic.Iſta rñſio mihi nul
latenus ſatiſfacit:qꝛ dñiū de iuregē.de quo loquiꝉ titulus p̄ce
dens nunq̄ cauſaꝉ ſine appꝛehenſione vel occupatione poſſeſ
ſionis:ꝛ ſic niſi mediāte poſſe.l.j.in pꝛin.ꝭ.e.Pꝛeterea,dato qꝺ
aliqñ dñiū acq̄rereꝉ de iuregen.abſqꝫ poſſeſſione, ꝙ tñ nō cre-
do,vt ſtatim dicam:tñ rl'r ſecus eſt,ꝛ debemus attendere illud
qꝺ eſt rl'r,ꝛ non illud ꝙ eſt ſpāliter.l.iiij.§.illud.ꝭ.de fideicom.li
ber.Pꝛeterea lꝫ in aliquibus caſibus acq̄raꝉ dñiuz ſine tradi-
tione ꝛ ſine poſſeſſione,q̄ enumeranꝉ ꝑ gl.magiſtrā.in l.ſi ager.
ꝭ.de rei ven.tñ illis caſibus non acquriꝉ dñium de iuregentiū,
9 ſed de iure ciuili,ſm gl.not.in l.j.ꝭ.de acqui.re.do.† Scdo mo-
do rñdet Are.quod dñium.de iuregen. ꝛ poſſeſſio ſunt equa-
lia in oꝛigine : qꝛ vtrunqꝫ eſt de iuregen.Sed qꝛ dñium eſt lon
ge nobilius poſſeſſione.l.vnica.C.ſi de momē.poſſeſ.fue.appel.
ideo eius tractatus pꝛemittiꝉ tanquam dignioꝛ.l.j.ꝛ ij.ꝭ.de al-
bo ſcriben.Sed in acquiſitione dñij ciuilis ꝑ vſucapionem: qꝛ
poſſeſſio que eſt eius cauſa , eſt vetuſtioꝛ ideo pꝛemittitur per
regulam.§.ſingulorum.inſtitu. de re.diuiſio. Sed nec iſta ſolu.
placet: qꝛ quāuis dñiū ꝛ poſſeſſio fuerint eodem iuregentium
introducta : tñ ſm oꝛdinem intellectus pꝛius fuit introducta
cā,ꝛ ſic poſſeſſio quam dñiū:ideo de ea pꝛius erat tractādū:qꝛ
cā dꝫ pꝛecedere cauſatum.l.licet.§.ea obligatio.ꝭ.de pꝛocu.ꝛ l.
manumiſſiones.ꝭ.de iuſti.ꝛ iure. Alij ſunt qui tertio modo re
ſpōdent qꝺ iuriſcōſultus tractaturꝰ de acquiſitione vtriuſqꝫ
dominij,ſcilicet de iuregen.ꝛ de iure ciuili,cū myſterio poſuit
mediū iſtū titulum de acquir.poſ.tanq̄ medium inter duo ex-
trema , vt ad vtrunqꝫ poſſet fieri relatio.argumen.l.iij.§.filius
autem

aũt.ſ.de lib.⁊ poſthu.Sʒ nec iſta ſol.tollit difficultatẽ q̃re iſte tex.non debuerit ꝓponi ẽt ante tit.precedentẽ. ¶Item ꝯ cõtinuationem glo.⁊ doct. ẽt facit: qꝛ Imperatoꝛ in codice,prius poſuit de vſuca.deinde de acquir.poſ.poſtea de preſcriptio. ⁊ ſic fecit ꝯrium eius ꝙ hic.Ego nouiſſime ſupraſcripte difficultati aliter rñdeo,⁊ dico qđ de iuregentium ſtatim ex poſſeſſione acquiritur dñium: ita qđ nihil tpis eſt mediũ inter poſſeſſionem ⁊ dñiũ: ⁊ ſic poſſeſ.nõ eſt ſeparata a dñio.ideo ſolum ponit tit.de acqui.re.do.Et iſtud eſt qđ proprie đt tex.noſter.in l.j.in prin.ſ.eo.ibi.nam hic ꝓtinus eoꝝ fiunt qui primi poſſeſſionem eoꝝ apprehendunt. Sed in vſucapione reqrit ꝙ ꝓcedat poſſeſ.ſeparata ⁊ multi tpis: aliqñ.x.aliqñ.xx.annoꝝ,⁊ in rebꝰ mobilibus ſaltem requiritur poſſeſſio triennalis. Item requirit qđ talis poſſeſſio ſit ꝯtinuata longo tpe, ideo prius ponit poſſeſſio tanꝗ cã longo tpe ſeparata.Et ſic primo ponitur.de acqui.poſ.poſtea ponitur.de effectu,⁊ ſic de vſucapione. Adde gl.in l.j.in prin.in verbo in his.ſ.eo.q̃ đt qđ in his q̃rit dñiuʒ ſtatim cum poſſeſſione: nec vnũ põt ſeparari ab alio. Secus qñ dñium querit de iure ciuili ꝑ vſucapionem.⁊ ita eſt expedi-
10 ta prima pars gl. ¶†In ea.gl.ad fi.Iſtud ꝙ đt gl.ꝙ ꝯriorum eadem eſt diſciplina.intelligunt Alb.de Ro.Jo.⁊ Raph.Cu. Lu.⁊ Are.eſſe verum,quo ad cognitionem.qꝛ cognito vno de ꝯrijs,cognoſcit ⁊ aliud,vt eſt tex.in l.j.⁊ ibi no.Bar.ſ.de his q ſunt ſui vel alie.iur.in prin.⁊ inſti.de tute.in princ.⁊ l.Pompo.§.ſed ⁊ is.ſ.de ꝑcu.Bar.in l.inter ſtipulantẽ.§.ſacrã. ff.de ꝟb. oblig.Et ſic cognito quibus modis amittat poſſe. cognoſcit qũo retineatur.ita voluit dicere gloſ.Et ſi dicatur de cognito vno de ꝯrijs cognoſcitur ⁊ reliquum, ergo ſuperflue ponit in iſta rub.de amit. poſ. qꝛ ſatis erat cognoſcere qũo acquiratur qꝛ hoc cognito, dʒ cognoſci ꝯrium.ſ.qualiter perdatur ⁊ tñ in iſta rub.ponitur de vtroqꝫ: ſimiliter in hoc titu. tractatur de vtroqꝫ.pʒ in l.iiij.§.in amittenda.l.quemadmodum. l.claʒ poſſidere.§.qui ad nundinas.⁊ in alijs multis locis.ſ.eod. Rñde quod iura prealle.que dicunt ꝙ cognito vno de ꝯrijs: cognoſcitur ⁊ reliquum.procedunt qñ cognito vno de ꝯrijs: neceſſario ſequitur cognitio alterius. pʒ in d.l.j.ſ.de his qui ſunt ſui vel alie.iu.⁊ inſti.đ tute.in prin. Sed cognito quomodo acquiratur poſſeſſio,neceſſario non ſequitur cognitio qũo ⁊ quibus modis perdatur poſſeſſio.patet ex his que tradit Bart. poſt glo.in l.j.in prin.ſ.eo. in iiij.q.dum querit qualiter acquiratur poſ. deinde. in v.q.dum tractat qualiter perdatur poſſeſſio.
11 ¶†Nunquid autem ꝯriorum eadem ſit diſciplina, etiam quo ad iuris diſpoſitionem. Fac duas concluſiones.Prima eſt,ꝙ qñ militat eadem ratio in vtroqꝫ ex ꝯrijs: tunc ꝯriorum eadẽ eſt diſciplina, etiam quo ad iuris diſpoſitionem.l.fi.§.fi.in ver. ꝯ quoqꝫ.ſ.de leg.iij.⁊ l.⁊ ſi ꝯ.§.fi.⁊ ibi gl.not.ſ.de vulg.⁊ pupil. glo.in l.ſm naturam.ſ.de regu.iur.⁊ l.pen.⁊ ibi Bald.in fin.ad hoc not. C.de ſol.vbi eſt text. not. qđ non admittitur quis ad poſtulandum illud cuius ꝯrium non eſſet poſtulaturus. Ad idem text.in l.ſicut maioꝛ. C.de re.here.⁊ text. in l.ſi ex toto. in princi.⁊ ibi Imol.⁊ Mod.ad hoc no.ſ.de lega.j. Dy.in regula qui ſentit onus per illum text.de reg.iu.in vj.Bar.in l.in fundo.in j.col.ſ.de rei ven.⁊ in d.l.inter ſtipulantem.§.ſacram.Cy. Bald.in l.vnica.§.pro ſecundo.in viij.oppo.C.de cadu. tollen.
12 †Ad idem facit ꝙ vult glo.not.in cle.cum a repulſione que eſt cle.fi.de appel.que vult ꝙ ſnĩa lata ſuper repulſione exceptionis peremptorie ita eſt interlocutoria ſicut ⁊ lata ſuper admiſſione:qꝛ eadem ratio militat in vtraqꝫ: qꝛ neutra ipſarum diffinit negotium principale,ſed expectat ſnĩam diffinitiuaʒ poſt ſe.de quo vlti.per Bald.in l.ſi preſes deſertam.C.qũo ⁊ qñ iudi.⁊ latius per Areti.hic.Ad idem facit text. in l.quemadmodum.⁊ ibi dom.Alex.⁊ Are.ad hoc no.ſ.eo.⁊ tex.in c.frequẽs. §.fi.ad fi.in verbo,ex ꝯrio.⁊ ibi Gemi.ad hoc no.de reſti.ſpo.in vj.⁊ tex.in c.hoſpitiolum.in fi.⁊ ibi gl.no.xxxij.diſtin.Et ꝙ ideʒ iuris ſit in vno ꝯriorum quod in reliquo qñ eſt eadem rõ.đt ẽt
13 glo.xxj.diſt.in c.inferioꝛ. † Item ꝯriorum non ſolum eadem eſt diſciplina. Sed etiam eadem eſt potentia.l.ab emptione. ⁊ ibi Bald.ad hoc not.ſ.de pac. Nam que nudo conſenſu poſſunt ꝯhi etiam nudo conſenſu poſſunt reſolui,a pari potentia ꝯriorum,vt ibi ⁊ l.j.⁊ ij.C.qñ lic.ab emp.diſce. Item ꝯriorum eſt ẽt idem modus ſignificandi,vt de ſupremo ⁊ proximo eſt tex.no. in l.ex duobus.in princ.in verſic.ſicut eꝯrio. ⁊ ibi Bald. ⁊ do. Alexan.ad hoc not.ſ.de vulg.⁊ pupil. Item ꝯriorum vnum ⁊ idem eſt ſtatutum ita not.Bald.in c.cum veniſſent.in vlti.co
14 lum.de iudi.†Et per hoc infert not.quod vbi exceptio non poteſt probari per teſtes ex forma ſtatuti, ſimpliciter non poterit ꝓbari ꝑ teſtes actio nec replicatio,vt ibi per eum. Tu cõ-
15 firma optime: qꝛ circa media cauſe ſeruatur equalitas. † Et ſic circa ꝓbationes que fauent reo ſicut actori ⁊ eꝯ,vt eſt gl.in c.cum ad ſedẽ.de reſtitu.ſpo.glo.in c.cum ſint partium iura. đ regu.iur.in vj.dec.in l.de die.in princ.vbi dixi.ſ.qui ſatiſd. cog.
16 † Item ad iſtam regulam adde illud quod not. decidit Bal.in fi.in vlti.C.de fideic.quod ſi ex forma ſtatuti legatum poteſt ꝓbari ꝑ duos teſtes,eodem mõ reuocatio legati poterit ꝑ duos teſtes ꝓbari:qꝛ ꝯrioꝝ eadem eſt diſciplina, ꝑ hoc etiam allegat gl.no.⁊ reputatam ſingularem.in l.cum ꝓponebat.ſ.de le. ij. que ſingulariter vult quot teſtes requirant ad ꝓbationem
a erroris[a] teſtamenti,tot requirant in ipſo teſtõ.idem cũ Bald. tenent d.Car.⁊ Imo.in c.relatũ primo.de teſt.ſeqtur do.Alex. a
17 hic.⁊ idem do.Alex.in d.l.inter ſtipulantem.§.ſacram. † Item adde illud ꝙ no.Bal.in c.ij.ad fi.de reſtit.ſpol.qđ ſicut renũciatio beneficij eccleſiaſtici p̃t ꝓbari ꝑ teſtes ⁊ nõ reqrit ſcripturã, vt ibi eſt tex.ita ẽt collatio beneficij poterit ꝑ teſtes ꝓbari:qꝛ ꝯ-
18 rioꝝ eadem eſt diſciplina,limitãdo vt ibi ꝑ eum.† Item ꝑ iſtaʒ regulam dr̃ poſſe impugnari illud qđ tʒ ſolus Bal.in l.eos.in prin.in ij.col.de app.vbi tʒ ꝙ aduerbiũ bene,ideʒ eſt dicere qđ rite ⁊ recte.Sed aduerbium male,ꝙ eſt ꝯrium ſolum eſt dicere qđ nõ recte iſta deciſio vr̃ ꝯfundi ꝑ iſtam regulam qđ ꝯriorum eadeʒ dʒ eſſe diſciplina.tñ ꝑ Bal.ſoleo allegare tex.no.in c.ius dictum.de verb.ſig.vbi dicit tex.qđ iuſte poſſidet:qđ bene, ſed iuſte importat rite ⁊ recte.vt eſt gl.no.in §.exheredatos.in verbo iuſte.⁊ ibi Ang.ad hoc no.in auth.de here.⁊ fal.põſtea ſubdit tex.ꝙ male poſſidet qui vel aliena ꝑſumit. ⁊ ſic bene ⁊ ma-
19 le,non per omnia ꝯriant.† Limita ſingulariter iſtã regulã non ꝓcedere in his que ſunt ſtricti iuris,puta qñ agitur de forma mandati:tunc ꝯriorum nõ eſt eadem diſciplina,ꝗuis ſit eadeʒ rõ vt ꝓbat text.valde no.in c.fi.⁊ ibi do.Anto.de But.ad hoc no.de verb.ſig.vbi eſt ſolẽ.tex.ꝙ mãdatũ pape de moderando numerũ canonicoꝝ ⁊ ꝑbendarũ ſi facultates eccl'ie nõ ſufficerent:nõ intelligit datũ eꝯrio,de augẽdo inumerũ,ſi facultates eccl'ie reperiant adeo excreuiſſe, qđ maioꝛ numerus ibi poſſit retineri.⁊ ſic ibi ꝯrioꝝ nõ eadẽ diſciplina ꝗuis eadẽ, imo maioꝛ rõ militet in augendo numero,⁊ maioꝛ fauoꝛ:qꝛ mais augetur diuinꝰ cultus.qđ valde no.ꝑ limitatione huius regule: eo qꝛ forma mãdati eſt ſtricte ⁊ ad vnguẽ obſeruãda.l.diligẽter in ꝑn.cũ vul.ſ.mã. Itẽ ꝑtãs delegata ẽ ſtricte interpretãda, ⁊ nõ extẽdẽda vltra caſum exꝑſſum.c.cũ dilecta. de reſcr. ita đt do. Abb.in illo c.fi.in iij.no.tñ tex.ibi ſe fundat in ꝟbo moderãdo: qꝛ debeat moderari qđ eſt diminuere. Iſtã limitationẽ ẽt in diſcurſu tʒ do.Alex.in d.l.inter ſtipulãtem.§.ſacrã.⁊ idẽ.d.Alex.
20 in l.ſi ex toto.in prin.ff.de leg.j. ¶† Scđa ꝯclõ eſt ꝙ ꝯrioruʒ ꝯ-
b ria eſt iuris diſpoſitio qñ ſubeſt ꝯria,vel diuerſa rõ.[b] ſm Bar. b in d.l.in fundo.in j.col.⁊ in d.l.inter ſtipulantem.§.ſacram.natura eñ oppoſitoꝝ eſt,vt ſe inuicẽ tollant,nõ vt ſe inuicẽ ponãt. l.fuit qõnis,ſ.de acqui.here.ſm Bal.in l.lʒ.ſ.ſi quis omiſ.cau. teſta.Pro iſta ꝯclõne habes tex.valde no.in l.ſi quis negotia. ⁊ ibi gl.declarat.ſ.de neg.geſt.vbi ſi negotioꝝ geſtoꝝ exigit indebitum:cogitur illud reſtituere.⁊ tñ ſi indebitũ ſoluit ipſi imputari dʒ. Ad idẽ bene facit,qꝛ ſi libertus iurauerit ſe libertũ non eſſe,ꝓdeſt ſibi tale iuſm quo ad operas ⁊ quo ad ꝯbulãdum,vt nõ teneat preſtare opas nec inſtituere patrona. l.eum qui.§.ſi libertus.ſ.de iureiur.Et tñ eꝯ,ſi patronus iurauerit illum eſſe libertum ſuum:tale iuſm nõ ꝓdeſt ſibi quo ad operas, nec quo ad ꝯtabulandum.l.ſi iurauero.ſ.de iu.pa.eo qꝛ nõ eadem rõ nec idem fauoꝛ ꝯriorum,ſm glo. not.in d.§.ſi libertus. Ad idem bene facit: qꝛ ſi filius ſuus maioꝛ, immiſcuit ſe hereditati paterne.non poteſt poſtea immixtionem ſuam reuocare.l.neceſſarijs.ſ.de acqui here.Et tñ ſi ſe abſtinuit ab hereditate paterna.p̃t abſtenſionem ſuam reuocare. l.ſi quis ſuus.ſ. de iure deli.⁊ l.fi.C.de repu.here.Et ſic ꝯriorum non eſt eadem iuris diſciplina:qꝛ diuerſa rõ:qꝛ ꝙ ſemel ſe immiſcuit:acquiſitum eſt ius creditoribus,quibus tenetur ſatiſfacere, ideo non p̃t ſuam immixtionem reuocare:qꝛ faceret preiudicium creditoribus.Sed ꝙ ſe abſtinuit,⁊ vult abſtenſionem ſuam reuocare iſtud eſt vtile creditoribus,ideo tunc admittitur.Ita declarat.d.Alex.in d.l.neceſſarijs.in j.not. Et ſic habes expeditam
21 ꝑfecte theoricã iſtius materie. ¶†Nunc reducẽdo ad practicã q̃ro de no.q.Statutũ diſponit qđ ſoroꝛ nõ ſuccedat fratri: qđ erit eꝯ,an frater poterit ſuccedere ſorori.Bal.in l.lege.xij.tab. circa fi.C.de legi.here.determinat.ꝑ illũ tex.qđ ſic. Motus:qꝛ dato vno incõuenietĩ,non dʒ dari maius inconueniens.Et ſic ꝑ hoc qđ ſtatutũ excludat ſororẽ a ſucceſſione fratris, nõ debẽt intelligi diſponere eꝯ ꝙ frater non poſſit ſuccedere ſorori. Idem tʒ Pau.de Ca.⁊ Raph.Ful.in d.l.lege.xij.tabul.idẽ ſequtur Pet.de An.in cõmento.c.canonuʒ ſtatuta. de ꝯſtit.in ver. Vlterius pone ſtatuto caueт ꝙ ſoroꝛ.idẽ ſeqt ſimplr̃ do.Alex, in d.l.inter ſtipulantem.§.ſacram.Contrariũ tñt Mod.Senẽ. hic.⁊ quidẽ ſubtiliter:qñ ſtatutũ ſimpliciter excludit ſororem a ſucceſſione fratris:qꝛ equum vr̃ ꝙ ſimiliter frater nõ debeat ſuccedere ſorori,per tex.no.in §.filium.in aut.quib.mo.na.effi.

[a] ¶Erroris. adde Bart. ĩ l. iiij. ĩ ſi.ff.đ le.j.Fely.in c. cũ oẽs.de cõſti. Alex.lib. j. ꝯſ.ccix.ſtatutis. Iaſ.in l.ſciẽdum.§. ſcienduʒ.ſ.q ſatiſd. cogã. Purp.

[b] ¶Diuerſa rõ. Addđ tex. ĩ l.ſi peculiũ. ff.đ pecu.leg. Alex. in l.neceſ.ſ.no. ſ.đ acquir. here. Purp.

ſui.ibi equū ei dātes priuilegiū colla.vij.vbi eſt tex.no. qꝺ ſicut legitimatꝰ ꝑ oblationē curie.ſuccedit patri. ⁊ nō agnatis patris:ita equū ē,ꝙ agnati patris ei nō ſuccedāt. Ad idē ſimilis tex.in l.ꝯiun.in prin.C.de na.libe.facit lex ſi ab eo.C.de leg.her. Jtē mouetꝛ ꝑ tex.in quo ſe fundat Bal.in d.l.lege xij.tab. quē tex.ſubtiliter retorquēt ꝯ Bal.Ubi text.dt qꝺ illa dr̄ia eſt iniqua,quā faciebat media iuris prudentia, qꝺ ſoror vterina nō ſuccederet fratri,⁊ tn̄ frater ſuccedebat ſibi. Unde ne reſultet talis iniquitas,quā improbat ibi tex.vr̄ ſtatutū ſane intelligēdū,ꝙ ſicut ſoror ꝓhibetꝛ ſuccedere fratri.ita eꝯ,ſimiliter frater ꝓhibeatꝛ ſuccedere ſorori.Quid tenēdū, teneo deciſionē Bal. q̄ eſt cōis,a qua in iudicādo ⁊ ꝯſulēdo nō eſſet recedēdū. Mo ueor ꝑ doctrinā quā dedi:qꝛ ꝯriorum,ꝯria eſt iuris diſciplina, vbi eſt ꝯria,vel diuerſa iuris rō. Sed in ſtatuto qꝺ ſoror non ſuccedat fratri:illa ſola eſt rō fauore agnationis, vt bona ꝯſeruentꝛ in linea maſculina,⁊ familiarū dignitas ſit ſalua.l.j.§.pe. ſ.de ven.inſpi.Bar.in l.ij.§.videndū.cum ſuis ꝯcor.ſ.ad Ter. Et pp hoc ſoror ꝓhibetꝛ ſuccedere fratri.ne bona fratris exeāt agnationē.⁊ ſic familiam.Sed iſta rō ceſſat eꝯ:qꝛ ſi frater ſuccedat ſorori: bona ꝯſeruabuntꝛ in agnatione ⁊ ſic linea maſcu-
22 lina.†Hinc eſt qꝺ ſtatutum excludens ſororē ab hereditate fratris:nō intelligitꝛ eā excludere ab hereditate ſororis ſm Paul. de Caſt.in ꝯſ.cccxl.inci.hereditas.[a] Mouetꝛ ꝑ plura preſertim: qꝛ ſtatutum correctorium iuris cōis loquens in vna perſona non extenditur ad aliam ſimilem,lꝫ videatꝛ eadem rō.ꝯ.l.ſi vero. §.de viro.ff.ſol.ma.⁊ illa.C.de colla.vt ibi plenius per eum quā uis ꝯrium in hoc vltimo late ꝯſuluerit do.Frā.de Curte.in cō
22 ſil.vj.inci.ticinenſi ſtatuto cauetꝛ.Sed pro primo bn̄ facit: qꝛ ſi ſtatutum excludat matrem a ſucceſſione filij, non intelligitur excludere a ſucceſſione filie vbi ceſſat agnatio, ſm Archi. in c. ſi quis ſuadente. xvij. q.iiij. quem ſimpliciter refert ⁊ ſequitur
24 Gemi.in c.generali.in vj.col.ad fi.de elec.in vj. Nec dicatꝛ † qꝺ in qōne noſtra frater ⁊ ſoror dicantꝛ correlatiua,⁊ quod in correlatiuis illud qꝺ ſtatuitur in vno intelligatur ſtatutuꝫ in alio l.ſi.vbi plene dixi.C.de indi.vidui.tol.qꝛ correlatiua dr̄ q̄ neceſſario ſimul referunt,vt pater ⁊ filius,dn̄s ⁊ ſeruus,maritus ⁊ vxor. Sed frater ⁊ ſoror,nō ſe neceſſario referunt: qꝛ poteſt eſſe frater reſpectu aliorum fratrum, ⁊ non habeat ſororem. Similiter eꝯ poteſt eſſe ſoror:qꝛ habeat alias ſorores: tn̄ non habeat fratrem.⁊ ſic neceſſario ſe ſimul non referunt: ergo frater ⁊ ſoror non ſunt neceſſario correlatiua.

a ¶ Hereditas a ꝑdicta. Dic ꝙ ꝯſiliū. hoc eſt ī ꝑma pte ꝯſ. antiquorꝫ nūm.cxix.ſm ſtāpā Papi.

Lex.j.

1 ☞ Poſſeſſio dicitur a pedum poſitione.
2 Duo ſunt inſtrumenta principalia acqui.poſ.
3 Quare magis poſſeſ.denominatur a corpore,quam ab animo cum in ea acquirenda vtrunqꝫ requiratur.
4 Denominatio eſt fienda digniori ⁊ potentiori.
5 Animus eſt nobilior corpore.
6 Argu.ab etymologia vocabuli,eſt validum in iure.
7 Jn quibus rebus acquiratur dn̄ium de iuregentium ſola poſ. vel apprehenſione.
8 Capta in iuſto bello ſtatim ſunt capientium:tn̄ ſunt preſentanda duci belli.vt nu.9.⁊ intelligitur de mobilibus,nam immobilia fiſco acquiruntur.nu.10.
11 An ſi milites papiēſes capiāt aliqua bona ſeu animalia ī agro placentino.⁊ poſtea placentini faciant in agrū papien.aliū impenſum,⁊ recuperent magnā partem eis ablatorꝫ:ſi dicta bona recuperata ſint reſtituenda prioribus dominis.
12 Preda capta ab hoſtibus,quando eſt facta capientium.
13 Lapilli ⁊ gemme non acquiruntur ſola inuentione, niſi accedat naturalis apprehenſio.
14 Poſſeſſio dicitur a ſedibus,id eſt ſedium poſitio.
15 Ualidū eſt in iure arg.ab etymologia,ſeu alluſione vocabuli.
16 Propria ſignificatio,ſumitur ex alluſione vocabuli.
17 Etymologia,eſt reſolutio vocis in proprium effectum rei.
18 Qū etymologia repugnat diffinitioni,attenditur diffinitio.
19 Argu.ab etymologia a procedat affirmatiue.
20 Arguere ab etymologia vocabuli affirmatiue, eſt arguere de genere ad ſpeciem.
21 Argu.ab etymolo.vocabuli negatiue bene procedit.
22 Bona dicuntur inuenta que poſſunt apprehendi manibus.
23 Clericus dr̄ a cleros grece quod idem eſt quod ſors latine: qꝛ clericus dicitur electus in ſortem domini.
24 Jmperator dicitur auguſtus licet non augeat.
25 Papa dr̄ ſummus Pontifex,quaſi faciens pontem ad vehendum ſubditos in viam exemplo vite ⁊ doctrine.
26 Monaſterium dicitur quaſi monachorum ſtatio.
27 Argu.ab etymologia vocabuli procedit affirmatiue.
28 Uerbum habentur denotat improprietatem.
29 Que ſit vera diffinitio poſſeſſionis.
30 Qū fit mentio de iure,intelligitur de eo qꝺ non cadit in ſeruo.
31 An poſſeſſio ſit ius vel factum.
32 Si in reſcripto ſit dictum quod cognoſcat ſuper iure quod hꝫ Titius in tali re:etiaꝫ de ſola poſſeſſione,per nomen ius intelligitur delegata cauſa ſolius poſſeſ.
33 Et dare poſſeſ.corporaliſſimam,que non adheret rebus corporalibus ſed quibuſdam dationibus vel factis.
34 Diffinitio poſſeſ.ſecundum Azonem.
35 Diffinitio poſſeſ.ſecundum Bar.
36 Detentatio eſt poſſeſſio large ſumpta.
37 Res mobiles non dicuntur proprie poſſideri.
38 Pro ſeruitutibus,⁊ ſic pro incorporalibus,nō datꝛ interdictū ſimpliciter ⁊ proprie,ſed cum mota improprietatis.
39 Jncorporalia,⁊ ſic ſeruitus,preſcribuntur.
40 Jn diffinitionibus verba ponuntur proprie.
41 Si teſtator legat poſſeſſiones ſuas vel poſſeſſioneꝫ rerū ſuarꝫ, intelligitur etiam de mobilibus.
42 Ex communi vſu loquendi,appella. poſſeſſionum intelliguntur immobiles.
43 Poſſeſſio quo iure ſit inducta.
44 Naturalis ⁊ ciuilis poſſeſſio an poſſunt eſſet ſimul.
45 Qū poſſeſſio naturalis eſt iūcta ſimul cū ciuili:ſiue ꝗs poſſideat vtrāqꝫ ꝑ ſe:ſiue ꝑ aliū exeūdo de fundo qui nō ſit in ꝯſpectu per x.miliaria:nec ſit in ꝓpinquo perdit naturalē poſſeſſionem:eo qꝛ qn̄ naturalis eſt ſimul iūcta cum ciuili: tunc illa naturalis nō pōt retineri animo,ſed requiritur corpus.
46 Sola ciuilis magis retinetur animo quam alia.
47 Animus nō operatur in retentione duarum poſſeſſionum.
48 Princeps ſine cauſa poſſet tollere poſſe.ciuilē ⁊ nō naturalē.
49 Ciuilis poſſeſſio ſemp retinetꝛ animo quocūqꝫ vadat ꝗ eā hꝫ ⁊ ea retenta poſſidens naturaliter tn̄ non preſcribit. nu. 50.
51 Naturaliter poſſidens qn̄ incipiet preſcribere ꝯ poſſidentem.
52 Rebellio ſubditorum non priuat ſuperiorem poſſeſſione niſi actualiter eum expellerent de terris, vel caperent ⁊ ponerent in carceribus.
53 Miſſus in poſ.ex primo decreto qui dr̄ detentator ⁊ nō poſſeſſor,retinet eaꝫ animo,⁊ in eo licet ſteterit per plures annos ꝙ ad eam non acceſſerit poteſt petere ſe mitti ex ſecundo decreto:quia primam poſ.non retinuit.
54 Quotuplex eſt poſſeſſio.
55 Quod eſt ſpecies apud logicos,⁊ predicatur de pluribus indiuiduis,vt homo ꝙ predicatur de Titio ⁊ Seio ⁊ Sempronio: apud legiſtas dicitur genus.
56 Nomina ſignificant ſubſtantiam ſecundum grammaticos.
57 Utile dn̄ium qꝺ acquiritur per preſcriptionem:qꝛ ꝯriatur directo dr̄ eſſe verum dominium,ſecus eſt in vtili dominio ꝙ recognoſcit ⁊ fatetur directum dominum.
58 Lꝫ in rebus mobilibus,per vſucapionem triēnij, acquiratur directum dn̄ium in rebus immobilibus ꝑ preſcriptionē. x. vel xx.annorum acquiritur vtile,⁊ illud vtile eſt verum dominiū.
59 Si quis in libello dicat rem ad ſe pertinere rōne dominij,⁊ ꝓbet de preſcriptione longi temporis,debet obtinere.
60 Si quis deducat dn̄ium ſimpliciter in libello, ⁊ probaret de dn̄o vtili ſubalterno ad directum: debet obtinere.
61 Si quis in libello dicat ſe ꝓprietariū, ⁊ ꝓbet de dn̄io vtili preſcriptio quod prefertur directo ſufficit.
62 Reperitur quedam ſpecies poſſeſſionis naturalis de ꝑ ſe quā habet vſufructuarius ⁊ ſimiles.
63 Quaſi poſſeſ.ciuilis inducit ꝑſcriptionē,cū ſciētia aduerſarij.
64 Jn acquiſitione ſeruitutū per preſcriptioneꝫ requiritur ſcientia ⁊ patientia illius contra quem preſcribitur.
66 Poſſeſſio naturalis que eſt penes vſufructuariū vel emphyteutam vel feudatarium,non differt ſpecie numero.
67 Plus ⁊ minus non faciunt differre ſpecie ſed numero.
68 An ſit dare tertiam ſpeciem naturalis poſſeſ.
69 Poſſeſſio poteſt dupliciter conſiderari ſecundum Bal.
70 Opinio Joannis eſt cōiter approbata.ſ.ꝙ duplex ſit poſſeſſio vna naturalis ſeu corporalis alia ciuilis ſeu intellectualis.
71 Poſſeſ.naturalis ſola quam hꝫ ingreſſus poſſeſ.abſentis pōt aliqn̄ operari effectus ciuilis vſucapionis ⁊ preſcriptionis.
72 Eſt etiam dare poſſeſſio.ciuiliſſimam.
73 An quaſi poſſeſ.iurium realium incorporalium diuidatur in quaſi poſſeſ.naturalem ⁊ ciuilem.
74 Licet ſeruitus ſit realis.i.rei debita :tn̄ res nō eſt q̄ acqrat vel poſſideat cum ſit inanimata,ſed eſt perſona.ſ.dn̄s fundi.
75 Nulla ſeruitus quaſi poſſidetur animo,⁊ ſic videtur quod nō ſit quaſi poſſeſ.ciuilis ſeruitutibus.
76 Quo tempore preſcribantur ſeruitutes tam habentes cāꝫ cōtinuam quam diſcontinuam.
77 Fundus preſcribit ⁊ aqua per ſeipſam fluens.

78 Facilius cõſeruatur ius ineſſe deductũ ꝙ de nouo inducatur.
79 Si aliquis tyrannus iniuſte occuparet aliquam terram vel ciuitatem que habebat iuriſdictionem, iſte tyrannus vtendo iuriſdictione eam ↄſeruat illi ciuitati ne poſſit dici preſcripta.
80 An aqua per ſeipſam defluens poſſit inducere preſcriptionẽ.
81 Nulla ſeruitus hꝫ cauſam naturalem, ſed aut impoſititiã aut preſcriptam.
82 Scolatitia ſeu aquarũ emiſſoria, nullo tempore preſcribũtur.
83 Solus fundus hꝫ ius retentionis, ⁊ ſic quaſi poſſeſſionis naturalis.
84 Si flumen ſibi[a] fecerit alueum per x. annos inter pñtes vel xx. inter abſentes ꝙ ipſum flumen preſcribit agruꝫ priuati ſimul, ⁊ ſemel abductum ſicut quilibet preſcripſiſſet cum habeat titulum de iure gentium.
85 Scientia domini requiritur in preſcribenda ſeruitute aque quam facit fundus.
86 An detentio ſit iuris vel facti.
87 Si ſtatutum dicat, ſi quis fuerit inuentum cum armis puniatur tanta pena, non intell'r inuentus ille qui a familia ptãtis fuerit viſus cum armis, niſi fuerit captus.
88 In penis mitior pena eſt tenenda.
89 Si ſtatutum dicat ꝙ mulieres inuente cũ perlis ſoluant decẽ, ſi ſunt viſe per officialem ⁊ apprehenſe tenentur alias non.
90 Si ſtatutum eſt in ciuitate ꝙ ſi quis fuerit inuẽtus ludere ad taxillos puniatur in x. ⁊ medietas ſit accuſatoris: ſi aliquis accuſauit Titiuꝫ ꝙ ludit ad taxillos optime probauit p teſtes.
91 Intellectus. l. clauibus. de contrah. emp.
92 An autem per traditionem clauium transferatur quaſi poſſeſ. iurium beneficij.
93 Dictio apud quid importat.
94 An quis poſſit ſibimet tradere poſſeſſionem fundi, quando non detinet nec poſſidet vt tutor.
95 Lꝫ legatarius habeat ipſo iure dominium rei legate: tamẽ nõ poteſt propria authoritate rem legatam accipere.
96 An iudex vel eius nuntius poſſit transferre poſſeſ. vel tenutã. per ſolum aſpectum rei.
97 Ius pmi decreti acquiritur ſi aliqs ſit in conſpectu rei cũ nuncio publico, lꝫ non poſſit ingredi ⁊ etiam ſi per potentiam aduerſarij non poſſit venire in conſpectum rei. 98. ⁊ 99.
100 Si per vim tyrannidis impediretur corporalis apphẽſio: tũc ſufficit ꝙ pmum ⁊ ſcđm decretum ṽbo tenus interponatur.
101 An tutor vel curator vel generalis procurator poſſint p act⁹ fictos transferre poſſeſſionem.
102 Lꝫ dominus poſſit transferre dominium rei ſue inducẽdo aliquem in rem que poſſidetur ab alio, hoc tamen non pt facere executor teſtãrius, q2 illa non eſt vera ⁊ propria traditio.
103 Si pcurator generalis tutor vel curator in inſtr̃o venditionis conſtituit ſe poſſidere noĩe emptoris cui vendidit rem pupilli cuius negotia adminiſtrat, lꝫ alias per conſtitutum appoſitũ in inſtr̃o transferatur ciuilis ⁊ naturalis poſſeſſio: tñ hoc mõ non transfertur poſſeſ. per generalẽ procu. tuto. ſeu curatoreꝫ.
104 Per conſtitutum ⁊ ſic per actũ fictũ bene acquiritur poſſeſſ. per generalem procu. tut. ſeu curatorem.
105 Mediante conſtituto ita demum transfertur poſſeſſio, ſi ipſe conſtituens poſſidebat, alias ſecus.
106 Etiam ſi poſſeſſor conſtituat ſe poſt mortẽ ſuam pcario noĩe alicuius poſſidere, nõ vꝫ talis conſtitutio pcarij: q2 confertur in tp̃s mortis quo poſſeſſio defuncti extinguitur.
107 Tutor ⁊ curator habent mandatum generale cũ libera, ⁊ paria ſunt habere generale manda. cum libera vel habere ſpãle.
108 Si pcurator hr̃t in indiuiduo mandatũ trãſferendi poſſeſſionẽ, per ſolũ aſpectũ vel per conſtitutũ, bene trãſferet poſſeſſio.
109 Lꝫ colonus ⁊ conductor per veram traditionem priuent dominum poſſeſ. non tamen ficte tradendo.
110 Si prelatus eccleſie alienet rem eccl'e cum debitis ſolennitatibus, ⁊ conſtituat ſe poſſidere noĩe emptoris, an ex tali conſtituto transferatur poſſeſ. in emptorem.

Poſſeſſio appellata.

Poſſeſſio dr̃ a peduꝫ poſitione, ⁊ ſic ab actu corporali natural'r inſiſtendi, ⁊ ab ea ſola olim incepit dñium acq̃ri. Et adhuc hodie acq̃ritur in exẽplis in tex. poſitis. h. d. ꝗuis Bart. ⁊ alij in ſuo ſummario in iſto fin. dixerint, ⁊ adhuc hodie incipit ⁊ in his q̃ in nullius bonis ſunt. Iſtud ꝙ dt Bar. non vr̃. bene ſtare pp illud ꝙ dt tex. de captis in bello: q2 illa non erant in nullius bonis, vt dicã. j. in iiij. no. Diuiditur in tres partes, vt per
1 Bar. ⁊ alios. ¶ No. primo † ꝙ poſſeſſio dr̃ a pedum poſitione, q̃re aũt poſſeſ. magis denominetur a pedibus ꝙ ab alia parte corporis, Bal. in rub. de cau. poſ. ⁊ ppric. circa pn. dt, q2 pedes ſunt firmũ totius corporis ſuſtentaculũ, ⁊ habẽt ſe ad reliquũ corpus ſicut baſes ad colũnas q̃ in aere ſtare non pñt, q2 a terra ſuſtentati ſunt, vt no. in l. qđ ↄclaue. ff. de dam. infect. Adde qđ iſta verba habuit Bal. a gl. ij. hic in pn. ibi. Item ideo q2 nature ſuſtentamento. i. corporis auxilio opus eſt. Tu dic meli⁹ ꝙ duplex pt aſſignari ratio. Prima ex mente huius tex. ꝙ poſſeſſio denominata eſt a pedibus, ⁊ non ab alia parte corporis pp originem rei. Nam homines a pncipio prius ceperunt pedibus acq̃rere poſſeſſionem ꝙ aliquid natural'r attingere, ita qđ origo fuit a pedibus, q2 q̃cquid calcauerit pes tuus tuum
2 erit. † Scđa pt eſſe ratio ex mente Pau. de Caſt. hic. Nam duo ſunt principalia inſtr̃a acquirendi poſſeſſio. ſ. pedes, ⁊ manus, inſtr̃m pedum, procedit ad acquirendum poſſeſ. rex immobilium, que pedibus calcantur. Manus aũt ſunt inſtr̃m acq̃rendi poſſeſ. rerum mobilium, q̃ manibus apphenduntur, vt in §. ſeq. Uerum q2 poſſeſſio rerum immobilium eſt dignior, q2 mobilium vilis ⁊ abiecta eſt poſſeſſio, ⁊ facilius perditur. l. rem q̃ nobis. ⁊ l. ſi rem mobilem. j. eo. Ideo a digniori fit denominatio, arg. l. cum in diuerſis. ff. de relig. ⁊ ſump. fun. Aliud inſtr̃m corporale. ſ. oculus. non eſt ita aptum ad acquirendum poſſeſ. niſi interuenit pñtia rei, ⁊ voluntas poſſeſſoris, vt l. quod meo.
3 §. ſi venditorem. j. eo. † Quare aũt poſſeſſio magis denominatur a corpore ꝙ ab animo, cum in ea acq̃renda req̃ratur aĩus, ⁊ corpus, ⁊ ſolum corpus non ſufficeret. l. iij. in pnci. ⁊ l. quẽadmodum. j. eo. Rñdet Pau. de Caſt. non hic, ſed in §. j. j. ea. l. ꝙ iſtud ideo eſt: q2 magis pncipal'r requiritur actus corporalis, q2 corpus eſt maximum in acquirenda poſſeſ. d. §. j. ⁊ ibi glo. in ṽbo maxime ita no. Et iſtud fuit inuentum de iuregentium ꝙ fuit prius. Sed ꝙ requiratur aĩus iſtud fuit poſtea inuentum de iure ciuili. ideo pmum reputatur potentius ⁊ maximum. l. j.
4 ff. ti. j. ita ibi dt Pau. de Ca. Alij nihil tangunt. † Sed ego in ↄ̃rium arguo ſic, nam denoĩatio dꝫ fieri a potentiori ⁊ digniori. l. q̃ritur. ff. de ſta. ho. glo. in l. j. in princ. j. de verb. obl. que dt ꝙ a digniori fit denominatio ibi dixi. Et glo. in §. ſed iſte. in glo. j. inſtitu. de act. vbi concurrunt due cauſe potentior eſt proponenda, ita no. do. Abb. in c. cum non ſit. in iij. no. per illum text. de deci. idem no. Bemi. in c. ſi duo. per illum tex. de off. delega. in vj. Sed in acquirenda poſ. duo de neceſſitate requiruntur.
5 ſcꝫ animus ⁊ corpus, vt predixi. Animus † aũt eſt nobilior corpore, vt pꝫ, q2 alterum cum Deo alterum cum feris cõe habemus, animus em̃ eſt ens diuinum, igneus eſt illi vigor, ⁊ celeſtis origo, vt inquit Poeta in vj. Eneid. quem refert gl. in l. iuſtiſſime. in pn. ff. de edil. edic. ⁊ in gl. in §. fi. inſtit. de iur. na. gen. ⁊ ciui. Item in ſpecie loquendo potentior eſt aĩus in ipſa poſſeſſione ꝙ ſit corpus iſtud aſſumptum pꝫ: q2 poſſeſſio pt amitti ſolo aĩo, ſed non ſolo corpore. l. iij. §. in amittenda. ⁊ l. clam poſſidere. §. qui ad nundinas. ff. eod. Item poſſeſſio pt retineri ſolo animo. l. lꝫ. C. eo. Sed non pt retineri ſolo corpore. d. §. in amittenda. cum ergo animus ſit nobilior, item ſit potentior in retinenda, ⁊ in amittenda poſſeſſione ꝙ ſit corpus: quare g̃ nõ denominatur potius ab aĩo ꝙ a corpore? Rñ. ꝙ lꝫ in amiſſione ⁊ retentione poſſeſſionis plus operetur animus, ꝙ corpus: tñ ex q̃ in acquiſitione poſſeſſionis principal'r requiritur corporalis apprehenſio. l. iij. §. nerua filius. j. eod. Item in origine dictum eſt: quicquid calcauerit pes tuus, tuum erit. Ideo attenditur qđ in acquiſitione pncipal'r agitur. l. ſi quis nec cãm. ff. ſi cer. pe. Nimirum ſi denominatio fit a corpore, ⁊ lꝫ in pmis debeat habere animum, deinde apprehendere poſſeſſionem. §. j. j. eo. Tamen ille animus primus non operatur quo ad acquiſitionem poſſeſſionis, ſed eſt animus qui habetur ⁊ durat poſt apprehenſionem poſſeſſionis. Et iſtam rõnem original'r videtur conſiderare iſte tex. ¶ Scđo no. † ex hoc tex. ꝙ arg. ab etymologia[a] ſeu alluſione vocabuli eſt validũ in iure quod tangitur in glo. j. in duobus locis in ſcđa ⁊ in vltima parte. Ideo
7 ibi ſeruo dicendum. ¶ † Tertio no. in ver. eiuſq; rei veſtigium remanere quod in rebus hic enumeratis, q2 nulli⁹ bonis ſunt dominium de iure gen. ſola poſſeſſione vel adprehenſione acq̃ritur. Ad idem eſt tex. in l. j. ad fi. ⁊ ſe. ⁊ pri. ſe. ff. tit. j. Aduerte ꝙ ex iſto tex. res hic enumerate probant in nullius bonis ex ipſarum qualitate, vt lapilli inuenti in littore maris inſula in mari nata, fere, ⁊ ſimilia. Sed in rebus non natura, ſed artificio hominis productis vel fabricatis qual'r probentur in nullius bonis eſſe, dic vt per Bar. in l. rem que nobis. vbi dicam. j. eo. ⁊ in l. ſi duo. in princ. j. vti poſ. ⁊ in l. nam ⁊ ſi fur. in prin. ff. ſi cert. pe. per Bal. in rub. extra de preſcrip. in iij. colum. ¶ Quarto not.
8 † ex tex. quod capta in bello[b] iuſto ſtatim fiunt capientium, vt probat iſte tex. in verbo, protinus[c] quod importat ideꝫ quod incontinenti. l. iij. §. in amittenda. in verbo, protinus. ⁊ ibi Moder. ad hoc no. j. eo. Bal. no. in l. ij. C. vt lit. pen. Ad ideꝫ eſt tex. in l. naturalem. §. fin. in verbo, ſtatim. ⁊ ibi not. Barto. quem videas. ff. de acquir. re. domi. Ad idem text. in l. ſi quid bello. j. de

a ¶ Etymologia. Adde Alle. ⁊ Iaſ. in l. imperiã. ff. de iur. om. iudi. Purp.

b ¶ Capta in bello. Adde no. in c. olim. el j. de reſtitu. ſpo. doc. in c. ſicut. de iure iu. Barto. in tra. de pugna.

c ¶ Protin⁹. Adde Abb. ĩ c. ad aures. de pſcr. domi. in ca. ꝙ ſit. in fi. de elec.

cap.⁊ iſtud intantum eſt ver.ꝙ etiam in foro conſcientie lici-
tum eſt retinere capta in bello iuſto,ſm Bal.in c.j.in iiij.col.de
mil.vaſ.qui conteſt. Et pondera ſubtil'r,ꝙ ea que capiuntur
in bello efficiuntur capientium tanq̃ nullius bonis ſint,vt col
ligitur ex hoc,tex.ad hoc vt ſit bona ſimilitudo cũ aliis caſib⁹
in tex.poſitis. Et ita vult Bart.in ſuo ſummario in fi.⁊ cõiter
doc.Tñ in aliis caſibus res ſemper fuerunt in nullius bonis,
hic non in captis in bello.que erant prius illoꝝ a quibus ſunt
9 capta.†Item aduerte ꝙ lz capta in bello licito efficiantur ca
pientis,vt hoc tex.cũ ſi.tñ debent pñtari duci belli qui poſtea
diuidat inter eos,ſm merita eoꝝ.l.ſi quis ꝓ redemptione.C.
de don.Et de hoc habes tex.no.in c.ius militare.ad fi.j.diſ.vbi
tex.dt.Item prede diuiſio ꝓ perſonarũ qualitatibus,⁊ labori-
bus iuſta fiat,ac pncipis portio:al's boni pugnatores, q inten
dunt pugne, ⁊ non rapine eſſent deterioris conditionis q̃ illi
qui ſolum pugnant cum mortuis,⁊ eos ſpoliãt, vt equos ⁊ ar
ma lucrentur.Et de hoc ẽt,vide gl.no.in c.dicat aliquis. xxiij.
q.v.quã ẽt allegat Bar.ad hoc.in d.l.ſi quid bello. cũ aliis cõ-
10 cord.hic traditis per do.Alexan. †Item ſcdo limita ꝓcedere
iſtum tex.⁊ ſimiles in rebus mobilibus captis in bello.ſed im-
mobilia non ſunt capientis,ſed ſpectant ad fiſcũ.l.ſi captiuus.
§.j.ĩ.de cap.gl.ord.in l.diuus.ĩ.de iur.fiſ. Bar.in d.l.ſi quid bel
11 lo.Adde etiam†queſt.quam format Io.And.in addit.Spec.
in tit.de rap.ſuper rub.que fuit inter Veronenſes ⁊ Mantua
nos.Nam ſtipendiarij Veronenſes fecerunt impetuꝫ in agꝝ
Mantuanum,⁊ magnam p̃dam,p̃ſertim animalium,inde ab-
duxerunt. Poſtea poſt aliquod tp̃s milites Mantuani fece-
runt impetum in agrum Veronen.⁊ multa inde abſtulerunt ⁊
recuperauerunt magnã partem eis ablatoꝝ. Fuit dubitatum
an illa bona recuperata in bello deberent reſtitui priorib⁹ do
minis.Videbatur ꝙ ſic per tex.no.in l.ab hoſtibus.ij.C.de cap.
⁊ fortius ꝑ rõnem quã ibi aſſignat tex.Ad idẽ.l.Pompo.ſ.de
acq.re.do.⁊ l.ſi captiu⁹.§.j.ĩ.de capt. In ↄ̃rium facit:q2 ſi mili-
tes in tali recuperatione ꝑdidiſſent arma ⁊ equos illi priores
dñi noluiſſent eis reſarcire. Ergo non ſunt admittendi ad pe-
tendum illud cuius ↄ̃rium non eſſent p̃ſtaturi.l.pen.C.de ſolu.
Determinat Io.An.ꝙ de iure prima pars eſt verior. Sed de
conſuetudine Italie ſeruatur ↄ̃rium, ⁊ ita fuit iudicatum ſm
eum.Niſi talis recuperatio facta fuiſſet incõtinenti, ita loquũ
tur iura primo alleg.Itam deciſ.Io.And.ſimpl'r ſequitur do.
Alex.hic,lz eam male referat. Et ꝑ vltimo dicto ꝙ qñ preda
eẽt incontinẽti recuperata ꝙ deberet reſtitui prioribus dñis,
bene facit.l.ab hoſtibus,ſcda in verbo illico. Item q2 preda
non cenſetur effecta hoſtiuꝫ, qñ fuit incontinenti recuperata.
12 l.iij.§.eñ igitur.ĩ.de vi ⁊ vi ar.l.fi.C.vnde vi. Et refert†Ang.in
d.l.ab hoſtibus.milites exiſtimare ꝙ preda capta ab hoſtib⁹,
cenſeatur effecta ipſoꝝ hoſtium,qñ apud eos pnoctauit. Sed
ipſe putat ꝙ dicatur effecta hoſtiũ,qñ fuit traducta in eorum
preſidio.arg.l.ſi quis in ſeruitute.⁊ l.ſeq.ĩ.de fur.⁊ eſt gl.in l.ab
hoſtibus.Sed qñ talis p̃da eẽt recuperata ex interuallo,licet
Io.An.teneat ꝙ de iure debeat reſtitui prioribus dñis. Sed
de ↄſuetudine Italie ſeruatur ↄ̃rium. Adde ꝙ imo ẽt de iure
dꝫ eẽ militum qui ex interuallo recuperarunt,ↄſignãda tñ du
ci belli,vt diuidatur,vt.ſ.dixi ſm Bar. in l.ſi qd bello.ĩ.de cap.
⁊ latius Ang.in d.l.ab hoſtib⁹.ij. Vbi dt ita obſeruaſſe regem
Dauid p̃mo regũ.c.iij.ad fi.q p̃dã a militibus recuperatam ex
manib⁹ hoſtium ex interuallo,non reſtituit priorib⁹ dñis, ſed
diuiſit inter milites.Tñ nec Bar.nec Ang. faciunt mentionẽ
13 de deciſione Io.An.ↄ̃ria. ¶Quinto ⁊ vltimo,not.ex text.ibi
eoꝝ poſſeſſionem nactus eſt,ſm Alb.de Roſ.ꝙ lapilli,⁊ gẽme
non acqruntur ſola inuentione ⁊ ſolo viſu,niſi ẽt accedat natu
ralis apphenſio.Et ita tꝫ gl.in §.itẽ lapilli.inſtit.de re.diui. q̃-
uis iſtũ tex.non alleget ⁊ in ſi'i gl.in l.laqueum.ſ.tit.j.videbim⁹
plenius in l.iij.§.Neratius.ĩ.eo. ¶Expeditis tex.venio ad ap
paratum gl.Et capio gl.j.quam diuide in quatuor partes p̃n
cipales.In p̃ma declarat tex.In ſcda ſm Bar.remouet vnum
ↄ̃rium.In tertia ponit tres diffinitiones poſſeſſionis,vt decla
rat ſingula ꝟba tertie diffinitionis quã tꝫ. In quarta ⁊ vlti.ꝑ
viam no.remouet aliud ↄ̃rium,ſcda eſt ibi, ⁊ eſt hic alluſio vo
cabuli.tertia ibi,diffiniri aũt p̃t ſic quarta ⁊ vlti.eſt ibi.Itẽ no.
14 ex eo qd dt.¶In prima parte dum†gl.dt ꝙ poſſeſſio dr a ſe-
dibus.i.ſediũ poſitio.Adde ꝙ iſtud vr̃ ꝓbari ab eo ꝙ in litera
ſequitur quã Greci cathezim dñt, cathezo Grece.i.ꝙ ſedeo
vnde dr cathedra.Ad idẽ facit ꝙ dt tex.in l.iij.§.ex ↄ̃rio.in fi.ĩ.
eo.ibi non magis apud duos eadem poſſeſſio eẽ p̃t,q̃ vbi ego
ſedeo tu cedere videaris.Tñ text.ibi loquitur ſimilitudinarie,
non dt ꝙ poſſidens ſedeat. Adde etiam ꝙ ſaſia vocabulum
gallicum,ſeu ſeyſina dr poſſeſſio q̃ſi ſeſina a ſedendo, ⁊ diſſaſi-
re eſt ex poſſeſſionem mittere,ſm And.de Iſer.in c.j.in v.col.de
contro.feu.apud par.ter.Item dum glo.dt ꝙ ſm p̃mam reſpi
cit finem dictionis poſſeſſio qui finis eſt ceſſio, ⁊ ſic a ſedendo
ſm aliam reſpicit principiuꝫ dictionis poſſeſſio, ⁊ ſic poſſeſſio
15 pes a pedibus.¶Ex ſecunda parte†glo.habes qd validũ eſt
arg.in iure ab etymologia,ſeu ab alluſione vocabuli . facit.l.ij.
§.appellata.⁊ ibi Bar.⁊ doc.ſ.ſi cer.pe.allegata in gl.⁊ tert.in
l.j.§.j.⁊ ibi Bar.ſ.de tute.⁊ tex.in l.ita vulneratus.in p̃nc.ſ.ad
l.Aqui.⁊ in l.tugurij.⁊ in l.pupillus.§.territorium. ⁊ in l.taber
ne.⁊ in l.vt Alphenus .⁊ in l.notionem.§.inſtrũorum.ĩ.de verb.
ſig.⁊ tex.in c.cum ſerui.de preben.⁊ in c.puberes. de deſpõ.im
pub.⁊ tex.de penit.diſt.iij.in c.pñia.l.ij.⁊ ibi glo.⁊ tex.xxiiij.q.j.
16 in c.pudenda.Adde†ꝙ fortius no.Bar.hic,ex iſta j.gl.in fi.⁊
oẽs ſequuntur ꝙ ꝓpria ſignificatio ſumitur ex alluſione voca
buli,allegat etiam ad hoc tex.in l.tugurij. vbi glo.ĩ.de verbo.
ſig.qui parum facit. Sed tu allega pro hoc bo.text.in l.notio-
nem.§.inſtrũorum.in verbo proprie.ĩ.de verbo.ſig.⁊ tex.in l.j.in
prin.in verbo,⁊ proprie quidem.⁊ ibi Bart.in pen.col.ad hoc
no.ĩ.ad munic.Idem tꝫ Bart. in l.oẽs populi.ſ.de iuſti.⁊ iur.
in iij.q.vj.q.prin.ad fi.in ver. quero vnde ſumatur iſta propria
ſignificatio. Idem Barto. in l.liberoꝝ.in ij.q.qõnis princ.ĩ.de
17 verb.ſig. Bene facit†ꝙ dt Bal.in c.j.§.ſi quis.de manſo. in vl-
ti.col.de contro.inueſt.vbi dt ꝙ etymologia eſt reſolo vocis in
ꝓprium effectum rei.ita etiam dt Bald.in l.non ſine.C.de bon.
que lib.Sed aduerte lz omnes ita tranſeant. Ego ↄ̃ Bart.⁊ ↄ̃
glo.ꝙ imo propria ſignificatio non ſumatur ex alluſione voca
buli.pondero tex.noſtrum dum dt pedum quaſi poſitio.põde
ro illam dictionem quaſi, que denotat imꝓprietatem.l.ij.ſ.de
19 vſufr.ea.re.que vſu conſu.⁊ l. ſi quis non quaſi heres.ſ.de acq.
here.gl.⁊ doc.in l.ſi ante nuptias.ſ.ſol.ma.†Limita iſtud no.
ſm Bart.⁊ cõiter alios non procedere qñ etymologia repu-
gnat diffinitioni:tunc enim magis attenditur diffinitio quam
etymologia vocabuli,vt probat Bar.hic in teſtõ.Nam ſm ety
mologiam codicillus diceretur teſtm̃ cum ſit teſtatio mentis
vnde attenditur diffinitio poſita in l.j.ĩ.de teſta.ſm quam non
comprehenditur codicillus,vt ibi declarat Bar.vbi etiam po
nit eandem limitationem quam hic. Et idem Barto.in l.j.ver
illum tex.ĩ.de fur.⁊ in d.l.tugurij.⁊ in d.§.appellata. ⁊ ibi Alb.
de Roſ.⁊ And.idem Bar.in d.l.omnes populi. in iij.q.vj.q.p̃n
cip.ad fi.Ratio eſt q2 diffinitio euacuat diffinitum ſm genus
⁊ ſubſtantiales differentias.l.j.§.non fuit.cum fi.ſ.de dolo.no.
in l.omnis diffinitio.ĩ.de reg.iur. Ideo diffinitio p̃fertur ety-
mologie vocabuli.ſm do. Abb.in c.j.in pen.col.de iud. ⁊ iſtam
19 doctr.Bartol.teneas. Aliam ſubtiliorem†theoricam tradit
ſubtiliter Raph.Cuma.hic,ꝙ argu. ab etymologia vocabuli
non procedit affirmatiue:q2 plerunqꝫ repugnat diffinitio. Et
ideo codicillus non p̃t dici teſtm̃:q2 ſit teſtatio mentis, q2 eẽt
arguere ab etymologia vocabuli affirmatiue ꝙ non vꝫ. Sed
negatiue ſemper ⁊ infallibiliter procedit ſecundum eũ. Idem
tenent Salic.⁊ Fulg.in d.§.appellata.Ange.de Are.inſtit.de
teſtam.in prin.do.Abb.in cap.cum ſecundum.in v.no.per illũ
tex.de preben.⁊ in cap.j.in pen.col.de iudic. Et pondera ꝙ ita
arguit negatiue iuriſcon.in d.§.appellata.vbi dt:Et ideo ſi nõ
fiat de meo tuum non eſt mutuum.Ita etiaꝫ negatiue arguit
tex.in c.forus.in ver.iudex.de ver.ſig. vbi dt text.ꝙ iudex dr q2
ius dt ⁊ ideo negatiue.ſi ius non dicat non eſt iudex . Ratio
huius ſubtilis doctrine eſt nam etymologia ſe hꝫ tanq̃ gen⁹.
20 Vnde arguere†ab etymologia vocabuli affirmatiue eſſet ar-
guere de genere ad ſpeciem affirmatiue quod argumentum
non tꝫ,vt ſi dicam eſt animal:ergo eſt homo. Sed negatiue a
quocũqꝫ remouet genus bene remouetur quelibet eius ſpẽs.
l.ſi quid eaꝝ.§.interemptũ.ſ.de leg.iij.gl.in l.item pretor. alias
in l.j.in prin.ſ.de aur.⁊ arg.leg.Et aduerte†ꝙ ita arguit Bal.
negatiue in q. quã dt fuiſſe de facto in iſta ciuitate Papie. in
d.c.j.ſi quis de manſo.in vlti.col.de contro.inueſti.Nam ſtatu-
tum eſt hic Papie quod quis non poſſit ducere molendinum
de flumine Ticini ad flumen padi ſub certa pena.Aliqs duxit
molendinum carentem molis ad flumen padi:fuit dubitatum
an incidiſſet in penã ſtatuti.Bal.ↄſuluit ꝙ non:q2 molendinũ
dr a molendo:ergo negatiue,vbi non ſunt mole, nõ p̃t dici mo
lendinum.Sil'r alibi Bar.arguit negatiue.in l.tutor qui reper
torium.in ij.col.ad fi.ſ.de admi.tu.qd tutor in inuentario pu-
pilli non tenetur ponere debita.Et arguit ſic.Nam inuentariũ
dr:q2 inuenta in bonis pupilli debent in inuentario deſcribi,
22 vt dt gl.j.in d.l.tutor qui repertorium.in p̃nci. Sed bona†dñr
inuenta,que poſſunt apprehendi manibus.§.item lapilli.inſti.
de re.diui.l.ſi Barſatoreꝫ.C.de fideiuſ.no.doc.in l.lꝫ.C.de acq.
poſ.Sed debita pupilli non poſſunt apprehendi manibus tu-
toris ergo negatiue arguendo non debent poni in inuentario
23 q2 non ſunt inuenta in bonis pupilli. Adde † quod ſimiliter
clericus dr a cleros Grece,quod idem eſt quod ſors latine;q2
clericus dr electus in ſortem domini.c.cleros.xxj.diſtinc.vnde
negatiue

negatiue procedit ar. ſi non eſt electus in ſortem dñi: ergo non
eſt clericus, ita arguit tex. in c. clericus. xij. q. j. ⁊ in d. c. cum ſecū
24 dum. de preben. †Sed aduerte diligenter. ꝙ iſta doctrina pōt
procedere, quando nomen imponitur ſe ſumitur ex ſua eſſen-
a tiali natura[a], vt mutuum. ⁊ teſtm̄: tunc ꝓcedit dicta doctrina.
Aliquando aſſumitur nomen non ex naturali eſſentia rei, ſed
ex eo quod deſideratur ſeu rōnabilr̄ dꝫ eſſe in nominato: tunc
non ꝓcedit dicta doctrina nam imperator dr̄ auguſtus: qꝛ dꝫ
eſſe huius ꝓpoſiti ꝙ augeat imperium: ⁊ tamen ſi non augeat
ſed diminuit, ⁊ ſic non facit id qd̄ deſideratur: tamen dr̄ augu-
25 ſtus. vt no. gl. prin. ff. veteris. ⁊ gl. in proe. inſtit. †Silr̄ Papa dr̄
pontifex: quaſi faciens pontem ad vehendum ſubditos in viā
exemplo vite ⁊ doctrine: ⁊ tamen negatiue, ſi non facit. qꝛ ſit
malus: tamen eſt pontifex: vt no. Jo. An. in c. j. de conſtit. in vj.
facit tex. in c. aliorum. ⁊ in c. nemo. xj. q. iij. ⁊ qd̄ no. in ca. ſi papa. xl.
diſt. Iſtam doctrinam tradit magiſtralr̄ do. Abb. in c. j. in pen.
col. de iudi. No. bene iſtam doctr. do. Abb. ꝑ quam tolles infi-
nita que poſſent in oppoſitum adduci. Ecce nuptie dicuntur
ab obnubendo. i. velando: qꝛ mulieres maritate debent velate
incidere: vt eſt tex. in cap. hec imago. xxxiij. q. v. glo. inſti. de pa.
pote. in prin. Item matrimonium dr̄ qꝛ mulier nubit, vt mater
b fiat. ⁊ tamen negatiue nō ꝓcedit arg. Mulier non eſt velata[b],
ergo non ſunt nuptie. Item non ſit mater ergo non eſt matri-
monium. Nam iſta nomina ſunt impoſita non ab eſſentiali na
c tura, ſed ab eo ꝙ rōnabilr̄ deſideratur. Silr̄ monachus[c] dr̄ a
monos quod eſt ſolus. ⁊ tamen ſi cum multis habitat, dr̄ mo-
26 nachus. c. ſi cupis. cum gl. xvj. q. j. †Item monaſterium dr̄ qua
ſi monachorum ſtatio. ⁊ tamen eſt monaſteriū etiam ſi ibi nō
ſint monachi, vt ꝓbatur in c. cum dilectus. ꝟſic. pullularet. ⁊ ibi
Bal. in fi. ad hoc no. de ꝯſue. Silr̄ vniuerſitas a multitudine
dicta eſt tamen negatiue vbi non eſt multitudo tamen eſt vni-
uerſitas, qꝛ poteſt in vno remanere. l. ſicut. §. fi. ⁊ ibi gl. ſ. quod
cuiuſqꝫ vniuer. ⁊ lxv. diſt. c. fi. ⁊ ibi gloſſ. ⁊ ſic ꝑ iſtam doctrinam
do. Abb. potes multa tollere. Aliqualr̄ tamen obſtat tex. in d.
27 c. forus. in ꝟ. iudex. †Lꝫ iſta doctrina ſit ſubtilis: tamen credo
ꝙ in neutro membro, ⁊ ſic nec in primo nec in ſecūdo, ſit vera.
Et ꝯ primum membrū dum dr̄ ꝙ arg. ab etymologia vocabuli
affirmatiue non procedit, qꝛ non ſequitur, fit de meo tuum: er
go eſt mutuum, qꝛ poſſet eſſe donatio. Item non ſequitur: eſt
teſtatio mentis ergo eſt teſtm̄: qꝛ poſſet eſſe codicillus: ꝯ iſtud
membrū adduco duos fortes tex. ꝓmum tex. in l. j. ſ. de fide in-
ſtru. vbi iuriſconſultus arguit ab etymologia affirmatiue in-
ſtrm̄ dr̄ qꝛ inſtituit: ⁊ ideo tam teſtimonia ꝙ ꝑſona inſtrorū lo-
28 co hñr. Nec †dicatur ꝙ illud loco hñr, denotet improprietatē.
l. mercis appellone. ⁊ ibi gl. ff. de verb. ſig. Bart. in l. ſi maritus.
§. j. ff. ad l. Jul. de adul. qꝛ iſtud tollitur per ſimilem tex. in l. no-
tionem. §. inſtrorū. in ꝟbo ꝓprie. ff. de ꝟb. ſig. Scdo in ꝯtrium al-
lego tex. in §. ſunt tñ qui putant. inſtitu. de interdic. vbi tex. ar-
guit affirmatiue quod non ſolum interdicta ꝓhibitoria ſint
interdicta. ſed etiam reſtitutoria ⁊ exhibitoria, qꝛ interdicta
dñr inter duos dicta. Silr̄ ſcḋm membrū quod arg. ab etymolo-
gia vocabuli negatiue ſemꝑ ⁊ infallibilr̄ ꝓcedat reprehendūt
Lud. Ro. ⁊ do. Alex. hic, ⁊ in d. l. ij. §. appellata. Moti ꝑ tex. no
d ſtrum qui dr̄ poſſeſſio eſt. quaſi[d] pedum poſitio: ergo negatiue
deberet ꝓcedere arg. vbi non eſt pedum poſitio ibi non poſſeſ
ſio. ⁊ tamen arg. eſt falſum: qꝛ oculi ⁊ ꝑ aſpectū abſqꝫ pedū po-
ſitione acquiritur poſſeſſio. §. ſi iuſſerim. ff. ead. l. ⁊ l. quod meo.
§. ſi venditorem. ff. eod. Niſi dicas ꝙ hic ſit dictio quaſi que eſt
nota improprietatis, vt ſuperius dixi, vel ꝙ hic ponatur pedū
poſitio ꝓ quocunqꝫ actu corporali: apto ad acquiren. poſſeſ-
ſionem: cum tex. ſubijciat qꝛ ꝑ eum tenetur q ei inſiſtit. Ego ꝯ
iſtud ſcḋm membrū allego duo fortes text. in l. j. ff. de furt. ⁊ in §. j.
inſtit. de ob. q̄ ex deli. qui dicunt ꝙ furtum dr̄ a furno. i. nigro,
qꝛ de nocte fit. Et tamen negatiue non ꝓcedit: nō eſt ſurreptū
de nocte, ergo non eſt furtum: qꝛ furta etiam ſunt de die. l. furē
nocturnum. ⁊ ibi gl. ff. ad l. Corn. de ſic. Ad hoc rñdet ſubtilis
doc. do. Pe. de Bexu. ꝙ alluſio furti poſita in d. l. j. reſpicit cōi
ter accidentia: Dicit eñ ibi tex. qꝛ plerunqꝫ fit nocte vnde ne-
gatiue, iſta eſt bona ꝯñtia non fit de nocte: ergo non eſt furtū
fieri ꝯſuetum. Tu dic ꝙ iſta ſol. ſtare non p̄t, nam pondera ꝙ
tex. ibi dr̄ furtum dr̄ a furno. i. nigro: qꝛ clam ⁊ obſcure fit: ⁊ ple
runqꝫ nocte. In eo ꝙ dr̄ plerunqꝫ nocte bene reſpicit cōiter ac
cidentia: ſed non quando dr̄ clam ⁊ obſcure. Ergo negatiue ſi
non fiat clam ⁊ obſcure non erit furtum. Et tamen iſtud eſt fal
ſum cum ſit dare furtum manifeſtū ꝙ non fit clā. l. v. ⁊ tribꝰ ſeq.
ff. de fur. Poſſet dici ꝙ iuriſcon. ponit alias etymologias vel a
fraude, vel a ferendo foras, vel ab auferendo: vnde arg. ab ety
mologia ꝓcedit quando vnam hꝫ ſecus ſi plures, vt ibi. Secū
do ꝯ iſtud membrū fortiter obſtat text. in l. taberne appellō. ff. de
ꝟb. ſig. nā taberna dr̄: eo ꝙ tabulis claudatur: ergo negatiue ſi

edificium non eſt factum de tabulis: non dꝫ dici taberna. ⁊ tñ
falſum, vt ibi dr̄ iuriſcon. qꝛ taberne appellō ꝯprehendit edifi-
cium vtile ad habitandum. quis tabulis non claudatur: ita ibi
dr̄ tex. Ad illum tex. rñdet Bar. in l. tugurij. eo. tit. ꝙ ideo arg.
etymologia vocabuli ibi non ꝓcedit: qꝛ repugnat natura vo-
cabuli. Albe. de Roſ. in d. l. tugurij. rñdet. ꝙ in d. l. taberne ap-
pellō. ideo non ꝓcedit arg. ab etymologia vocabuli: qꝛ mens
legiſlatoris reſiſtit: ſed neutra ſol. realr̄ tollit illum tex. Ideo te
neas theo. Bar. hic. ſ. relatam: qꝛ non potes ſecuriori adhere
re. ⁊ ita habes perfecte expeditam iſtam materiam. ⁊ ꝯñr iſtā
29 ſecundam partem glo. ¶ In tertia parte princ. gl. habes tres
diffinitiones poſſeſſionis quas etiam peritiſſimi neſciuerunt
diffinire, vt dr̄ glo. in l. ſtiplō iſta. §. hec quoqꝫ. ff. de verbo. obli.
Primam diffinitionem reprobant Bar. ⁊ Alb. ⁊ cōiter alij, ꝑ
tria fundamenta: tamen eam defendunt ⁊ bene. Guil. de Cu. ⁊
Cy. in l. lꝫ. C. eo. Raph. Cu. ⁊ do. Alex. hic. Sed ꝓ certo miran-
dum eſt: qꝛ oīa iſta tria fundamenta punctualiter militant ꝯ
diffinitionem, quam. ff. ſexto loco tꝫ Bart. vbi etiam eſt dictio
ius, ⁊ dictio rei, ⁊ dictio inſiſtendi vel detinendi pp̄ q̄tria Bar.
reprehendit diffinitionem Jo. ⁊ tamen ipſe in ſua diffinitione
incidit in eadem tria vitia. Non obſt. ergo primum dum dr̄ ꝙ
eſt ius cum poſſeſſio ſit facti. ꝑ quatuor iura hic alle. ꝑ Barto.
qꝛ dico ꝙ cōis opin. eſt, ꝙ poſſeſſio prout eſt queſita. eſt ius,
put ſtatim dicam. ⁊ ꝓprie. Joā. diffinit poſſeſſionem put eſt in
eſſe deducta, vt Bar. met. ff. dr̄. Non ob. ſecundo, ꝙ dicatur rē,
q̄ eſt terminus generalis, qꝛ non ſimplr̄ dr̄ rem, ſed addit rem
detinendi. ⁊ ſic loquitur de rebus que poſſunt detineri: ſed in-
corporalia non poſſunt detineri, ⁊ iſta eſt bona. q̄uis do. Ale-
xan. aliter rñdendo dicat. ꝙ etiam res incorporales large poſ
ſidentur. l. ſi edes. §. fi. in fi. ſ. de ſer. vrb. ꝓdio. ⁊ l. quoties. ij. ſ. de
ſerui. tit. generali. Hinc eſt ꝙ competit interdictum poſſeſſo-
rium etiam ꝓ poſſeſſione vel quaſi rerum incorporalium. l. ij. in
pn. ff. vti poſ. ⁊ d. l. quoties. vnde tum diffiniatur poſſeſſio in ge
nere. non eſt incongruum ſm̄ eum, ꝙ ſub iſta diffinitione com
prehendantur etiam res incorporales, q̄ large dñr poſſideri.
Iſtud vlti. mihi non plꝫ, qꝛ diffinitio q̄ ponit quidditatem, vt
dr̄ Bar. non ꝯphendit impropria. Non obſt. tertium de verbo
detinetur, ꝙ competit ſeruo qui non p̄t poſſidere. l. ꝙ ſeruus.
ff. eo. qꝛ dictio ius, tollit obiectum put Bart. met. ff. in ſua diffi-
30 nitione dr̄, ⁊ quando fit mentio† de iure: intelr̄ de eo ꝙ non ca
dit in ſeruo. l. illa verba. ff. de verb. ſig. bene facit iſte tex. in ꝟbo
qꝛ naturaliter tenetur ⁊ tex. in ca. cām. cum gloſſ. de p̄ſcrip. ⁊ eſt
glo. in §. j. in verbo maxime. ff. ea. l. ⁊ in l. iij. §. ex ꝯtrio. in glo. ma-
gna. in verbo genera. ff. eo. Et ſic tene diffinitionem Joan. que
eſt bona, ⁊ in effectu eadem eſt illa quam ponit Bart. Unum
ſolum videtur obſtare: qꝛ diffinitio dꝫ ꝯſtare ex genere ⁊ diffe-
rentijs: vt homo eſt animal. iſtud eſt genus rōnale ad differen
tiam bonorum, mortale ad differentiā angelorum: vt declarat Bar.
in l. j. ff. de teſta. Sed iſta diffinitio Jo. non videtur conſtare ex
genere ⁊ drījs, niſi dicas bene ꝙ imo conſtet. Nam dū dr̄ ē ius:
ibi ponitur genus. Poſtea dr̄ detinendi ad drīam dñij, ⁊ ad
differentiam vſuſfru. vt declarat Bar. in ſua diffinitione. Itē
dr̄ ſibi ad drīam eius qui alij poſſidet, vt eſt colonus. l. ſi id qd̄.
§. j. ff. eo. ⁊ ad differentiam ſerui qui non detinet ſibi. ſed domi-
no. d. l. qd̄ ſeruus. ff. eo. Et iſto modo etiam tollitur tertia re-
ꝓbatio. Bar. dum dicebat qd̄ detinere conuenit ſeruo: qꝛ Joan.
nō ſimplr̄ dixit detinendi, ſed addidit ſibi vt excluderet ſeruū,
31 ⁊ iſta eſt veritas. Pro veritate p̄dictorum videndum eſt, an poſ-
ſeſſio ſit ius vel factum. Bart. poſt antiquos tꝫ quod ſit ius. ꝑ
quatuor iura, ⁊ per vnam rōnem, ꝙ confirma: qꝛ validum eſt
arg. de ꝯctu ⁊ oblōne ad poſſeſſionem. l. q̄uis ſaltus. ff. eo. In-
tellige poſtꝙ eſt q̄ſita, ita procedunt in ea preallē. ⁊ text. in l. ſi
eas res. §. fin. in ꝟbo qui prior ius eius app̄henderit. ff. de ac.
emp. ⁊ in l. homo liber. §. fi. in verbo ius eſt. ſ. tit. j. q̄ iura allegat
Guil. de Cu. in l. lꝫ. in vij. col. ſ. eo. lꝫ do. Alex. e. tacito ſibi aſcri
bat, ⁊ bonus tex. in l. ſtipulatio iſta. §. ſi quis forte. ff. de ꝟb. obl.
32 †Hinc ē qd̄ ſi in reſcripto delegatorio Pape dicatur cognoſces
ſuper iure qd̄ hꝫ Titius in tali re: etiam de ſola poſſeſſione ꝑ
nomē iuris intelr̄ delata cā ſolius poſſeſſionis. Ita tꝫ no. In-
no. in c. epi. de reb. eccl. non alie. quem apud legiſtas refert ⁊ ſe-
ſequitur Bal. in l. pe. in pe. col. ſ. ſi a non comp. iud. fue. ap. ⁊ in
l. iubemus. §. ſane ſecundo. in fi. C. de ſacroſ. eccl. ⁊ in l. ſi mulier
qui poſſeſſionem. ſ. quod met. cau. ⁊ in l. ſi quis ad ſe fundum.
in iij. col. C. ad l. Jul. de vi pub. d. Anto. de Butr. in c. j. de cau.
poſ. ⁊ ꝓprie. ꝙ valde ſigna. Ad idem facit, qꝛ poſſeſſio non ca-
dit in ſeruo. l. nunꝙ. §. j. de vſuc. ff. ⁊ l. poſſeſſio. §. j. ⁊ l. qd̄ ſeruus.
ff. eo. ergo non eſt facti qꝛ ſeruus eſt capax eorum q̄ ſunt facti. §. lꝫ
cum factū. inſti. de ſtip. ſer. ēt ſi tale factū habeat adminiculum
iuris, vt ibi. Et iſto fundamēto vtitur Bar. ff. in ij. char. in ꝟſi. ꝗro
gd iuris de detētatione. Sꝫ in mō acgrēdi, ⁊ ſic in modo dedu

a ¶ Eſſentiali natura. Adde ꝙ idem vult Are. inſtit. de teſt. in pnc. Purp.

b ¶ Uelata. Adde c. mulier. xxxiij. q. v. Et originaliter. j. ad Corint. xj.

c ¶ Monachus. Adde ca. placuit. el ij. xvj. q. j.

d ¶ Dictio quaſi. Vide gl. in l. mulier. ff. ad Treb. glo. in c. parochianos. de deci. Bar. in l. fin. aūt. ff. ad trebel. Jo. de Fa. in c. ab exordio. xxv. diſt.

cēdi ineſſe eſt facti.ita ꝓprie loquunt̃ q̃tuor iura.ſ.alle.ꝑ Bar.
ꝑſertim tex.in §.ſeq.q in tribꝰ locis dt incipe poſſidere. Silr
tex.in §.ſi vir vxori.j.ea.l.loqt̃ de apphenſione ⁊ acquiſitione
poſſeſſionis,q̃ non pt infirmari p ius ciuile. Itē modi acquiren
di poſſeſſionē ſunt facti:fm ipſa poſſeſſio eſt ius, fm Bar.in §.
j.j.ea.l. Iſtud pꝫ,ſiue ꝯſideremus ipſam apphenſionē q̃ ē meri
facti,ſiue ꝯſideremus aīuꝫ ⁊ corpꝰ q requirunt̃ in acquirenda
poſſeſ.l.iij.in pn.⁊ l.quēadmodū.j.e.l.lꝫ.C.eo. Nam animus eſt
facti.l.bone fidei.ſ.ti.j. Hinc videmus ꝙ hr̃ditas iacens non pt
acquirere poſſeſſionē,q: facti eſt.l.j.§.Sceuola.ſ.ſi qs teſt. lib.
eſſe iuſ.fue. Item in hr̃dē adita hr̃ditate ipſo iure,tranſeūt oīa
iura hr̃ditaria:ſꝫ non poſſeſſio niſi apphendat̃: q: facti eſt.l.cū
hr̃des.in pn.j.eo.⁊ ita tene. Tamē ſubtilis do.Pet.de Bexu.
tenuit ꝙ poſſeſſio ēt poſtq̃ eſt acquiſita ſit facti,⁊ eiꝰ opi. late
refert ⁊ ſequit̃ Lu.Ro.hic ſequit̃ ēt do.Ja.de But. Mouetur
p̄fatus do.Pe.de Bexu. p aliq̃ ex ſuperius adductis.⁊ poſtea p
tex.in l.poſſeſſionē pupilli.j.eod.ibi qd eñ facti eſt pt amittere
ad illū tex.rñdet d.Alex.ꝙ pupillꝰ qñ apprehendit poſſeſſio-
nē:ſi poſtea diſcedat a poſſeſſione,dr pdere qd facti eſt.i.ipſam
poſſeſſionē q̃ facti eſt:tamen tex.loqt̃ de ipſa poſſeſſ. Ego.j.alr
rñdebo. Scdo principalr mouetur p tex.in l.bone fidei.ſ.titu.j.
ibi illud ad factū ptinere. Sꝫ reſponde ꝙ ibi dr ꝙ poſſeſſio bo
ne vel male fidei dr facti,q: bona vel mala fides pendet ab aīo
q eſt facti.⁊ ita illū tex.declarat Bart. in l.ſi is qui ꝓ emptore.
in ij.char.de vſuc. ¶ Adde ꝙ idē ꝙ poſſeſſio ſit facti tꝫ etiam
Bar.in l.ſi.in primis ꝟb.C.de edic.diui Adr.tol.p text. in d.l.j.
§.Sceuola.ad quē.ſ.reſpōdi,alibi tꝫ Bar.in d.l.ſi is ꝓ empto-
re.in iij.char.in ij.opp.pn.ꝙ poſſeſſio eſt mixta facti ⁊ iuris.ſeq
tur Pe.de Anc.in rla ſine poſſeſſione in ij.char.ita tꝫ Are. hic
p tex.in d.l.deniqꝫ.ſ.ex quib.cau.maio. Ubi tex. dt ꝙ poſſeſſio
plurimum facti hꝫ ergo ēt aliquid iuris. Ad idē facit.l.poſſeſ-
ſio quoqꝫ.§.j.j.eo.ibi non tm̄ corporis,ſed ēt iuris eſt, ⁊ lex ſti-
pło iſta.§.hoc quoqꝫ.j.de verb.ob. Et ꝙ poſſeſſio ſit facti:pro-
bant quatuor iura primo alle.p Barto.ꝯ diffinitionem Jo. ꝙ
aūt ſit iuris:ꝓbant alia q̃tuor iura poſtea alleg.p Bar. ⁊ ſic vr̃
ꝙ ſit mixta:⁊ iuris ⁊ facti. Raph.Cu. hic dt ſe putare ꝙ poſſeſ
ſio non ſit iuris imo potius facti qñ eſt mixta ⁊ hꝫ effectus a
iure puta acq̃ſitionis dñij vel acq̃ſitiōis fructuū. Teneas opi.
quā.ſ.tenui qcq̃d alr tenuerim quod poſſeſſio poſtq̃ eſt acqui
ſita ⁊ ineſſe deducta,eſt iuris,ſed a pncipio q̃do acquirit̃ ⁊ qñ
apprehendit̃ eſt facti.⁊ iſta eſt cōis opin.vt predixi. Tamen ꝯ
iſtā cōem opi.⁊ ſic ꝓ opi.do.Pe.de Bexu. vr̃ fortiter ſtringere
tex.in d.l.deniqꝫ.ſ.ex q.cau.ma. vbi dixi tex.ꝙ poſſeſſio hꝫ plu
rimū facti. Nec potes dicere ꝙ ibi loquat̃ de poſſeſſione ꝓut a
pncipio acq̃rit̃ p apprehenſionē.pꝫ q: ibi loquitur de poſſeſſio
ne iam acq̃ſita q̃ fuit pdita p captiuitatē. Nō eñ potuiſſet pdi
ſi non fuiſſet acq̃ſita, ita ēt eſt ſilis tex.in l.in bello.§.facte.ff.de
cap. Tu ꝯſidera ꝓ reſponſione ꝙ ſicut poſſeſſio in actu acq̃rē-
di eſt facti,vt.ſ.dixi.ita ēt ꝓut eſt in actu recupādi. tunc ēt fa-
cti eſt. Et iō poſtliminio non recupat̃ poſſeſſio q̃ iā erat pdita,
q̃uis iura pdita recupent̃,q: ibi illa recupatio, eſt vna alia acq
ſitio,q̃ req̃rit nouā apphenſionē:ideo dr facti,ſꝫ qñ poſſeſſio ē
33 iā acquiſita,⁊ ineſſe deducta,tunc dr iuris. Adde † pdictis ꝙ ē
dare q̃dā poſſeſſionē incorporaliſſimā q̃ non adheret rebꝰ cor-
poralibꝰ,ſꝫ quibuſdā donationibꝰ,vel factis. ⁊ ſtat potius in
abſtracto q̃ in ꝯcreto ⁊ hꝫ plurimū iuris ⁊ magis q̃ alia poſ-
ſeſſio,q: rebꝰ corporeis non adheret, vt ſi eccl'e debeat̃ annuꝰ
cenſus vel aliquid annuū in ſignū ſuperioritatis fm Bal.qui ita
formalr dt in l.ij.in viij.col.C.de ſer.⁊ aqua. ¶ Circa tertiam
34 † diffinitionē Azo.quā gl.ſequit̃. Adde ꝙ eā reꝓbant Bart. ⁊
oēs q: diffinit poſſeſſionē ꝓut ineſſe ꝓducit̃,⁊ dꝫ diffiniri ꝓut ē
ineſſe ꝓducta. Nā apphenſio poſſeſſionis ⁊ alij modi acquiren
di poſſeſ. non ſunt ꝓprie poſſeſſio ſicut nec modꝰ acquirendi
dñij:puta vſucapio non eſt dñiū,vt eſt gl.in l.iij.j.ti.j. Cōfirmo
q: p ꝟba huius diffinitionis ponunt̃ pncipia ex q̃bus ineſſe ꝓ-
ducit̃ poſſeſſio. Nā dñ dr rei corpalis,eſt pncipiū materiale ⁊
dñ dr animi ⁊ corpis,eſt pncipiū formale. Sꝫ aduerte,q: i ꝯtrariū
fortiter obſtat:q: in illa iij.diffi.dr corpalis rei retentio. Pōde
ra illud ꝟbū retētio p ꝙ pꝫ ꝙ loquit̃ de poſſeſ. ineſſe ꝓducta:
q: ſi voluiſſet diffinire ꝓut ꝓducit̃ ineſſe dixiſſet eſt rei corpa-
lis apphēſio,q: illud ꝙ nondū eſt ineſſe deductū,nō pt dici re-
tineri,ſꝫ bene apphēdi. Nec obſt.illa ꝟba corpis ⁊ animi,q: ēt
in poſſeſſione ineſſe ꝓducta retinēda,req̃rit corpꝰ ad retinēdā
naturalē,⁊ aīꝰ ad retinēdā ciuilē.l.clā poſſidere.§.q ad nundi-
35 nas.j.eo. Et l.lꝫ.C.e. ¶ Circa diffinitionē Bar.† Adde ꝙ eam
tꝫ Ang.in repe.l.ſi qs.vj.§.dñia.j.eo. Sal.in l.lꝫ.C.eo. do. Alex.
hic. Iſtā diffinitionē Bar.reꝓbāt Ang. Imo. Paul.de Caſt. ⁊
Lu.Ro.hic p aliq̃ qbꝰ reſpondet.d.Alex.hic quē p te videas.
¶ Tu dic ꝙ diffinitio Bart.in effectu eſt eadē cū diffinitione
Jo.quā.ſ.tenui. Solū addit Bar.non prohibite poſſideri que
ꝟba non ſunt in diffinitione Jo.ſꝫ certe illa verba non ſunt ne
ceſſaria pꝫ q: qñ iuriſ.diffinit teſtm̄ in l.j.ff.de teſta. de eo ꝙ qs
poſt mortē ſuā,non addit de quo ſit licitū teſtari, cū ēt ibi res
ſacra ⁊ religioſa non poſſit in teſtō relinqui, nec multa alia de
quibꝰ in l.apud Julianū.§.ſi. ⁊ in l.ſi qs inquilinos.§.ſi.ſ.de le
ga.j. Silr in diffinitione ſtiplonis poſita in l.v.§.ſtiplo.j.de ꝟb.
obl.vbi dr ꝙ eſt ꝟborꝫ ꝯceptio quibus ꝓmittit ſe daturū non
addit in diffinitione rē non ꝓhibitā cum ēt res ſacra ⁊ religio-
ſa non poſſint in ſtiplone deduci.l.inter ſtipulantē.§.ſacram. de
ꝟb.obl. Unde inhabilitas reꝫ ſuperfluo videtur addi in diffi-
a nitione,cū ſemp diffinitio intelligatur loqui de habilibus.[a] ar
gu.l.vt gradatim.§.vt ⁊ ſi lege.j.de mu.⁊ ho.⁊ l.j.cum glo.C.de
ſacroſ.ecc. Et ſic teneas diffinitionē Joā. ⁊ in effectu diffinitio
Bar.eſt eadē. ¶ Contra vtrāqꝫ diffinitionem fortiter obſtat:
q: vtraqꝫ diffinitio ꝯuenit ēt detentationi non dico aſinine ꝓ-
ut rñdet Bar.q̃ eſt meri facti. Sed dico de detentatione rei,q̃
quis hꝫ authoritate iudicis, ibi eñ eſt ius inſiſtendi in re non
ꝓhibita poſſideri: q: qui detinet rem authoritate iudicis,hꝫ
ius.l.ſi finita.§.ſi qs metu.ſ.de dam.infe. Et tamē iſte non poſ-
ſidet,ſed detinet.l.iij.§.ſi.j.eo. ⁊ l.cuꝫ legati.j.ex qui.cau.in poſ.
ea.l.j.§.q̃ſitum eſt.j.quorꝫ lega.⁊ ꝙ habeat ius vltra tex.in d.§.
ſi quis metu.etiam pꝫ q: hꝫ pignus pretorium.l.ij.C.de preto.
pign.leg.non eſt mirum.ſ.de pig.act. Declarat gloſ.magiſtra.
in l.j.in pn.ſ.de pign.act.ergo cum neutra iſtarꝫ diffinitionum,
nec Joan.nec Bar. conuertatur cum omni ſuo diffinito ꝓut
hꝫ bona diffinitio.l.j.§.dolum.⁊ ibi no.Bar.ſ.de dolo.glo. in l.
nihil aliud eſt hereditas,⁊ in l.ſi.j.de verb.ſig.⁊ Bar.hic in pri
ma oppo. Ergo neutra diffinitio eſt bona, q: qui detinet rem
authoritate iudicis,hꝫ ius illam rem retinendi, vt dt Joann.
Item hꝫ ius inſiſtendi rei,vt dt Bar.⁊ tamen non eſt poſſeſ-
ſio,ſed detentatio:vt expreſſe dicunt iura preallega. ¶ Huic
36 difficultati † quam mouet Ang.reſpondet.d. Alex.hic, ꝙ etiā
detentatio eſt poſſeſſio large ſumpta. l. ſtipulatio iſta.§.hec
quoqꝫ.j.de verbo.obl.ca.cauſam.cum glo.de preſcrip.⁊ glo.in
§.j.in verbo maxime.j.ead.l. Ideo hec diffinitio poſſeſſionis in
genere etiam conuenit detentationi,nec per hoc dicitur vitio
ſa. ¶ Iſta reſponſio mihi nullatenus plꝫ, q: aliud eſt poſſeſ-
ſio,aliud eſt detentatio,vt inq̃uit tex.in l.iij.§.fin.j.eo.⁊ in alijs
iuribus.ſ.allegatis. Item cum iſta ſit diffinitio, certe ex diffi-
nitione ſumitur ꝓpria ſignificatio, vt declarat Bart. in l.om-
nes populi.ſ.de iuſti.⁊ iur.in iij.q.vj.queſtionis principalis. er
go in ea non cadunt impropria. ¶ Tu reſponde ꝙ detenta-
tio eſt facti vt firmat Bar.in ij.char.in verſi.quero quid iuris
de detentatione. ⁊ ibi reſpondet ad d.l.ſi finito.§.ſi quis metu
ibi dicetur. Pꝫ q: detentatio eſt quedam ſimplex cuſtodia.l.
cum legat.j.ex quib.cau.in poſ.ca. Declarat Barto.j.circa fi.
Ergo non eſt ius prout in poſſeſſione: q: ius quod eſt in poſ-
ſeſſione eſt aptum producere ciuiles effectus rōne acq̃ſitionis
dominij per vſucapionem vel p preſcriptionem,vel acquiſitio
nis fructuum,vt.j.declarat Bar.dum diffinit in ſpecie poſſeſ-
ſionem naturalem ⁊ poſſeſſionē ciuilē. Sed detentatio eſt q̃dā
ſimplex cuſtodia,vt dixi. Item Jo.in diffinitione addidit deti
nendi ſibi. Sed in detentatione qs nō poſſidet ſibi niſi quo ad
ſecuritatem.l.ſi rem mobilem.in pn. in ver.tibi.j.e. ⁊ ita habes
37 expeditam totam ſcdam partem. ¶ † In ea.gl.ad fi.habes ꝙ
res mobiles non dñr proprie poſſideri. idem tꝫ gl.in l.j.in gl.j.
C.vti poſſ.⁊ gl.in l.j.j.vtrobi. Iſtam ꝯclonem glo.reprehendūt
Dy.Bar.Alb.⁊ ceteri doct.per aliqua fundamenta de quibꝰ
hic per Bar. Sed aduerte ad vnum fundamentum Bar.dum
facit talem ꝯſequentiam. Pro rebus mobilibus competit in-
terdictum vtrobi:ergo res mobiles ꝓprie poſſidentur. Repro
bat do.Alex.q: iſta non eſt bona ꝯſequentia.nam ꝓ rebus in-
corporalibus ꝯpetit interdictum retinende. ⁊ ſic interdictum
vti poſſid.l.quoties ſecunda.ff.de ſerui.titu.generali.⁊ l.j. in pn
cip.j.vti poſſ. Et tamen non proprie poſſidentur.l.iij.in princi.
j.eo.⁊ l.ſequitur.§.ſi viam.j.de vſuc. ¶ Tu defende clare Bar
38 to.† q: ꝓ ſeruitutibus,⁊ ſic ꝓ incorporalibus, non datur inter
dictum ſimpliciter ⁊ proprie,ſed cum nota improprietatis ve-
luti poſſeſſorium.ita eſt tex.in l.penul.in fi.ſ.de ſerui. Sed pro
rebus mobilibus datur interdictum retinende ꝓprie. ſine no-
ta improprietatis.l.j.j.vtrobi.allegata per Bar.⁊ §.retinende.
inſtit.de interdict. ¶ Ego reprobo aliud fundamentum Dy.
quod ſequitur Bar.dum dt res mobiles vſucapiuntur.l.vnic.
C.de vſucap.transfor. Sed ſine poſſeſſione non ꝓcedit vſuſca
pio.l.ſine poſſeſſione.j.ti.j. Ergo res mobiles proprie poſſiden
39 tur. Iſta † argumentatio,lꝫ ceteri eaꝫ ſequantur. non eſt bona.
qō incorporalia,⁊ ſic ſeruitutes preſcribuntur.l.ſeruitutes.ma
gna.⁊ ibi gl.magiſtra.ſ.de ſeru.⁊ l.j.⁊ ij.vbi gl.⁊ Bar.C.eo.⁊ ta
mē in eis non cadit ꝓprie poſſeſſio.l.ſeruus.§.incorpales.ſ.ti.j.
⁊ d.l.ſequitur.§.ſi viam.j.titu.j. ¶ Pro cōi opi. Adde bene fa-
cere

cere tex. in l. j. ꝟ. de fur. ⁊ in §. j. inſti. de oblig. q̃ ex delic. vbi poni
tur diffinitio furti qḋ eſt ↄtrectatio rei aliene fraudulosa gr̃a
ipſius rei, vel vſus eius vel poſſeſſionis ſue. pondera illud vel
poſſeſſionis ſue. Nam furtum ſolum cadit in rebus mobilib⁹.
§. cum autem. inſtit. de vſuca. ⁊ ibi in diffinitione dꝛ eẽ poſſeſſio
40 rei mobilis. ⁊ in diffinitione verba ꝓprie ponuntur. vt decla
rat Bar. in l. omnes populi. ff. de iuſt. ⁊ iur. in ij. q. vj. q̃ſt. ṗnc. ad
fi. ❡ Tenendo cõem opi. ↄ glo. quomodo rñdebimus ad fun
damentum gl. de alluſione vocabuli: qꝛ pedum poſitio non ca
dit in rebus mobilibus. Rñdet Bart. ꝙ vbi habemus diffini
tionem magis attenditur diffinitio, ꝙ alluſio vocabuli ⁊ ꝑ3 in
teſtõ, vt hic ꝑ eum cum quo oẽs tranſeunt. ❡ Sed tu caue, qꝛ
non habemus diffinitionem poſſeſſionis traditam a legiſlato
re ſicut habemus in teſtõ, vbi legiſlatoꝛ ponit ⁊ alluſionem ⁊
diffinitionem, ſicut etiam in furto iuriſcon. ponit alluſionem ⁊
diffinitionem in d. l. j. ꝟ. de fur. in d. §. j. inſti. de obl. q̃ ex deli. Uñ
nunq̃ ꝓcederet arg. ab etymologia vocabuli: qꝛ ſemper poſ
ſet magiſtralr̃ fieri diffinitio ↄ infinitos tex. quos allegaui. ſ.
in ij. par. glo. ❡ Unde aduerte ꝙ alia rñſio ṗt colligi ex funda
mentis Bar. poſſumus dicere ꝙ tex. noſter non ſtetit in ſimpli
ci alluſione, ſed ſubdit, qꝛ naturalr̃ tenetur quod eſt generale
ad oẽm actum tenẽdi. Item ſubdit q̃ terre, marive capiuntur.
⁊ ſic exꝓſſe loquitur de mobilibus. Item in §. j. ꝟ. ea. l. dꝛ in ma
nu poſuerit. Et ſic ſufficit quocunq3 actu corporeo teneatur. ⁊
ſic pedum poſitio capitur ꝑ quocunq3 actu corporeo, non ſo
lum ſi poſſeſſio apphendatur pedibus: ſed etiam ſi manibus,
aut aſpectu, ſeu oculis. l. quod meo. §. ſi venditorem. vbi gl. ꝟ. e.
⁊ tu vltra Bar. Pondera tex. in dictione quaſi dum dꝛ pedu3
quaſi poſitio. ⁊ ſic non ſimplr̃ dixit pedum poſitio. ⁊ illa dictio
quaſi rlr̃ eſt nota improprietatis, vt dixi. ſ. in ij. par. gl. ❡ Iſta
41 † ↄclõ doc. facit in practica ad q. qḋ ſi teſtatoꝛ legat Titio poſ
ſeſſiones ſuas vel poſſeſſionem reꝝ ſuarum, vel aliq̃s vendit
oẽs poſſeſſiones ſuas: ꝙ intelligitur etiam de mobilibus ne
dum de immobilibus, cum etiam res mobiles proprie poſſi
deantur ſm̃ cõem opi. ſ. relatam. Et ita alias fuit determina
tum in ↄtingentia facti vltra montes ꝑut refert Bar. in l. vxo
rem. §. legauerat. ſ. de leg. iij. ⁊ ita etiam t3 Iac. de Ra. ❡ Ad
de tex. in l. j. ⁊ ibi gl. j. C. de com. re. alie. q̃uis ↄtrium teneat Alb.
de Roſ. ſibi ↄtius hic per l. j. ⁊ l. rura. C. de omni agro deſer. lib.
xj. Idem t3 Guil. de Cu. in l. l3. C. de acq. poſ. ꝑ dicta iura. ⁊ per
l. filij. §. fi. ꝟ. ad muni. ⁊ l. ij. C. de fideiuſ. minoꝛ. ⁊ l. ab executione.
C. quo. app. non reci. in quibus iuribus poſſeſſio intellr̃ de im
mobilibus. Sed ibi in dictis iuribus illud eſt ꝑꝑ ſubiectã ma
42 teriam. ❡ † Ueritas tñ eſt qḋ ex cõiᵃ vſu loquendi, qui in om
8 ni materia ꝓfertur cuicunq3 ꝓprie ſignationi, vt eſt glo. not. in
l. libroꝝ. ij. ꝙ tñ caſſius. ſ. de leg. iij. dixi alias plene in rub. ſ. de
ope. no. nun. Appellõne poſſeſſionum intelliguntur res immo
biles: ideo in qõ. ꝓdicta intelligeretur de immobilibus: qꝛ res
mobiles penes vſum loquendi cõem non capiuntur ꝑ poſſeſ
ſionibus, ⁊ ita tenent Cy. ⁊ Bal. in l. fi. ad fi. C. de compen. Bar.
in d. l. vxorem. §. legauerat. in fi. Bal. in l. j. ff. de ſta. ho. Rayn. in
d. l. filij. §. fi. ⁊ do. Alex. hic. ⁊ ita habetis expeditam gl. j. ❡ Ca
pio gl. ij. in verbo qꝛ naturalr̃ iſta gl. ponit vnde habuit origi
nẽ, ⁊ qualr̃ ꝑdatur poſſeſſio. Et ponit ṗncipium ⁊ finẽ, ⁊ ſic al
pha ⁊ o. Unde diuiditur in duas par. ṗncip. In ṗma declaran
do tex. effectualr̃ ponit a quo iure ꝓceſſit poſſeſſio. In q̊ Bar.
facit tertiam q. princ. In ſcḋa ꝑ viam not. q̃rit qualiter perdat̃
poſſeſſio. ⁊ ponit quatuoꝛ opin. ſecunda ibi. Item no. qḋ ex eo.
43 ❡ † Prima pars gl. eſt clara, ⁊ vult qḋ poſſeſſio ſit inducta ḋ
iure naturali primeuo. Intellige non de eo quod eſt cõe oĩb⁹
animãtibus, qꝛ fere non poſſunt poſſidere. ſed intellige ius na
turale, pro iure gen. ꝑut ſemper intellr̃. qñ refertur ad rõne3. §.
ſinguloꝝ. inſti. de re. di. ⁊ ita declarat. ꝟ. gl. magna in verbo, ait.
⁊ gl. in l. l3. C. eo. Item intellige qḋ eſt introducta de iure gentiũ
ſcḋario, quo iure ſtatus ſeruitutis eſt annichilatus. l. ex hoc iu
re. ſ. ḋ iuſti. ⁊ iur. Serui. n. ſunt capaces eoꝝ q̃ ſunt de primo iu
re gentium puta oblĩonis naturalis. l. ſi id quod. ⁊ ibi Barto. ⁊
alij declarant. ſ. de cond. inde. ⁊ tñ non ſunt capaces poſſeſſio
nis. l. qḋ ſeruus. ꝟ. eo. Hoc etiam p3 in hoc tex. vbi dꝛ ꝙ dñium
cepit ab illa naturali poſſeſ. ſed dñia fuerunt inuenta a iure gẽ
tium ſcḋario. d. l. ex hoc iure. Et circa hoc latius inſiſtit Are. ⁊
Mod. ſenen. ⁊ ego alr̃ tetigi, ſed non expedit: qꝛ non eſt mate
ria nr̃a, ſed d. l. ſi id qḋ. Scḋa pars ṗncipalis ſubdiuiditur in
octo particulas. In prima ꝑ viam no. q̃rit qualr̃ poſſeſſio na
turalis admittatur. Et ponit ṗmã opi. antiquo reꝓbatã a ro
ge. In ſcḋa ponit ſcḋam opi. Pla. ⁊ Azo. ↄ illã opi. op. ⁊ ſoluit.
In tertia ponit opi. Aldrici. In quarta ponit diſtinc. Io. qua
drimembꝛ ab oĩbus cõiter apꝓbatã, ⁊ duo ṗma membꝛa ex
pedit. In quinta circa illa duo membꝛa formàt duas qõ. In
ſexta expedit alia duo mẽbꝛa. In ſeptima q̃rit de rõne diuerſi
tatis inter duos primos caſus q̃re in eis ꝑ exitum a poſſeſſio
ne ꝑdat̃ naturalis poſſeſſio: ⁊ ſecus ſit in alijs duobus: ⁊ vr̃ aſſi
gnare tres rões. In octaua ⁊ vltima ponit de ciuili poſ. qua
liter amittatur: ⁊ ſic qualr̃ retineatur. Inferendo duas eẽ poſ
ſeſſiones: ſcḋa ibi: ſ3 Pla. ⁊ Azo. dñt. tertia ibi. Adr. dixit. quar
ta ibi: tn diſtingue ſm̃ Io. quinta ibi: ſed quid ſi non eſt ↄſpe
ctu. ſexta ibi: ſi aũt ꝑ aliũ. ſeptima ibi: ſed quare retinet̃. octaua
⁊ vltima eſt ibi: ⁊ hec oĩa de naturali. Et hanc ſcḋam partem
ṗncipalem illius ſcḋe glo. ꝓſequere, vt ꝑ Bar. in v. q. ṗncipa. in
vlti. col. vbi poſt gl. reprobat tres primas opin. relatas in gloſ.
44 ❡ Adde circa tertiã opi. Aldri. inq̃tum dꝛ † ꝙ naturalis ⁊ ci
uilis ſimul eẽ non poſſunt. Bar. q per verba aliqualr̃ obſcura
dꝛ ꝙ iſtud ṗt eẽ aſſumendo ciuilem ⁊ naturalem ꝓprie: prout
ipſe t3 in l. ij. q. principa. vbi t3 naturalem poſſeſſionem ꝓprie
eẽ illam que eſt apud vſufructuarius ⁊ ſimiles ⁊ ſic capiendo
poſſeſſionem naturalẽ ꝓ illa formali que eſt apud vſu fructua
rium q poſſidet naturaliter. l. naturalr̃. in ṗn. ꝟ. eo. ꝓprietarius
autem poſſidet ciuiliter. l. ſciendum. in ṗnc. ſ. qui ſatiſda. cogã.
declarat glo. in l. iij. §. ex ↄtrario. ꝟ. eo. Sicut ergo vſuſfructus for
malis qui eſt ſeruitutis perſonalis. l. qui vſumfructũ. ꝟ. de ver.
obli. non poteſt eẽ apud directum dñium. l. vti frui. in ṗnc. ſ. ſi
vſuſfr. pet. ⁊ l. in re cõi. ſ. de ſer. vrb. pred. Ita poſſeſſio natura
lis formalis que eſt apud vſufructuarium non põt eſſe ſimul
cum ciuili: que eſt apud proprietarium: Qꝛ ſicut non datur ↄ
curſus ꝓprietatis cum vſufructu formali: ita non datur con
curſus poſſeſſionis naturalis formalis ſimul cum ciuili. Sed
capiendo ciuilem ⁊ naturalem poſſeſſionem large ⁊ imꝓprie:
vt ipſe Bar. capit nihil repugnat: quin poſſint ſimul concurre
re, ꝑut t3 glo. hic in quarta opp. Io. Sicut etiam ↄcurrunt na
turalis ⁊ ciuilis oblĩo. l. iuriſgen. §. itur nuda. ſ. de pac. ❡ Circa
quartam opin. Io. quadrimembrem quam Bar. tñ commen
dat: ⁊ dꝛ eẽ vera3: ⁊ ſine aliqua reprehenſione ꝓcedere: ⁊ quod
proſequendo quatuoꝛ caſus ita perfectiſſime loquitur ꝙ ad
ditione non indiget. ⁊ ita Bart. ⁊ ſcriben. parum aut nihil ad
dunt, ſed ſimplr̃ tranſeunt cum iſta opin. idem tñt glo. ⁊ doct.
45 l. C. eo. ❡ † Aduerte l3. Bart. ⁊ oẽs indifferenter tranſeunt ꝙ
quando poſſeſſio naturalis eſt iuncta ſimul cum ciuili, ſiue q̃s
poſſideat vtramq3 ꝑ ſe, ſiue ꝑ alium exeundo de fundo: q non
ſit in ↄſpectu per x. milliaria, nec ſit in propinquo ꝑdit natura
lem poſſeſſionem eo qñ naturalis eſt ſimul iuncta cum ciuili
tunc illa naturalis non ṗt retineri animo, ſed requiritur corpus.
l. l3. C. eo. ⁊ l. clam poſſidere. §. qui ad nundinas. ꝟ. eo. Secus qñ
eſt naturalis ſola qꝛ illa retinet̃ ſolo aĩo: ⁊ ſic exeundo de fundo
q̃uis non ſit in ↄſpectu ad x. miliaria, nec ꝑpetuũ illam nõ ꝑdit,
ſed retinet animo, vt eſt tex. in l. iij. §. vnde vi. C. de vi ⁊ vi arma.
❡ Mihi nullatenus pl3 iſta differentia glo. ⁊ doc. ⁊ vr̃ ↄ oẽm a
rõnem mundi. Unde non credo ꝙ ſit differentia an naturalis
⁊ ciuilis ſint ſimul iuncte, an naturalis ſit de per ſe: qꝛ vtroq3
caſu credo ꝙ retineatur etiam naturalis animo, niſi ali⁹ terti⁹
ipſam poſſeſſione3 ingrediatur, qꝛ tunc bene veꝝ eſt amitti na
turalem, ita punctualr̃ loquitur tex. in d. l. clam poſſidere. §. q
ad nundinas. ⁊ ratio eſt: qꝛ tunc duo non poſſunt eandem re3
naturalr̃ inſolidum poſſidere, etiam diuerſis q̃litatibus: puta
vnum iuſte, alium iniuſte, vt eſt tex. in l. iij. §. ex ↄtrario. in verſ. quẽ
Labeo. ꝟ. e. Sed ex iuſtũ caſum non video q̃d obſtet quare na
turalis iuncta cum ciuili non retineatur aĩo ꝑ exitu3 poſſeſſio
nis. Moueoꝛ fundamento q̊ Bart. ⁊ doc. reꝓbant duas opin.
ṗcedentes in q̊b⁹ exitus de poſſeſſione non eſt cã ꝑdende poſ
ſeſſionis. l. ſi id qḋ. §. j. ⁊ §. fin. ꝟ. eo. ⁊ d. l. clã poſſidere. ij. fi. qꝛ ſolo
aĩo retinetur. d. l. l3. C. eod. qꝛ in ꝑdenda poſſeſſione requiritur
aĩ⁹. l. iij. in amittenda. ⁊ l. quemadmodum. ꝟ. eo. vnde l3 deſinat
deſiſtere in re: non tñ ꝑ hoc h3 animum ꝑdendi: ergo eam non
ꝑdit. iſta rõ militat etiam qñ naturalis eſt iuncta cũ ciuili, ⁊ nõ
ꝓſumit̃ animus ꝑdendi: cũ nemo ꝓſumatur iactare ſuum. l. cu3
46 de indebito. in ṗn. ſ. de ꝓb. ❡ † Scḋo moueoꝛ: qꝛ opi. commu
nis videtur eẽ ↄ oẽm rationẽ mundi. Nam planũ eſt ꝙ ciuilis
ſola magis ꝙ alia retinetur aĩo. d. l. clam poſſidere. §. fi. ⁊ d. l. l3.
⁊ hic in iſta gl. in fi. Itẽ naturalis ſola retinet̃ aĩo. d. l. iij. §. vnde
vi. ꝟ. de vi ⁊ vi ar. ⁊ hic in gl. ⁊ iſti duo caſus procedunt ſine ſcru
pulo: ergo multo fortius, quando naturalis eſt iuncta cũ ciui
li, deberet retineri aĩo ratione vnionis ⁊ coniunctionis: q̃ vnio
d3 hr̃e effectum retentionis aĩo. Sicut in filij ſubſtitutio pu
pillaris non trãſmittit̃ quando ſubſtitut⁹ morit̃ ante pupillũ.
l. ſi ex plurib⁹. ſ. ḋ ſuis ⁊ legi. Et tamẽ ꝙ ſubſtitutio pupillaris
ẽ vnica cũ iure accreſcendi, tunc ꝑꝑ vnionẽ trãſmittit̃: q̃ alias
tranſmitteret: vt eſt tex. ſing. in l. q patri. ſ. de acq. her. Silr̃ inſti
tutio ↄditionalis: non tranſmittit̃ ad hr̃des: ſi inſtitutus mo
riat̃ ante euentum ↄditionis. l. vnica. §. ſi nanũt aliquid ſub ↄdi
tione. C. de cadu. tol. Et tamen pars inſtitutionis ↄditionalis
iuncta cũ iure accreſcẽdi bene tranſmittit̃: vt eſt tex. ſing. in l. q

a ❡ Ex cõi. Add de Soci. in l. gall⁹. §. ſi ei⁹. col. fi. ꝟ. ⁊ no. circa hũc ↄmunẽ vſum. ſ. de lib. ⁊ poſthu. Adde Alex. in ↄſ. x. col. ij. ꝟſ. ij. qꝛ dictũ eſt in j. vol.

ex duabus.in prin.cum gl.ſm intellectū Bar.ſ.de acq.her. ec
ce qualr vnio opatur illud qđ ꝑ ſe non hr̄t locum ergo quādo
poſſeſſio naturalis eſt iūcta ciuili ratione vnionis deberet for
tius retineri aīo ꝙ quando eſt ſola naturalis de ꝑ ſe q̄ tamen
retinetur aīo. ¶ Confirmatur ⁊ fortius q̄ ſi vnio p̄t opari in
vnito ꝯ naturaʒ vniti vt dictis iuribus. q̄to fortius ꝯſeruabit
naturam vniti,⁊ ſic poſſeſſionis naturalis vnite cum ciuili, ꝑ
rlām.l.patre furioſo.ſ.de his q̄ ſunt ſui vel alie.iur.⁊ c.queād
modum.de iureiurā. ¶ Tertio moueor.q̄ non p̄t reddi bona
ratio diuerſitatis inter vnū caſum ⁊ aliū.q̄re naturalis quan
do eſt ſola retinet animo, ⁊ non q̄n eſt iuncta cum ciuili. Nec
ob.ratio diuerſitatis ꝙ aſſignat iſta gl.in pe.par. Et Barto.⁊
oēs ſequunt ꝙ q̄n naturalis eſt iuncta cum ciuili,aīꝰ ſatis opa
tur circa retentionem ciuilis.ideo nihil opat circa naturalem.
ſecus quando eſt ſola naturalis tunc aīꝰ opatur in ea retinen
47 da,q̄ aliud opari non p̄t. ¶ †Confirmat Bart.⁊ Alb.q̄ aīus
non operatur in retentione duaꝝ poſſeſſionum. arg.l.qđ La
beo.ſ.de ꝯpenſ.vbi de vna q̄titate p̄t q̄s plures ꝯpenſationes
opponere,ſicut nec res iudicata circa vnū actū p̄t opari circa
alium ſm Bar. ¶ Iſta ratio gl.⁊ doc.nihil penitus vʒ. ⁊ hoc
oſtendo ad oculuʒ ⁊ intellm. Q̄ ſi quis hʒ multas ciuiles poſ
ſeſſiones ſolas,⁊ multas naturales ſolas in multis alijs locis,
oēs retinet aīo,lʒ ſint in abſentia:ergo apparet ꝙ imo aīꝰ opa
tur retentione plurium poſſeſ.ergo ratio gl. ⁊ doc.non eſt ve
ra. Si dicis aīꝰ bene p̄t operari circa plures poſſeſ.q̄ non diffe
rant ſpecie,ſed numero,vt in pluribꝰ ciuilibus, vel in pluribꝰ
naturalibus,ſʒ non in pluribꝰ poſſeſſionibus q̄ differant ſpe
cie ⁊ numero,vt in naturali ⁊ ciuili q̄n ſunt ſimul iuncte q̄ di
co iſtud apte tolli ꝑ d.l.qđ Labeo.ſ.de ꝯpen.allega.ꝑ Barto.
Item ille plures naturales ſole ille ciuiles ſole in diuerſis lo
cis differunt inter ſe ⁊ ſpecie ⁊ numero. ¶ Preterea qđ ratio
gl.⁊ doc.non ſit vera pʒ euidenter, q̄ aīꝰ magis opatur ⁊ ma
gis fatigat in retinendo multas ciuiles in multis locis,⁊ mul
tas naturales in alijs multis locis,q̄ vnā naturalē iunctaʒ cū
ciuili cū ſit in eo loco. ¶ Non omitto ꝙ Mod.ſenen.aſſignāt
hic aliā rōnem diuerſitatis ⁊ q̄dē ſubtilē ⁊ coloratam:q̄ q̄n eſt
naturalis ⁊ ciuilis ſimul. Ideo exiens de fundo non retinet na
turalē ſolo aīo,eo q̄ lex ⁊ natura nihil opantur fruſtra.l.q̄ bis
idem.j.de ver.obl.l.hec ſtiplo.§.diuus. cum ſi.j.vt lega.no.ca.
Sed retentio talis naturalis nullius eſſet effectus, ⁊ nullius
vtilitatis. Pʒ q̄ omiſſio naturalis non affert aliqđ p̄iudiciuʒ.
d.l.lʒ.in fi.⁊ d.l.clam poſſidere.§.qui ad nundinas.eo q̄ ciuilis
ſola eſt illa q̄ operatur iuris effectus: puta p̄ſcriptionis, ⁊ ſic
acquiſitionis dn̄ij. Itē acquiſitionis fructuū,vt declarat gl.⁊
ibi oēs in l.iij.§.ex ꝯtrio.j.e. ſʒ q̄n eſt naturalis ſola, illa bene o
perat ciuiles effectus,vt declarat Bart.hic in ij.q.p̄n. ¶ Et ſi
48 diceres† ꝙ imo talis naturalis p̄t eſſe vtilis,eo q̄ p̄nceps ſine
cā poſſet tollere ciuilem tanq̄ inductā a lege ciuili:non tn̄ poſ
ſet tollere naturalē inductam a iuregentiū.ſm gl.⁊ doct.in l.fi.
C.ſi ꝯ ius vel vti.pub.⁊ in c.q̄ in ecclarū.de ꝯſti.ꝙ vtilitatē ꝯſi
derat Are.hic ad aliud ꝓpoſitum. Q̄ rn̄det Mod.ſenen.du
plr. Primo ꝙ ex quo talis naturalis eſt parui p̄iudicij,vt dixi:
p̄t tolli a p̄ncipe ſine cā lʒ ſit de iuregen.arg.l.quoties.C.de p̄ci.
impe.offe.ſm doc.in d.c.q̄ in ecclaꝝ. Scđo rn̄dēt, ꝙ ex q̄ iſtud
dependet a p̄tāte principis non eſt in ꝯſideratione q̄ ad iuris
diſpoſitionem.l.iiij.§.j.ſ.de fidei.lib.⁊ l.apud Iulianū.§.fi.j.de
lega.j. ¶ Iſta ratio diuerſitatis lʒ ſubtilis tn̄ non eſt bona:q̄
ea attenta non eſſet dare apud aliquē naturalē ⁊ ciuilem poſ
ſeſſionem ſil q̄ fruſtratorie diſponeret de naturali ex quo ciui
lis ſola opatur iuris effectus. Et tamen h̄ eſt notorie falſuʒ q̄
quis p̄t hr̄e naturalem ⁊ ciuilem poſſeſ. ſimul ꝑ ſe vel ꝑ alium,
vt hic glo. Modo arguat ſic a p̄ncipio lʒ fruſtratorie inducit
naturalem ſil cum ciuili vbi naturalis nihil opat ergo faciliꝰ
dʒ ſic inductam ꝯſeruare ꝑ rlām.d.l.patre furioſo. Preterea lʒ
naturalis non ſit vtilis quo ad p̄ſcriptionem:q̄ ciuilis eſt illa
q̄ cāt p̄ſcriptioneʒ vel vſucapionē, vt ꝑ Bar.⁊ doc.in l.iij.§.ex
ꝯtrio.j.eo.⁊ in l ſi vt certo.§.nunc videndū.ſ.ꝯmo. Tamen p̄ōt
eſſe vtilis quo ad alia plura. Nam vtile eſt plura iura habere.
ſ.naturalem ⁊ ciuilē:⁊ q̄ renunciando vni non cenſet alij renū
ciare.l.ſi domus.de ſer.vrb.p̄d.⁊ ſic ꝯcludo ꝯ gl.Bart.⁊ oēs ꝙ
ſiue naturalis ſit ſola,ſiue ſit iuncta cum ciuili ꝙ retineat aīo:
49 nec video aliquid vigere in oppoſitū. ¶ Ultimo inq̄tum † iſta
gl.in fi.dt ꝙ poſſeſſio ciuilis ſemper retinetur aīo quocūq̄ va
dat q̄ eam hʒ. Iſta ꝯclo eſt vtilis in p̄ctica: q̄ donec dn̄s ab
ſens retinet ciuilem poſſeſſionē rei q̄ eſt in abſentia interim a
lius naturalr poſſidens non p̄t p̄ſcribere. Et ſic donec abſens
retinet ciuilē aīo,ꝯ eum nunq̄ preſcribitur glo.eſt ſolē.⁊ valde
ſignanda in l.j.in gl.mag.ad fi.C.de ſer.fug.⁊ ibi Bar.⁊ alij cir
ca fi.ad hoc multū no.⁊ ꝯmendant illam gl.idem tʒ Bart. in l.
celſus.in iij.col.j.de vſuca.d.Abb. in c. vigilanti.in j.col.de p̄
ſcrip.⁊ eſt ſimilis gl.in §.ſed aliquando.inſti.de vſuc.⁊ in l.male
agitur.in gl.mag.circa med.C.de preſcrip.xxx.vel xl.annorum.
50 ¶ Iſta doctr.†eſt valde vtilis in materia p̄ſcriptionū q̄n alle
gatur p̄ſcriptio ꝯ aliquem q̄ dr̄ ꝯpleta. Ad eam excludendam
habes replicare ꝙ dn̄s ſemꝑ retinuit ciuilē poſſeſſionē aīo lʒ
abſens. Ergo interim ꝯ eum non potuit aliqua p̄ſcriptio cur
51 rere. ¶ †Et ſi dicis quando ergo iſte poſſidens incipiet p̄ſcri
bere ꝯ ciuilr poſſidentē. Dic quādo ille deſinet ciuilr poſſidere
⁊ non ante,vt eſt ibi gl.valde no.⁊ ſic quādo ſaltē erit elapſuʒ
longum tp̄s,⁊ ſic ſpaciū.x.an. ad hoc vt preſumat obliuio.l.pe
regre.in p̄n.j.e. Nā iſto modo admittit illa ciuilis poſſeſ.gl. eſt
in l.ſi de eo.§.j.⁊ ibi Bar.vbi dicā.j.eo.glo.not.⁊ magiſtra.in l.
furtum.§.j.j.de vſuc.⁊ in d.l.lʒ.⁊ ibi Bal.⁊ Ang.C.eo. dixi ple
52 nius in d.l.j.C.de ſer.fug.vbi videas. ¶ Item circa iſtā gl.† po
nentem qualr ꝑdatur poſſeſſio,aduerte ꝙ rebellio ſubditorū
non priuat principē vel ſuꝑiorem poſſeſſione niſi ſubditi eum
actualr expellerent de terris vel caperent ⁊ ponerent in carce
ribꝰ.l.j.§.pen.j.de vi ⁊ vi ar.⁊ l.moueor.C.ſi ſer.expor.vene. ita
egregie tʒ Bal.in l.ij.C.de ſer.⁊ aqua. in x.col.in iij.q.ad fi. q̄ē
ſequit d.Alex.in ꝯſi.xciiij.v.vol.incip.viſis ⁊ ſepiꝰ recenſitis. in
j.⁊ v.col.qđ valde ſigna. Ex iſtam gl.q̄rit Bar. an habens cor
poralē poſſeſ. eam ꝑdat exeundo fundum an vero eā retineat
aīo,dic vt hic ꝑ eum. Item q̄rit Bar.an detentatio retineatur
53 aīo.ꝯcludit ꝙ ſic durante cuſtodia. ¶ Et ꝑ h.d.† Angel.fuiſſe
determinatum Flor.ꝙ miſſus in poſſeſſionē ex p̄mo decreto q̄
dr̄ detentator ⁊ non poſſeſſor.l.iij.§.fi.⁊ l.ſi quis ante.j.eo.reti
net eam aīo. Et iō lʒ ſteterit ꝑ plures annos ꝙ ad eam non ac
ceſſerit p̄t petere ſe immitti ex ſecundo decreto q̄ primā miſ
ſionem aīo retinuit. Idem tenent Ang.⁊ Imo.in l.ſi finita.§.ſi
quis metu.ſ.de dam.infec.vbi ēt ꝑ Bar.ꝑ illum tex.idem not.
qđ hic.ita ēt tʒ Ang.in l.clā poſſidere.§.j.in ij.col.⁊ in l.ſi q̄s vi.
§.dn̄ia.⁊ in l.peregre.§.fi.j.eo. ¶ Sed tu aduerte ꝙ tex.in d.§.ſi
quis metu.ponderatus ꝑ Bart. ⁊ ſcriben. hic ⁊ ibi,non loquit
in ſimplici detētatione:puta coloni,vel inquilini:ſed loquitur
in miſſione ex primo decreto q̄ hʒ aliquid iuris,cum cauſet p̄
torium pignus,l.j.C.de pret. pig. ⁊ l.non eſt mirum. j.de pign.
act. Et ita rn̄det ipſemet Barto.hic in ij.char.dum querit an
detentatio ſit factum vel ius. ¶ Capio gl.in verbo ait.que exa
minat quotuplex ſit poſſeſſio,an due an vna. Diuiditur magi
ſtralr in quatuor partes. In prima declarando tex. ponit pri
mam opi.Pla.⁊ Azo.ꝙ vna tm̄ ſit poſſeſſio.ſ.naturalis. In ſe
cunda ponit ſcđam opi.Io.q̄ approbat ꝙ due ſunt poſſeſſio
nes.ſ.naturalis ⁊ ciuilis. In iij.opp.de l.lʒ.C.eo.⁊ duplr reſpō
det vno modo,ſm opi.Io.alio modo ſm opi.Placen.⁊ Azo.
In iiij.ponit aliud fundamentum ꝯ Azo.ꝑ quod ſequitur opi
nio Io.ſcđa ibi,at Io.⁊ alij tertia ibi ꝙ ergo dr̄.quarta ⁊ vlti
54 ma eſt ibi ſi aūt me abſente. ¶ In ea.glo.†ad fi.pro clara intel
ligentia glo.reaſſumo in dubium quotuplex eſt poſſeſſio in gl.
ponuntur due opin. Prima eſt opin.Pla. ⁊ Azo.ꝙ vna tm̄ ſit
poſſeſſio.ſ.naturalis.iſtam opi.approbat gl.in l.lʒ.C.eo.⁊ gloſ.
in l.ſi vt certo.§.ſi duobus vehiculum.ſ.ꝯmo. In ſumma ergo
vna eſt poſſeſſio naturalis inducta a iuregentium,q̄ p̄t dici ci
uilis approbatione ⁊ extentione. Et iſtam hʒ poſſidens duʒ in
re naturalr inſiſtit,⁊ eam retinet dū ſe abſentat a re,miſterio iu
ris ciuilis. ¶ Iſtam opi.late defendit inſignis doc.do.Pe.de
Bexu.⁊ ſequitur do.Iac.puteus hic ꝑ plura lʒ leuia funda
menta. Ultra eos omiſſis leuibꝰ ꝑ iſta opi.ſtringit text.in l.iij.
§.genera.j.e.in ꝟbo.⁊ in ſumma.vnuʒ eſt genus poſſeſſionis ⁊ ſic
55 vna ſpecies. † Nam illud ꝙ eſt ſpecies apud logicos ⁊ p̄dicat
de pluribus indiuiduis, vt hō apud legiſtas dr̄ genus,vt de
clarat Bar.in l.ij.§.mutui datio.ſ.ſi cert.peta.⁊ in l.Meuiꝰ.§.
duobꝰ.ſ.de leg.ij.⁊ in l.legato generalr.ſ.de lega.j. Cū ergo ibi
ibi dicatur ꝙ poſſeſſionis vnū eſt genus:eſt ac ſi dixiſſet vna ē
ſpēs q̄ p̄dicat de multis indiuiduis.ſ.ꝑ emptore,ꝑ hr̄de, ꝑ do
nato,ꝑ dote,⁊ ſilibus ergo ibi eſt tex.apertus ꝑ opin. Plac.⁊
Azo.ꝙ poſſeſſionis vna ē ſpēs ⁊ non due. ¶ Sʒ reſponde ſm
Bar.⁊ doc.ibi ꝙ ille tex.vult dicere ꝙ ē poſſeſſio in gn̄e ſicut ⁊
repit actio in gn̄e. Et illa poſſeſſio in gn̄e diuidit ꝑ ſpēs vnde
Bar.ſ.diffiniuit p̄mo poſſeſſionē in genere:poſtea ī hac gl.dif
finiuit q̄libet eius ſpēʒ. Nec eſt veꝝ ꝙ illa.ſ.ꝑ herede, ꝑ empto
re,ꝑ donato,vel ꝑ dote, ſint indiuidua ſpeciei imo ſunt cāe ⁊
modi acquirendi poſſeſ.⁊ ſic q̄litates,ſeu accidentia,q̄ non fa
ciunt res differre ſpecie,vt hic ꝑ Bar.⁊ j.dicet. ¶ Scđa ē opi.
Io.ꝙ duplex eſt poſſeſſio:naturalis ⁊ ciuilis.pro qua Dyn.in
rla ſine poſſeſſione.de reg.iur.lib.vj.vbi diſputat iſtum paſſuʒ.
allegat duos bonos tex.ſ.in l.ij.§.qđ vulgo.j.ꝑ herede.in ꝟbo
poſſeſſio non ſolum naturalis,ſʒ ēt ciuilis,⁊ text.in l.j.§.deici
tur in ꝟbo ſiue ciuilr ſiue naturalr.j.de vi ⁊ vi ar.⁊ eſt ſilis tex.
in l.iij.§.fi.in ꝟbo non ſolū eū qui ciuilr ſʒ eū qui naturalr.ſ.ad
exhiben. Et dt Ant.hic ꝙ alia iura loquunt ꝑ aduerb.ſ.ciuili
ter,na

ter, naturaliter. Sed text. in. d. §. quod vulgo loquit̃ p̄ noīa. ſ.
56 ciuilis ꝛ naturalis. q̄† nomina ſignificant ſubſtātiā vt dicunt
grāmatici ꝛ no. in rubꝛ. ſ. de rei vend. Tu dic ꝙ et tex. in. d. l.
j. §. deijcitur. non ſolū dicit per aduerbia qui poſſidet ſiue na
turalit̃ ſiue ciuiliter, ſʒ ſubdit: nā ꝛ naturalis poſſeſſio ꝛ p̄ ſuo
illa pro ſuo eſt ſignificatiua vſucapiōis, ꝛ ſic ciuilis poſſeſſio-
nis. qꝛ ciuilis eſt illa q̄ cauſat vſucapionē, vt hic p̄ Bar. Sed
Bar. rn̄det ꝙ qꝛ illa iura nihil faciūt, qꝛ appellāt nr̄alē poſſe
ſionē. i. detētationē. Et lʒ Bar. nō p̄bet iſtā ſo. que vr̄ eſſe violē
ta ad illū tex. Tu pōt p̄bare p̄ tex. in. d. l. ij. §. qd. vulgo in illa
tiōe: vbi loquit̃ de colono ꝛ depoſitario qui dicunt detinere. l.
lʒ. §. rei depoſite. ſ. depoſiti. ꝛ ſic illatio oſtēdit illū tex. loq de
detentatione. ita voluit dicere. ¶ Sed tu aduerte qꝛ gl. ibi lʒ i
prin. ponat iſtā reſponſionē tn̄ finaliter intelligit qd ille text.
loquat̃ de tentatiōe improprie. Nā tex. ibi dat regulā, qd poſ
ſeſſio naturalis vl' ciuilis nō pōt mutari niſi ſuperueniēte iſta
cā. Et p̄ h̄ infert ꝙ colon' ꝛ depoſitari' q̄ detinet, nō p̄nt ſe cō
ſtituere poſſeſſores niſi noua cauſa ſuꝑueniat. Et ſic iuriſcō.
ibi arguita fortiori, qꝛ ſi habēs verā poſſeſſionē n̄ pōt ſibi mu
tare cauſā poſſeſſionis, a fortiori ſequit̃ ꝙ min' poterit habēs
tenutā, vt colonus ꝛ depoſitarius. Et ita arguit tex. in. l. nō ſo
lū. §. j. in fi. ſ. tit. j. ¶ Preterea ꝛ forti' ꝙ iſta ſol. Bar. ad. d.
l. j. §. deijcit̃ nullatenus poſſit defendi: pʒ. j. ꝙ ibi dū loquit̃ de
naturali poſſeſſione intelligat̃. i. de tētatione vt dicit Bar. iſtō
nullo mō pōt ſtare. Nā tex ibi dicit ꝙ naturalis poſſeſſio ꝛ pro
ſuo ꝛ ſic ciuilis. ad illud interdictū pertinet. Et ſic ſʒ intellec
tū Bar. ille qui hʒ detentationē ſi deijciat̃ haberet interdictū.
Sed iſtud eſt expreſſe ꝯ illū tex. in. fi. dum dicit nō tn̄ colon'.
Ergo ſo. Bar nullaten' p̄cedere pōt: ergo ibi ſunt text. clari ꝛ
ineuitabiles ꝙ due ſint poſſeſſiones naturalis ꝛ ciuilis. Scd̄o
pro opi. Jo bene facit tex. in. l. quemadmodū. j. eo. vbi dicit
tex. queadmodū nulla poſſeſſio ſine corpore ꝛ aīo pōt acq̃ri:
ita econtra nulla poſſeſſio pōt perdi niſi in qua vtrūq; in ꝯtrariū
ſi pondera dū tex. dict nulla poſſeſſio. Nā ſi vna tm̄ eſſe poſſeſ
ſio, male diceret nulla q̄ plures poſſeſ. p̄ſupponit. ¶ Tertio
bene facit qꝛ naturalis poſſeſſio non ſufficit ad p̄ſcribendū. l.
acquiritur in fi. ſ. tit. j. ergo opʒ p̄ſupponere aliā ciuilē p̄ quā
preſcribat̃. l. q fundū. in prin. ꝛ ibi gl. j. p̄ emp. ¶ Tertia fuit
opin. Bar. qui dicit ꝙ antiqui ꝛ Mod. multū deuiarūt a tra
mite iuris in hac materia. Unde ipſe pōit tres ſpecies ſub
ſtantificas poſſeſſionis: vna eſt ciuilis: alia naturalis q̄ hʒ vſu
fructuarius ꝛ ſimiles. l. naturaliter. i princ. j. e. ꝛ. l. acq̃rit. ſ.
tit. j. Alia eſt corporalis q̄ hʒ ingreſſ' poſſeſſionē dn̄o abſēte.
l. clā poſſidere. §. fina. l. ſi id ꝙ. § fi. j. e. Et iſta doctrina p̄ceſ-
ſit a capite Bar. ſʒ do. Alex. ¶ Adde circa p̄mā ſpeciē iḡtū
Bar. diffinit ciuilē poſſeſſionē ꝙ nō vr̄ bona diffinitio: qꝛ qn̄
quis dedit rē alteri. in feudū vl' i emphyteuſim clarū ē ꝙ ipſe
retinet ciuilē poſſeſſionē, cū retineat directū dn̄iū. l. ſciēdū. §.
j. in verſi. Itē q ſolā p̄prietatē. ſ. qui ſatiſda. cog. ēt tn̄ lʒ ha
beat ciuilē poſſeſſionē, nō hʒ ius inſiſtēdi rei, durāte feudo vel
emphyteuſi illius. Et ſic iſta diffinitio Bar. non vr̄ bona: qꝛ
cōuertit̃ cū quolibet diffinito vt dixi in gl. j. ¶ Nec ob obſt. ſi
diceres qd ciuilius poſſeſſio. q̄ hʒ directus dn̄s, nō pōt p̄du
cere ciuiles effectus acquiſitiōis. veri dominij mediāte p̄ſcri
ptione cū ſit dn̄s. l. ſequit̃. §. lana. j. de vſuca. Quia reſpondet
Bart. met. hic in ij. oppo. ꝙ poſſet eſſe ꝙ p̄uaret̃ dn̄is ꝛ reti
neret poſſeſſionē i caſibus in quibus traſfert̃ dn̄iū ſine poſſeſ
ſione. l. cū duob'. §. idē reſpōdet. ſ. p̄ ſocio. ꝛ. l. fi. C. de ſac. ſan
ec. Illa. e. pōt p̄ducere vſucapionē et p̄ſcriptionē ꝛ ſic ē apta
nata p̄ducere ciuiles effectus ꝛ ſic diffinitio Bar. nō vr̄ bona.
57 ¶ † No. tn̄ diligēter illud ꝙ ſingulariter vult Bar. nec alibi
tactū reperio quod vtile dominū qd acquirit̃ p̄ p̄ſcriptionē:
qꝛ ꝯtrariat̃ directo dn̄io d̄r eſſe verū dn̄iū Sec' ē in vtili dn̄io qd
recognoſcit ꝛ fatet̃ directū dn̄iū, vt eſt illud ꝙ hʒ emphyteu
ta vaſallus ſuperficiari' ꝛ ſimiles: qꝛ iſtud nō eſt verū dn̄iū.
Bene facit qꝛ q p̄ſcribit occidit directū dn̄iū ꝙ erat apd anti
quū dn̄iū. Ita dicit gl. in. l. ſi edes mee. j. in fi. ſ. d ſeruitu. vrb.
p̄dio. et in. l. iij. §. ex plurib' in verbo poſſideo in fi. j. e. Meri
to cū ſit potenti' directo ꝙ occidit. ſatis d̄r cōſequi verū dn̄i
um. ſec' eſt in dn̄io vtili ꝛ ſubalterno ꝙ fatet̃ ꝛ recognoſcit di
rectū dn̄iū. Et qd habētes vtile dn̄iū ſub alio nō dicant̃ p̄prie
nec vere domini eſt caſ' in. l. ſi finita. §. fi. de vectigalib' ꝛ ibi
58 Bal. ad hoc no. d dā. infe. ¶ † Et ſm iſta declara cōmunē doc
tri. gl. ꝛ doc. i aut. niſi tricēnale. C. de bo. mr̄. vbi gl. tʒ. ꝙ lʒ i
reb' mobilib' p̄ vſucapionē triēnij acq̃rat̃ directū dominū:
tn̄ in reb' immobilibus per preſcriptionē. x. vel. xx. annorū
acquirit̃ vtile dominiū certe illud vtile eſt verū dominiū. ita
59 ſingulariter tenet But. hic. ¶ Ex iſto dicto† Bart. inferūtur
ad predicta duo notanda. Primo ampliat̃ illud quod tʒ glo.
in l. per hāc in verbo ad nouū ꝛ ibi Bal. C. de tēp. app. Bart.
in. l. minor. §. fi. ff. d euic. Bal. i. c. fraternitatis. i. iiij. co. d teſt.
qd ſi aliquis in libello dicat rē ad ſe ptinere rōne dominij. Et
probet de p̄ſcriptiōe lōgiſſimi tp̄is qd d; obtinere. Amplia ſingu
lariter qd iſtud procedat etiā ſi in libello dixiſſet rē ad ſe p̄ti
tinere rōne veri dominij, vl' ſe eſſe veꝝ dn̄um ꝛ p̄bet de p̄ſcri
ptione predicta adhuc obtinet per dictū ſingulare Bar. hic.
60 ¶ † Scd̄o infert̃ limitatio ad aliud. Nā ſi aliq̄s in libello de
ducat dominiū ſimpliciter, ꝛ probat de dominio vtili ſubal
terno ad directū. puta de dn̄io emphyteutico vel feudali de
bet obtinere ſm Bal. in. l. ſi mr̄. §. eandē. j. de excep. rei iud. ꝛ
ꝛ in. l. j. C. de vſuſi uc. ꝛ in. l. j. in vlt. co. j. ꝛ act. ꝛ ob. ꝛ in l. ſʒ ꝛ ſi
poſſeſſor. §. itē ſi iurauero. per illū text. vbi dixi. ſ. de iureiur.
do. Ant d But. in. c. examinata. de iudi. Nā ſecus eſſet ſi in li
bello diceret ſe vere dn̄m, ꝛ probaret de dominio emphiteu
tico vel feudali, ꝙ nō eſt vere dominiū ſm doc. Bar. hic. ꝛ hoc
61 etiā nota. Aretin. hic ſub dubio forte in. xij. co. in fi. ¶ † Ad
de pro iſta theorica ꝛ differentia Bar. bene facere illud ꝙ ſin
gulariter tenet Bal. in l. ij. in. j. col. d ꝓdi. inſt. vbi tʒ ꝙ ſi aliq̄s
in libello dicat ſe proprietariū, ꝛ p̄bet d dn̄io vtili p̄ſcripto, ꝙ
prefert directo ſufficit: ſecus ſi probet de vtili dn̄io ꝙ ſubal
ternatur directo, vt eſt dominiū emphyteute vel feudatarij:
tūc ſuccūbit: qꝛ nō eſt reperire proprietatē niſi directam. l. ſi
tibi proprietas. ſ. de vſufruc. accreſce. q̄uis ꝯtrarium teneat. d.
Alex. in. l. ſi finita. §. ſi d vectigalib'. in. ij. co. ſ. d dam. infec.
nullā faciens mentionē de Bal. ꝙ eſt mirandū. ꝛ ipſemet. do.
Alex. in. l. naturaliter. §. nihil cōe. in pe. col. j. e. valde dubitat
62 de illa doctrina Bal. in. d. l. ij. ¶ † Circa ſcdam ſpē in poſſeſ-
ſiōis, ſcʒ naturalis, q̄ habent vſufructuari' ꝛ ſimiles. Aduer
te inquantū Bart. vult ꝙ ille q hʒ naturale vt vſufructarius
ēphyteuta ꝛ feudatari'. ſi vere nō eſt vſufructuari' vel ēphy
teuta vl' vaſallus: rōne illi' naturalis poſſeſſiōis p̄ſcribit illud
ius vſufruct' vl' vtilis dn̄ij. Nā Bar. in hoc vr̄ peſſime dice
re, ꝯ terminos iuris, ꝛ ſm Pau. d Caſt. Bar. cōfundit viue ra
tiōe: qꝛ nō ꝯſiderauit ꝙ poſſeſſio naturalis nō eſt habilis niſi
ad p̄ſcribēdū ipſum fundū q poſſidet̃. Nos aūt q̄rim' d pre
ſcriptiōe iuris incorporalis: ꝙ vere nō poſſidet̃. l. iij. in prin.
j. e. ergo virtute illi' naturalis poſſeſſionis, ius incorporale
nunq̄ preſcribit̃. Un̄ aduerte, ꝙ vltra naturalē poſſeſſionem
rei hʒ quaſi poſſeſſionē naturalē, ꝛ ciuile illi' iuris, vt eſt text.
in. l. iij. §. pe. in verbo quaſi in poſſeſſione. j. d vi ꝛ vi. ar. decla
rat Bar. j. in ſeq. q. ꝛ illa quaſi poſſeſſio incorporaliū cauſat
a ſciētia ꝛ patiētia dn̄i. l. quoties. ꝛ ibi Bar. nota. ſ. d ſeruitu.
ꝛ. l. ij. vbi gl. ꝛ Bar. C. d ſeruitu. ꝛ aqua. Et illa quaſi poſſeſſio
ciuilis bn̄ facit eū p̄ſcribere illud ius incorporale: nō aūt poſ
ſeſſio naturalis ipſi' rei. de hoc eſt gl. nota in. l. ait p̄tor. §. itē
ei. ſ. ex qb. cau. maio. Bar. in. l. in plures. C. d vi ꝛ vi ar. ꝛ in.
l. naturaliter. in princ. vbi alleg. al's ꝯcor. gl. j. eo. ꝛ idē Bar.
in. l. iij. § ex ꝯtrario. j. eo. Poſſeſſio ergo naturalis vſufructuarij
ꝛ ſimiliū nō differt a corporali poſſeſſiōe: vt d̄t Bart. ꝛ male:
qꝛ naturalis immediate non p̄ducit ciuiles effect': ſʒ eſt quaſi
poſſeſſio ciuilis ꝛ naturalis ipſi' iuris. Iſtā ratione cōmēdat
Areti. ꝛ d̄t ſibi multū placere. Et iſtam rōnē ſibi impudenter
aſcribit do. Alex. hic, non faciens mentionē de pau. de Caſt.
¶ Tu aūt vltra alios attēde ꝙ ꝯ fundamētū Pau. de Caſt. ꝛ
Mod. ꝙ d̄t Pau. eſſe viuum, videtur fortiter vrgere tex. in.
l. fi. C. de preſcrip. lon. tem. quē tex. Bar. hic alleg. pro ſe. ibi
em̄ d̄t tex. ſiue interueniat ſciētia dn̄i. ſiue ignorātia p̄ſcribit. x.
vl'. xx. annis. Poſtea in fi. dicit ibi text. eodē. mō obſeruando
in vſufructu, ꝛ in alijs ſeruitutibus. Et ſic ille tex. equiparādo
p̄ſcriptionē vſufructus, ꝛ ſeruitutē ad preſcriptionem aliaꝝ
rerum corporaliū, vult ꝙ ſine ſciētia dn̄i p̄cedat ibi p̄ſcriptio
vſufruct' ꝛ ſeruitutū tā ꝯ ignorantes, q̄ contra ſcientes. Et
ſic pōdera ibi videri tex. exp̄ſſum ꝯ fundamētū Pau. d Ca. ꝛ
Mod. ꝙ ſciētia ꝛ patiētia dn̄i nō ē illa q̄ ibi cauſet p̄ſcriptionē
vſufructus ꝛ ſeruitutum cum procedet dato ꝙ dn̄s ignoret.
Ergo nō eſt veꝝ aſſumptū Pau. de Ca. ꝛ Mod. ꝙ p̄ſcriptio
iuris vſufruct' cauſat̃ a quaſi poſſeſſiōe q̄ inducit̃ ex ſcientia
ꝛ patientia dn̄i, cū currat etiā ꝯ ignorātē. Et propterea glo.
63 † in l. ij. C. de ſerui. ꝛ aqua. q̄ d̄t ꝙ quaſi poſſeſſio ciuilis indu
cit p̄ſciptionē. cū ſciētia aduerſarij, vt ibi ē tex. in ver. eo ſciē
te. ſʒ in p̄ſcriptiōe rerū corporaliū nō exigat̃. d. l. fin. ad fi. C.
de preſcri. lon. tēp. vr̄ aperte errare quo ad. d. l. fi. ad fin. vbi
tex. equiparat preſcriptiōe iuris vſufruct' ꝛ ſeruitutū ad p̄
ſcriptionē reꝝ corporaliū: ꝛ vult nō eſſe differētiā an interue
niat ſciētia vl' ignorātia p̄ns ꝯ q̄ p̄ſcribit̃. Nec dicat̃ clauſula
poſita i fi. illi'. l. fi. Dū loquit̃ d vſufructu, ꝛ ceteris ſeruituti
b' referat ad p̄cedētia ſolū quo ad tp̄s. x. vl'. xx. annoꝝ. nō aūt
reſpectū ſcie vl' ignorātie: qꝛ truffa eſt. vt patet clare i illo tex.
64 ¶ Ego rn̄deo† altero de duob' modis. ꝛ p̄mo defendēdo fun
damētū Pau. d Ca. ꝛ Mod. dico ꝙ. d. l. fi. fine. put ibi declarat

magſtaliter gl.fi. quam omnino videas loquitur in vſufructu ⁊
alijs ſeruitutib⁹ amittēdis ꝑ pſcriptiōe nō autē in acquirēdis
mediāte pſcriptiōe: qꝛ qñ acquirunt ꝑ pſcriptionē nō acqui-
rūtur prout alie res corporales. ꝑ ꝫ qꝛ in eis requiritur ſciē
tia ⁊ patiētia illius ꝯ que pſcribit. vñ cauſat quaſi poſſeſſio.
Iſto modo itelligēdo illū tex. prout ibi itelligit gl.fi. Bar. ma
le allegaret. d.l.fi. i fi. ꝙ ꝑ naturalē poſſeſſionē pſcribēdo i⁹ vſuſ
fruct⁹ cū illa lex fi. i. fi. nō loquat de pſcribēdo et ſic acquirēdo
65 vſufructu ſed bene de eo omittēdo. ¶ Secūdo modo† ⁊ ſin-
gulari⁹ ⁊ fūdamētali⁹ rñdeo qḋ vti vſufructu ſciēte ⁊ patiēte
aduerſario i hoc cōſiſtit quaſi poſſeſſio iuriū icorporaliū. d.l
quoties. ⁊ ibi Bar. not. ſ. de ſeruitu. ⁊ l. iij. §. dare. ſ. de vſufru
⁊ l. datio. §. ſi iter ſ. de act. emp. Bar. poſt glo. j. d.l. ij. C. de ſer
uitu ⁊ aqua idē Bar. i. l. ij. i pn. ſ. de aqua plu. arcē. Ita limita
ſigulariter eſſe verū. Niſi pſcribēs habeat titulū a quodā ter
tio q̄ tanꝙ dñs illi⁹ fūdi cōceſſit vel vēdidit tibi vſūfructū vel
aliā ſeruitutē cū non poſſet. Tunc mediāte iſto titulo habito
bona fide a tertio qui non eſt dñs. preſcribis ius vſufruct⁹
vtēdo, etiā ignorāte vero dño ſicut preſcriberes dominium
ipſius re. d.l.fi. C. de preſcrip. lon. tēp. que hoc mō plane ꝓ-
cedit. Et ad hoc bñ facit tex: quē no. i. l. ſi ego. §. j. ſ. d. publ. in
rē act. in alternatiua q̄ ibi ponit dū dt tex. ꝑ tradit¹ onē ꝯſtitu
tis vel ꝑ patientiā. Nā ꝑ traditionē dꝛ cōſtituta qñ hꝫ titulū
a tertio: ⁊ tūc nō requirit ſcientia nec pātiētia dñi, q̄ patiētia
alr bñ requirit vt ibi in tex. Et ꝙ ñ requirat ſcientia nec pa-
tientia veri dñi ad pſcribēdū ius vſufruct⁹ vel aliud i⁹ icor
porale qñ quis hꝫ titulo putatiuo a tertio tꝫ L.y. in. d.l. ij. in
vij. q. C. de ſerui. ⁊ aqua. quā refert ⁊ ſequit idē Pau. de ca. i
l. ſeruitutes magna. in prin. in pe. col. ſ. de ſerui. Ubi dt ꝙ ē
ſingularis limitatio ⁊ ꝑpetuo tenēda mēti ⁊ ꝙ pauci ſūt q de
hoc aduertāt. Iſto mō oīa ſaluāt ⁊ plane ꝓcedūt. Et tūc iſto
mō plane ꝓcedit tex. in d.l.fi. §. ſeq. ēt in vſufructu alijs ſer-
uitutib⁹ ꝑ pſcriptionē acquirēdis. Hoc mō ēt gl. i d.l. ij. C. de
ſerui. ⁊ aqua bene loquit ⁊ bene allegauit dictā. l.fi. In iſtis
terminis etiā ſaluat dictū Bar. ab illa viua impugnatione
Pau. de ca. ⁊ mod. Nā Bar. iſto mō bene loquit ⁊ bene alle
gauit ꝑ ſe. d.l.fi. ⁊ iſta bene nota qꝛ ꝑ nemine ꝫ hec tāgunt nec
66 iſta declarat. ¶ Itē in quātū† dt Bar. ꝙ poſſeſſio naturalis
q̄ ē penes vſufructuariū ⁊ poſſeſſio naturalis q̄ ē penes em-
phyteutā. ⁊ alia naturalis q̄ eſt apud feudatariū nō differūt
ſpē ſꝫ numero. Adde ꝙ idē tꝫ Bar. in. l. iij. §. ex ꝯꝛio. i pe. co.
j. e. Sꝫ ꝯꝛiū de directo tꝫ ipſemet Bar ſibi ꝯꝛi⁹ in. l. j. i pn. in
ij. col. j. vti poſſide ⁊ idē. Bar. i l.fi. in. ij. col. e. tit. ff. vti poſſid.
vbi dt Bar. ꝙ diuerſe ſunt ſpēs naturalis poſſeſſiōis qꝛ alia
ē q̄ hꝫ vſufructuari⁹ ⁊ alia q̄ hꝫ vſurari⁹ ⁊ alia q̄ꝫ emphyteu
ta hꝫ: qꝛ iſte naturales differūt inter ſe ſpecifice eo mō q̄ di
ffert ciuilis poſſeſſio dñi naturali vſufructuarij. ſꝫ caue qꝛ ſi
hac vltima eſſet verū ſeq̄ret ꝙ eſſent infinite ſpēs poſſeſſionis
differentes ſpē ꝯ. l. iij. §. gnā. i. e. Ideo tuti⁹ ē tenere illō ꝙ tꝫ
67 Bar. hic ꝙ non differāt ſpecie ſꝫ nu. ¶ Itē i quantū† ſubdit
Bart. ꝙ pl⁹ ⁊ min⁹ nō faciūt differre ſpē ſꝫ nu. ꝑ. l.fi. ſ. d. fun.
inſtru. Adde qḋ i ꝯꝛiū fortit facit: q̄a ſeruitutes itineris act⁹
⁊ vie nō differūt niſi per pl⁹ ⁊ min⁹. l. j. ſ. de ſerui. ruſti. pdio. ⁊
iſti. d. ſerui. i pn. Et tñ differūt ſpē ſm Bar. i. l. q vſūfructū cir
ca fi. j. d. vb. obli. Pōt dicere qḋ pl⁹ ⁊ min⁹ cōſiſtēs i facto: pu
ta i naui qḋ vna ſit maior altera vt ſcapa ⁊ nauis. ⁊ iſtud ñ idu
cit differētiā i ſpē. ita loquit tex. i d.l.fi. ſ. de fū. iſtr. Aliquā-
do differētia per pl⁹ ⁊ min⁹ ꝯſiſtit in iure: ⁊ tunc ſi ꝓducit effe
ctus diuerſos in ſubſtātia: inducit diuerſā ſpeciē vt in dictis
iuribus ⁊ in dictis ſeruitutibus: ſi vero nō producit effectus
in ſubſtātia differētes, vt ē i naturali exiſtēs penes vſufructua
riū ⁊ penes emphyteutā vl feudatariū: q̄ ē apta ꝓducere vnū
queq̄ꝫ effectū hoc ē qtdā vtile dniū recognoſcēs directū, ⁊ in
vno ē plus vtilitatis q̄ in alio ſꝫ nō i ſubſtātia. ⁊ iſte nō dicunt
68 differre ſpecie ita loquit Bar. hic. Circa† tertiā ſpēm poſſeſ
ſiōis corporalis, cū Bar. tꝫ Lud ro. dic q ꝓ hoc allegant tex. i
l.fi. i verbo corporalis. C. de fun patrimo. li. xj. Sꝫ vt ſtati di-
cā ille tex. facit i ꝯꝛiū. Ad hoc ēt allegat tex. i l. qḋ ſeru⁹ ver.
corpalē. j. e. Ad idē facit tex. i. c. qḋ aūt. de iure patr. ēt ibi. d
d. Ant. butr. ad hoc no. qḋ ſit dare tertiā ſpeciē corporalis de
tētatiōis. ad idē tex. in. c. corpali cū alijs b⁹. i vbo. ibi. d. Ant.
ad hoc no. de re iudi. Et cum Bar. i hoc ēt tenet Ange. i re-
pe. l. ſi qs vi. §. dñia. j. e. Sed i hoc Bar. idifferēter rephēdit
ꝑ oēs alios hic, qḋ nō ſit dare iſtā tertiā ſpeciē corporalis dif
ferētē in ſpecie vl in ſubſtātia. Et ꝯ Bar. ēt tenēt Bal. Ange.
⁊ Sal. i l. licet C. e. Bal. i. l. j. i vj. col. C. vti poſſide. ⁊ i rubr. d
cau. poſ. ⁊ ꝓprie. i. ⁊. ij. col. Ang. i l. nemo ꝑ illū tex. C. e. ⁊ i. l. j.
C. cōmu. de vſucap. ⁊ ſic opi. Bar. i h cōmunit reprobat ſm.
d. Ale. ⁊ Aret. h qꝛ corpalis q̄ hꝫ igreſſ⁹ abſēte. dño, dr clādeſ
tina ⁊ iniuſta poſ. ita appel. inricō. i. l. clā poſſide. §. q ad nū-

dinas. ⁊ i. l. ꝙ ſeru⁹. j. e. ⁊ in. l. j. i. fi. j. vti poſſide. ſꝫ iſte qualita
tes iuſta ⁊ iniuſta nō ꝯſtituunt differentiā ſubſtātialē. l. iij. §. ex
ꝯꝛio. in ver. quē Labeo. j. e. ¶ Itē ꝯ Bart. facit tex. in. d.l.fi.
C. d fund. patri. li. xj. ⁊ ibi Bar. ſibi ꝯꝛi⁹ no. ⁊ tenet ꝯꝛiū eius
ꝙ hic. Ibi eñ in text. appellat corporalē poſſeſſionē illā per
q̄ꝫ acq̄ritur preſcriptio ⁊ ſic naturalē mixtā cū ciuili. Nō pa-
tet qꝛ ex ciuili acq̄rit pſcriptio. l. acquirit i fi. ſ. ti. j. Unde
ꝑ illū tex. i. d.l.fi. no. ibi Bar. ꝙ ñ reperit corporalꝫ ſeparata
a naturali. ⁊ qḋ eſt dicēdū ꝓut gloſe tenēt. ꝙ duplex eſt poſſeſ
ſio. ſ. naturalis ⁊ ciuilis. ⁊ ſic ex pdictis apparet qḋ Bar. qui
dicit antiquos ⁊ Mo. multū deuiaſſe a mēte iuris. eſt ille qui
69 multū deuiauit a fundamētis iuris. ¶ Nō omitto qḋ† Bald.
in. c. ceteꝝ. in. vj. col. d iu. dedit in hac materia aliā theoricā,
dt ꝙ poſſeſſio pōt ꝯſiderari dupliciṫ. Uno mō ꝓut hō ē i poſ
ſeſſiōe. ⁊ iſta eſt poſſeſſio naturalis. Alio mō ꝓut poſſeſſio eſt in
hoīe. ⁊ iſta eſt poſſeſſio ciuilis. Uñ dū ſedeo ſuper equos natu
raliṫ poſſideo equum. Sꝫ qñ poſſeſſio nō eſt in conſpectu ſꝫ in
70 mente ⁊ voluntate illa dꝛ eſſe ciuilis. ¶ † Tu cōcluſiue teneas
opi. Ioā. verā ⁊ cōiter approbatā ꝙ duplex eſt poſſeſſio. Una
naturalis ſeu corporalis. Alia ciuilis ſeu itellectualis. ꝓ qua
opi. ſunt tex. aperti quos. ſ. retuli. Et ſic poſſeſſio naturalꝫ eſt
vna ⁊ eadē cū corporali, vt hoc text. ⁊ l. ſi id qḋ. §. fi. j. eo. cum
alijs iurib⁹ pſertim iuris canonici. alle. loquētibus de corpo
rali poſſeſſione. Dis ergo poſſeſſio corporalis dꝛ naturalis ⁊
ecōtra, vt in pn. precedētis gl. magne, in verbo naturaliṫ. Iſta
naturalis aliqñ eſt iūcta cū ciuili qñ dñs poſſidet naturaliter
⁊ ciuiliter ꝑ ſeipſum vel qñ poſſidet naturaliṫ ⁊ ciuiliter per
alios ſm qḋ declarat gl. magna pcedēs circa mediū. Aliquā-
do naturalis eſt de ꝑ ſe ſeparata a ciuili. Et tūc aliqñ habetur
ꝑ illū q poſſidet vt dñs direct⁹ vt vſufructuari⁹ vel emphy-
teuta vel feudatari⁹. Aliqñ habeṫ ꝑ illū q poſſidet vt dñs per
ingreſſum poſſeſſiōis alteri⁹ abſentis. Et ſic aliqñ ꝓducit vni
effectū. aliqñ alteꝝ, ꝓut etiā dt Pau. de L a. hic. Itē aduerte
71 † ꝙ poſſeſſio naturalis ſeu corporalis ſola q̄ꝫ hꝫ ingreſſus poſ
ſeſſionē abſentis aliqñ pōt opari effectus ciuilis vſucapionis
⁊ preſcriptionis, ꝙ dñs qui ciuiliter poſſidebat deſinit ciuili
poſſidere ſm ꝙ declaraui. ſ. in gl. pcedēti magna ad fi. qꝛ tūc
corporalis trahit ad ſe illā ciuile vt eſt gl. in. l. ſed ⁊ ſi nolit. j.
eo. ſꝫ illud tūc ꝓcedit virtute ciuilis adiuncte. ¶ Adde etiā
72 ꝙ† eſt dare poſſeſſionem q̄ appellaṫ ciuiliſſima qñ ex diſpo
ſitiōe legis vel ꝯſuetudinꝫ vel ſtatuti abſq̄ꝫ aliquo actu corpo
ris vero vel ficto trāſfert poſſeſſio illa dꝛ ciuiliſſima, vt eſt tex
ſingularꝫ melior d iure i. l. raptores. in verbo pleniſſima poſ
ſeſſio. ⁊ ibi Bar. no. C. d epi. ⁊ cle. ita ēt tenēt Bal. in. l.fi. i.
co. C. d ſac. ſan. ecc. ⁊ in rubr. de ꝯtē. inter me ⁊ dñm. i vſi feu.
in l. traditionibus. C. de pac. An. in l. j. de diſtractio. pigno.
in. l. qui vniuerſas. §. j. j. e. Tñ nō cōſtituit nouā ſpeciē poſſeſ
ſionis ciuilis, ſed ſolū ſignificat differentiā in mō acq̄rendi q
iſta poſſeſſio acquirunt ſine actu apprehēſiōis vero vel ficto
Et ſic habes preſentē materiā bñ ⁊ clare enucleatā. ¶ Suc
73 ceſſiue q̄rit† Bar. an quaſi poſſeſſio iuriū realiū incorpora
diuidat in quaſi poſſeſſionē naturalē ⁊ ciuilē, eā de iurib⁹ in
corporalib⁹ perſonalib⁹ vt vſufructu vſus ⁊ ſimiliū debitis
re perſone vidimus in precedenti qōne, ꝙ in vſufructu ē dare
quaſi poſſeſſionē naturalē ⁊ ciuilē. ⁊ ciuilis ē illa que cauſat
ſcriptionē iuris vſufructus vt eſt gl. no. i. l. ait ptor. §. itē c
ex quib⁹ cau. in poſ. ea. cū alijs cōcordātib⁹ gloſis quas alle
gāt Bar. in. l. naturaliṫ i prin. j. e. ⁊ dixi pleni⁹ ⁊ fundamētal
quā alibi ſcripſeri inuenies in q. precedēti. Preſens ergo q
Bart. eſt in iurib⁹ realibus incorporalib⁹ ⁊ ſic in ſeruitutib
pdialibus ſeu realib⁹ vbi Bart. in deciſione ponit verba que
ſunt valde obſcura ⁊ a nemine declarant. ¶ Nā vult Bar. q
naturalis vel quaſi q̄ hꝫ effectū retētiōis ꝑ ſolū fundū retine
tur. Ideo aqua ꝑ ſe naturaliter fluēs retinet iſtā quaſi natu
lē poſſeſſionē iuris realis ſeruitutis. l. q fundū in ſcdo rñſo. ſ.
quēad. ſer. amitt. i. l. j. §. queſitū. ff. de aqua quoti. ⁊ eſti. De
de vult ꝙ poſſeſſio quaſi ciuilis pſcriptionē. l. acquirit in. fi.
ſ. ti. j. req̄rit animū ⁊ ſic d neceſſitate ꝙ pſcribēs ſciat. l. j. §. ari
ſto. ſ. de aqua quoti. ⁊ eſti. ⁊. l. j. ⁊. ij. C. d ſerui. ⁊ aqua. Tn ipſe
fundus preſcribit. l. qui in altena. §.fi. ſ. de nego. ge. ⁊. l. via
§. ſi fūd⁹. ſ. d ſer. ruſti. pdio. Sꝫ qꝛ fūd⁹ pſcribēs nō hꝫ animū
⁊ ſic dꝛ nō habere cauſā cōtinuā ꝑ pſcribendū requirit tē
tpꝰ cui⁹ initij memoria nō ſit in ꝯꝛiū ita cōcludit Bar. ¶ Sꝫ
non apperit Bar. nec aliquis ſcribētiū declarat vbi erit iſta
quaſi ciuilis q̄ cauſat pſcriptionē ⁊ ſine qua nō pōt pſcriptio
pcedere vt dixi. Nā ſi dicas qḋ ē apud fundū pſcribētē: iſtud
eſt impoſſibile. fundus non hꝫ animū ⁊ quaſi ciuilis cōſiſtit in
animo ⁊ ſcientia. l. j. §. Ariſto. allegata per Bar. Si aūt dicas
ꝙ iſta iſta ciuilꝫ ſit apd dñꝫ fūdi cui⁹ ſciētia d neceſſitate req̄ri
tur: ergo

tur ergo ſolꝰ fundus nō preſcribit vt tenet Bar. ergo quocūꝗ
te vertas nō videt poſſe ꝓcedere dciſio Bar. ⁊ credo ꝙ ſit bñ
cogitandū quid ſibi velint vera Bar. que ſunt valde obſcura.
Puta de neceſſitate dicendū ꝙ fundus preſcribit mediante
ſciētia dñi a principio īteruenīēte, vnde cauſat quaſi ciuilis
poſſeſſio ab illo animo dñi fundi, vt ꝓbat ī. d. l. j. §. ariſto. ⁊ ī §.
ꝗſitū ſ. d aqua quoti. ⁊ eſti. ⁊ in l. ſeruitutes magna. ī prin. ī ꝟ
bo eius poſſeſſio. ſ. de ſerui. Et poſtea ipſe fundus preſcribit
d. l. qui in aliena. §. fi. ⁊ l. via. §. fundus. Et qꝛ fundus nō hꝫ
aīm ⁊ ſi nō hꝫ cauſā continuā ideo ad preſcribendum requiri
tur tātū tps cuius initiū memoria nō ſit in contrariū. Iſtā pu-
to fuiſſe mentē Bar. hic ⁊ niſi Bar. ſic intellexit nō video qđ
aliō poſſit bene dicere ⁊ cū Bar. q̄uis eū nō declarēt trāſeūt
74 aliꝗ q̄uis ſolus Areti. ſubtilizādo aliqđ tꝫ in ꝯriū. ¶ †Item
adde. d. Abb. in c. de quarta. in. iiij. co. de preſcri. vbi tꝫ ꝙ lꝫ
ſeruitus ſit realis. i. rei debite, tñ nō eſt res que acqrat vl' poſ
ſideat cū ſit in animata, ſed eſt ꝑſona. ſ. dñs fundi ꝙ hꝫ ex eo
qꝛ in p̄ſcribēda ſeruitute requirit de neceſſitate ꝙ qs credat
vti iure ſuo, vt. l. fi. ſ. quēad. ſer. amit. Ad hoc ēt pōdera tex.
quē dicit eſſe clauē materie. in. l. ſi ſic cōſtituta. ſ. quēad. ſerui
amit. vbi ponderat factum ⁊ animus hoīs ⁊ nō res cui debet
ſeruitus. vt ibi latius per eū. Nullā tñ facit mentionē d Bar.
75 hic ¶ †Itē addō ꝙ alibi ipſemet Bar. in. l. hec aūt iura. circa
fi. ſ. de ſerui. vrba. predio. ⁊ in. l. iuſto. §. nō mutat. j. d vſuca.
tenet ꝙ nulla ſeruitꝰ quaſi poſſideat aīo. Et ſic videt velle ꝙ
nō reperiatur quaſi poſſeſſio ciuilis in ſeruitutibus ⁊ ſic in iu
ribus realibus: qꝛ ſi hoc eſſet verū oīs quaſi poſſeſſio ſeruitu
tis haberet cām cōtinuā ꝑꝑ aīm hoīs ꝙ eſt ꝯ. l. ſeruitutes.
magna cū gl. magiſtra. ſ. d ſerui. ⁊ iſtud ēt arguēdo ꝑ prima
76 parte tāgit Bar. hic. ¶ †Et vltra Bar. rō. eſt, qꝛ ſeruitutes
reales p̄diales, id eſt q̄ debent rei nō perſone, non poſſidēter
a ꝑſona vt nō debeātur, nec a re cui debēt qꝛ nō hꝫ aīm, tñ ſi
habēt cām cōtinuā tūc quaſi poſſident actu cōtinuo in q̄ nō
reqrit factū hoīs: vt eſt ſeruitus aque ductꝰ. Itē ſtilicidij re-
cipiendi vel ligni iniuncti vel tigni immitēdi, ⁊ tunc preſcri-
bunt. x. vel xx. annis. l. fi. in fi. C. de preſcri. lon. tēp. Si vero
habeat cām diſcontinuā, vt ſeruitus itineris vel vie, tūc reqri
tur tātū tps cuius ꝯriū memoria nō exiſtat, ꝙ tps hꝫ vī con-
ſtituti. l. hoc iure. §. ductus aque. ſ. de aqua quoti. ⁊ eſti. ⁊. d.
l. ſeruitutes magno. ⁊. c. ſup quibuſdā. §. p̄terea. de v̄. ſignifi.
¶ Unde conſidera ſi iſto ſecūdo modo poſſit ītelligi fuiſſe mē
tem Bar. dū dt qꝛ fundus preſcribit, niſi habeat cām conti-
nuaꝫ non procedit p̄ſcriptio fundi: qꝛ non eſſet poſſeſſio ꝯti-
nuata nec retinet animo: qꝛ fundus nō hꝫ animū, iō nō preſ-
cribit, niſi tanto tempore cuius initiū memoria nō ſit in ꝯriūꝫ
ita dicit Bar. Et ſi Bar. velit ꝙ illo tanto tꝑe bene ſolꝰ fun-
dus p̄ſcribat ſine quaſi poſſeſſiōe ciuili, ſed illa quaſi poſſeſſio
ciuilis que de neceſſitate cauſat a ſcientia preſcribentis. d. l.
j. §. ariſto. ſ. de aqua quoti. ⁊ eſti. bene reqrit in aliis preſcrip
tionibus limitatis tempore, ⁊ ſic. x. vel. xx. annorū ⁊ forte qđ
77 iſta ſcđa fuit potius meus Bar. ¶ †Itē inquantū Bar. tꝫ qđ
fundus preſcribat, ⁊ aqua ꝑ ſeipſam fluēs, lꝫ nemo ſcriben.
aliquid tāgat: Tñ vt veritas melius habeatur ī ꝯriū fortiter
facit regula, qꝛ per rē in animatā nihil nobis pōt queri. gl. eſt
ſolennis ⁊ ſing. in. §. pe. in verbo per hanc inſt. ꝑ quas perſo.
nob. acqui. quam gl. dt eſſe multum ſing. Bal. qui nihil igno
rauit in. l. ſi de proprietate. in pe. col. C. ſi a nō cōpe. iudi. fue.
iudica. Et lꝫ ſm eū alibi habeamus, ꝙ aqua q̄ eſt res inanima
ta poſſideat ſeruitutē. l. q fundū. ſ. quēad. ſerui. ami. hic alle.
per Bar. hoc ibi nō dicit ſm Bal. ſed ꝙ per rem inanimatā
noſtrum ius conſeruamus natura nobis cooperāte ⁊ patroci
78 nāte ita dicit Bal. ¶ †Tu cōfirma vltra Bal. ꝙ d. l. q fundū
proprie loquitur de cōſeruando ius ſeruitutis iā acquiſitum
nō autē loquitur de querendo de nouo ⁊ ſic de preſcribēdo ꝑ
ut loquitur Bar. Et facilius cōſeruatur ius in eſſe deductū
q̄ꝫ de nouo inducat per regulā l. patre furioſo. ſ. de his q ſūt
ſui vel alie. iur. ⁊. C. quēadmodū. de iureiu. Et bene facit tex.
79 in. l. fi. ſ. vñ libe. Et ita ī ſpecie tenēt no. ipſemet. †Bar. in. d.
l. q fūdum vbi per illum text. dicit ꝙ ſi aliqs tyrānus iniuſte
occuparet aliq̄ꝫ terrā vl' ciuitatē habebat iuriſdictionē: iſte ty-
rannus vtēdo iuriſdictione eā cōſeruat illi ciuitati, ne poſſit di
ci ꝓſcripta vt ibi eſt tex. Sed ſi ciuitas illa nō haberet iuriſ-
dictionem ⁊ tyrannus ea vteret, non acquiret per preſcriptio
nē iuriſdictionem illi ciuitati. ⁊ ſic vult formaliter Bar. ꝙ fa
cilius conſeruetur iuriſdictio iā queſita q̄ꝫ de nouo acquirat.
¶ Et ſi tu ſubtilis diceres lꝫ tex. ī d. l. q fūdū nō loquat d iure
querēdo. ꝑ p̄ſcriptionē: ſꝫ de iure q̄ſito cōſeruādo. Tñ alius
tex. in l. j. §. queſitū. ſ. de aqua quoti. ⁊ eſti. allegatꝰ ꝑ Bar. bñ
loqt de iure querēdo, ⁊ ſic de ſeruitute illa aque preſcribēda.
Rñde ꝙ ibi p̄ceſſit factū hoīs q primo cepit aquā ducere vt
ibi exp̄ſſe dicit tex. poſtea aqua naturaliter fluēs cōtinuauit.
80 ¶ † Scđo cōtra Bar. facit ꝙ in terminis tene no. Bald. in. c.
j. §. ſi qs de mēſo. ī pe. co. ſi d inueſt. feu. cō. vbi querit in aqua
per ſeipſā defluēs poſſit inducere preſcriptionē. determinat
ꝙ nō, qꝛ nō eſt animata, ⁊ ꝑ rē animatā nihil nobis acqritur.
Nihil ad hoc allegat, non recordatꝰ allegare gl. in. §. pe. inſt.
ꝑ quas perſo. no. acq. Oportet ergo ſm eū in preſcriptione a
liquem vſum hominis interceſſiſſe quo principiato ſufficit a
quā ꝑ ſe fluere. d. l. qui fundū. Refert ⁊ ſequit do. Bar. ver. in
trac. ſeruitu. vrb. in. c. xxij. c. in trac. ſeruitutū ruſtica. in ti. de
81 aque ductu. in. xij. co. ad fi. ¶ †Tertio in ꝯriū facit ꝙ nō tenet
Bal. in. c. cū oēs. in. xj. co. circa fi. cōſti. vbi tenet qđ defluxus
aque ad procliuē locū naturalis eſt, ſed per hoc non dꝫ ſerui-
tutē predio inferiori: qꝛ nulla ſeruitus habet cauſam natura
lem, ſed aut impoſititiā aut preſcriptam. vt ī. l. j. §. fi. l. ij. ſ. de
82 aqua plu arcē. ¶ †No. bene iſta magiſtralia verba Bald. ⁊
quibꝰ in practica ſeqt qđ ſcolatitia ſeu aquarū emiſſoria nul
lo tꝑe p̄ſcribunt: qꝛ vt dixi ſolꝰ dfluxus aque cū ſit naturalis
83 nō inducit ſeruitutē. qđ bñ no. ¶ †Quarto vt nihil omittat.
inquātū Bar. tenet qđ fundus ſolus habet ius retētionis ⁊ ſic
quaſi poſſeſſionis naturalis abſꝗ alicuius animo. ⁊ qđ fūdꝰ
preſcribit. Aduerte qꝛ iura allegata per Bart. ſcilicet dicta
lex fundū. ⁊ d. l. j. §. queſitū loquunt in aqua naturalr fluenti
⁊ ſic ſe mouēti, illa bene retinet ius fundi. Nō autem loquunt
in fundo ꝙ non mouet vt aqua. Et licet tex. in. d. l. qui in alie
na. §. fi. ſ. de ne. geſt. ⁊ in l. via. §. ſi fundus. ſ. de ſeruitu. ruſti-
co. predio. dicāt, qđ ſnia dicat fundo ſup iure reali ſeruitutis
iſtud eſt qꝛ ius reale debet rei ⁊ ſic fundo. no. tñ per hoc videt
ſequi qđ fundus de ꝑ ſe ſine alterius animo ſaltem in princi-
pio interueniēte habeat ius retētionis ⁊ preſcriptionis. Iſta
84 ſunt que reddūt dictū Bar. ambiguū. ¶ †Adde qđ ꝓ deciſio
one Bar. bene facit illud qđ tenet ipſemet Bar. in trac. de a
lueo. in pe. co. vbi tꝫ. qđ in flumē fecerit ſibi alueū ꝑ. x. annos.
int̄ p̄ſentes: vl'. xx. inter abſentes, qđ ipſū flumē p̄ſcribit agrū
p̄uati ſimul ⁊ ſemel adductū, ſicut quilibet preſcripſiſſet: cū
habeat titulū de iure gētiū. l. in bello. §. ſi qs flumē. j. de cap
85 ti. facit tex. i. §. p̄terea ꝙ ꝑ alluuionē. inſti. d re. diuiſio. †Quid
tenendum breuiter tene qđ principio requirat ſcientia dñi d
neceſſitate qui ſciat ſe vti. d. l. j. §. ariſt. ſ. de aqua. quoti. ⁊ eſti.
vt ēt dicit Bart. Aqua ſciētia cauſet quaſi poſſeſſio ciuilis. l.
pe. ſ. de ſeruitu. ⁊ l. iij. §. dare. ſ. de vſufru. Solꝰ autē fundꝰ
qui nō hꝫ animū nō pōt cauſare ciuilē nec quaſi ciuilē q̄ ꝯſiſtit
in animo ⁊ aīo retinet. l. lꝫ. C. eo. Sed bene poſtea fūdus ſolꝰ
p̄ſcribit abſꝗ alio facto hominis quādo habet cauſam conti
nuā ⁊ ita ꝓcedūt q̄ ſuperius in oppoſitū adduxi. ¶ Et ſi dica
tur ſi interuenit animꝰ hominis ergo ſēꝑ diceret habere cau
ſā continuam ꝓpter animū hominis. vt ſ. dixi. Reſpōde qđ
a p̄ncipio interuenit ſcientia ⁊ ſic animꝰ hominis. ſꝫ poſtea ſi
mortuꝰ eſt vel aliter deſijt certe tunc fundꝰ cōtinuat ⁊ retinet
Iſtud eſt qđ ꝓprie dicit tex. in. d. l. qui fundū. ⁊ tex. in d. l. j. §.
queſitū allegati ꝑ Bar. Intellige tamē predicta in preſcrip-
tione iuriū realiū. x. vel. xx. annorū requirēte factū cōtinuū.
Alias ſi haberet cauſā diſcontinuā requireret tātū tps cuius
initiū memoria non ſit in contrariū ꝓut dt Bart. Ita teneo in
hac obſcura ⁊ ītricata materia quā nemo ſcribētiū tāgit nec
declarat. ¶ Ultimo circa iſtā materiā iuriū icorporaliū Addō
gl. magiſtram in. l. regularit. j. de peti. heredi. que ⁊ t qđ iuriū
incorporaliū triplex reperit poſſeſſio, quedā improprie: que
dā magis impropria: ⁊ quedam improprijſſima. declarando
vt ibi ꝑ gl. ⁊ per illud qđ dicit Bal. in. l. ij. in. viij. co. C. d ſerui.
86 ⁊ aq. retuli. ſ. in gl. j. ¶ Querit Bar. † an detentatio ſit iuris
vel facti ꝯcludit qꝛ ſit facti. nec retineatur aīo, ⁊ ſic non diui
dit ī naturalē ⁊ ciuilē poſſeſſionē. Reprobāt An. Imo. Pau.
de ca. ⁊ do. Ale. hic p̄ncipue ꝑ tex. in. l. ij. in prin. j. de here. v-
bi miſſꝰ in poſſeſſionē ex primo decreto ⁊ hic cauſa cuſtodie q
dicitur detentator. l. iij. §. fi. j. e. tñ dicit habere ius, ſed lꝫ om
nes teneāt ꝯ Bar. ¶ Ego teneo cū deciſione Bar. qđ detēta-
tio ſit facti ꝑ fundamentū Bar. Itē ꝑ tex. bonū in l. qđ dicit
ſecunda ⁊ ibi Are. in ſcđo no. ad hoc no. j. de ꝟ. oblig. Item ſi
detentatio eſſet iuris, etiā ex primeuo iuregētiū acquirit dño
Sicut videmꝰ in obligatiōe naturali que eſt de prio iuregē-
tiū. iō acquiritur dño ſm gl. Barto. ⁊ alios i. l. frater a fratre.
⁊ in d. l. ſi id qđ. j. de cōdictio. indeb ⁊ tñ ñ acquirit dño ſꝫ ſibi
ſeruo. l. ſtipulatio iſta. §. hec quoꝗ. j. de ver. ob. hic allegata
ꝑ Bar. iūcto. §. ſed cū factū. inſti. de ſtip. ſeruo. Itē cū detenta
tio nuda ſit meri facti, non trāſit ꝑ conſtitutionē p̄cariꝫ appo-
ſitā in inſtrumēto, cū tñ ꝑ cōſtitutū trāſferat poſſeſſio ⁊ dñiūꝫ
l. qđ meo in prin. vbi dicā. j. e. ⁊ ita tꝫ no. bart. in ru. C. de ꝯh.
em. i. xvj. q. Et ſeqt. d. Ale. ī d. l. qđ meo. ī pri. ī pe. co. ad fi.
j. e. ¶ Tenēdo opi. Bar. ñ obſt. tex. ī. d. l. ij. ī pri. j. pro here-

allegatus in oppoſitū, qꝛ pōt rn̄deri ꝙ iſta ꝯtētatio ſimplex.
ſ. coloni vel inquilini vel ſimiliū nō eſt ius. Niſi ꝙ ex ipſa ꝯtē
tatiōe q̄ ē facti. cauſat pignus pretoriū ⁊ ſic iuris imiſſio ex
primo decreto. l. nō eſt mirū. ſ. de pig. ac. Et iſta ē meꝰ Bar.
hic dum iſto modo reſpōdet ad. l. ſi finita. §. ſi qs metu. ſ. de
dam. infec. vbi ēt eſt tex. ꝙ habēs detētationē dicatur habe-
re ius. ¶ Capio gl. in verbo primi. quā diuide in duas ptes
prin. i pria remouet vnū ꝯriū: in ſcd̄a q̄ eſt ibi ſꝫ an ⁊ talia. gl.
effectualr̄ q̄rit qualr̄ acq̄rat poſſeſſio: ⁊ refert tres opi. ſcd̄a
ibi, alij dicūt. tertia ibi vl ibi ꝯ alio gn̄e cōit tenet pria opi. vt
78 hic p Bar. ¶ Cuiꝰ dictis primo † adꝺ iquātū Bar. ſequēdo
Cy. in. l. lꝫ. C. eo. no. decidit ꝙ ſi ſtatutū dicat, ſi qs fuerit in-
uētus cū armis puniat tāta pena, nō intelligit inuētus ille q
a familia ptātis fuerit viſus cū armis niſi ēt fuerit captus, p
tex. optimū in. l. ſi barſatorē. vbi ēt Bar. ⁊ doc. idē tenēt. C.
de fideiuſ. Idē tꝫ Ang. in l. qui ſeruū. ⁊ ibi Imo. ⁊ do. Ale. ſ.
ꝺ v. ob. Ang. i l. ſi fugitiui. C. ꝺ ſer. fu. ⁊ cū Bar. tenēt Imol.
Pau. ꝺ ca. Raph. cu. ⁊. d. Ale. hic idē tꝫ Pau. ꝺ ca. i l. ſi fullo.
p. gl. ibi. ſ. de con. ſine cau. ⁊ latiꝰ. d. Ale. ⁊ Are. i. l. iij. §. nera
tiꝰ vbi ēt late Med. ſen. ſ. e. Et p iſtā deciſionē Bart. q̄ fre-
quent allegat i practica. multi inuēti cū armis euadūt penā
ſtatuti ex q̄ nō fuerūt capti. ¶ Cōtrariū tenēt Ang. ⁊ Imol.
i. d. l. iij. §. Neratiꝰ. ⁊ Lu. ro. hic. Moti, qꝛ ſtatutū nō ꝯſidera
uit apprehenſionē delinquētis: ſed eꝰ itētionē, p quā ꝺlictuꝫ
manifeſtat vn̄ ſi portās arma fuerit iuētꝰ cū armis. pena ſta-
tuti locū hꝫ vt raptores. C. de epiſ. ⁊ cle. cū tex. ꝺt ſi i rapina
inuētus ⁊ deprehēſus fuerit ppter copulā e t: que ponit inte
diuerſa. Itē p tex. in. c. j. ad fi. ꝺ dila. vbi ꝺr inuētus a iudice
q eſt cōuictus. ¶ Sed iſta iura parū faciunt bn̄ fatent ꝙ vbi
ſtatutū daret premiū officiali inuenienti aliquē cū armis tunc
dꝫ itelligi inueniēte ⁊ capiēte. ita ꝓprie loq̄t tex. in d. l. ſi bar
ſatorē ¶ Adde ꝙ ꝯ Bart. ēt tꝫ Nico. de neapo. lꝫ nō alleget
in l. j. per gl. fi. ibi. C. de theſau. li. x. vbi dicit ꝙ illa gl. preſtat
ar. ad queſtionē. Si ſtatutū dicat ꝙ ſi aliquis fuerit inuentus
cū armis ſoluat. c. ꝙ ſi familia poteſtatis eum inuenerit cum
armis. lꝫ nō ceperit: ꝙ incidat in penam ſtatuti, qꝛ ſufficit ꝙ
88 eum viderit. ¶ † Tene primā opi. Bart. a qua in iudicādo n̄
a eſt recedendū a cū ſit clementior, ⁊ in penis minor pars eſt te
nēda. l. preſes. ⁊. l. interpretatione. ſ. de penis. Niſi aliter ꝯſta
ret de mēte ſtatuentium. cōfirmatur, qꝛ bonū eſt argumentū
a cōuentiōe ad ſtatutum. l. fi. ad fi. C. de fideiuſ. gl. in ru. C. de
decr. decurio. cum ſimi. ſed in conuentione, q pmiſit inuenire
intelligitur ⁊ apprehendere. d. l. ſi barſatorē ergo idē in ſta
tuto Tamen ad. d. l. ſi barſatorem, poſſet rn̄deri, qꝺ ibi inue-
nire hoc eſt conuincere per ꝓbationes eſſe barſatorē latronē
iſtud nihil cōferebat reipublice: qꝛ ſatis cōſtabat eū eē latro-
nē neceſſario ergo intelligitur illa conuentio ꝙ inueniet ⁊ ca
piet, niſi dixeris ꝙ imo ibi ēt intererat reipu. ſolū inuenire vt
89 poſſet a repu. capi. ¶ Scd̄o adde Bal. in. l. itē lapilli. ad fi.
ſ. de rerū diuiſio. vbi idē tꝫ ꝙ Bart. ⁊ addit fortiꝰ. qꝺ ſi ſtatu
tū dicat qꝺ mulieres inuēte cū perlis ſoluāt. x. ſi ſūt viſe ꝓffi
90 cialeꝫ ſꝫ nō apprehenſe: n̄ tenent pena ſtatuti. ¶ † Tertio adꝺ
ꝙ no. determinat Albe. roſa. poſt Ia. de are. in. l. ꝙ ait lex per
illū text. ſ. de adulte. Et idē Albe. in ſcd̄a parte ſtatuto. in. q.
cxviij. incipi. ſi ſtatutū dicit ſi quis fuerit iuētus ⁊c. vbi deter
minat ſtatutū eſt in ciuitate qꝺ ſi aliquis fuerit inuētus lude
re ad taxillos vel tenere ludū taxillorū puniat in. x. ⁊ medie
tas ſit accuſatoris. Aliqs accuſauit titiū ꝙ ludit ad taxillos
vel qꝺ tenuit ludū taxillorū, ⁊ iſtud optime probauit per te-
ſtes nūquid debeat obtinere dimidium accuſationis videret
quod ſic per. l. qui ſententiam. C. de penis. vbi dicit deprehē
ſus in flagitio q eſt cōuictus. cōtrariū determinat Albe. poſt
Ia. de are. qꝛ ſtatutū requirit qꝺ ſit inuentus, ⁊ ſic qꝺ pſonali
ter deprehenſus fuerit, ergo non ſufficit qꝺ cōuictus p teſtes.
Allegat ēt ad hoc dictā. l. ſi barſatorē. ⁊ ita teneas ⁊ vide etiā
per Ang. aliter diſtinguentē in l. nec in ea. §. ius occidendi. ⁊
l. ſequen. ſ. de adul. ⁊ in §. reuerendiſſimis. per illū tex. in ꝟbo
91 inuētꝰ fuerit. in aut. de ſatiſ. epi. colla. ix. ¶ † Scd̄o adꝺ circa
diſtinctionem Bar. dū in fi. dicit ꝙ ad hoc vt. d. l. lex. clauibꝰ.
ſ. de cōtrahē emp. habeat locū req̄rit ꝙ traditio clauiū ſi fiat
in re p̄ſenti. Ita qꝺ recipiēs ꝺterminate ſciat vbi merces ſint
qꝺ eſt diligentiſſime notandū, ſi eſt verū ſꝫm do. Are. ſꝫ ſꝫm eū
multum reſtringit. d. l. clauibus. Et gl. no. ſ. in gl. ij. magna i
verbo naturaliter circa mediū tꝫ ꝙ nō ſit neceſſe claues tra
di in p̄ſētia horrei. ſed ſufficit eſſe traditas in loco ꝓximo do
mui, adeo ꝙ emptor poſſit de facili ad ipſā domū venire. Et
bene facit ſꝫm do. Ale. tex. in d. l. clauibꝰ. in ꝟbo apud horreuꝫ
⁊ ſic ſufficit ppe eſſe, lꝫ nō ſit in cōſpectu. ¶ Cōfirmat ⁊ for-
mat ⁊ fortiꝰ idē do. Alex. Nā ſi oporteret traditionē clauium
eſſe factā i cōſpectu horrei, fruſtra fieret talis traditio clauiū
ad tranſlationē poſſeſſionis, vel dominiū: qꝛ ſolus aſpect ꝰ ſ cū
volūtate volētis trāſferre ſufficit, vt. §. ſi iuſſerim. ſ. e. l. ⁊. l. qꝺ
meo. §. ſi vēditorē. ſ. e. Ergo vt actꝰ traditionis clauiū pōde-
ratꝰ a iuriſcō. in. l. clauibꝰ aliquid operet dꝫ ſufficere tradi-
tio facta prope horreum. lꝫ nō in cōſpectu domus. ¶ Sed eq
uocat. d. Ale. ⁊ fallitur qꝛ licet quando claues fuerūt tradite
ipſe partes eſſent in cōſpectu horrei: tn̄ ipſe merces non erāt
in cōſpectu ſed clauſe in horreo. Ideo traditio clauiū facta i
cōſpectu horrei multū operat qꝛ tranſfert poſſeſſionē merciū
lꝫ merces nō eſſent in cōſpectu, ⁊ hoc ille. tex. eſt bn̄ no. ¶ Ad
uerte ēt qꝺ nō ſolum recipiens claues videt acquirere poſſeſ
ſionem ⁊ dominiū clauiū. Sed etiā tradēs claues videt acqui
rere ſi procedat titulus habilis ad acquirendū puta in re cōi
tex. ē in l. j. C. ꝺ crimi. expila. her. quē tex. ad hoc reputat ſin.
⁊ dicit ſe ſolū pōderare Are. in. l. de his ad fi. C. de furt. Sꝫ tu
dic ꝙ gl. Bal. ⁊ alij i. d. l. j. meliꝰ notant ex illo tex. paria eſſe
vel ꝙ claues tradant mihi vel alꝺ me preſente ⁊ mea volūta
te ad hoc vt mihi acquirat poſſeſſio ⁊ dominiū p. d. l. clauibꝰ
82 ¶ † An aūt per traditionē clauiū trāſferat quaſi poſſeſſio iu-
riū beneficij puta ſi tradātur prelato claues eccleſie an p hoc
dicat eſſe in quaſi poſſeſſione prelature. Fuit olim magna qꝺ
in romana curia de qua vide p Alberi. de roſa. i. §. ſi iuſſeri.
ſ. e. l. de doc. maxime do. Anto. de but. i but. in repe. c. fi. i. ij.
col. de cau. poſſeſſio ⁊ proprie. Item circa dictaꝫ limitationē
Bar. ad. l. clauibus nō obſtat ꝙ dicūt Imo. ⁊ do. Ale. ꝙ mul
tum reſtringat illam. l. clauibus. Mihi videt ꝙ multum cō
gruat verbis illius tex. dū cōditionaliter dicit ſi claues apud
93 horreum tradite ſunt. ¶ † Nec ob. illud ꝙ dicit do. Alex. qꝺ
dictio apud, bene importat ppc. ſed non in preſētia. l. ꝺ apud
⁊. l. penes. ff. de ver. ſigni. illa iura nihil faciunt. Et dictio apꝺ
aliquando importat idē ꝙ corā ⁊ qꝺ in preſentia. l. ꝺ iure. i
princi. ff. ad municipa. ⁊. l. eū pro quo. ⁊ ibi gl. ff. de in ius vo.
Albe. de roſa. in dictionario ſuo in ꝟbo apud. ¶ Itē dū bar.
ipugnat tertiā ſolu. gloſ. ad. d. l. clauibus. qꝺ ibi loquat ꝺ poſ
ſeſſione, hic de dominio Bar. reprehendit cū querat ex poſ
ſeſſione dominium. Tu impugna meliꝰ qꝛ tex. in. d. l. clauibꝰ
de vtroq; loquitur ⁊ dicit quo facto confeſſi poſſeſſio ⁊ domi
94 nium naſcitur. ⁊ ſic nō loquitur de ſola poſſeſſione. ¶ † Extra
glo. querit Bar. an quis poſſit ſibimet tradere poſſeſſionem
fundi qn̄ nō detinet nec poſſidet vt tutor, ⁊ determinat ꝙ ſic p
tex. no. in l. fiſtulas. §. j. ſ. dē cōtrahē. emp. dic melius, illꝺ eē
ibi: qꝛ tutor, ⁊ ſic ratione officij ⁊ ex neceſſitate precedētis ꝯ-
ctus. vt declarat Bar. in. l. ij. ad fi. ſ. de ſtip. ſer. al's debet diſ
ferentia inter tradentē ⁊ recipiētē, vt ibi eſt tex. in d. l. ij. ⁊ in
c. fi. de iſtitu. ⁊ ad. d. l. fiſtulas. §. j. viꝺ aliū tex. i l. magis puto.
§. ſi pupillꝰ. ſ. de rebus eorū Bar. in l. ſingularia in iij. col. in
v. ſpeciali. ſ. ſi cert. pe. ⁊ in. l. j. §. fuit queſitum, in. j. oppoſi. et
ibi Ang. ⁊ alij. ſ. ad tre. Bald. in l. cū ipſe in vl. queſtione vbi
no. limitat. C. de contrahē. emp. in. l. bonorū. in. vj. qōne. C. q
admittit in l. ſi patruꝰ. C. commu. vtriuſq; iudi. Ang. Imol. ⁊
domi. Ale. in. l. paulus in prima. ſ. ad trebellia. Ang. de Are.
in §. actionū. inſti. de ac. in materia tutele. in. xxvij. queſtione.
95 ¶ † Itē adde bene facere qꝺ licet legatariꝰ habeat ipſo iure
dn̄ium rei legate. l. a titio. in fi. ſ. de fur. Tn̄ nō pōt ppria au-
thoritate rē legatā accipere. l. nō eſt dubiū C. de leg. Tn̄ ſi ē
executor datus in teſtamēto pōt ratione officij rē legatā acci
pere, ⁊ ſic ſibi ſoluere p d. l. fiſtulas. §. j. p quā ita tenet Bald.
in d. l. non eſt dubiū. ad fi. ⁊ ante eū. Io. an. i addi. Spe. i tit.
de inſtr. editio. §. nūc aliqua i ver. pone, in add. q̄ inci. ſupple.
96 d. Ale. i. d. l. paulꝰ prima. ſ. ad tre. ¶ † Itē q̄rit Bar. ꝯ vtili
⁊ quotidiana queſtione, nunquid iudex vel eius nunciꝰ poſſit
trāſferre poſſeſſionē vl' tenutā p ſolū aſpectū rei. Nā tota die
cōtingit ꝙ poteſtas vl' vicarius concedit tibi licentiā in ſcrip
intrādi poſſeſſionem vel tenutā talis domus vel talis fundi, ⁊
ad hoc dat tibi nūcium vel eius familiā qui te in poſſeſſionē i
ducāt, talis nūcius vl' executor ducit te ita prope locū ꝙ res
res i cōſpectu ⁊ ꝟbo tibi poſſeſſionē vl' tenutā tradit. An iſta
ꝟbalis miſſio cū aſpectu rei ⁊ cōmiſſione iudicis ſufficiat ad
trāſferendū tenutā vel poſſeſſionē abſq; corporali ingreſſu ⁊
actuali apprehenſione. Determinat no. qꝺ data i potētia actu
alit intrandi forte propter vim vel reſiſtētiam aduerſarij tūc
ſola pn̄tia rei cū verbali miſſione nūcij ſufficiat. Quod valꝺ
no. ad practicā cū multoties vulnera ⁊ cedes ppt tales intro
itus ppetrat. cū Bar. tenēt Lud. ro. Rapha. cu. d. Ale. Are.
hic Bar. ⁊ Ang. in. l. cū vnus. §. fi. p illū tex. ſ. de bo. auth. iu.
poſ. Bal. ⁊ Pau. de ca. in. l. nō eſt mirū. ff. de pig. actio. Ang.
i repe. l. ſi qs vi. §. differētia. in. vj. co. ſ. e. Ang. ⁊ Imo. i l. iij.
§. fi. vbi limitat. ſ. e. Anto. ꝺ bu. i c. cū veniſſent. ꝑ reſt. ſpo. do.
Ant. ⁊ Imo. in. c. cū aliqbꝰ. de re iu. d. Ale. in cōſ. lxxiij. ij. vo.
inci. viſa facti narratione. ⁊ eſt bonꝰ text. in. c. contigit de do-
lo ⁊ contu.

a ¶ Non eſt re
cedēdū. Adꝺ
Abb. i c. pru
dentiā. ꝺ off.
dele. ⁊ in c. v.
nien. de cōſi.
Itē cōis op
nio hꝫ vim ꝯ
ſuetudinis. l.
ſi de iterpre
tatio. ff. ꝺ le.
Bar. in. c. ne
imitaris. co.
iij. de conſti.

b ¶ Aſpectus
Ang. in l. ij. i
fi. C. de acq.
poſ. ⁊ i. l. que
ris mulier. ff.
de rei vendi.
Abb. in c. ex
literis de cō
ſuetu.

lo ꝛ contuma. ¶ Ang. hic refert Spe. in ti. ð primo ꝛ ſecūdo
decreto. §. iā de effectu. circa prin. tenere qð ſufficiat viſus ſi
nō poſſit intrare. Nā ibi dicit ꝙ ſi data eſt licentia nuncio p
iudicem vt inducat te in poſſeſſionē pluriū rerū induxit te in
vnā rē alias oſtēdit, an dicaꝛ oīm rerū queſita detētatio vel te
nuta: cōcludit ꝙ nō: eo ꝙ nūci⁹ ſeu executoꝛ non poſſidet nec
detinet. Et iſtud dictū reputat ſingulare ꝛ nunꝗ̄ tradendum
obliuioni do. Ab. in c. ex literis. in pe. col. de cōſue. ſed vt ēt
dt Ang. Spe. nō loquitur in caſu Bar. qn̄ ſub eſt impedimē
tū p ꝙ nō potuit actualiter immittere in poſſeſſione. ¶ Adde
ēt qð do. Ab. in d. c. cū aliquibus. tꝫ ꝯ Bar. p tex. in §. ſi iuſte
rim. j. e. ꝛ l. clauib⁹. ā. ð cōtrahē. emp. q̄ iura indiſtincte pari
ficāt vel tradere poſſeſſionē vel oculis oſtendere reꝫ. Nec illa
reſtringūt ſe ad eū qui poſſedit ſꝫ ad diſpoſitionē ſubiecti. vt
ſufficiat rē eſſe in pſentia ad hoc vt trāſferaꝛ poſſeſſio p habē
tē poteſtatē tradēdi. Sed vt ēt dt. d. Ale. illa iura poti⁹ pbāt
ꝯtrariū cū l. d. §. ſi iuſſerim. iuriſcō. pōderet ꝙ iteruenīebat non
ſolū aſpectus rei, ſꝫ ēt volūtas tradētis q poſſidebat, alſ non
ſufficit aſpectus ſine apprehēſiōe, vt hoc tex. in v. apprehēde
rint ꝛ gl. hic in v. primi. Itē ſi in. d. l. clauibus ſit trāſlatio do
minij ꝛ poſſeſſiōis vt dixi tex. ergo qui tradebat claues ha
bebat dñiū ꝛ poſſeſſionē. l. traditio. in prin. ā. ti. j. ¶ Teneas
ꝗ cōcluſionē bar. ꝙ ſi nūci⁹ iuſto ipedimēto ipedit⁹ ñ potuit
97 iducere i actualē poſſeſſionē ſufficit miſſio verbalis i cōſpectu
rei. ¶ † Et ſic coꝛrelarie iferꝛ ꝙ i⁹ primi dcreti acqriꝛ ſi aliqs
98 ſit in cōſpectu rei cū nūcio publico ꝛ nō poſſit igredi. ¶ † Am
plia no. vt hec cōcluſio procedat nō ſolū ꝙ nō pōt ingredi
ſed ēt qð eſt fortius, ſi propter potētiā aduerſarij nō poſſit ve
nire in cōſpectu rei. ꝛ iſtud addit hodie tex. no. i. d. c. cōtigit.
99 ð do. ꝛ cōtu. ¶ † Itē adð. ꝙ text. in l. q̄uis. j. de bo. auth. iud.
poſ. allegatus hic p Bar. quē ibi legit ſub. l. cū vnus. §. fi. e.
eo. ti. eſt valde ſing. ꝛ nō hꝫ cōcordātē ſm Bar. ibi ꝛ Bald. in
ij. poſt prin. C. vt in poſ. leg. Eū ēt reputat mirabilē ꝛ alibi
100 nō reperiri Bal. i l. ij. circa med. C. ne vxoꝛ p mari. ¶ † Et p
illū tex. no. ꝙ ſi p vi tyrānidis ipedireꝛ coꝛporalis apprehē
ſio tūc ſufficit ꝙ primū ꝛ ſcōm dcretū verbo ten⁹ iterponaꝛ, ꝙ
101 eſt mirabile ſm eū. ¶ † Ultimo q̄rit Bar. an tutoꝛ curatoꝛ
vl' pcuratoꝛ gn̄alis poſſint p iſtos act⁹ fictos puta p aſpectū
rei trāſferre poſſeſſionē. Et cōcludit ꝙ ñ: qꝛ hic ñ interuenit
vere voluntas illius qui poſſidet. Quo caſu per aſpectū non
transfertur poſſeſſio. l. qð meo. §. fi. j. e. cū Bar. trāſeūt Imo.
102 Lu. Raph. cu. Are. ꝛ latius. d. Ale. hic. ¶ † Adde bene face
re illud quod tꝫ Bal. in l. id quod pauperib⁹. in. xviij. col. C.
de epi. ꝛ cle. vbi tꝫ quod licet dñs poſſit trāſferre dñiū rei ſue
inducēdo aliquē in rē q̄ poſſideꝛ ab alio. l. ſi fundū. ff. ð fundo
dota. Hoc tñ nō poſſet facere executoꝛ teſtamētarius: qꝛ illa
103 non eſt vera ꝛ ppꝛia traditio vt ibi per eū. ¶ † Ex iſta deciſi
ōe bar. ſequitur coꝛrelarie in practica notabilis cōcluſio ꝙ ſi
pcuratoꝛ generalis tutoꝛ vel curatoꝛ inſtrumēto vēditionis
cōſtituat ſe poſſidere noīe emptoꝛis cui vēdidit rē pupilli vl'
eius cui⁹ negotia adminiſtrat, ꝙ lꝫ alias p cōſtitutū oppoſitū
in inſtrumēto trāſferaꝛ ciuilis ꝛ naturalis poſſeſſio. l. ꝙ meo.
in prin. j. e. Tñ per iſtū modū nō traſferꝛ poſſeſſio per pcu
ratoꝛē generalē tutoꝛē vel curatoꝛē qð dictū ſm. d. Ale. ſi eſt
verū eſt pluſq̄ diligentiſſime notandum: qꝛ plurimi decipe
104 renꝛ in hoc ſm eū. ¶ † Adde ſecus eſſe ecōtra: qꝛ p cōſtitutū
ꝛ ſic p actū fictū hñ p pcuratoꝛē generalē tutoꝛē vl' curatoꝛē.
acquiriꝛ vera poſſeſſio domino. l. certe. §. j. j. ð pca. eo qꝛ tūc
concurrit vera voluntas poſſeſſoꝛis ꝛ dñi qua cōcurrēte bene
actus fictus operaꝛ trāſlationeꝫ poſſeſſionis dñij, vt hic i gl.
in ver. primi. ꝛ in ſpecie tꝫ Bar. in l. ſi is qui pro emptoꝛe in
vl. q. j. de vſuca. ꝛ in l. ab emptione. in fin. ā. de pact. Imo. do.
Ale. hic. ¶ Et licet do. Alex. videaꝛ aliqualiter dubitare de
illatione quam coꝛrelarie fecit ex dicto Bar. dū dicit ſi ē veꝝ
105 Dic quod ēt ſi nō haberemus authoꝛitatē Bar. tñ. hoc † eſt
veriſſimū: eo qꝛ mediāte cōſtituto ita demū transferꝛ poſſeſſio
ſi ipſe cōſtituēs poſſideat, alias ſec⁹, ex quo cōſtituit ſe poſſi
dere nomine alterius vt eſt gl. in. l. ij. C. e. doc. in l. q̄uis. §. i.
j. e. Bal. ꝛ Sal. in l. j. C. qn̄ lice. ab emptio. diſce. ꝛ Bal. no. in
ru. C. de ꝯhē. emp. in. xvj. q. Ubi plus tenet ꝙ tēpoꝛe ꝯſtitui
non poſſidebat ſed ſolū detinebat ꝙ cū dētētatio ſit meri facti
106 nō tranſit p cōſtitutionē precarij ꝛ retuli ēt ſupra. ¶ † Cōfir
maꝛ: qꝛ ēt lꝫ poſſeſſoꝛ cōſtituat ſe poſt moꝛtē ſuā precario no
mine alicuius poſſidere non valet talis cōſtitutio precarij: qꝛ
cōfertur in tēpus moꝛtis quo poſſeſſio defuncti extinguiꝛ. l. j.
§. ſceuola. ā. ſi quis teſt. liber eſſe iuſ. fue. Ita ſingulariter tꝫ
Ang. in d. l. q̄uis. §. ſi cōductoꝛ. per illū tex. ibidē do. Ale. cū
alijs cōcoꝛdātibus ibi per eū allegatis, ſed procuratoꝛ tutoꝛ ꝛ
ſimiles non poſſident: ergo per cōſtitutum nō poſſūt transfer
re poſſeſſionē. ¶ Sed caue inquātū Bar. preſupponit qð
107 tutoꝛ vel curatoꝛ non habeāt ſpeciale mandatum. † Non ob
ſtare videꝛ qꝛ tutoꝛ ꝛ curatoꝛ habēt mādatum generale cū li
bera, vt eſt gl. in l. mandato generali. ā. de pcu. no. in l. preſes
C. ð trāſac. Sed paria ſunt habere mandatū generale cū libe
ra vel habere ſpeciale. l. iuſiurandū q̄ ex cōuētiōe. §. fi. ā.
de iureiurā. ¶ Sed defēdendo Bar. Dic. ꝙ tutoꝛ curatoꝛ ꝛ
gn̄alis pcuratoꝛ non habent ſpeciale mādatū. ſ. ad transferē
108 dū poſſeſſionē p actum fictū. Un̄ † ſi pcuratoꝛ haberet in in
diuiduo mādatū transferēdi poſſeſſionem p ſolum aſpectum
vl' p cōſtitutū: tūc qꝛ iteruenireꝛ vere volūtas dñi cū actu ficto
bene, transfertur poſſeſſio per fundamentum Barto. Ad hoc
bene facit tex. in l. quarundam. j. eo. ibi in nihil. cū intereſt an
mihi an etiā cuilibet iuſſerim. ꝛ ibi, nihil video. intereſſe verū
ego ipſe in mandato meo aliquis cuſtodiat: qꝛ ibi interuenit
voluntas vera ꝛ acquirentis ꝛ tradentis quicqd per illū tex.
ibi dicūt Ang. Imo. ꝛ Pau. ð ca. quos reprobat do. Ale. hic
ꝛ ibi. Iſtud autem non poteſt cadere in tutoꝛe ꝛ curatoꝛe in
qb⁹ nō pōt dari caſus in quo adſit voluntas niſi ficte p hoc ꝙ
ſint tutoꝛes ꝛ curatoꝛes lꝫ habeāt generale cū libera. Itē lꝫ
iſti habeant mandatum a lege ſicut iudex, vt etiā dt Are. hic.
¶ Item aduerte ꝙ leges quas allegat Bar. parū videnꝛ p
eo facere ſm do Ale. nā tex. in l. q̄uis. §. ſi conductoꝛ. j. e. loqꝛ
in conductoꝛe qui non habeat aliquod mandatū nec ſpeciale
nec generale ad alienādum vl' trāſferendū poſſeſſionem put
habēt tutoꝛ ꝛ curatoꝛ q habēt liberā adminiſtrationē vt dixi.
Item procuratoꝛ habebat ſaltem generale mādatum. Simi
liter tex. in. l. ꝛ per iuſiurādū. §. tutoꝛ allegatus per Bar. non
videtur obſtare cū ille tex. nō videaꝛ in ſe habere rōnē vt ibi
dt Bar. ideo nō videꝛ extēdēd⁹ ad alium caſuꝫ. ꝛ lꝫ do. Ale.
hic teneat cum Bar. tamē ideo dotale. in l. quarundam. j. eo.
dt qð nō ponit p cōſtāti iſtud dictū Barto. ꝙ illud non audet
109 affirmare. ¶ † Tu tene Bar. p pdicta: ꝛ qꝛ colonus ꝛ cōduc
toꝛ lꝫ p verā traditionē priuēt dñm poſſeſſione. l. iij. §. ꝙ ſi ſer
uus. j. e. Nō tñ ficte tradēdo puta cōſtituēdo vel conducendo
d. l. q̄uis. §. ſi cōductoꝛ. j. eo. Bar. in. l. iij. §. in admittenda. in
fi. j. e. Ergo apparet ꝙ ē differentia inꝛ traditionē verā poſſeſ
ſionis ꝛ fictā factā ab alio q̄ a dño iſto mō hñ facit p Bar. in
l. q̄uis §. j. ſimiliter in. d. l. p iuſiurandū. § tutor. Ratio ē ſm
Bar. ibi: qꝛ acceptilatio eſt imaginaria ꝛ ſic ficta ſolutio. Itē
eſt alia fictio ꝙ tutoꝛ curatoꝛ ꝛ pcuratoꝛ habētur loco dñi. l.
q fundū §. ſi tutoꝛ. j. p empto. iō nō tollerātur vt concurrāt l.
j. in fi. C. de do. pmiſ. ꝛ l. cū poſt. §. gener. ā. de iure do. ¶ Itē
111 inquantū † do. ale. ſucceſſiue tangit qd in plato eccleſie alie
nāte rē eccleſie cū ſolennitatibus ꝛ conſtituente ſe poſſidere
nomine ēptoꝛis an ex tali cōſtituto trāſferaꝛ poſſeſſio in emp
toꝛem. Dicit do. Ale ꝙ nō meminit in ppꝛijs terminis legiſſe
tactū, ꝛ remittit ſe ad ea que dicenꝛ poſt Bar. in. §. fi. j. e. l. vbi
tangiꝛ an poſſeſſio rerūꝫ eccleſie dicaꝛ eē apud platū vl apud
eccleſiā: nec aliter decidit ita ēt facit idem do. Ale. in l. q̄uis.
§. ſi cōductoꝛ. j. e. Sed tu vide do. Ale. i. cōſi. lxxxi. iij. vo. qð
ici. lecto. ꝛ diſcuſſo laborioſo proceſſu. in. viij. co. vbi determi
nat ꝙ idem ſit in plato ꝙ i tutoꝛe vl' curatoꝛe. Et qꝛ do. Ale.
dt ꝙ nō meminit i terminis ſe legiſſe. tu vide no. do. Mathe.
q tāgit ꝛ aliter tꝫ in no. cxxxvij. incipiente nota qð ſi tutoꝛ ven
dat reꝫ pupilli Et p iſta cū laudē, dci facio finem ð iſto ſolenniſ
ſimo princi. legis.

1 Hec verba per noſmetipſos ſignificant perſonalitatem.
2 Si papa vel princeps cōmittat alicui cauſam cū clauſula qð
per ſemetipſum cognoſcat non poterit alteri committere vel
ſubdelegare.
3 Hec verba per noſmetipſos, non denotant talem perſonalita
tem quin poſſit per alios acquiri.
4 Unius incluſio nō eſt ceteroꝛum excluſio quando conſtat non
voluntate legiſlatoꝛis.
6 Si princeps committat examinationem teſtium trib⁹ cum
clauſula quod per eoſmetipſos examinēt nō potuerunt alte
ri delegare examinationem.
7 Stante dicta clauſula per teipſum cognoſcas etiā cū ſētien
tibus partibus iudex non poſſet alteri ſubdelegare.
8 Si in delegatione pape ſolum exprimatur pronomen: tū nō
poteſt per alium actum expedire.
6 Infans. furioſus ꝛ doꝛmiens equiparantur quantū ad carē
tiam ſenſus.
10 Furioſus ꝛ infans non poſſunt acquirere poſſeſ.
11 Animus eſt quid facti.
12 Pupillis habens aliquem intellectū poteſt ſine tuto. autho
ri. ſolus poſſeſ. acquirere.
13 Acquiſitio poſſeſ. eſt facti ꝛ non iuris quando acquiriꝛ p noſ
metipſos. ſecus de illa acquiritur per ſeruum vel filium fa
mi. nobis. ꝛ nume. 14.

15 Pupillus pōt explicare que ſunt facti ſine tuto.autho.
16 Furioſus ⁊ infans an cū autho.ſuoꝝ adminiſtratoꝝ poſſint
acquirere poſſeſ.
17 Infans carens intellectu vt q2 eſt duoꝝ vel triū annoꝝ non
pot eſt cum autho.tuto.poſſeſſionem acquirere.
18 Pupillus dicitur perfecti intellectus quando eſt doli capax
⁊ proximus pubertati.
19 Maior infante lʒ ꝓximus infātie ꝙ eſt a.vij.annis vſqꝫ ad oc
tauum non poteſt ſine tutore poſſeſſionem acquirere.
20 Stipulatio ⁊ vſucapio ſunt iuris.
21 Non valet dictum teſtis deponētis ſuper ſtipulatione.
22 Stipula.⁊ vſucapio prout ineſſe deducuntur ſunt facti.
23 Argu.de ſtipulatione ad cōtractum bene valet:⁊ econtra.
24 Quare poſ.dicatur factum ⁊ non ius.

Adipiſcimur.

Quilibet maior ⁊ ſane mētis pt per ſemetipſum poſſeſſionē ac
quirere:nō aūt furioſus vel infans q nō pñt ſine tutoris vl̄ cu
a ratoris authoritate.h.d.vſqꝫ ad.§.ſi vir. ¶ Diuidit̄ in qua-
tuor partes pūt quatuor ſunt deciſiones.ſcda ibi.ſʒ furioſus
1 tertia ibi.ſʒ pupill'.quarta ⁊ vl.eſt ibi.offiti' qdē. ¶ No.pmo
† ex tex.ibi ꝑ noſmetipſos ſm are.qd iſta ṽba ꝑ noſmetipſos
2 ſignificāt ꝑſonalitatē. ¶ Vn̄ infert† qd ſi papa vl̄ princeps ꝯ
mittat alicui cām cū clauſula ꝙ per ſemetipſū cognoſcat tūc
non poterit alteri cōmittere vl̄ delegare ſʒ gl.in c.ſtatututū.d
ꝓbēd.i vi.Sicut ēt dicit̄ i cōmiſſione ꝑſonalit̄ facta ꝑ gl.in
cle.j.i verbo ꝑſonaliter.de vi.⁊ ho.cle.⁊ in c.ij.in prin.in ver.
niſi proprijs de here.in vj. ¶ Tu dic ꝙ iſte tex.ibi ṽbis ꝑ
noſmetipſos bñ ꝓbat ꝙ ꝑſonalitatē ſignificēt,ſʒ nō dotalē ꝑ
ſonalitatē q̄ nō ſit ꝑ alios explicabilis:ptʒ q2 poſſeſſionē poſ
ſumus acquirere nō ſolū ꝑ noſmetipſos vt hic ſʒ ēt ꝑ alios,vt
i §.itē acqrimus cū ſequētib'.§.ꝑ ꝓcuratorē.j.e.l.Et ideo gl.
j.hic ēt ⁊ bñ ꝙ illa verba ꝑ noſmetipſos nō remouet̄ quin ēt
ꝑ alios poſſumus adipiſci poſſeſſionē.Vn̄ illatio quā colligit
Aret.ex iſto tex.non bene colligitur ex tex.imo.ꝓbat ꝯrium
iuncto dicto.§.itē acquirimus.⁊.§.per ꝓcuratorem. Unde
alius eſt ſenſus ⁊ duplex litera qd adipiſcimur poſſeſſionem
ꝑ noſmetipſos q2 alterius ſuffragio nō indigemus ⁊ iſtud dt
ꝓpter eos quos ſubijcit.ſ.furioſum ⁊ infante q tutoris vel cu
ratoris auxilio indigēt. ¶ Vnd melius no.ex iſto tex.in illis
verbis ꝑ noſmetipſos ꝙ illo dicimur facere ꝑ noſmetipſos
ꝙ facim' nō mediāte facto nec ſuffragio alterius. ¶ Vel dt ꝙ
dicit̄ poſſeſſio ꝑ noſmetipſos acqri q2 fit abſqꝫ aliq̄ iuria ficti
one cū ſolū cōſideret̄ corpus ⁊ animus acquirētis ad differē
tiā acqſitionis poſſeſſionis que fit ꝑ alium ⁊ q̄ fit mediāte iu-
ris fictione:vt in §.itē acquirimus.cū ſequentibus.j.e.l.⁊.l.
poſſeſſio.in prin.j.e. ¶ Tamē ꝑ Are.videret̄ facere regula ꝙ
tradūt gramatici,qd qñ cū dictione ipſe adiungit̄ aliqd ꝓno-
mē puta ego ipſe vel tu ipſe.Tūc iſta verba ſignificāt non per
aliū quam per nos agere vel egiſſe aut acturos fore,propter
vim maioris expreſſionis.Quāto ergo fortius iſtud dicem'
hic vbi cū dictione ipſos,non ſolum adeſt ꝓnomen nos,ſʒ ēt
adiecto met.Et ad iſtū tex.poſſes dicere ꝙ iuriſcōſult' hic vo
lēs ponere plures modos acqrēdi poſſeſſionē,incapit a primo
mō qd vnuſqſqꝫ poſſit ꝑ propriā ꝑſonā acquirere poſſeſſionē
⁊ ideo dixit ꝑ noſmetipſos ad denotandū ꝑſonalē acquirendi
3 poſſeſſionē. ¶ †Sed caue vt dixi q2 lʒ iſta ṽba denotent ꝑſona
litatē nō tñ denotāt talē ꝑſonalitatē q̄ nō poſſit alij conmitti
⁊ ꝑ alium explicari:⁊ ſic iſta verba non excludūt qñ poſſeſſio
poſſit ēt ꝑ alios acqri. ¶ Et ſic nō facit ꝓ illatione Are.ſʒ po
4 tius ꝯ vt dixi:⁊ ſic in iſto † tex.vnius ꝓincluſio nō eſt ceterorum
excluſio,ex quo cōſtat de ꝯria volūtate legiſlatoris.Nam iu-
riſcō.incipit hic enumerare perſonas q̄ nō pñt acqrere poſſeſ
ſionē,⁊ enumerādo aliquas nō per hoc excludit alias quouſqꝫ
cōpleuerit tractatū:vt in d.§.itē acqrim' cū ſequētibus ⁊ in.
§.per ꝓcuratorē.j.ea.l.Et ita limitat regula q̄ hʒ ꝙ vni' in
cluſio eſt alioꝝ excluſio.l.cū pretor.ſ.d iu.⁊ l.marit'.C.d ꝓ-
cu.⁊.c.nōne bñ dicimus.de ꝑſum.q2 illa regula ñ ꝓcedit qñ
conſtat de cōtrario volūtate diſponētis.vt hoc tex.iūctis.§.
5 allegatis. ¶ †Quātum tamē ad illationē Aret.lʒ non ꝓbetur
iſtum tex.Credo tamen ꝙ ſit vera ꝙ q ñ papa vl̄ princeps cō-
mittit cauſ. cā clauſula ꝙ per teipſum cognoſcas ꝙ tunc non
poſſes alteri delegare.Ita tʒ ſpe.in ti.de iud.dele.§.excipit.i.
ver.item ꝙ eſt iniunctū.allegat ad hoc tex.in c.cū dilecta.in
verbo perſonaliter.d reſcrip.idē tenent Ang.⁊ Ro.in l.mo
re ſ.d iuriſ.om.iu.Pau.d ca.in l.a iudice vbi dixi.C.d iudi.
6 Bene facit †illud ꝙ tʒ Spe.in ti.de iudi.deleg.§.i.nūc dicē
dū in ver.item qd ſi receptio vbi no.tʒ qd ſi papa vl̄ princeps
cōmittat examinationem teſtiuʒ tribus,cū clauſula qd per ip
ſos examinent nō poterunt tunc alteri delegare examinatio
7 nem.⁊ ita limitatur cle.de offi.deleg. ¶ †Imo forti' tenet do.
Abb,in.c.fi.§.j.d offi.dle.qd ſtāte dicta clauſula qd per teipſū
cognoſcas:tūc etiā ꝯſentientib' ambab' partib' nō poſſet al
teri delegare:quaſi tūc cenſeat̄ eius induſtria electa per tex.
8 ibi qd eſt magnum verbū. ¶ † Adde ꝙ adhuc fortius voluit
Bal.in §.ſi quis deceſſerit.ſi de feu.defun.contē.ſit inter do.
⁊ agna.etiā ſi in delegatione pape ſolum exprimat̄ ꝓnomen:
puta q2 dicat per ſe cognoſcat ⁊ nō adijciat per ſeipſum ſʒ ſo
lum per ſe:tunc non poteſt per alium.allegat tex.in l.ſi ita fu
erit in ver.item q̄rit pōt.ſ.de manu.teſt.⁊ iſtud expreſſius tʒ
do.Ale.in.l.iij.§.ſi procurator.ſ.qd quiſqꝫ iur.in ij.co.ver.⁊
hec faciunt ad no.q. ¶ Sed hoc vltimum nō puto verū niſi ꝓ
nomen eſſe geminatum:puta q2 in reſcripto eſſet dictū per te
cognoſcas.tunc primū te,eſt dmonſtratiuū.ſm te,reſtrictiuū
ꝓpter virtutē geminationis.l.baliſta.ſ.ad Tre.ita ſin.tenet
Bal.in c.fi.in ij.co.d offi.dle.Et ſequunt̄ Io.d imo.⁊ do.Lardi.
vel quando cum pronomine adijcitur nomē ꝓprium vl̄ nomē
dignitatis:vt q2 in reſcripto dicat̄ tu petere vel tu frater epiſ
copi:tunc nō pōt alteri ſubdelegare.ita ſin.tenet Bal.in.c.cū
9 dilecto.in.ij.no.de offi.dele. ¶ † Scdo no.ex tex.ibi ſi quis
b dormienti equiparari infantē b furioſum ⁊ dormientem quātū
ad carentiam ſenſus:⁊ ſic ꝓſtat iſte tex.ar.ſm Albe.d Roſa.
hic in fi.Lud.ro.⁊ do.Ale ꝙ ſicut furioſus vel infans nō pu
niuntur de homicidio.l.diuus.ſ.de off.preſ.⁊ l.infans.ff.ad.
c l.cor.de ſicca.Sic etiā nō punitur dormiēs c q in ſomnis ſur
gēs aliquē occideret,⁊ ita iſtā equiparationē hui' tex.ad hoc
pōderat Bar.in l.pe.j.ad.l.pōpe.d parri.Et ita ēt iſto s tres
furioſum infantē ⁊ dormientem excuſat ab homicidio tex.in
cle.j.de homici.Facit tex.xv.q.j.in c.ſi cōcupiſcētia ibi abſqꝫ
culpa cōtigat in corpore dormiētis.Et intellige hoc eſſe ve-
rum ꝙ nō punitur.l.cornelia d ſicar.q̄ requirit dolū:poſſet tñ
puniri rōne culpe ex q̄ ſciebat vitiū ſuū ꝙ de nocte in ſomnis
ſurgebat ⁊ nō ꝓuidit vt nemo ſecū dormiret vl̄ ne poſſet exire
camerā vt declarat no.Bart.in d.l.pe.j.ad l.pompe.d parric.
quē ſeqt̄.Pe.de anch.in cle.j.d homi.Et refert Bar.in l.vt
vim in ij.co.ſ.de iuſt.⁊ iure.ꝙ quidam Piſanus dormiens
10 armabat ſe ⁊ ita dormiēdo ibat cantādo per ciuitatē. ¶ † Ter
tio nota.ꝙ furioſus ⁊ infans non poſſunt acquirere poſſeſſio
nem.Ratio eſt:quia lʒ in iſtis poſſit interuenire vnum de ex-
tremio requiſitus ad acquiſitionem poſſeſſioniū ſcilicet inſtru
mentum corporale ꝙ ex maximū vt hic in verbo maxime.⁊
gl.ſuper illo verbo declarat:tñ in eis deficit aliud inſtrumen
tum ſcʒ animus ⁊ voluntas acquirendi poſſeſſionem cū ſine
effectu ⁊ aio poſſidēdi nō acqrat̄.poſſeſſio vt hic.⁊ l.iij.in prin.
11 ⁊ l.q̄admodū.j.e.⁊ l.lʒ.C.e. ¶ † Quarto no.ex tex.in verb.af
fectionē.iūcto tex.j.ibi,eā enim rem facti.ſm Bar.hic,ꝙ ani
mus eſt qd facti.dic ꝙ iſtud melius.ꝓbat in l.bōefidei.§.i.ſ.
j.late ponit Bar.in l.ſi is q ꝓ emptore.in ij.char.j.de vſuca
12 pio. ¶ † Quinto no.ꝙ pupillus habens aliquē intellectū pōt
ſine tutoris authoritate ſolus acqrere poſſeſſionē.nā qñ agit̄.
d acqrēdo non requirit̄ tutoris authoritas,vt inſt.d auth.tu.
13 in prin.⁊ l.eo min'.C.de pcu. ¶ † Sexto no.in ver.eā eni rem
facit ꝙ acqſitio poſſeſſionis eſt facti non iuris.Intellige quo
actū ⁊ modū acquirendi:⁊ ſic in eius apprehenſione ⁊ ſic pūt
in eſſe producit̄.facit.l.deniqꝫ.⁊ ibi ſubtiliter Bar.ſ.ex qb'
cau.ma.⁊.l.j.§.ſceuola.ſ.ſi qs teſt.li.eſſe iuſ.fue.Sʒ ipſa poſ
ſeſſio poſtqꝫ eſt acquiſita dicit̄ eſſe ius.l.negre.in prin.j.eod.
14 ⁊ dixi late i prin.hui'.l.ſuper gl.j. ¶ †Septimo itellige vez
i poſſeſſione q̄ acquirit̄ per noſmetipſos ꝓut loqt̄ iſte tex.illa
bñ eſt facti ſecus eſt in poſſeſſione q̄ acqrit̄ nobis ignorātibus
per aliū puta per ſeruum vl̄ filiuſfa.ex cā particulari.Illa po
tius cōſiſtit in iure ꝙ in fctō ꝓpter iuris fictionē que reputat
animū ⁊ inſtrumentū ſerui vl̄ filijfa.eſſe dñi vel patris.§.item
acquirimus.j.e.l.⁊ l.quāuis.§.fi.j.e.⁊ hic i gl.B Ultimo no.
15 ex hoc tex.ꝙ iſtud ꝙ eſt facti vt eſt apprehenſio poſſeſſionis
pōt explicari per ſolū pupillū d ſine tutoris authoritate.Add
ꝙ pupillus poteſt implere cōditionē ſub qua fuerat inſtitut'
ſine tutore,vt eſt tex.no.in.l.ꝯditionib' pupillū.ſ.de condi.
⁊ demon.Adde etiā ꝙ illud qd eſt iuris quando agit̄ d acquirē
do puta ſtipulādo pōt ſolus pupillus ſine tutore:vt hic in gl.
¶ Ex predictis textus venio ad apparatū gloſſarū ⁊ capio
gl.in verbo,ſine tutoris.quā diuide in tres prima dclarando
tex.remouet vnum cōtrarium.in ſcdo querit.in tertia remo-
uet aliud cōtrarium ſcda ibi,nūquid ergo.tertia ibi.ſed lʒ nō
q̄rat̄.B In ea gl.ibi,ſed ꝯ hoc innuit.j.e.l.q̄uis.§.ifās.Pro
clara intelligentia tex.⁊ gl.videndū eſt nūqd furioſus ⁊ infās
q nō pñt ſine authoritate tutoris vel curatoris acquirere poſ-
ſeſſionē an cū authoritate ſuoꝝ adminiſtratoꝝ poſſint pūt
eſt tex.a cōtrario.ſenſu innuit gl.hic nō firmat tñ ſētit qd ſic.
Et iſtud clare tʒ gl.j.in verbo pupillus.⁊ gl.in.§.ceterū.j.ea.
16 l.Et Cy.i.l.donatoꝝ.C.e. ¶ Tu aduerte† lʒ queſtio formetur
ſimul per

a ¶ Perſonaliter. Adde Card.Zaba.in clemē.i.no xxi.de iureiu.

b ¶ Infātem. Adde.l.i negotijs.ff. de reg.iur.

c ¶ Dormiēs. Adde Bar.i l.vt vim.ff. de iuſ.⁊ iur. Bal.i repe.l.j.C.vnde vi.

ſimul ꝑ gl.⁊ doc.de furioſo ⁊ infante.tñ aduerte ꝙ in furioſo
res videt̃ eſſe clara qḋ ſi furioſus cum authoritate curatoris
igrederet̃ poſſeſſionē nihil acquireret ſ3 curator ſolꝰ d3 acq
rere.l.j.ſ.de bo.poſ.infan.furi.mu.fur. ce.cōpe.q2 furioſus
nullū negotiū pōt agere ēt cum authoritate curatoris,vt d̄t
tex.in.l.in negotijs.de re.iu.⁊ in §.furioſ.inſt.de inuti.ſtip.
rō q2 qñ animus acq̄rēdi poſſeſſionē totalit̃ deficit,vt in furio
ſo:qui eq̄parat̃ dormiēti vt hic ⁊ abſenti ⁊ quieſcēti,vt l.ij.§.
furioſus de iu.codi.certe q2 nihil.pōt fundari i ꝑſona furioſi
totum d3 fundari in ꝑſona curatoris:⁊ ſic ſolꝰ curator d3 ac
17 quirere poſſeſſionē.¶† Idē dic i īfante q oīno caret itellectu
vt q2 ſit duorū vel trium annorū q2 nō pōt cum authoritate
tutoris acq̄rere poſſeſſionē,ſ3 d3 ſolꝰ tutor acq̄rere:q2 eq̄pa-
rat̃ furioſo.d.l.j.ſ.de bo.poſ.infan.fur.mu.fur.ce.cōp.Et h
q2 cum oīno caret intellectu nō pōt ꝑ tutorē ſuppleri illud ꝙ
nō eſt.l.ſ3 ⁊ ſi manēte.ſ.de p2eca.Uñ tunc ſolꝰ tutor d3 gere
re ⁊ ſic ſolꝰ tutor d3 poſſeſſionē acq̄rere.Si aūt eſt infans q ñ
caret oīno intellectu:vt q2 ſit quiq3 vl' ſex annoꝝ ⁊ ſic fari pōt
tunc iſte bñ pōt cum authoritate tutoris acq̄rere poſſeſſionē
q2 tunc h3 aliqualē intellectū qui pōt ꝑ tutorē ſuppleri.ita
loquit̃ l.ꝙuis.§.infans.j.e.ad hoc benefacit tex.i.§.pupillꝰ.
inſt.d̄ inuti.ſti.⁊ iſta opi.cōiter tenet̃ ꝑ Bar.Ang.Imo.Lu.
Pau.de ca.⁊ cōiter Mod.ita t3 Pau.de ca.in.l.pupillꝰ.
gl.ibi.ſ.de acqui.he.¶ Sed gl.hic.⁊ clarius in locis.ſ.alle
gatis t3 ꝙ furioſus ⁊ infans poſſunt cū authoritate curatoris
⁊ tutoris acquirere poſſeſſionē,ergo vult ꝙ īfans q oīno caret
intellectu ⁊ ſic eſt ſimilis furioſo poſſit cū authoritate tutoris
acq̄rere poſ.ꝑ tex.qui videt̃ fortiter vrgere.in l.ꝙuis.j.eod.
ibi.nā alioquin.nullꝰ ſenſus infantis eſt.Et dicere ꝓut dicūt
Bar.⁊ doc.ꝙ ille tex.loquat̃ in infante qui h3 aliqualē intel
lectum l3 nō perfectū,videt̃ de directo cōtra illa vniuerſalis
negatiua nullꝰ ſēſꝰ īfātis eſt.Nā qñ oratio ſumit̃ ex vniuerſo
negatiue ſi aliq̄d eſt falſum tota oratio reddit falſa.l.ſi is qui
ducēta.§.vtrū.ff.de re.du.ſcd̄o.q2 tex.ibi ſe fundat cā vtilita-
tis.Et ſic ex ſpecialitate.¶ S3 defendendo cōem opi.quā te-
neo.Reſpōde qḋ cū tex.ibi dixerit qḋ iudiciū īfātis ſupplet
tutor pōdera verbū ſupplet,ergo loquit̃ in eo q h3 aliqualem
intellectū:q2 ſi nullū penitū haberet intellectū nō poſſet ſup-
pleri.q2 ꝙ nullū eſt ſuppleri nō pōt.l.ſ3 ⁊ ſi manēte.ſ.de pca.
Et illa vniuerſalis negatiua nullꝰ ſēſꝰ ꝓcedit cōſiderato ſine
effectu q2 paria ſūt cōſiderato effectu vl' nullū eſſe ſēſū vel tñ
imperfectū.¶ Iſtā opi.gl.ↄ̄ cōem t3 Rap.cu.hic qui t3 ꝙ l3 i
furioſo poſſit ꝓcedere cōis ſnia:tñ i īfāte qui oīno caret in-
tellectu,t3 cū gl.qḋ quicūq3 infans ſemper poſſit cū authori-
tate tutoris acq̄rere.poſ.⁊ ſequunt̃ ēt Mo.ſenē.hic ⁊ Ly.vt
dixi.in.d.l.donatarū.¶ Mouet̃ Rap.per duos tex.qui vi-
derentur.fortiter reſtringere omiſſis alijs leuibꝰ.Primo ꝑ
tex.in l.donatarū.C.e.in rōne ſui vbi tex.facit iſtā cōſequētiā
ſi nō poſſet acq̄ri poſſeſſio ꝑ ipm infantē:ergo nec ꝑ eius tuto
rē ſ3 cū per tutorē acq̄rat̃ poſſeſſio infanti:ergo ēt ꝑ infantem
ſimul cu3 tutore.Et circa illū tex.multū inſiſtūt Are.⁊ Mo.
ſenē.hic.Tu rñde plane qḋ ille tex.loquit̃ in infante habēte a
liquā affectionē ad illā rem vt clare d̄t ibi tex.l3 pleniꝰ animi
nō fuiſſet affectꝰ.Pōdera dū d̄t nō plenꝰ ergo habebat affec-
tū l3 nō perfectū.Preterea vt ibi d̄t Bar.poſt antiquos ille
tex.intelligeret̃ qñ tradita erat talis res in q̄ cadebat aliqua
affectio infantis puta erāt tradita iocalia vl' ſimilia.¶ Scd̄o
mouetur Rap.ꝑ tex.in l.ſeruo inuito.§.ſi pupilla.in v̄bo tu
tore.authore.ſ.ad tre.Ubi infans p̄t explicare actū cū tuto
ris authoritate ⁊ loquit̃ in infante ⁊ ſic q fari non pōt ⁊ ↄ̄ṡ q
caret oi itellectu.S3 rñde qḋ loquit̃ de infante habēte aliquē
intellectū ꝓut d̄t gl.in l.ꝙuis.§.infans.j.e.cū infans dicat a.
vij.annis.j.l.ſi infanti.in p2in.C.de iure deli.⁊ ſic teneas cōe3
ſniam Bar.⁊ ſcribē.¶ Aduerte tñ iquātū Bar.in ſua diſtinc
tione t3 qḋ pupillus qui eſt perfecti intellectꝰ pōt ſine autho
15 ritate tutoris acq̄rere ſibi poſſeſſionē.† N. dicit̃ ꝑfecti intel
lectus qñ eſt doli capax.⁊ ꝓximus pubertati,vt eſt gl.no.q̄
ſic intelligit iſtū tex.in l.ſequit̃.§.pupillꝰ.j.de vſuca.⁊ gl.i §.
pupillus.inſti.de inu.ſtip.⁊ in l.ſi pupillꝰ.vbi Bar.j.de noua.
Ergo vult Bar.ꝙ qñ pupillus nō eſt perfecti intellectus,nō
19 poſſit ſolꝰ ſine tutore acquirere poſ.Ergo† vult ꝙ ſi ſit maior
infāte l3 ꝓximus infantie ꝙ eſt a.vij.ann.vſq3 ad octauum qḋ
tunc non poſſet ſine tutore acquirere poſſeſſionē.Et ita ēt t3
Imo.hic ⁊ male.⁊ reprobat̃ per Raph.cu.Ludo.do.Alex.⁊
alios.Mo.q2 quātū ad acquirendū ita pōt ſolꝰ pupillꝰ ꝓrimꝰ
infantie ſicut ⁊ ꝓximꝰ pubertati:q2 pupillꝰ maior infāte pōt
ſtipulari.l.j.§.pe.j.de ac.⁊ oblig.Ergo fortius poteſt acqui-
rere poſſeſſionem per actum naturalem.l.ea q̄ ciuiliter.ſ.ti.
j.ad idē benefacit tex.in §.pupillꝰ.in ver.ſ3 quod diximus.i
ſtitu.de inuti.ſtipu.vbi dicit tex.qḋ proximus infantie poteſt

ſtipulando acquirere ſicut ⁊ ꝓximꝰ pubertati qui ſine dubio
poſſunt ſtipulari ſine authoritate tutoris.l.obligari i p2in.ſ.
de auth.tut.¶ Capio gl.in verbo,licet maxime.quā diuide in
duas.In prima declarat tex.In ſcd̄a timore cōtrarij ponit
diſtinctionē ⁊ vult qḋ detētio large ſumpta cōprehēdat omnē
ſpeciē poſſeſſionis prout ēt eſt gl.in.l.iij.§.ex ↄ̄rio.j.e.Et du3
ſubdit qḋ detētatio furioſi eſt qualis eſt detētatio coloni non
bñ purificat:q2 d̄tētatio coloni eſt animo ⁊ corpore.l.colonꝰ.
j.e.Hoc nō cadit in furioſo vnd̄ melius equiparaſſet gl.detē
tationi aſinine.¶ Capio gl.in verbo eā rem.quam diuide in
tres partes.In prima declarat tex.⁊ illa eſt plana.In ſcd̄a ti
more cōtrarij ſubaudit ad tex.maxime.In tertia q̄rit ad in-
tellectū tex.quare poſſeſſio dicat̃ facti ⁊ nō iuris ⁊ ponit duas
ſolu.ſcd̄a ibi ⁊ ſubaudi maxime.tertia ibi,ſ3 ſm hoc qūo eſt
factum.¶ In ſcd̄a parte opponit̃ ↄ̄ tex.qui vult qḋ pupillus
ſolus ſine authoritate tutoris ideo pōt acquirere poſſeſſionē:
q2 facti eſt ⁊ nō iuris:ergo vult qḋ ſolus pupillus ſine autho-
ritate tutoris nō poſſit acq̄rere ea q̄ ſunt iuris S3 iſtud ē falſū:
q2 pupillus ſine tutoris autho.pōt ſtipulari ⁊ ſtipulādo ſibi
acquirere.inſti.de auth.tut.in p2in.Itē pōt vſucapere.l.ſeq
20 tur.§.pupillꝰ.j.ti.j.Sed ſtipulatio† ⁊ vſucapio ſunt iuris ſ3
gl.tamen gl.iſtud vltimū nō ꝓbat ſed credo qḋ relinquat tā-
quā notū Sed tu ꝓba ꝙ ſtipulatio ſit iuris ꝑ tex.in.l.ſi vnus.
§.pactus ne peteret.ſ.de pac.vbi d̄t tex.q2 in ſtipulationibꝰ
21 ius continet̃,in pactis vero factū verſat̃ ideo† non v3 dictum
teſtis diſponētis ſuper ſtipulatione cum ſit iuris.ſic ñ poteſt
cadere in ſenſū corporeū teſtis ſm gl.in l.j.C.de vſur.niſi te
a ſtis ēt nō interrogatꝰ redderet rōnē a ꝑ quā apparet qḋ per
ſenſū corporeū percepiſſet ſtipulationem prout tenet̃ facere
teſtis quādo deponit in his que ſūt iuris,vt no.in l.teſtiū.C.
22 de teſt.Inn.⁊ cano.in.c.cū cām.e.ti.de teſti.¶† Similit̃ ꝙ
vſucapio ſit ius eſt tex.expreſſus.in l.homo.liber.§.ff.ſ.ti.j.
dū tex.ibi d̄t excepto eo ꝙ ius ē vſucapere.¶ Propter iſtud
ↄ̄riū gl.neſciens aliter euadere ſubaudit ad tex maxime,⁊ d̄t
ꝙ idē ēt eſt in ijs que ſunt iuris:⁊ ita trāſeunt Bart.⁊ cōiter
ſcribē.hic,ſed iſta ſubauditio.facit manifeſtā violentiam ad
tex.⁊ ideo nullatenꝰ eſt tenēda preſertim in tex iuriſconſulti:
⁊ q2 ita ſubaudiēdo rō tex.videret̃ reddi inanis.¶ Ideo dic
ꝙ licet ſtipulatio ⁊ vſucapio ꝓut in eſſe deducant̃ ſunt facti ſi
cut etiā poſſeſſo dū acquirit̃.Nā ↄ̄ctus ſunt facti.l.cōſ.in fin.
ſ.de cura.furio.licet poſtea ex facto ius orıat̃:⁊ ſicut ex ↄ̄ctu
orit̃ obligatio ita poſſeſſio in mō deducendi:⁊ ſic in mō acqui
rendi eſt facti.⁊ ita loquit̃ iſte tex.ſed poſtea ipſa poſſeſſio acq
ſita eſt ius.Ita in ſpecie declarat Bar.⁊ ↄ̄ctū ⁊ poſſeſſione in
modo acquirendi eſſe facti ſupra in p2in.huius.l.in iij.col.ſu
23 per.gl.⁊ bonū eſt† arg.de ſtipulatione ad contractum ⁊ econ
tra.l.ꝙuis.ſaltus.j.e.Itē patet ex diffinitione:q2 ſtipulatio
eſt verborū cōceptio.l.v.§.ſtipulatio.j.d̄ v̄b ob.⁊ ita in modo
contrahendi eſt facti.Et ad tex.i d.§.pactꝰ ne peteret.dic ꝙ
ſtipulatio eſt iꝰ propter ſolēnitatē in ea a iure introductā.Itē
q2 poſtea ius reſultat ex ipſa ſtipulatione:ſicut ex poſſeſſiōe
ſimiliter vſucapio,dum in eſſe producitur dicit̃ eſſe facti.Pu
ta ex diffinitione,q2 eſt acquiſitio dñij per cōtinuationē tꝑis.
l.diffiniti.l.iij.j.de vſuca.ſi iſta verba ſonāt in factū bñ verū
eſt ꝙ ſtipulatio ⁊ vſucapio inuētiōe ſunt iuris:q2 a iure ciuili
ſunt iuuente vt eſt gl.in l ex hoc iure.ſ.de iuſti.⁊ iu.⁊ gl.in.l.j.
ſ.ti.j.⁊ hoc modo plane procedit iſte tex.ſine ſubauditiōe ma
xime.¶ Poſſes ēt alio mō dicere ex mēte Raph.cu.⁊ Lu.
ro.ꝙ iō tex.dixit eā rē ⁊ ſi acq̄ſitionē poſſeſſionis eſſe facti ⁊ nō
non iuris eo q2 in acquiſitione poſ.ſufficit ſolū factū apprehēſi
onis corporalis cū volūtate acq̄rendi,nec ibi requirit aliqua
cognitio iuris.ſ.q̄ titulo vel qua cā acq̄rat:q2 ēt ſine titulo poſ
ſeſſio acq̄rit̃.l.clā poſſidere.§.q ad nūdinas.⁊ l.ſi id q̄d.§.fi.j.
e.Et iſtud d̄t tex.ad differentiā vbi in acquiſitiōe req̄reret̃ co
gnitio cauſe:⁊ ſic iuris:tūc pupillꝰ ēt doli capax eā facere nō
poſſet.Iſtud patet in acquiſitiōe hereditatis in qua requirit
ꝙ q̄s intelligat ex qua cā ſit ſibi delatu hr̄ditas,ſc3 an ex teſta
mēto vl' ab inteſtato ex quo capite ⁊ alia q̄ ſūt neceſſaria in ad
ditione hereditatis,vt habet̃.in l.is pōt.ſ.de acqui.he.Et iō
l3 pupillus habeat plenū intellectū:q2 tñ ñ pōt iſta iura ſcire.
nō pōt ſolus hr̄ditatē adire ſine authoritate tuto.l.pupillꝰ ſi
fari.ſ.de acq.he.⁊ hoc mō etiā non eſt neceſſe ſubaudire ad
24 tex.maxime ꝓut ſubaudiuit gl.Bar.⁊ cōiter.ſcri.¶† In vl
tima parte q̄rit gl.quare poſſeſſio dicat̃ factū ⁊ nō iꝰ.Et reſpō
det duobꝰ modis primā ſo.reprobat Bar.q2 illo mō ratio po
ſita in tex.nō cōgrueret precedētibꝰ.vñ.Bart.⁊ communiter
ſcribē.ſequnt̃.ſecunda ſolu.gl.qḋ ponat̃ rō differentie inter
pupillū ⁊ furioſū.S3 certe ſi bene cōſideras tex.ñ voluit a-
ſignare rōnē differētie inter pupillū ⁊ furioſū ſed voluit ſolū
aſſignare rōnē i eo ꝙ dixit pupillū ſine tutore poſſe icipe poſ-

pn.in ij.vol.
tōſ.r.co.ſi.in
de Alexā.in
rationem.ad
a ¶ Redderet

ſidere.Et ſubdit rōnē iſtius,rem cū rē facti eē ⁊ nō iuri.et ſic poſſeſſio cū ſit facti pōt cadere in pupillū habētē intellectū ſi ne alia tutoris authoritate:⁊ ita habes bñ ñ expeditū iſtū.§.

1 Quod non eſt.infirmari non pōt.
2 Si papa ſtatuit ꝙ cōſtitutio iuris poſitiui habeatur pro infe cta tollit omnes eius effectus.
3 Lex nunquam fingit quando ex fictione non reſultat aliquis effectus vel aliqua vtilitas.
4 Verbum cedat,importat traditionem.
5 Idem operatur ceſſio in iuribus incorporalibus ꝙ traditio in rebus corporalibus.
6 Facta pro infectis eſſe non poſſunt etiam apud deum.
7 Virginitas corrupta a deo reſtitui non poteſt.
8 Deus non poteſt facere ꝙ illud eſt verum non ſit verum.
9 Si iudeus dicat deum certū quid non poſſe facere an ex hoc poſſit puniri.
10 Iudicio non eſt ſeruanda aliqua equitas ſed rigor.
11 Ex inutili contractu transfertur.poſ.
12 Si ex forma ſtatuti res immobilis non poteſt alienari in forē ſem ſi fundus vendatur licet cōtractus ſit inutilis tamen trāſ fertur poſ.
13 Prohibita acquiſitione dominij non cenſet prohibita acqui ſitio poſſeſſionis.
14 Licet pupillus non poſſit alienare rem immobilē cū aut.tu. ſine decreto iudicis:pōt tñ transferre poſſeſſionem in alium.
15 Si maritus tradat rem vxori ex donatione inualida trāſfer tur poſſeſſio.
16 Quando poſ.trāſfertur per actum fictum bene īpeditur trāſ latio poſ.ex inutili contractu.
18 Si contractus principalis non tenet non vȝ cōſtitutum in eo appoſitum.
19 Si in inſtrumento non valet principale non valet etiā confeſ ſio acceſſoria.
20 Lȝ donatio inť virū ⁊ vxorē ſit ꝓhibita:nō tñ extendit ad id ꝙ eſt preiudiciale vel damnoſum donati.
41 Donatio inter virū ⁊ vxorē eſt ꝓhibita qñ ex ea donans effice retur pauperior ⁊ donator locupletior.
22 Tres ſunt ſpecies poſ.in ſubſtantia ⁊ ſpecie differentes.
23 In lege noſtra ꝑ vxorē acquirit naturalis ⁊ ciuilis poſſeſſio.
24 Vxori habenti poſ.rei.tradite per vnum an competat inter dictum vnde vi.
25 Quando donatio incipit a traditione non tenetur donās de euictione.
16 Ex inutili contractu non transfert poſſeſ.quādo perſona eſt talis que non poteſt transferre poſſeſ.
27 Per renūciationē beneficij eccleſiaſtici q̄ non tȝ q2 non facta in manibus ſuperioris:renuncians tamen perdit poſſeſ.
28 Ex cōtractu inutili celebrato cum eccleſia vł minore nō trāſ fertur poſſeſſio.
29 An ex inutili contractu transferatur dominium.
30 Vide limitationem ad l.clauibus.de contrahen.emptio.

Si vir vxori.

Ex inutili ꝯctu transfert poſſeſſio. h.d.ſm Bar.vel ſic ⁊ plenius.Ex inutili ꝯctu trāſfert poſſeſſio ꝑ traditionē.⁊ abdicās a ſe poſ ſeſſionē eā perdit,lȝ in alium non trāſferat.h.d.q2 ſummariū Bar.eſt diminutū.Et non complectit totū tex.¶ Iſte.§.ſm Bar.⁊ oēs diuidit in tres partes.In prima ponit dictū.In ſcd'a rñdet tacite obiectioni.In tertia rñdet alie obiectioni. ſcd'a ē ibi,qm̄ res facti.tertia ibi ⁊ quid attinet.Prima ergo obiectio eſt q2 i⁹ ciuile ⁊ īfirmat ⁊ impedit donationē inť ma ritū ⁊ vxorē.rñdet verū eē reſpectu iuris ⁊ ſic dñij.Sed acq ſitio poſſeſſionis eſt facti,ideo nō pōt infirmari:q2 lex nō pōt facere qd illud ꝙ eſt factū.ñ ſit factū ⁊ ſic lex non poſſet facere ꝙ poſſeſſio ñ ſit tradita ꝑ maritū vxori ⁊ ꝑ vxorē corpore ap prehēſa cū animo poſſidēdi.Et ꝙ marit⁹ tradēs nō amiſerit poſſeſſionē ⁊ ꝙ vxor eā nō acquiſiuerit aio ⁊ corpe.q2 lex non pōt impedire act⁹ corporeos traditionis ⁊ appheſionis,nec pōt īpedire animū mariti volētis trāſferre poſſeſſionē ⁊ volē tis deſinere poſſidere:nec ēt pōt īpedire aim ⁊ factū vxoris in apphēdēda poſſeſſione:q2 iſta ſunt facti q̄ ſm vitatē nō pōt lex īfacta facere.¶ Sed aduerte lȝ Bar.⁊ oēs ſic ēclarēt tex. tñ rō nō videt bona.Nā bñ verū eſt qd ius nō pōt facere qd il lud qd eſt factū nō ſit factū:q2 etiā deus nō poſſet infectū face re vt ſtatim dicā in primo no.nō tñ ex hoc ſequit qd ius non poſſit infirmare ea q̄ ſunt facta ēt ſine fictiōe ſtatuēdo ꝙ ni 3 hil valeāt:q2 infirmare ⁊ annullare nō ē infectū facere imo illō qd non eſt infirmari ñ pōt.l.nā ⁊ ſi ſub cōditiōe.§.poſt de fectum.ſ.de iniuſto rupto.⁊.c.ad diſſoluendū de deſponſa.i. pube.⁊ ſic verbū infirmari poſitū in tex.videt repugnare:rō Bar.⁊ do.q2 vt dixi infirmare eſt annullare,non autē facere

a No.i.Aid Bart.in l.ſti pulationis.i pa.co.ſin.de v.b.ob.Pur.

b De⁹.Ad de ꝙ i deo ēt minimū incō ueniēs eſt im poſſibile.gl.i ver.vnigeni tum.i cle.j.ö ſum.tri.limi ta vt papa po ſſit i ns q̄ ſūt iuris poſitiui tex.⁊ ibi glo. in verbo,iſe ctis.col.j.de immu.ec.ad de Ale.li.iij. cōſ.xv.i ſecū do arg.Soc. cōſ.cij.col.ij. Purp.

c ¶ Infecta fa cere.gl.ver. ꝓ infectis.in cle.i.de imu. ecc.Zab.i c. ceterū.de re ſcr.Jo.d an na.i c.ad pe titionē.ö ac. ald.cōſi.ij. exponitur.i rub.de reſc. Fran.in c.vt noſtrū de ap pella col.ij.

qd illud qd ē factū.nō ſit factū.¶ Sed defēdēdo rōnē Bart. ⁊ doc.reſpōde ꝙ iſtud nō eſt infirmare factū ⁊ ſic poſſeſſionē, ſȝ bñ effectū facti ſtatuēdo qd talis poſſeſſio careat effectu,iſtd ꝓprie contingit in caſu noſtro,q2 lex nō potuit infirmare fac tū ⁊ ſic poſſeſſionē traditā a marito mulieri.Sȝ bñ īfirmat ef fectū ſtatuēdo ꝙ talis poſſeſſio nō habeat effectū,vt l.ſi eū q. iuncta gl.ſ.de dona.inter vi.⁊ vxo.Bar.hic.in.j.opp,⁊ ter. in l.inter virū que eſt lex paruula.ſ.de do.inť virū ⁊ vxo.vbi tex.dt ꝙ inter virū ⁊ vxorē etiā cauſa poſſeſſionis vlla dona tio rata nō eſt.pōdera verbū rata nō eſt.ꝙ ſignificat ī effectu. ¶ Scd'a obiectio in ver.⁊ qd attinet eſt talis.Nā licet lex ci uilis nō poſſit vere facere ꝙ illud qd eſt factū nō ſit factū:tñ ꝑ fictionem poteſt fingere qd habeatur poſſeſſio ꝓ non tradita prout facit in l.ſi me in vacuā.j.e.q2 lex.pōt facere ꝙ factum habeatur ꝓ infecto.l.nō dubiū.circa me.C.de le.vbi dt.quia ea que lege ꝓhibēte ſiūt licet facta ſint habētur pro infectis.
2 ⁊ papa † qñ ſtatuit ꝙ cōſtitutio iuris poſitiui habeatur ꝓ infe cta,tollit oēs eius effectus,vt eſt gl.no.in cle.j.in verbo ꝓ in fectis.de immu.eccl.ö.Abb.in c.q̄ in eccleſiarū.in.iiij.not.d cōſti.¶ Ad hoc reſpondetur in iſto ver.⁊ quid attinet.Quod ideo lex iſtud nō induxit ꝑ fictionē q2 fuiſſet ſine effectu ⁊ ſine
3 vtilitate ⁊ lex † nūq̄ȝ fingit aliqd qñ ex fictione nō reſultat a liquis effectus vel aliqua vtilitas.iſte eſt tex.no.hic.ponit la te ⁊ ſubtiliter Bar.in l.q ꝓ ēptore.in materia fictiōis inducti ue.j.de vſuca.Ars eñ ⁊ natura nihil fruſtra operāt.l.hec ſti pulatio.§.diuus.ſ.vt leg.no.cauea.⁊ l.nō cogendū.§.Sabi n⁹.ſ.de ꝓcu.⁊ l.q bis idē.j.de ꝟ.ob.q2 acquiſitio hui⁹ poſſeſ ſionis quā facit vxor nō eſt dānoſa marito ex q̄ marit⁹ traden do ꝑdidit poſſeſſionē:iō ſi lex fingeret poſſeſſionē haberi ꝑ ñ tradita eſſet ſine effectu.⁊ ita habes bñ enucleatū tex.In tex.
4 ibi cedat poſſeſſionē expone id eſt tradat.quāuis enim verbū cedat hic adaptet traditioni rei corporalis:tñ īportat idē qd tradat l.Seia in prin.ſ.de dona.cau.mor.⁊ §.ꝑ ꝓcuratorē in verbo ceſſerit poſſeſſionē.⁊ ibi Are.ad hoc no.j.e.Proprie tñ ⁊ regulariter cedere cōgruit iurib⁹ incorporalibus,vt ha betur.in l.j.C.de act.⁊ ob.⁊ in l.pe.in prin.que incipit,ad eū vbi gl.⁊ Bar.ſ.de dona.Nā idē † operať ceſſio in iurib⁹ in corporalib⁹ qd operať traditio in reb⁹ corporalib⁹.vt eſt gl.
5 no.i.l.⁊ ibi Bal.C.qñ fiſ.vł priua.¶ † No.a primo ex hoc tex. in ꝟ.quoniā res facti ꝙ facta ꝓ infectis eſſe non poſſunt:⁊ ſic lex nō pōt facere ꝙ ea q̄ ſunt facta nō ſint facta:⁊ ſic ſint īfec ta.Facit tex.in ll.libello.§.facte.j.de cap.⁊ l.verū eſt,⁊ ibi glo. j.de re.iu.⁊ tex.expreſſus.in.§.j.in ꝟ.que igiť.in aut.d equa. do.colla.vij.vbi tex.dt.ꝙ cū factū eſt infectū manere impoſ
b ſibile eſt.Imo.hoc ſolo priuať de⁹ b infecta facere.Fuit dictū originale.Agationis philoſophi.⁊ dt Bal.in l.fi.in vl.co.C. de le.ꝙ ēt deus hoc ſolo priuať ingenita facere que ꝑduxit. allegat Ariſto.in vj.ethicorū.⁊ Bar.in l.nō dubiū.in.iiij.co. C.de legi.dt ꝙ illd qd vere eſt factū lex nō pōt facere quin ſit
7 factū,vt.ll.preall.q2 etiā de⁹ facere nō pōt.Alibi tȝ † glo.no. allegādo ſanctū Augu.in.l.vni.in prin.in ꝟb.reſtitui nō pōt. C.de rap.virg. quod virginitas corrupta ēt a deo reſtitui ñ pōt ⁊ idē tȝ gl.in.c.ſup eo.in gl.mag.circa fi.de biga.Et eſt d hoc tex.diui.Hiero.in c.ſi paul⁹.xxx.q.v.vbi dt.Hie.Audac ter dicā cū omnia poſſit de⁹ reſuſcitare virginitatem nō pōt
8 poſt ruinā ⁊ ibidē vide gl.no.¶ Alibi tȝ.Bald.in l.ex.bis ver bis in fi.C.de teſta.mi.ꝙ etiā deus nō pōt facere quod illud qd eſt verū nō ſit verū:⁊ ſic deus non poteſt remouere verita tē a veritate.Ratio predictorū quare deus nō pōt infecta fa cere eſt:q2 iſtud implicaret cōtraditionē:ſcȝ factū ⁊ nō factū, ſȝ de⁹ nō pōt ea q̄ implicāt cōtraditionē vt tenēt Theolo.et Bal.eos allegās,in.l.eā quā.C.de fidei.in ix.co.in ver.circa autem quintū genus ⁊ iſtā rōnē etiā ponit ⁊ latius ſāct⁹ Tho
6 mas in ſcd'a parte.q.xv.arti.iij.¶ Illud no.reducamus † nūc ad practicā.Nā ꝑ iſtud no.dicūt Mo.ſenē.hic,ſe alś defen diſſe quedā hebreū contra quē fuerat formata īquiſitio:ex eo quod dixerat deū certū qd facere nō poſſe.eū eñ defenderūt oſtēdendo qd verba illius hebrei nihil aliud ſignificabāt niſi qd illud qd factū erat deus nō poterat facere quin eēt factum nihil allegāt in ſpecie ad hoc.¶ Tu adde do.Ale.in cōſ.xv. vo.inci.viſo ꝓceſſu inquiſitiōis formate.vbi conſuluit ꝓ āge lo iudeo lucēſi qui dixerat ꝙ deus nō poſſet facere qd pignus ſcābiaſſet ſeu ꝑmutaſſet:⁊ ſic ꝙ eraſſet in ꝑmutuando pigno re:q2 deus ñ pōt facere ꝙ illud ꝙ nō eſt factū ſit factum.d.c. ſi paul⁹.xxxij.q.v.⁊ q2 iude⁹ ſtatim ſe emendauit in eo qd dixe rat,q2 ſtatim ſubiūxit ꝙ deus pōt omnia.¶ Sed aduerte qd Hoſtiē.in ſumma ſua in ti.de iude.§.in qb⁹.circa fi.in verſic. quid enim de iudeo.refert quedā iudeum a ſe fuiſſe cōdemna tum in quingentis ſolidis regalium qui reddebat computū corā eo ⁊ iratus leuauit manus verſus crucem ⁊ dixit potius

vellem

vellē eſſe ſuſpēſus ſicut ille fuit q illic pendet ꝙ vnq̄ amplꝰ
reddere cōputū corā vobis. Dicebat enim iudeus ſe excu-
ſando intellexiſſe de quodā hoīe q pēdebat ī patibulo extra
ciuitatē ⁊ ex pte ſeptētriōis ſtabat tā crucifixus q̄ ſuſpēſus.
Sꝫ dicit Hoſt. ꝙ ideo ita fuit punitꝰ vt alij iudei terrerent̃: qꝛ
de malo verbo ⁊ de malo homine nō pōt preſumi niſi malū.
Refert ⁊ ſeq̄t̃ Fel. ī. c. auditis. in pe. col. de preſcri. ⁊ ibi pōde
rat ꝙ Hoſti. puniuit iudeū ſolū ex eo ꝙ illa verba erant erga
deum ludibrioſa ex quo dt ꝙ potuiſſet etiā puniri ille Ange
lus iudeꝰ lucēſis q dixit ꝙ deus nō poſſet facere ꝙ ſi nō erat
erratū in pignore vel in cōputo ꝙ eſſet erratū: qꝛ lꝫ verū ſit ꝙ
deus nō poſſit ꝯria. d. c. ſi paulꝰ. xxij. q. v. tamen qꝛ illa verba
ſapiebāt vilipēdium quoddam ⁊ inſolentiā iudei obloquētis
de xp̄o: etiā ſi nō blaſphemet. tñ dt ꝙ bñ fuit excuſatꝰ: qꝛ ſta-
tim ſe emendauit reuocādo v̓ba ꝑ eum ꝓlata ⁊ aſſerendo deū
eſſe omnipotentē. ¶ Tu aduerte ꝙ iſti termini ſunt valde dif
ferētes nā in terminis Hoſt. v̓ba iudei ſonabāt in vitiū ⁊ in vi
lipēdiū xp̄i. ſecus eſt in iſta. q. Mod. ſenē. ⁊ in illa in qua cō
ſuluit do. Alex. vbi aſſertio iudei cum veritate eſt, cū eo ꝙ oēs
tenēt etiā theologi: ⁊ ſic in aliquo nō detraxit diuine potētie
10 eſt verū ꝙ iudeis † nō dꝫ ſeruari aliqua equitas ſꝫ rigor: vt eſt
gl. in. c. ij. de iudeis. de qua dixi in. l. ſi inſulā. j. de verb. obli.
11 ¶ Scd̓o no. ex hoc tex. † qd̓ ex inutili cōtractu trāſfert̃ poſſeſ
ſio. ita no. Bar. ⁊ oēs hic. Sꝫ tu caue qꝛ iſtud no. Bar. ⁊ doc.
nō videt̃ bñ colligi ex iſto tex. duplici ꝯſideratiōe. Prima eſt
qꝛ hic vxor dꝫ acquirere iſtā poſſeſſionē tāq̄ vacātē: qꝛ maritꝰ
protinꝰ cā ꝑdidit, vt dicit tex. ⁊ quilibet alius ſi apprehēdiſ-
ſet poſſeſſionē illius rei eā acquiſiuiſſet ex quo erat vacans, ex
quo vt dixi maritꝰ protinꝰ amiſerat poſſeſſionē. Cauſa ergo
immediata acquirēde huius poſſeſſionis nō eſt ꝯctus inuti-
lis. ſed qꝛ poſſeſſio erat vacās, vt ptꝫ in litera in ver. ⁊ qd atti
net, ergo iſtud no. nō bñ colligit̃ ex iſto tex. ¶ Scd̓o ꝑ illud ꝙ
clare tꝫ ad. l. noſtrā Bal. in. l. nō dubiū. in. x. op. C. de leg. vbi
dt qd̓ in iſto tex. cā ꝓxima trāſferēde poſſeſſionis eſt ipſa tradi
tio ſola. ⁊ nō cōtractus inutilis: ⁊ tūc ſola cā ꝓxima eſt illa q̄
operat̃ p̄ncipalr̓ effectū, vt no. ī. l. mulier. ī prin. ⁊ gloſ. j. ṡ. re.
amo. ⁊. l. ſi q̄s nec cāꝫ. ṡ. ſi cer. pe. Ideo cā ꝓxima ñ vitiat̃ vitia-
ta cā remota. Vñ ſubdit ꝙ ſi ꝯctꝰ eſſet immediata cā poſſeſſio
nis vt ꝯctꝰ p̄carij: tūc ſi nō tꝫ ꝯctꝰ nō trāſit poſſeſſio, vt. l. ſi q̄s
ante verſi. ſi quidē nūmo vno. j. e. Et ſic tꝫ Bal. ꝙ ī iſto text. ex
cōtractu nullo nō trāſfert̃ poſſeſſio, ſed ex traditiōe. de quo ēt
ꝑ Bart. in. l. ſi aliquā rē. in ſcd̓o mēbro p̄n. j. e. ergo apparet ꝯ
Bar. ⁊ oēs ꝙ male notēt ex iſto tex. ꝙ ex ꝯctu inutili trāſferat̃
poſſeſſio. ¶ Sed defendēdo Bar. ⁊ doc. rñde ꝙ mulier appre
hēdit poſſeſſionē huiꝰ rei vigore ceſſiōis facte titulo donatio
nis. Et ſic nō tāq̄ q̄libet extranea ꝑſona. ſꝫ eo aīo tāq̄ ei do-
nata. Et ſic apprehēſio fuit ex cā inutili. Et ſic cōſtat bñ nota-
ri ex hoc tex. ꝙ ex inutili ꝯctu trāſferat̃ poſſeſſio. ¶ Cōfirmat̃
qꝛ lꝫ dñiū nō poſſit queri niſi precedat cā ⁊ titulꝰ habilis ad
trāſlationē dñij. l. nunq̄ nuda. ṡ. ti. j. Tñ poſſeſſio bñ acquirit̃
ex ꝯctu nullo ⁊ ſic ſine cā. tex. eſt hic ꝑ quē Bar. hic reprobat
gl. tenētē ꝯriū in. l. ꝙ meo. ī prin. vbi dicet̃. j. e. Ad idē q̄ꝫ poſ
ſeſſio acq̄rat̃ ſine cā: ⁊ ſic ex ꝯctu nullo. eſt tex. ī l. ſi aliquā rē.
a ⁊ in l. qd̓ vxor. j. e. ¶ Itē[a] adde † ꝙ ꝑ iſtū tex. decidit no. Bal.
12 in. l. ij. i. fi. ṡ. d̓ iuriſ. om. iud. vbi tꝫ ꝙ ſi ex forma ſtatuti fundꝰ
⁊ ſic res immobilis nō pōt alienari in forenſeꝫ: ſi fundꝰ vēdat̃
forenſi q̄uis ꝯtractus ſit inutilis vigore ſtatuti: tñ trāſfertur
13 poſſeſſio ꝑ iſtū text. Ad idē facit † ⁊ tertio qꝛ ꝓhibita acq̄ſitiōe
dñij non videt̃ ꝓhibita acquiſitio poſſeſſionis, vt probatur in
c. tua. ⁊. c. ſeq. xij. q. j. tꝫ Arch. in. c. ij. vt lit. pen. in. vj. Ioā. an.
14 ī. c. fi. de reſti. ſpo. ¶ † Ad idē ⁊ quarto bene facit qꝛ licet pu
pillus nō poſſit alienare rē immobilē cū authoritate tutoris
ſine decreto iudicis. l. magis puto. §. nō eñ paſſim. ṡ. de rebꝰ
e. ⁊. l. lex q̄ tutores. C. d̓ admi. tut. Tñ pupillꝰ cū ſola authori
tate tutoris abſq̄ decreto iudicis pōt trāſferre poſſeſſionē in
aliū. l. poſſeſſionē pupillū. a ꝯrio ſenſu. j. e. ⁊ eſt gl. no. i. l. ij. §. ſi
a pupillo. q̄ꝫ Io. de imo. ibi ad hoc reputat vald̓ no. j. ꝓ emp.
¶ Sꝫ caue qꝛ iſte tex. nimis generaliter allegat̃ ad hoc quod
ex inutili cōtractu trāſferat̃ poſ. cuꝫ in iſto tex. ponat̃ duplex
ratio vna in ver. quoniā res facti. alia in verſi. ſed qd attinet.
⁊ illa duplex ratio vr̃ ceſſare in ſtatuto ſupra ꝓxime relato.
15 ¶ Tertio no. † ex tex. ibi qm̄ res facti qd̓ ſi maritus tradat rē
vxori ex donatiōe inualida trāſfert̃ poſſeſſio. rō. ponit̃ in tex.
qꝛ acquiſitio poſſeſſionis in facto conſiſtit in traditione ⁊ ap
prehēſione. Sed ea q̄ ſant facti nō p̄nt infecta fieri. ¶ Pōde
16 ra ergo no. † ꝙ ſi poſſeſſio transferret̃ per actū fictū puta per
conſtitutum vel ſimile: tūc bene impediret̃ trāſlatio poſſeſſio
nis: qꝛ ex quo talis trāſlatio eſt iuris p̄t a lege ciuili impediri
ꝑ iſtū tex. a ꝯrio ſenſu. ⁊ itē limitauit iſtū tex. d. argē. filiꝰ do.
Ray. ꝓut refert Pau. de ca. hic. q reputat perpetuo tenēdū
menti ⁊ dicit ꝙ ex eo poſſes ꝯſequi honorē. Sꝫ tu aduerte qd̓
lꝫ ceſſet prīa rō tex. ibi qm̄ res facti. nō tamē vr̃ ceſſare alia rō
tex. ī ver. ſꝫ qd attinet. ⁊ ꝓpterea idē. d. Argē. mouebat̃ alio
meliori fūdamēto: qꝛ lꝫ in acq̄rēda poſſeſſiōe nō req̄rat̃ cauſa
vt hoc tex. ⁊ dicit in p̄cedēti not. eſt verū qñ poſſeſſio acquirit̃
per actū verū: ſi aūt requirat̃ actū actū puta per conſtitutum
tunc requirit̃ cā. ita no. tꝫ Bal. ī. l. ꝙ meo in prin. in. j. co. j. e.
17 ¶ † Contra iſtud dt Pau. de ca. hic ſe allegare gl. expreſſam
⁊ ordinariā quā doct. ibi ſequūt̃ in. l. qd̓ de ſuo. q̄ eſt lex. ij. C.
de do. cau. nō num. Et rñdet ſuſtinēdo iſtā limitationeꝫ ꝙ ibi
interuenit duplex actꝰ. ſ. donātis ⁊ donatarij: hic aūt interue
nit ſolꝰ actꝰ donātis, ſꝫ truffa eſt. ⁊ glo. ī. d. l. qd̓ de ſuo. nihil vr̃
facere ad ꝓpoſitū. Nā illa gl. bene vult ꝙ ad hoc vt donatio
facta inter maritū ⁊ vxorē ꝯſtāte matrimonio ꝯfirmet̃ ꝑ mor
tē donantis procedat qñ interuenit traditio vulgata. l. papi.
ṡ. de dona. inter virū ⁊ vxo. vult illa gl. ſingulariter ꝙ ēt ſuffi
ciat ſi aliq̄d interueniat loco traditiōis, ⁊ ad hoc illa gl. repu
tat̃ ſing. ⁊ Bal. ⁊ doc. ibi eā multū no. Raph. cu. ⁊ Mo. in. l.
ſi diuortio. de ver. ob. Sed ꝑ hoc illa glo. nō dt ꝙ qñ traditio
fit per actuꝫ fictum an req̄rat̃ vel nō req̄rat̃ cā. ¶ Ego teneo
iſtam limitationeꝫ argētini ad hunc tex. ⁊ reputo verā ⁊ nota.
18 Et vltra eū ⁊ Pau. de ca. Eā cōfirmo † optimo fundamēto: qꝛ
ſi cōtractus principalis nō tꝫ, nō valet cōſtitutū in eo appoſi
tū ſm Bal. ſub dubio tñ forte ī. c. ij. circa fin. d̓ feu. da. ī vim. l.
cōmiſ. firmat Bal. in. l. ex teſtamēto. C. de fideicō. Quia ſcd̓ꝫ.
eū ſi nō valet principale nō vꝫ acceſſoriū. l. nō dubiū. C. de le.
⁊. l. ſtipulatio hoc mō cōcepta. j. de v̓b. ob. Idē tenet do. Ale.
hic, ſed ad aliud ꝓpoſitū ⁊ in ꝯſi. lxxxiij. vo. inci. lecto ⁊ diſcuſ
ſo laborioſo ꝓceſſu. in. vij. col. Alb. de roſ. no. vbi dt ita fuiſſe
determinatū. in. l. acquirit̃. ṡ. tit. j. Facit bñ gl. no. ī. l. ſi patro
nus. §. patronū. ṡ. ſi quis in frau. patro. que tenet ꝙ ſi non vꝫ
contractꝰ principalis non valet pactū euictionis nec pene in
19 oppoſitū. Ad idē bene † facit tex. in. l. fi. ṡ. de ꝯſtitu. pecu. quē
ꝓ ſingulari allegat Bal. ī. l. ſi abſentis. circa fi. C. ſi cer. pe. ⁊
in rub. C. d̓ ꝯſti. pecu. in. ij. col. vbi tenet ꝙ ſi in inſtrumēto nō
valet principale nō valet etiā ꝯfeſſio acceſſoria nec preceptuꝫ
guarētigie ī eo appoſitū cū iſta ſint pars ſequele principalis a
ergo in caſu noſtro donatio inter virū ⁊ vxorē conſtāte matri
monio nō valet ergo ꝯſtitutum in eo appoſitū nihil dꝫ valere.
20 ¶ † Quarto no. ex hoc tex. ſm Raph. cu. hic qd̓ licet donatio
b inter virū ⁊ vxorē ſit prohibita[b]: tñ nō extēdit̃ ad id quod nō
eſt p̄iudiciale ⁊ dānoſum donāti, vt eſt hic vbi maritꝰ omnino
perdiderat poſſeſſionē. Nā qui vult transferre poſſeſſionē in
alium licet nō ſequatur trāſlationis effectus: tñ perdit poſſeſ
ſionem vt hic. ⁊. §. per procuratorem. in fin. j. ea. l. quod meo.
§. ſi furioſo. j. e. ergo nō eſt dānoſuꝫ marito ꝙ poſſeſſio acq̄rat̃
21 vxori. ¶ † Hinc eſt qd̓ talis donatio inter maritū ⁊ vxorē cē-
ſetur eſſe ꝓhibita qñ ex ea donatus efficeret̃ pauperior, ⁊ do
natarius efficeret̃ locupletior. alias ſecꝰ. l. iij. ī prin. ⁊. l. ſi ſpō-
ſus. §. cōceſſa. ⁊. §. ſeq. ṡ. de dona. inter virū ⁊ vxo. ⁊. l. ſi vir v-
xori. j. ꝓ dona. ⁊. c. donatio. de don. inter vir. ⁊ vxo. ¶ Sꝫ ad-
uerte qꝛ ſi hoc eēt verū ſequeret̃ qd̓ poſſeſſio q̄ eēt penes vxo
rē ī caſu huius. §. eſſet iuxta ex quo nō eēt a iure ꝓhibita. Et
cōſequēter ſortiretur effectus iuris qd̓ eſt ꝯ caſum in. l. ſi eum
qui in prin. ṡ. de dona. inter virū ⁊ vxo. ſm qd̓ tenent Bar. ⁊
22 cōiter alij hic, vt dicam ſtatim ī gl. ¶ † Quinto vltra ſcriben.
ſoleo pōderare iſtuꝫ tex. cōtra doctri. quā tradit Bar. ṡ. ī p̄n.
huius. l. in. ij. q. prin. vbi dt qd̓ poſſeſſionū tres ſunt ſpecies ī
ſubſtantia ⁊ ſpecie differentes. ſ. ciuilis. Itē naturalis forma
lis. Itē corporalis. Nam videtur qd̓ nulla ex illis tribus ſpe
ciebus ꝯueniat in caſu. §. noſtri. Ergo doctri. Bar. nō eſt bo-
na. Nā in iſto. §. non eſt poſſeſſio ciuilis apta ꝓducere ciuiles
effectus reſpectu veri dominij. Et ſic nō eſt apta ꝓducere vſu
capionē vel p̄ſcriptionē. Patet expreſſe: qꝛ iſta vxor cui ma-
ritꝰ cā donationis tradidit rē dicitur eā poſſidere pro poſſeſ
ſore: ⁊ ſic ſine aliquo tit. tanq̄ predo) qui neſcit dicere quo ti-
tulo poſſideat niſi poſſideo qꝛ poſſideo. l. pro hr̄de. §. fi. d̓ pe.
hr̄di. ſimiliter in vxore. l. qd̓ vxor: ⁊ ibi gl. j. e. ergo nō pōt vſu
capere nec p̄ſcribere. Similiter ī ea nō eſt poſſeſſio naturalis
formalis q̄ eſt in vſufructuario emphyteuta ⁊ feudatario, vbi
recognoſcitur directum dominiū preſcribit̃ vtile dominium
recognoſcens directū. iſtud nō cadit in vxore que nō pōt vſu
capere nec p̄ſcribere, vt dixi. Itē eius poſſeſſio eſt ſine effectu
d. l. ſi eū qui. in prin. cum. gl. de donatione inter virū ⁊ vxorē.
Bar. hic in prima oppo. Nec etiam pōt dixi corporalis poſ
ſeſſio: qꝛ eſt qñ poſſeſſionē vacantem quis clandeſtine aut vio
lenter occupat. l. clam poſſidere. §. qui ad nūdinas. ⁊. l. q id ꝙ
§. fina. j. eodē. Sed iſta vxor non poſſidet clandeſtine nec vio
lenter: ergo neutra ex tribus poſſeſſionibus traditis ꝑ Bar.
in princip. eius. l. conuenit poſſeſſioni de qua loquitur iſte. §.

a ☞ Itē. adde Alex. in. l. is cui bonis. ij. no. vbi Iaſ. j. de ver. ob.

b ¶ Prohibita. Ald̓. Alb. ī rub. de dō. ⁊ in. c. fin. de don. iter vir. ⁊ vxo.

ergo doctrina Bar. ñ eſt vera. ¶ Et ſi diceres ꝙ imo iſta poſ
ſeſſio eſt potẽs ad cauſandū ſimiles effect⁹: et ſic ad acqſitionē
veri dñij: qꝛ iſta donatio eſt ꝯfirmabilis ꝑ mortē mariti ex q̊
interuenit traditio ꝑ. l. papi. ſ. de dona. iter vi. ꝛ vxo. dico ꝙ
iſta poſſeſſio nõ eſt potẽs ad preſcribēdū dñium ꝓut ibi diffi
nit Bar. ſ; bñ eſt potẽs ad acquiſitionē dñij nõ qdē vt ꝑ ꝓſcri
ptionē: ſ; ꝑ mortē mariti q̄ ꝯfirmat donationē in qua interue
nit traditio acqſitio ergo dñij nõ cauſat a ꝓſcriptiõe: ꝓut loqt
Bart. ſ; a morte mariti. ¶ Et ſi diceres, iſta poſſeſſio vxoris
licet nõ ſit ſufficiẽs ad cauſandū ꝓſcriptionē vel vſucapionē:
tñ eſt potẽs ad acquiſitionē fructuū: qꝛ vxor exiſtẽs i bona fi
de facit fruct⁹ ſuos. l. fruct⁹ percipiẽdo. ſ. de vſur. ꝛ de dona.
inter vir. ꝛ vxo. de fructib⁹. gl. in. d. l. ꝙ vxor. j. eo. ꝛ in. l. inter
virū que eſt. l. paruula. de do. inter vi. ꝛ vxo. ꝛ i l. j. §. deijcit. j.
de vi ꝛ vi arma. Et ad hoc bñ facit no. doctrina gl. magiſtra.
in. l. ij. C. ſi quis igno. rem mino. eme. vbi eſt gl. que tollit vnā
obiectionē quā poſſes facere. Et dt ꝙ qñ res ꝓhibet vſucapi
vitio rei: vbi nõ h; locū vſucapio vitio rei: ibi etiā nõ h; locu;
acquiſitio fructuū: ſec⁹ qñ res nõ põt vſucapi ex defectu ſolē
nitatis vel ex defectu perſone: tunc bene procedit acquiſitio
fructuū, vt hic. Quā gl. Bal. ibi reputat valde notādam ꝛ illā
gl. reputat ſing. Bal. in. c. quoniā frequenter. §. in alijs. vt lit.
nõ ꝯteſta. Quia reſpondet ꝙ f; diffinitiones Bar. traditas.
ſ. in prin. hui⁹ l. ad hoc vt poſſeſſio dicat ciuilis vel dicat na
turalis formalis: eſt neceſſe ꝙ ſit apta ꝓducere ciuiles effect⁹
reſpectu veri dñi in ciuili aut vtilis dñi recognoſcētis directū
in naturali ꝛ neutrū hic ꝯtigit. Ego teneo ꝙ illa doctrina Bar.
vltra ea q̄ ibi dici ꝯfundat ꝯiſtū tex. Et tenẽdo cõem opi. gl. ꝛ
doc. ibi ꝙ ſit duplex poſſeſſio naturalis q̄ corpore ꝛ i inſiſtētia
23 ꝛ ciuilis que animo vt tenui i prin. huius l. in iſto tex. †acqrit
per vxorē vtraqꝫ naturalis ꝛ ciuilis ꝛ nihil repugnat: nõ dico
ꝙ ſit iuſta vel nõ: qꝛ iſtd nihil facit. l. iij. §. ex cõtrario, i ver. vñ
24 Labeo. j. eo. ¶ † Ultimo vt nihil omittatur circa iſtū text. q
vult vxorē poſſidere poſſeſſionē ſibi traditā cauſa donationis.
Aduerte qd talis poſſeſſio vxoris facit ꝙ habeat iterdictū vñ
vi ſi ab aliquo deijceret ab alia poſſeſſione. tex. eſt formalis. i.
l. j. §. deijcit. j. de vi ꝛ vi arma. quē tex. ſingulariter limita qñ
talis vxor deijceret a tertio q non haberet ius cõe ꝑ ſe al's ſe
cus. ita no. limitat do. Abb. in. c. cõſtitutis. in vlti. col. per illū
tex. de ele. ¶ Expeditis textus. Gl. j. ꝛ. ij. ſunt facte timore cõ
trarij. l. ſi eū qui. i prin. in verbo ꝗuis vxor iure ciuili nõ poſ
ſidere intelliget. ſ. de don. inter vi. ꝛ vxo. ad idē tect. i. l. iij. §.
ſciēdū i verbo nec qcꝙ traditio valeat. ſ. eo. ti. ꝛ i. l. inter virū
que eſt lex paruula. ff. eo. ti. vbi dicit tex. iter virū ꝛ vxorē etiā
ex cauſa poſſeſſionis, nec vlla donatio rata eſt. ꝛ ſic nõ v; do
natio etiā quo ad poſſeſſionē. Et tñ iſte tex. dicit etiā poſſide
re. Gl. j. reſpondet ꝙ iſte tex. loquitur qñ res aliena donabat a
marito: ꝯtraria loquuntur qñ donabatur res propria mariti.
Iſtam ſolu. reprehēdit Bar. ꝛ bñ: qꝛ eſt diuinatio ad iſtū tex.
Secūdo qꝛ eſſet res aliena valeret donatio. l. ſi vir vxori. j. ꝑ
dona. qꝛ marit⁹ donādo rē alienā nõ efficeret pauperior. Et
ſic ceſſaret ratio legis ꝓhibētis donationes inter virū ꝛ vxo.
l. j. ſ. de dona. qꝛ qñ marit⁹ donat vxori etiā rē alienā. ex quo
25 † donatio incepit a traditione nõ tenet de euictiõe. l. Ariſto.
§. labeo ait. vbi gl. ꝛ Bar. ſ. de dona. l. ij. C. de euic. Ergo ma
rit⁹ donās non poſſet fieri pauperior: dato ꝙ dominus illam
rē euinceret ergo valeret donatio ꝙ eſt ꝯ tex. q vult donatio
nem infirmari, ſ; nõ ipſa; poſſeſſionē que eſt facti. Uñ. Bar.
ꝛ cõiter doc. tenēt vltimā ſol. traditā per gl. in. d. l. ſi eū qui. in
prin. ꝙ verū eſt ꝙ mulier poſſidet vt hic. ſ; illa poſſeſſio eſt ſi
ne effectu vt ibi: qꝛ marit⁹ põt eā reuocare. Põt etiā ꝛ tertio
rñderi ſm Lud. ro. ꝛ Are. hic ꝙ tex. in. d. l. ſi eū q. dum dicit
ꝙ vxor iure ciuili nõ poſſidet intelligitur id eſt iuſte. Poſſes
ꝛ quarto dicere vxorē poſſidere. ſ. naturalr: ꝛ ſic de iure gētiū
corporalē poſſeſſionē: ita loquitur tex. hic, ſ; nõ poſſidet ciui
26 liter vt ibi dt tex. qꝛ nõ h; ciuilē iuſte. ¶ † Extra gl. op. Bar.
de. l. iubemus nulli. in. fi. C. de ſacroſan. eccl. Et reſpõdet du
pliciter. Adde circo iſcdam ſo. Bart. ꝙ tene, ꝙ ex inutili ꝯctu
nõ trāſfertur poſſeſſio qñ ꝑſona eſt talis que nõ põt trāſferre
27 poſſeſſionē vt pupill⁹ ꝛ eccleſia ¶ † Pro iſta cõcluſione bñ fa
cit illud qd tenet Bal. cõtra Inn. ꝛ Jo. an. in. c. ꝙ i dubijs. de
renū. ibi tenet Inn. ꝛ Jo. an. ꝙ ꝑ renūtiationē bñficij eccleſia
ſtici que nõ tenet: qꝛ nõ eſt facta in manibus ſuperioris: renū
ciās tñ perdit poſſeſſionē ꝑ iſtū tex. ſm eos. Sed Bal. ibi t;
ꝯtrariū: qꝛ nõ eſt in libera facultate renūciātis cu; ſit introdu
cta gratia vtriuſqꝫ. ſ. canonici ꝛ eccleſie: vñ non põt renūciari
28 niſi i legitima manu ſuperioris vt ibi eſt tex. ¶ † Itē inquātū
bar. ꝛ doc. tenēt qd ex contractu inutili celebrato cū eccl'a vel
minore nõ trāſferat poſſeſ. Addo ꝙ ꝯtrariū vult Bar. ſibi ꝯtri⁹
ꝛ miror qd ſcribē. nõ faciāt mētionē de iſta ꝯtrietate i. l. inde

¶ Beneficꝫ. Adde Card. ꝛ Jo. d Im. c. admõet. de renuncia.

biti. §. ſed ſi nūmi. in. j. no. ſ. de condi. indebi. vbi dicit Bart.
qd ille tex. q vult ꝙ cõdictio indebi. cõpetat ad poſſeſſionē tan
tum eſt tenēdus menti: qꝛ ſepe occurrit quādo fit aliquis con
tract⁹ inualidus ꝑ minorē vel eccleſiā, ꝛ eius vigore poſſeſſio
tantum in aliū transfert ꝙ poterit repetere ꝑ cõdictione; inde
biti: ꝛ ſic vult ibi Bart. ꝙ ex ꝯtractu inutili inito ꝑ eccleſiam
vel minorē trāſfert poſſeſſio. ¶ Saluādo Bar. a cõtrarietate
eo modo quo poteſt, potes dicerere, ꝙ intētio Bart. ibi nõ ſit
firmare qd ex inutili ꝯtractu celebrato cū eccleſia vel minore
trāſferat poſſeſſio. ſed voluit dicere Bart. poſito ꝙ transferat
poſſeſſio, vel ꝙ eſſemus in caſu in quo per eccleſiā vel minorē
ex inutili contractu trāſferret poſſeſſio: qd tunc poſſet repelli.
¶ Uel ſcdo potes ſaluare Bart. ꝙ hic loquat qñ contractus
inutilis celebratur ſuꝑ re ꝓpria minoris vel eccleſie: tūc nõ
transfert poſſeſ. ſed in. §. ſed ſi nūmi. Bart. loquitur quando
inutilis cõtractus celebrat cum minore vel eccleſia ſuꝑ re al
terius: tūc bene trāſfertur poſſeſ. argum. l. vir vxori. j. ꝑ don.
Et ita ſentit Bart. in. l. ſi alienā. in vlti. colum. ſ. ſolu. matri.
dum allegat. l. magis puto. §. j. ſ. de rebus eorū. ꝛ ꝑ iſta diffe
29 rētia videtur facere tex. in. l. vir ꝛ vxori. §. j. j. ꝑ dote. ¶ † Ul
timo querit Bar. an ex inutili contractu tranferat dominiū.
dic vt hic per eum. Adde ꝙ licet ex contractu ꝯditionali trāſ
feratur dominium interueniente traditiõe vt iuribus allega
tis ꝑ Barto. quia videtur habita fides future cauſe, vt iquit
Bal. in. l. cõtractus. in pe. col. C. de fide inſtru. Tamē nõ traſ
fertur vſucapiendi conditio qñ trādens non eſt dñs. tex. eſt in
l. iiij. in prin. ſ. de i diem addi. ꝛ in. l. ij. §. ſi ſub cõditione. j. ꝑ
30 empto. † Ita limitat regula. l. clauibus. ſ. de ꝯhen. empt. qd
traditione facta a dño trāſfert dominiū ſi fiat a nõ dño trāſ
fertur vſucapiēdi cõditio, illa regula procedit in ꝯctu puro.
ſec⁹ in ꝯditionali ꝓut etiā tenet Are. hic i antepe. col. ¶ Ite;
t; doctri. Bart. hic que bona eſt l; aliā doctrinā tradiderit
Bar. in. l. non dubium. in vlti. col. C. de legi. ꝛ aliā Bal. in. l.
vnica. C. de fuſtra.

1 ☞ Pater ꝛ domin⁹ acquirunt poſ. per filios ꝛ ſeruos quos habent in poteſtate.

2 Quod ad acqrendū monaſterio monachus equiparat ſeruo.

3 Per ſeruum ꝛ filiaſfa. acquirit nobis ignorātibus poſ. ꝛ vſucapiendi conditio.

4 Stāte ſtatuto ꝙ in cõtractib⁹ mulierū vel minorū debeat interuenire cõſenſus cõſanguineorū ꝛ iudicis ſi fuit conſtitut⁹ ꝓcurator a minore ad ꝯtrahendū cū debitis ſolēnitatib⁹ requiſitis a ſtatuto ꝯctus poſtea celebratus per iſtum procu. ſine iſtis ſolennitatibus bene valet ꝛ tenet.

5 Si in venditione rei immobilis minoris fuit ab initio i ſpecie adhibita ſolēnitas requiſita ē iure ꝙ poſtea ſuꝑ ſequelis alienationis non requiritur alia ſolennitas.

6 Si eccleſia obligat predium alicui creditori cõ decreto epiſcopi põt poſtea creditor alienare nõ ſeruata ſolennitate aut. hoc ius porrectum. C. de ſacroſan. eccle.

7 Si pater preſtitit ꝯſenſum filio agenti in certa cauſa i ſpecie: nõ eſt poſtea neceſſe ꝙ in executione ꝯdemnationis ſententie alius conſenſus patris preſtetur.

9 Licet lex requirat ꝯſenſum patris quādo filius agit in iudicio: tamē ſufficit a principio generalis ꝯſenſus patris preſtitus pro omnibus cauſis.

10 Statutum non extenditur ad caſum fictum.

11 Statutum prohibēs cõtrahi cū bānito ſub pena h; etiā locū

12 Quando in caſu ficto eſt adē ratio que in vero ſtatuto extenditur ad caſum fictum.

13 Si procurator ſit generaliter cõſtitutus a minore cū ſolēnitate debita ſtatuti, an in ꝯtractu quā poſtea in ſpecie celebraret requireret denuo ꝙ iteruenirent eadē ſolēnitas. ꝛ nu. 8. ꝛ nu. 14.

15 Non poteſt cõſtitui procurator ad petēdū interponi decretū iudicis ſuper alienatione rei immobilis minoris.

16 Si minor cõſtituit ꝓcuratorē cū ſolēnitate ſtatuti ad renouādū ſocietates finitas ꝑ mortē patris ꝙ ſocietates poſtea renouate ꝑ talem procuratorē ſine ſolēnitate ſtatuti nõ valēt.

17 Subrogatus tenetur ſeruare eandē ſolēnitate; quā tenebat ſeruare ille cui fuit ſubrogatur.

18 Si epiſcopo deuoluatur electio competēs certis monachis habentibus eligere de gremio vni⁹ monaſterij ipſe epiſcop⁹ ad idem tenetur.

19 Satis dicitur acquiri poſſeſſio animo noſtro quando acquiritur ꝑ eum cui generaliter fuit cõmiſſa adminiſtratio.

20 Uerbum intelligitur, regulariter importat fictionem, ſed in caſu noſtro veritatem.

21 Poſſeſ. que retinetur corpore ꝛ animo alieno nõ dicitur proprie eſſe apud poſſeſſorem ſed ficte.

22 Ad acquirendam poſſeſ.ſufficit mandatum generale.
23 Pec filium quem nõ poſſidemus queritur nobis poſſeſſio,lʒ ab alio poſſideatur.
24 Ex quibus cauſis acquirit ignorãti et eiſdẽ ĩfanti ⁊ furioſo.
25 Mala fides quando impediat acquiſitionem poſſeſ.
26 Per ſeruum a nobis mala fide poſſeſ.non acquiritur poſſeſ. bene tamen dominium.
27 Facilius acquiritur dominium quam poſſeſſio.
28 Ad eſſentiam acquiſitionis dominij,non requiritur ꝙ acquiratur poſſeſſio.
29 In caſibus in quibus dominium queritur ſine poſſeſſione, nõ habet locum regula.l.clauibus.de contrahẽda emptiõe.
30 Quaſi dominium poteſt acquiri,licet non acquiratur poſſeſ.
31 Dominium ⁊ poſſeſſio nihil habẽt commune in his que naturaliter diſconueniunt.
32 Non vident diſcreptantia que in ratione cõueniũt:q2 rõ eſt coniunctio diuerſorum caſuum ad eundem finẽ tendentiũ.
33 Pater non poſſidet filiũ ⁊ ſic nõ poſſidetur pſona,ſed quaſi poſſidetur ius filiationis ⁊ patrie poteſtatis.
34 Seruus non poteſt poſſidere.ſed ſolum detinere.
35 Sicut furioſus non poteſt ſibi acquirere poſſeſ.ita ſeruus furioſus non poteſt domino querere poſſeſſionem.
36 Impubes põt eſſe pcurator ad negotia,⁊ ſic extraiudicialit.
37 Duplex differentia in acquirẽda poſſeſſio.inter filiũ:⁊ ſeruũ.
38 Per ſeruos acquirimus poſſeſ.non ratiõe dominij,ſed quia eos poſſidemus.
39 Ex cauſa nõ peculiari ſeruus acquirit domino ignorãti poſſeſſio.ſed non vſucapiendi conditionẽ,ſed ex cauſa peculiari vtrunqʒ acquirit domino ignoranti.
40 Relatiuum ſine copula reſtringit.
41 Dictio,ideſt declarat ⁊ reſtringit.
42 Conditio denotat cauſam finalem.
43 Equus qui currit ad brauiũ ſine regazo q cecidit an debeat habere brauium.
44 An impedientes equos currentes ad brauium ſit aliqua pena puniendi.
45 In generali mandato dato ab homine.nunquã venit iniuſtũ aut illicitum.
46 Etiam in profecticijs in quibus adhuc hodie totum qu crit patri,non acquiruntur tamen illicita.
47 Si tutor cũ pupillo expreſſe iuſſit ſeruo ꝙ occuparet violẽter poſſeſ.non valet talis authoritas:q2 tutori nõ eſt cõmiſſa adminiſtratio ad delinquãdum.
48 Procurator inhabilis conſtitutus vt habilẽ cõſtituat,an valeat talis conſtitutio.nu.53.
49 Si heres inhabilis inſtituatur ⁊ rogetur per fideicom.reſtituere heredita.habili.an poſſit cogi adire ⁊ reſtituere.
50 Qui ex defectu ordinis non habet vocem ĩ capitulo nomine ſuo,poteſt procuratorio nomine alterius eam dare.
51 Si ſtatutum prohibet laicum poſſe conſtitui executorẽ ſeu cõmiſſarium teſtamenti,an laicus poſſit aſſumi vt eligat eccleſiaſticum executorem ⁊ ſic habilem.
52 Deportato qui nõ eſt capax hereditatis,poteſt dari poteſtas eligendi heredem habilem.
53 Si facio nuncium inhabilem vt cõſtituat habilem valet:ſecꝰ ſi procuratorem inhabilem vt habilem ſubſtituat.
54 Nuncius non dicitur niſi quando eſt conſtitutus ad ſpecialẽ perſonam conſtituendam,nam ſi ad cõſtituendum aliquẽ generaliter vel indefinite non dicitur nuncius.
55 Inter verbum conſtituo ⁊ ſubſtituo,an ſit differẽtia in mãdato procuratoris.
56 Verba mandati debent impropriari ⁊ poni vnum pro alio.
57 An ſit differentia inter nuncium ⁊ procuratorẽ ⁊ inter verbũ conſtituo ⁊ ſubſtituo.
58 Poſſeſſio eſt ius.

Item acquirimus. Per ſeruum ⁊ filiũ ex cauſa peculiari acquirit poſſeſſio ⁊ vſucapiendi ꝯditio etiã ignorãtibꝰ ⁊ etiã carẽtibus intellectu. Itẽ acquiritur poſſeſſio p ſeruũ alienũ vel liberũ hominẽ bona fide poſſeſſos. Itẽ p ſeruũ cõem,⁊ p eniʒ in quo habemus vſumfru.dũmodo ſupraſcripti habeãt intellectũ. Item pupillus querit poſſeſſionem per ſeruũ etiã impuberẽ ex ſua iuſſiõe fctã cũ authoritate tutoris.h.d.vſqʒ ad.§.per ſeruũ qui in fuga. ¶ Diuidit in ſex partes. Primo determinat de ſeruis qui de iure noſtri ſunt inſolidũ. Scdo de ſeruis putatiuis. Tertio de ſeruis noſtris p parte quotitatiua. ¶ Quarto de ſeruis noſtris p pte integrali. Quinto declarat qualẽ intellectũ debeant habere ſerui per quos acqrimus. Sexto qualiter ⁊ per qualem ſeruũ acquirat pupillo poſſeſ.ſecunda ibi,ſed ⁊ per eum.tertia ibi,p cõmunẽ ſeruũ.
quarta ibi p cũ.quinta ibi,ceterũ,ſexta ⁊ vltima eſt in ver.pu
1 pillus. ¶ † No.ꝙ pater ⁊ dominꝰ acquirunt poſſeſſionẽ per
filios ⁊ ſeruos quos habent in poteſtate. Adde qd̃ ſimiliter
abbas põt acquirere poſſeſ.p monachos text.eſt in c.dona.
2 ibi do.Ab.in ſcdo no.ad hoc.no.de app. Ratio † q2 quo ad ac
quirendũ monaſterio monachus equiparatur ſeruo.vt no.
Inn.in.c.cum olim.ſcdo de priuile.Bar.in.l.j.in fi.pri.⁊ ĩ l.
ſi vſufructuarij.ſ.de ſtip.ſeruo.Et alibi ſepe ẽt iura equipa
rãt monachũ filiofam.put eſt vtilis monaſterio.vt declarat
Bal.in.l.j.C.q admit.in.xv col.in.x.c.cũ iſte tex. loquatur ⁊
3 de filiofa.de ſeruo. ¶ Scdo no.† qd̃ p ſeruũ ⁊ filiũfa.acqrit
nobis ignorãtibꝰ poſſeſſio ⁊ vſucapiendi ꝯditio.Que habent
generalem adminiſtrationẽ vt hic ⁊.l.iij.ſaltus.ſ.eo. Aliam
rationem aſſignat tex.in.l.peregre.§.queſitum ſ.eo.Ne p ſin
gula momenta patres ⁊ dñi habeãt neceſſe interpellare filio
fam.⁊ ſeruos habẽtes peculiũ. ¶ Tertio pricipaliter not.eſt
tex.,ibi:q2 noſtra volũtate qd̃ ꝯſenſus generaliter adhibitus
a principio in ꝯceſſione peculij,cenſet etiaʒ adhiberi in acqui
ſitione poſſeſſionis poſtea faciẽde per ſeruũ aut filiumfa.ex
4 cauſa peculiari. ¶ † Unde facit egregie text.ad no.⁊ vtilem
deciſionẽ,qd̃ ſtante ſtatuto qd̃ in cõtractibus mulierũ vel mi
norũ debeat interuenire conſenſus cõſanguineorũ ⁊ iudicis,
qd̃ ſi fuit cõſtitutꝰ procurator a minore ad cõtrahẽdũ cũ de
bitis ſolẽnitatibꝰ requiſitis a ſtatuto cõtractꝰ poſtea celebra
tꝰ p iſtũ pcuratorẽ ſine iſtis ſolẽnitatibꝰ ſtatuti bñ valeat ⁊ te
neat. ¶ Et dicũt Mod. Senẽ.hic alias ad hoc ponderaſſe
iſtũ tex.in qõne quẽ dicũt de facto habuiſſe,⁊ in hoc ꝯſiderãt
octo caſus principales de quibꝰ hic p eos.Sed primi ſex ca
ſus p eos poſiti nõ ſunt multũ ad ꝓpoſitũ. ¶ Tu aũt ꝯſidera
duos caſus principales. Primꝰ eſt planꝰ ⁊ expeditꝰ,qñ ꝓ
curator pupilli vl' mulieris eſſet ſolẽniter creatus ad ꝯhẽdũ
ſuper certa re ſpeciali:habita debita diſcuſſione de vtilitate
talis ꝯctus,⁊ tunc cõtractus poſtea geſtus p talem pcurato
rem abſqʒ eo ꝙ poſtea interueniat ſolẽnitas ſtatuti,bene va
leret ⁊ teneret.Et ita in ſpecie cõſuluit Fede.de ſe.in cõſi.c.
inci.abbas ſubiectus maiori monaſterio.idẽ ⁊ latius tenuit
Lau.de redo.doct.Flo.in repe.c.ſine exceptione.xij.q.⁊ ẽt ĩ
5 xviij. ¶ Pro iſta † cõcluſione facit ſolẽnis tex.ĩ.l.tutor rerũ.
ſ.de admi.tut.vbi eſt tex.ꝙ ſi in venditione rei immobilis
minoris,fuit ab initio in ſpecie adhibita ſolẽnitas reqſita a
iure ꝙ poſtea ſup ſequela alienatiõis nõ reqrit alia ſolẽnitas.
Imo plus ſi emptor noluerit illã hr̃e,poterit tutor ex burſa
ſuo pretio taxato illam rem emere palã ⁊ bona fide:q2 ſufficit qd̃
a principio ſuper illa re interuenerit authoritas ipſius tuto
ris ⁊ decretum iudicis,⁊ ibi Bar.no.illũ tex.⁊ dt̃ eſſe ad hoc
ſingularẽ.Eũ ẽt reputat ſing.Lu.ro.in.l.ſingularia.ĩ vij.co.
ſ.ſi cer.pe. ¶ Ad idẽ bñ facit tex.in l.ſi pupillorũ.§.j.ſ.de
re.e.vbi decretũ iudicis interpoſitũ ſuper obligatiõe rei im
6 mobilis minoris porrigit ad vẽditionẽ q̃ fit a creditore. Et † p
illũ tex.refert ibi Bal.alias in cõtingẽtiã facti fuiſſe determi
minatũ qd̃ ſi eccleſia obligauit prediũ cuidã creditori cũ de
creto epi,põt poſtea creditor alienare nõ ſeruata ſolẽnitate
aut.hoc ius porrectũ.C.de ſac.ſan.ec.⁊ d.c.ſine exceptione.
xij.q.ij. ¶ † Tertio facit.qd̃ vult gl.no.in l.iij.§.ſed vtrũ.in
verbo inuito.parte.ſ.de mino.quã Bar.ibi multũ no.q̃ vult
qd̃ ſi pater preſtitit cõſenſũ filio agenti in certa cã in ſpecie,ñ
eſt poſtea neceſſe qd̃ in executione cõdemnationis ſententie a
8 liꝰ cõſenſꝰ patris preſtet.Et idẽ tʒ gl.ĩ l.fi.§.neceſſitate.C.de
bo.q̃ lib. ¶ † Secundꝰ caſus pncipaliter eſt ĩ pcuratore gñа
li cõſtituto a minore vl' muliere cũ ſolẽnitatibꝰ reqſitis a ſta
tuto an iſta gñalitas ſufficiat an vero reqrat ſolennitas ſtatu
ti ĩ ſingulis ꝯctibꝰ poſtea p pcuratorẽ celebrãdis,adeo qd̃ ſi
poſtea faciat particulares ꝯctꝰ ſine dicta ſolẽnitate valeãt,an
vero reqrat ſolennitas ſtatuti ẽt poſtea ĩ quocũqʒ ꝯctu par
ticulari.Iſte paſſus eſt valde dubiꝰ.Et q2 eſt vtilis ⁊ q̃tidia
nus,intẽdo eũ bene examinare. ¶ Pro pte negatiua qd̃ nõ
requirat alia ſolẽnitas ſtatuti in ꝯctibꝰ particularibꝰ poſtea
celebrãdis p ipſum procuratorem facit in primis iſte tex.ad
hoc valde no.vbi eſt tex.qd̃ ſufficit conſenſus a principio gene
raliter adhibitus in cõceſſione peculij:ad hoc vt poſtea ĩ ſpe
cie poſſit acquiri poſſeſſio ignorãtibꝰ,⁊ ſic etiã furioſis ⁊ in
9 fantibus. ¶ † Secũdo facit quod lʒ lex requirat ꝯſenſum pa
tris quãdo filiuſfa.agit in iudicio.d.l.fi.§.neceſſita,cũ ſimi.
C.de bo.que libe tñ ſufficit a principio generalis cõſeſus pa
tris preſtitus ꝓ omnibus cauſis futuris ſm Cy.in d.§.ne
ceſſitate.in ij.q.⁊ ibi Bald.⁊ alij.⁊ in ſimili Bar.ĩ l.tã is.§.j.
in penul.q.ſ.de donatio.cau.mortis. ¶ Tertio bene facit q2
ex quo fuit ꝯſtitutus a minore vel muliere generaliter pcura
tor ad cõtrahẽdũ:⁊ in tali cõſtitutione generali ſunt adhibite
ſolennitates requiſite a ſtatuto,certe nihil operarẽt ⁊ fruſtra

fuiſſent interpoſite,ſi,poſtea ī quolibet ꝯtractu particulari re
quireť adhuc ſolēnitas ſtatuti.Et iſtō videť ſatis ſtringere.
Quarto ⁊ forti⁹ facit.qꝛ dictū ſtatutū diſponēs ꝙ minoꝛ vel
mulier nō poſſint cōtrahere ſine cōſenſu duoꝛū ꝓpīquoꝛū ⁊
iudicis,nō videť habere locū qñ minoꝛ vel mulier nō cōtrahit
10 ſed ius ꝓcuratoꝛ.Ex quo † ipſi tūc vere nō cōtrahūt,ſed ficte
⁊ ad caſū fictū non extenditur ſtatutū.l.iij.§.hec verba.ſ.de
neg.geſt.ſm Bar.i.l.apud iul.§.fin.ſ.ex quib.cau.i poſ.e.lʒ
nō clare decidat.Bar.ſed relinquat cogitandū,tñ cōtrariū in
hoc vltimo tenēt Ang.⁊ Raph.cu.ibi:qꝛ mulier cōſtituendo
ꝓcuratoꝛē,vere cōtrahit.vñ mādatū eſt nullū:qꝛ cōtineť ſub
ꝓhibitiōe ſtatuti. Al's eſſet aperta via fraudibus ſtatuti,cō
tra.l.in fundo.ff.de rei vend.Itē qua facilitate al's īducit mu
lier vel minoꝛ ad cōtrahendū,eadē facilitate induceret ad cō
ſtituēdū pꝛocuratoꝛē,ergo nihil dʒ valere.l.doli mali.ver.di
uerſū.ſ.de noua.¶ Idē reperio tenere Areti.in.l.multū.in
vlt.col.ſ.d acq.here.Moueť:qꝛ pꝛocuratoꝛ ꝯtrahēs,repſētat
pſonā mulieris vel minoꝛis cuius noīe cōtrahit.l.ita aūt.§.
geſſiſſe.ſ.de admi.tuto.ſed ſicut diſpoſitio ſtatuti de pſōa ve
ra trahiť ad fictā que verā repſentat.l.poſtulāte.in pꝛin.⁊ ibi
Bar.ſ.ad treb.ita ⁊ facilius diſpoſitio ſtatuti facta d vero
11 cōtractu trahitur q ſubꝛogať loco veri,per illud † qd expſſe
tenet Bar.i.l.iij.§.j.p illū tex.ſ.d leg.pꝛeſt.vbi tenet Bar.ꝙ
ſtatutū pꝛohibēs.cōtrahi cū bānito ſub pena,hʒ locū etiā i cō
trahēte per ꝓcuratoꝛē.⁊ ita ſm eū tolliť fūdamētū Bar.i.c.
l.apud iul.§.fi.ꝙ ſtatutū nō extendiť ad caſū fictū.¶ Tu po
12 tes † vltra euʒ aliter rñdere ꝙ qñ in caſu ficto eſt eadē ratio q̄
in vero,tunc ſtatutū extendiť ad caſū fictū.l.ſi cognatis.ſ.de
reb.dub.⁊ l.ſi quis poſthumos.in pꝛin.cū gl.ſ.d li.⁊ poſth.⁊
in ſpecie Io.de imo.⁊ Mo.in.l.gallus.§.⁊ quid ſi tātū.ſ.d li
be.⁊ poſth.tñ ad hoc poſſes replicare qd ſit diuerſa ratio quā
do ipſa mulier vel ipſe minoꝛ ꝯtrahit ꝓpter fragilitatē ſexus
vel etatis.vt no.in.l.trāſactionē.C.d trāſac.Et illud ſit qñ ei⁹
ꝓcuratoꝛ cōtrahit.tñ pꝛimā partē ꝙ dictū ſtatutū nō habeat
locū qñ minoꝛ vel mulier nō cōtrahūt ſed eius ꝓcuratoꝛ.te
net Ang.de Aret.in.§.heres quoqʒ.inſti.d ob.q̄ ex qua.ꝯctu.
Motus qꝛ iſto caſu ceſſat ratio ſtatuti ⁊ eius mēs.ſtatutū em̄
oꝛdiauit,ne minoꝛ vel mulier ꝓpter eoꝛū fragilitatē decipiā
tur.Sed iſta rō ceſſat qñ p aliū maioꝛē ⁊ itelligēte ⁊ ſic p ꝓcu
ratorē cōtrahāt:ergo ceſſante rōne dbet ceſſare diſpoſitio ſta
tuti.l.adigere.§.quāuis.cū vulgarib⁹ de iure patro.¶ Scdo
iſtā partē reperio qd i terminis tenet Raph.cu.quē ſent.nō
allegāt in.d.l.apud iul.§.fi.ſ.ex q.cau.i poſ.ea.vbi poſt Ang.
tenet qd ſi mulier vel minoꝛ cōſtitueret procuratoꝛē ſolēnita
te ſtatuti q̄ exigiť in cōtractu ⁊ i cōſtitutione pꝛocuratoꝛis:qꝛ
tūc ꝯtrahit ſufficit adhibere ſolēnitatē ſtatuti.Sed i ꝯtractu
qui poſtea fieret cū pꝛocuratoꝛe nō exigereť ſolēnitas ſtatuti
ratio eſt ſm eū qꝛ tūc nō eſt cōtractus ꝓpꝛie mulieris vel mi
noꝛis.Itē qꝛ tūc ceſſat rō ſtatuti,ſcilicet fragilitas ſexus vel
lubꝛicū etatis.ex q̄ īfert qd facilius valebit ꝯctus adminiſtra
toꝛis vel pꝛocuratoꝛis quā mulieris vel minoꝛis.tñ Raph.
cu.ibi nō aperit ā talis ꝓcuratoꝛ a pꝛīcipio fuerit generaliter
cōſtitutus ā vero ſpecialiter ad aliquē cōtractū poſtea celebꝛā
13 dū.¶ Cōtrariā opi.† ꝙ ſi ꝓcuratoꝛ eſſet generaliter cōſtitu-
tus a minoꝛe vel muliere cū ſolennitate debita ſtatuti ꝙ etiā i
ꝯctu quē poſtea i ſpecie celebꝛaret regreret denuo ꝙ interue-
niret eadē ſolēnitas ſtatuti:tenet Fede.de ſe.i palle.cō.c.⁊ do.
Laur.d ridol.i palle.repe.d.c.ſine exceptiōe.eo qꝛ alias d fa
cili fieret fraus dicto ſtatuto cui fraudi eſt obuiandū.l.i fun
do.de rei vendi.Ad idē ſecundo facit:qꝛ ex quo cōſanguinei
⁊ iudex debēt cōſentire ex foꝛma ſtatuti:ergo debēt i ſpecie i
telligere [b] actū ſuper quo ſolēnitas acquiritur ſm Bal.i.l.j.i
iij.col.C.q admi.Bal.⁊ Imo i.l fin.§.fi.ſ.ſol.mat.ſed iſtud
nō pōt eſſe qñ pꝛocuratoꝛ gñaliter cōſtituitur reſpectu actus
14 poſtea celebꝛādi.¶ Tertio † ⁊ foꝛti⁹,ſtāte dicto ſtatuto ñ pōt
talis cōſenſus pꝛeſtari p pꝛocuratoꝛē ſm Bal.i.l.j.i vlt.col.⁊
ibidē Lud.ro.C.q admitti.Ang.i.l.titius.ſ.qui.mo.pi.vel
hypothe.ſol.do.Abb.i.c.cū parati.d appel.do.Ant.d but.⁊
Imo.in.c.cū cōſuetudinis.d cōſuetu.ſed hic i effectu eſſet cō
15 ſentire per pꝛocuratoꝛē generalē.¶ Cōfirmatur † per bonū
ſimile:qꝛ non pōt conſtitui pꝛocuratoꝛ ad petendū interponi
decretū iudicis ſup alienatione rei immobilis minoꝛis.text.
eſt not.in.l.minoꝛū.⁊ ibi gl.C.d pꝛedi.mino.quē tex.Bal.⁊
alij ibi ad hoc reputant ſingularē.idē tenet Ange.in.l.poſt
moꝛtē.§.j.de adop.Lud.ro.i.l.ij.ſ.d offi.eius cui manda.eſt
iuriſ.Idē tenet Spe.licet de illo tex.nō recoꝛdatus.i tit.de
procu.§.j.i ver.quid ergo ſi cōſtituerint ad impetrādū.⁊ ille
tex.in.d.l.minoꝛū ratione decedendi multū facit ꝓ iſta parte
ibi niſi cauſis apud acta pꝛobatis decretū ſolenniter iterpo
16 natur.¶ † Quarto pꝛo iſta parte facit illud qd referūt Mo

a ¶ Propinquoꝛū. Add Fel.i.c.cum oēs.col.xvij.ver.v.d clara
tio.de cōſtit.Purp.

b ¶ Intelligere. Adde Fe.plene i pꝛoe.decre.col.fi.Purp.

c ¶ Tenendo iſtā. Adde ꝙ hanc qōnem ponit Ale.licet nō dcidat
in.l.ij.§.ſi ꝓcuratoꝛ.ſ.ꝙ quiſqʒ iuris.⁊ ibi dicit ſe i facto ꝯſuluiſ
ſe.d quo Jaſon nō eſt recoꝛdatus.

der.ſenē.hic fuiſſe cōnſultū p eorū genitoꝛē i ciuilitate ſenarū
in qōne d facto i qua minoꝛ cōſtituit pꝛocuratoꝛē cū ſolenita
te ſtatuti ad renouādū ſocietates finitas p moꝛtē patris qd
ſocietates poſtea reuocate p talē pꝛocuratoꝛē ſine ſolēnitate
ſtatuti nō valeāt,⁊ refert qd plures doct.ſubſcripſerūt illi cō
ſilio.⁊ iſtud idē ſimplr referūt iſte ſenēſes.i cōſi.cxij.i ci.Mul
tū abūde ⁊ leganter.in penu.col.Et illud conſiliū eſt erroꝛe
duplicatū in cōſi.clxxij.Et tñ aduerte qd ibi videtur cōſtitu
tus pꝛocuratoꝛ ad certos actus renouādos lʒ nō ī ſpecie ad
17 certū actum.¶ † Quinto facit regula Bal.in.l.fi.C.ſi manci.
ita fue.alie.vbi dicit ꝙ ſubrogatus teneť ſeruare eādē ſolēnita
tē ꝙ tenebať ſeruare ille cui fuit ſubꝛogatus.Mō i pꝛopoſi-
to,minoꝛ ⁊ mulier i cōtractibus tenenť ſeruare ſolēnitatē ſta
tuti ergo ⁊ ꝓcuratoꝛ eis ſubſtitutus dʒ ad eandē ſolēnitatē te
18 neri.¶ † Sexto ⁊ vltimo facit illud qd tenet Ioā.an.i regula
cōtra eā i mercu.qd ſi epo dnoluať electio cōpetēs certis mo
nachis habentib⁹ eligere de gremio vnius monaſterij,qd ipſe
tps ad idē teneť.faci.tex.i cle.j.d ſupplen.negli.pꝛela.lʒ Io.
an.nō allegat.¶ Tñ ad iſta duo vltima pōt rñderi qd eadē rō
que militat in pꝛincipali,militat i ſubꝛogato,ſed qd noſtra ra
tione fragilitatis q̄ militabat i minoꝛe vel muliere nō militat
c in eoꝛū ꝓcuratore legitime cōſtituto.¶ Tenēdo iſtis [c] ſecūdā
partēq eſt magis fauorabilis minoribus ⁊ tutioꝛ.Nō obſtat
iſte tex.qꝛ loquiť in pſona habili que pōt ſola ſibi in oibus p
iudicare i qua bene ſufficit a pꝛin.gñalis cōſēſus,ſed nos lo
quimur i pſona inhabili .Et ita in ſimili dt Bart.i.§.ſi vir.ſ.
ea.l.⁊ ita etiā rñdeas ad doctrinā Bar.i.d.l.fi.§.neceſſitate.
Preterea iſte tex.loquiťi a cquiſitione poſſeſſiōis ⁊ ſic i actu
vtili cōmittētis:ſed qd noſtra loquiť i actu q poſſet eſſe dāno
ſus ⁊ pıudicialis,ſʒ acqrere poſſeſſionē,nō pōt eſſe niſi vtile.
Et pꝛedicta bñ no.qꝛ iſtū articulū nō habes ab aliquo ſic exa
19 minatū.¶ Quarto no.† ex eodē tex ibi qꝛ volūtate noſtra itel
liguť poſſidere ꝙ i acquiſitione poſſeſſionis ſatis diciť acqri
poſſeſſio aīo noſtro qñ acquiritur per eū cui gēeraliter fuit cō
miſſa adminiſtratio,quia vere hic ꝓcedit ex volūtate noſtra.
20 ¶ Ex quo infert Are.† ꝙ verbū,intelligitur.in iſto tex ſignifi
cat veritatē lʒ regulariter fictiōnē ſoleat impoꝛtare.d quo p
Bar.in.l.ſi is qui pꝛo ēptoꝛe.in.iiij.char.i.d vſuca.Bal.i.c.
bōe memoꝛie i pen.col.de app.¶ Sed tu caue qꝛ imo iſtud
vr̄ eſſe p fictionē,p tex.in.l.iij.§.ſaltus.in fi.j.eo.vbi eſt caſus
ꝙ qñ ſerui nobis ignoꝛātibus ex cā peculiaria acqrūt poſſeſ
ſionē,videmur eoꝛūdē ⁊ aīo ⁊ coꝛpoꝛe poſſidere.ita ibi dt ter.
Pōdera illud verbū videmur.ꝙ ipoꝛtat fictionē.l.j.§.deiecıſ
ſe.de vi ⁊ vi arma.⁊.l.ſi duo.⁊ ibi gl.no.de acqui.her.⁊ gl.i.l.
naturaliter.i pꝛin.j.eo.Nā talis poſſeſſio que acquiriť ex cau
ſa peculiari nobis ignoꝛātib⁹,dꝛ habere multū iuris.l.poſ
ſeſſio quoqʒ.§.j.⁊ ibi gl.j.eo.¶ Saluādo Areti.⁊ cōcoꝛdādo
dic ꝙ ſeru⁹ ex cā peculiari vere volūtate nr̄a poſſidet,vt hoc
tex.⁊ ita pꝛocedit nota.Nos aūt coꝛpoꝛe ⁊ aīo alieno poſſide
mus,⁊ ſic impꝛopꝛie.ita loquiť tex.i.d.l.iij.§.ſaltus.i fin.e.
21 facit † ꝙ no.idē Are.i.l.qd ſeru⁹.in.iij.not.j.e.ꝙ poſſeſſio reti
netur coꝛpoꝛe ⁊ animo alieno,nō dicitur ꝓpꝛie eſſe apud poſ
ſeſſoꝛē:ſed ficte,p illū tex.i verbo crediť.iuncta gl.ibi que di
22 cit quadā iterpꝛetatiōe iuris.¶ Quīto no.† ex eo tex.in ver
bo qm̄ volūtate noſtra intelliguť poſſidere ſʒ Raph.cu.Lu
do.ro.⁊ alios ꝙ ad adquirendū poſſeſſionē ſufficit mādatū ge
nerale:nō aūt requiriť ſpeciale.ad idē tex.cū gl.in.l.ſi rē.j.ti.
j.cōtrariū tenet gl.in.c.ſi tibi abſenti.d pꝛebē.in.vi.Et cōtra
riū tenēt vltramō.quos repꝛehēdit Bar.i.l.q mihi donatū.
d dona.ſed reſeruo d hoc in ſpecie i.§.p ꝓcu.j.ea.l.¶ Sexto
23 no † ꝙ per filiū.quē nō poſſidemus,vt dicit tex.j.verſ.per eū.
q̄ritur nobis poſſeſſio,licet ab alio poſſideatur,qꝛ acquiritur
ratiōe patrie poteſtatis.vt.l.quicquid.j.e.Secus eſt i ſeruo
quē nō poſſidemus ſed poſſidetur ab alio mala fide,quia non
acquiriť nobis poſſeſſio rei per eū appꝛehēſe,vt.j.i verſ.ſed
⁊ per eū.⁊ dicā plenius.j.i gloſſis.Et iſtud facit ad monachū
poſſeſſū non vero monaſterio cui acquirat.d quo dic vt per
Lud.ro.Pau.d caſt.domi.Alex.⁊ Are.ad quos te remitto.
24 ¶ Septimo no.† qd ex qb⁹ cauſis acquiriť ignoꝛāti ex eiſdē
acquiritur infāti ⁊ furioſo.Et ſic infans ⁊ furioſus equiparā
tur ignorāti.Add tex.in.l.ſi furioſo.ſ.ſi cer.pet.⁊ in.l.a furio
ſo.de actio.⁊ obli.⁊ i.l.filiusfa.⁊ ibi Bar.ad hoc not.d teſta.
¶ Octauo no.in ver.ſed ⁊ per eū.ꝙ per ſeruum alienū vel li-
berū hominē a nobis mala fide poſſeſſū nō acquiritur nobis
25 poſſeſſio.¶ Et ſic habes † hic tex.qd mala fides impedit acq
ſitionē poſſeſſionis.In cōtrariū facit,nā vxoꝛ que recepit do
nationē a marito cōtra interdicta legum ex quo contra iura
mercatur dicitur in mala fide.l.quemadmodū.C.d agri.⁊ cen
ſi.lib.vj.⁊ tamē acquirit poſſeſſionē.§.ſi.vir.ſ.e.l.ergo mala
fides nō impedit acqſitionē poſſeſſionis,imo fortius latrōes
⁊ inuaſoꝛes

et iuaſores alienarū rerū ſunt i mala fide.ꝛ tñ acquirunt poſſeſſionē.l.clā poſſidere.§.fi.ꝛ.l.ſi.id qđ.§.fi.j.eo ꝛ.c.i literis đ reſti.ſpo.Ergo nō eſt verū ꝙ mala fides debeat ipedire aq̄ſitionē poſſeſſionis.ergo ꝯ iſtū tex.❡Sed rñde no.ꝙ quidā eſt acq̄ſitio poſſeſſiōis quā facimus ꝑ noſmetipſos.ꝛ tūc mala fides nō impedit talē acq̄ſitionē poſſeſſionis,eo q2 talis poſſeſſio eſt facti.d.§.ſi.vir.ſ.ea.l.nec mutať aliqđ myſteriū iuris,nec i ea eſt neceſſaria aliqua fictio iuris.vñ cū cōſiſtat i mero facto nimirū ſi mala fides nō ipedit acquiſitionē.ꝛ ita loquūť iura cōtraria.❡Quedā eſt acquiſitio q̄ fit per aliū,ꝛ eā impedit mala fides.eo q2 talis acquiſitio fit mediāte myſterio iuris:quia ius fingit ꝙ corpus ꝛ aīus acquirētis poſſeſſionē ſit corpus noſtrū.l.iij.§.ſaltus.j.eo.l.poſſeſſio q̄q3.i p2ci.j.eo.gl.in.§.adipiſcitur.ſ.ea.l. Sed fictio nō h3 locū qñ nō ſubeſt equitas.l.deniq3.ꝛ.l.nec vtilē.ſ.ex quib.cau.ma.ꝛ.l.poſtliminij.i p2ina.j.đ cap.ꝛ eq̄tas ceſſat vbi adeſt mala fides.❡Sȝ
36 aduerte l3 iſta ratio ſit fūdamētalis ꝛ pulch2a:tñ,ꝯ eā fortiter videtur obſtare:q2 ea attēta,ſequereť ꝙ ſi ego eſſē ver⁹ dñs alicuius ſerui,nō poſſē mediate ꝑſona ſua et ſic mediante fictione cū mala fide mea acquirere poſſeſſionē qđ eſt ꝯ tert.i.l.ij.§.ſi ſeruus meus.ꝛ.§.Celſus.ꝑ ēpto.❡Preterea ſūt galliā rationē aſſignāt,ꝙ ideo ꝑ ſeruū mala fide a nobis poſſeſſū nō acquirimus poſſeſſionē,eo q2 acquiſitio poſſeſſionis dicitur eſſe i fructu,vt ꝓbat text.noſter i ver.per eū i quo vſumfructū.ꝛ regula eſt ꝙ male fidei poſſeſſo2 nō facit fructus ſuos.l.certū.C.de rei ven.❡Sed iſta ratio nihil valet:quia tūc etiā per ſeipſū non poſſet cū mala fide acquirere poſſeſſionē:quia tūc etiā militat regula ꝙ male fidei poſſeſſo2 nō facit fructus ſuos.❡Unde ſaluādo p2imā rationem que eſt vera,cōſidera tres caſus ꝛ habebis veritatē.❡Aut quia ēſt in mala fide de ipſo ſeruo quē mala fiđ poſſidet,et talis mala fides ipedit ne per talē ſeruū mala fide poſſeſſū acquirat poſſeſſionē ita p2op2ie loquitur tex.hic.❡Aut eſt i mala fide de re quā ſeruus vult acquirere ꝛ nō de ipſo ſeruo.Et tūc aut ſeruus cā querit iuſto titulo,ꝛ mala fides non impedit acquiſitionē poſſeſſionis nec vſucapionē.ita ꝓp2ie ꝓcedit tex.i l.ij.§.ſi ſeru⁹ me⁹.ꝛ §.Celſus.Ex quo non eſt mala fides in ſeruo acquirēte ꝛ ſic in cā efficiēte.Item cōcurrit iuſtus titulus quāuis ſit mala fides ſolū in re acquirenda ꝛ ſic in cā materiali. Unde ſufficit ſubeſſe cauſam fictionis ꝛ equitatem in cā p2incipali ꝛ potentio2i ꝛ ſic in cā efficienti.❡Aut ꝛ tertio ſeruus querit ſine iuſto titulo:puta q2 ſcit rem eſſe alienam vel acquirit cū violentia:ꝛ tūc ſiue dñs ſit in bona fide ſiue in mala non queritur ei poſſeſſio per ſeruū.text.eſt in d.l.ij.§.ſi ſeruus tuus.Et ita ꝓ
16 p2ie loquitur tex.in l.qđ ſeru⁹.j.eo.ꝛ iſta eſt veritas.❡†No no no.enim eo.ver.ibi.qui ab alio poſſidetur.iūcta gl.in verbo nec vero dño ſm Bar.ꝛ alios,ꝙ quis poteſt acquirere dominiū ſed nō poſſeſſionē.Iſtud patet hic in ſeruo alieno mala fide poſſeſſo:vel in libero homine mala fide poſſ.qui nō acquirunt nobis poſſeſſionem,vt hoc tex.ꝛ tamen acquirūt nobis dominium.l.homo liber.ſ.tit.j.❡Et ex hoc co2relarie
27 habes† qđ facilius acquiritur dñiu3.quā poſſeſſio,q̄3uis dñiū
28 plus iuris nobis tribuat.❡†Itē ex hoc co2relarie ſequitur qđ ad eſſentiā acquiſitionis dñij nō requiriť ꝙ acquirať poſſ.facit.l.ſi fundū.ſ.de fun.dota.ꝛ l.cū hr̄des.in p2in.j.c.ꝛ l.cū
29 duobus.§.idē rñdet.ſ.ꝓ ſocio.†Et ſic in iſtis caſibus in quibus dominiū acquiritur ſine poſſeſſione non h3 locū regula.l.clauibus.de ꝯben.emp.q2 ſi traditio fit a dño,transfertur dominiū:tñ ſine poſſeſſione nō trāſfertur vſucapiendi conditio.
30 l.ſine poſſeſſione.j.tit.j.†Adde ēt,ꝙ illud qđ dixi in dño procedit in quaſi dño:ꝛ ſic in publiciana:q2 etiā quaſi dñiū pōt acquiri licet nō acquirať poſſeſſio.l.ſi ſeruus.i p2in.vbi gl.no.
31 de publi.❡†Decimo no.in ver.per cōem ſeruū.ibi.ſicut i domino.hic notabiliter p2obari ꝙ in hiſque naturaliter diſconueniunt ū nihil habeant cōmune vt dñiū ꝛ poſſeſſio.l.naturaliter.nihil cōe.j.eo.tñ vbi eſt eadē ratio,pōt argui de vno ad aliud,ſicut arguit iuriſcō.hic.Facit verſi.j.ſicut ex operis.qđ no.p2o āpliatione regule que h3 ꝙ vbi eſt eadē ratio cenſetur eſſe idem ius.l.a tio.vbi plene dixi.de ver.obli.Adde bene fa
32 cere ꝙ nō videtur diſcrepantia que in rōne cōueniūt:† q2 ratio,eſt coniunctio diuerſo2ū caſuum ad eundē finē tendentiū
33 ſm Bal.in.l.oēs populi.i.xvij.col.in fi.đ iuſt.ꝛ iure.❡†Un decimo no.in verſ.per eum in quo vſūfruct.ibi,nā nec filium ſm Bar.ꝛ alios,ꝙ pater nō poſſidet filiū,ꝛ ſic nō poſideť perſona,ſed quaſi poſſidetur ius filiationis ꝛ patrie poteſtatis ſ3 gl.in.l.quidā.ſ.de ꝯba.ꝛ i.l.i.§.j.ſ.đ rei vēdi.Sicut eſt quaſi poſſeſſio iuris matrimonialis.c.literas.c.ex parte.ꝛ.ex.con queſtione.de reſti.ſpoli.Sic etiā quaſi poſſeſſio fraternitatis.ſm Bar.in.l.vbicūq3.§.j.in fi.ff.de vend.in poſ.mit.ꝛ i.l.nō nudis.C.đ proba.Bal.not.i rub3.ꝛ cauſa poſſeſ.ꝛ proprieta

❡Decimoſecundo no.in ver.ceterū.ſm Imo.ꝛ do.Ale.ꝙ in actu expediendo per miniſtrū:puta ꝑ ſeruū,ſufficit ꝙ in eo ſit habilitas facti,ſc3 corpus ꝛ intellectus,ꝛ ſic animus poſſidēti
34 q̄ ſūt facti.l.bone fidei.ſ.tit.j.l3 i eo ſit ihabilitas iuris:† q2 ſeruus nō pōt poſſidere ſed ſolū đtiere.l.qđ ſeruus.j.eo.ꝛ.l.ſtipulatio iſta.§.hec quoq3.j.đ ver.obl.Tu dic ꝙ imo ſeruus pōt ꝓp2ie poſſidere dño ſuo,l3 ñ ſibi,p2out ad ꝑdicta iura reſpondet Bart.rep2obādo gl.hic i verbo itelligunť poſſidere gl.exponebat,id ēſt,detinere ꝑ iura ꝑale.ꝛ Bar.rep2ehēdit
35 ꝛ bñ:q2 imo ſeru⁹ vere ꝛ ꝓp2ie poſſidet dño.❡†Decimo tertio no.ex eodē tex.i ver.ceterū qđ ſicut furioſus nō poteſt ſibi acquirere poſ.vt.§.j.ſ.ea.l.ita ſeruus furioſus ñ pōt dño querere poſſeſſionē.Ratio q2 myſterio co2po2is ꝛ aīi ſerui acquirunť dño.l.iij.§.ſaltus.i fi.ꝛ l.poſſeſſio quoq3.§.j.j.co.ꝙ myſteriū animi non poteſt fingi p2eſtitū a ſeruo furioſo.cū veritas
36 nō poſſit habere locū.l.qui ad certū.ſ.loca.❡Decio quarto no.in ver.pupillus.ibi.ſiui ipuberē.hic videre tex.ſm Pau.
a đ ca.ꝙ inpubes[a] poſſit eſſe ꝓcurato2 ad negotia ꝛ ſic,extraiudicialiter,nā etiā pōt eſſe inſtitor.l.ſed ꝛ ſi quis.§.fi.ꝛ.l.ſed.đ inſtito.contrariū eſt verum ſm eum,quod mino2.xvij.annis nō pōt eſſe p2ocurato2 ad negotia.c.qui generaliter.§.fi.đ ꝓcura.i.vi.gl.in.l.mino2.i p2in.de ꝓcura.ꝛ iſtud reputa mirabile Pau.de ca.ꝙ minor cū non habeat agere cū aliquo inuito,ꝛ habeat aliquem intellectū,ꝙ nō poſſit eſſe p2ocurato2 ad negotia:quia imputet ſibi conſtituens.l.cū mādato.in fi.đ mino.Tu dic ꝙ io pupillus nedū mino2.xvij.an,ꝑ ōt eſſe p2ocurato2 ad negotia,ꝛ ſibi imputet q eū conſtituit.d.l.ſed ꝛ ſi qs §.fi.cū.l.ſeq.ſ.de inſti.ꝛ.l.j.§.cuius autē de exerci.ꝛ hoc tex.Et ita tenet Bal.ꝛ cōmuniter doc.i.l.exigendi.vbi do.Alex.i vlti.col.C.đ p2ocura.ibi dixi.❡Expeditis tex.capio gloſ.p2imā in verbo filium.quā diuide in tres partes.In p2ima extēdit tex.In ſecūda remonet vnū cōtrariū.In tertia rationē diuerſitatis aſſignat.ſcđa ibi.item dic filiū.tertia ibi,ꝛ eſt ratio.❡In e.gl.ad fi.habes ex.gl.duas differentias i acqui
37 rēda poſſeſſione inter filiū ꝛ ſeruū.❡†P2ia differentia eſt,quod filius noſter l3 ab alio poſſideatur,tamē acquirit nobis poſſeſſionē ex cauſa peculiari.l.quicquid.j.eo.ſecus eſt i ſeruo noſtro ab alio poſſeſſo.vt i verſi.ſeq.❡Secūda differentia,ꝙ per filiū putatiuum non queritur nobis poſſeſſio.l.per eum.j.eodē.ſed bene queritur per ſeruum putatiuum,vt in ver.ſequen.Ratio diuerſitatis ponitur per glo.allegando.l.iuſto.i p2in.j.tit.j.ꝓp2ie maio2e frequentiā ſeruo2ū putatiuo2ū quā filio2ū putatiuo2ū.Nā leges adaptātur ad ea que frequētius accidūt.l.nā ad ea.ꝛ.l.ſeq.ſ.đ legi.ꝛ ſic ratione frequētio2is cōtigentie,lex ſtatuit per ſeruos putatiuos queri poſſeſſionē nobis.Sed nō qñ ab alio poſſidenť.ꝛ nō per filios putatiuos.Iſtam rationem etiā ponit gl.in.d.l.per eū.j.eo ſequiť Bar.hic ꝛ magis cōiter alij.❡Iſtā ratio diuerſitatis nō eſt bona:q2 dicta lex iuſto.in p2in.in quo fundatur.loquiť đ filijs arrogatis,ꝛ đt ꝙ frequēter igno2antia liberos homines emimus ꝑ ſeruis,ſed nō ita facilis ꝛ freqūes eſt filio2ū arrogatio.Pōdera ergo ꝙ ille tex.loquiť i filijs arrogatis,ꝛ ſic ciuilib⁹,nō aūt loquiť đ filijs naturalibus.Nā planū eſt ꝙ plures ſine cōparatione reperiunť filij putatiui,q̄ ſerui putatiui,ꝛ frequentius cōtingit.Niſi ſalues p2eſūptione iuris:q2 nati in domo vicinis ſciētib⁹ ꝑſumunť filij.l.ſi vicinis ſcientib⁹.C.de nupt.ꝛ.l.filiū eū diffinimus.đ his qui ſunt ſui vel alie.iur.dic ergo qđ melio2 ratio ꝛ fundamentalis eſt.Nā ratio quare.per filiū queratur poſſeſſio,nō eſt quia pater filiū poſſideat,vt eſt tex.hic i verbo,nā nec filiū.ꝛ dixi.ſ.i.x.not.ſed eſt patrie poteſtatis:que ratio militat ſiue filius poſſideať ab alio ſiue nō.Hic eſt quod per filiū putatiuum nobis nō queritur poſſeſſio.d.l.per eū.q2 in eo ceſſat ius patrie ptātis.Sed i ſeruo ratio quare per eū queritur poſſeſſio eſt tamen ratione poſſeſſionis,vt i ver.ſed vt per eū.j.eo.no aūt ratione dñij.Patet q2 ſeruus ab alio poſſeſſus nō querit vo dño,vt hic ver.p2imo.vñ nimirum ſi per ſeruum putatiuū que poſſidemus nobis acquiritur.facit.l.acquiriť i ſi.ꝛ l.liber homo i fi.ſ.tit.j.Et ſic habes veram rationē diuerſititis quare per filiū ab alio poſſeſſū tū q̄rať patri poſſeſſeſio ex cauſa peculiari,ſed nō per filiū putatiuū rōne patrie ptātis.ſed in ſeruo eſt totū ecōtra:q2 ꝑ ſeruū ab alio poſſeſſu3 non acquiriť poſſeſſio dño,ſed bene ꝑ ſeruū putatiuum ratione poſſeſſionis.❡Cōtra p2imā partē huius rationis arguitur.q2 ſi vera eſſet:concluderet etiā in nō peculiarib⁹.vnde arguo ſic.Nā ſi verū eſſet ꝙ ideo per filiū acq̄reretur poſſeſſio patrie rōne patrie peteſtatis ꝛ nō q2 filiū poſſideat,ſequereť ꝙ etiā in nō peculiarib⁹ filius qui ab alio poſſidet quereret tm̄ patri poſſeſſionē,tñ ſēp dicať eſſe i ptāte patris:ꝛ tñ aſſūptū eſt falſū:q2 fili⁹ q poſſideť ab alio in nō peculiarib⁹ nō q̄rit patri poſſeſſionē.l.qcqd.j.e.ꝛ.hac gl.i p2i

a ❡Quod impubes.Adđ gl.in l.exigēdi.C.de ꝓc.ꝛ Spe.in ti.de ꝓcur.§.j.verſ.itē ꝙ eſt mino2.ꝛ La.in c.nō iniuſte.in ij.qđ.đ p2ocura.

Sed rñde qḋ in nõ peculiaribus filius q̧ ab alio poſſidet non
querit patri poſſeſſionẽ:eo q̄ꝛ tunc non agit eã querere patri:
cũ lex p̃ſumat ꝙ velit acqrere illi cui ſeruit,⁊ a quo bona fide
poſſidet vt filius. Ʒ ſic eſt ꝙ fili⁹ nunq̃ q̃rit patri poſſeſſionẽ
niſi agat ei acquirere.§.hec q̃ de ſeruis.⁊ §.ꝑ ꝓcuratorẽ.j.e.
l.ſec⁹ eſt in peculiarib⁹ in qb⁹ lex p̃ſumit ꝙ velit acquirere
patri a q̃ habuit peculiũ:lꝫ ab alio poſſideat. ¶ †Circa ſcḋã
partẽ rõnis,ꝙ ꝑ ſeruos acquirim⁹ poſſeſſionẽ nõ rõne dñij,
ſed q̄ꝛ eos poſſidem⁹.Adde bonũ tex.in §.fi.ibi,qm̃ ipſos ſer
uos nõ poſſident.j.e. Et vide ſubtiliter do.Ale.in §.ſ veteres
in iij.co.j.ea.l.vbi aliquos tex.põderat ꝑ hoc,poſtea.in ꝯ̃triũ.
alios tex.allegat ⁊ illis reſpõdet.Adḋ Bar.in l.ſi ita ſtipula
tus in prin.in ij.col.j.de v.ob.vbi tꝫ qḋ imo acqrat ꝑ ſeruũ i
virtute dñice ptãtis,ſed dic ꝙ Bart.ibi loquit̃ reſpectu dñij,ñ
aũt reſpectu poſſeſſionis. ¶ Capio gl.in verbo quas peculia
39 riter.† In gl.in verbo quas peculiariter habes ex gl.ꝙ ex cã
nõ peculiari,ſeruus acqrit dño ignorãti poſſeſſione,ſed ñ vſu
capiẽdi cõditionẽ.ſꝫ ex cã peculiari vtrũq; acquirit dño igno
rãti,ſcꝫ ⁊ poſſeſſionẽ ⁊ vſucapiẽdi cõditionẽ. ¶ Ratio diuerſi
tatis eſt:q̄ꝛ ignorãs nõ põt vſucapere cũ deſit volũtas.l.acqui
ritur.§.nõ ſolũ.ſ̃.ti.⁊ l.labeo.§.j.j.ti.j.co q̄ꝛ ignorãs nõ dici
tur habere bonã fidẽ,q̃ requirit in p̃ſcriptione,vt no.gl.in l.
j.C.eo.q̃ rõ ceſſat qñ ſeruus acquirit ex cã peculiari propter
voluntatẽ dñi que a principio interuenit in cõceſſione peculij
⁊ que preſumit durare i his q̃ ex cã peculiari ꝓueniũt,vt hoc
tex.⁊ l.peregre.§.q̃ſitũ.j.e.cũ iſta cõcluſione gl.trãſeũt Bar.
⁊ communiter doc.⁊ ḋt do.Ale.ꝙ iſta opi.cõiter approbat ꝑ
doc.⁊ cũ ea ſimpl'r trãſit. ¶ Ego reputo iſtũ paſſũ eẽ valḋ du
biũ propter iura q̃ hincinde valḋ ꝯ̃riãt. ¶ Pro iſta cõi opi.
ſtrinxit tex.ꝑ.gl.allegatã in l.qḋ ſeruus.j.e.vbi tex.facit dif-
ferẽtiã inter poſſeſſionẽ iuſtã ⁊ iniuſtã.⁊ vult ꝙ poſſeſſio iuſta
acquirat ꝑ ſeruũ dño ignorãti,nec dicat ꝙ ille tex.loquatur
qñ ſeruus acquirit ex cã peculiari cũ poſtea ſubijciat in ver.
ſicut id ꝙ ex peculio.de ſeruo habẽte peculiũ ergo apparet
qḋ ſuperi⁹ loquit̃ in ſeruo nõ habẽte peculiũ. Nã dictio ſicut
ibi poſita facit ſimilitudinẽ.ſꝫ nullũ ſimile dicit eẽ idẽ,vt l.ꝙ
nerua.ſ̃.de po.⁊ c.capitulũ ſancte crucis.de reſcri. ¶ Scḋo
ad idẽ ſtringit tex.in l.ſi me in vacuã.§.fi.j.eo.vbi tex.ſimpl'r
ḋt ꝙ ſeruus acqrit dño ignorãti poſſeſſionẽ,⁊ ille tex.vr̃ mihi
multuꝫ clarus niſi dicas ꝙ ille tex.ꝑ alia iura q̃ ſtatim addu
cã diſtinguat. Ad idẽ bonus tex.in.§.ſeq.ꝑ ſeruũ qui in fuga.
vbi extra cãm peculiarẽ acquirit poſſeſſio ꝑ ſeruũ dño igno-
ranti. Nã ibi ſeruus nõ habebat peculiũ,⁊ ſi habuiſſet ꝓpt̃
fugã ꝑdidiſſet adminiſtrationẽ.l.rogaſti.§.ſi fugitiuus.ſ̃.ſi
cer.pe. Ibi dicet̃ quãtũ ad illũ tex. ¶ Tertio facit ꝙ ſimpl'r ꝑ
ꝓcuratorẽ ⁊ aliũ legitimũ adminiſtratorẽ q̃rit̃ poſſeſſio dño
ignorãti.l.j.C.e.l.ſi ꝓcurator prima.ſ̃.ti.j.§.ex his.iſti.per
quas pſo.no.acqui.gl.in.§.per.ꝓcuratorẽ.j.e.l.tñ poſſes di
care qḋ illud ibi fit ꝓpter mãdatũ dñi.qḋ ceſſat in ſeruo qñ ñ
hꝫ peculiũ. ¶ Contrariã opi.ꝙ ſeruus extra cãm peculiarẽ
nõ acqrat poſſeſſionem dño ignorãti.tꝫ ſubtiliter.Are.hic.ꝑ
aliqua ſubtiliter per ea adducta.⁊ idẽ Are.in §.hec q̃ de ſer
uis.j.e.l.vbi ḋt,ꝙ iſta pars ſine dubio eſt vera,⁊ ibidem q̃dã
alia adducitur. ¶ Ego etiã teneo iſtã opi.ꝯ̃ gl.Bar.⁊ cõiter
ſcriben.preſertim ꝑ iſtũ tex q̧ ḋt,⁊ quidem eaꝝ rex quas pecu
liariter.tenet etiã ignorãtes poſſeſſionem acquirim⁹,duplici
40 ter inducendo iſtum tex. ¶ †Primo põdero relatiuũ quas
ſine copula ꝙ ſtat reſtrictiue.l.ea tñ adiectio.de leg.iij.Bar.
in l.cũctos populos.in.j.co.C.de ſum.trini.⁊ in.l.oẽs popu-
li in.j.col.ſ̃.de iuſti.⁊ iure.Ergo illud relatiuũ reſtringit qḋ
poſſeſſio acquirat dño ignorãti qñ ex peculiari. ¶ Scḋo põ
dero rationem aſſignatã in tex.quare dño ignorãti acquirat
poſſeſſio:q̄ꝛ noſtra voluntate intelligunt̃ poſſidere:q̄ꝛ eis pe-
culiũ habere permiſimus.iſta rõ ceſſat qñ non eſt peculium.
¶ Scḋo principaliter ad idem ſtringit tex.in l.peregre.§.
queſitũ.j.e.ti.allegatus in gl.vbi tex.ḋt,ſi nõ ex peculiari cã
neceſſaria ẽ ſciẽtia dñi Et ille tex.ponit duos caſ⁹ vn⁹ qñ ex
cã peculiari ⁊ tũc acqrit ignorãti,alius qñ ex cã peculiari,⁊
tunc expreſſe requirit ſcientiã dñi. Et in primo caſu aſſignat
rõnẽ cã vtilitatis ⁊ iure quodã ſingulari,ergo ſecus in nõ pe-
culiarib⁹. Nec dicat ꝓut hic reſpõdet gl.ꝙ ille tex.requirẽs
ſcientiã dñi ꝓcedit quo ad vſucapionem:q̄ꝛ ille tex.loquitur
de poſſeſſiõe ſolũ,⁊ de vſucapione verbũ nullũ,⁊ iſte titulus
principaliter tractat de poſſeſſione nõ aũt de vſucapione.ḋ
qua loquit̃ titul⁹ ſequẽs. Et leges debẽt intelligi ſ̃m naturã
tituli ſub quo ſunt poſite.l.imperator.de in diẽ adict. ¶ Ter
tio ad idẽ ſtringit tex.in.l.iij.§.ſaltus.j.co.allegatus in glo.
41 dupliciter inducẽdo iſtum tex.† Primo dum ḋt ignorantes
poſſiderem⁹,id ẽ,quas ſerui peculiarit̃ cõparauerũt.põdera
illã dictionẽ,id ẽ q̃ non ſolũ ẽ declaratiua,ſed etiam reſtricti

a ¶ Ad brauiũ Adde Inn. in.c.indicãte ḋ teſta.Alb. ḋ roſa.in prima parte ſta tutorũ.q.cxij.inci.p̃dicta faciũt ad q.⁊ Bal.ĩ l. ex duob⁹.ſ̃. ḋ vulg.⁊ pupilla.

ua,vt not.Bar.in.l.j.i prin.ſ̃.ad.l.aquil.Secũdo q̄ꝛ ibi tex.⁊
regula ꝙ ſerui nõ acqrũt dño ignoranti,ſolũ excipit vnũ ca-
ſũ qñ peculiariter acquirũt:ergo alijs ſtat firma regula.l.nã
ꝙ liquide.§.fi.de pe.leg. Nec dicatur ꝓut gl.rñdet,ꝙ intelli
gat reſpectu vſucapionis:qui ibi de vſucapione verbũ nullũ,
ſed de poſſeſſione.⁊ natura iſtius tit.eſt tractare de poſſeſſiõe
⁊ nõ de vſucapione vt ſtatim dixi. ¶ Quarto adḋ tex.in.l.qui
a ſeruo.in fi.de ac.⁊ obl.in verbo hoc ita ſi peculiare negotiũ
cõtractũ eſt,nã ex cã poſſeſſio acq̃ſita itelligitur. Põdera illã
42 cõditionalẽ ſi peculiare negotiu cõtractũ eſt ꝙ illa † cõditio
denota cauſam finalẽ ſ̃m Bar.in.l.ij.§.fi.de dona.⁊ debet im
pleri ſpecifice.l.q̄ꝛ hered.⁊.l.meui⁹.⁊ de cõdi.⁊ de mõ. ¶ Te
nendo iſtam opi.cõtra cõem,punctus eſt reſpondere ad.l.ꝙ
ſeruus.j.eo. In qua pricipaliter ſe fũdãt gl.Bar.⁊ ſcribẽtes
vbi tex.facit differentiã inter poſſeſſionẽ iuſtam ⁊ iniuſtam,⁊
vult ꝙ poſſeſſionẽ iuſtã acquirat ſeruus dño ignorãti.deinde
ſubdit ſicut id ꝙ ex peculio. Quia aduerte ꝙ tex.poſtea ſub
iũgit ⁊ no.declarat ſũma,ſcꝫ cũ ratione:q̄ꝛ ꝙ ex iuſta cã corpo
raliter ſeruo tenetur,illud in peculio eſt ſerui,⁊ ſic exp̃ſſe ſub
iungit text.ꝙ illud dicit̃ eſſe i peculio ſerui ꝙ ſeruus ex iuſta
cauſa corporaliter apprehendit,ſicut ⁊ illud ꝙ a pricipio ex
peculio ad ſeruũ ꝑuenit,⁊ in hoc ſtat ſimiltudo,ideo iuſtã poſ
ſeſſionẽ acquirit ſeru⁹ dño q̄ꝛ dicit fieri de peculio ſerui.l.nõ
ſolum.in princ.de pecu.gl.i rub.ſ̃.de pecu.allegãdo ad hoc
pũctualiter tex.i.d.l.qḋ ſeruus. Sic etiã dicitur peculiariter
acquiri:q̄ꝛ peculiũ a dño ꝯceſſũ extẽdit ad alias res poſtea a-
quiſita,ꝑ regulã.l.ſed ⁊ ſi manẽte.ff.de preca. Et ſic ſunt ibi
duo caſ⁹.primo quando poſſeſſio ex iuſta cauſa eſt corporali
ter apprehenſa,tũc ꝓpt̃ talẽ apprehenſionẽ efficitur peculia
ris,ideo acqrit̃ dño ignorãti ſicut ꝙ illud qḋ a principio ve-
re erat in peculio,⁊ ille eſt ſecũdus caſus q̄ꝛ ponit̃ i ver.ſicut.
¶ Et ſi dicit,ergo ſeru⁹ ſemꝑ acqreret poſſeſſionẽ dño igno
corãti:q̄ꝛ acqrẽdo eã efficeret ſemꝑ pecularis,⁊ ex cã peculiari
acquirit̃ dño ignoranti poſſeſſio,⁊ hoc tex.⁊ tñ aſſũptũ videt̃
ꝯ̃ oĩa iura ſuperius allegata. Rñde ꝙ illud ꝙ proxime di-
xi procedit qñ ſeruus a principio ex cõceſſione dñi habuit pe
culiũ,tũc ſi poſtea ex alia iuſta cã ḋ nouo acqrat aliã rẽ,cẽſet̃
etiã illã peculiariter habere ḋ tacite cõcedi ĩ peculiũ.d.l.nõ
ſolũ.i prin.alias ſecus.⁊ ita etiã tẽet Are.hic. Itẽ cũ peculiũ
dicat̃ illud qḋ ſeruus ſeparatũ tẽnet a bõis ⁊ rõne dñi.l.pecu
liũ.in prin.de pecu.ſi ſeruus habẽs peculiũ aliã rẽ ḋ nouo ac
quireret quã nõ teneret ſeparatã a rõnibus dñi,nõ poſſet dici
ḋ pecu.in nec peculiariter acqrit ideo tũc nõ acquireret̃ poſſeſ
ſio dño ignorãti,ſꝫ eius ſciẽtia reqreret̃.d.l.pregre.§.q̃ſitũ.
j.eo.cũ alijs.ſ̃.alleg. ¶ Nõ ob.etiã text.in §.itẽ nobis.allega
tus i gl.nã aduerte qḋ glo.vult ꝓbare ex illo text.duo. Primo
ꝙ ſeruus acquirat dño ignorãti poſ.etiaꝫ ſi nullũ ſit peculiũ,
certe iſtud vltimũ nõ dicit ille tex.niſi gl.ponderauerit illum
tex.in generalitate dũ dicit cuiuſcunq; rei poſſeſſionẽ tamen
re vera nõ dicit ꝙ nõ haberet peculiũ. ¶ Scḋo glo.vult ꝓba
re ex illo tex.ꝙ poſſeſſio acquirat̃ dñis ignorãtib⁹. Hoc ꝓbat
q̄ꝛ tex.ibi vult ꝙ acquirat̃ inuitis,⁊ illud ꝙ acquirit̃ inuitis etiã
acquirit̃ ignorãtib⁹.l.iiij.§.illud.ḋ fideic.libe.⁊ i regulaꝝ põt
inuitis.de reg.iu.ff. Sꝫ certe tex.vbi vtrũq; exp̃mit ⁊ ignorã
tibus ⁊ iuitis. Et qñ iſtud dicit.loquit̃ de dominio nõ aũt de
poſſeſſiõe,patet q̄ꝛ in.§.nõ ſolũ.ſequẽti poſtea loquitur ḋ poſ
ſeſſione ⁊ nõ repetit illla verba ignorãtib⁹ ⁊ inuitis:⁊ ſic gl.ḋ
cepta eſt i illo tex.⁊ eſt tex.iuriſconſulti i.l.acquirit̃.§.i.ſ̃.ti.j.
¶ Capio gl.i verbo ſicut pupill⁹.quã diuide i duas partes.
In prima ponit duplicẽ itellectũ ad tex. In ſcḋa format que
ſtionẽ.ſcḋa ibi,ſed illud queritur. Et gl.in ſcḋo intellectu dũ
intelligit tex.in impubere carente intellectu qḋ q̃rat dño poſ
ſeſſionẽ.ſecus in ſeruo furioſo,reincidit in errorẽ quẽ tenuit
in.§.adipiſcimur.ſ̃.ea.l.ideo reprobatur ꝑ Bar.⁊ oẽs hic.ſi
militer in ſcḋa parte gl.male dicit,⁊ eã reproba vt per Bar.⁊
43 oẽs hic. ¶ †Inducit ꝑ Bar.poſt Dy.⁊ antiquos iſte tex.ad
a queſtionẽ ḋ equo currẽte ad brauiũ [a] ſine ceſſore q̧ cecidit.an
debeat habere brauiuꝫ,⁊ tenet qḋ debeant attẽdi verba ſtatu
ti.an referantur ad equũ primo currentem an ad perſonã vt
hic per eũ.idẽ tenet Bart.i.d.l.j.§.q̃ſitũ.de aqua quo.⁊ eſti.
cũ alijs concord.huc traditis per do.Alex.Et dicit Albe.de
roſa.hic,q̄ꝛ ita cõiter obſeruatur,⁊ vide plẽe per Alb.i proe.
digeſtorũ.i.§.diſcipuli.⁊ lata Alb de roſa.i.l.gallus.§.ſi ei⁹.
⁊ ibidẽ Joan.de imo.de libe.⁊ poſthu. ¶ In dubio autẽ ſi nõ
appareret ex verbis ſtatuti,brauiũ deberetur equo prio cur
rẽti licet ſine ceſſore:q̄ꝛ cauſa finalis ſtatuti eſt exceſſus i cur-
rẽdo.ideo curſus equi potiſſime eſt attẽdendus:⁊ ſic effectus
ſtatuti.argu.l.ſi i duobus.§.j.ſ̃.quemadmodũ teſta.ape.⁊.l.
peculium.§.quadrige.de leg.ij.⁊.l.quamuis.de conditio.⁊ ḋ
monſtratio.ſecundũ Imo.Rapha.cuma.Ludoui.⁊ domi.
Alexan.

Alex.hic Bal.in.d l.qui fundū.ſ.quē ad ſer.amit.Sal.i.non
44 dubiū.C.d legi.Imo.in.d.l.ij.de pdi.ꝛ demō.¶†Et ē impe-
dientibus equos qui currunt ad brauiū,ꝛ d facietib⁹ cadere:
q̄ pena puniant habes tex.i.l.nemo.cū gl.ꝛ ibi Bar.ad hoc
no.C.d ſpecta lib.xj.¶In gl.fi.i verbo iuſſerit eū cū iſta gl.
trāſit ſimplr Bar.alij oēs reprobāt iſtā gl.p.l.qd ſeruus.ſ e.
vbi ēt ſeru⁹ habēs plenā ēt liberā adminiſtrationē peculij.nō
45 tn̄ acquirit poſſeſſionē violētā ꝛ ſic iniuſtā dn̄o¶†Scdo q2 in
gn̄ali mēdato dato ab hoie nunq̄ venit iniuſtū aut illicitū.l.ſi
pr̄ ſilio de his q̄ in frau.cre.ꝛ.l.ſi procurator.ſ.de cōdi.inde.
46 ¶†Tertio facit qd vult gl.not.in.l.cū oportet.in prin.C.de
bo.q̄ libe.ꝛ in.l.j.de his q ſunt ſui vel alie.iur.vbi glo.tenent
ꝙ in pſectitijs in qb⁹ adhuc hodi totū q̄rit patri.nō acqrunt
tn̄ illicita.¶Nec ob.l.is q in punctū.§.ſi tutoris.ſ.qd vi aut
clā.cū alijs alleg.in gl.q2 rn̄det Imo.q2 ex quo ibi res perue
nit ad pupillum, rei obuentione tacite ratificata:nimirum
ſi tenet.Sz iſta ſol,ↄfundit per tex.i.d.§.ſi tutoris.q loquit ēt
in furioſo,in q̄ nō pōt cadere ratificatio.l.qui ad certū.ſ.loca
ti.Niſi diceres ꝙ ſolus curat furioſi tacite ratificet ſicut ſo-
lus acquirit poſſeſſionē vt dixi in.§.adipiſcimur.ſ.e.l.ꝛ ſolus
adit hr̄ditatē ꝛ agnoſcit bonorum poſſeſſionē.l.j.ſ.d bo.poſ.
furio.infan.dela.Preterea.nō eſt verū ꝙ ex hoc qd res perue
nerit ad aliquē cuius noie facta eſt ſpolitatio ꝙ ipſe videat ra
tificaſſe,nā in ↄtriū eſt tex.in.l.ſi vi me.ſ.de vi ꝛ vi ar.allegata
in gl.vbi nō ↄuenit inſolidū,ſz quaten⁹ ad eū peruenit cuius
ↄtriū eſſet.ſi videret ratificaſſe,vt ibi in gl.¶Ad idē eſt clarior
tex.in.c.cū ad ſedē,circa fi.ꝛ ibi Imo.de reſt.ſpo.Bal.in.l.j.
C.d epiſ.ꝛ cle.q̄uis ↄtrū:ꝛ male tenuerit Bar.in.l.aut facta.
§.fi.in.in vlt.co.ſ.de pe.¶Unde ad.d.§.ſi cū tutoris.rn̄de.ꝛ
ideo ibi pupillus tenet ad ſolā patiētiā vt op⁹ factū per ſeruū
vi aut clā demonſt:q2 ad patiētiā tenet ēt q nō eſt poſſeſſor.vt
ſimp ex colon⁹.l.deniqꝫ.§.fi.ſ.qd vi aut clā.¶Sz aduerte q2
tria fundamēta ſuperi⁹ allegata p̄ gl.ꝛ Bar.loquunt in caſu
dubio,vbi non veniunt illicita.ſed q̄ſtio gloſſ.loquitur in caſu
claro qn̄ tutor expreſſe iuſſit ſeruo qd violent occuparet.facit
47 bn̄ tex.in.l.j.hoc edicto.ſ.ne vis fiat ei.¶†Unde dic q aut
tutor cū pupillo expſſe iuſſit ſeruo ꝙ violent occuparet.ꝛ iſtd
eſt extra adminiſtrationē tutoris:ergo talis authoritas nihil
vz.l.fi.ſ.de cu.fur.ꝛ.l.ſeru⁹ furioſi.d manumiſ.ti.gene.Bart.
in.l.de pupillo.in prin.ſ.de ope no.nūcia.q2 tutori nō eſt cō-
miſſa adminiſtratio ad delinquendū.l.ſi procurator.in prin.
ſ.de ↄdi.inde.¶Aut tutor ſimplr impoſuit ſeruo pupilli qd
apprehenderet poſſeſſionē,tūc nō itelligit cōmiſiſſe qd appre
hēdat violēter:q2 in dubio nō cenſet cōmitti illicitū.ita proce
48 dūt q̄ ſuperius adduxi cōtra gl,ꝛ Bar.¶†Extra gl.inducit
Bar.iſtū tex.ad no.q.facio pcuratorē inhabilē,vt habilē ↄſti
tuat,an valeat.cōcludit Bar.ꝙ ſi ↄſtitutio nunciū inhabilē ꝛ
habile ↄſtituat,ꝛ tūc valet p iſtū tex.Si aūt ↄſtituo procurato
rem inhabilē vt aliū habilē ſubſtituat ſibi tūc tenet diſtinctio
nē.gl.ſing.in cle.religioſus.in gl.fi.de proc.vbi gl.magiſtra
liter diſtinguit tres ſpecies ihabilitatis.Et vult ꝙ ſi eſſet pe
nit⁹ ꝛ in totū ihabilis:tūc nō poſſet abilē ſubſtituere.p tex.no.
in.c.iudex ab apoſtolica.in fi.de offi.dele.in.vj.alias poſſet.
49 Adhuc bn̄ facit illud q tenet ipſemet Bar.in.l.eam quā.C.
d fideicō.ſuper qōne ibi poſita per gl fi.in ver.ite q̄rit.ſcdm
Jo.ꝙ allegat Bar.hic.vbi glo.diſputat ſi inhabilis inſtituat
hr̄s.ꝛ roget p fideicōmiſſū ↄreſtituere hr̄ditatē habili an poſ-
ſit cogi adire ꝛ reſtituere.Gl.ibi facit tria fūdamēta pro par-
te affirmatiua,ꝛ alia tria p pte negatiua,ꝛ iſtā tz Bar.ibi.hoc
ſequit qn̄ iſtitutus hr̄s eſſet fundit⁹ ꝛ in totū inhabilis,puta
dānat⁹ in metallū qui eſt ſeru⁹ pene ꝛ omnino incapax.l.qdā.ſ.d
pe.Sec⁹ qn̄ nō eſſet in totū incapax.lz fiſcus poſſet ab eo au-
ferre tanq̄ ab indigno.ꝛ cū deciſi.Bar.tenent Ang.Pau.d
ca.Lud.ro.ꝛ alij Mod.hic do.Abb ꝛ cōiter alij in.d.cle.re
ligioſus.Idē ꝛ lati⁹ tenet Bar.in.l.his qui p ēp.in pe.char.
ſ.de vſucap.ꝛ cum illa glo.in.d.cle.religioſus.tenēt ēt Bal.ꝛ
Ang.in.l.inſtitutio talis.ſ.de here.inſtit.Bal.in.l.ꝙ qs.C.de
50 procu.Ano.in.c.poſt ceſſionem.ad fin.de proba.¶†Adde
facere illud ꝙ tenet Jo.an.in regula q alicui.in mer.vbi te-
net ꝙ ille qui ex defectu ordinis non hz vocē in capitulo noie
51 ſuo poſſet procuratorio nomine alteri⁹ eam dare.¶†Scdo
facit qd tenet Jo.an.in addi.Spe.in tit.de inſtru.edi.§.nunc
vero aliqua.in ver.in addi.que incip.hoc dictum plz Nic.de
matarel.d Mutina.Ubi q̄ri,ſi ſtatutū phibet laicū poſſe ↄ-
ſtitui executorē ſeu cōmiſſariū teſtamēti,an laicus poſſit aſſu-
mi vt eliget eccl'iaſticū executorē,ꝛ ſic habilē.Finaliter de-
terminat qōſic.p tex.in.d.c.iudex ab apoſtolica.vbi delega
t⁹ ihabilis pōt habilem eligere ꝛ ei ſubſtituere.ad idem tex.in
c j.de proc.in.vj.ꝛ q2 prebet nudū miniſterium facit ꝛ ſequit
52 ſimpliciter Lud.ro.hic.¶†Tertio facit tex.i.l.cū pater.§.
hereditatem primo.ſ.de leg.ij.vbi deportatio,qui n̄ eſt capax
hereditatis.l.j.C.de here.iſti.dari pt̄ās eligēdi heredē habi
lē ꝛ per illū tex.no.ibi egregie Bar,q lz frater minor[a] ordinis
obſeruātie ſancti Frāciſ,n̄ poſſit eē executor teſtamēti p cle.
exiui.de ver.ſi.pōt tn̄ deputari vt eliget pauperes ī quos fiat
53 diſtributio.¶†Sed attēde inquantū Bar tz q ſi facio nuntiū
inhabilē ad conſtituendum habilē qd tūc valet.ſecus ſi facit.
pcuratorē inhabilē,vt ſubſtituat habilē ſibi nihil vz.¶Iſtā
differentiā inter verbu conſtituat ꝛ ſubſtituat,reprobat Jo.d
imol.hic per tex.in d.cle.religioſus.in verbo cōſtituere vel d
ſubſtituere,vbi neutro caſu valet ſiue vt cōſtituat ſiue vt ſub
ſtituat.Unde qd ille tex.loqt ī religioſo,q fi hz velle nec nolle,
niſi cū authoritate ſuperioris.c.nō dicatis.xij.q.j.ꝛ c.ſi reli-
gioſus.de elec.in vj.iō neutro mō valet niſi iteruenlat licētia
ſuperioris q2 vtrobiqꝫ militat eadē rō phibitionis.¶Ego
vltra ſcribē.tria oppono ↄ Bar.in primis inquātū tz Bar.ꝙ
ſi facio aliquē nunciū ad cōſtituēdū pcuratorē habilē vz l.nū
54 cius ſit inhabilis.†Iſtud nō pōt ꝓcedere,ꝛ eſt errare in ter-
minis quia nō dr nūcius,niſi qn̄ eſt cōſtitutu⁹ ad ſpeciē pſo-
nā conſtituēdā.Nā ſi eſt cōſtitut⁹ ad conſtituendū aliquē gn̄a
liter vel indiffinite vt ſimplr,put loqt Bar.tūc nō dr nūcius.
ita expſſe no.Bar.in l.q aūt.§.ſi p illū tex.ſ.d cōſti pecu.Et
iō in mandatis dr fecit,cōſtituit cū pcuratorē factorē ꝛ nūciū
ſpecialē illud eſt nūciū ſpecialē:iō dt q2 nō pōt eē nūcius gn̄a
lis idē ēt tz Bar.in l.multū intereſt.in ver.j.C.ſi qs alte.vl'ſi
bi idē ēt tz idē Bar.i l.ſi pupilli.§.j.i.ij.co.ſ.d ne.geſ.¶Cre
do ſuſtinēdo Bar.qd debeat ſane intelligi nō qn̄ facio nūciū
ad cōſtituēdū aliquē ſimplr tunc non eſſet nūcius.ſed qn̄ fa-
cio nunciū ſpecialē ad cōſtituēdū in ſpecie talē pcuratorē.vl
qn̄ in aliqua ſpeciali cā.nō ſi ſimplr quo ad perſonā ꝛ cauſas
tunc non eſſet nuncius.¶Aduerte tn̄ ꝙ Bal.vbiqꝫ rep̄hēdit
Bar.ꝛ tz ꝙ imo etiā poſſit cōſtitui nūcius gn̄alis.ꝛ erit pro-
prie nuncius.ita no.tz Bal.in l.ei qui.in vl.q.C.q cū eo.vbi
refert Ray.ꝛ doc.ita tenere ↄ Bar.Idē tenet Bal.reprobās
Bar.in ru.C.de cōſti.pecu.in.ij.co.ꝛ ſi iſtud tenerem⁹ dictū
55 Bar.de nuncio ſimplr ꝓcederet†Scdo inquātū Bar vide
tur facere differentiā inter verbum cōſtituo ꝛ verbum ſubſti-
tuo q2 aut nunci⁹ deputatur ad cōſtituendū habilē ꝛ valet p-
curator.Aut fit ad ſubſtituendū,ꝛ nō valet,ꝛ ſic Bar.prima
frōte videt facere differentiā in qualitate verbi,put ēt eum i
56 itellexit Imo quē.ſ.retuli.¶†Iſta differentia nō vr̄ bona q2
vba mandato debēt iproprīari ꝛ poni vnū p alio vt no.Bar.
in l.i.in prin.ſ.qd cuiuſqꝫ vniuer.ꝛ idē Bar.in l.j.C.d ne.ge.
vbarū iproprīāda ſūt vt mādatū ſuſtineat c.petitio.vbi cano.
de pro ꝛ do.Alex.i l.fi.ſi qs in fundi vocabulo.de lega.j.ꝙ eſt
fortius cū in ſpecie vbū cōſtituo ponat ꝛ iter p ſubſtituo ꝛ e
contra tex.eſt in l.pen.ꝛ ibi Bal.ad hoc no.C.de pcu.¶Re
ſpōd.t declarando mentē Bar.ꝙ Bar ipſe nō facit differen
tiā inter vbū cōſtituo ꝛ verbū ſubſtituo.ꝛ ſic nō facit differē
tiā in qualitate verborū put eū itellexit Imo ꝛ male.Sed be
ne facit differentiā inter nunciū ꝛ pcuratorē,an dn̄s faciat ali
quē nunciū ad cōſtituendū pcuratorē habilē ꝛ tūc bene vz ꝛ
57 tenet.Et tūc ſufficit†ꝙ nūci⁹ habeat habilitatē facti,ſcz ani-
mū ꝛ intellectū:lz nō habeat habilitatē iuris:eo q2 nūcius pre
ſtat nudū miniſteriū vt eſt tex.in d.l.q aūt §.fi.cū.l.ſe.ꝛ ibi bar
in iij.no.ad hoc no.de ↄſti.pec.Sicut etiā acqrēda poſſeſſio
ne nūcius vel curator pſtāt nudū miniſteriū.l.qd meo.§.procu
rator.ſ.e.q2 poſſeſſio nō acquirit prīo pcuratori.deīde dn̄o ſi
cut in actione vbi pcurator querit ſibi directā deinde vtilē ce-
dit dn̄o.l.poſſeſſio quoqꝫ.§.fi.ſ.e.l.pe.de neg.geſt.plene habet
in.§.ſi quis alij.inſti.de inuti.ſtipu.Un nūcius preſtet nudū
miniſteriū ꝛ ſeq.ꝛ cōcipiat vba in pſonā det ꝛ noie dn̄i.l.q aut.
§.fi.cū.l.ſeq.ꝛ ibi Bart.Ideo lz nūci⁹ ſit inhabilis d iure.tn̄
cū habeat habilitatē facti,ſcz itellectū.pōt procuratorē habi
lē cōſtituere ſicut i hoc tex,ſeruus q de iure eſt ihabilis poſſi
58 dere.l.qd attinet.de reg.iu.†Cū poſſeſſio ſit i⁹ ſm gl.Bar.et
cōiter alios.ſ.in prin.huius.l.tn̄ q2 eſt capax facti.§.ſed cū
facti.inſti.de ſtipu.ſeruo.ꝛ.l.ſtipulatio iſta.§.hoc q̄q.de ver.
obli.ideo cenſet habilis ad poſſidendū pro alio.¶Aut dn̄s
facit pcuratorē inhabilē ad ſubſtituendū habilē in loco ipſi⁹
pcuratoris.Et iſto caſu ſit ſecus:eo q2 tunc procurator non
preſtat nudum miniſteriū ſicut facit in querēda poſſeſſione:
imo tunc officiū radicat in perſona ipſius procuratoris q d
bet ſibi nō aūt dn̄o ſuſtinere:ideo tunc ſeruatur doctri.gl.in
d.cle.religioſus.Iſta eſt pprie mens Bar.Bene verū eſt ꝙ
in nuncio cōuenit verbū conſtituit ex quo ipſe nuncius nō ha-
buit officiū.In procuratore aut conuenit:verbū ſubſtituit cū
quo in eo fuit radicatū officiū procuratoris.ꝛ dz ſibimet alia
ſubſtinere.¶Tertio cōtra Bart.moueor,dū dicit q ſi facio
procuratorē ad ſuſtinendū loco ſui habilē,ꝙ tūc nō pōt:niſi

a ¶Frater mino.ꝛ.adde ꝛ le.in conſi.lxxv.volu.Et gl.in cle.vni.a de teſ.ꝛ qd poſſint eē electores pauperū.po.nit idē Alex.conſ.lvij.co.ij.vol.accedit diſtinctio.ij.vo.ꝛ ꝙ nō poſſit eſſe executor intelligē etiā cū licentia ſuperioris vt per ſoci.conſ.xvij.co.fi.in.fi.

ſm doctrinã gl.in.d.cle.religioſus. Cõtra hoc facit. Nã qñ p
curator hʒ ptãtẽ ſubſtituẽdi,ꝛ ita ſubſtituit:certe ſubſtitut⁹ ñ
videt creat⁹ a ꝓcuratore, imo neqꝫ ab eo nciat⁹.gl.eſt in c.is
de ꝓcu.in.vj.ꝛ in.cꝗ.e.ti jn ãtiquis,ꝛ tenet clare Bar.in.l.j.
circa mediũ.de ꝓcu.¶Sʒ defendendo Bar.Rñde ꝙ lʒ tunc
cẽſeat vocat⁹ voluntate dñi,ex q̃ ita cõſtituit ꝓcuratorẽ ad ſub
ſtituẽdum aliũ etiã incertũ,ꝛ ſic dñs ipſe facere videat,vt tenet
Bar.in l.j.in prin.circa med.de ꝓcu.Tñ ex q̃ nõ ꝓſtat nudum
miniſteriũ,ſʒ officiũ radicatũ in pſona ſua cõmittit aliȷ̃ ꝓcura-
tori:certe ſi eius cõſtitutio ſit ipſo iure nulla, etiã reddit nullã
reſtitutionẽ alterius,ſm tñ diſtinctionẽ gl.in.d.cle,religioſus.

1 ☞ Per ſeruũ noſtrũ fugitiuũ ab alio non poſſeſſum,et poſſi-
demus ꝛ vſucapimus.
Sola naturalis poſſeſſio non poteſt parere vſucapionem,qu ã
do ciuilis eſt apud alium.
3 Fuga ſerui,nõ priuat dominum poſſeſſione ciuili ipſius ſerui.
4 Per ſeruum fugitiuum ab alio poſſeſſum,non acquiritur do-
mino poſſeſſio.
5 Si ſubditi mei ab aliquo detineantur inuiti,ꝛ patet de eorũ vo
luntate contraria ꝙ inuiti occupantur,nõ perdo meã poſſeſſio
nem in eis.
6 Per ſeruum fugitiuum ab alio non poſſeſſum,querit domino
poſ.concurrente volũtate ipſius ſerui volentis acquirere do-
mino poſſeſ.intelligit tñ de vero dño ꝛ nõ de quaſi dño.ꝛ nu.7.
8 Etiã extra cãm peculiarẽ acquiritur poſſeſ.per ſeruũ domino.
9 Bona fides cauſatur etiã ex iniuſtis ꝛ temerariȷ̃s cauſis.
10 Seruus gerens ſe pro libero,ſtatim priuat dominũ poſſeſſiõe
11 Que requirantur ad hoc vt dominus priuetur poſſeſ.ſerui.
12 Si ſeruus non gerat ſe pro libero,ſed forte in ꝓuincia gerat
negotia domini:tunc etiã per mille annos dominus nõ perdit
poſſ.niſi ab alio incipiat poſſideri.
13 Filiuſ.a.fugitiuus vel monachus fugitiuus,quando acquirãt
poſſeſ. pat.i vel monaſterio.
14 Monachus quo ad poſſeſſionis acquiſitionem nõ equipare-
tur ſeruo an filio.
15 Maior eſt poteſtas quam habet pater in filiũ,quam abbatis
1 in monachos.
6 Monachus fugitiu⁹ equiparatur ſeruo fructuario fugitiuo.

Per ſeruum qui in fuga. Seruum, noſtrũ fu-
gitiuũ.ab alio non poſſeſſum,poſſidemus vſucapimus,ꝛ p euʒ
poſſeſſionẽ acquirimus.h.d.Diuidit in tres ptes prima po-
nitur opinio nerue. In ſcđa reprobat. In tertia ponit aliud
dictũ ſcđo ibi,ſ.vtilitatis cã tertia ibi.poſſeſſionẽ aũt.Et dum
in illa tertia dicit tex.ſicut p eos quos in ꝓuincia habemus.
Vult dicere,lʒ illi nõ ſint in cuſtodia dñi,ſed ſtẽt multũ a remo
tis tñ acquirunt poſſeſſionẽ dño.ita etiã p ſeruum fugitiuum,
lʒ non ſit ſub cuſtodia noſtra.¶†Primo ex hoc tex.no.ꝙ per
1 ſeruũ fugitiuẽ ab alio nõ poſſeſſuʒ poſſidem⁹ ꝛ vſucapim⁹.
¶Ex q̃ inferunt correlarie duo notabilia. Primo ꝙ ex ſola
ciuili poſſeſſione perficit vſucapio,nã hic vſucapit ſeru⁹ fugi-
tiuus cuius ſolã ciuilem dñs retinet.l.iiȷ̃.§.ſi ſeru⁹.j.e.Et qđ
ſola ciuilis ſufficiat ad vſucapionẽ,facit l.q fundum.in pri.cũ
gl.j.ꝓ empt.ꝛ melior tex.in l.acquirit.in fi.ſ.ti.j.plene no.in
l.iiȷ̃.§.ex ꝯrio.j.e.Et Bar.hic i fi.refert qđ Dy.hic.ꝛ in regula
ſine poſſeſſione.de re.iu.in.vj.multũ ſubtiliter põderat iſtum
tex.ꝙ ad vſucapionẽ ſufficit ſola ciuilis poſſeſſio ꝛ ita aliȷ̃ oẽs
trãſeunt.Sed tu aduerte ꝙ iſte tex.ñ ꝓbat no.Dyn.Barto.ꝛ
doc.duplici cõſideratione.Primo q2 iſte tex.nõ loqt đ initiã
da vſucapione,ſed bene loqtur de vſucapione prius cepta cõ
plenda ꝛ perficienda. Et ita expreſſe đt gl.hic in verbo vſuca
pi.ſʒ planũ eſt qđ facili⁹ perficit vſucapio iã incepta qꝫ đ nouo
inchoet.tex.eſt in l.ceptã.j.ti.j.facit.l.q fundũ.ſ.quemadmo.
ſer.amit.ꝛ.l.j.§.queſitum.de aqua quot.ꝛ eſti.Ad idem facit
tex.no.in l.fundum.đ fun.do.¶Scđo q2 tex.iſte đt vtilitatis
gratia receptũ eſt vt ipleat vſucapio.Põdera illud verbũ im
pleat,ergo loqtur de vſucapione prius inchoata,vt dixi.Item
text.videt hoc introducere iure ſingulari in ſeruis fugitiuus
vtilitatis cã ne fuga ſeruorũ noceat dñis,vt đt tex.in l.pompo-
nius.in prin.ꝛ in l.rẽ que nobis.j.e.ergo in ꝯriũ in aliȷ̃s rebus
videt eſſe ius cõmune Bar.hic in fi.de hoc vltimo forte p pen
dens đt.ꝛ ne putes hoc in ſeruo fugitiuo ſpãle tm̃.ꝙ ſola ciui
ia preſcribat,idem eſt in fundo.d.l.q fundũ.in prin.cũ gl.j.p
emp.Dicã de hac regula latius vbi erit loc⁹ ſuus.in l.iiȷ̃.§.ex
ꝯrio.j.e.ꝛ vide ꝙ dicã ſtatim.j.in ſcđo no.¶†Scđo correla-
2 rie infert ex hoc pmo no.ꝙ ſola naturalis nõ põt parere vſuſ-
capionẽ,qñ ciuilis eſt apud aliũ:q2 ſi poſſet ſequeret ꝙ vterqꝫ
preſcriberet,vn⁹ ex ciuili vt ſtatim dixi,alius ex naturali:ꝛ ſic
duo poſſẽt eẽ dñi i ſolidũ ꝯ.l.ſi vt certo.§.ſi duob⁹ cũ vulgari⁹
ſ.cõmo.ꝛ ita eſt gl.ſolẽnis.in l.j.C.de ſer.fu.de qua gl.aliqd

8 dixi in pn.iſtius.l.¶†Scđo principaliter no.ex hoc tex.ꝙ fu
ga ſerui non priuat dñm poſſeſſione ipſius ſerui,ꝙ intelligẽs
poſſeſſione ciuili nõ aũt de naturali:q2 fuga ſerui bene priuat
dñm naturali poſſeſ.l.iiȷ̃.§.ſi ſeru⁹.j.eo.ꝛ.l.ſi cui.§.lʒ đ li.cau.
Sʒ aduerte q2 ſi fuga ſeruoꝝ priuat dñm poſſeſſione naturali
ſerui.ergo dʒ ſuccedere regula,ꝙ ex q̃ dñs nõ põt apphẽdere
poſſeſſionẽ naturalẽ rei mobilꝫ,ꝙ ſtatim amittit ciuilẽ.l.iiȷ̃.§.
nerua filius.ꝛ.l.põponi⁹.in prin.ꝛ.l.rẽ que nobis.ꝛ.l.ſi rem
mobilẽ.j.eo.Ex q̃ ergo dñs nõ põt apprehẽdere naturalẽ ſer
ui exiſtẽtis i fuga,ergo amittit ciuilẽ.Sed rñde ꝙ pdicta iura
nõ habẽt locũ i ſeruo fugitiuo,ne malignitas ſeruorũ noceat
dñis.d.l.põpo.in pn.ꝛ.d.l.rẽ q̃ nobis.ſec⁹ i ceteris rebus ani
matis,vt hic i gl.Bar.ꝛ oẽs tenẽs.¶Sʒ aduerte ſcđo ꝛ ſubti
li⁹,ꝙ ſicut ſeru⁹ fugiẽdo nõ põt priuare dñm ciuili poſſeſſio-
ne:ita vr̃ ꝙ nec poſſit priuare naturali p rõnẽ tex.in.d.l.Põ
po.in prin.ne malignitas ſeruoꝝ noceat dñis,ꝛ ne ſit in pote
ſtate ſerui priuare dñm ſua poſſeſſiõe.Iſta rõ militat ẽt in na
turali poſſeſſiõe.Facit tex.in.l.fi.i rõne ſui.C.e.vbi text.đt ne
ex aliena ſeruorũ malignitate alienũ dãnũ emergat.Ad idẽ
rõ tex.in.l.rẽ q̃ nobis.in fi.j.eo.vbi dicit tex.ꝙ ſeruus fugitiu⁹
ſicut aliarũ rerũ poſſeſſionẽ interuertere dño nõ põt, ita qdẽ
nec ſuã¶Iſta rõ vr̃ militare ẽt reſpectu naturalis poſſeſſiõis.
Propterea Jac.bu.in.§.eque.inſti.de actio.ꝛ in.l.nemo.C.
eo.de acq.poſ.tenebat,ꝙ i caſu huius.§.dñs p fugã ſerui nõ
pdat ẽt naturalẽ,p rõnẽ.ſ.relatam.Iſtã opi.Jaco.bu.refert
Bart.ꝛ latius.d.Alex.in.l.iiȷ̃.§.ex ꝯrio.j.eo.¶Si vera eſſet
iſta opi.Jac.bu.ad iſtũ tex.certe multo min⁹ ꝓbaret in h̃ tex.
primũ pcedẽs no.Bar.ꝛ doc.ꝙ ſola ciuilis ſufficiat ad vſuca
pionẽ,cũ dñs habeat ẽt naturalẽ ſui fugitiui,ſm iſtã opi.Jac.
but.Tenendo cõem opi.poſſes dicere altero de duobus mo-
dis.Primo,ꝙ cũ oẽs effect⁹ attribuant ciuili poſſeſſione,vt
preſcriptionis vſucapionis ꝛ acquiſitiõis fructuũ,lex nõ cu-
rauit ꝙ naturalis perdat per fugã ſerui.Sʒ caue q2 iſto mo-
de lex fruſtra ꝛ ſine effectu introduxiſſet naturale poſſeſſionẽ,
put ẽt dixi in prin.huius.l.¶Scđo põt dici ꝙ poſſeſſio natu-
ralis cõſiſtat in facto.l.bone fidei.§.j.ſ.tit.j.etiã poſtqꝫ eſt in
eſſe đducta,cũ ſit corporalis iſiſtẽtia rei.Et in his q̃ ſunt facti
ſeru⁹ põt preiudicare dño.l.cũ proponas.C.de here.inſti.Sʒ
poſſeſſio ciuilis hʒ plurimũ iuris.l.poſſeſſio quoqꝫ in prin.j.
eo.Et in his q̃ ſunt iuris cũ ſeru⁹ p mortuo.l.ꝙ attinet.đ reg.
iur.ideo nõ pỉudicat dño.Et ſic habes fundamẽtales rões.
huius tex.quare fuga ſerui nõ priuet dñm ciuili, ſʒ bñ priuet
4 naturali.¶†Tertio no.ex iſto tex.ꝙ p ſeruũ fugitiuũ ab alio
poſſeſſuʒ non acquirit dño poſſeſſio.Rõ fundamentalis eſt:q2
ſeru⁹ acqrit dño poſſeſſionẽ,rõne poſſeſſionis qꝫ hʒ dñs in ſer
uo vt in.§.pcedenti.vbi dixi.Si ergo ſeruus ab alio poſſidet
ceſſat rõ ꝛ fundamentũ acquiſitiõis:p ꝯſequẽs ceſſat effectus,
ꝛ ſic acquiſitiõis:q2 ceſſante cã ceſſat effectus.l.aſtrigere.§.ꝙ
uis.de iure patro.¶Limita ſingularit iſtud not.ꝛ iſtũ tex.nõ
ꝓcedere qñ ſeruus detinet inuit⁹ ab alio:tũc dñs retinet poſ-
ſeſſionẽ,ꝛ p eũ acquirit:q2 per ipſi⁹ animũ.dominus retinet
poſſeſſionẽ.tex.eſt no.in.l.arboribus.§.de illo.cũ.§.ſeq.ſ.de
vſufruc.allegat⁹ hic in gl.j.per quẽ tex.ita no.limitat Bal.in
5 l.j.in.v.oppo.C.de ſer.fugi.Et p hoc ſingulariter infert†ꝙ ſi
ſubditi mei ab aliquo detinent inuiti patet de eorũ volũtate
ꝯria ꝙ inuiti occupant:tunc nõ perdo meã poſ.in ipſis,ꝙ val
6 de no.ſequit ſimplr Pau.de ca.hic in fi.¶†Quarto no.per
ſeruum fugitiuũ ab alio nõ poſſeſſum acqrit domino poſ. In
tellige ſemp cõcurrẽte volũtate ipſi⁹ ſerui,q2 ſeruus velit ac-
qrere poſſeſſionẽ dño al's ſecus.tex.eſt q ita limitat in.§.hec
q̃ đ ſeruis.j.e.l.¶Scđo no.limita iſtũ tex.ꝓcedere q̃ ad verũ
dñm:q2 vero dño bene q̃rit poſſeſſio per ſeruũ fugitiuũ, ſec⁹
eſt in quaſi dño,ꝛ ſic in eo q emit bona fide ꝛ nõ dño ꝛ ꝓñ hʒ ti
tulũ ꝛ bonã fidẽ:ꝛ ſic quaſi dñiũ,illi nõ querit poſſeſſio p illũ
ſeruũ fugitiuũ. Ita limita iſtũ tex.gl.ſin.in.l.ſerui ꝛ filiȷ̃.§.fi.p
illũ tex.in verbo vſucapionẽ tm̃.j.đ fur.¶Sʒ iſtud reprobat
ꝛ bene.Are.hic in pe.col.eo q2 quo ad iſtã materiã acqſitiõis
poſſeſſionis equiparant vſufructuari⁹ ꝛ bone fidei poſſeſſor.
tex.eſt in.§.idẽ placet.inſti.p quas pſo.no.acq.ſʒ p ſeruũ fu-
gitiuũ acquirit poſſeſſio vſufructuario.l.arboribus.§.de il-
lo.de vſufruc.allegata in gl.ergo ſimiliter dʒ acquiri bone fi-
dei poſſeſſori.¶Ultra Are.ego ẽt impugno illã gl.alio fun-
damẽto:q2 ea q̃ ſtatuta ſunt in dño habẽt locũ in q̃ſi dño.l.cũ
q.§.i publiciana.ſ.de publicia.ſʒ ſeru⁹ fugitiuus ab alio non
poſſeſſus acqrit poſſeſſionẽ vero dño ꝛ hoc tex.ergo ẽt acqret
quaſi dño ꝛ credo ꝙ ſit veriſſimũ.¶†Quinto ꝛ vltimo no.in
ver.ſi h̃ videri forte tex.ꝓ opi.gl.ꝛ cõi in.§.pcedẽti i gl.i vbo
peculiarit.vbi glo.ꝛ cõiter doc.tenẽt ꝙ ẽt ex cãm peculiarem
poſſeſſio acqrat p ſeruũ dñi ignorãti.¶Pro iſta cõi opi vr̃ eſ
ſe bonus tex.hic.nã in iſto tex.iſte ſeruus fugitiu⁹ non habent
peculium

peculiũ ⁊ ſi habuiſſet pdidiſſet adminiſtratiõe peculij.q2 fu
gitiuus.l.rogaſti.§.ſi fugitiuus.ſ. ſi cer.pe.Itẽ ẽt tex.qḋ ſi
ſeru⁹ exiſtat in ꝓuincia in partib⁹ valde longinquis,quo ca
ſu pſumit̃ ignorãtia dñi.c.quãto.de pſum.Et tñ hic eſt text.
ꝙ ſeruus acqrit dño valde abſẽti:⁊ ſic veriſimiliter ignorãti
poſſeſſionẽ:ergo hic eſt tex.p cõi opi.ꝙ ẽt ſeruus nõ hñs pe
culiũ acqrit dño ignorãti poſſeſſionẽ.❡Sed q2 in.§.pcedẽti
tenui ꝯ2riũ potes ad iſtũ tex.rñdere qḋ gl.⁊ doc.ibi loquunt̃ i
caſu certo,qḋ dñs ignorabat:ſ3 iſte tex.loquit̃ de ignorãtia p
ſumpta.Et ſic tex.nõ aperit,an dñs l3 abſens,vere ſciret vel
ignoraret:⁊ dũ dicebat̃ ꝙ in iſto tex.ſi ſeru⁹ habuiſſet peculi
um p fugã pdidiſſet adminiſtratiõe peculij.d.l.rogaſti.§.ſi
fugitiu⁹.Rñde nõ verũ eſſe q̃ ad dãnũ dñi:ſed hic eſt vtile qḋ
dño ignorãti acqrat poſſeſſionẽ ex q̃ h3 peculiũ:l3 ſit in fuga.
Sicut ẽt dicim⁹ ꝙ dñs poſſidet ſeruũ fugitiuũ ciuil̃r.vt hoc
tex.Verũ eſt quo ad ea q̃ tẽdũt ad fauorẽ ⁊ cõmodũ ipſi⁹ dñi
ſecus quoad preiudiciũ:q2 tũc dñs nõ habet̃ ꝓ poſſeſſore.Iõ
ꝓ furto vel maleficio talis ſerui fugitini,nõ poſſet dñs cõue
niri vt eſt tex.no.⁊ ſing.ſm verũ intellectũ.in.d.l.ſerui.⁊ filij
§.fi.de fur.⁊ hoc vltimũ ẽt tenet Pau.de caſt.hic ita limitãs
iſtũ tex.❡Expeditis perfecte vt puto textualibus.Capio gl.
primã i verbo poſſideat̃.q̃ diuid̃ in qnq3 partes.In prima3
allegat vnã bonã cõcordãtem.In ſecunda p viã fallẽtie remo
uet vnu3 ꝯ2riũ.In tertia idẽ facit.In quarta opp.⁊ ſolnit.in
quinta q̃rit.ſcḋa ibi.⁊ in hoc niſi diu.tertia ibi.ſecus aũt dicit̃
quarta ibi:ſed opp.quinta ⁊ vltima eſt ibi.Itẽ qd ſi iã cepit
poſſideri.❡In ea.gl.ad fi.diſtingue.plenius.vt hic p Bar.
cuius doctrine adde,dũ Bar.t3.ꝙ qñ ſeru⁹ gerit ſe ꝓ libero
bona fiḋ ex aliqua cã iuſta vl' iiuſta ſtatim dñs pdlt poſſeſſio
9 nẽ.❡†Adde ꝙ bona fides[a] cauſatur ẽt ex iniuſtis ⁊ temera
rijs cauſis,ita ad literã ſignãter no.Bal.in l.j.in fi.p gl.ibi C.
vbi cã ſtat⁹.Et eſt optimus tex.quẽ hic allegat Bar.in l.igit̃.
§.põt in verbo iuſtis rõnibus ductus vel iniuſtis.ſ.de li.cau.
quẽ tex.ad hoc valde ſigna.❡Scḋo cõtra doctrinã Bar.hic
10 poſt Inno.in c.de ſeruorũ.de ſer.nõ ord.inquãtũ Bar.† te
net ꝙ ſeruus gerẽs ſe ꝓ libero ſtatim priuat dñm poſſeſſiõe.
In ꝯ2riũ ſtringit tex.in.l.iij.§.ſi ſeruus.j.e.vbi ad' hoc vt ſer
uus priuet dnm poſſeſſione,nõ ſufficit qḋ gerat ſe ꝓ libero.⁊
iudiciũ liberale ſuſcipere ſit paratus:ſed ẽt copulatiue reqri
rit̃ ꝙ diu,⁊ ſic per decẽniũ moratus ſit in libertate.Et rñs ꝓut
rñdet Bar.⁊ alij,ꝙ ibi ſeru⁹ gerebat ſe ꝓ libero mala fide eſt
euidẽs diuinatio,⁊ calũnia ad illũ tex.vbi nihil.dicit̃ de mala
fide.Fortius ille tex.in verbo iudiciũ liberale ſubire parat⁹
ſit.videt̃ preſupponere,ꝙ dñs ſuſtinebat partes actoris:er
go ſuccedit regula,ꝙ qñ dñs agit ꝯ ſeruũ preſupponit eu3 in
11 bona fiḋ libertatis.l.liberis.§.fi.⁊ l.igit̃.§.põt.ḋ li.cau.❡†
Itẽ in ꝯ2riũ facit gl.in l.ſi is q ꝓ ẽptore.§.ſi ſeruus.in verbo
gerit j.ḋ vſucap.que requirit quatuor ad hoc vt dñs priuet̃
poſſeſſione ſerui:ſc3 qḋ ſeru⁹ gerat ſe pro libero.ſcḋo qḋ bona
fiḋ.tertio ꝙ diu,quarto qḋ iudiciũ liberale parat⁹ ſit ſuſcipe
re:ergo doctrina Bar.⁊ ſcribẽ.poſt Inn.vr̃ cõfũdi.❡Tamẽ
illam gl.in.d.§.ſi ſeruus reprehẽdũt:⁊ bene Imo.Lud.ro.
latius do.Ale.hic.⁊ Io.fab.in.§.ſed aliqñ.inſti.ḋ vſuca.⁊ cõ
trarium tenuit gl.met.in.l.ꝙ aũt.ſ.de lib.cau.⁊ ad tex.in.d.
§.ſi ſeru⁹.Dic ꝙ neceſſario ita d3 intelligi,qñ malefide gere
bat ſe ꝓ libero,p tex.in.d.l.liberis.§.fi.vbi tex.diſtinguit aut
ſeru⁹ gerebat ſe pro libero ſine dolo malo,⁊ priuat dñm poſ
ſeſſione.ſec⁹ ſi cum dolo malo.Itẽ p tex.in l.p cũ.in fi.in verbo
12 neq3 liberũ ſe eſſe credit.j.e.❡†Tertio inquantũ Bar.tenet
qḋ ſi ſeruus nõ gerit ſe pro libero.ſed forte in ꝓuincia gerit
negotia dñi:tũc p mille annos dñs nõ perdit poſſeſſionẽ niſi
incipiat ab alio poſſideri:l3 oẽs ita tranſeãt.Tu aduerrte,ꝙ
imo p longũ tp̃s,⁊ ſic p decenniũ inducit̃ obliuio.l.peregre.
in prin.j.e.pſertim in ſeruo ita in remotis agẽte.c.quãto.de
preſump.ergo p longũ tẽpus perdit̃ ciuilis poſſeſſio dñi.l.
furtũ.§.fundi.⁊ ibi gl.ti.j.gl.⁊ Bar.i l.ſi id qḋ.in prin.⁊ in.l.
ſi ḋ e.§.j.j.e.Et ſi tu diceres hoc ẽẽ verũ alio occupãte poſſeſ
ſionẽ ſerui,ꝓut videt̃ velle Bar.Iſto mõ daret magna limi
tatio ad regulã pdictã.S3 iſta ſo.videt̃ cõtra tex.in d.l.furtũ.
§.fundi in fi.ibi vel longo tp̃e abfuit.vbi eſt tex.ꝙ p longum
tẽpus perdat̃ ciuilis poſſeſſio.⁊ viḋ gl.no.in l.j.vbi dixi.C.de
13 ſer.fu.de hoc dicã plenius.in d.l.ſi ḋ eo.§.j.j.e.❡†Extra gl.
querit Bar.an iſte tex.q loquit̃ in ſeruo fugitiuo habeat locũ
in filio fugitiuo vl' in monacho fugitiuo.Et cõſequẽter an pa
tri querat̃ poſſeſſio p filiũ fugitiuũ ab alio poſſeſſu3.⁊ ſimilit̃
acqrat̃ poſſeſſio monaſterio p monachũ fugitiuũ.cõcludit ꝙ
ſic q2 illi nõ querũt rõne poſſeſſionis:ſed rõne patrie ptãtis
vel monaſtice obedientie.vt eſt gl.in l.qcqd.⁊ ibi ẽt Bar.idẽ
t3.j.e.⁊ no.Bar.i l.cũ heredes.§.fi.j.e.idẽ tenẽt Ang.Imo.
⁊ ceteri Mo.hic.Spe.in ti.ḋ ſta.mona.in ver.xlj.⁊ ſeq.Ca-

no.in.c.fi.de re.gl.i.c.j.in.gl.pen.de inſan.⁊ langoid.Facit
bene tex.xviij.q.ij.i.c.abbates.vbi monach⁹ fugitiu⁹ reuoca
tur a fuga cũ oib⁹ q̃ſitis p eũ.facit tex.i §.ſi monach⁹.in aut̃.
4 ḋ ſanc.epiſco.colla.ix.❡†Sed aduerte inquãtũ Bar.⁊ doc.
hic quo ad acquirẽdũ equiparãt monachũ filio ⁊ nõ ſeruo:ꝯ2
riũ vbiq3 t3 Bar.in multis locis ⁊ doc.in locis hic traditis p
do.Alex.quẽ p te videas.❡Sed defendendo Bar.dic.ꝙ in
iſto ꝓpoſito noſtro Bar.bene loquit̃ duplici rõne.Prima q2
monachus equiparat̃ filio vel ſeruo:prout eſt vtile monaſte
ſterio fauore ipſi⁹ monaſterij.ita ſingulariter t3 Bal.in l.j.C.
q admit.in.xv.co.in ver.quo ad decimũ.refert ⁊ ſequit̃ Lud.
ro.in l.qui hñs.§.neq3 fili⁹ de acq.here.do.Ale.hic.i pe.co.
⁊ in l.j.in prin.in.i.ij.char.j.de vul.⁊ pu.S3 vtilius eſt hic ꝙ
eqparat̃ filio:q2 p filiũ q̃uis ab alio poſſeſſũ acqrit̃ poſſeſſio
patri ⁊ nõ per ſeruũ.❡Scḋo ſubtilior rõ ẽ mente Are.licet
a nõ explicet,ꝙ vbi agit̃ de acquirẽdo rõne iuris legitimi:tũc
monachus equiparat̃ filio ⁊ nõ ſeruo.Nã hic poſſeſſio acqrit̃
per filiũ patri,ꝓpter q̃ſi poſſeſſionẽ iuris filiationis vl' patrie
ptãtis:vt eſt gl.j.l.qdã.ſ.de ꝓba.Bar.in §.itẽ acquirim⁹.in
ver.p cũ.ſ.ea.l.Eodẽ mõ in pſona monachi ñ d2 eẽ vera poſ
ſeſſio:ſed quaſi poſſeſſio iuris ſubiectionis ꝓpter monachalẽ
obediẽtiã.vt p Bar.i l.cũ heredes.§.fi j.e.ergo tũc magis eq
parat̃ filio q̃ ſeruo,i quo cadit propria poſſeſſio.Hinc eſt.ꝙ
monachus venit ad ſucceſſionẽ patris vt ſu⁹.l.deo nobis.vbi
bal.⁊ alij no.C.ḋ epiſ.⁊ cle.ſicut ⁊ filius.l.in ſuis.de li.⁊ poſt.
q̃ ſuitas nõ cadit in ſeruo.⁊ iſta eſt magis cõis opi.quãuis Ia.
de bel.⁊ Ang.in.§.monach⁹.in aut̃.de ſanc.epiſ.colla.ix.te
neat monachũ fugitiuũ in iſto ꝓpoſito acquiſitiõis poſſeſſio
nis equiparari ſeruo ⁊ nõ filio:⁊ ſequit̃ Are.hic.in fi.q ḋt qḋ
iſta opi.Ang.eſt cõmunior:l3 forte op.Bar.ſit verior ſm eũ
ſed tu dic ꝙ imo op.Bar.eſt verior ⁊ cõior.vt p3 ex pdictis.
ſi aũt cõſideramus nõ acquiſitionẽ ſed effectũ acquiſitionis.ſi
tũc verũ ẽ ꝙ monach⁹ magis equiparat̃ ſeruo q̃ filiofa.p3.nã
monach⁹ totũ acquirit monaſterio ſicut ſeruus dño.c.cũ ad
monaſteriũ:de ſta.mo.c.cũ olim ſcḋo.de priuile.Non ſic eſt i
filiofa.q ſolũ q̃rit vſufr.patri i aduẽtitijs.l.cũ oportet.i.pri.
C.ḋ bonis q̃ libe.⁊ iſti.p quas pſo.no.acqui.i prin.In caſtrẽ
ſibus vero vl' quaſi cũ habeat̃ loco patriſta.l.ij.ſ.ad macedo
5 totũ acquirit ſibi ⁊ nõ patri.†Itẽ maior eſt poteſtas patris i
filios q̃ abbatis in monachos:q2 poteſtas abbatis eſt talis
qualis eſt illa quã habet ciuitas in ciues ſm Spe.in ti.de ſta.
mo.in xij.q.vel qualẽ h3 princeps in ſuos ſubditos qui tñ nõ
6 dicũt̃ proprie ⁊ ſtricte ſub ptãte ſicut filij.❡†Poſtremo tu
conſidera ꝙ predicta dubitatio quã moui videt̃ ceſſare equi
parãdo monachũ ſeruo nõ ſimpliciter ſed ſeruo fructuario.
ꝓut equiparat Bar.in l.j.§.ſi fructuarius.j.de ſtip.ſer cũ ha
beamus ſeruus fructurari⁹ quãtũcunq3 ab alio poſſeſſus tñ v
ſufructuario acquirit poſſeſſionẽ.l.arborib⁹.§.ḋ illo.⁊ meli⁹
in §.ſeq.in ver.idẽ tractat.ḋ vſufr.ergo eodẽ mõ monach⁹ fu
gitiu⁹ equiparat̃ ſeruo vſufructuario:l3 ab alio poſſideatur
tñ acqret poſſeſſionẽ monaſterio.Et ſic cõſidera ꝙ i iſta q̃õne
non videtur referre,an monachus fugitiu⁹ eqparet̃ filio fugi
tiuo:in vero equiparet̃ ſeruo fructuario fugitiuo,cu3 vtroq3
mõ l3 ab alio poſſideatur,tñ acquirat monaſterio poſſeſſionẽ

[a] Bõa fides Adde Fe.in c.ſi diligẽti.co.iij.Xᵉ.modus autem ꝯ preſc.adḋ tñ ꝙ error iuris nõ cauſat bonam fidem.vt p Ale.con ſi.cxxi.co.pe.iiij.vol.

1 Res aliena bona fiḋ ⁊ titulo poſſeſſa põt pignori obligari.
2 Per ſeruum pignori datum,non queritur poſſeſſio.
3 Dictio tantum taxatiua,non excludit effectus ſimiles.
4 Verbum videri importat fictionem.
5 Creditor dicitur poſſidere pignus naturaliter ⁊ ciuiliter.
6 Creditor in pignore pretorio ſolum h3 tenutam.
7 Creditor nõ poſſidet,qñ iter ptes ẽ actũ vt tñ habeat tenutã
8 Creditor d2 poſſidere natural̃r ⁊ ciuil̃r ad vtilitatẽ debitoris.

Per ſeruũ corporaliter.

Seruus pignoratus nec debitori nec creditori acqrit poſſeſſionẽ.h.d.⁊ h3 tres partes ſcḋa ibi.ad vnã.tertia ibi:ſed nec creditori.❡Añ oĩa ꝓ intellectu tex.aduerte:nã iſte tex vult ꝙ ſeru⁹ qui erat alien⁹ fuit corporaliter pignori datus,⁊ qḋ iſte ſeru⁹ eſſet alienus. Patet,q2 tex,ẽt qḋ a debitore vſucapit:ergo alienus.q2 res ꝓpria amplius ꝓprie effici nõ põt:⁊ cõſequẽter nõ põt vſuca pi.l.ſequitur.§.lana.j.ti.j.⁊ ſic apparet qḋ iſte tex.loquit̃ etiã in ſeruo alieno pignorato.❡Sed ꝯ:q2 res aliena nõ põt dari pignori,nec in ea pignus cõſtitui.l.ij.⁊ l.aliena res.in prin.⁊ l.rem alienã.de pig.act.⁊ eſt titulus de hoc.C.ſi alie res pig. data ſit.Hinc eſt qḋ creditor tenet̃ ꝓbare rẽ fuiſſe i bonis de bitoris tẽpore pignorationis,alias ſuccumberet.tex.eſt in l. ⁊ q̃ nondũ.§.qḋ dicit̃.ſ.de pi.Hinc ẽt eſt qḋ res aliena bñ põt vẽdi ſ3 nõ pignorari:q2 in pignore cõſtituitur i⁹ reale in re.l. rẽ aliena:⁊ ibi glo.rationem diuerſitatis aſſignat.de contrat ben.ẽp.Et ſic ius perſonale bene poteſt cõſtitui,vbi pſona et

non res obligat̃,vt in vẽditione.ſecus in pignoꝛe,vbi iꝰ rea
le cõſtituit̃.put ẽt declarat Bal.in l.ſi.ſiue.C.ad ſenatuſcõ.
velle.qũo ergo ꝓcedit iſte tex.¶Et ſi diceres,ꝙ lʒ tex.dicat
qđ ſeruꝰ q re verſ̃erat alienꝰ fuerit pignoꝛi datꝰ ñ tñ đt tex.
ꝙ fuerit conſtitutũ pignus validũ,⁊ ꝙ illa res ſit effectualr̃
obligata:qꝛ ſtat ꝙ pignoꝛi det̃ res aliena:ſed nõ cõſtituatur
pignus validũ. Iſta eſt truffa:qꝛ hoc mõ inepta eſſet dubita
1 tio huius tex.¶†Id circo lʒ ſcribẽ.nõ tãgãt. Unde ⁊ plane,
ꝙ res aliena bona fide ⁊ titulo poſſeſſa,põt pignoꝛi obligari
tex.eſt no.in l.ſi ab eo.ſ.đ pig.vbi tex.egregie đt ꝙ ſicut iſto
caſu ꝑ toꝛ tuet̃ đbitoꝛẽ ꝑ publicianã:ita tuet̃ creditoꝛẽ ꝑ ſer
uianã. Ad idẽ tex.no.in l.ſi rẽ alienã bona fiđ.⁊ ibi Bar.ſ.
de pig.act.⁊ eſt gl.no.⁊ magiſtralis in.l.cũ res.C.ſi alie.res
pig.da.ſit.⁊ gl.no.in.l.j.in pꝛin.de pig.Et iſto mõ clare ꝓce
dit iſte tex.ꝙ tunc debitoꝛ põt eũ vſucapere,cũ habeat titulũ
⁊ bona fiđ,⁊ quãtũ ad vſucapionẽ cẽſet̃ ab ipſo đbitoꝛe poſſiđ
2 ri vt đt tex.¶†No.j.ꝙ ꝑ ſeruũ pignoꝛi datũ ñ q̃rit̃ đ nõ poſ
ſeſſio qꝛ illũ ñ poſſidet niſi q̊ ad vſucapionẽ.vt đt tex.⁊ tex.in
l.q pignoꝛis.in fi.ĩ.e.đt,ꝙ debitoꝛ rẽ pignoꝛatã oĩno ñ poſ
a ſidet.illa dictiõ oĩnoª ñ ĩpoꝛtat idẽ ꝙ nullo mõ.gl.in l.ĩ naue
ſaufelli.in ṽbo neqꝫ oĩmõ.ſ.loc.do.Ale.ĩ.l.q vſufru.in pen.
co.de ṽ.ob.non ẽt q̃rit creditoꝛi poſſeſſionẽ:qꝛ lʒ poſſideat a
creditoꝛe nõ tñ hʒ ſibi operari:nec ex operis ſuis ſibi q̃rere:
imo tales fructus ex opera percepti,cõputãt̃ in ſoꝛtẽ:qꝛ om
ne ꝙ ꝑcipit ex re pignoꝛata dʒ ĩ ſoꝛtẽ cõputari.l.j.⁊.ij.C.de
pig.ac.ita dicũt Imo.Pau.de ca.⁊ ceteri Mo.hic.¶Sed
aduerte qꝛ acq̃ſitio poſſeſſionis,q̊ fit ꝑ ſeruũ pignoꝛatũ,dicit̃
eſſe fructꝰ:ergo đberet acq̃ri creditoꝛi ꝑ.d.l.j.⁊.ij.C.de pi.
act.alij dicũt rõnẽ eſſe.qꝛ lʒ creditoꝛ poſſideat rẽ pignoratã,
eã poſſidet ꝑ ſua cautiõe:tñ ad vtilitatẽ đbitoꝛis.l.ſerui noĩe
q pignoꝛi.ĩ.ti.j.⁊.l.ꝑ ſeruũ q pignoꝛi.ſ.ti.j.¶Sed caue qꝛ
ẽt attẽta iſta rõne poſſeſſio deberet acq̃ri debitoꝛi:vñ dic,ꝙ
acq̃ſitio poſſeſſionis dicit̃ eſſe in fructu ptʒ in.§.ꝑ eũ,ĩ q̊ vſũ
fr.ſ.e.l.⁊.l.acq̃rit.§.fi.ſ.ti.j.⁊ fructꝰ rei pignoꝛate nõ acqui
runt̃ creditoꝛi.d.l.j.⁊.ij.C.de pig.⁊.l.j.C.de diſtra.pi.Et ſi
dicis quare ergo poſſeſſio ꝑ ſeruũ pignoꝛatũ ñ acq̃rit̃ debito
ri cui acq̃rũt̃ fructꝰ rei pignoꝛate.Rñđ verũ q̃ñ ſũt alij fructꝰ
q̃ʒ poſſeſſionis acq̃rẽde ꝑ ſeruũ pignoꝛatũ.Rñđ qꝛ acquiſitio
poſſeſſionis fit nõ rõne dñij ſerui,ſʒ rõne poſſeſſionis ſerui.vt
declaraui in.§.itẽ acquirimꝰ.ſ.e.l.Ergo.cum đbitoꝛ ñ poſſi
deat vllo mõ ſeruũ pignoꝛatũ vt dixi,ꝑ cõſequẽs nõ põt acq
3 ri debitoꝛi fructus poſſeſſiõis:⁊ ſic ipſa poſſeſſio.¶†Scđo.
no.ex tex.ibi ad vnam tm̃ cãm.iuncta gl.ſm Lud.do.Ale.
⁊ Are.hic,qđ dictio tm̃ taxatiua nõ excludit effectus ſimiles
nec extẽſionẽ q̃ ſit ad al'a iura:vñ lʒ dicat̃ in iſto tex.ꝙ đbitoꝛ
tm̃ ad vnã cãm ſcʒ vſucapionis poſſidet,non tñ excludit̃ que
tiã dicat̃ poſſidere quo ad euitãdã ſatiſdationẽ:⁊ ſic ẽt q̊ ad
aliũ effectũ.vt l.ſciẽdũ.§.creditoꝛ.ſ.q ſatiſ.cog. allegata in
gl.⁊ ita ẽt ad hoc põderat iſtũ tex.cũ gl.Are.ĩ l.q pignoꝛis.
ĩ.e.Sʒ aduerte:qꝛ credo ꝙ male põderẽt iſtũ tex.qꝛ iſte tex.
loq̃t̃ de re mobili pignoꝛata:ſcʒ de ſeruo.ſed res mobilis nõ
releuat a ſatiſdatiõe đ iudicio ſiſti.ſʒ ẽ poſſeſſio ĩmobiliũ.d.
l.ſciẽdũ.in ꝑn.cũ qua cõtinuatiue venit.d.§.creditoꝛ.Et hoc
mõ taxatiua tm̃,ſtat pꝛopꝛie in iſto tex.⁊ excluſiue qꝛ non hʒ
niſi iſtũ effectũ vſucapionis tm̃.nõ aũt põt habere effectum
releuãdi a ſatiſdatiõe,cum ſit res mobilis.Et põdera ꝙ vbi
cũqꝫ tex.taxatiue dicũt ꝙ đbitoꝛ poſſidet rẽ pignoꝛatã ad vſu
capione tm̃ ⁊ ſic cũ taxatiua ſẽꝑ loquunt̃ de ſeruo pignorato ⁊
ſic de re mobili.vt hoc tex.⁊.l.ſerui ⁊ filij.§.fi.ĩ.đ fur.⁊ l.ſer
ui noĩe.ĩ.ti.j.Et ꝓpterea q̃ñ tex.loq̃t̃ de re immobili:puta
đ fũdo pignoꝛi tradito tu nõ vtit̃ taxatiua tm̃ qꝛ tũc rem imo
bilẽ pignoꝛi traditã ĩtelligit̃ đbitoꝛ poſſidere q̊ ad duos
effectꝰ.ſcʒ q̊ ad vſucapionẽ,⁊ quo ad releuandũ ab onere ſa
tiſdãdi.Ita loquitur tex.in l.q pignoꝛis.⁊ ibi gl.ĩ.e.vbi tex.
non ponit taxatiuã ſicut facit hic:qꝛ hic ſeruꝰ cũ ſit res mo
bilis ẽt ſi nõ eſſet pignoratꝰ ñ releuaret dñm ab onere ſatiſ
dandi.d.l.ſciendũ.in pꝛin.¶Bene verũ eſt,ꝙ notabile iſtoꝝ
modernoꝝ ẽ ĩ ſe verũ,ꝙ dictio taxatiua tm̃ ñ excludit effectꝰ
ſimiles:put alias pleniꝰ dixi in.l.vni.in pꝛin.ſ.ſi q̃s iꝰ di.ñ
obtẽpe.iđ nõ pono hic.qꝛ nõ eſt locus ſuus.Itẽ ĩtellige iſtũ
tex.qđ debitoꝛ intelligit̃ poſſidere q̊ ad vſucapionẽ,⁊ nõ cre
ditoꝛ vt iſte tex.ꝓcedat q̊ ad vſucapionẽ dñij ipſius ſerui pi
gnoꝛati.Tũc ẽt creditoꝛ dicit̃ poſſidere rẽ pignoꝛatã,q̊ ad v
ſũcapionẽ iuris ſui hypothecarij.l.đ acceſſionibꝰ.§.j.de di
4 uer.⁊ tẽpo.pꝛeſcrip.¶†Tertio diligẽter pondera iſtũ tex.ĩ
verbo videri,qđ verbũ fictionẽ ĩpoꝛtat.l.j.§.đieciſſe.ĩ.đ vi ⁊
vi ar.gl.ĩ l.naturalr̃.ĩ pꝛi.ĩ.e.Qđ ficta poſſeſſio parit effectũ
vſucapionis,nõ ſolũ verã facit.l.ceptã.⁊ ꝙ ibi no.ĩ.ti.j.ꝙ no.
ad extenſionẽ gl.⁊ eoꝝ que ibi dicã in.l.iij.§.ex.ꝯtrario.ĩ.eo.
vbi videmus ꝙ poſſeſſio ciuilis cauſat effectũ vſucapionis,

a ¶Dictio omnino. Addo Ale.ꝯſ.x.co.iij.vo.⁊ eodẽ mõ ⁊ cõſ.xiij.co.fi.in pꝛi ⁊ cõſ.lxxij.col.j.in pꝛin.in ij.vo.⁊ late ꝑ Fe.in c.ex ꝑte.el.l.in pꝛi.đ offi.deleg.

vt ꝓcedat ẽt in ficta.Nã hic debitoꝛ ſi vere poſſideret ſeruũ
pignoꝛatũ,ꝑ eũ acquiretur ſibi poſſeſſio.§.itẽ acquirimꝰ.ſ.
5 ea.l.cuius ꝯtrariũ dicitur in hoc tex.¶†Ultimo no.ex iſto tex.
in fi.ꝙ creditoꝛ dicit̃ poſſidere pignus. Intellige naturalit̃
⁊ ciuiliter.vt eſt gl.in.l.cũ nouiſſimi.§.j.C.de pꝛeſcri.xxx.vl
xl.an.⁊ in l.ꝑ ſeruũ qui pignoꝛi.in pꝛin.ſ.ti.j.⁊ in.l.ſi de eo.
in pꝛin.⁊ ibi Bar.ĩ.e.idẽ Bar.ſ.in pꝛin.huiꝰ.l.in.ij.q.pꝛi.
in iij.opp.Uñ creditoꝛi cõpetit interdictũ poſſeſſoꝛiũ,ſi tur
baretur in poſſeſſione rei pignoꝛate.Nã quo ad vſucapionẽ
⁊ effectus cõcernẽtes dñium vel acquiſitionẽ fructuũ dicit̃ đ
bitoꝛ poſſidere.l.ſi ſeruus depoſitus.§.j.de noxa.Quo aũt
ad alios effectꝰ,dicit̃ creditoꝛ poſſidere.l.ſerui noĩe.ĩ.ti.j.⁊
l.đbitoꝛ.§.fi.⁊ l.cũ ⁊ ſoꝛtis.§.fi.đ pig.ac.Intellige iſtũ tex.
6 ꝓcedere pignoꝛe conuentionali.†Secus eſt in pignoꝛe ꝑto
rio in quo creditoꝛ hʒ ſolũ detentionẽ ſeu tenutã.l.iij.§.fi.ĩ.
e.Dicit tñ Bar.in l.a diuo pio.§.ſi ſuꝑ.rebꝰ.in.j.co.ĩ.de re
iu.ꝙ ſi pignus capiatur in cauſã iudicati,ꝙ tũc victoꝛ poſſi
det,ſicut ⁊ creditoꝛ cõuentionalis.Et facit differentiã int̃ pi
gnꝰ ꝑtoꝛiũ,vbi creditoꝛ ſolũ detinet,⁊ pignus captũ in cãm
iudicati.⁊ hic pignus iudiciale.an ſit verũ illud qđ ibi tenet
7 Bar.dicã.in.iij.§.fi.ĩ.e.¶†Secũdo limita iſtũ tex.ꝓcede
re niſi aliud actũ eſſet inter partes:puta qꝛ actũ eſſet ꝙ cre
ditoꝛ haberet tenutã tãtũ.vt ẽ gl.no.ĩ l.ſi ſeruꝰ.⁊ ibi Bald.
in fi.no.C.qđ cũ eo.Et illã gl.ad hoc reputat ſing.Are.in.l.
qui pignoꝛis.ĩ.e.¶Ultimo inquantũ dixi ꝙ creditoꝛ poſſi
det rẽ pignoꝛatã naturaliter ⁊ ciuiliter,videt̃ obſtare:qꝛ cui
nõ cõpetit diffinitio nec diffinitũ.l.j.§.dolũ.⁊ ibi Bar.not.ſ.
de dolo.gl.in l.nihil aliud eſt hereditas.⁊ in l.fi.ĩ.de ver.ſi.
Sed diffinitio ciuilis poſſeſſionis tradita ꝑ Bar.ſ.in pꝛi.
huius.l.in.ij.q.pꝛin.que eſt apta pꝛoducere ciuiles effectus
reſpectu veri dominij ſcʒ vſucapionẽ ⁊ pꝛeſcriptionem non
conuenit creditoꝛi,qui nõ vſucapit nec pꝛeſcribit rẽ pignora
8 tã vt hoc tex.¶†Reſponde ꝙ creditoꝛ dicitur poſſidere na
turalr̃ ⁊ ciuilit̃ ad vtilitatẽ debitoꝛis vt hic.⁊.l.q pignoris.
ĩ.e.Iđ effectus vſucapionis ⁊ pꝛeſcriptionis explicatur in
ꝑſona ipſius debitoꝛis.Et ideo vult iſte tex.ꝙ quo ad effectũ
vſucapiendi fingatur debitoꝛ poſſidere,Et Bar.ſ.in pꝛin
huius.l.in.d.ij.q.pꝛin.in.iij.opp.punctualiter reſpondet,ꝙ
creditoꝛ ſibi nõ acquirit:ſed illi cui poſſidet.Et vltra Bar.
ad hoc bene facit tex.in.l.pignoꝛis.in pꝛin.ĩ.ti.j.vbi đt tex.
ꝙ ideo creditoꝛ non vſucapit:qꝛ ꝑ alieno pꝛoꝛſus poſſidet.

1 Per ſeruum hereditarium nihil ꝙ ſit hereditarium po
teſt acquiri nobis.
2 Seruus here.poteſt acquirere tanquam negotioꝛum geſtoꝛ
futuro heredi aliquid hereditarium.
3 Si plures res ſunt acquiſite titulo ſingulari,ꝑ appꝛehenſio
nem vnius non appꝛehenditur poſſeſ.alioꝛum,quãtuncũqꝫ
fuerit animus ⁊ intentio appꝛehendere omnes.
4 Propter qualitatẽ permiſſam inherentem ſeruo:qꝛ legatꝰ
poſſũ querere alias res hereditarias,non obſtante alia qua
litate pꝛohibita:ſcilicet qꝛ hereditarius.
5 Quando cauſa que pꝛodeſt eſt potẽtioꝛ ita ꝙ offuſcat ⁊ peri
mit illam que nocet,attenditur cauſa que pꝛodeſt.
6 Quando ſunt due regule:vna pꝛohibitiua:alia permiſſiua,
potius attenditur pꝛohibitiua.
7 Si ſtatutum diſponat,qđ contra aduocatum nõ poſſit inqui
ri ⁊ aliud qđ cõtra militem poſſit inquiri,ſi vnus ſit miles ⁊
aduocatus,an contra eum poterit fieri inquiſitio.
8 Si teſtatoꝛ ſeruuʒ communẽ ſibi ⁊ alteri inſtituit:ñ per hoc
videtur velle illum eſſe liberum.
Lʒ in legatis acq̃rat̃ ipſo iure dñiũ:tñ nõ acquirit̃ poſſeſſio.
9 Que ſit ratio diuerſitatis,ꝙ per ſeruũ here.nõ poſſumꝰ acq
rere rem heredi.⁊ per ſeruum legatum ſic.
10 Acq̃ſitio poſ.facta ꝑ ſeruũ hr̃.nõ cõualidat̃ ex fictione lʒ he
res poſtea adeũdo hr̃ditatẽ fingat̃ vſqꝫ retro ſẽꝑ fuiſſe heres.
11 Quare acquiſitio per ſtipulationem conualidatur ex fictiõe.
12 Relatiuum.ſine culpa,ſtat reſtrictiue.
13 A communiter accidentibus,qui volunt eſſe heredes ⁊ here
di.adire,appꝛehendunt poſſeſ.melioꝛum rerum.
14 Adita hereditate non dicitur amplius ſeruus hereditarius
ſed propꝛius heredis ⁊ conſequenter in hereditate.
15 In ſuis non eſt dare here.latenter.
16 In ſuis non hʒ locum vſucapio.pꝛo herede.
17 Licet poſt aditã hereditatem deſinat nomen hereditatis ꝓ
pꝛie loquendo:tamen donec heres ſit adeptus poſſeſſionem
rerũ here.adhuc dicitur hereditas,⁊ cõpetit petitio hr̃dita.
18 Remedia adipiſcẽde poſſeſ.non cõpetũt poſt adeptã poſſeſ.
19 De iure digeſtoꝝ filius in caſtrenſibus ab inteſtato nõ po
terat habere heredem.
20 Hereditas poſtq̃ʒ eſt adita,non dicitur ãplius hereditas.ſʒ
pꝛopꝛium

pꝛopꝛiuꝫ patrimoniuꝫ heredis.

21 Statutum diſponens ꝙ filia dotata non ſuccedat: intelligit̃ i bonis ⁊ heredit. dotatis.

22 Stante ſtatuto ꝙ exiſtẽtibus maſculis femina excludatur qđ femina non excludetur a ſucceſſione fratris ſed bene patris.

23 Si filia renunciauit ſucceſſioni paterne ⁊ materne, nõ obſtãte tali renunciatione poterit ſuccedere fratri. licet in hr̃ditate fratris non reperiatur niſi bona paterna.

24 Si vnus ex fratribus renũciauit feudo paterno, dinde feuduꝫ moꝛtuo patre deuenit ad alios fratres: poſtea ꝺcedat vnꝰ ex illis: filius qui renunciauit poterit venire ad ſucceſſionẽ huiꝰ feudi vacantis per moꝛtem fratris.

25 De ſtricta ſignificatione vocabuli ad latam fit extẽtio ex idẽtitate rationis.

26 Quando maioꝛ eſt rõ excludendi in remotioꝛi gradu quaꝫ in pꝛoximioꝛi, foꝛtius debet excludi a remotioꝛi.

27 Statutũ ꝙ mulier non nubat cuꝫ hereditate extra territoꝛiũ an cõpꝛehendat mulierem que nupſit hereditate adita. n. 28. ⁊ numero. 31.

29 Statuta debent intelligi ſecundũ comunem vſum loquendi.

30 De pꝛopꝛia ſignificatiõe vocabuli ad latam licita extenſi qñ militat eadem ratio ſtatuti.

32 Ubi qualitas habilitans vel ĩhabilitãs debet adeſſe certo tẽpoꝛe: ſi tunc non adeſt licet poſtea ſuperueniat vl' deſinat: nõ irritat actum nec tollit ius queſitum.

33 Diſpoſitio legis vl' ſtatuti vetans aliquid de nouo acquiri nõ vetat iam queſitum retinere.

34 Uſufructuarius non poteſt iubere ſeruum vſufru. adire.

35 Mens legum non eſt diſputare verbaliter, ſꝫ realiter determinare.

36 Bone fidei poſ. ⁊ vſufructuarius, aliqñ equiparantur.

37 Juſſu bone fidei poſſeſſoꝛis ⁊ vſufructuarij cuiꝰ contẽplatione inſtitutus eſt ſeruus vſufructuarius poteſt iuberi adire.

Veteres. Jſte. §. ſꝫ Bar. ẽ aliqual'r ſubtilꝫ: dic qđ ẽ admodũ inuolutꝰ ⁊ obſcurꝰ, nec animꝰ i eo bñ qeſcit, iõ opꝰ igenio ⁊ ſtudio. ¶ Ad euidẽtiã litere p̃mitte, ꝙ iuriſcõ. itẽdẽs i iſta. l. plene tractare, an ⁊ qñ ꝑ ſeruos acq̃rat̃ nobis poſſeſſio, a. §. itẽ acq̃rimꝰ. vſq; nũc ꝺ ſex p̃ncipalit̃ tractauit. Pꝛimo ꝺ ſeruis ꝓpꝛie noſtris. Scđo de ſeruis putatiuis. Tertio de ſeruis cõmunibꝰ. Quarto ꝺ ſeruis vſufructuarijs. Quinto ꝺ ſeruis fugitiuis. Sexto de ſeruis pignoratis. Nũc ſeptimo ⁊ vltimo tractat ꝺ ſeruis hr̃ditarijs, nũqd ãte aditã hr̃ditatẽ, poſſint acq̃rere poſſeſſionẽ alicuiꝰ rei, q̃ ſit in. ea. hr̃ditate hr̃di inſtituto. Jdeo dixi ãte aditã hr̃ditatẽ: qꝛ ſi iã fuiſſet adita hr̃ditas ꝑ hr̃dẽ ſcriptũ, nõ dicuntur ampliꝰ ſerui hereditarij, vt ẽt dicit glo. magna hic. ſed ſerui pꝛopꝛij ipſius qui fuit heres. Et de ſerui pꝛopꝛijs, ꝙ acquiratur poſſeſſio dño dictũ fuit in. ꝺ. §. itẽ acquirimus. vbi text. vnde ſuperuacuo hic poneret̃. Licet Pau. ꝺ Ca. intelligat iſtũ tex. loq; poſt aditã hereditatẽ ⁊ aquiſitum dñiũ ⁊ poſſeſſionẽ ipſiꝰ ſerui: ſed nihil valet qꝛ tũc non ꝓcederet iſte. text. vt. ĩ. videbimus, qꝛ poſt aditã hr̃ditatẽ non eſſet ampliꝰ hr̃ditariꝰ. ꝓut loquit̃ regula veterũ ſꝫ eſſet ſeruus ꝓpꝛius ipſius q fuit hr̃s. Sꝫ aduerte ꝙ iſte text. loquẽs i ſeruo hr̃ditario, ⁊ ſic ãte aditã hereditatẽ, ꝙ nõ acquirat futuro hr̃di poſſeſſioneꝫ alicuiꝰ rei hereditarie, vr̃ oĩno iudubitatꝰ. Et iſtud facit magnã difficultatẽ in iſto tex. ex quo heres futurus nõ erat de pꝛeſenti dñs nec poſſeſſoꝛ ſerui hereditarij ⁊ planũ eſt, ꝙ ẽt per ſeruũ in q̊ habemus plenũ dominiũ ſi eũ nõ poſſidemus non poſſumus acquirere poſſeſſionẽ vt in. §. pꝛecedenti. ⁊ in. §. itẽ acq̃rimꝰ. i ver. ſed ⁊ per eũ quãtominus per ſeruũ hereditariũ i q̊ ñ habemus nec dñium nec poſſeſſionẽ, ⁊ ſic tex. vr̃ penitus de idubitabili. ¶ Super hoc ſcribẽtes laboꝛant. Põt dici dubiuꝫ eſſe in iſto tex. an ſeruus hereditarius ꝑ ꝑ fictionẽ poſſit poſſeſſionẽ acquirere futuro heredi, qui poſtea adeũdo hereditatẽ fingit̃ vſq; ab initio retro heres a tẽpoꝛe moꝛtis teſtõꝛis. l. heres quoq;. ꝟ. de acq. here. Ne al's contingat teſtatoꝛẽ decedere ꝑ ꝑte tp̃ꝛis teſtatũ ⁊ ꝓ parte inteſtatũ ꝯ. l. iꝰ nr̃m nõ petit. ĩ. de reg. iur. Et iſto mõ tex. hic cõgruẽter tractaret ꝺ ſeruis fictis, hoc eſt q ꝑ fictionẽ poſtea fingunt̃ vſque retro noſtri. an ꝑ eos poſſit nobis acq̃ri poſſeſſio, qꝛ de eis nihil. ꝟ. fuerat tractatũ iſto mõ bñ ⁊ ꝑfecte cõpleretur iſte tractatꝰ. Sed caue ſubtiliter qꝛ tũc nihil fingitur circa poſſeſſionẽ q̃ ẽ fũdamentũ acquiſitionis in noſtro ꝓpoſito, ſꝫ dicã plenius. ĩ. i gl. ¶ Secũdo multũ aduerte circa tex. ibi. ꝙ ſit eiuſdẽ hr̃ditatis ſuper q̃bus verbis gl. ⁊ doc. nihil penitꝰ dicũt. Nan illa ṽba videt̃ iportare aliđ eſſe i alijs rebꝰ q nõ ſint eiuſdẽ hr̃ditatis. Cũ illđ relatiuũ ꝙ poſitũ ſine culpa videat̃ ſtare reſtrictiue. l. ea tñ adiectio. ꝺ le. iij. Et tñ rõnes q̃ aſſignãt̃ ꝑ gl. ⁊ do. q̃re ꝑ ſeruũ hr̃ditariũ nihil acq̃rat̃ qđ ſit eiuſdẽ hr̃ditatis, militãt ẽt in alijs rebꝰ. Gl. ⁊ doc. vt dixi nihil dicũt ſuꝑ illis ṽbis: ⁊ tñ ſunt multũ dubia, ⁊ eiſdẽ verbis q̃bꝰ hic, ẽt vtit̃ tex. i. l. hr̃s ꝑ ſeruũ. ꝟ. ꝺ acqui. here. Et ſic iſti tex. faciũt differẽtiã int̃ res hr̃ditarias q̃ nõ pñt acq̃ri ꝑ ſeruũ hr̃ditariũ, ⁊ alias res. ⁊ cũ tex. neget acq̃ſitionẽ in rebꝰ hr̃ditarijs, ergo i alijs nõ hr̃ditarijs vr̃ ꝯcedere. ¶ Ego iferꝰ i ſcđa ꝑte p̃n. gl. magne aſſignabo rõnẽ diuerſitatꝭ poſt Are. hic. Potes et dicere ꝙ iõ dubitet̃ ꝺ acq̃ſitiõe alicuiꝰ rei q̃ ſit i hr̃ditate: qꝛ minꝰ vr̃ dubiũ ꝺ alijs rebꝰ: qꝛ ſi nõ põt ꝑ ſeruũ hr̃ditariũ acq̃rere poſſeſ. alicuiꝰ rei hr̃ditarie, in quo hꝫ titulũ iuris ſaltẽ ſpe: ergo minꝰ in alijs rebus. Jtẽ cũ alie res hr̃ditarie debeant eodẽ titulo videbat̃ ꝙ acq̃ſita poſſeſſiõe vel dñio vniꝰ, alie ĩtelligerent̃ acq̃ſite, ex q̊ eodẽ iure debebant̃. Jtẽ cũ oẽs res hereditarie cõtineãtur ſub vno iure vl'i ꝙ eſt hr̃ditas, cẽſet̃ iuris interp̃tatiõe vna res: vt not. in. l. ſcimꝰ. in p̃n. ꝺ ver. obl. videbat̃ in eis facilioꝛ acq̃ſitio ꝯſequẽter maioꝛ dubitatio q̃ꝫ in alijs rebꝰ hr̃ditarijs. ¶ Tertio aduerte ꝙ ver. itaq;. veniẽs illatiue ad ꝓcedẽtia, loq̃t̃ qñ poſſeſſio ſerui legati ẽpti vel donati fuit pꝛius appꝛehenſa: alias per eũ nõ potuiſſet acquiri poſſeſſio alioꝝ. cũ alias nõ appꝛehẽſa poſſeſſiõe nõ habeat dñium neq; poſſeſſionẽ: iõ male venit inferẽdo ad pꝛimũ caſuꝫ, vbi nõ erat adita hereditas, ⁊ ſic nec dñiũ nec poſſeſſio q̃ſita futuro hr̃di, iõ iſta illatio nõ vr̃ bñ ſtare. Et poſito etiã ꝙ pꝛincipiũ iſtiꝰ tex. ⁊ ſic regula ãtiquoꝝ loqueret̃, qñ iaꝫ erat adita hr̃ditas pꝛout intelligit ſolꝰ Pau. de caſtr. hic, ⁊. ꝟ. retuli: tñ nõdũ erat appꝛehẽſa poſſeſſio rerũ hr̃ditariarũ, iuxta. l. cũ hr̃des. i pꝛin. ĩ. e. iõ cũ termini ſint diuerſi ⁊ ſeparati, illatio nõ vr̃ fieri ad ꝓpoſitũ. ¶ Jſta erit alia difficultas ad intellectũ text. ꝓpter q̃ Moder. Senẽ. hic tenet ꝙ etiã in pꝛima ꝑte tex. erat appꝛehẽſa poſſeſſio bona fide ꝑ hr̃dẽ futuꝝ iſtius ſerui hr̃ditarij: qꝛ eũ poſſidebat bona fide viuo adhuc teſtatoꝛe: nec ꝑ hoc ſequit̃ ꝙ hr̃ditatẽ poſtea huiꝰ teſtõꝛis adiuerit. Et ſic vides quũ variet̃ ĩtellectꝰ huiꝰ tex. qꝛ gl. ⁊ cõiter doct. intelligũt ꝙ in pꝛĩa ꝑte nõdũ erat adita hr̃ditas qꝛ adita hr̃ditate nõ diceret̃ ꝓpꝛie ſeruꝰ hr̃ditariꝰ. Jſte eſt cõis ĩtellectꝰ. Pau. de ca. ĩtelligit ꝙ imo erat adita hr̃ditas ⁊ ꝙ dicat̃ ſeruꝰ hr̃ditariꝰ large ⁊ impꝛopꝛie qđ nihil eſt dicere: Moder. vero Senẽ. tenet ꝙ nõ erat adita hr̃ditas. ſꝫ bñ erat app̃hẽſa poſſeſſio iſtiꝰ ſ̃ui hr̃ditarij viuo adhuc teſtõꝛe, ſꝫ iſti duo vltimi ĩtellectꝰ ⁊ Pau. ꝺ ca. ⁊ Mod. Senẽ. ĩpꝛopꝛiãt tex. ⁊ diuinãt. Jõ nõ recedas a cõi intellectu gl. ⁊ do. vt dicet̃ plenꝰ. ĩ. ſuꝑ gl. ¶ Jſtis ſic p̃miſſis ꝯdeſcẽdo ad tex. q hoc dicit. Per ſeruũ hr̃ditariũ nihil nobis hr̃ditatis acq̃rit̃ ſꝫ ꝑ emptũ ⁊ donatũ. alie res ẽpte ⁊ donate acq̃runt̃. h. ꝺ. ſ̃m Bar. ⁊ Jmo. ¶ Jſtud ſummariũ Bar. vr̃ in multis defectiuũ. Pꝛio dum ꝺt, ſꝫ ꝑ ẽptũ ⁊ donatũ, ⁊ nihil ꝺt ꝑ legatũ, ⁊ tñ iuriſcõ. p̃mo q̃ſiuit in ver. itaq;, nunqd regula ãtiquoꝝ, ſi plures ſ̃ui ſint legati, poſtea in verſ. idẽ tractatũ eſt, q̃ſiuit de pluribꝰ ſ̃uis ẽptis, vl' donatis: q̃re Bar. omiſit i ſummario: ã ꝑ ſeruũ legatũ alie res poſſint acq̃ri. Et ſi diceret qđ ex quo pꝛimo dixit ꝑ ſeruuꝫ hr̃ditariũ voluit cõpꝛehẽdere ſeruũ legatariuꝫ: Eſſet peſſime dicere: qꝛ ſeruꝰ legatariꝰ ꝺꝛ hr̃ditariꝰ: niſi impꝛopꝛijſſime. l. id tp̃s. §. j. ĩ. de vſuca. Jtẽ ⁊ foꝛtiꝰ ob. illud qđ p̃mo dixit Bar. ꝑ ſeruũ hr̃ditariũ qꝛ non potuit cõpꝛehẽdi ſeruus legatariꝰ: qꝛ per ſeruũ hereditariũ nihil nobis hereditati acq̃rit̃, ⁊ tñ ꝑ ſeruũ legatariũ põt relictoꝛũ acquiri poſſeſſio: ⁊ tex. ponit tãq̃ꝫ directo ꝯꝛĩa: ergo ſeruꝰ legatꝰ nullatenꝰ cadit i p̃ma parte ſummarij, q̃ eſt ꝑ ſerui hereditariũ. Jđ bñ cogita q̃re Bar. in ſummario omiſerit dicere de ſeruo legatario qđ plures erãt legati, cũ de eo. tex. exp̃ſſe dicat. ¶ Jte ſummariũ Bar. i alio euidẽter defectiuũ: qꝛ non ſummat ver. ſi ex ꝑte. nec verſ. itẽ dicẽdũ eſt. Jtẽ dũ Bar. ſubdit qđ iſtã mr̃iã habes magis clarã in. l. hr̃s ꝑ ſeruũ. ꝟ. de acq. here. Nõ credo qđ ſit verũ: nec ibi habes plꝰ claritatis q̃ꝫ hic. Jdeo omiſſo ſũmario Bar. ſũma ſic, per ſeruum in quo habemus titulum vniuerſalem hereditariũ: non acquiritur poſſeſſio rerũ hereditariarũ, ſicut in eo in quo habemꝰ titulũ ſingularem ex vltima volũtate vl' ex ꝯctu, vl' vniuerſalẽ ⁊ ſingularẽ ſimul. h. ꝺ. vl' ſic, ⁊ plenꝰ. Per ſeruũ hereditariũ nihil ꝙ ſit hereditatis põt acq̃ri alicui ex futuris heredibus, hoc pꝛimo. Sed per vnũ ex pluribus ſeruis legatis vel emptis aut donatis: bñ acq̃rit̃ poſſeſſio alioꝛũ aut ſcđo. Et per ſeruũ pꝛo ꝑte legatũ ⁊ pꝛo parte hereditariũ acq̃rit̃ poſſeſſio rei hereditarie: hoc tertio. Jtẽ ꝑ ſeruũ coẽm iuſſu dñi, acq̃rit̃ pars hr̃ditatis. h. ꝺ. q̃rto ⁊ vltimo, cõpletendo totũ tex. Et ſic hꝫ q̃tuoꝛ ꝑtes: q̃ patẽt in ſũmario. Scđo ibi itaq; agitat̃. Tertia ibi. ſi ex ꝑte. Quarta ⁊ vltĩa eſt ibi. idẽ dicẽdũ. ẽ.
1 ¶ † No. p̃mo ex iſto tex. qđ ꝑ ſeruũ hr̃ditariũ, nihil ꝙ ſit hr̃ditariũ põt nobis. acquiri. Et dũ tex. ꝺt ꝙ ſit eiuſdẽ hr̃ditatis: declarat includit tria qđ nec hereditatẽ: nec dñium rei hr̃ditarie, neq; poſſeſſionẽ nobis acq̃ri facit. l. p. hereditariũ. ꝟ. titu. j. ⁊. l. hr̃s per ſeruũ. de acq. here. Et ſic põdera dũ dixi

ſm gl.j.ꝙ nō acquirit hereditatis poſſeſſionē.Pondera:q2
iſto mō vr̄ ꝙ penes hereditatē ſit poſſeſſio.Contra text.in l.
j.§.Sceuola.ō.ſi quis teſt.lib.eſſe iuſ.fue.q2 nō hr̄ditas non
habeat animū:non poteſt poſſidere,vt ibi.Poſſes dicere ꝙ
qualis poſſeſſio ſit penes hereditatē iacentem,vt ē tex.no.i.l.
gerit.⁊ ibi Bart.in.ij.no.ad hoc no.ō.de acq.here.⁊ illū tex.
ad hoc reputat ſing.Lud.Ro.in.l.ei⁹ q in ꝓuincia.ō.ſi cert.
petat.¶ Iſta ſol.nō ſatiſfacit.Ideo meli⁹ rn̄de ꝙ lʒ gl.dicat
de poſſeſ.rei hereditarie nō ꝑ hoc ſequit ꝙ hr̄ditas poſſidea
tur.d.l.j.§.Sceuola.nec iſtō voluit gl.imo iteri hr̄ditate ia-
cēte a nullo poſſidet.d.§.Sceuola.ſicut ēt in.l.ſi me in vacuā.
2 §.fi.j.e.¶ †Limita iſtū tex.no.ſʒ Lud.Ro.⁊ do.Alex.hic qn̄
ſeru⁹ hr̄ditari⁹ vellet aliqd hereditariū acqrere futuro hr̄di
non vt ſeru⁹ ſʒ tanq̄ neg.geſt.tunc bn̄ poſſet.ꝑ tex.bonū in.l.ſi
me in vacuā.§.fi.in verbo nomine meo.j.e.De quo tex.oppo
nit gl.j.mag.facit.l.nunq̄.§.ſeru⁹.j.tit.j.ꝙ no.gl.i.§.itē acq-
rim⁹.in ver.ſʒ ⁊ ꝑ eū.ō.ea.l.facit tex.i.§.hec q̄ de ſeruis.j.e.l.
Iſta eſt pulchra limitatio ad hunc tex.ſi eſt vera ꝙ ſeru⁹ hr̄-
ditarius poſſit acquirere rem hereditariā tanq̄ negotiorū.
geſtor.¶ Iſta limitatio mihi nō plʒ:q2 eſſet facere ꝙ deciſio
huius tex.eſſet impoſita verbis ⁊ nō reb⁹,ꝯ.l.ij.in fi.cū ſimi.
C.cōis dele.⁊ de facili poſſet eludi regula antiquorū ⁊ huius
tex.ſi ſeruus hereditari⁹ acqrit vt negotiorū geſtor.Pre-
ſerti cū acqſitio poſſeſſionis pendeat a voluntate ſerui.§.hec
q̄ de ſeruis.j.e.l.Itē ob.iſte tex.q indefinite dt nō poſſe acq
ri ꝑ ſeruum hereditariū:ergo nec vt ꝑ negotiorū geſtorē.Itē
ſi tanq̄ negotiorū geſtor poſſet ſeru⁹ hr̄ditari⁹ acqrere:nulla
eſſet differentia inter res hereditarias,⁊ nō hereditarias:q2
oēs acqreret ſecuta ratificatiōe.argu.l.ſi ego.cū ibi no.ō.de
neg.geſt.⁊.d.l.ſi me in vacuā.§.j.e.Et tn̄ iſte text.facit diffe
rētia.Unde dicas ꝙ.d.l.ſi me in vacuā.§.fi.nō loquit in ſer-
3 uo hereditario ꝑut loquit iſte tex.¶ †Scđo ꝑncipalr no.ex
h tex.illō ꝙ ꝑ hūc tex.tʒ.And.de Iſer.ſummꝰ feudiſta.i.c.j.i
pri.in.ij.colū.qd ſit iueſt.Ubi refert audiuiſſe magnos iuriſ
ꝑitos tenere ꝙ ſi plures ſint acqſite titu.ſingu.puta ēpto,
donato,vl' legato:tūc ꝑ apphēſionē vni⁹ nō apphēdit poſſeſ-
ſio alioꝝ,q̄tūcūq; fuerit anim⁹ ⁊ itētio apphēdedi oēs,vt eſt
gl.ord.in.l.iij.in princ.vbi Bar.⁊ alij.j.e.Sʒ in vniuerſalib⁹
vbi plures res ſunt titulo vniuerſali:vt hereditario queſite
ſuſcit intrē vnā ea mēte vt alias habeā,tūc ꝑ acqſitionē vnius
rei intelligit apphēſa poſſeſſio aliarū rerū.c.iure acqſitarū:
mouebat ꝑ gl.in.l.reſtituta.in pri.ō.ad Treb.vbi ſi vna res
hereditaria reſtituat ꝑ heredē fideicōmiſſario,tota hr̄ditas i
telligit reſtituta,⁊ aſſerebāt dicti periti ita fuiſſe iudicatū.Sʒ
And.de Iſer.ibi late reprehendit,preſertim ꝑ iſtū tex.q lo-
quitur i ſeruo hereditario,⁊ ſic in tit.vniuerſali.¶ Et tn̄ vno
habito,non habet poſſeſſio alioꝝ:nec vna habita vel poſſeſſa:
alie eiuſdē tituli vident haberi,ad idē alleg.l.q abſenti.§.fi.⁊
l.predia.j.e.nec obſt.gl.in.d.l.reſtituta.in prin.q2 nō dicit ꝙ
vna re reſtituta,⁊ ſic poſſeſſa videantur alie poſſeſſe ſʒ bene dt
ꝙ reſtitute vna re itelligitur totū ius vniuerſale hereditariū
reſtitutū.ꝑut et reſpōdet Bart.in.d.l.ij.in princ.j.e.Iſtā de
ciſionē.Andr.Iſer.refert ⁊ ſimplr ſequit.d.Alex.in.d.l.iij.
in princ.in vlti.char.vbi diceret.j.e.¶ Sʒ tu aduerte ꝙ iſte
tex.nihil vr̄ ꝓbare:q2 i prima pte,vbi loquit ō titulo vniuer
ſali nō loquit qn̄ apprehenſa fuit poſſeſſio vnius ſerui heredi
tarij ſm cōem intellectū gl.⁊ doc.imo nullius adhuc erat ap-
4 prehenſa poſſeſſio,⁊ ſic iſte text.nihil facit.¶ †Tertio no.in
ver.ſi ex parte.ſm mod.hic ꝙ ꝑ ꝑ qualitatē ꝑmiſſiuā inherē-
tē ſeruo:q2 legatus poſſʒ q̄rere alias res hereditarias:non
obſtante alia qualitate prohibitiua:q2 ſi hereditarius.Et ſic
no.ꝙ vbi cōcurrunt in eodem ſubiecto vtraq; qualitas,poti⁹
attēdit qualitas ꝑmiſſiua q̄ ꝓhibitiua.¶ Tu adde vltra eos
illud qō no.Gemi.in.c.ſtatutū.§.cū vero.per gl.ibi in verbo
eiuſdē ciuitatis.de reſcrip.in.vj.ꝙ vbi in ꝑſonā vnius ꝯcur-
rūt due qualitas,⁊ reſpectu vnius reſultat diſpoſitio affirma
tiua,⁊ reſpectu alterius ꝓhibitiua.attēdenda eſt affirmati-
ua quo ad verificationē diſpoſitiōis,vt ibi ꝑ eū.¶ Itē adde
ꝙ idē videtur ſi in diuerſis ſubiectis cōcurrāt iſte qualitates
ꝑ text.not.in l.ſi is qui duos.ō.de li.leg.Nō poſſet eſſe:q2 q̄-
litas permiſſiua,tollit obſtaculū prohibitiōis vt in gl.Sicut
5 in ſimili †dicit Bar.i.l.ſi qs in graui.§ fi.ō.ad ſenatuſcō.ſilt.
qn̄ cauſa q̄ ꝓdeſt eſt potentior ita offuſcat ⁊ perimit illā q no-
cet.tunc attendit cauſa que prodeſt.l.iij.§.ſi quis pala.j.de
6 iure fiſ.glo.⁊ Bar.in.l.iij.ver.j.de vſuca ¶ †Alibi tn̄ notat
Bar.in.l.ij.in princi.per illū text.ō.de ſuſpec.tuto.ꝙ qn̄ ſūt
due regule:vna permiſſiua,alia prohibitiua,poti⁹ attēdit re-
gula prohibitiua,⁊ ꝓbat Bar.ſic.Nā regula ē,ꝙ qlibet pōt
accuſare tutorē de ſuſpecto.l.j.§.conſequens ꝙ eo.titu.alia ē
ꝙ libert⁹ non pōt accuſare patronum.l.qui accuſare.in fi.j.
de accu.⁊ illa preualet vt ibi per eū.¶ Sed certe iſta iductio
Bart.non eſt bona,⁊ ſemper eā reprehēdi.nā ibi iō eſt:q2 iſta
de liberto eſt ſpeciale.Alia vero regula eſt gn̄alis,⁊ generi ꝑ
ſpeciē derogatur.l.vxorem.§.feliciſſimo.ō.de l.iij.c.quis ti.
bi ⁊.c.dudum.circa mediū.de ꝑben.in.vj.tn̄ idē ēt not.Bal.
in.l.ſi Ruffinus.in primo no.per illū:tex.vbi dixi.ō teſta.mi
lit.facit tex.in.l.ſi adulteriū cū inceſtu.§.liberto.j.ad.l.Iul.
7 de adulte.¶ †Limita ex eo ꝙ no.decidit Bal.in.l.ſi quis de
curio.in vit.col.C.ad.l.Corn.de fal.per illū tex.vbi ꝙ ſi ſtatu
tū diſponat ꝙ ꝯ aduocatū nō poſſi inquiri,iſta eſt regula ꝓhi
bitiua,aliō ſtatutū diſponit ꝙ ꝯ militē poſſit inqri.Pone qō
aliqs ſit aduocat⁹ ⁊ miles,⁊ delinquat,an ꝯ eū poterit inqri,
⁊ ſic an attēdet qualitas ꝓhibitiua:q2 ſit aduocatus:an qua
litas ꝑmiſſiua,q2 ſit miles.Et determinat ꝙ ſi delictū ſit idif
ferens,debeat attēdi cui magis faueat ius cōmune:q2 ius cō
mune nō ita de facili tollitur ſicut priuilegiū.l.eius militis.
§.ſi militia miſſus.ō.de mili.teſta.Et ſi de iure cōi ſit tale de
lictū pro quo poſſit inquiri,inquiret tanq̄ ꝯ militē,al's ſecus.
Et cū illa deciſione Bal.tʒ Pet.de ancha.in cōmento.c.ca.
nonū ſtatuta.de cōſtitu.in ver quero de ſtatuto quo cauet ꝙ ꝯ
ō cretū,tʒ ēt do.Alexā.in cōſ.c.iij.volu.incip.ex inſpecti.au
8 dictorū ſtatutoꝝ ad fin.¶ †Quarto ⁊ vltimo not.ex ver.fi.ꝙ
ſi teſtator ſeruū cōmunē ſibi ⁊ alteri inſtituit heredē:per hoc
non videtur velle illū ſeruū eſſe libertū,⁊ heredē:ꝙ videtur ꝯ
tex.in.lege.j.C.de com.ſer.manumiſ.Sed dic quod ille tex.
procedit qn̄ apparet quod teſtator voluit illū eſſe liberū ⁊ he
redē:alias in dubio preſumitur ꝙ teſtator voluit ꝙ hr̄ditas ꝑ
cōmunem ſeruū acquirat ſocio,vt ibidē dt gl.⁊ latius Salic.
¶ Expeditis textualib⁹ capio gl.magnā in verbo per vnum
reliquoꝝ.Quā diuide in tres partes principa.In prima de-
clarādo tex.remouet vnū ꝯtrariū.In ſcđa qrit q̄ ſit rō diuerſita
tis inter primū ⁊ ſm caſū tex.In tertia prope fi.querit ō alia
q̄ōne.ſecunda ibi,ſed que eſt ratio,tertia ⁊ vlti.eſt ibi,ſʒ quid
ſi habeā vſumfrctū,expediā iſtā gl.per partes.¶ Redeo er-
go ad primā ptē i qua gl.vt dixi remouet vnū ꝯtrariū,iſtud ꝯtrariū
poteſt formari dupliciter.Primo ſm Bar.ſic.Per ſeruū
quē non poſſidemus nō acquiritur nobis poſſeſſio,vt in.§.ꝑ-
cedenti.⁊ in.§.item acquirimus.ō.ea.l.ſed ſeruum emptum
vel donatum antequam trādatur non poſſidemus:q2 ex ſolo
titulo abſque apprehenſione non acquiritur poſſeſſio.l.ſi ex
ſtipulatione infra.eodē.l.eum qui in princ.j.de fur.l.ſi ager.
vbi gl.not.ō.de rei ven.gl.fatetur contrarium qō iſte tex.in-
telligatur apprehenſa poſſeſſione talis ſerui legati empti vel
donati.Secundo modo ⁊ melius poteſt formari iſtud con-
trarium aliter.ex eo ꝙ gloſſ.dicit nō vt poſſeſſo vno per eum
videat ⁊ ceteros poſſidere,nā apprehenſio poſſeſſiōis vni⁹ rei
nō infert apprehenſionē poſſeſſionis aliarum rerum etiā in
pluribus ſeruis pariter donatis.vt in.l.predia.j.e.Sed tex.
hinc videt innuere ꝙ apprehēſo vno ex pluribus ſeruis em-
ptis vel donatis,intelligat apprehēſa poſſeſſio alioꝝ.Sl'.ſi
tex ꝯtriū,⁊ ꝙ intentio iuriſcōſulti nō eſt ita dicere,ſed quod ſi
apprehendat vnum ex pluribus ſeruis emptis vel donatis
poteſt per eum poſtea acquirere poſſeſſionē aliorū ſeruorū,
tu iunge ſimul vtranq; oppoſitionē ⁊ erit meli⁹.¶ In iſta er-
go prima parte gl.habes intellectū ad ver.itaq; agitat,q in-
telligat interueniente apprehēſione vnius ſerui:alias ex ſolo
titulo nō transfert dominium neq; poſſeſſio,niſi in legato vbi
ex ſolo titulo trāſfertur dominium ipſo iure in legatariū,vt i
gl.ſi.ergo in iſto text.in ſeruo empto vl' donato ſi nō eſſet ap-
prehenſa poſſeſſio,ibi non eſſet nec dominiū nec poſſeſſio,⁊ ꝑ
ſeruum quem non poſſidemus pōt nobis acquiri poſſeſſio vt
in §.precedenti.in.§.itē acquirimus.vbi dixi.ō.ea.l.neceſſa
rio ergo iſte ver.itaque.intelligitur apprehēſa pri⁹ poſſeſſio-
ne iſti⁹ ſerui:tūc bn̄ ꝑ eū poſſum⁹ acquirere poſſeſſionē alioꝝ
ſeruorum emptorū vel donatorum.⁊ cū gl.trāſeunt Bart.⁊
alij.¶ Sʒ aduerte,licet omnes ita teneant:tn̄ iſta eſt diuina-
tio ad hunc text.qui de apprehēſione ſerui nihil dicit,ꝙ eſſet
apphēſa poſſeſſio iſtud eſt facti,⁊ facta autē nō ꝑſumūtur niſi
ꝓbent.l.in bello.§.facte.ō cap.Scđo ⁊ fortius,ſi iſte verſicu.
itaq;.intelligeret prout glo.⁊ oēs intelligūt.ſ.apprehēſa poſ-
ſeſſiōe,certe tūc hʒ verū dominiū ⁊ verā poſſeſſionē i eo.l.tra
ditionibus.C.de pac.⁊.§.per traditionem.inſti.de rerū diui
ſio.ergo tunc eſſet penitus de idubitabili ꝙ per eum acqri
poſſeſſionem aliorū:q2 indubitatū videtur ꝙ per ſeruū meū
proprium,in quo habeo dominū poſſeſſionē mediāte apphē-
ſione poſſum acquirere poſſeſſionem aliorum.§.Item acqui-
rimus.ō.ea.l.Tn̄ ad hoc poſſes reſpondere quod dubiū facie
bat:q2 erant partes,⁊ ſic videbatur quod vnus nō poſſet ap-
prehendere poſſeſſionem aliorū.Et iſtud videtur ꝯſiderate
text.ibi ſi pariter empti.¶ Tertio ꝯtra iſtum intellectū glo.
⁊ docto-

⁊ doc. fortiter facit: qꝛ ſi ver. itaqꝫ ītelligit apphēſa poſſeſſio
ne: ergo iſte ver. qui venit ad regulā veterū illatiue: nō bñ ſta
ret ſi loqueret apprehēſa poſſeſſiōe illius ſerui, hereditarij, ⁊
ſic iſte ver. loqueretur ī terminis diuerſis ⁊ ſeparatis a pma
parte text. ⁊ ſic a regula antiquorū. ergo nō bñ ſtaret illatio.
Et ꝓpterea ſemꝑ putaui ꝙ ēt tex. in. j. parte poſſit loq apphē
ſa poſſeſſione ſerui hereditarij, prout in gñralitate ſui poteſt
loqui tex. ⁊ tunc ēt per eū licet apprehēſum: non acquirit poſ
ſeſſio aliarum hereditariarum, ⁊ quamuis ſit apprehēſa poſ
ſeſſio vniꝰ ſerui hereditarij nō ꝑ hoc ſeqtur ꝙ ſit adita here
ditas, vt. j. dicā in ſecūda parte in prin. huius gl. iſto mō be
ne ſtabit illatio in ꝟ. itaqꝫ. qꝛ tūc erit paritas terminoꝝ, lꝫ di
uerſum iꝰ. Et rō diuerſitatis iuris ponit. j. in. ij. parte ¶ Itē
inquātū gl. i iſta prima parte dicit: niſi in legatis in quibus
ſine poſſeſſione querit dominiū, iſta particula gl. ītelligit alte
ro de quatuor modis. Primo mō ſcḋm Bar. ⁊ antiquos ꝙ iſta
gl. ſe referat ad tex. vt ſic faciat ad ꝓpoſitū, ⁊ velit ꝙ in ſeruis
legatis ꝑ vnū eorū acquirat nobis poſſeſſio aliorū ſeruorum
abſqꝫ apprehēſione poſſeſſionis iſtiꝰ ſerui legatarij. Iſta glo.
ſic intellecta reprehēdit ꝑ Bar. ⁊ alios: qꝛ lꝫ in legatis acqra
tur ipſo iure dñiū: tñ nō acquirit poſſeſſio. l. cū heredes. in pri
ci. j. eo. ⁊ l. ſi fratres. §. idē reſpōdet ſcḋo. ff. ꝓ ſocio. ⁊ acquiſi
tio que ſit per ſeruū nō ſit ratione dñij, ſꝫ ratiōe poſſeſſiōis vt
pluries dixi. ¶ Sꝫ aduerte qꝛ textus allegati ꝑ Bart. in d. l.
cum heredes. in prin. ⁊ in dicta. l. ſi fratres. §. idē reſpondet
loquuntur in titulo vniuerſali hereditatis vl ſocietatis, ⁊ nos
loquimur in titulo particulari legati. ergo illa iura nō bñ vi
det allegari per Bar. Sꝫ Bar. voluit ſic inducere qꝛ ſi in ti
tulo vniuerſali. in quo transfertur dominiū ſine apprehēſio
ne: nō tñ transfertur poſſeſſio niſi apprehēdat ergo multo mi
nus in titulo particulari legati. Sed aduerte qꝛ gl. dꝫ intelli
gi ſcḋm legē quā allegat, ⁊ lex a titio allegata per gl. loqt de do
mino ⁊ nō d poſſeſſione, ⁊ tanto magis: qꝛ gl. ita expreſſe lo
quitur de dominio. Et ꝓpterea Ange. ⁊ Imo. ſcḋo mō intel
ligūt iſtā particulā gl. put iacet: non referēdo eā ad pcedētia,
⁊ iſto mō gl. bñ loquitur in ſe: qꝛ bñ verū ē ꝙ in legatis acqui
rit dominiū ſine poſſeſſione. ¶ Tertio mō ⁊ ſubtilius, pōt in
telligi. gl. ꝙ ſerui legati, legatariꝰ ñ hꝫ poſſeſſionē ſine apphē
ſione, ſꝫ bñ hꝫ dñiū, ⁊ rōne dominii ſeruꝰ acquirit mihi poſſeſ
ſionē aliorū, ſi ipſe ab alio nō poſſideatur. l. ſi me ī vacuā. §. fi.
j. eo. Iſta declaratio nō eſt vera: qꝛ ꝑ ſeruū quē nō poſſidemꝰ,
non acqrit nobis poſſeſſio. vt eſt text. in. §. fi. j. ea. l. et ſi dñiū in
eo habemꝰ. vt in. §. pcedēti. ⁊ l. ſi ſeruꝰ de poſitus. §. j. ff. de no
xa. Bar. in. l. iij. §. ex ꝯtrario. in. ij. col. j. e. ¶ Quarto mō ſubtilit
intellexit do. Alex. ſaluando eā. Nā ſcḋm eū, vult dicere iſta gl.
ꝙ licet per ſeruum hereditariū non acquiratur dominium
aliarum rerum hereditarꝝ heredi: tñ per ſeruū legatum
poteſt acquiri dominiū aliorū ſeruoꝝ legatorū ipſi legatario
cum acquiſitio talis dominij fiat ſine poſſeſſione. d. l. a Titio.
Iſta declaratio do. Alex. eſt deterior ceteris oībus: qꝛ domi
niū aliorū ſeruorum legatorum erat ipſo iure tranſlatum in
legatarium ſicut ⁊ iſtiꝰ ſerui per reg. d. l. a Titio. vnde ꝑ iſtū
ſeruū fruſtra acquireret dominiū alioꝝ, cū iā illḋ habeat ipſo
9 iure, vnḋ teneas ſcḋā declarationē ſuperius poſitā. † Venio ad
ſecūdā pertē principalē gl. ibi ſꝫ q̄ ē rō vbi gl. q̄rit q̄ ſit rō di
uerſitatis inter primū ⁊ ſcḋm caſū huiꝰ tex. quare per ſeruū in
quo habemus titulum vl'em hereditariū non poſſit acquiri
poſſeſſio alicuius rei hereditarie, ⁊ tamen ſecus ſit in ſeruo in
quo habemus titulū ſingularē ex ēpto legato vel donato qꝛ
per eū poſſumus acquirere poſſeſſionē alioꝝ. Glo. vr̄ aſſigna
re quatuor rōnes dr̄ie: tamē in effectu nō ſunt niſi due. Nā ter
tia eſt declaratio prime, vt ēt dicit Bart. ⁊ quarta q̄ eſt per. l.
Pau. al's incipit ꝓcuratorē. C. d acqui. her. put ēt dt gl. non
eſt generalis: qꝛ ſolum poneret rōnē quare per ſeruum here
ditariū nō poſſit ipſa q̄ri ipſa hereditas. Sꝫ iſte tex. dubitat
ēt de poſſeſſione alicuꝰ rei hereditarie. an poſſit acquiri per
ſeruū hr̄ditariū, ⁊ ad h nō vadit quarta rō gl. ¶ Iſtā rōnē dif
ferentie aſſignatā per gl. inter primū ⁊ ſcḋm caſū ſequuntur an
tiqui ⁊ poſt eos Bar. Imo. Lud. ⁊ d. Alex. hic Bar. ⁊ Imo.
in. l. heres per ſeruū. ff. de acqui. hr̄. ⁊ ibidē gl. eādē rōnē tꝫ.
¶ Iſtā rōnē impugnāt Ang. Raph. Cu. Paul. de Ca. ⁊ Are.
hic Ang. Rap. Cu. Pau. d Ca. Lu. Ro. ⁊ Aret. in. d. l. heres.
per ſeruum. moti per ver. ſed ſi ex parte. in hoc text. vbi adita
erat hereditas qḋ ptꝫ: qꝛ aliter legatū nō ḋberetur. l. ſi nemo.
ff. de teſta. tute. ⁊ l. eā quā. C. de fideic. ⁊ tamē ibi per ſeruum
poſt aditam hereditatē q̄uis non dicitur amplius hr̄ditariꝰ
nō potuiſſet acquiri niſi habuiſſet aliā qualitatem: quia erat
legatarius. Sed ad iſtū tex. clare reſpōdetur prout etiā reſ
pōdet Io. de Imo. ꝙ ibi erat adita hereditas per coheredē, ⁊
nō per illū cui ſeruꝰ erat prelegatꝰ, ⁊ ſic eiꝰ reſpectu erat here
ditariꝰ ſeruꝰ, lꝫ ex illo capite nō potuiſſet per eū acquirere niſi
ſi habuiſſet aliā qualitate qḋ erat legatariꝰ, ⁊ ſuꝑ hoc latiꝰ in
ſiſtit Aret. hic. ſꝫ nō expedit qꝛ reſpōſio ꝙ dedi ex plana omiſ
ſis leuibus, contra iſtam rōnem gl. quatuor ſtringunt. Pri
mo: qꝛ ſi iſtud principium loquitur in ſeruo hereditario ante
aditā hr̄ditate: tex. erit penitus ſine aliquo dubio: qꝛ hr̄s fu
turus qui nō erat dñs nec poſſeſſor ſerui: nō poterat ꝑ eū ali
quid hr̄ditatis acqrere, imo ꝙ fortiꝰ nec aliqḋ ꝙ nō eēt here
ditatis: qꝛ ſi ꝑ ſeruū in quo habemꝰ plenū dñium, ſi ipſum nō
poſſideamꝰ: nō poſſumꝰ acquirere poſſeſſionē, vt eſt tex. in. §.
prece. ⁊ in. §. itē acquirimꝰ. in verſ. ſꝫ ⁊ ꝑ eum. ff. e. quāto mi
nus erat dubitādū de ſeruo iſto hr̄ditario, in quo neqꝫ dñium
neqꝫ poſſeſſionē habemꝰ ꝙ ꝑ eū nō debeat poſſe acquiri poſ
ſeſſio futuro heredi. ¶ Huic difficultati reſpōdēt ſubtiliter ⁊
colorate Mod. ſenē. hic ꝙ ratio dubitādi in iſto tex. an ꝑ ſer
uū hr̄ditariū ante aditā hereditatē poſſet acquiri fuit: qꝛ lꝫ d
preſenti nō haberet dñiū neqꝫ poſſeſſionē tñ qꝛ adita hr̄ditate
fingit vſqꝫ retro hr̄s l. hr̄s q̄qꝫ. ff. de acqr. here. ne al's teſtator
decedat pro parte teſtatꝰ ⁊ ꝓ parte inteſtatꝰ, contra reg.
l. ius nr̄m nō patit. j. de reg. iur. Et ſic acquiſitio fingit facta
poſt aditā hr̄ditatē, iō videbat valere. Pro hoc facit tex. val
de no. in. l. ſi ex re. §. fi. d ſtipu. ſeruo. vbi q̄rit tex. an ſeruꝰ hr̄di
tariꝰ poſſit ſtipulari futuro hr̄di. Primo dicit videri ꝙ non:
qꝛ illo tp̄e heres eſt extraneꝰ, ex quo nondū adiuit hr̄ditatem.
Cōtrariū determinat iuriſcō. iſta rōne formali: qꝛ cui poſtea
hr̄s extiteris, vr̄ ex mortis tp̄e defuncto ſucceſſiſſe, ⁊ bona eſt
argumētatio de ſtipulatiōe ad poſſeſſionē ⁊ econtra. l. q̄uis
ſaltꝰ. j. eo. Iſta fuit ſubtilis rō dubitādi in hoc text. qua non
10 obſtāte ꝯtrariū determinat iuriſcō. hic. † Ex quo no. habes ꝙ ac
q̄ſitio poſſeſſiōis facta ꝑ ſeruū hr̄ditariū nō ꝯualidat ex fictio
ne. lꝫ poſtea hr̄s adeūdo hr̄ditatē fingat vſqꝫ retro ſemꝑ fuiſ
11 ſe heres. † Et ſi dicat quare acquiſitio per ſtipulationē ꝯua
lidat ex fictione. d. l. ſi ex re. §. fi. ⁊ non acqſitio poſſeſſiōis ar
guēdo de ſtipulatiōe ad poſſeſſionē vt dixi. Reſpondēt pfati.
Mod. ſenē. hic, qḋ rō eſt: qꝛ ſtipl'o hꝫ multū iuris: iō ꝯualidat
ex fictiōe, ſecus in poſſeſſiōe q̄ hꝫ multū facti. §. i. ⁊. §. ſi vir. ff.
ea. l. iō nō ꝯualidat ꝑ fictionē. Iſta differētia ꝓbat in. l. iuſto.
in fi. ⁊ meliꝰ in fi. §. fi. j. tit. j. vbi apprehēſio poſſeſſionis facta
ex cā peculiari per ſeruū hr̄ditariū: cōualidat aditiōe poſtea
ſecuta propter cām peculij: qꝛ tunc poſſeſſio hꝫ plꝰ iuris quā
facti vt ꝑ gl. ⁊ doc. in. l. poſſeſſio q̄qꝫ. §. j. eo. Et ſcḋm gl. Bar. in
d. l. fi. §. fi. j. tit. j. ꝯualidat ex retro a die adepte poſſeſſiōis. l.
fin. j. de caſtrē. pecu. ¶ Tu aduerte lꝫ. iſta rō dubitādi ad hūc
tex. ſubtiliter aſſignata ꝑ Moder. ſenē. videat prīa frōte mul
tū applaudere auribꝰ audictiū: tñ nō eſt bona ⁊ hꝫ fallatiā ex
preſſam, qꝛ adita hr̄ditate, lꝫ tp̄e mortis teſtatoris fingat hr̄s
dñs rerū hr̄ditariarū: non tñ fingit retro fuiſſe poſſeſſor ſerui
hr̄ditarij. Patet: qꝛ eſto ꝙ ſim hr̄s nō tñ eſt mihi q̄ſita poſſeſ
ſio reꝝ hr̄ditariarū niſi eas actualiter apphēdā. l. cū hr̄des. in
prin. j. eo. Sꝫ acquiſitio poſſeſſiōis in ſeruo pēdet nō a domi
nio ipſius ſerui ſꝫ ab eiꝰ poſſeſſiōe vt eſt text. in. §. precedēti.
Et tex. in. §. itē acquirimꝰ vbi dixi ſupra ea. l. Niſi diceres ſu
ſtinēdo predictā rōnē ꝙ ex quo fingitur vſqꝫ retro heres a tē
pore adite hereditatis. Et ſic fingitur quod acquiſitio fuerit
facta poſt aditam hereditatem. Et ſic eo tempore quo iſte ſer
uus fingitur eſſe proprius heredis. Iſtud dominium fictum
videbatur ſufficere ad hoc vt ſeruus acquirat heredi: ex quo
tunc talis ſeruus a nemine poſſidebatur. d. §. Item acquiri
mus. ff. ea. l. ⁊ l. ſi me in vacuam. §. fi. j. eo. dato ergo quod nō
fingatur poſſeſſio ſerui retro: tamen videbatur ſufficere do
minium fictum: ex quo iſte ſeruus hereditarius neutro tēpo
re per neminem poſſidebatur. ⁊ iſto modo tex. iſte poterat ha
bere probabile ⁊ ſubtile dubium. ¶ Secundo contra rationē
glo. ſtringit iſte tex. in verſi. itaqꝫ. qui venit illatiue ex prece
dentibus, ⁊ loquitur quādo poſſeſſio ſerui ēpti vel donati fuit
prius apprehenſa alias per eum non potuiſſet acquiri poſ
ſeſſio aliorum, vt tenet iſta gloſ. in princ. ⁊ omnes ſequuntur:
ergo etiam principium huius text. dꝫ intelligi. quando ſeruꝰ
hereditarius fuit apprehenſus alias illatio non bene veniret
in verſi. itaqꝫ ſi erat apprehenſus. ergo non erat amplius he
reditarius: qꝛ ſi iſte ſeruꝰ poſſidebat ab herede: ergo erat adi
ta hr̄ditas. l. j. ⁊. ij. C. de repu. here. Huic difficultati reſpōdet
do. Alex. ꝙ dilatio poſita ī ver. itaqꝫ. fit ad caſum pcedētē ſed
nō per ꝙ in princ. nō erat apprehēſa poſſeſſio ſerui hr̄ditarij
ſicut in verſi. itaqꝫ. ſed nihil eſt dicere, eſt truffa, ergo aliter ſta
tim infra rñdebo. ¶ Tertio iſta rō gl. ſcḋm Rapha. cuma. ꝯ
fundit ꝑ tex. in. l. q abſenti. §. fi. j. eo. vbi tex. loquit de tp̄e poſt
aditā hr̄ditatē, ⁊ tñ vr̄ velle ꝙ ille ſeruꝰ euenitſſet heredi in to
tū ex cauſa hereditaria quod non potuiſſet acquirere poſſeſ
ſionem rei hereditarie, ⁊ tamē erat poſt aditam hereditatem

ergo rō gl.nō ē bona,ſed ad illū text.rn̄de triplicit. Primo.
q̄ ibi non erat adita hereditas vt p gl.fi.ꝛ alios ibi,vel ꝙ ibi
neceſſario intelligit tex.qn̄ erat inſtitutus heres ſub ꝯditiōe
vt p Jac.de Are.Bar.ꝛ alios ibi,ſi ſub ꝯditiōe ergo nō po-
terat adiri hereditas,vel tertio,dū ibi dr̄:qꝛ nō ſeru⁹ iure hr̄
ditario:nō dꝫ ibi ſumi argumētū a ꝯ̄rio ſenſu ꝙ ſi euenīſſet iu
re hr̄ditario non potuiſſet per eum acquirere poſſeſſionē qꝛ
reſultaret abſurdus intellect⁹ ꝯ̄.§.itē acquirim⁹.in verſiculo
Itē heres.ſ̄.e.l. ¶ Quarto ꝛ vltimo ꝯ̄ rōnē gl.fortit obſtat.
Nā ſi iſte tex.in principio procederet,eo qꝛ ante aditam hr̄-
ditatem non eſt ſeruus proprius heredis,idō non poteſt ei ac-
quirere,vt dicit gl.Certe ſm̄ iſtā rationē,ſicut non pōt acqui-
rere aliquid ꝙ ſit hereditariū,ita nec aliq̄d aliud q̄d nō eſſet
hereditarium,cuꝫ eadē rōne militet.Et tn̄ ꝯ̄riū vult iſte tex.
dum dicit ꝙ eiuſdē ſit hereditatis† cum illud relatiuum ꝙ ſi-
ne copula ſtet reſtrictiue.l.ea tn̄ adiectio.de legat.iij.Idē q̄d
hic vult etiam tex.in.l.hr̄s per ſeruū.ſ̄.de acq her.ꝛ in.l.per
hr̄ditariū ſeruū.ſ̄.tit.j.ꝛ.l.q abſenti.§.fin.j̄.e.Iſti oēs text.
faciunt differētiā inter res hereditarias.ꝛ alias res nō hr̄di
tarias.ꝛ negando acquiſitionē poſſeſſionis tm̄ in reb⁹ heredi
tarijs ergo in alijs non hr̄ditarijs cōcedere vident.Et tn̄ rō
gl.militat pariter in vtroq̄ caſu:ergo non eſt vera,ꝛ hic nun
quam vidi bonuꝫ reſponſum. ¶ Propter iſtas difficultates
Rapha.cu.d.Pet.de bexu.do.Jac.bu.ꝛ do.Piere.tortus
hic,ꝛ Rap.cu.in.l.heres p ſeruū.ſ̄.d acq.hr̄.dicunt ꝙ nō pōt
aſſignari bona rō diuerſitatis,ſꝫ ē neceſſe dicere,put dt text.
in.l.non omnium.ſ̄.de leg.ꝙ non omnium que a maioribus
tradita ſunt cōgrua rō reddi pōt.ꝛ ideo tex.vult ꝙ iſta regu
la veterū non ſit vlterius pducenda:qa non hꝫ rōnem ſed ita
veteres putauerunt,ſed iſtud nihil eſſet dicere. ¶ Aliā ꝛ q̄-
dā ſubtilē rōnē diuerſitatis aſſignat Aret.hic:qꝛ ſeruus hr̄-
ditarius continet vna cum alijs rebus hereditarijs ſub vno
iure vniuerſali quod eſt hr̄ditas.Unde oēs res hereditarie
cōtente ſub iſto iure vniuerſali,cenſetur vna res iuris inter-
pretatiōe,ꝛ nō plures.Sicut qn̄ corpoꝝ vniuerſitatis ſub ſti
pulatiōe ꝯtinet,dr̄ vna ſtiplo.l.ſcire debem⁹.i prin.ꝛ ibi late
Bar.de ver.obl.vnde vna res hr̄ditaria nō pōt p aliā acqri:
qꝛ.ea res p ſeipſā acqreret ꝙ ē abſurdū:qꝛ inter rē acqrētē ꝛ
eā q̄ acqrit dꝫ eſſe diuerſitas.ꝛ ſic iter agēs ꝛ patiēs dꝫ eē di
ſtinc.l.ij.j̄.de ſtipu.ſeruo.ꝛ.c.fin.de inſti.Iſta rō ceſſat ī alijs
reb⁹ nō hr̄ditarijs.Et pptera iſte tex.reſtrictiue dt p ſeruū
hr̄ditariū non poſſe acquiri quod ſit eiuſdem hr̄ditatis.Et ꝙ
iſta ſit vera rō patet p tex.in l.per hr̄ditariū.ſ̄.tit.j.duꝫ dt p
hereditariū ſeruum qui eſt eiuſdē hereditatis heredi acqui-
ri nō pōt,ꝛ apertius per iſtū tex.in ver.ita vbi iuriſcōſul.illa-
tiue dubitauit,quid in pluribus ſeruis ſimul legatis emptis
vel donatis:an per vnū poſſet acquiri poſſeſſio aliorū,ꝛ nulla
alia potuit eſſe rō dubitādi:niſi propter vnitatem diſpoſitio
tionis,ꝛ cum myſterio dicit tex.ibi,ſi pariter empti vel dona
ti ſunt tn̄ contrarium determinat text.eo qꝛ in contractibus
ꝛ in legatis plures res lꝫ nominate ſub vna diſpoſitiōe tn̄ cō
ſiderantur vt plures.ꝛ non vt vna.d.l.ſcire debemus in p̄nc.
ēt ſi plures res vno pretio vendant.l.ꝛ ſi vno.ſ̄.de actio.ēpt.
lꝫ q̄ ad q̄d reputet vna emptio.l.ſi duos quis.ſ̄.de cōtrahē.
emp.ꝛ.l.ꝙ ſi vno in prin.ſ̄.de in diē adic.declarat Barto.in
d.l.ſcire debemus.in princi.vbi dixi. ¶ Iſtam ſubtilem ꝛ p-
egrinam rationē deprehendunt Mod.ſcē.hic ad fi.ſi donati
eſſent vel legati.x.ſerui ſimul,ſine ſpeciali enumeratiōe,ex q̊
eſſet vna donatio vl' vnū legatū:vt.l.ſi ex toto.§.fi.ff.d.l.j.tra
dit in d.l.ſcire debemus.in pricipio:nō pcederet iſte tex.ꝯ-
tra eius gn̄ralitatē.Sꝫ ad hoc rn̄det.Aret.ꝙ non eſt ſimpli-
citer vna,ſed quo ad quid vt declarat in d.l.ſcire debemus.ī
prin.ꝛ ibi dixi. ¶ Scdo mouentur:qꝛ ſi plures res hr̄ditarie
cenſerent vna res,vt vult Are.certe apprehenſa poſſeſſione
vni⁹ rei hereditarie tāq̄ partis rei cenſeret apprehēſa poſſeſ
ſio aliaꝝ,vt eſt text.in.l.iij.in prin.j̄.eo.Sꝫ hoc ē falſū:vt.l.cū
heredes.in prin.j̄.eo.tenēt Bar.ꝛ omnes in d.l.iij.in pric.j̄.
e.Sed tu ad hoc no.rn̄de ꝙ hr̄ditas eſt vnū ius vniuerſale iu
ris interpretatione,verū ē reſpectu rerū hereditariarū,ſꝫ nō
reſpectu poſſeſſionis ipſarū rerū hereditariarū eo qꝛ poſſeſ-
ſio non reperitur in hereditate.l.j.§.Sceuola.ſ̄.ſi quis teſta.
liber eſſe iuſ.fue.ꝛ.l.deniq̄.ſ̄.ex qb.cau.ma.Ideo vnitas q̄
cauſaretur ex iure hr̄ditario reſpectu rerū hereditariaꝝ non
extendit acquiſitione poſſeſſionis,vt apprehenſa poſſeſſione
vnius poſſeſſio aliarū rerū hereditariarū cenſeatur apprehē
ſa,vt in iurib⁹ pealle.Et iſta eſt mera veritas. ¶ Tertio mo
uentur per tex.in.l.qui abſenti.§.fi.j.e.Sꝫ ad illū text.reſpō
di.ſ̄.prime tripliciter:nec ille tex.venit de directo ꝯ̄ rōnem
Are.hic,ſꝫ bn̄ ꝯ̄ rationē gl.noſtre,put pōderat Raph.cu.hic.
ꝛ.ſ̄.retuli.ego vltra Mod.ſenē.arguo contra iſtam rationē

Aret.nam ea attēta,ſequitur ꝙ ſi alicui legaret dos,vel pe-
culiū,aut chorus,in quo eſſent ſoli ſerui,ex quo oēs ſerui ꝯtine
rent ſub vno vniuerſali ꝙ tūc per vnū:nō poſſet acqri poſſeſſio
aliorū,ꝯ̄ gn̄alitatē v.ita ꝙ.q̄ al's multū reſtringeretur:niſi di-
ceres ex mēte gl.noſtre ꝙ iſtud ius vniuerſale hr̄ditas,vl' ius
vle hr̄ditariū nō ſic eſt in illis vl'ib⁹,in dote peculio,in choro,
vel ī grege:qꝛ apprehenſa poſſeſſiōe p hoc non deſinunt eſſe
iſti tituli vniuerſales. ¶ Itē aduerte pro itellectu tex.ꙙ ille
tex.in princ.pōt intelligi gn̄alit,ēt apphēſa poſſeſſione iſtius
ſerui hr̄ditarij ꝙ p ſeruū hr̄ditariū dato ꝙ ei⁹ fuiſſet apprehē
ſa poſſeſſio,put in gn̄alitate ſui pōt iſte text.loq:tn̄ adhuc nō
pōt acquiri poſſeſſio aliarū rerū hereditarium.Et hoc mōv.
itaq̄.qui neceſſario loquit apprehenſa poſſeſſione ſerui,bene
venit illatiue ad pricipiū tex.Et ſi dicis ergo apprehēſa poſ
ſeſſione iſtius ſerui hereditarij,cenſet adita hereditas,vt.l.j.
ꝛ.ij.C.de repu.here.ergo non eſſet amplius ſeru⁹ hr̄ditari⁹
proprie prout loquit tex. ¶ Reſpōde ꝙ iſta ſtāt ſimul ꝙ qs
poſſideat ſeruū hr̄ditariū,ꝛ tn̄ p hoc nō ſit heres:nec per hoc
adiuerit hereditatē,puta ſi ante mortē teſtatoris talē ſeruum
iā poſſidebat bona fide.Itē dato ꝙ eſſet apprehēſa poſſeſſio
iſtius ſerui hereditarij:non p hoc ſequit,ergo adita fuit hr̄di
tas:qꝛ potuit apprehendi ex alia cauſa vel obligatione q̄ vt
adiretur hr̄ditas,vt declarat Bar.in.l.gerit.in pe.char.de
13 acqui.here.† Itē a cōmuniter accidentibus:qui volūt eſſe he
redes ꝛ adire hr̄ditatem,apprehēdūt poſſeſſionē meliorum
rerū,vt declarat ſing.Sal.in.l.non hoc.C.vnde legit.ꝛ ibi ſe
quit ꝛ cōmēdat do.Alexā.per gl.in l.neq̄ natales.C.de pro
ba.ergo apprehēdēdo poſſeſſionē vnius ſerui hr̄ditarij,cum
non ſit de mulieribus rebus hereditatis.non per hoc videor
hr̄ditatē adiuiſſe.Et ita habes expeditā iſtā partē quatenus
4 reſpicit intellectū tex.ꝛ eius rōnē. ¶ † Ex iſta parte gl.dilige
ter not.ꝙ adita hr̄ditate.non ē amplius ſeruus hr̄ditarius,
ſed proprius heredi,ꝛ conſequenter ꝙ hereditas poſtq̄ ē a-
dita,deſinit eſſe hr̄ditas,ꝛ amplius nō appellatur hereditas
proprie,ſꝫ large ꝛ improprie.Et ex hoc correlarie habes ex
gl.ꝙ terminus hr̄ditas,denotat ius vniuerſale de futuro ac
quirēdū:mediāte aditione,ſed ſecuta aditione non eſt ampli⁹
hereditas:aliud eſt in termino particulari emptionis dona-
tionis vel legati,qui donat titulū vel factū,ꝛ talis titulus du-
rat etiam poſt acquiſitionē vt dicatur res empta vel dona-
ta,vel legata:ꝛ qꝛ iſta gl.quotidie pro nota.allegat ad hoc.in
tēdo iſtā materiā vtiliter examinare.Et ſic duo faciā.Primo
examinabo theoricā,poſtea ponā practicā redeūdo ad vtiles
ꝛ q̄tidianas dciſiōes. ¶ Circa ꝯcluſionē gl.ꝙ hr̄ditas poſtq̄
eſt adita non dicat amplius hereditas,ſed propriū patrimo-
niū ipſi⁹ hr̄dis.Adde ꝙ rō fundamentalis:eſt:qꝛ hereditas
qn̄ aditur,vnitur cum patrimonio hr̄dis,ꝛ totum fit vnū pa-
trimonium hr̄dis.l.ſi plures.§.filio.ſ̄.d vulg.ꝛ pup.ꝛ.l.j.§.
preterea.j̄.de ſepara.Itē hr̄ditas dt hominis mortui,cū aūt
eſt adita efficitur viuentis,ꝛ tunc non eſt proprie hereditas.
Ideo non haberet locum in ſtatutis in quibus verba debēt p
prie accipi.vt ſtatim dicā veniendo ad practicā.adde gl.que
idē tꝫ in.l.hr̄s per ſeruū.ſ̄.de acquir.heredi.ꝛ gl.in.l.per hr̄
ditariū.ſ̄.titu.j.ꝛ.ī l.eius qui in prouincia.in vlti.parte.ī ver
bo hereditati.ꝛ ibi Bar.ꝛ alij ad hoc no.ſ̄.ſi cert.pet.ꝛ eſt
hoc tex.melior de corpore iuris inſti.de her.qua.ꝛ dif.ī pn.
ad idē tex.in d.l.ſi plures.§.filios.ſ̄.de vulg.ꝛ pup.ꝛ tex.no.
in.l.q Titij teſtm̄.in p̄n.ſ̄.de his quib⁹ vt indig.Adde Bar.
in.l.fi.in duobus locis.ſ̄.ad Tertul.ꝛ in.l.in fideicōmiſſaria.
ad.fi.p̄n.ꝛ ī.l.Titi⁹ ī prin.ſ̄.ad Treb.ꝛ.in.l.ſi quis ſeruū.§.
fi.ſ̄.d le.ij.ꝛ ī.l.tutelas.ad fi.ī p̄n.ſ̄.d capi.dimi.Ang.ī aut.d
nō eligēdo ſcdo nub.ī p̄n.colla.ij. ¶ Sꝫ aduerte qꝛ iſta gl.ali
bi reprobat Bal.ī.c.ꝯſultatiōib⁹.ī vlti.co.de offi.de leg.quia
ea attenta,ſequeret ꝙ filius qui ſine aditiōe immediate ē hr̄s
15 patris mortui,non haberet hereditatem ꝙ eſt falſū.† Tu dic
hoc verū proprie loquendo,patet qꝛ in ſuis nō eſt dare here
ditatem iacentē,vt eſt gl.not.ī.c.cū hereditas.ꝛ ibi no.Bal.
C.de po.Bar.in.l.fi.in pe.ꝛ vlti.col.ſ̄.de cōdi.inſtitu.vbi al-
legat concordantes gl.dixi in.l.in ſuis.de lib.ꝛ poſth.Hic ē
16 ꝙ † in ſuis non hꝫ locū vſucapio p hr̄de:qꝛ ibi non eſt proprie
hr̄ditas.l.nihil.C.de vſucapio.pro herede.Bal.vbi ſingu-
larit limitat in rubr.extra de preſcrip.in.v.colū. ¶ Aduerte
etiā ꝙ licet alibi hr̄ditas ēt poſtq̄ ē adita appelletur heredi-
tas.l.fi.§.ſin autem es alienū.ꝛ ibi Bal.ad hoc not.C.de bo-
que lib.ꝛ.j̄.j.inſtit.quib.ex cau.manumitte.licet vel nō ideo
datur petitio hereditatis,ꝛ poſt aditā hr̄ditatē petuntur res
hr̄ditarie,ꝛ petit hereditas.l.ꝛ non tm̄.in prin.ff.de pe.her.
Unde vt dicit gl.large ꝛ improprie dicitur hr̄ditas,ꝛ dicunt
res hr̄ditarie poſt aditam hereditatē,ꝛ propterea dt Bart.
in.l.iij.in prin.in vlt.col.de bono.poſſ.ꝙ vbicūq̄ poſt aditio-
nem

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

nē hereditatis appellatur hr̃ditas,eſt impropriis locutio,idē
et latius dicit Bar.in rub.ſ.de acqui.here.⁊ in.d.l.ei⁹ q in p
17 uincia.† Itē lʒ poſt aditā hereditatē deſinat nomē hr̃ditatis p
prie loquēdo:tñ donec heres ſit adept⁹ poſſeſſionē rerū hr̃di-
tariarū adhuc dr̄ hereditas,⁊ cōpetit petitio hereditatis.l.⁊
nō tm̄.in prin.⁊.l.ſi hereditatē.⁊.l.lʒ minimā.ſ.d pe.her.Sʒ
poſtq̄ heres ſemel ē adeptus poſſeſſionē rerū hereditariaꝝ.
ſi poſtea caderet a poſſeſſione:nō cōpeteret ampli⁹ petitio hr̃
ditatis,ſʒ rei vendi.ita magiſtraliter declarat Bar.poſt gl.ibi.
facit gl.ſolennis in.c.j.in gl.j.
in.l.ij.ſ.de fideicō.here.peti.
18 magna.ad fi.de ꝯfeſ.i.vj.que vult † q̄ remedia adipiſcēde poſ
ſeſſiōis nō cōpetant poſtq̄ adept⁹ eſt poſſeſſionē,⁊ p illa gl.ē
bonus text.i.§.ſequēti i.§.iō aut adipiſcēde iſti de inter dic.
Ego ꝯ iſtā cōmunē cōcluſionē gloſſarū ⁊ doc.q̄ ēt poſt aditaʒ
appellet pp̃rie hereditas,allego fortē text.in.l.filiuſfa.ſ.ad
legē Fal.i duob⁹ locis,primo circa mediū ibi extraneo hr̃de
inſtituto fieri hereditatē actiōe eius,ſecūdo in fi.ibi,fiatq̄ hr̃
ditas poſt reſtitutionē,ſi ergo p aditionē fit hereditas,vt ibi
dr̄ tex.nō pp̃rie eſt hereditas,ea adita,ergo nō efficit̃ pp̃riuʒ
patrimoniū heredis,put gl.omnes volūt Do.Ale.ibi reſpō
det ⁊ intelligit illū tex.dū dr̄ fieri hereditatē aditione eius q̄
iſtud videt̃ improprie eſſe:q̄ poſt aditionē non pp̃rie dr̄ here
ditas q̄ cōmiſcetur cū patrimonio ad euntis d.l.ſʒ ſi plures.
§.filio.⁊ p gl.⁊ doc.hic.¶ Iſta ſo.do.Alex.non vr̃ poſſe ſtare
ad illū tex.triplici cōſideratiōe,Primo q̄ ille tex.iuriſcōſul-
ti.i quo dicere q̄ verba ſtent improprie,ē ꝯ dignitatē iuriſcō
ſultorū qui latiſſime ⁊ pp̃riiſſime ſemp loquūtur.Secūdo:q̄
res nō dʒ.e.mō finiri quo incipit.l.titio cū moriet̃.ſ.de vſu.
cū ergo aditione extranei efficit̃ proprie hereditas ergo adi-
tione nō dʒ deſinere eſſe hereditas.Tertio ⁊ fortius:q̄ in pe
culio caſtrēſi q̄ defert̃ patri ex diſpoſitiōe,appellat̃ improprie
hereditas.in.l.ij.in fi.in verbo p hereditate habet̃.⁊ in.l.ppo
nebat̃.in prin.j.de caſtren.pec.Sʒ tex.ibi ēt q̄ ſi pr̄ fuit gra
uatus in codicillis p filiū reſtituere extraneo peculiū caſtrēſe,
extraneo inſtituto fieri hereditatē aditione eius:ergo q̄ p̄mo
īproprie fuerat hr̃ditas.ſ.reſpectu patris grauati,vt ibi di-
cit tex.in ppoſito cū heres nō adijt hereditatē,p aditionē ex
tranei,mutat cōditionē:ergo tūc efficiat̃ pp̃rie hereditas.Et
ſi dicas q̄ iura preallegata loquunt̃,qñ fili⁹ habēs peculiū ca
ſtrēſe fecit teſtm̄,ſʒ in.d.l.filiuſfa.deceſſit ab iteſtato put expſſe
dicunt Bar.⁊ Pau.d Ca.ibi q̄ caſu ab iteſtato pr̄ occupat iu
19 re peculij:q̄ de iure cōmunī fortiorū in caſtrēſib⁹ fili⁹ ab iteſtato nō po-
terat hr̄e heredē.l.j.⁊ ibi gl.⁊ Bar.j.de ca.pec.Dico q̄ iſtō
ē verū qñ talis fili⁹ deceſſit oīno ab iſtetato ſʒ ī.d.l.filiuſfa.fe
cit codicillos q̄ habent̃ vice teſti.put terminis declarat gl.ī
filiuſfa.in pri.ſ.de l.j.¶ Ego rñdeo ad illū text.⁊ not.dico q̄
adita hr̃ditate nō dr̄ amplius hr̃ditas pp̃rie,ſʒ pp̃riū patri-
moniū heredis,vt hac gl.cū his q̄ ſuperius dixi.Iſtud ē verū
qñ aliquis eſt heres ſimplr̄,ſʒ qñ aliquis eſt inſtitutus heres
⁊ eſt grauat⁹ reſtituere hereditatem,vel in totū vel in parte.
Si adit talē hereditatē,adhuc durat hereditas pp grauamē
fideicōmiſſi,⁊ nō efficit̃ propriū patrimoniū toto tit.ff.⁊.C.ad
ad Treb.q̄ nō ē ſiplr heres,ſed eſt grauatus alteri reſtitue-
re,⁊ hoc pp diſpoſitionē teſtatoris,Ita in ppoſito in.d.l.fi-
liuſfa.dicit iuriſcon.qd̄ in illo caſu eſt perinde ac ſi eſſet here
ditas patriſfa.⁊ pat̃ eſſet coact⁹ reſtituere illi extraneo,⁊ tūc
ſi extraneus addit,illud quod erat peculium reſpectu patris,
aditione extranei efficitur hr̃ditas,ex qua hereditate dʒ dtra
hi quarta Treb.⁊ ſic quarta ipſius hereditatis,nimirū p adi
20 tionē extranei.efficit̃ nunc hr̃ditas q̄ prius non erat.¶ † Ex-
pedita theorica nunc condeſcendo ad practicā.Iſta cōcluſio
gl.hr̃ditas,poſtq̄ eſt adita nō dr̄ ampli⁹ hereditas,ſʒ pp̃riuʒ
patrimoniū heredis,īducit̃ ad practicā ad duas no.⁊ quoti-
dianas:q̄ſtiones.Prima eſt ſm̄ Lu.ro.hic,ſtatuto bononiēſi
per totam Italiaʒ diſponitur qd̄ exiſtētib⁹ filijs maſculis,fi-
lia dotata non ſuccedat i bonis patris:deceſſit pater relictis,
plurib⁹ filijs maſculis ⁊ filia femina,ex forma ſtatuti defert̃
ſucceſio paterna ſolis filis maſculis.Pone q̄ poſtea moriat̃
vnus frater ex iſtis maſculis ab iteſtato:an ſoror poterit ſuc-
cedere cū alijs fratrib⁹ i bonis quōdā patris q̄ nūc reperiunt̃
i hereditate fratris vltimo loco mortui Iſta gl.facit no.qd̄ ſic
quia talia bona nō dicūt̃ ampli⁹ patris,ſed bōa patrimonia
lia fratris,a cui⁹ ſucceſſione ſtatutū nō excludit ſororem,di-
cit tñ Lud.Roma.ſe nō firmare:q̄ iſta queſtio pendebat tūc
d facto Bononie.¶ Do.Ale.⁊ Aret.hic iſtō firmat.q̄ filia
excluſa ex forma ſtatuti ab hr̃ditate patris:non cēſet̃ excluſa
ab hr̃ditate fratris in qua reperit̃ hereditas patris.¶ Pro
iſta pte allegat Are.Bar.i.l.fi.ad ſenatuſ.Tert.vbi cōcludit
Bar.qd̄ qñ fili⁹ adiuit hr̃ditatē paternā.⁊ filia fuit ſimplicit̃
excluſa a ſtatuto i bōis paternis:mortuo poſtea filio nō atten
ditur amplius illud ſtatutū:q̄ nō agit̃ āplius de hr̃ditate pr̄is
21 ſʒ fratris vltimo mortui.¶ † Pro eadē pte mouet̃ do.Alex.
q̄ ſtatutū diſponens q̄ filia dotata non ſuccedat intelligit̃ in
a bonis ⁊ hr̃ditate dotātis.a ita no.tʒ Bald.in.l.j.p gl.fi.ibi.C.
de legi.her.⁊ in.l.neq̄ mr̄.C.de iur.do.cum ꝯcordātijs quas
dedi in.l.vt liberis.C.de coll.ergo cū iſta filia nō ſit dotata a
fratre ſʒ a patre:ergo non dʒ repelli a ſucceſſione fratris Idē
ſimplr̄ tenent.Mod.ſenē.hic in.j.not.⁊ dicūt ſe ita illo anno
ꝯſuluiſſe in q̄ſtiōe d facto.¶ Iſta ſunt q̄ cōiter tradunt̃ a ſcri-
bē.in hoc q̄tidiano poſſu.Adde q̄ idē in terminis tʒ Bal.in.
c.j.§.cū ēt.in tit.Epʒ vel Abbate.i vſi feu.vbi determinat q̄
ſtante predicto ſtatuto q̄ exiſtētibus filia maſculis filijs ex-
cudat̃ a ſucceſſione pr̄is:tñ a ſucceſſiōe fratris nō repellet̃ vi-
gore iſti⁹ ſtatuti.idē Rapha.Fulg.in.l.q̄q̄.in.primo no.per
22 illum tex.C.ad.l.Fal.† vbi idē eſt in excluſiōe teſtatoris vt in-
telligat̃ excludere a ſua hr̃ditate,ſʒ non poſtea ab hr̃ditate fi-
lij,itē tʒ Are.in cōſi.clxj.inci.in preſenti ꝯſultatiōe videndū.
in prima ⁊ in pen.col.⁊ in cōſi.clxij.inci.verū eſt qd̄ inquit co-
micus.in iij.⁊ vlti.col.⁊ in iſtis locis Aret.mirablr̄ extendit
predictā deciſionē,vt pcedat non ſolū qñ hr̃ditas patris fuit
actualiter adita p fratrē,ſʒ ēt ſi ſit adhuc adeūdā per hr̃de fra
tris q̄ valde ⁊ diligēter nota.¶ Idē q̄.ſ.tʒ.do.Bene.capra
Peruſin⁹ in ꝯſil.lxxij.inci.punctus quidā Petrus.in.ij.du
bio,vbi ēt ipſe ad hoc ponderat doc.Bald.in.d.l.j.C.de leg.
here.hic allegatam per do.Alexā.at ſtatim retuli.Mouetur
ēt,q̄ cū dictū ſtatutū deroget iuri cōi:⁊ ſic ſit odioſuʒ,ergo dʒ
reſtringi ad terminos in quibus loquit̃.ſ.ab hr̃ditate patris,
non autē dʒ extendi ad hr̃ditatē fratris.vt in regula odia.de
23 reg.iur.in.vj.⁊ in.l.ſi vero.§.de viro.ſ.ſolu.matri.¶ † Item
adde p iſta parte cōi benefacere illud q̄ tenet Ang.in conſil.
incip.dñs Zilius.vbi conſuluit.q̄ ſi filia renūciauit ſucceſſio
ni paterne ⁊ materne q̄ non obſtante tali renunciatione,pote
rit ſuccedere fratri non obſtante q̄ in hereditate fratris non
reperiātur,niſi bona paterna,per rōnē.d.l.ſi plures.§.filio.⁊
ſequitur Aret.hic.imo fortius tenet Lud.Ro.in cōſi.clviij.
inci.circa primum quo queritur an renunciatio dñe katheri-
ne.in.j.dubio.vbi extēdit,et ſi iurm̄ interueniſſet i tali renū-
ciatione,iuxta.c.q̄uis.de pac.in.vj.tñ adhuc non obſtante ta
li renūciatione iurata,poterit filia ſuccedere in hr̃ditate fra-
24 tris,q̄uis in ea reperiunt̃ bona q̄ fuerunt paterna.¶ † Secūdo
pro iſta cōi parte addunt bñ facere illud q̄ ſing.tenet Bal.in.
l.j.in.q.ſ.de rerū.diui.vbi tenet q̄ ſi vn⁹ ex fratribus renun-
ciauit feudo paterno,deīde feudū mortuo patre perueniat ad
alios fratres,poſtea decedat vnus ex illis fratrib⁹,certe fili⁹
qui renunciauit pōt venire ad ſucceſſionē huius feudi tūc va-
cātis per mortē vnius ex fratrib⁹ p tex.in.l.Paulo calima-
cho.§.j.ſ.de leg.ij.⁊ p tex.no.in.c.j.de eo qui fi.fecit agna.⁊
ſeq̄tur ſimplr̄.d.Alex.hic.Iſta eſt cōis opi.a qua nemo vnq̄
diſcrepauit.⁊ ſm̄ q̄ ego ſepe ꝯſului.¶ In ꝯtrariū tñ facit q̄ ſi
ſtatutū agnationis excludit filiā dotatā a ſucceſſionē patris q̄
eſt magis debita filie.l.cū rō.j.de bo.dā.q̄ta magis exiſtenti
b⁹ maſculis.⁊ ſic eodē fauore dʒ excludi a ſucceſſione fratris.
⁊ ſic a linea trāſuerſali.argu.l.ſi viua matre.C.de bo.mat.pre
ſertim quo ad bona que fuerunt paterna,q̄ ſaltē large adhuc
25 dicunt̃ paterna,vnde de ſtricta ſignificatiōe † vocabuli,ad la-
tā fit extenſio ex identitate rationis,vt eſt gl.no.in aut̃.vt hi q
oblig.in pnc.in verbo ad curationē.⁊ ibi Ange.ad hoc notat
26 colla.vj.Itē † cū maior ſit rō excludēdi in remotiori gradu q̄
in proximiori,q̄ excludit̃ p ſtatutū a gradu proximiori:⁊ ſic
ab hr̃ditate patris,forti⁹ dʒ excludi a gradu remotiori ⁊ ſic
ab hr̃ditate fratris vt eſt glo.valde not.in.l.j.in princ.in ver.
fiſco.ſ.ſi quis aliq.teſta.phi.facit regula.l.de acceſſionib⁹.j.
d diuer.tēp.preſ.⁊.c.authoritate martini in fin.de ꝯceſſio.p-
ben.in.vj.Itē ⁊ tertio fortiter facit q̄ ſi ſtatutū aufert a prin-
cipio bona paterna feminis maritatis fauore filiorū maſculo
rum,quanto fortius illa exiſtentia in filijs maſculis dʒ ꝯſerua
ri p regulā.l.patre furioſo.de his q̄ ſunt ſui vl ali.iur.⁊.c,quē
admodū.d iureiur.¶ Tñ ſuſtinēdo cōmunē ſentētiā a qua nō
eſt iudicādo aut cōſulendo recedēdū:potes dicere q̄ ideo filie
exiſtētib⁹ maſculis excluduntur p ſtatutū a ſucceſſiōe patris.
eo q̄ debēt dotari a patre,⁊ dos ſuccedit loco legitime.l.Ti-
tio centū.§.Titio genero.de cōdi.⁊ demō.Sec⁹ eſt qñ poſtea
talia bona peruenerūt ad fratres:q̄ cū a fratrib⁹ nō dotent̃:
ideo a ſucceſſione fratrum nō excluduntur,put ēt dicebat.d.
Alexā.hic.quem.ſ.retuli.Et ſic propter diuerſitatē rationis,
filie excluſe a gradu proximiori patris,nō excludūtur a ſucceſ-
27 ſione fratris.¶ † Secundo principaliter inducitur iſta gloſ.
per Rapha.cu.hic ad queſtio.quā dicit habuiſſe d facto,⁊ ſu
per ea ꝯſuluiſſe,ſtatutum in ciuitate.Medio.quod nulla mu-
lier nubat cum hr̃ditate extra territoriū.⁊ ſi nubat extra ter-

a ¶ Dotātis.
adde Ang.i
ꝯſi.cxxvj.teſ
tamēti factio.
Pe.d Anc.i
ꝯſi.lxxvij.re
tēto ordine.
Pau.d caſt.
ꝯſi.xiij.c.ſup
p̄mo dubio.
⁊ ꝯſi.cccxl.c.
p̄ſens caſ⁹.⁊
ꝯſi.cccl.i pūc
to querit̃ de
multiplici he
red.Ro.cōſi.
ccccIxxxv.i ca
ſu ppoſite cō
ſulta.Cuma.
ꝯſil.ccvij.q̄li
bet hr̃ditas.
Alex.ꝯſ.xxix.
qñ abūde.co.
iij.j.vo.⁊ i ꝯſ.
cxxviij.ꝯſide-
ratis v̄bis in
ſtrūti.eo.vol.
⁊ ꝯſ.cxlj.viſo
themate ⁊ al-
legatiōibus.
ſ.ſcriptis in.
ij.vo.Et vltra
p̄dicta ad iſtā
q.vit̃ q̄ ponūt
mo.ſenēſes i
tract.ſup ſta-
tutʒ excluſi-
uis feminaꝝ.
i.vj.ar.pn.in
iiij.membro.
q̄ō.xvj.⁊ ibi
etiā d ſtatuto
mediola.d.q̄
p iſtū ſ etiā.j.

ritoriũ ꝑdat hereditatem,q̄dā mulier ſucceſſit patri,ꝛ adiuit
hereditatē patris,poſtea nupſit extra territoriũ,dicit ſe con-
ſuluiſſe ꝑ iſtam gl.ꝙ talis mulier nō incidat in ſtatutũ Me-
diolanē.ꝛ ſic non perdat hereditatē iā aditā:q̄a non dr̄ ꝓprie
hereditas poſtq̄ ē adita.Itē q̄ꝛ ſtatutū vr̄ eā excludere ab he
reditate acquirēda nō aūt ab acquiſita.Ad hoc ēt ďt bn̄ face-
re tex.not.in.l.ſi ſeruū.§.pretor ait.ver.hec i verba.ff.ď acq.
here.vbi eſt text.no.ꝙ ſi filiꝰ amoueat vel faciat amoueri ali
q̄d ď hereditate ꝑdit bn̄ficiū obtinēdi tn̄ ſi prius abſtinuit,ꝛ
poſtea amoueat rē hr̄ditariā:non priuatur abſtenſione prius
facta.ꝛ ſi dicat̃ ꝙ āte aditā hereditatē mulier nō hꝫ iꝰ,ſꝫ ſolā
facultatē adeūdi,vt eſt tex.no.ī.l.ꝑtia rerū.ī pri.ff.ad.l.Aq.
text.quē ad hoc reputat ſing.Bal.in.l.ij.C.ď iur.ꝛ fac.ign.
iō tūc vr̄ nubere cū hr̄ditate.Rn̄det Rap.cu.ꝙ dictū ſtatutū
dꝫ intelligi de hr̄ditate.j.cuꝫ facultate hr̄ditatē adeūdi,idē tꝫ
ipſe Rap.cu.ī.d.l.ſi ſeruū.ī.§.ꝑtor ait.ꝛ idē Rap.cu.ī.l.hr̄s
ꝑ ſeruū.ꝑ gl.ibi.ff.ď acq.here.ꝛ ibidē.Lud.ro.refert ꝛ ſeq̄t.
28 Et addit Bal.†in l.ſi viua matre.in fi.C.de bo.mr̄.vbi q̄rit
Bal.ſtatutū Mediolanēſe diſponit ꝙ mulier nupta ex̄ terri
toriū nō ſuccedat ī territorio Mediolanēſi:q̄dā mulier mor
tuo patre immiſcuit ſe hr̄ditati paterne,deinde nupſit ex̄ ter
ritoriū cuidā mutinēſi,q̄rit̃ nūq̄d ꝑdat hr̄ditatē paternā ꝛ de-
terminat ꝙ nō:q̄ꝛ iſtud ſtatutū dꝫ intelligi in acq̄rēdis nō in
acq̄ſitis priuſq̄ nuberet,ꝑ text.no.ī.l.fi.C.vn̄.li.Et iſtā vlti-
mā deciſionē Bal.refert,ꝛ ſimpl̄r ſequit̃.d.Alex.hic,ſꝫ Bal.
ibi loquit̃ i terminis valde diuerſis a q̄ō.Rap.cu.vt ſtati.j.
dicā.Cōtra iſtā deciſi.Rap.cu.tenet Mod.ſenē.hic in.l.ij.
col.in.iij.q.ꝛ dicunt ꝙ iſta opin.Rap.nunq̄ eis placuit ꝛ ꝙ i
iudicando ꝛ cōſulēdo ꝯriā opi.ſequerētur.Moti,q̄ꝛ mēs ꝛ rō
iſtius ſtatuti eſt,ne hr̄ditates ſeu bona ex̄ territoriū deferant̃
per mulieres extra nubētes:ſꝫ vt bona ꝛ hereditates rema-
neant in territorio mediolanē.q̄ꝛ itereſt repu.ſubditos ha-
bere locupletes.Iſta rō eque militat in hereditate iā adita ſi
cut in adeūda:ergo magis attēdi dꝫ mens intrinſeca ſtatuti,
q̄ꝫ eius verba.l.ſcire opꝫ.§.ſufficit.ff.de exc.tut.Scōm,q̄ꝛ ſm̄
cōmunē vſū loquendi appellat̃ hr̄ditas ēt poſtq̄ ē adita.ſꝫ ſta
29 tuta†debent intelligi ſm̄ cōem vſum loquendi ſm̄ Bart.ī.l.
Labeo.ff.de ſupel.leg.nō ꝓbāt tn̄ aſſumptū de cōi vſu loquē
di.Tertio q̄ꝛ ſtatuta debēt ſic intelligi ne de facili reddātur
eluſoria vel fruſtratoria ſm̄.d.Ant.de but.in.q.ꝑ eū diſputa
ta q̄ icipit Bononiēſis.vbi ꝓ hoc allegat bonū tex.ī.l.j.§.pe
cuniā.ff.de calūnia.ꝛ ꝑ gl.no.ī.c.q̄ꝫq̄ꝫ.ď.vſu.ī.vj.Sꝫ ſi mulier
poſſet primo adire hr̄ditatē ꝛ poſtea nubere ex̄ territoriū cū
illa hereditate,de facili eluderet̃ diſpoſitio.ſtatuti mediola-
nēſis ꝓhibentis ne mulier nubat cū hereditate ex̄ territoriū.
Quarto ſꝫ eos nō videt̃ ꝙ aliter poſſit verificari iſtud ſtatu-
tū mediolani niſi in hereditate iā adita:q̄ꝛ nubēdo cū heredi
tate cenſet̃ ꝑ iſtū actū adire.l.ꝓ herede.in prin.ꝛ.§.Padi.ff.
de acqui.hered.¶Quīto ꝛ vltimo mouent̃ q̄ꝛ hr̄ditas poſtq̄
eſt adita,ſaltē large adhuc dr̄ hr̄ditas vt dixi.ſ.ꝛ dicit Bar.
30 ī ru.ff.de acqui.her.†Sꝫ de ꝓpria ſignificatiōe vocabuli ad
latā licita ē extēſio q̄n̄ militat ea.rō ſtatuti.l.filiū habeo.ff.ad
ſenatuſcō.mace.gl.in.c.j.de tēpo.ordi.in.vj.Tu aduerte q̄ō
iſti Mod.ſenē.nullā authoritatē i ſpecie allegāt ꝯ ďciſ.Rap.
cu.Ego aūt ſtatim adducā Bal.in terminis in tribus locis te
nere ꝯriū.Et ſi iſti Moder.ſenē.vidiſſent iſtas formales ďci-
ſiones Bal.longe audientius tenuiſſet ꝯ Raph.cuma.ꝛ iudi
cando ꝛ conſulēdo.Et pro certo dictū ſtatutū Mediolan̄.po-
tius videtur loqui cum hereditate iāadita ꝛ ſic cū effectuali.
Unde contra deciſionē Rap.in indiuiduo in.eo.ſtatuto Me
diolanenſi tꝫ Bal.in.c.conſultationibꝰ.in vlt.col.de offic.de
le.vbi tenet quod ſtatutum Mediolanenſe diſponēs ꝙ mu-
lier non nubat cū hereditate alicui forenſi,hꝫ locū ēt in hr̄di
tate iam adita propter cōem vſum loquēdi inſpicit̃ in ſtatutꝫ
ſm̄ eum.¶Secūdo in ſtatuto mediolanenſi ꝙ nulla mulier
nubat cum hereditate extra iuriſdictionem cōis mediolani
ꝙ intelligatur etiaꝫ de hereditate iā adita tꝫ ſubtiliter idem
Bal.in cōſil.cccl.vij.prime partis q̄ icipit,nulla mulier nu-
bat cū hr̄ditate ꝛc.Motus inter cetera,q̄ꝛ ſi iſta verba intel
ligerent̃ tātū in hereditate iacēte,preſupponerent impoſſibi
le:q̄ꝛ cū ius adeundi ſit iꝰ directum ꝛ inſeparabile,nō pōt ce-
di,vt l.ſi mulier.la.ij.§.ex aſſe.ff.ď iure dot.Itē iſta dictio hr̄-
ditate ponitur hic pro patrimonio hr̄ditario vt toto ti.ff.de
vel ac.vendi.Itē illa verba nulla mulier ſe nubat cū heredi-
tate,ſignificant eam eſſe heredem ꝛ dn̄am:quia ꝓhibitio alie
natiōis ſignificat hr̄ditatē aditā ꝓcedere,vt.l.ſi ita.j.de ma-
nu.teſta.nā trāſlatio n̄ pōt fieri niſi precedat habitꝰ:q̄ꝛ qui ni
hil hꝫ nihil pōt trāſferre.aut̃.ingreſſi.C.ď ſacroſan.eccle.ꝛ.l.
traditio.de acqui.re.do.Tertio idē in dicto ſtatuto Medio
lanenſi tꝫ ēt ſubtiliter Bal.in ꝯſi.cccxciij.quinte partis inci.

querit̃ vtrū hereditas ď proprio ſignificatu verbi ꝛc.Motꝰ
inter cetera:q̄ꝛ quādo ſtatutū loquit̃ de hereditate diſponēda
habitu ꝛ actu:ꝛ tunc intelligit̃ de adita q̄ꝛ cū cōſiſtat in admi
niſtratione nō pōt intelligi niſi de hereditate adita.Et ita ne
ceſſario dꝫ intelligi dictū ſtatutū Mediolanēſ.Secus q̄n̄ ſta
tutum loqueretur de quadam prouidentia diſponendi ſeu de
liberandi:q̄ꝛ tunc intelligetur adeunda.Et quod primo caſu
hereditas dicat̃ proprie poſtq̄ fuit adita ꝓbat ſic,nā ſi dico,
vendo tibi hereditatē Titij,iſta eſt propria locutio tam de iu
re q̄ ď facto.l.vēditor.ꝛ per totū titu.ff.de hr̄.vel actio.vēd.
ꝛ.l.hereditate.ff.de donati.alias impoſſibile eſſet hereditatē
non aditā vendi vel donari.l.ſi mulier.§.ex aſſe.ff.ď iu.dotiū.
q̄ꝛ vendendo ꝛ alienando,hereditas informat̃ domino,cum i
cludat neceſſario aditionē hereditatis.§.fi.inſti.ď here.qua.
ꝛ diffe.ꝛ.l.pro hered.§.Papi.ff.de acqui.heredi.Itē ſꝫ eū,
ſicut dicimus mulierē eſſe dotatā que hꝫ vnde ſe dotari poſ-
ſit.l.cum plures.§.pe.ff.de admi.tut.Itē ſicut dicimus iſta
mulier eſt pecuniata que habet magnā pecuniā.l.ſi chorꝰ.ff.
de leg.iij.ita in propoſito in ſtatuto Mediolanēſi mulier cū
hereditate.j.habens bona nō nubat ex̄ territoriū.Et ſic illd̄
verbum cum hereditate,venit ex parte ſuppoſiti,ꝛ nō ex par
te appoſiti.Et ſic loquit̃ ď hereditate iam adita.¶Pōdera
q̄ꝛ ex his habes notabilē deciſionem ad regulā gloſſe ꝛ doct.
hic que hꝫ quod nō dicitur proprie hereditas poſtq̄ eſt adi-
ta.Iſta regula non hꝫ locū in ſtatuto Mediola.diſponēte ꝙ
nulla mulier nubat cū hereditate ex̄ territoriū,vbi verbū cū
hereditate,intelligit̃ de adita,ꝛ per q̄ꝫ plures rōnes.ſ.addu
31 ctas.¶†Et tenendo iſtā partē ꝯ Rap.cu.non obſtat deciſio
Bal.in.d.l.ſi viua matre.in fi.C.de bo.ma.q̄ꝛ Bal.ibi loquit̃
i terminis valde diuerſis,q̄n̄ ſtatutū dicit ꝙ mulier nupta ex̄
territoriū,non ſuccedat in territorio.Pondera ꝙ ſtatutū ꝓ-
hibet actuꝫ ſuccedendi:ergo ſi prius ſucceſſerit anteq̄ nubat
extra territoriū:non tollitur ſucceſſio prius facta.Et iſtā vlti
mā deciſionē Bal.ſequit̃,Pet.de ancha.in cōmento.c.cano-
nū ſtatuta.de cōſtitu.in.xxviij.char.in ver.ſed pone ſtatutū.
Raph.cuma.in.d.l.ſi ſeruū.§.pretor ait.ff.de acquir.here.
Ludo.Ro.in conſi.xl.incip.viſis ac diſcuſſis puncto ꝛ cōſti-
tutionibꝰ.ꝛ in cōſi.ccccxlij.incip.vt deciſionē accipiat ꝓſens
ꝯſultatio.Lud.Ro.ꝛ Aret.in.d.l.heres ꝑ ſeruū.vbi Aret.ꝓ
32 illa†deciſiōe Bal.in.d.l.ſi viua matre ad fi.addit rōnē:q̄ꝛ vbi
qualitas habilitās vel inhabilitās dꝫ adeſſe certo tꝑe:ſi tūc
non adeſt,lꝫ poſtea ſuperueniat vel deſinat:nō irritat actum
nec tollit ius queſitū vt eſt tex.no.quem ibi ad hoc no.Ang.
l.ſciendum.§.fi.ff.qui ſatiſda.coga.ꝛ.l.eum qui.§.fi.ꝛ ibi ēt
ꝑ Angel.ff.de publica.facit bn̄ tex.ꝛ q̄ō ibi.Bar.in no.q.in.l.
ij.§.non ſolū.ff.de excuſa.tut.Facit ꝙ habet̃ in.l.ſi pluribus.
33 §.ꝛ ſi placet.j.de verb.obl.†Ego vltra Aret.addo aliā rōnē,
q̄ꝛ diſpoſitio legis vel ſtatuti vetās aliquid de nouo acquiri,
nō vetat iā acquiſitū retinere.c.Iudei.ꝛ ibi no.do.Abb.ꝛ in.
c.cōſuluit.de Iude.ꝛ ita habes vtiliter vt puto expeditā iſtā
q̄ōnē.¶Sū in vltima parte principali gl.ibi.ſꝫ q̄d ſi habeaꝫ.
In fi.iſtius gl.dic ꝙ iſta gl.clarare ꝓcedit in ſeruo ꝓprio hr̄
34 de inſtituto.†ſꝫ in ſeruo vſufructuario inſtituto herede ꝑ te-
ſtatorē proprietariū nō videt̃ gl.poſſe ꝓcedere:q̄ꝛ vſufructua
rius non pōt iubere ſeruū vſufructuariū adire.l.aditio.§.pre
terea.ꝛ.l.ſi quis mihi bona.in pri.ff.de acq̄r.here.ēt ſi ſeruꝰ
vſufructarius eſſet inſtitutus contēplatiōe vſufructuarij:q̄ꝛ
vſufructuarius non eſt dn̄s:ergo nō pōt iubere ꝙ adeat.l.ſer
uus dotalis.ff.ſol.mat.Tn̄ iubendo de facto ille iuſſus facta
aditiōe habebit effectū ꝑ.l.mulierē.§.ſi q̄s hereditariū.ff.de
condi.inſti.ita tenent Dy.Bar.ꝛ alij cōiter ꝛ in ſpecie latius
do.Alex.ꝛ Are.hic.¶Credo q̄ō in vtroq̄ ſit falſa deciſio Dy
ni Bar.ꝛ alioꝝ,tā in reprobatione q̄ꝫ ī ſaluatione.Et ī pmio
inquantum Bar.ꝛ alij dicunt ꝙ ſi ſeruus vſufructariꝰ eſſet i
ſtitutus heres contemplatione vſufructuarij ꝙ tunc iuſſu vſu
fructuarij nō poſſet adire hr̄ditatem ꝑ.d.l.aditio.§.ꝑterea:
male dicunt,contrarium tenet ſolus Raph.Cu.hic.quē etiā
recitat ꝛ reprehēdit.d.Alex.ꝛ licet Raph.nō allegat ego alle
go tex.expreſſū in.l.ſi ſerui vſufructus.cū.l.ſeq.ff.ď vſufruc.
vbi eſt text.ꝙ quādo ſeruus in q̄ habeo vſumfructū eſt inſtitu-
tus contemplatione mei vſufructarij,nō poſſū ſibi iubere vt
adeat ꝛ mihi vſufructuario acq̄rat.Et vltra illos text.facit
ratio:q̄a cū ſeruꝰ ſit inſtitutus hr̄s cōtēplatione vſufructua
rij dicit̃ tūc acq̄rere ex re vſufructuarij,vt dicūt illi duo tex.
ꝛ tex.in.d.l.aditio.ad fi.ꝛ in.l.liber homo.§.de acqui.rerum
domi.ꝛ ſi tunc ceſſat rō quā aſſignat text.in.l.fructuario.ff.ti
tul.j.vbi textus aſſignat rōnē quare vſufructuarius nō pōt iu
bere ſeruum inſtitutū adire,ēt tex.q̄ꝛ in operis ſerui heredi
tas eſſe non pōt.Iſta rō ceſſat q̄n̄ eſt inſtitutus cōtemplatione
vſufructuarij,vt dixi,ſecus quando eſſemus in dubio ꝛ

ſic quando

ſic qñ nõ ↄſtat cuius ↄtẽplatione ſit inſtitutus ſeruus vſuſfructuariꝰ, tũc in dubio ꝑ habẽtẽ vſumfructũ nõ põt ſeruꝰ vſufructuariꝰ cogi adire. Ita ꝓprie loqͥt text. in. d. l. aditio. §. p̄terea cũ alijs. ſ. allegatis. quicquid circa tex. i. d. §. p̄terea dicat do. Alex. hic, q nõ aduertit ꝙ ille tex. loquit in caſu dubio qñ nõ apparet cuiꝰ ↄtẽplatiõe fuerit ſeruus vſufructuariꝰ inſtitutus. ¶ Similr credo Bar. ⁊ do. male dicere in ſaluatione dũ dicũt ꝙ iuſſus de facto habebit effectũ ſequuta aditiõe iſtõ mihi nullatenꝰ plʒ: qꝛ iura p̄allegata q̄ negatiue diſponũt qđ vſufructuariꝰ nõ põt iubere ſeruum vſufructuariũ adire. d. l. aditio. §. preterea. ⁊. d. l. ſi qs mihi bona. in p̄nc. ⁊. d. ... fructuario. ⁊. d. l. ſeruus dotalis eſſent oĩa impoſita verbis, ⁊ nõ rebꝰ. Illa iura prohibẽt ne vſufructuariꝰ poſſit iubere adiri, ⁊ dicere ꝙ miſſus de facto poſtea ↄualidabit aditione ſequuta. iſto mõ illa iura eſſent verbalia ⁊ nõ effectualia, ꝯ. l. ij. in fi. C. cõia de leg. ⁊. c. cõmiſſa. el. j. de elec. in. vj. † qꝛ mens legũ nõ eſt diſputare verbalit, ſʒ realit determinare, ſm Bald. in rub. ſ. de re. diui. circa fi. Iõ tene ꝙ ꝓxime tenui ꝙ qñ ſeruꝰ vſufructuariꝰ eſt inſtitutꝰ ↄtẽplatiõe vſufructuarij ꝙ tũc eiꝰ iuſſu bñ põt adire, vt ſunt tex. clari in. d. l. ſi ſerui vſuſfructꝰ. ⁊ in. l. ſeq. ⁊ hoc mõ nihil ob. l. mulier. §. ſi hr̄ditariũ. ſ. đ ↄdi. inſti. allegata ꝑ Bar. qꝛ ibi manumiſſio illiꝰ ſerui hereditarij nõ poterat alit fieri q̄ʒ đ facto. Et ꝑ iſtũ cũ laude Dei remanet expeditus

36 iſte. §. veteres. in quo video me nimis inueteratum. ¶ † Itẽ pro prima ↄcluſione q̄ʒ tenui ꝯ Bar. ⁊ doc. bñ facit: qꝛ in iſta materia equiparant vſufructuariꝰ ⁊ bone fidei poſſeſſor. §. nõ ſolũ. ⁊. §. ſeq. inſtit. per quas perſo. nob. acquir. Sʒ ſi ſeruus aut hõ liber bona fide poſſeſſus inſtituat contemplatiõe bona fidei poſſeſſoris, põt cogi eius iuſſu adire hereditatẽ: qꝛ tũc đʒ ex re bone poſſeſſoris acquirere tex. eſt in d. l. aditio. §. ⁊ qđa quibuſdam. ſ. de acqui. here. ergo idẽ in vſufructuario ꝙ ſeruus vſufructuariꝰ inſtitutus contẽplatione vſufructuarij po-

37 teſt eius iuſſu adire hr̄ditatem ⁊ illi acqret. ¶ † Et lʒ gl. in. d. l. ſi ſerui vſuſfructus. ſ. de vſufru. videat velle ꝙ bñ acquirat hr̄ditas vſufructuario cuius cõtẽplatione inſtitutus eſt ſeruꝰ fructuariꝰ: tamen ipſe fructuarius non poterit iubere eũ adire ſed proprietarius, ⁊ ita ẽt tenet gl. i. l. ſi quis mihi bona. in prin. in verbo, nec fructuariꝰ. ⁊ ibi Bar. ſ. de acqr. hr̄. Tamẽ ꝯriũ eſt veriꝰ ⁊ magis cõis opi. eſt in ꝯrium qꝛ imo iuſſu bone fidei poſſeſſoris ⁊ vſufructuarij cuius contemplatione inſtitutus eſt ſeruus vſufructuarius potes iuberi adire prout tenent antiqui: ⁊ Bal. Imo. Raph. Lu. ⁊ do. Alex. in. d. l. ſi qs mihi bona. in princ.

1 ☞ In acqui. poſſeſ. per ſeruũ an requiratur duplex volũtas ſ. ſerui ⁊ domini.
2 Voluntas domini an ſit de ſubſtantiali in aquirenda poſſeſſione per ſeruum.
3 Licet obligatio ⁊ actio acquirãtur per ſeruũ domino inuito tamen poſſeſſio non.
4 Seruus non acquirit poſſeſſio, domino ſi non habet animun ei acquirendi.
5 Animus in mente retentus nĩl operatur.
6 Per ſeruum noſtrum a nobis poſſeſſum, acquirit tertio poſſeſſio, ſi ſeruus hoc velit, ⁊ tertius ratum habeat.

Hec que de ſeruis.

Per ſeruũ ẽt p̄cedẽte iuſſu dñi nõ acqrit
1 poſſeſſio dño: niſi ↄcurrat volũtas ſui h. d. ¶ † Põdera pmo tex. ibi, ſi ⁊ ipſi velint, i illa implicatiua ſi ⁊ ipſi velit: q vr̄ ꝓbare ꝙ in acq. poſſ. ꝑ ſeruũ, reqrit duplex. volũtas, ⁊ ſerui ⁊ dñi. Rõ: qꝛ iſta acqſitio fit ꝑ fictionẽ trãſlatiuã ꝑſona im ꝑſonam, vt đt Bar. in. §. itẽ acqrimꝰ i ꝟſ. ꝑ eũ. ſ. ea. l. qꝛ ſeruꝰ p̄ſtat dño miniſteriũ corꝑis ⁊ animi. l. iij. §. ſaltꝰ. ⁊ l. ꝙ meo. §. ſi vẽditorẽ. ſ. e. Iõ ſi deficit volñtas ſui, ⁊ ſic vnũ extremũ deficit effectꝰ fictiõis. Et aduerte ꝙ tex. loqͥt ↄditionalit, ⁊ ſic apparet q vo-
2 lũtas dñi eſt đ forma ſubſtãtiali, iſtõ importat cõditio vt l. pretor. in ꝓin. ſ. đ colla. bo. Bal. i auth. matri ⁊ auie. in. ij. co. in fi. C. qñ mu. tuto. of. fun. põt. eũ cõcor. quas dedi in. l. ij. §. pꝰ. ſ. đ vulg. ⁊ pup. Hic ergo vr̄ caſus ꝙ dño ignorãti ꝑ ſeruũ nõ acquirit poſſeſſio: niſi eſſet ex cã peculiari, ⁊ ſic eſt tex. pro opi. q̄ʒ tenui ꝯtra cõem in. §. itẽ acquirimꝰ. in verbo peculiar. t. ſ. eo. Niſi dicas ꝙ tex. iſtõ dixit copulatiue propter caſuʒ đ iuſ-
3 ſione, q̄ ſeqͥt nõ qꝛ requirat volũtas dñi. ¶ † Scđo infertur ex hoc tex. ꝙ lʒ obligatio ⁊ actio acqrat ꝑ ſeruũ dño ẽt inuito. l. ſeruꝰ vitãte dño. ſ. de verb. obl. non ſolũ actiue vt ibi, ſʒ ẽt paſſiue ex cã peculiari. l. ſi qs ſeruuʒ. §. ẽt. ſ. đ pecu. tñ per ſeruuʒ non vr̄ q poſſit acquiri poſſeſſio dño nolẽti ſeu inuito, facilius ergo acquirit obligatio q̄ʒ poſſeſſio, ſicut facilius acquiritur dñium q̄ʒ poſſeſſio, vt no. in. §. itẽ acquirimus. ꝑ illum text. cũ
4 gl. ſ. eo. ¶ † Secundo no. ex hoc tex. ꝙ ſeruꝰ non acqrit poſſeſſionem dño ſi nõ hʒ animũ ei acquirẽdi. In contrariũ videtur tex. in. §. per ſeruũ q in fuga. ſ. ea. l. vbi ſeruus exiſtens in fuga nõ hʒ animũ acquirendi dño. hʒ tñ animũ acquirẽdi domino poſ. ⁊ tñ ei acqrit. Rñdet Rap. Lu. ꝙ lʒ ſeruꝰ exiſtẽs in fuga nõ habeat animũ acquirẽdi dño, hʒ tñ animũ acqrẽdi ſibi: iõ dño acqrit, ſʒ in iſto tex. habuit animũ acqrẽdi, ⁊ ſic nec ſibi nec dño, ſʒ tertio, vel ſcđo rñde ꝙ ille tex. intelligit ꝑʒ iſtũ vt ibi dixi: ex quo tex. iſte declarat oẽs. §. p̄cedẽtes. ¶ Tertio

5 rñde no. † ꝙ iſte tex. dʒ intelligi de aĩo ſerui expreſſo: non de tacito i mẽte retẽto q nihil operatur. l. ſi repetẽ. C. đ ↄdi. ob cau. qꝛ voluntas hoĩs clauſa in mẽte abortiua eſt, ⁊ in actibꝰ hoim nihil operat, niſi ꝓferat in lucẽ, tãq̄ʒ poſthumꝰ exiſtẽs i vtero: q ſi nõ naſcitur vel naſcit ſʒ imperfectꝰ nihil facit. l. pe. C. de poſth. here. inſti. ſm Bal. in l. j. in ij. q. C. qui admit. Itẽ paria ſunt nõ eſſe, ⁊ nõ apparere. l. duo ſunt titij. ſ. đ teſt. tu. ⁊ l. ſi i ẽptione. ſ. đ ↄhẽ. empt. ⁊ in dubio p̄ſumit animꝰ ſerui erga dñm q̄lis eſſe dʒ ꝑ regulã. l. placet. ſ. de acq. hr̄. ¶ Capio gl. in verbo non ẽ tibi, q̄ʒ diuide i quatuor partes. In prima rñdet tacite qõni que poſſet formari ad tex. In ſcđa remouet vnũ ꝯriuʒ duplicit. In tertia remouet aliud ꝯrium. i quarta ⁊ vlti. alleg. tres cõcordãtes ad tex. ſcđa ibi itẽ hic niſi. tertia ibi. Itẽ hoc in acquirendis. quarta ⁊ vlti. eſt ibi. ⁊ facit. ſ. de

6 bo. poſ. ¶ † In prima parte habes ꝙ ꝑ ſeruũ noſtrũ a nobis poſſeſſuʒ acqrit tertio poſſeſſio ſi ſeruꝰ hoc velit ille ratũ habeat: qꝛ tunc ſeruꝰ acquirit illi vt negotiorũ geſtor. Adde vltra gl. bñ facere qꝛ tex. negando de dño, vr̄ firmare de titio ꝙ illi acquirat poſſeſſio. ⁊. l. ſi ſine. ſʒ ꝙ Pap. ſ. de minor. c. nonne. de preſuʒ. ⁊ ita cõiter tenent doc. cũ gl. ¶ Sʒ aduerte ꝙ in ꝯriũ fortiter ſtrĩgit. tex. in. l. ſi me in vacuã. §. fi. j. e. vbi đt tex. ꝙ ſeruus alienus põt noĩe noſtro nobis acqrere poſſeſſionẽ, ſi a nobis vel a nemine poſſideat: q̄ vult q ſi ab alio poſſidetur, vt in caſu noſtro q non poſſit illi tertio acqrere. poſſeſſionẽʒ. ⁊ illũ tex. alle. Rap. cu. hic ⁊ ſibi aſcribunt Mod. ſenẽ. Cõfirmat qꝛ etiã ſeruꝰ acqri dño ex cã peculiari vbi adeſt volũtas dñi. vt. §. itẽ acqrimꝰ. ſ. ea. l. nõ tñ acqrit dño ex illa cauſa peculiari ſi ab alio poſſideat. § fi. i fi. j. ea. l. hõ liber. in fin. ſ. tit. j. ¶ Tertio ſicut voluntas tradẽtis impedit acqrere illi cui ſeruꝰ volebat acqrere, vt in ſeq. parte gl. ſilr iuſſꝰ dñi p̄cedẽs dʒ impedire ne ſeruus acquirat poſſeſſionẽ illi tertio. ¶ In tertia parte gl. habes q malignitas ſerui ſic nocet domino i querenda ſibi poſſeſſione qñ cõcurrit animus tradentis, ſicut in acquirẽdo dominio. vt. l. qui mihi donatũ. ſ. de dona. ⁊ dicam ſtatim in §. ſequenti.

1 ☞ An p̄curator tutor ⁊ curator habẽt animũ acqrẽdi dño poſſeſſionẽ, actus acquiſitionis non eſt fundandꝰ in perſona, ſ. tutoris vel procu. ſʒ in perſona dñi opera ⁊ miniſterio ſuo.
2 Per generalem procu. queritur dominio poſſeſſio.
3 An qui per alium facit dicatur ipſe vere facere.
4 Si procurator vel alius nomine meo mihi acquirat poſſeſſionẽ cum ſemper p̄ſtet nudum miniſteriũ, ego per eũ vere ⁊ proprie poſſideo ⁊ non per fictionem.
5 Procurator q virtute mãdati tenetur acquirere poſ. dño, ⁊ ſic vigore contractus: non tamen acquirit ſi non vult acquirere non obſtante q acceperit mandatuʒ.
6 Qui vult transferre poſſeſſionem in alium eam perdit: lʒ alꝰ non queratur.
7 Verbum receſſerit adaptatur etiam traditioni rei corporalis: licet ceſſio regulariter ſit iurium incorporalium.
8 Licet per procuratorẽ queratur dominiũ poſſ. incontinenti domino etiã ignoranti. tamẽ ſi tradens non erat dominꝰ non acquiritur vſucapiendi cõditio, niſi a tempore quo ſciuit.
9 An ſicut in tradendo dominio attenditur ſolus animus tradentis: ſit idem in transferenda poſſ.

Per procuratorem.

Per p̄curatorẽ ⁊ legitimũ adminiſtratorẽ acquirit nobis poſſeſſio, ſi ꝓcuratorio vel adminiſtratorio nomine recipiunt: ſecus ſi ꝓprio. h. d. Diuiditur in tres partes. In prima ponit deciſio. In ſcđa limitatio deciſionis. In tertia cõprobatio deciſionis ꝑ deductionẽ ad incõueniẽs vl abſurdũ. Et ſic iũge tertiã partẽ cũ p̄ma, put đt glo. Scđo ibi cũ aũt ſuo noĩe. Tertia ibi, alioqui ſi dicamus. In prima parte cogita q̄ fuerit rõ dubitandi in tutore ⁊ curatore q poſſint acqrere poſſeſſionẽ pupillo vel adulto cũ habeant gñale mãdatũ cũ libera ꝙ eqparat ſpãli, vt dicã ſtatim in nota. Iteʒ hic agit đ acqrendo ⁊ ſic de mero cõmodo pupilli vel adulti, ergo vr̄ indubitatũ ꝙ ꝑ tutoreʒ ⁊ curatorẽ poſſit eis acqri. Niſi dicas qđ hoc poſuit iuriſcõ. vt ꝑfecte expediret tractatũ qũo ꝑ alias ꝑſonas: tã liberas q̄ʒ alieno iuri ſubiectas q̄reret nobis poſſeſ. ¶ In ſcđa parte ordina ſic tex. Nõ poſſumꝰ acqrere qñ ſuo noĩe nacti fuerint poſſeſſionẽ ſʒ qñ ea mẽte vt ſolũ operã ſuã accõmodarẽt nobʒ. ¶ In. iij. pte i ꝟſi. aliaqui in

riſconſultus aſſignat rōnē p̄mi dciti,hoc mō arguēdo.Nā ſi diceremꝰ p ꝓcuratorē ꝛ tutorē ꝛ curatorē non acq̄ri nobis poſſeſſionē q̄n noīe noſtro apphēdūt,ſequeret̄ abſurdū q̄d is. ꝓcurator vel tutor cui tradita eſt poſſeſſio ipſe nō poſſideret: q2 non habuit animū ſibi acquirēdi nec nobis q̄reret̄:ꝛ tñ ille q tradidit ꝑdit poſſeſſionē:q2 habuit animū abdicare a ſe poſſeſſionē,vnde poſſeſſio eſſet vacans ꝛ nulli acq̄reret̄:ꝯ mē tē ꝛ intentionē vtriuſq3 tā tradētis q3 recipiētis,vnde vtilius eſt ꝙ acquirat̄ poſſeſſio dn̄o ꝛ tradens liberet̄. ¶ Jſta rō iuriſcō.nō vr̄ bona:q2 nō eſt generalis nec ſemꝑ vera:q2 iſtud aliq̄n tolleratur vt ēt dt gl.ń.ꝙ nulli acq̄rat̄ poſſeſſio,ꝛ tñ tradens eā ꝑdat:vt.§.p ſeruū q corporalr̄.ꝛ.§.ſ3 ꝛ p eu3.s.ea.l. Jtē q̄n hereditas eſt vacās.l.j.§.Sceuola.s.ſi quis te.liber eſſe iuſ.fue.ꝛ.l.ꝙ meo.§.ſi furioſo.j.eo. ¶ Paul.de Caſt.hic ingenue dt ꝙ rō q̄ ponit̄ in hoc tex.nō eſt ſufficiens.ꝛ ꝙ alia ē melior rō:q2 hic ē verꝰ ꝓcurator ꝛ ꝓcurator noīe recipit.vñ p actū naturalē pōt acq̄rere poſſeſſionē ꝛ dn̄iū.l.p ꝓcuratorē. C.e.ſ.ſi ꝓcurator.la.j.s.tit.j.l.j.C.p q̄s pſo.no.acquir.Tu. dic ꝙ in ꝓcuratore ꝛ legitimo adminiſtratore ꝓcedit rō textus noſtri:q2 tunc lex h3 p incōuenienti ꝙ ſi non querat̄ domino ꝙ tradēs amittat poſſeſſ.ꝛ nulli acquirat̄:ideo vtiliꝰ eſt ꝙ p eos acquirat̄ poſſeſſio dn̄o,rōne adminiſtratiōis eoꝝ q̄ rō ceſſat in alijs iuribꝰ.s.ꝯtrū alleg.Et iſtud ꝙ ꝓprie dt iſte tex.ibi:p eos qui noſtro nomine accipiunt.Et ita habes bñ

8 excuſum ꝛ bene euiſceratū iſtū text. ¶ †Not.primo ꝙ q̄n ꝓcurator tutor ꝛ curator habent animū acquirēdi dn̄o poſſeſſionē nō eſt actus acquiſitionis fundandus in pſona ſua,ſc3 tutoris vl̄ ꝓcuratoris,ſ3 eſt fundandus in perſona dn̄i,opera tñ ꝛ miniſterio ſuo.l.q̄d meo.§.ꝓcurator.j.eo.Et hoc ꝓcedit in his que p̄nt q̄ri alteri p alterū,vt in domino ꝛ poſſeſſione:vt l. j.ꝛ.l.p procuratorē.C.eo.S3 in actibꝰ ciuilibus licet cōtrahat noīe domini:tñ d3 fundare actū in perſona ſua.l.quecūq3 gerimus.ff.de act.ꝛ obl.p Bar.in.l.qui aūt.ń.s.de cōſtit.pecu.no.in l.multū intereſt.C.ſi quis alteri vl̄ ſibi. ¶ †Scdō diligenter no.ex hoc tex.ſm Rap.cu.ꝛ d.Alex.probari in hoc tex.ꝙ p ꝓcuratorē generale q̄rit̄ domino poſſeſſio a,ꝛ ſic ad acquirendā poſ.non requirit̄ ſpeciale mandatū,ꝯ op.Roge. hic relatā in gl.ꝛ contra gl.in.ſi tibi abſenti.de p̄bē.in vj.ꝛ ita tenet Barto.in.l.qui mihi donatum.s.de dona.doc.in l.j. C.eo.de acqui.poſ.facit.l.ſi rem.ꝛ ibi gl.j.tit.j.Et aduerte ꝙ iſte tex.inducitur ſic.Nā p tutorem ꝛ curatorē qui habēt generale mandatū acquiritur nobis poſ.ꝛ a pari ponunt̄ ꝓcurator ꝛ tutori:ergo probat iſte text.ꝙ per generalem procuratorē,acquiratur nobis poſſeſ.S3 tu retorque iſtū textū in ꝯtrariū,nā l3 tutor ꝛ curator habeant generale mandatū:tamē habent cum libera adminiſtratione,vt eſt gl.in l.mandato generali.s.de procu.no.Bart.in l.inter bonoꝝ.s.d admi.tut.S3 mandatū generale cū libera,equiparātur ſpāli,ꝛ pōt oīa que requirunt ſpāle mandatū.l.iuſiurādū ꝙ ex conuetione §.procuratore.cū.l.ſeq.s.d iureiur.c.qui ad agendū.in ń.de procu.in vj.ergo vt equiparatio ſit bona,d3 intelligi tex.de tali ꝓcuratore qui habeat mādatum ſpāle vl̄ generale cū libera prout habent tutores ꝛ curatores.Et ſic vides q̄ñ iſte tex.torquet ꝯ Rap.ꝛ do.Ale.ꝛ ſi diceres illō cū libera d3 cōſiderari quando agitur de preiudicando:q2 qui h3 mandatū generale non poteſt preiudicare domino niſi habeat liberā,ſm gl.in l.nam.ꝛ nocere.s.de pac.ſed cū hic tractetur de acquirenda poſ.ꝛ conſequenter de cōmodo ꝛ vtilitate principalis:illō ꝙ habeat liberā non d3 conſiderari,ſed ſolum quod habeat generale mandatū,ꝛ ita forte voluerint inducere Rapha.ꝛ do. Alex.hic iſtum tex.Tñ nō pōt negari q̄n equiparatio procuratoris ad tutorē vel curatorē nō ſit ſimplicit̄ vera vt dixi. Jſta tamen ꝯcluſio ꝙ ad acquirendā poſſeſſionē ſufficiat generale mandatū veriſſima ꝛ pro ea allego text.melius facientē q3 iſte in.§.Jtem acquirimus.s.ea.l.ibi q2 noſtra voluntate.qui text.loquit̄ in volūtate generali:que interuenit a principio in ꝯceſſione peculij ſufficit ad acquirendam poſſ.ergo ibi eſt bonꝰ tex.ꝙ ad acq̄rēdā poſſeſſionē ſufficit generalis voluntas ꝛ generale mandatū domini.ꝛ ita ibi Rap.cuma.ad h̄ no.illū tex.ꝛ ibi dixi. ¶ Tertio no.ex ſecunda parte,ibi vt cū operam ſuā accomodauerit quod ꝓcurator tutor ꝛ curator ī acquirēda poſſeſſione preſtant nudā operā,ꝛ ſic nudū miniſterium hoc eſt q2 immediate acquiritur nobis non autem radicatur in perſona eoꝝ.facit.l.quod meo.§.ꝓcurator.j.eo.

8 Bar.in.§.itē acquirimus.ad ń.s.ea.l.†facit ad id ꝙ tractat Bar.in.l.ſi is qui pro emptore.in pe.char.j.de vſucap.ꝛ in l.ſ3 ſi vnius.§.j.j.d iniur.an qui per aliū facit dicatur ipſe vere facere.Nā ſi illud factum non radicatur in perſona alterius:tunc dicor proprie facere ꝛ vere,vt ibi p eū.ꝛ ꝓpterea t3

4 Bar.ī d.l.ſi is q ꝓ emptore†ꝙ ſi ꝓcurator vel alius nomine

¶ Poſſeſſio a adde Jnn.in capitulo accedens.de p̄ben.

meo mihi acquirat poſſeſſionem cum ſemper preſtet nudum miniſteriū:ergo per eum vere ꝛ proprie poſſideo ꝛ nō per fictionē p tex.apertū i l.certe.§.j.j.d preca.

5 ¶ †Quarto no.ꝙ ꝓcurator qui virtute mādati acceptanti tenet̄ acquirere poſſeſſionē dominio,ꝛ ſic vigore ꝯtus:nō tamē ei acquirit ſi non vult acquirere:nonobſtante ꝙ aceptauerit mādatū,facit bonus text.in.l.res mandato.s.tit.j.ꝙ vr̄ ꝯ illud q̄d t3 Bali.in l.ij.C.de contrahē.empt.ꝛ in l.actione.§.dicimus.s.pro ſoc. quē tamē refert ꝛ ſequitur do.Alexand.in.l.ij.§.incertā.vbi

6 dr.j.eo. ¶ †Quinto no.quod qui vult transferre poſſeſſionē in alium eam perdit,licet illi alij non queratur poſſeſſio.facit. §.ſi vir.s.ea.l.ꝛ.l.ꝙ meo.§.ſi furioſo.j.eo.ratio:q2 ſtatim cu3 habuit animum non poſſidendi perdit poſſeſſionem.l.iij.§.i amittenda.ꝛ.l.quemadmodum.j.eo.Ex qua ratione infertur quod ſi dn̄s poſſideret ꝛ corpore ꝛ animo alieno,puta p colonū ꝙ tūc ſolo animo nō ꝑderet poſſeſſionē.l.peregre.§.quibꝰ. j.eo.ꝛ tunc ita demū perdit̄ poſſeſſio ſi illi tradatur cui iuſſit. tex.eſt in l.qui fundū.s.de vi ꝛ vi arma.Bar.ī d.l.ꝙ meo.§.ſi

7 furioſo. ¶ †Ultimo pōdera tex.in ń.in verbo ceſſerit q̄d verbū ceſſerit adaptatur etiā traditioni rei corporalis,l3 regulariter ceſſio ſit iuriu3 incorporalium.l.j.cū ſimil.C.de action. ꝛ ob.Simile tex.vidimus in §.ſi vir.vbi dixi.s.ea.l. ¶ Expeditis textualibus,capio gl.primā in verbo acquiritur q3 diuide in quatuor partes.Jn prima reſpōdet tacite queſtiōi que poſſet fieri ad text.ſimpliciter dicit q̄d per procuratorē tutorē vel curatorem acquiritur nobis poſſeſſio,nūquid acquirit nobis ēt ignorantibus,tex.nō aperit.Et propterea gl.declarat ꝛ bñ.Jn ſcdā refert diſtictionē Rog.quadrimēbrē.Jn tertia ponit̄ reprobatio Joannis.Jn quarta ꝛ vltima opponit ꝛ ſoluit.ſecunda ibi,ſed Rog.dicit.Tertia ibi.ſ3 Joannes non diſtinguit.Quarta ꝛ vltima eſt ibi,ſed vr̄ dominiū non queri.

8 ¶ †Jn prima parte gl.ibi,ex q̄ ſciuit dominus.Habes hāc cōcluſionē q̄d l3 p ꝓcuratorē queratur dominiū ꝛ poſſeſſio in cōtinenti domino ēt ignoranti:tamen ſi tradēs nō erat dn̄s q nonacquiritur vſucapiendi conditio,niſi a tꝑe q̄ ſciuit p tex. expreſſu3.in.l.j.C.eo.Rō diuerſitatis eſt ſ3 Rap.cu.hic quia poſſeſſio ꝛ dn̄iū acquirunt̄ naturaliter,vſucapio vero acquirit artificio iuris ciuilis.Unde ſuccedit regula q̄d facilius acquiritur nobis p actus naturales,q̄ per ciuiles.l.ea que ciuilis. s.de acqui.rerū do.Jſtā rōnē et t3 Bal.l.j.s.eo.iſta rō nō videtur:q2 l3 poſſeſſio que acquiritur p noſmetipſos acquiratur naturaliter:tamen poſſeſſio que acquiritur per alterū:vt in propoſito,acquiritur artificio iuris ciuilis:ideo habet plurimum iuris.vt eſt glo.in §.j.in verbo.eam enim re3.ſupra.ea.l.ergo non deberet acquiri ignoranti ſicut nec vſucapiendi cōditio,melior ergo eſt ratio quā aſſignat gloſſ.in l.j.ꝛ ibi. Bal.C.eo.ꝛ gl.in l.ń.j.pro ſo.ꝛ ſequit̄ et Bal.ī l.j ī iij.col.C. p quas perſo.no.acqui.q̄d iō p procuratorē non acquirit̄ vſucapiēdi cōditio dn̄o ignorāti,eo q2 requirit̄ quod q vſucapit ſciat ſe habere titulū,ꝛ credat rem eſſe ſuam.ꝛ ſic ſit in bona fide,vt habet̄ inſtit.de vſuca.in princ.ꝛ in l.Celſus.j.tit.j.q nō cadunt in ignorante:ꝛ licet in poſſeſſiōe ēt requirat̄ animꝰ l.iij.in prin.j.e.tñ ſufficit animus proprius vel alienꝰ.l.iij.§.ſaltus.j.e. ¶ Jn ea.gl.ad ń.dic vt per Bar.in l.qui mihi do

9 natum.j.de dona. ¶ †Pro clara tamē intelligētia tex.ꝛ gl. videndū eſt an ſicut in transferendo dominio attēditur ſolus animus tradentis.d.l.qui mihi donatū idē ſit in transferēda poſſeſſiōe.Jſte eſt pulcher ꝛ ſubtilis paſſus:gl.ꝛ cōmunit̄ docto.hic tenent ꝙ ſic.ꝛ gl.ꝛ docto.in d.l.qui mihi donatū ꝛ.s. primo.§.ꝛ iſta eſt cōmunis opinio ſm do.Alexandrū,ſic nō ē differentia inter dominiū ꝛ poſſeſſionē quando concurrit volūtas tradētis,vt malignitas ꝓcuratoꝝ neutro caſu noceat. ¶ Cōtrariū ꝛ melius tenent Alber.de roſa.Raph.cu.Ludo.Roma.hic.Salice.in.l.j.C.eo.Raph.cuma.in.l.q mihi donatū in vlti.Colū.Mouentur per iſtū text.ꝛ in.§.precedē.vbi tradens volebat acquirere poſſeſſionem domino,ꝛ tñ nō acquirit̄:q2 ſeruꝰ accipiēs vl̄ procurator noluit.Et ad iſta iura non poſſet reſponderi:l3 Albe.de roſa.dupliciter reſpōdeat.Primo q3 iſte tex.intelligat̄ quando tradens nō agebat in animo q̄d domino quereretur:ſ3 tātū accipiēs.Scdō q iſte text.intelligatur q̄n res erat tradita procuratori vt ipſe acquireret cui velle:ſ3 vtrunq3 diuinat ad iſtū textū. ¶ Ergo ſtrictius induco iſtū textū ꝯ cōmunem hoc mō.Nā procurator tutor ꝛ curator in acquirenda poſſeſſione preſtant operā ſuam:vt hoc text.ꝛ nudum miniſteriū,vt dicit textus in.l.q̄d meo.§.procurator.j.eodē.iſtud miniſterium eſt animꝰ ꝛ corpꝰ eoꝝ.l.iij.in prin.j.eo.ceſſante ergo animo eoꝝ ceſſat miniſteriu3.ꝛ conſequenter ceſſat acquiſitio poſſeſſionis. ¶ Ad.l. qui mihi donatū.in qua gl.ꝛ doc.ſe fundant,reſpondet̄ clare ꝙ loquitur in dn̄io transferendo,in quo voluntas domini d eſſe

eſſe potentior, ⁊ ſic magis attendit. l. id qđ noſtrū. ꝟ. de re. iu.
⁊ in l. ſi tibi dederim. vbi gl. no. ſ. de dot. Itē facili⁹ acquirit
dñiū ꝙ poſſeſſio, vt notaui in §. Itē acquirimus per illū tex.
cum gl. ſ. ea. l. ſecus eſt in acqui. poſ. in qua requiritur ꝙ pro
curator preſtet miniſteriū ſuum. vt ſtatim dixi. ꝙ ceſſat ſi nō
hʒ animū acquirendi poſſeſſionem domino vt clare dr̄ i hoc
tex. Scđo ⁊ ſubtilius reſpondet Raph. cu. in d. l. qui mihi do
natum. in vl. co. ꝙ dominium idem numero qđ eſt penes do
minium trāſſertur in alium nec ſeparatur niſi transferatur. l.
ſi quis vi. §. differētia. ꝟ. ea. l. nec vtilem. ſ. ex qui. cau. maior.
Unde ſi nō acquiratur illi cui dominus voluit, nō ſeparatur
ab eo: ſed poſſeſſio q̄ erat penes tradentem nō eſt illa q̄ acqui
ratur nouo domino, ſed eſt vna alia noua poſſeſſio q̄ ꝑ corpus
⁊ animum creatur ⁊ apprehenſione ⁊ illa que erat penes tra
dentem ſtatim euanuit. l. iiij. §. in admittenda. ꝟ. e. Unde cū
ſit vacās pōt per procuratorē apprehēdi ⁊ acquiri cui vult.
¶ Iſtā rōnem ꝙ creetur noua poſſeſſio alia ꝙ ſit antiqua re
probat do. Alex. hic, qr ad preſcriptionem requiritur conti
nuata poſſeſſio. l. naturalr̄. in prin. ꝟ. ti. i. l. i. C. de vſuc. trans
for. ergo ſi alia eſt poſſeſſio ergo ex poſſeſſione authoris non
ꝑficeret vſucapio vel ꝑſcriptio ſucceſſoris. ꝯ. l. Pompo. ꝟ. i.
⁊ per totā. l. ꝟ. eo. ¶ Sunt qui ꝓ hoc pōderent text. in l. quod
meo. §. ſi furioſo. in verbo trāſfert. ⁊ in verbo transferre. ꝟ. eo.
Nā trāſfertur qñ idem numero de vno in alium tranſmittit. l.
traditionib⁹. C. de pac. ⁊ l. traditio. in prin. ſ. ti. i. Si enī eſſet
alia poſſeſſio nō diceret trāſferri. ¶ Iſta inductio lʒ videatur
colorata nō eſt bona ꝑ tex. quem ipſemet allegāt in d. l. tradi
tionib⁹. vt dt̄ tex. traditionib⁹ ⁊ vſucapionib⁹ dominia tranſ
ferunt. ⁊ tamē per vſucapionem nō trāſfertur idem dominiū
imo nouum dominiū vtile cauſatur quod ꝯriatur priori do
minio directo. ¶ Tene opi. Raph. qđ imo creetur noua poſ
ſeſſio. ita tʒ Bar. in l. rem alienā. in iiij. col. ſ. de pig. act. alle
gat bonum tex. in l. ſi is qui ꝓ emptore. §. pe. in verbo. initiū
ſecunde poſſeſſioni. ꝟ. ti. i. Idem tʒ Iac. de Aret. in diſputa
tione ſua ꝓut refert ⁊ ſequitur Io. An. in addi. Spe. in ti. de
obl. ⁊ ſol. §. i. in ver. item pone Titius. alleg. text. in l. Pōpo.
§. fi. in verbo ꝓpriā poſſeſſionem. ꝟ. eo. idē tenent Mo. Sen.
in §. precedenti. Et hoc bene no. qr eſt bonum ⁊ neceſſariū
fundamentū ad intellectum iſtius tituli. ¶ Ad rōnem domi
ni Alex. rñdetur dupliciter. Primo ꝙ poſſeſſio accipientis
licet noua vnit cum poſſeſſiōe tradētis, ⁊ ex vtraqꝫ ꝓcedit v
ſuca. ita loquit. d. l. Pompo. Scđo ⁊ ſubtilius reſpondet qđ
rō quare ad preſcriptionē realem requiritur cōtinuata poſ
ſeſſio eſt: qr niſi cōtinuo poſſideret nō poſſet cōtinuo cōueniri
⁊ nō valenti agere nō currit preſcriptio. l. i. in fin. C. de anna.
exce. Iſtā rōnem aſſignat Bar. ſi bene inſpexeris in l. natura
liter. in vl. co. ꝟ. ti. i. dixi plene ſuper gl. rub. huius tit. Iſta rō
ceſſat: qr dato ꝙ in ſucceſſore noua poſſeſſio cauſet. qr ſemper
ille ꝯ quem preſcribitur habuit facultatem agendi. Ego vl
tra Raph. ⁊ ſequaces aſſigno aliā rationem diuerſitatis in
ter dñium ⁊ poſſeſſionem. Nā dominiū ſine cā transferri nō
pōt. l. nunqꝫ nuda. de acqui. re. doc. habetur in l. cum quid. ff.
ſi cer. pe. Ideo non pōt trāſferri dominium per ſeruum in a
lium ſine voluntate domini ex quo dñs tradens vult vni acq
ri: ⁊ ſeruus vult acquiri alteri certe per ſeruum non pōt acq
ri illi tertio: qr eſſet nudum ⁊ ſine cā ita proprie loquitur. d. l.
q mihi donatum. ⁊ lex per ſeruum. §. fi. ſ. tit. i. Sec⁹ eſt in poſ
ſeſſione: qr illa pōt acquiri ſine cā. §. ſi vir. ſ. ea. l. ⁊ l. clā poſſi
dere. §. fi. ꝟ. e. Bart. in l. ꝙ meo. in prin. in i. col. ꝟ. e. Nimirū ſi
pōt trāſferri per ꝓcuratorē dato ꝙ dominus gereret alteri
acqrere. Et ſic teneo clare ꝯ communem ꝙ in hoc ſit differen
tia inter dñium ⁊ poſſeſſionē in cōſiderādo animo tradētis q
bñ attendit in dñio. Sed in trāſferēda poſſeſſione ſol⁹ anim⁹
tradētis nō ſufficit niſi ēt cōcurrat anim⁹ ſerui recipiētis aut
ꝓcuratoris vel legitimi adminiſtratoris vt hoc tex. in §. ꝑce.

2 Quādo res iuſſu meo traditur ꝓcuratori meo me preſen
te dr̄ mihi tradita. ⁊ per ꝯſequens videor acquirere poſſeſſio
nem per meipſum. 2.
3 Si iudex ore ꝓprio aliquem preſentem citat: alias citatio hʒ
vim trine citationis.
4 Si pecunia fuerit numerata alteri in mea preſentia notari⁹
poterit recte dicere in inſtrō ꝙ habuit ⁊ recepit. ⁊ nu. 11.
5 Si duo teſtes deponāt de numeratiōe ⁊ vnus dicat ꝙ ego nu
meraui Titio. c. alius ꝙ numeraui Caio centū preſente ⁊ vo
lente Titio ꝓbāt iſti teſtes: qr nō refert an numeratio fiat Ti
tio an aliꝗ eo preſente ⁊ volente.
6 Si pecunia ſit numerata adminiſtratori reſpub. preſente to
to collegio dr̄ pecunia verſa in vtilitatem collegiꝗ.
Stāte ſtatuto ꝙ ꝯ geſta per iudicem ſententiādo determinan
do vel alio modo nihil poſſit opponi ſi contractus fuit fact⁹
i preſentia iudicis cui ꝯctui ipſe authorauerit nō poterit op
poni perinde ac ſi contractus eſſet factus a iudice.
8 Traditio que fit per aſpectum vel preſentiam dr̄ ficta ⁊ non
vera. ⁊ nu. 10.
9 Dico quodammodo denotat improprietatem.
12 Per aſpectū oculorum acquiritur nobis poſ. niſi res a tertio
poſſideretur. nu. 13. ⁊ quādo voluntas domini interuenit ſe
cus ſi nuncius vel executor. nu. 14.
15 Iſtud dr̄ non poſſe fieri quod cum difficultate fit.
16 Per traditionē clauium acquiritur poſſeſſio eorum que in
domo ſunt quādo preceſſerit titulus alias ſola cuſtodia rerū.

Si iuſſerim. Oculis ⁊ aſpectu q̄ritur nobis poſ
ſeſſio occurrente intentiōe volentis
tradere. h. d. vſqꝫ ad §. fi. ⁊ hʒ quinque partes. Scđa ibi, ideqꝫ
eſſe. tertia ibi, nō enī corpore. Quarta ibi, argumentū eſſe. qn
1 ta ⁊ vltima ē ibi, ⁊ vina tradita videri. ¶ † No. i. ꝙ qñ res iuſ
ſu meo traditur ꝓcuratori meo me preſente dr̄ mihi tradita
⁊ ꝑ ꝯſequens videor acqrere poſſeſſionē ꝑ meipſum ne tunc
opus eſt ceſſione prout in l. poſſeſſio quoque. §. ⁊ ſi poſſeſſio.
2 ꝟ. e. Et ſic no. † qñ actus geritur ꝑ ꝓcuratorē me preſente vr̄
geri ꝑ meipſum, ⁊ ꝑ meipſum acqro ſine ceſſione, ⁊ nō ꝑ ꝓcu
ratorē. facit. l. ſi ꝓcuratori preſentis. ff. de verb. ob. Adde qđ
3 vult no. Bal. in l. ij. in i. col. C. quō ⁊ qñ iudex. † Nā ibi eſt gl.
ſing. de iure ciuili qđ ſi iudex ore ꝓprio aliquē ꝑſentē citat,
talis citatio hʒ vim trine citatiōis reqſite ad audiendū ſniaꝫ
⁊ ſic hʒ vim ꝑemptorij. Similis gl. eſt de iure cano. in c. conſu
luit. in verbo ꝑemptorij. de offi. dele. in antiq. Modo dt̄ Bal.
in d. l. ij. ſi citatio fiat a nūcio ꝑſente iudice ⁊ eius mādato idē
4 eſſe ꝙ Bal. credit eē veriſſimū ⁊ notādū. ¶ Scđo adde illđ † ꝙ
tʒ Bar. in l. ſingularia. in pe. co. ad fi. ff. ſi cer. pe. ꝙ ſi pecunia
fuerit numerata alteri in mea preſentia notari⁹ recte poterit
dicere in inſtrō ꝙ ego habui ⁊ recepi ꝑ tex. in l. falſus. §. ſed ⁊
5 ſi his. ff. de fur. † Tertio adde illđ qđ tʒ Bar. in cōſ. ſuo ꝙ in
cipit in q. ꝓpoſita ſolū examinare intendo ꝙ ſi duo teſtes de
ponāt numerationē ⁊ vn⁹ dicat ꝙ ego numeraui Titio centū
⁊ ali⁹ dicat qđ ego numeraui Caio ꝑſētē ⁊ volēte Titio qđ iſti
ſunt ꝯteſtes ⁊ plene ꝓbāt: qr nō refert an numeratio fiat Ti
tio an aliꝗ eo preſente ⁊ volēte. d. l. falſus. §. ſed ⁊ ſi his. refert
⁊ ſequit Lu. ro. d. l. ſingularia. in vlt. co. Quarto adde ꝙ vult
6 Bar. in l. ciuitas ante finem. ff. ſi cer. pe. † qđ ſi pecunia ſit nu
tata adminiſtratori reip. preſēte toto collegio dr̄ pecunia ver
ſa in vtilitatem collegiꝗ qr dr̄ ipſi collegio numerata ex quo
7 collegiū erat preſens. Quinto ⁊ vltimo adde illud qđ † vult d.
Ant. de bu. in c. q̄ties. de pac. ꝙ ſtāte ſtatuto ꝙ ꝯ geſta ꝑ iudi
cē ſententiādo, determinādo vel alio mō nihil poſſit opponi ꝙ
ſi ꝯctus fuit factus in preſentia iudicis cui ꝯctui ipſi authora
uerit qđ ꝑinde opponi nō poterit ac ſi ꝯct⁹ eſſet fact⁹ a iudice.
Caue tñ circa iſtud vltimū. qr cū hoc fit ꝑ fictionē vt ſtatim di
cā in ſeq. no. ꝑ ꝯſequēs nō hʒ locū in ſtatutis in qbus verba ñ
8 debēt ficte intelligi. l. iij. §. hec verba. ff. d ne. geſt. ¶ † Scđo
pōdera tex. ibi vide mihi traditā ⁊. i. in pe. ⁊ vlt. parte. ibi nā
ꝓ traditis eas haberi ⁊ ibi vina tradita videri. Quod tradi
tio q̄ fit ꝑ aſpectū vel preſentiā rei dr̄ ficta ⁊ nō vera. Iſtđ im
portat verbum videri poſitū in text. qđ importat fictionē. l. i.
§. deieciſſe. ff. de vi ⁊ vi arma. Bar. in l. ſi is qui ꝑ emptore. in
ij. char. ꝟ. ti. i. Et ſic ſm Are. hic eſt tex. ꝯ Bar. in l. ſingularia
in pe. col. ff. ſi cer. pe. Ubi dt̄ Bar. ꝙ ſi res eſt in preſentia ve
re traditur ⁊ per aſpectū eius poſſeſſio vere acqritur. ad hoc
alleg. iſtum tex. q ꝓbat ꝯtriū vt ſtatim dixi. ⁊ dt̄ Are. ꝙ illud ꝙ
ibi dt̄ Bar. eſt erroneum. Tu adde ꝙ idē ēt vult Bar. in illa l.
9 ſingularis. in antepe. col. vbi tʒ expreſſe † ꝙ ꝑ aſpectū vel pre
ſentiā rei fit traditio vera ⁊ nō ficta. tex. in l. pecuniā. alias in
cipit ſi pecuniā. ff. de ſo. q tex. ēt ꝓbat ꝯtriū in verbo q̄dāmō: q̄
dictio denotat improprietatē. l. ſi me in vacuam. ⁊ ibi gloſſ. ⁊
Bar. ꝟ. eo. ⁊ idē quod Bar. tenēt Imo. ⁊ Lud. in §. per ꝓcura
torē. ſ. e. l. ⁊ male. ⁊ ꝯ Bar. ⁊ ſequaces allego aliū tex. expreſ
ſum in l. qđ ſtatulib. in ver. fi. ff. de dona. cauſa mor. vbi dr̄ ꝙ
ab alio noīe ipſius ea ꝑſente datur ꝓpe eſt vt ab ipſo datū in
telligat ergo nō vere ſʒ ꝑ fictionē. ¶ Sūt q ſaluēt Bar. ibi qđ
loquat in poſſeſ. ⁊ traditione q̄ fit ex ꝑſentia rei ipſi principa
li iuxta l. qđ meo. §. ſi vēditorē. ꝟ. e. ⁊ illa dicat vera: vt ibi. Sʒ
iſte tex. ⁊ alia iura ſ. in ꝯtriū allegata loquūtur ꝙ interuenerit
ꝓcurator cui ꝓcuratori ꝑſēte dño tradit tūc bñ traditio dr̄ fi
cta. Iſta ſaluatio nihil valʒ primo qr Bar. ꝓ ſe allegat iſtū tex.
q tñ traditionē eſſe fictā. Scđo ꝯfūdit ꝑ iſtū tex. i pe. ⁊ vlt. pte
q loquit de traditiōe ꝑ ꝑſentiaꝫ ⁊ aſpectū facta ipſi ꝑncipali ⁊
nō ꝓcuratori. ⁊ tñ dt̄ tex. pro traditis haberi ⁊ ſic ficte ſi iure
ꝑnte ꝯſenſerit vltia pte dt̄ vina tradita videri ⁊ ſic ꝑ fictiōem
cū claues ēptori ⁊ ſic ꝑncipali tradite fuerit. Tertio i ꝯtriū eſt
tex. i d. l. ſi als icipit pec. als ſi pec. vt ꝑ gl. i. ibi. ff. d ſol. q loqͥ

qñ nõ interuenit ꝓcurator ſed pñſentia principalis ⁊ tñ tradi-
10 tio dr̃ ficta vt ibi eſt text. i verbo quodãmõ tradita. ¶ † Quid tenendũ breuiter veritas eſt ꝙ lꝫ traditio q̃ fit ꝑ preſentiã rei ſic ficta: tñ poſſeſſio q̃ ex ea acquirit᷑, eſt vera ⁊ ꝓpria: eo q2 ꝑ actũ fictum: puta ꝑ pñſentiã rei vel ꝑ ꝯſtitutũ trãſfert᷑ vera poſſeſſio. tex. eſt ſolẽ. in l. certe. §. j. ibi ꝓprie poſſidere videor. ff. de preca. Per quẽ tex. ita no. tꝫ Bar. i l. ab emptiõe. circa fi. ff. de pac. ⁊ in l. ſi is q ꝓ emptore. in pe. col. ſ. ti. j. Bal. in c. itẽ inueſtitura. de notis feu. facit tex. in l. ꝙ meo. in pn̄. ſ. e. dũ dr̃ is poſſidet cuiꝰ noĩe poſſidet᷑. ⁊ ſic vere poſſidet vt ibi no. bar. in fi. Et ſic ingꝫtũ Bart. in d. l. ſingularia. in j. col. ad fi. dr̃ ꝙ ꝑ aſpectũ rei poſſeſſio vere acqrit᷑ in hoc bñ dr̃: q2 vera poſſeſſio acquiratur. Sed dum dr̃ qđ vere tradit᷑ in hoc male loquit᷑: q2 traditio nõ eſt vera ſed ficta, vt hoc tex. cũ aliĩs ſuperiꝰ allegatis. Et ad vtrũqꝫ membrũ põdero bñ facere tex. in d. l. ſi pecuniã alias pecuniã. ff. de ſol. vbi tex. circa acqſitionẽ poſſeſſiõis vtitur importãte ꝓprietatẽ ibi acqſita poſſeſſio mihi eſt. pondera verbũ eſt ⁊ ſic vere. Sed in mõ acqrendi vtit᷑ ibi, tex. im-
11 ꝓprietate ibi, ꝙ imo lõga mihi manu tradita. ¶ † Tertio no. in verſ. ideoqꝫ eſſe ſi nummos. iuncta rõne q̃ ſequit᷑ ibi, non eñi corpore ⁊ actu ſed ẽt oculis ⁊ effectu q̃ rõ adaptat᷑ ad vtrunque dictũ precedens quoad hoc vt pecunia alteri tradita de voluntate mea videat᷑ breui manu mihi tradita ⁊ per me. Illi tertio acquirat᷑ ꝙ pecunia tꝑe iuſſionis eſſet in preſentia: q2 ſi in ver. itaqꝫ. iuriſcõ. nõ intelligeret ꝙ pecunia eſſet pñſens: tũc rõ ſequẽs nõ faceret ad ꝓpoſitũ. Et ſi diceres ꝙ ver. nõ eñi referat᷑ ad primũ dictũ ⁊ nõ ad ſcõm eſſet deſtruere text. Et ſic põdera ſm Are. hic eſſe tex. ꝯ Bar. in terminis in d. l. ſingularia. ff. ſi cer. pe. in ĩĩ. char. in ver. ſumus expediti de prima, vbi tꝫ Bar. ꝙ ſi quis iubeat debitori ſuo ꝙ numeret pecuniã tertio ꝙ ad hoc vt breui manu videat᷑ facta traditio iubenti ñ eſt neceſſe ꝙ pecunia ſit in pñſentia. Allegat ad hoc plura iura pñſertim tex. in l. nuptura. ff. de iure do. ſed hic videt᷑ tex. i oppoſitũ ſalua Bar. ⁊ qđ ibi loquit᷑ q̃tum ad hoc vt pecunia debita ex vna cã puta mutui cõuertatur in aliã cãm puta dotis. Et q̃tũ ad hoc nõ requirat᷑ preſentia pecunie. Sed iſte tex. loquitur q̃tũ ad hoc vt acquiratur poſſeſſio ipſiꝰ pecunie ꝑ iuſſum de dãdo alteri tũc bñ reqritur preſentia pecunie ad hoc
12 vt dicatur queſita poſſeſſio. ¶ † Quarto no. ex hoc tex. ꝙ ꝑ aſpectũ oculorũ acquirit᷑ nobis poſſeſſio ad idẽ lex qđ meo. §. ſi venditorẽ. ſ. e. Adde qđ per iſta iura dr̃ Alb. de roſ. hic (bonꝰ practicꝰ) ſe al's cõſuluiſſe cuidã amico ſuo q ꝓpter guerrã nõ audebat accedere ad adipiſcendũ poſſeſſionẽ beneficĩĩ ſui eccleſiaſtici ꝙ iret ſuper quodã mõte vnde videre poterat eccleſiam, ⁊ terras beneficĩĩ, ⁊ ſic ꝙ acciperet poſſeſſionẽ per aſpectum oculorum. Sed certe iura nihil faciunt: q2 ꝓcedunt qñ cõcurrit animus volentis tradere tunc per aſpectũ oculorũ bene acquiritur poſſeſſio ſecꝰ ſi nõ cõcurrat animus volẽtis tradere. Vel q2 a nemine poſſideat᷑, tũc eſſet opus corporali apprehenſiõe. ita iſta iura limitat ⁊ bene gl. not. in prin. huiꝰ legis in verbo primi. vbi dixi per tex. in l. iij. §. Neratiꝰ. in verbo loco motꝰ. ⁊ ibi Lu. ro. ad hoc no. ſ. e. ꝑ iſto ſuo cõſi. alleg. ẽt Alb. tex. in c. cõtingit. de dolo ⁊ cõtu. Sed ille text. ẽt nihil facit. q2 ibi iuſſus mitti in poſſeſſionẽ ꝑ iudicẽ ſi metu vel potentia aduerſarĩĩ nõ põt ingredi efficit᷑ poſſeſſor ſine aliquo ingreſſu corporeo ẽt ſi res nõ ſit preſens, ſed hic nõ ꝓceſſit iuſſus iudicis. facit ꝙ no. Bar. ſ. in prin. huiꝰ legis, in pen. col. vbi dixi. Et ius ſingulare dicti c. ꝯtingit nõ eſt extendendum extra caſum ſuũ. l. ius ſingulare. ⁊ l. qđ vero ꝯ. ff. de leg. Et ſic habes primã limitationẽ ad iſtũ text. ⁊ ad iſtud no. vt ꝓcedat qñ ſimul cõcurrit animus volentis tradere tunc per aſpectũ
13 oculorũ acquiritur nobis poſſeſſio. ¶ † Scđo limita iſtũ text. nõ ꝓcedere quãdo talis res ab alio tertio poſſideretur tunc ꝑ oſtenſionẽ rei factã ab alio non trãſfertur poſſeſſio vt probat tex. in d. l. qđ meo. §. ſi venditor. in verbo vacuãqꝫ poſſeſſionẽ. ⁊ in ſimili do. Ant. ⁊ do. Abb. in c. ĩĩ. de cõſue. poſt Jo. And. in
14 c. trãſmiſſam. de elec. ¶ † Tertio limita ſi interuenit volũtas veri domini poſſidẽtis ſecus ſi interuenit nuncius vel executor qui dꝫ mittere in poſſeſſionẽ: q2 tunc poſſeſſio nõ acquirit᷑ per aſpectum rei. ita in procuratore vel alio legitimo adminiſtratore tꝫ Bar. ſ. in prin. huius legis. in pe. col. vbi no. dixi.
15 ¶ † Quinto no. ex text. ibi moueri nõ poſſunt ꝙ illud dr̃ non poſſe fieri qđ cũ difficultate fit. idẽ ꝓbat᷑ i §. fi. cũ gl. vbi dicã.
15 ſ. e. ¶ † Ultimo no. in ver. fi. ꝙ ꝑ traditionẽ clauiũ acquiritur poſſeſſio eorũ q̃ ſunt in domo. Facit. l. clauibꝰ. ff. de ꝯ̃h. empt. intelligendo vt per gl. hic ⁊ latius. ſ. in prin. huius. l. ¶ Itẽ limita qñ traditionẽ clauiũ preceſſit titulꝰ puta venditio al's per traditionẽ clauiuum trãſfertur ſola cuſtodia rerũ cauſarũ. Ita limitat Bart. in l. cũ pater. § pater pluribꝰ. per illum tex. ff. de leg. ĩĩ. Sequitur Pe. de Anch. in cle. j. §. ſane. đ ber.

1 ☞ Per ſubditos intellectus nõ dꝫ induci correctio legum.
2 Uniuerſitas eſt nomen iuris non habens animum nec intellectum nec corpus.
3 De natura aduerſatiue eſt aduerſari precedentibus ⁊ in iure ⁊ in facto.
4 Dictio ⁊ eſt implicatiua.
5 Baſilica capitur multis modis.
6 Licet vniuerſitas ⁊ municipes nõ poſſunt per ſeipſos poſſidere: tamen per alios puta ſeruos ⁊ ſyndicos poſſunt poſſidere ⁊ preſcribere.
7 Qui non poſſunt per ſe poſſidere poſſunt per alios.
8 Ea q̃ ſunt deputata ad vſum publ. municipĩĩ nõ poſſidentur vniuerſitate: ſed vnuſquiſque iure facultatis vtitur.
9 Perſona ficta ⁊ repreſentata põt poſſidere: eo q2 preſentat perſonas viuentium ſecus ſi mortuorum.
10 Si omnes de collegio moriantur an poſſeſſio vacet.

Municipes. Ad intellectum tex. ꝑmitte ꝙ gl. Bar. ⁊ cõiter doc. volũt ꝙ municipes ꝑ ſeipſos poſſunt poſſidere. Et ꝙ principiũ iſtiꝰ. §. corrigatur per l. ĩĩ. ĩmediate ſequentẽ. Et ſm iſtũ cõem intellectũ h. d. vniuerſitas põt ꝑ ſe ⁊ per aliũ poſſidere vſucapere ⁊ poſſeſſionẽ acqrere. h. d. Iſte cõis intellectꝰ mihi nõ plꝫ cũ vitãda ſit iuriũ correctio preſertim incõtinenti. l. ꝑcipimꝰ. in fin.
1 cũ vulg. C. de ap. Itẽ † per ſubauditos intellectꝰ nõ dꝫ induci legum correctio. ſm gl. in c. cupientes. §. ꝙ ſi per. xx. de elec. in vj. Unde teneo ꝙ municipes ꝑ ſeipſos nõ poſſunt poſſidere. ita loquit᷑ principiũ huius. §. ſed bene poſſunt poſſidere ꝑ ſeruos aut liberos puta ꝑ ſyndicos vel eorũ adminiſtratores. ita ꝓcedit lex. ĩĩ. ¶ Et põdera ꝓ ꝑmo rõnẽ quã aſſignat tex. q2 vniuerſi cõſentire nõ poſſunt cũ deberẽt cõſentire vt vniuerſi ⁊ nõ vt ſinguli. l. in tm̃. §. vniuerſitatis. ff. de re. di. l. ſi hac. §. q manumittit᷑. ff. de in ius voc. ⁊ in acq. poſſeſſiõe requiritur animus ⁊ corpꝰ. l. iij. in prin. ⁊ l. queãdmo. ſ. e. Sed vniuerſitas nõ hꝫ animum ⁊ ſic cõſenſum nec hꝫ corpus ⁊ ſic nõ hꝫ inſtrumenta habilia ad poſſidendum ideo poſſidere non põt. Ratio rõnis quare vniuerſi cõſentire non poſſint: eſſet q2 inter municipes multi ſunt infãtes ac infantie ꝓximi ac multi furioſi ⁊ dementes q conſentire nõ poſſunt. Facit qđ dr̃ tex. in c. romana. §. in vniuerſitatẽ. de ſent. exc. in vj. qđ vniuerſitas non põt excõicari nec in noxĩĩ huiuſmodi ſñia irritantur puta infãtes ⁊ furioſi. Hinc ẽt q ſi oẽs đ vniuerſitate eſſent capaces doli ⁊ culpe vt in collegio doctorũ i c. fratrũ. in cõuentu mõachõrũ ⁊ i cõſilio populi poſſẽt tũc ſub nomĩe collectiuo excõmunicari: q2 tũc ceſſaret ratio illiꝰ tex. ſm Jo. de Ana. C. dilectus ſecũdo i. ix col. de ſymo. Et licet factũ a maiori parte vel a deputatis regẽtibus videat᷑ factũ ꝑ municeps. l. q maiori. ff. ad municipes. ff. de cõdi. ⁊ demon. alleg. in glo. d. municipes. ff. ad muni. Iſtud eſt ꝑ fictionem ⁊ non ſcõm veritatẽ: ſed fictio nõ videtur ſufficere i acquiſitione poſ. §. veteres. vbi dixi. ſ. ea. l. municipes. ergo ⁊ ciuitates ꝑ ſeipſas nõ poſſunt poſſidere, ſed bene ꝑ ſeruos vel ſyndicos vel ꝑ miniſtros eorũ. Et ꝓpterea tex. i. l. ſeq. dicit idqꝫ eis. vbi. nõ ſimplicit᷑ permittit eis poſſidere ſed limitare ꝑ ſeruũ vel liberã perſonã. Confirmat᷑ † nã vniuerſitas eſt nomẽ iuris nõ habẽs animũ nec intellectũ, nec etiã corpus prout cõſiderat᷑ a iuſtis. Et ſic aliud eſt vniuerſitas aliud hoĩs de vniuerſitate. l. mortuo. ff. de fideiuſ. Ita tenet Inno. grauẽ. de ſe. excõ. quẽ refert ⁊ late ſeqt᷑ Bar. in. l. aut facta. §. fi. in. j. col. ff. de pen. Cũ ergo ad acqſitionẽ poſſeſſionis vt dixi reqratur animus ⁊ corpus volẽtis acquirere ergo vniuerſitas ⁊ ſi municipes cũ careãt animo ⁊ corpore non poſſunt per poſſeſſionẽ acquirere cũ vniuerſitas de per ſe conſiderata tanquam vniuerſitas ſit qd inanimatũ: ſꝫ bene poſſunt poſſidere ꝑ ſeruos ⁊ liberos, vt. l. ĩĩ. Et hoc mõ dꝫ etiã intelligi tex. in. l. tigni. §. municipes. ff. ad exhibend. allegatus in gl. dũ dicit. nam municipes poſſidere ⁊ vſucapere poſſe cõſtat dꝫ intelligi ꝑ ſeruos aut liberos vt hic in. l. ĩĩ. ⁊. l. non dubito. ff. de ſerui. ⁊. l. ſiue aũt. §. ff. đ publicia. Sic etiam intellige tex. in. l. metũ. §. animaduertendum. ff. ꝙ metu cau. hic allegatum in glo. iuncta. l. ſꝫ ſi ex dolo. §. primo. ff. de dolo. q̃ dicit ꝙ municipes ex ſuo dolo teneri non poſſunt: quia ipſi dolũ cõmittere nõ poſſunt. Sꝫ bene tenet᷑ ex dolo decurionum vel adminiſtratorũ quicquid ibi dicat gloſ. Et ſic cũ iſte. §. in pria parte expñſſe decidat ꝙ municipes ꝑ ſe nihil poſſunt poſſidere ⁊ huius rõnem aſſignat nullatenꝰ credo ꝙ corrigat᷑ p. l. ĩĩ. que ſequitur in qua non dr̃ an municipes poſſint ꝑ ſeipſos poſſidere: ſꝫ bñ dr̃ ꝙ iſtud eis ꝑmittitur per ſeipſos aut liberos. ⁊ per ſubauditos intellectus nõ debet induci legum correctio vt dixi. Et in iſtum intellectum inclinant Raph. Cu. do. Pe. de Bexu. ⁊ clariꝰ. d. Jaco. đ But. hic lꝫ nihil de ſu pradictis ponant. Ad hoc etiã inclinat Roge. relatꝰ in gl.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

in gl.in l.ij.ꝛ ſi dicas obſtare aduerſatiuã,ſed q̃ ponit̃ i l.ij.ibi ſed hoc iure vtimur,cũ de natura aduerſatiue ſit aduerſari p̃-
3 cedentib' ꝛ in iure ꝛ in facto.gl.in l.ſed lege.in pn.cũ vulg.ff. de pe.Rñdeo qꝺ aduerſat̃ ei qꝺ ꝓxime dixerat nerua an municipes poſſent ꝑ ſeruos poſſidere vbi facta erat diſputatio ꝛ argumẽtatio ad vtrãqꝫ partẽ.Sꝫ ad ꝓncipiũ hui⁹.§.aduerſari nõ põt cum in pꝛin.ꝓciſe.decidat̃ ꝙ municipes ꝑ ſeipſos nihil pñt poſſidere:ꝛ in l.ij.nihil dꝛ ꝙ huic aduerſet̃.Et ſi aliqs ſubtiliter diceret qꝺ foꝛte gl.Bar.ꝛ doc.voluerunt põderare copulã ꝛ poſitã in l.ſeq.Vñ dt tex.ꝛ ꝑ ſeruũ ꝛ ꝑ liberã ꝑſonã eis ꝑmittit quaſi illa copula ꝛ iplicet ꝙ ẽt ꝑ ſeipſos pñt
4 poſſidere.Nã dictio,†ꝛ eſt implicatiua gl.in l.ſed ſi plures.§.fi.in verbo in eius.ꝛ ibi Imo.ad hoc no.ff.de vul.ꝛ pu.Bar.in l.nõ ſolũ.in pn.ff.de ope.no.nun.¶ Rñdet̃ no.qꝺ dictio,ꝛ dꝫ implicare caſum minus dubitabilẽ ſm Rap.Fulg.ꝛ Lu.ro.in l.q ſe patris.C.vnde libe.expſſe do.Alex.in cõſ.xxiij.v.vo.incip.viſo ꝓceſſu cãe vertentis inter magnificũ.in ij.col.Sed hic implicaret caſum lõge magis dubitabilẽ ꝛ coꝛrigeret ꝓncipium hui⁹.§.municipes.ꝙ nullatenus eſt dicendũ.Itẽ ad ꝓdicta ꝓ intellectu quẽ teneo facit tex.in ſili.in l.vnic.ff.de lib.vniuer.iuncta.l.iij.§.a municipib⁹.ff.de bo.poſ.Nã municipes poſſunt agnoſcere bo.poſ.vel hereditatẽ vel ex teſtõ vel ab inteſtato delatã per alium puta ꝑ ſyndicum vel actoꝛẽ vel eoꝛum libertũ ꝛ ſubdit tex.in d.§.a municipib⁹ ꝙ ſi nemo municipiũ noie agnoſcat:tunc municipiũ hꝫ ſolũ edictalem ipſo iure ab edicto ꝓtoꝛis,ſed nõ decretalẽ.Et iſta opi.eſt vera ad naturalẽ ſenſum.ꝛ eſt verus intellectus ad hunc tex.Et ſi opponeret̃ iterũ de eo in q̃ Bar.repꝛehẽdit Roge.hic relatũ in gl.Nã ſi verũ eſſet ꝙ municipes poſſiderent per officiales ſuos ſequeret̃ ꝙ moꝛtuo officiali vel remoto alius ꝺ nouo deberet appꝛehendere poſſeſſionẽ ꝛ ſic moꝛtuo officiali poſſeſſio eſſet vacãs.l.cũ heredes.in pꝛin.ĩ.e.qꝺ eſt abſurdum ſm Bar.Tu ſtringe foꝛtius ſi municipes poſſiderẽt ꝑ officialẽ eo moꝛtuo vel remoto poſſeſſio eſſet vacãs:ergo rõ vł nũqꝫ vniuerſitas poſſet ꝓſcribere,cũ req̃ratur poſſeſſio cõtinuata vt declaraui.ſ.in rub.Sed rñde qꝺ fundamentũ Bar.ꝓcederet qñ officialis poſſideret ſuo noie ꝛ ad ſuã vtilitatem tũc eo moꝛtuo poſſeſſio eſſet vacãs.d.l.cũ heredes.in pꝛin.Sꝫ in caſu noſtro officialis poſſidet noie ꝛ ad vtilitatẽ municipũ q nũquã moꝛiunt̃:q2 ſemꝑ durat idẽ ꝓpul⁹.l.ꝓponebat.ff.ꝺ iu.ꝛ ſemꝑ poſſunt municipes ꝯueniri ꝛ ſic ꝓſcribere vt declaraui.ſ.in rub.Ex iſtis apparet ñ eſſe bonã diuiſionẽ Bar.ꝛ doc.ad iſtũ tex.dũ dicunt ꝙ in ꝑma ponit duo dicta.ſcꝺo diſputat circa vnũ dictum.tertio determinat.Nã nõ eſt verũ ꝙ in ꝑma ponãtur duo dicta imo ponit̃ tñ vnum dictũ ꝙ municipes ꝑ ſeipſos poſſunt poſſidere cũ rõne ꝛ vni⁹ ꝯrij remotiõe.Itẽ ñ eſt verum qꝺ in ſcꝺa diſputetur circa vnum ex iſtis duob⁹ dictis.Imo ibi ponit̃ aliud diuerſũ an municipes ꝑ ſeruũ poſſidere ꝛ vſucapere poſſint.vbi arguit ꝓ ꝛ ꝯ ꝛ poſtea in l.ij.iſtꝺ vltimum determinat̃.Ideo diuide iſtũ.§.cum l.ſeq.in quinqꝫ partes.in pꝛima ponitur dictũ cum eius rõne ꝙ municipes per ſeipſos nihil pñt poſſidere:q2 vniuerſi cõſentire nõ poſſunt.In ſcꝺa que eſt ibi,foꝛum aũt remouet̃ vna obiectio.In tertia q̃ eſt ibi,ſed nerua fili⁹:ponitur an per alium puta per ſeruum poſſint municipes poſſidere ꝛ ponitur opi.Nerue tenentis ꝙ ſic.In quarta ibi,ſed quidã ꝯ.ponit̃ opi.quoꝛundã ꝯria cum eoꝛũ fundamẽto.In v.ꝛ vl.in l.ſeq.ſed hoc iure ponit̃ vera determinatio.ꝛ aduerte ꝙ Nerua in tertia parte loquit̃ de his q̃ ſeruus peculiariter acq̃ſiuerit.ꝛ ſic loquit̃ ſeruo peculiari,ꝛ poterat moueri bona rõne:q2 ſeru⁹ ex cã peculiari acq̃rit poſſeſſionẽ ꝛ vſucapionẽ dño ignorãti ꝛ ſic ẽt furioſo ꝛ infanti lꝫ nullũ cõſenſum habeãt.eſt tex.in §.itẽ acq̃rim⁹.ſ.ea.l.ergo:ẽt ſeruus ex cã peculiari dꝫ acq̃rere poſſeſſionẽ ꝛ vſucapionẽ vniuerſitati lꝫ vniuerſi cõſentire ñ poſſint.¶ Secundo aduerte in quarta parte in qua ponit̃ opin.quoꝛũdam ꝯria ꝑ rõnem qm̃ ipſos ſeruos nõ poſſidẽt.Iſta rõ dꝫ foꝛmari ſic,ſerui acquirũt poſſeſſionẽ dñis ea rõne qua ab ipſis poſſidentur nõ aũt rõne dñij vt dixi in §.itẽ acquirim⁹.ſ.ea.l.cũ ergo municipes nõ poſſideãt ſeruos:q2 nihil de per ſe poſſũt poſſidere vt dꝛ in pꝛin.hui⁹.§.ergo ſerui nõ poſſeſſi a municipib⁹ nõ poſſunt eis acq̃rere poſſeſſionẽ nec vſucapionẽ.ꝛ ẽ coloꝛatũ fundamentũ.Sed quẽcunqꝫ intellectũ teneas opoꝛtet ꝓſupponere ꝙ municipes poſſideãt ſeruos vt tꝫ gl.parua fi.hic alias per eos nõ poſſet acquiri poſſeſſio nec vſucapio,ꝓut dꝛ hic in l.ij.ꝛ in d.l.tigni.§.itẽ municipes.¶ Tertio aduerte qꝺ in v.parte.ꝛ ſic in l.ij.vlpianus ſimpl'r determinat ꝙ ꝑ ſeruũ ꝛ liberã perſonã acquirat̃ poſſeſſio ꝛ vſucapio municipib⁹,ꝛ nũ dt per ſeruũ ex cã peculiari ꝓut.ſ.dicebat nerua:ſed ſimpl'r ꝛ indiſtĩcte,ꝛ iſto modo habes enucleatũ tex.¶ Iſtis ſic pꝛemiſſis hoc dicit municipes per ſeipſos poſſidere non poſſunt ꝛ que ſunt in vſu oim̃ ꝑmiſcuo,non poſſidentur.ꝑ ſeruos aũt ꝛ liberos puta ſyndicos vel adminiſtratoꝛes poſſunt municipes poſſidere ꝛ vſucapere.h.d.ſcd'm verũ intellectum teneo ꝯ gl.Bar.ꝛ cõiter doc.Scꝺm quẽ intellectũ pꝛincipiũ iſti⁹.§.nõ coꝛrigit̃ per l.ij.ſed loquũtur in terminis diuerſis.¶ In tex.ibi,municipes qui ſint ꝛ quare ſic dicantur ꝺclarat
5 tex.in l.j.in pꝛin.ff.ad muni.¶ † In tex.ibi,Baſilicã.Iſta dictio multis modis capitur ꝓut videas Arch.declarantẽ in c.nõ opoꝛtet.ij.lxij.diſt.Dixi plene in l.inter ſtipulantẽ.§.ſacrã.de ver.ob.Sed in iſto tex.capitur baſilica ꝓ domo regia ſeu ꝓ palatio regis nõ aũt capitur baſilica ꝓ eccleſia nõdum cõſecrata ꝓut ibi capitur de iure cano.ꝓut declarat do.Ab.in rub.de ꝯſe.eccl.vel alta.ꝛ in c.fi.e.ti.Q2 ſi in iſto tex.caperet̃ baſilica ꝓ eccleſia inepta fuiſſet dubitatio:cũ baſilica ꝛ res ſacra poſſideri nõ poſſint.l.qui vniuerſas.§.j.ĩ.eo.Et poſſeſſio ſit ius inſiſtẽdi in re nõ ꝓhibitiua poſſideri,vt dixi in pꝛin.huius.l.baſilica.ergo hic capit̃ ꝓ domo regia,nõ aũt pꝛo eccl'ia
6 dato ꝙ nõdũ ſit ꝯſecrata.¶ † No.j.ꝙ lꝫ vniuerſitas ꝛ municipes nõ poſſint ꝑ ſeipſos poſſidere tñ per alios puta ſeruos et liberos.ſ.ſyndicos ꝛ adminiſtratoꝛes poſſunt ꝛ poſſidere ꝛ
7 vſucapere.¶ † Et ſic habes quod qui nõ poſſunt per ſe poſſidere ꝛ vſucapere poſſũt ꝑ alios vt per ſeruos ꝛ ſil'es i §.itẽ acq̃rimus.ſ.ea.l.vbi furioſi ꝛ infantes nõ poſſunt ꝑ ſeipſos poſſidere:q2 nõ habẽt ſenſum nec intellectũ.ꝛ tñ poſſunt ꝑ alios.Sec⁹ qñ quis nõ põt poſſidere nec vſucapere rem ꝓpter vitiũ rei puta:q2 ſit furtiua:q2 tũc nõ põt per ſe vſucapere non põt ẽt per ſeruũ nec per aliũ.l.labeo.§.j.ꝛ ibi gl.declarat.ĩ.ti.j.de quo tex.gl.opponit ꝛ ſe remittit.¶ Scꝺo no.in ver.foꝛũ
8 aũt.† ꝙ ea que ſunt deputata quo ad vſum publicum municipij,nõ poſſidẽtur ab vniuerſitate:ſed vnuſquiſqꝫ iure facultatis vtitur.facit.l.ij.§.loca enĩ publica.§.viã publicã.ff.ne q̃d i
9 loco publico.¶ † Tertio no.ſm intellectũ gl.ꝛ Bar.ꝛ magis cõiter appꝛobatũ ꝙ ꝑſona ficta ꝛ repꝛeſentat,id eſt,vniuerſitas põt poſſidere:co q2 repꝛeſentat ꝑſonas viuentiũ.Sec⁹ ſi repꝛeſentat moꝛtuũ vbi eſt hereditas iacẽs q̃ repꝛeſentat defunctum.l.moꝛtuo.ff.de fideiu.ꝛ l.hereditas.ia.ij.ſ.ti.j.q2 illa nõ poſſidet.l.j.§.ſceuola.ff.ſi qs teſt.lib.eſſe iuſ.fue.Cõfirmat Bar.q2 hereditas iacẽs cũ repſentet ꝑſonã defuncti nõ põt hr̃e vſumfr.l.vſufruct⁹.in pn.ff.de ſti.ſer.no.ꝛ l.hr̃ditas.la.ij.in fi.ſ.ti.j.Et tñ vniuerſitas vel ciuitas:q2 repſentat ꝑſonas viuentiũ bñ põt habere vſumfr.l.an vſufruct⁹.ff.ꝺ vſufr.ꝛ i l.ſi vſufruct⁹ municipib⁹.ff.de vſufr.leg.Sed caue in ꝙtũ Bar.facit differẽtiã inter hr̃ditatẽ ꝛ vniuerſitatẽ.q2 tex.quẽ alle.Bar.in l.moꝛtuo.ff.de fideiu.eq̃parat.Nã dt ibi foꝛmal'r tex.ꝙ ſicut hr̃ditas repſentat ꝑſonã defuncti ita municipes curia ꝛ ſocietas.Sed dic ꝙ ibi dictio ſicut,nõ facit oĩmodã ſimilitudinẽ ſicut dt gl.in l.iulian⁹.ff.de her.inſt.ſed ſicut hereditas repſentat ꝑſonã defuncti:ita vniuerſitas repſentat ꝑſonã viuentiũ.Amplia iſtũ tex.tenẽdo cõem itellectũ vt iſte tex.ꝓcedat ſiue ſit collegiũ de iure oꝛdinariũ ſiue ẽt ꝺfacto q2 hꝫ ea q̃ ſunt facti ꝛ ꝑ factũ deuenit̃ ad ius,vñ poſſidet ꝛ poſſidẽdo ꝓſcribit.Ita ſing.ãpliat Bal.in l.j.§.quib⁹.ff.ꝙ cu.vni.ꝛ circa vltimũ inſiſtunt Mod.ſen ẽ.hic.Extra gl.q̃rit Bart.ad fi.ſi moꝛiant̃ oẽs de collegio an poſſeſſio vacet.ꝛ diſtiguit inter collegiũ ſeculare ꝛ eccleſiaſticũ per gl.no.in l.ſicut.§.fi.vbi ẽt Bar.ff.qꝺ cuiuſqꝫ vni.Adde vltra Bar.ꝛ alios gl.ꝛ do.Abb.in c.ij.de poſt.pꝛela.ꝛ late do.Ab.in d.c.cũ ſu ꝑ electiõe in pe.col.de elec.

Lex iij

1 Res coꝛpoꝛales q̃ tãgi ꝛ pedibus calcari poſſunt,ꝓpꝛie poſſidentur.
2 Duo inſtrumenta copulatiue requiruntur ad acq̃rendã poſſeſſionem.ſcilicet animus ꝛ coꝛpus.
3 Per ingreſſum partis fundi acquiritur poſſeſſio totius.
4 Publiciana nõ datur niſi adepta poſſeſſiõe ꝛ tñ reſpectu eius ꝙ accreſcit per alluuionẽ poſt adeptam poſ.
5 Incoꝛpoꝛalia nõ poſſidentur ſed quaſi poſſidentur.
6 Eſt dare poſ.incoꝛpoꝛaliſſimam.
7 An ſtatutũ faciens mentionem de poſſeſſione habeat locũ in quaſi poſ.incoꝛpoꝛalium q̃ impꝛopꝛie poſſidentur.
8 Utilis actio eſt ex interpꝛetatione extenſiua,quam ſtatuta nõ recipiunt.
9 Stipulatio q̃ eſt ſtricti iuris non trahitur ad eum qui non tenetur directo ſed vtiliter.
10 Statutum cõcedens executionem paratã inſtrumento guarẽtigiato ita competit habenti vtilẽ actionẽ ſicut habenti directam.ꝛ nu.16.
11 Ius vtile ſubꝛogatus loco directi.
12 Lex ſi quis in tantã.C.vnde vi.hꝫ locum in quaſi poſſeſſione iurium incoꝛpoꝛalium.ꝛ nu.18.
13 Diſpoſitio hois nõ ita faciliter extẽdit̃ ſicut diſpoſitio iuris.

14 Bonum eſt argu.ad poſ.ad contractum ꝛ econtra.
15 Appel.quaſi contractus non venit contractus.
17 Statutū cōcedēs creditoꝛi capturū pſonalē debitoꝛis contra regulas iuris verificat in ceſſionario lꝫ nō ſit ꝓpꝛie creditoꝛ.
19 Qn̄ duo caſus a l.antiqua p modū regule equiparātur diſpoſitū in vno ſn eadē materia preſumit diſpoſitum in alio.
20 Statutum loquens in poſſeſſoꝛe an habeat locum in eo q dolo deſijt poſſidere.
21 In acquirenda poſ.exigitur animus acquirendi de nouo nec ſufficit animus continuandi in poſſeſſione queſita.
22 Qui fecit poſitionē ꝙ poſſedit talem fundum p totum iſtū annum vſqꝫ ad Calēdas febꝛuarij deinde ſolū ꝓbat per teſtes ď vltimis ſex menſibus,dꝫ ſuccumbere.ꝛ nu.23.
24 Contumax in rn̄dendo poſitionibus habetur pꝛo confeſſo.
25 Ex poſitione negata lꝫ negans non poſſit ſe fundare poterit tamen ex dictis teſtiū ſuper poſitione negata examinatoꝛuꝫ.
27 Animus ratificandi actum iam geſtum inducit mandatum ď nouo ad adeundum.
28 Actus agentium non operantur vltra eoꝛum intentionem.
29 Sufficit quālibet partē coꝛpoꝛis eſſe baptizataꝫ lꝫ non ſit baptizatum caput.
40 Per appꝛehenſionem poſſeſſiōis vni⁹ pꝛedij non acquiritur poſſeſſio alioꝛum pꝛedioꝛum etiam cōcurrente voluntate volendi acquirere poſſeſſionem.
31 Per appꝛehenſionem poſſeſſionis vni⁹ rei hereditarie non intelligitur appꝛehenſa poſſeſſio alioꝛum.
32 Appꝛehenſa poſ.partis caſtri dicoꝛ cepiſſe poſ. de oīb⁹ edificijs in eo exiſtentibus.
33 Appꝛehenſa poſ.domus dicoꝛ appꝛehendiſſe poſ.oīm reruꝫ in ea exiſtentium.
34 Exercendo vnum actum iuriſdictionis valente eo q mihi vēdidit caſtrū acquiro quaſi poſ.totius iuriſdictionis.ꝛ nu.37.
35 Quantū poſſeſſum tantū pꝛeſcriptum ꝛ non plus.
36 Exercens aliqua iura epiſcopalia illa ſola pꝛeſcribit nec extenditur pꝛeſcriptio ad alia ſimilia.
38 Pꝛeſcripta iuriſdictione nō intelligit pꝛeſcripta poteſtas coercendi ſine qua non videtur poſſe exerceri.
39 Juriſdictio extendit de pſona ad pſonā,lꝫ nō de ſpē ad ſpeciē.
40 Quando quis hꝫ fundatam intentionem ſuam de iure cōmuni tunc per exercitiū certi articuli pꝛobatur poſſeſſio vniuerſalis iuriſdictionis.

POſſideri. Coꝛpoꝛalia ꝓpꝛie poſſident: ꝛ aīo ꝛ coꝛpoꝛe poſſeſſio queritur.ꝛ p ingreſſum ptis acqrit poſſeſſio totius.h.d. Diuidit in tres partes. In pma ponit q̄ res ꝓpꝛie poſſideant. Scđo p quos actus. Tertio qualr.ſcđa ibi,ꝛ adipiſcimur.tertia ibi,ꝙ aut diximˀ.ꝛ caue:qꝛ Bar.ꝛ cōiter do. inepte faciūt.§.in §.incertā.cū tex.cōtinuatiue dicat.ꝛ eīm incertā ꝛ meliˀ eſſet ſimul legere. ¶ †No.j.ex hoc tex.ꝙ res coꝛpoꝛales[a] q̄ tāgi ꝛ pedibˀ calcari pn̄t ꝓpꝛie poſſident.Ex q̄ ſeqꝛ ꝙ incoꝛpoꝛalia,vt ſunt iura ꝛ ſeruitutes ĩpꝛope poſſidēt,vt h̄ i gl.ij.vbi dicet. ¶ †Scđo no.ꝙ duo inſtr̄a copulatiue reqrunt ad acquirendā poſ.ſ.coꝛpus ꝛ animus,vt hic ꝛ l.quēad.cū ſi.j.eo. ¶ †Tertio no.ꝙ p ingreſſum partis fundi acquirit poſſeſſio totiˀ:amplia iſtū tex.vt ꝓcedat nō ſolū reſpectu partiuꝫ fundi q̄ erāt tpe appꝛehenſiōis,ſed ēt partiū q̄ poſtea p alluuionē accreuerūt.ita p iſtū tex.no.tꝫ Bar.in tract.tyberia.in verbo acqrit nobis.circa pꝛin.qꝛ qđ adiectū eſt p alluuioneꝫ ſicut pꝛioꝛ ager poſſidet ꝛ qs p̄ſumit in ea opinio.eē vt velit totū fundū poſſidere.l.ſi ex toto.in pꝛi.ꝛ l.ꝙ in rerū.§.pe.ff. de leg.j.ꝛ ſequit Bal.in rub.ff.de re.di.in xij.col. †Adde bn̄
4 facere tex.ĩ l.ſi ego.§.idē ait vero ꝙ tn̄ p alluuionē.iūcta.l.cū ſpōſus.§.fi.ff.de pub.vbi publiciana nō dat niſi adepta poſſeſſiōe.ꝛ tn̄ datur reſpectu eiˀ ꝙ acceſſit p alluuionē poſt adeptā poſſeſſionē.facit:qꝛ alluuio ſeqtur naturā fundi.l.ergo.§.alluuio.ſ.ti.j.Expeditis tex.Capio gl.ij.i verbo coꝛpoꝛalia.q̄ꝫ diuide in duas ptes,put in effectu remouet duo p̄ncipalia ꝯꝛia.ſcđa ibi itē nec coꝛpoꝛalia oīa. ¶ †In ea.gl.ibi.l.ſicuti.
5 §.ariſto.Habes ex iſta pma parte gl.ꝙ incoꝛpoꝛalia nō poſſident ꝓpꝛie:ſꝫ quaſi poſſident idē đt gl.in l.ſeruus.§.incoꝛpoꝛales.ſ.ti.j.Bal.in l.j.in ij.co.C.p quas pſo.no.acq.Et adde gl.no.in l.regulariter.ff.de pet.her.q̄ addit ꝙ ēt eſt poſſeſſio magis impꝛopa vltra incoꝛpoꝛalia.Itē ꝛ impꝛopꝛijſſima alibi đt magiſtraliter Bal.in l.ij.in viij.col.C.de ſert.ꝛ aqua.qđ quaſi poſſeſſio incoꝛpoꝛaliū ĩheret rebˀ coꝛpoꝛalibˀ ſicut ac
6 cidēs ſeu qualitas inheret ſubiecto vt ſunt ſeruitutes. †Quedā eſt poſſeſſio incoꝛpoꝛaliſſima q̄ nō coheret rebˀ coꝛpoꝛalibˀ ſed qbuſdā dationibˀ vel factis,vt ſi eccleſie debet cēſus vł aliqđ annuū in ſignū ſubiectiōis.ꝛ iſta poſſeſſio incoꝛpoꝛaliſſima ſtat potiˀ ĩ abſtracto q̄ꝫ ꝯcreto.Et hꝫ plurimū iuris magis q̄ꝫ aliqua poſſeſſio:qꝛ nō eſt in rebˀ coꝛpoꝛeis fundata ſꝫ extra coꝛpoꝛa. ¶ †Juxta gl.noſtrā oppoꝛtune q̄rit an ſtatu
7 tū faciēs mentionē de poſſeſſiōe hꝫ locū in quaſi poſſeſſiōe incoꝛpoꝛaliū q̄ impꝛopꝛie poſſident.Eſt pulcher ꝛ ſubtilis paſſus ꝛ valde neceſſariˀ in q̊ do.Ant.de bu.in repe.c.fi.in ij.co.de cau.poſ.ꝛ ꝓpꝛi.tenuit ꝙ ſi ſtatutū facit mentionē ď poſſeſſiōe intelligat de ꝓpꝛia ſic coꝛpoꝛaliū not aūt incoꝛpoꝛaliuꝫ q̄ impꝛopꝛie dicuntur poſſideri,vt hac gl.ꝛ iuribˀ in ea alle
8 gatis.ꝛ ſequit ſimplr̄.d.Alex.hic in j.no.q plus nō đt.†Addꝙ ꝓ iſta opi.d.Ang.Are.in rub.ſ.e.in pe.col.adducit doctr. Bal.in l.qua actiōe,ꝓinde.ff.ad l.aquil.p illū tex.qđ vbi cōpetit vtilis actio nō vendicat ſibi locū ſtatutū:qꝛ vtilis eſt ex interpꝛetatione extenſiua,q̄ꝫ ſtatuta nō recipiunt.l.curatoꝛis cū gl.no.C.de neg.geſt.Sed ꝓ quaſi poſſeſſione,ꝛ ſic pꝛo iure incoꝛpoꝛali cōpetit ius vtile ꝛ nō directū.l.q̊ties.ſcđa.ff.ď ſer.vbi tex.đt ꝙ cōpetit quaſi interdictū.ꝛ Bart.in l.j.in p̄n. ff.vti poſ.ꝛ ſic videt ꝙ ſtatutum loquens de poſſeſſione vel de poſſeſſoꝛe intelligat de eo q hꝫ ius directū ꝓ poſſeſſione ꝛ nō vtile.tn̄ qꝛ Bal.ibi loqtur expꝛeſſe in ſtatuto penali ꝓut ēt loquit ille tex.p quē Bal.no.Ideo illa regula ſm̄ Aret.gn̄aliter
9 ꝓbat in l.iij.§.illud.ꝛ ibi no.Bal.ff.rē pup.ſal.fo.†vbi ſtipulatio q̄ eſt ſtricti iuris nō trahitur ad eū q nō tenetur directo ſed vtiliter ꝯꝛia opi.ꝙ imo ſtatutū loquens de poſſeſſiōe habeat locū ēt in quaſi poſ.incoꝛpoꝛaliū tꝫ Are.in d.rub.ſ.eo.
10 Motus in effectu triplici fundamento pꝛimo†qꝛ ſtatutū concedens executionē paratā inſtr̄o guarētigionato ita cōpetit habenti vtilem actionē ſicut habenti directā ſm̄ Bar.in l.j. in pe.col.ff.de ac.ꝛ ob.per text.optimū in l.ſi pꝛocuratoꝛ.in p̄n.ff.de ꝓcur.vbi ſi ſit lata ſn̄ia in fauoꝛē ꝓcuratoꝛis:tn̄ dn̄s hꝫ executionē illius ſn̄ie.q̄uis dn̄s ſolū habeat iura vtilia.Se
11 cundo†qꝛ ius vtile ſubꝛogat loco directi.vnde ſicut creditoꝛ ex foꝛma ſtatuti pōt facere capi pſonaliter debitoꝛē:ita ēt pōt facere ceſſionarius,vt declarat Bal.in l.p diuerſas.in r.q.C. man.vnde nedū in materia ſtricta,ſed ēt in coꝛrectoꝛia idem ius ſoꝛtitur ſubꝛogatū ſicut habēs ius directū.ꝛ ad hoc alleare.de q̊ facit magnū feſtū in §.reliquū.in ver.vnde ꝯſequēs in aut.de here.ab inteſt.coll.ix.vbi in materia coꝛrectoꝛia filiˀ fratris q ſubꝛogat loco fratris ita excludit fratrē ꝯſangui
12 neū ſicut excludit frater. ¶ Tertio adducit ꝙ in ſpecie vult gl. oꝛd.ꝛ appꝛobata.in l.ſi quis in tantā.C.vnde vi que tꝫ qđ illa lex penalis ꝛ odioſa loquēs in poſſione hꝫ locū in quaſi poſſeſſiōe,iuriū ĩcoꝛpoꝛaliū. Et ad tex.in.d.l.iij.§.illud.ꝛ ꝙ ibi
13 no.Bar.ff.rē pup.ſal.fo.†Rn̄det Are.ꝙ loquit in diſpoſitiōe hoīs q̄ non ita facilit̄ attenditur ſicut diſpoſitio iuris.c.ſuſceptum.de reſcri.li.vi.c.cum iſtis.de pꝛeben.in vi.per q̄ īura ita declarat Jo.ď Jmol.in.l.ſi vero.§.de viro.in.ij.arti.p̄n.ff.ſol.ma.Adde ꝙ ita ēt ꝯſulēdo tenuit Are.in conſi.xxx.qđ incipit.viſo themate ꝛ cōſultatione ad me tranſmiſſa.in antepe.col.Itē adde Bal.in terminis idē tenentē ꝛ miroꝛ ꝙ eum nō viderit nec ipſe Are.nec do.Alexand.hic.ita Bal.in.c.lꝫ cām.in fi.de pꝛoba.vbi tꝫ ꝙ ſi ſtatutū dicat ꝙ ſi quis ingrediat in poſſeſſionē vel ſi qs occupauerit poſſeſſionē vel duxerit exercitium in poſſeſſionem tale ſtatutuꝫ trahat ēt ad quaſi poſſeſſionē per tex.in.l.ſed ꝛ ſi poſſeſſoꝛi.§.ſꝫ ꝛ ſi rerū.ff.de iureiur. vbi dicit eſſe tex.no.ꝛ vtilem de hoc mod.Senen.diſtinguit ꝛ foꝛte nō male ꝙ aut in quaſi poſſeſſione militat eadē rō q̄ in poſſeſſione ꝛ tunc ſtatutū loquens de poſſeſſione hꝫ locum in quaſi poſſeſſione pꝛopter identitatē rationis:al's ſecus,vt hic per eos.quid tenendum in hoc vtili ꝛ quotidiano paſſu.teneo opinio.do.Ant.de Butr.ꝛ do.Alex.cū in ſtatutis[b] verba debeāt pꝛopꝛie intelligi,nec ſtatuta ſint trahēda ad caſum impꝛopꝛium.l.j.§.ſi is qui nauem cū vulgaribus.ff.ď exer.l.generalis quid aſtringende.in p̄ncip.de verbo.obli.cōfirmatur p tex. in.l.fi.in pꝛin.cū gl.ff.de dona.vbi diſpoſitū in traditiōe non
14 verificatur in ceſſione iurium que eſt quaſi traditio. ¶ †Tertio ad idē bene facit:qꝛ bonū eſt argumentū de poſſeſſione ad ꝯctus ꝛ econtra.l.q̄uis ſaltus.j.eo.ſed ſtatutū loquēs de ꝯctu non hꝫ locum in quaſi contractu puta in aditione hereditatis que eſt impꝛopꝛie contractus.l.apud Juli.§.fi.ꝛ in terminis Bartol.ff.qui.ex cau.in poſſ.ea.quia ſtatuta debent intelligi in pꝛopꝛio ſignificatu:vt dixi:ſꝫ adire non eſt pꝛopꝛie ꝯhere,ſꝫ quaſi ꝯhere,vt ibi eſt text.ꝛ in.§.heres inſtitu.de obli.que ex quaſi contra Jdem tenent Bal.Ang.Jmo.Rapha.Cu. do.Alex.in.l.mutun.§.j.ff.de acquir.here.do.Abb.in.c.qua fronte.in pꝛimo.no.de appel.late Ang.de Are.in.d.ij.here quoque.ꝛ iſta vr̄ magis cōis opi,quicquid tenuerit idē Bart. in.d.l.mutū.in pꝛi.ergo idem dicemus in pꝛopoſito in poſſeſſione quod ſtatutū loquens de poſſeſſione non habeat locum in quaſi poſſeſſiōe.ꝛ ꝙ appellatiōe ꝯctus nō veniat quaſi ꝯtractus niſi largiſſime eſt gl.i.c.fi.in gl.ij.ꝛ ibi.d.Abb.de fo.cōp.

Sicut

a ¶ Res coꝛpoꝛales.Adđ l.Sequat.§.ſi viā.in ti.pꝛoximo.
b ¶ In ſtatutis.ađđ Docto.i c.in noſtra ď iureiu.Card.Zab.i.c.dilectˀ.ď conſu e.

15 Sicut†nec eȝ appellatione quaſi ꝯctus nō venit ꝯctus vt eſt
gl.ſolen.in c.decet domum.in verbo ꝓceſſu.de immu.eccl.in
vj.tenēdo iſtā partem nō obſtāt dicta prima fundamēta are.
q2 loquunt in diuerſis terminis.ibi enim ceſſionarius eſt lo
co directi:⁊ nepos loco fratris.Sed habēs quaſi poſſeſſionē
incorporaliū nō eſt ꝓprie loco habentis poſſeſſionē proprie.
16 ❡Jte rñdendo †in ſpē.Nō ob.primū fundamētū Are.ꝙ qñ
ex forma ſtatuti inſtrā guarētigionata habēt executionē pa
tā,verificant in habēte vtilē ſicut directā,ſm Bal.in d.l.j.in
pe.col.ff.de ac.⁊ ob.Bal.in l.ex legato.in fi.C.de leg.Rñdet
clare ꝙ ex hoc ſtatutū diſponit ꝙ inſtrā guarētigionata ha
beāt executionē paratā.Certe ita dr inſtrm guarētigionatū il
lud cuiꝰ reſpectu cōpetit vtilis ſicut illō cuiꝰ reſpectu ꝯpetit
directa.Nimirū ſi in vtroqȝ verificāt tale ſtatutū:q2 vtrūqȝ dr
ꝓprie inſtrm.l.j.ff.de fi.inſtr.⁊ l.notionē.§.inſtrumētorū.ff.d
ver.ſi.Secꝰ eſt in qōne noſtra:q2 alia eſt poſſeſſio vera corpo
17 raliū,alia quaſi poſſeſſio q̄ cadit in corporalibꝰ.Nō ob.ſm †ꝙ
ſtatutū ꝯcedēs creditori capturā ꝑſonalē debitoris ꝯ regulas
iuris verificat in ceſſionario lȝ nō ſit ꝓprie creditor,ſm Bal.
in d.l.ꝑ diuerſas.in x.q.C.mā.Rñdet ꝙ rō eſt vt ipſe dt:q2
loco eius ſubrogat ⁊ ſubrogatū ſapit naturā eiꝰ cuiꝰ loco ſub
rogat,ſecꝰ eſt in q.iſta vbi quaſi poſſeſſio incorporaliū nō ſub
18 rogat i locū vere poſſeſſiōis ſȝ ꝑ ſe ſtat ⁊ principlr. †Non
ob.gl.in d.l.ſi qs in tantā.q̄ videt magis ad ꝓpoſitū q2 Bar.
ibi in iiij.col.dt ꝙ illa gl.ꝓcedit in iuribꝰ ꝓpter q̄ poſſidetur
res in qua habet illud ius,vt in vſufructuario,emphyteuta.⁊
ſimilibꝰ q poſſident fundū in quo habent iſta iura:tunc q inua
dit bene incidit in penā.d.l.ſi quis in tantā. Secꝰ eſt in iuribꝰ
incorporalibꝰ ꝓpter que nō poſſidet res in qua habet illud
ius.Sed dr habere quaſi poſſeſſionem illius iuris:⁊ tunc q2
vere nō poſſidet nō hȝ locū cōditio ex illa conſtitutiōe.d.l.ſi
quis in tantā.Vel ſcdo rñde intelligendo illā gl.ꝙ ēt gñalit
ꝓcedāt ꝙ cā tex.in l.pe.ff.de ſer.dicat ꝓ quaſi poſſeſſione in
corporaliū eſſent ꝑdita interdicta quaſi poſſeſſoria ⁊ ſic in re
medijs poſſeſſorijs eq̄parat poſſeſſionē ⁊ quaſi poſſeſſionē ni
mirū ſi remediū.d.l.ſi quis in tantā.loquens in poſſeſſione hȝ
19 tunc locū in quaſi poſſeſſione vigore dicte eq̄paratiōis:†Mr
qñ duo caſus a lege antiqua ꝑ modū regule equiparantur di
ſpoſitum in vno in eadē materia ꝑſumit diſpoſitū in alio.gl.
in l.ꝙ vero ꝯ.ff.de leg.⁊ glo.in l.ſi quis ſeruo alieno ſuaſerit.
in fi.C.de fur.Et ita declarat Jo.an.in c.fi.de cōſue.d.Alex.
in l.poſtulāte.in prin.ff.ad treb.ſecꝰ ſi ſtatutū in alia materia
faceret mētionē de poſſeſſiōe tūc nō haberet locū in quaſi poſ
20 ſeſſiōe.❡An aūt †ſtatutū loq̄nēs in poſſeſſore habeat locū in
eo q dolo deſijt poſſidere ⁊ ſic q fingit poſſeſſor:ponit Jo.an.
in regu.poſſeſſor in mercu.de reg.iu.in vj.⁊ ita habes plene
vt arbitror expeditū iſtū articulū.❡Capio gl.in verbo aio,
q̄ȝ diuide i tres partes.Jn prima remouet vnū ꝯriū.Jn ij.po
nit ſex fallētias ad tex.⁊ ſic remouet illa ſex ꝯria vno mō,⁊ poſt
ea rñdet alio mō.Jn iij.⁊ vlti.format no.q.ij.ibi.ſed in caſibꝰ
21 iij.⁊ vl.eſt ibi,ſed quid ſi intraui.❡†Jn ea.gl.ad fi.Jſtā vlt.
partē gl.Bar.⁊ doc.reputāt valde ſing.⁊ notādā ſi eſt vera.vñ
no.ſing.ex iſta gl.ad intellectū totiꝰ tituli ꝙ in acq̄renda poſ
ſeſſiōe exigit animꝰ acquirendi de nouo.nec ſufficit animus
22 ꝯtinuādi in poſſeſſiōe iā q̄ſita q̄ nō erat.❡†Ex iſta glo.infert.
Bar.ad practicā qō ſi facto poſitionē ꝙ poſſedi talē fundum
ꝑ totū iſtū annū vſqȝ ad Calēdas Februarij deinde ꝑ teſtes ꝓ
bo ſolū de vltimis ſex mēſibꝰ:debeo ſuccumbere:q2 ꝓbo ſolū
animū ꝯtinuandi ⁊ nō acquiſitionē poſſeſſiōis.Sed aduerte
ꝙ iſta illatio Bar.nō videtur de iure poſſe ꝓcedere ſm Are.
hic.⁊ ante eum Raph.cu.hic:q2 aut aduerſarius cōfeſſus eſt
talem poſitionē:⁊ tunc cum ex cōfeſſiōe partis plena reſultet
ꝓbatio ſuperfluū eſt ꝓbare poſſeſſionē ꝑ teſtes.c.ij.de ꝓba.ē.
in anti.Aut negauit:⁊ tūc ex poſitiōe negata nō pōt ſe iuuare
23 †ꝑ regulā ex eo nō dȝ qs.de reg.iur.in vj.Et ita tȝ Bar.in l.
poſt legatū.in prin.in pe.⁊ vl.co.ē.de his qui.vt indig.⁊ in l.
nō vtiqȝ.j.de exce.⁊ l.naturaliter.§.nihil cōe.in iij.op.j.e.Et
ſic nō pōt dicere ꝙ in dictis ſex menſibꝰ vltimis de quibꝰ de-
ponunt teſtes cōtinuauit poſſeſſionē,⁊ annuus ad cōtinuādū
nō inducit acquiſitionē de nouo.⁊ ſic ꝑncipiū acquiſitiōis nō
ꝓbatur per teſtes ⁊ ſic nō videt illatio Bar.aliquo caſu ꝓce
dere.Huic difficultati rñdet Are.alij nihil tāgūt.doct.Bar.
poſſet habere locū qñ nō fuiſſet reſpōſum poſitionibꝰ ꝑ partē,
⁊ ſic nō diceret affirmaſſe nec negaſſe.Sed certe iſta rñſio ni
24 hil vȝ:q2 cōtumax†in rñdendo poſitionibꝰ habet ꝓ confeſſo
ſic nō rñdendo intelligeret cōfiteri poſitionē.ca.ij.de cōfeſ.in
vj.Bal.in l.vni.in xxj.col.de cōfeſ.facit l.de etate.§.q tacuit.
de interro.act.vbi interpretatio fit ꝯ nō reſpōdentem.Eſt bñ
verū ꝙ ille qui facit poſitiōes dȝ iurare ꝙ credat eas eſſe ve
ras alias nō dȝ eis rñderi,nec tunc nō reſpōdens haberetur
ꝓ cōfeſſo.gl.eſt ſolennis.in l.vni.in gl.mag.ad fi.C.de cōfeſ.
q̄ȝ gl.ad hoc reputat ſingulare Bal.in c.ꝯtractādis.de iura.
cal.do.Alex.in cōſi.clj.quinti vol.inci.repetitus in cā matri
25 moniali.in j.col.❡Sed ego†nō ſic intēdo ſaluare Bar.quia
eſſet nimia diuinatio ⁊ reſtrictio ad illatione Bar.Vñ ego rñ
deo formaliter ⁊ vere q lȝ ex poſitiōe negata nō poſſit negās
ſe fundare:tñ pōt principaliter ſe fundare ex dictis teſtiū i e
ceptoꝝ ſup poſitione negata.Jta egregie limitat Ang.in ꝯ
ſi.cliij.inci.in q.vertente inter dñm Micheletū.quē refert ⁊
ſimplr ſequit do.Alex.in cōſ.lxxiij.v.vo.inci.viſo pūcto qō
nis ꝑmiſſe.⁊ ante eos idem tȝ Bar.in d.l.poſt legatū.in pri.ē
vl.col.in ver.q̄ro.ego negaui poſitionē tuā.Et ſic poterit di
cere teſtes tui tñ deponūt de ſex vltimis menſibꝰ.Ergo ꝓbāt
ſolā cōtinuationē poſſeſſiōis.Ergo nō ſufficit ad acquirendū
poſſeſſionē ergo debes ſuccūbere cū nō ꝓbaueris d initio poſ
26 ſeſſiōis.Jſto mō bñ defendit illatio Bar.❡†Jſtā gl.repro
bāt Bar.Ang.Jmo.⁊ oēs Mo.hic Bar.in l.gerit.in pe.co.
ē.de acq.her.Bar.Ang ⁊ Jmo.in l.ſequit.§.idē labeo.⁊.§.
de illo.ꝑ illos tex.j.ti.j.Bal.in q.ꝑ eū diſputata q̄ incipit ac
cuſatus de vi turbatiua.in vj.co.Jmo.in l.q fundū.in pn.j.ꝓ
emptore.Adde Bar.q a nemine allegat in cōſ.ccvj.ici.inter
ꝓcuratorē dñe Bernardine vbi Bar.dt ꝙ nullꝰ reprehendit
iſtā gl.ſed qō ipſe ſolꝰ eā reprobat,⁊ tȝ ꝯriū. Jdē tȝ Rap.cu.
i l.clā poſſidere.§.q ad nūdinas.ad fi.j.e.d.Alex.in ꝯſ.cxlvj.
v.vo.inci.in cā ⁊ lite vertēte inter nobilē Raph.in iij.co.Jdeȝ
ſubtiliter tȝ Are.in l.j.in pe.co.de ſer.fugi.⁊ iſta ē magis cōis
opi.⁊ eā teneas.Et vltra tria fundamēta Bart.ꝓ iſta ꝑte bñ
facit tex.in l.ſi qs duas.§.ſi in venditiōe.al's eſt.l.al's eſt.§.v
bi dt gl.ē.cōia pre.vbi fuit excepta ſeruitꝰ tanqȝ ꝯſtituta.Cer
te ſi nō erat acq̄ſita operat acq̄ſitionē de nouo ⁊ tñ illa excep
tuatio fuit facta ad ꝯſeruādā ſeruitutē tanqȝ ꝯſtitutā ⁊ illū tex.
27 ad hoc no.Ang.ꝯ iſtā gl.Scdo†facit optimꝰ tex.i l.ſi qs mihi
bona.§.ſed qd ſi mādauit.in ver.aut qd ſi petitā.⁊ ibi Jmol.
Pau.de ca.d.Alex.⁊ Are.ad hoc no.illū tex.ē.de acq.her.⁊
dicūt eſſe optimū ad hoc ꝙ animꝰ ratificādi actū iā geſtū in
ducit mādatū de nouo ad adeundū.⁊ illū tex.ad hoc reputat
mirabilē ⁊ ſing.Are.in l.legata inutiliter.in pn.ē.de leg.j.ꝙ
ratificatio facta de bo.poſ.petita inducit nouū mādatū ad a
deundū.❡Tertio ad idē facit tex.in l.Julia.ē.q ſatiſ.co.vbi
mādatū ad agendū de nouo operat ꝯfirmationē eiꝰ qō antea
factū erat.❡Cōtrariā opi.⁊ ſic cū gl.tenēt Jac.de are.Ray.
28 de fo.⁊ Alb.de roſ.hic moti:†q2 actꝰ agentiū nō operant vl
tra eorū intentionē.l.nō ois.in prin.ē.ſi cer.pe.⁊ l.obligatio
nū ſubſtātia.§.fi.j.de act.⁊ obl.Sȝ iſte nō agebat acquirere d
nouo ſed cōtinuare poſſeſſionē iā q̄ſitā:ergo nō dȝ opari vltra
ius intentionē.Sȝ ad hoc reſpōde duplr.Primo ꝙ actꝰ a
gentium nō debent operari vltra eorum intentionem eſt ve
rum primitiuā vel ſecundariā.ita limitat Bal.in l.ſi abſen
tis.in §.op.per illū tex.C.ſi cert.pet.Sed hic quāuis defice
ret primitiua voluntas nō deſinit ſecūdaria,ꝓut in d.l.j.ſi ab
ſentis.Scdo reſpōde ex ſecundo fundamēto Bar.ad acquirē
dū poſſeſſionē ſufficit qō qs velit poſſideri ⁊ tenere.nō autē
requiritur qō de nouo velit acquirere vt hoc tex.⁊ l.j.§.adipi
ſcimur.ē.eo.iſta voluntas eſt in caſu noſtro vt declarat Bar.
❡Scdo mouentur per tex.in l.iij.§.ſubtilius.ē.de cond.ob
cau.vbi ſi trado tibi rem meam velut tuā non acquiritur tibi
dominium:ecce qualiter ibi tu recipis rem animo cōtinuādi
dominium iam acquiſitum ⁊ tamen ille animus nō operat ac
quiſitionē de nouo.Cōfirmat vltra eos q2 faciliꝰ acquiritur
dominium q̄ȝ poſſeſſio.l.j.§.item acquirimus.vbi dixi.ē.e.ſi
ergo ibi ex animo continuādi nō acquiritur dominiū de nouo
multominus in ꝓpoſito noſtro ex aīo cōtinuādi poſſeſſionē ac
quirit poſſeſſio de nouo.Sed reſpōde ꝙ ibi ideo eſt q2 tradēs
nō intendebat trāſferre,vnde ſuccedit regu.l.id qō noſtrū.j.
de reg.iu.vnde nimirū ſi ibi nō attenditur animꝰ recipiētis,
ſed hic intra poſſeſſionē rei vacātis ideo lȝ intret animo conti
nuādi iām queſitam cum non ſit acquiſita acquirit de nouo.
❡Tertio ꝑ iſta parte multū facit tex.in l.is qui putat.⁊ l.ſe
quenti.⁊ qō ibi vult gl.ē.de acq.her.vbi qui eſt heres volun
tarius ⁊ credit ſe eſſe ſuum ⁊ neceſſarium iſte ſe immiſcendo
nō acquirit hereditatē.Rō eſt ſm Barto.ibi q2 animus ſuus
fuit cōtinuare iam queſitā hereditatē ⁊ ſic fuit animus ad cō
tinuandum ⁊ approbandum nō autem ad querendū.ergo nō
dȝ operari acquiſitioni de nouo.⁊ ille tex.fortiter vrget pro
opi.gl.noſtre ſm Lu.ro.⁊ Aret.hic nec ipſi aliter reſpondent.
Tu omiſſa reſponſione do.Alexā.ibidem reſponde quod ideo
ibi eſt quia in aditione hereditatis requiritur qō quis intelli
gat cauſam ſue aditionis alias vitiatur aditio.l.quod ſi du
bitet.⁊ l.ſed ⁊ ſi de ſua.⁊ l.is qui putāt.ē.d acq.her.⁊ l.q̄ȝ diu.
C.qui adm.ideo aditio hereditatis facta ꝑ filiū que nō valet

in vim aditiõis nõ vꝫ ẽt in vim immixtiõis, nec eꝫ q2 ignorat
cãm ſue immixtiõis, ⁊ ſic teneas opi. Bar. ⁊ magis cõem ꝯ gl.
lꝫ ad iura q̃ alle. Bart. poſſet dupl'r rñderi. Primo q2 in illis
legib⁹ res habuit aliquod initiũ lꝫ inualidũ aut inualidatum
vñ nõ ḋ2 oĩno falſum ꝗ2 primordium aliquod habuit verita-
tis.l.cũ filius.§.heres.ſ.de leg.j. Scdo potes dicere q̃ð illa
iura Bar.loquuntur qñ credo poſſidere per ſeruum q̃ tradi-
dit mihi dño, ſed aliquo reſpectu ago acqrere de nouo, put ẽt
dicunt Mo.Senen.hic.nã prius poſſidebã corpore ſerui na
tural'r, vnde recipiendo rẽ a ſeruo volo incipere poſſidere na
tural'r corpore meo. ⁊ ſic hoc reſpectu habuit animũ acquirẽ
di de nouo nõ ſimpl'r cõtinuãdi, put in q̃ð.gl. ¶ Capio glo.in
verbo quamlibet quã diuide in tres partes. In prima oppo
nit ⁊ dupl'r ſoluit. In ſcda colligit ex text.arg.ad q. In tertia
q̃rit ⁊ no.rñdet ſcda eſt ibi. Itẽ eſt hic ar.tertia ⁊ vltima ẽ ibi.
29 Itẽ quid ſi ingrediatur. ¶ In ea.gl.ibi. Item † eſt hic ar.ꝙ p
a parte baptizatus,[a] hãc opi.approbãt cõiter cano. in c.debi-
tum.de baptiſ.ꝙ ſufficit quãlibet partẽ corporis eſſe bapti-
zatã lꝫ nõ ſit baptizatum caput, ⁊ eſt gl.de conſe.di. iiij.in ca.
pprie.ad fi. ⁊ de peni.diſt.j. in c.vulgaris.facit q2 baptiſmus
ſit reſpectu anime q̃ ḋ2 tota in toto ⁊ tota in qualibet eius p-
te ſm Bar.in l.ſtipulatiões nõ diuiduntur.in prin.in iij.op.
30 j.de verb.ob. ⁊ in l.ſi cui.ſ.de ſer.tit.generalr. ¶ † In ea.gl.
ad fi.habes ꝙ p apprehenſionẽ poſſeſſionis vnius predij nõ
acquiro poſſeſſionẽ aliorũ prediorũ ẽt concurrente voluntate
volendi acquirere poſſeſſionẽ aliorũ facit.l.j.§.veteres. cum
gl.ſ.eo. ⁊ l.predia.j.eo.vbi apprehenſa poſſeſſione vnius ſer
ui nõ intelligitur apprehenſa poſſeſſio aliorũ, quãuis vno tit.
ſimul debitorũ.ad idem facit quod tꝫ Spe.in tit.de primo ⁊
ſecundo decreto.§.iam de effectu.in prin.vbi reprehendit nũ
cios ⁊ executores iudiciales quib⁹ data eſt licentia vt in poſ-
ſeſſionẽ pluriũ feudorum inducãt ⁊ inducunt in vnum non ḋ2
in alios facta miſſio quantũcunqꝫ animus nuncij ⁊ patris fue
rit apprehendere poſſeſſionem oĩm rex.ita ẽt tꝫ Bal. in l.ij.
in ix.col.in ver.ſuper tertio.C.de ſer.⁊ aqua.Ange.in l.lꝫ.C.
31 eo.d.Alex.hic.† Amplia iſtã cõcluſionẽ gl. vt pcedat nõ ſolũ
qñ ſunt plures res diſtincte ⁊ ſeparate, vt tunc p apprehẽſio-
nem vnius rei vel vnius p̃dij nõ acquirat poſſeſſio aliarũ re-
rum, put pprie loquitur iſta gl. Sed ẽt ſi ille plures res con-
tinerentur ſub vniuerſitate iuris puta hereditatis.tunc app̃-
henſione poſſeſſionis vnius rei hereditarie nõ dicor apprehẽ
diſſe poſſeſſionẽ aliarũ rerũ hereditariũ, lꝫ oẽs cõtineãtur ſub
vniuerſali noĩe hereditatis. lꝫ reſtituta vna re hereditaria fi
deicõmiſſario vniuerſali intelligatur reſtitutũ totum ius he-
reditariũ gl.in l.reſtituta.in prin.ſ.ad Treb. Bar.hic idem
And.de Iſer.in c.j.in prin.in iiij.co.in ti.quid ſi inueſtitura.
32 Secus † ſi eſſet vniuerſitas rei puta vna res plures ſub ſe con
b tinẽs: puta caſtrũ[b]: q2 capiẽdo poſſeſſionẽ partis caſtri dicor
capere poſſeſſionẽ ḋ oĩbus edificijs ĩ eo exiſtẽtibus ſm Bar.
hic p l.Caius.§.j.ſ.de lega.ij. ⁊ l.p̃dijs.§.Titio.⁊.§.ſeq.ſ.de
leg.iij. q̃ iura parũ vident facere cũ loquant reſpectu dñij, ⁊ñ
ſit bonũ argumentũ de dñio ad poſſeſſionẽ, cũ facilius acqra
tur dñiũ q̃ꝫ poſſeſſio.l.j.§.itẽ acqrim⁹.vbi dixi.ſ.e. Tñ p con
33 cluſione Bar.adde ꝙ † ſil'r apprehendendo poſſeſſionẽ dom⁹
videor apprehendiſſe poſſeſſionẽ oĩm rerũ in ea exiſtentiũ.l.
ſi ego.§.dotis.in ver.quid eñ intereſt.ſ.de iure do. Nã q poſ
ſidet ꝯtinẽs cenſet poſſidere cõtentũ.ſm Bal.in l.de his.C.
de fur. Lꝫ ꝯtrariũ iſtud vltimũ videat fortiter ſtringere tex.in l.
qui vniuerſas.ĩ pñ.j.e.vbi poſſidẽs vniuerſas edes nõ ḋ2 poſ
ſidere ſingulas res in edibus exiſtẽtes. Niſi rñdeas ſꝫ Ang.
ibi nõ poſſidet ſingulariter: ſed bene in cõcreto. ⁊ refert ⁊ ſe-
34 quit.d.Alex.hic in vl.col. ¶ † Supradicta pcedũt in rebus
corporalib⁹. in iurib⁹ vero incorporalib⁹ puta ĩ iuriſdictiõe
tunc exercẽdo vnũ actũ iuriſdictionalẽ volẽte eo qui mihi ven
dit caſtrũ ⁊ qui eſt in quaſi poſſeſſiõis iuriſdictiõe acquirit mi
hi quaſi poſſeſſio toti⁹ iuriſdictiõis. Ita ſignãter tꝫ Bar.hic
ar.l.ſi ſtillicidij.§.fi.ſ.quẽad.ſer. amit.iuncta reg.l. pe.ſ.de
ſer.vbi ḋ2 q̃ð in iuribus incorporalib⁹ ſciẽtia ⁊ patientia ad
uerſarũ habet p traditiõe ⁊ cauſat quaſi poſſeſſionẽ p q̃ꝫ indu
citur p̃ſcriptio ĩ iſtis iurib⁹ ĩcorporalib⁹.l.j. ⁊ ij.vbi gl. Bar.
⁊ doc.C.de ſer.⁊ aqua.alias aũt ꝯ voluntatẽ habentis iuriſ-
dictionẽ ſi aliquis vellet occupare vt inquit Bar. ⁊ ſic vellet
p̃ſcribere Bar.de hoc ſe remittit: vt hic p eum. Tu dic quod
35 qui † eſt vſus vna ſpecie iuriſdictionis nõ acquirit iuriſdictio
nẽ in alijs: q2 regula eſt q̃tũ poſſeſſum tm̃ p̃ſcriptũ ⁊ nõ plus.
l.j.§.ſi quis hoc interdicto.cũ glo.no.j.de iti.actuqꝫ p̃ua. p q̃ꝫ
gl. Bar.ibi ita no.determinat ḋt ꝙ ille tex.cũ gl. ſemp eſt te
36 nendus mẽti ⁊ ꝙ nunq̃ꝫ obliuiſcaris. † Adde facere text.in c.
auditis. ⁊ in c.cũ olim.vbi d.Ab.in vl.no.ad hoc no.de p̃ſcr.
vbi pbatur ꝙ exercens aliqua iura epiſcopalia illa ſola pre-
ſcribit nec extendit preſcriptio ad alia ẽt ſimilia.ad idẽ tex.i
c.fi.in fi.de offi.arch. ⁊ in c.q̃ð trãſlationẽ. ⁊ ibi do.Ab.i vl.no.
ad hoc no.de offi.leg. ⁊ in c.cũ tua.⁊ ibi do.Ab.in ij.⁊ iij.no.
ad hoc no.de decimis. Facit ẽt: q2 preſcriptio iuriſdictiõis ẽ
ſtrictiſſimi iuris ⁊ nõ extenditur ad non poſſeſſa vt ſtatim di-
37 cã. † Si autẽ nullus eſſet in quaſi poſſeſſione vniuerſalis iuriſ
dictiõis. ⁊ ſic iuriſdictio eſſet vacãs: tũc bene no.ꝙ exercẽdo
vnũ actũ iuriſdictionalẽ acquirẽdi vniuerſalẽ iuriſdictionalẽ
p̃ſcribit ius vniuerſale illi⁹ iuriſdictiõis vacãtis. Ita clare tꝫ
Inn.in c.dilecto.de offi.arch. p text.in c.j.de reli.do.vbi etiã
Inn.idem tꝫ do Ab.in c.cũ inter.in iiij.col.in verſi.quarto ⁊
vltimo caſu.de re iu. ⁊ in c.cũ olim.in ij.colum.vl. no de p̃ſcr.
⁊ in conſ.lxx.ij.vol.inci.caſus talis eſt quidã clericus noie ec
cleſie.d.Alex.in conſi.lxviij.ij.vol.inci.viſo ⁊ bene diſcuſſo p
ceſſu.in pe.col.ad fi.vbi ad hoc alle. Io.And.in c. auditis.ḋ
preſcr. No.bene iſta ꝯcluſionẽ q̃ lꝫ in practica videat tenẽda
ppter authoritatẽ p̃dictorũ doc. ⁊ neminẽ ꝯdicentẽ inuenio.
Tñ ego dubito p regulã q̃ꝫ dixi: q2 tm̃ preſcriptũ quantũ poſ
ſeſſum ⁊ nõ plus.d.l.j.§.ſi qs hoc interdicto cũ gl. ⁊ ibi Bar.
j.de iti.act.pri.q̃ regula militat ẽt iſto caſu. Itẽ preſcriptiões
reſtringuuntur ad actus p quos exercent ⁊ pprios facti ter-
minos nõ excedũt ſꝫ Bal.no.in l.fi.in pe.col.in prin.C.cõia
vtri.iud. Itẽ p̃ſcriptio iuriſdictiõis eſt iuris ſtrictiſſimi ⁊ nõ
38 extendit ad nõ poſſeſſa vnde p̃ſcripta † iuriſdictiõe nõ intelli
gitur preſcripta ptãs coercẽdi ſine qua non vr̃ poſſe exerceri
vt eſt tex.no.in c.cũ cõtingat.de fo.cõpe. ⁊ ibi do.Ab. ⁊ clari⁹
do.Car.ad hoc no.Car. ⁊ Imo.in c.paſtoralis.in prin.de of.
dele.do.Alex.in l.fi.in ij.col.de iuriſ.om.iu.lꝫ alias iuriſdi-
ctio ſine coertiõe videat quaſi fruſtratoria.l.fi.ſ.de offi.eius
cui ma.eſt iuriſ.c.ex literis.de of.dele. ¶ Ex predictis oĩb⁹
fac regulã ꝙ in iuriſdictiõe preſcribẽda q̃tũ poſſeſſum tantũ
preſcriptũ ⁊ nõ pl⁹. Limita p̃mo niſi quis exerceat vnũ actũ
iuriſdictionalẽ volente eo qui vendidit caſtrũ ⁊ qui eſt in poſ
ſeſſione vel quaſi iuriſdictiõis vniuerſalis ſm Bar.hic. Scdo
limita niſi iuriſdictio eſſet vacãs ⁊ quis exerceat vnũ iuriſdi-
39 ctiõis animo totã acquirẽdi, vt.ſ.dixi. ¶ † Tertio no.limita
ꝙ lꝫ preſcriptio iuriſdictiõis nõ extendat de vna ſpẽ ad aliã
ſpeciem: tamẽ bene extendit de p̃ſona ad p̃ſonã in his termi-
nis. Unde qui preſcripſit iuriſdictio.in aliq̃ territorio poſſet
eã exercere ẽt in aduerſarij ꝯ forẽſes ibi delinquẽtes lꝫ quo ad
eos nunq̃ꝫ fuerit in poſſeſſiõe.ita no. Bal.in.l.ſi qs diuturno.
in.co.p illũ tex.ſ.ſi ſer.vẽ. Idẽ no.tenet Bald.in addi.Spe.
in ti.ḋ iuriſ.om.iudi.circa fi.in ver.ãtepe. Ubi tenet ꝙ q p̃ſcri
bit iuriſdictionẽ in incolas vr̃ etiã preſcripſiſſe in forenſes q
ibi deliquerũt: q2 iſta preſcriptio cauſat ius reale.q̃ð ꝯ quẽ-
libet reddit.l.fi.C.vbi ⁊ apud quos. Et q2 iuriſdictione pre-
ſcripta intelligit ẽt preſcriptũ ius cui iuriſdictio in heret.d.
l.fi.C.vbi ⁊ apð q̃s. Ad hoc ẽt aliegat.c.fi.ḋ fo.cõp. ¶ Quar
40 to aduerte † ꝙ quando quis habet fundatam intentionem de
iure communi tunc per exercitiũ certi articuli probatur poſ
ſeſſio vniuerſalis iuriſdictionis. Ita ſignãter tenet do. Abb.
poſt Inn.in.c.j.de reli.do.p illũ tex.quẽ ad hoc reputat ſin-
gularẽ inferens ad aliquas nota.deciſiones de quibus hic p
eum. Nota.predicta: q2 non inuenies alibi iſtam vtilẽ mate-
riam ita collectam nec ita declaratã. Et p iſta habes vtiliter
vt puto, expeditum iſtud principium.

1 ☞ Incertitudo quãdo vitiat acquiſitionem poſſeſſiõis: ⁊ que incertitudo ſit.
2 Si emptor qui emit centũ tabulas in predio Titij in parte q̃ elegerit antequã eligat ſi agat rei vendi.an obtinebit.
3 Quota non ꝯſtituitur certa per nomina numeralia puta.x.vel viginti.
4 Equitas non ſemper contradicit rigori.
5 Si incertitudo non cauſatur ex perſona nec ex facto libellantis, admittitur petitio incerta.
6 An procedat libell⁹ peto illud q̃ð Titius poſſidet in tali villa.
7 An procedat libell⁹ peto quicq̃d Titius poſſidet in tali villa.
8 Que dicat fallẽtia accidentis.
9 Incerta pars ratione loci ⁊ quote non poteſt poſſideri.
10 Filius p ſua legitima nõ ſoluta propria authoritate occupãs bona nulli⁹ partis poſ.acquirit: q2 ſua legitima eſt incerta ratione loci: quia pro indiuiſo.
11 Si vendo quicq̃d iuris habeo in tali fundo ⁊ conſtituã me nomine tuo poſſidere non transfertur poſſeſſio.
12 Si comes cõceſſit cuidã eccleſie quicquid iuris habes in tali loco, hec conceſſio eſt inutilis ⁊ nihil operatur.
13 Uſurarius ⁊ vſufructuari⁹ an quilibet pro parte poſſideat.
14 Incertitudo quãdo eſt rõne loci ⁊ quote ſimul, impedit acquiſitionem poſ.hec regula fallit ſeptem modis.
15 Quando poſſeſ.transfertur ex diſpoſitione legis vel ſtati non obſtat

a ¶ Pro parte baptizat⁹.ad de Bar.i l.ꝙ certarũ.ff.ḋ poſt.her. In ſti. Arch.i c. nouiſſime. ḋ cõſe.di.v. Et S.Th.i iiij. ſen.diſ.iiij.q. j.arg.iiij.

b ¶ Caſtrũ.ad de Bal.i.c.j. de ꝯtro. Inueſt.ĩvſi.feu. doct. in.c.lꝫ cãm.de probatio.

obſtat incertitudo.
16 Per conſtitutum generalẽ trãſfertur poſ. omnium bonorum etiam futurorum.
17 Licet apprehenſio poſ. incerta non valeat: tñ valet venditio de omni iure quod habeo in tali loco.

Incertam partem. Incerta res rõne loci ꝛ quote nõ poteſt
poſſideri.h.d. ¶ Ca pio gl. primã in verbo Titius q̃ diuide
in tres partes. In prima declarat tex.ꝛ allegat duos tex.cõ
cordantes. In ſcđa op.ꝛ ſoluit. In tertia iuxta illã op. q̃rit ſe
cunda eſt ibi,ſed opponit pars incerta.tertia ꝛ vlt.eſt ibi,illõ
queritur. ¶ In prima parte gloſſ.reſtringit textus. quando
Titius ſilr erat incert᷒.ꝛ ſic gl.vult duo vnũ expſſe aliud taci
te a ꝯrio. Pro gl.vult expſſe q iſte text.reſtrigat qñ titi᷒ ſilr
erat incertus. Iſtud reprobat Pau.de ca.in vna lec. viua rõ
ne:q2 ſi Titius erat incert᷒ quo poterat poſſidere p hũc text.
ſi ergo poſſidebat vt dt tex.ergo ñ erat incert᷒.do.Ale.ꝛ are.
defendũt iſtã gl.ab hac impugnatione. Pau.de ca.qñ Titio
ignorãti poſſeſſio fuiſſet acq̃ſita p aliũ puta p filiũ vel ſeruum
ex peculiari vel p pcuratorẽ q acq̃rit poſſeſſionẽ dño ignorã
ti.l.j.C.e.ꝛ l.j.C.p quas pſ.nob.acqui.tunc Titius poſſidet.
lꝫ ignoret q̃tum. Sed caue put ẽt dicunt Mo.Senẽ.hic,qd
tũc Titius poſſidet animo ꝛ corpore illorũ q bene certi ſunt.
ꝛ ſic ibi eſt certitudo pſtãtis miniſteriũ.§.ſaltus.j.ea.l.Pre
terea vltra eos i iſto tex.ego volo poſſidere quicqd Titi᷒ poſ
ſidet.ꝛ ſic refero me ad poſſeſſione q̃ Titius hꝫ:ſed ex q̃ Titi᷒
ignorat ſe poſſidere:ergo ꝛ mea dr incerta dato q fili᷒ ꝛ ſer
uus vel pcurator p quos poſſidet ſint certi. Sꝫ nõ refero me
ad eorũ poſſeſſionẽ. Scđo q vult iſta glo.tacita a ꝯrio eſt qd ſi
Titi᷒ fuiſſet ipſe cert᷒ q̃tũ poſſideret tũc ñ pcederet iſte text.
q2 tũc poſſem acq̃rere poſſeſſionẽ eius q Titi᷒ poſſidet,ex q̃
ipſe eſt certus. Et hoc cõſtat:q2 tũc incertitudo declarat p re
lationẽ ad certũ ex pſona authoris ſui. Facit q2 paria ſunt vl
qd aliqd ſit certũ p ſe vel p relationẽ ad aliud.l.aut ptor.§.j.j.
de re iud.ꝛ l.inſtitutio talis.ſ.de cõd.inſti.ꝛ l.certũ.ſ.ſi cer.
pet. Et cũ iſta cõcluſione gl.tacita tenẽt Imo.ꝛ cõiter Mod.
hic fuit tex.i l.ſi quis extrane᷒.§.fi.ꝛ qd ibi no.Bar.ſ.d acq.
her.vbi pbat q qñ ille q neſcit ex qua parte ſit inſtitut᷒ heres
hꝫ hãc voluntatẽ q velit acq̃rere q̃cũqꝫ ſit illa pars q̃ eſt ſi
bi relicta in teſtõ talis incertitudo nõ impedit acq̃ſitionẽ he
1 reditatis:q2 põt certificari p teſtim ad qd fit relatio. ¶ † Itẽ
inquãtũ iſta gl.in iſta pma parte allegat duos tex.p cõcordã
ti.l.in l.locus.j.e.illa videtur poti᷒ facere in ꝯriũ.ꝛ Bar.op
ponit de illa l.locus.ꝛ ſic gl.allegat eã p cõcordãti.ꝛ Bar.al
legat p ꝯrio. Sed ſalua vtrũqꝫ,nã ille tex.hꝫ quatuor pres.ꝛ
gl.voluit allegare in iij.parte.in ver.incerta aũt pars.vel vo
luit gl.allegare in vi.parte.ꝛ ſic in ver.fi.ad id qd dixerat gl.
q Titi᷒ ſimiliter erat incert᷒.Nã ibi dr in ver.fi.q q ignorat
neqꝫ tradere neqꝫ accipere id qd incertũ eſt põt ꝛ ſic loq̃tur qñ
erat incertitudo ex parte tradẽtis ꝛ ex parte accipientis.ꝛ ſic
ex pte vtriuſque. Sꝫ poſtea ille tex.in ſcđa parte.in ver.ꝛ cer
ta pars p indiuiſo põt poſſidere illa pars.obſtat ad tex.nrm
q2 ibi erat ps icerta loci ꝛ tñ põt poſſidere ꝛ vſucapi. Sꝫ rñs
q iſte tex.pcedit qñ eſt icertitudo rõne loci ꝛ quote ſimul pu
ta Titi᷒ vẽdit tibi quicqd poſſidet in tali villa,incertũ eſt p
q̃ta parte poſſideat i illa villa ꝛ in quo loco in qb᷒ fundis tũc
q2 eſt oĩmoda incertitudo loci ꝛ quote illa impedit poſſeſſionẽ
ꝛ vſucapionẽ.in iſtis terminis loquit.§.noſter.ſec᷒ qñ ẽ incer
titudo rõne loci:ſed eſt certa rõne quote:tũc põt poſſideri ꝛ
vſucapi,ita loquit tex.in d.l.loc᷒.in ij.parte.vt qñ vẽdis mi
hi tertiã partẽ p indiuiſo huius fundi. Nã quota eſt certa q2
ſcio te poſſidere tertiã partẽ,ſed eſt incertũ in quo loco iſti᷒ fũ
di cũ ſit indiuiſus.ꝛ in re indiuiſa in quolibet minimo ceſpite
terre habes tertiã partẽ.l.Meui᷒.§.duob᷒.ſ.de le.ij. Silr ꝯ
qñ eſt incertitudo rõne quote:ſed certitudo rõne loci:tũc be
ne põt poſſideri ꝛ vſucapi:puta ſcio qd poſſides ab iſto loco
ad illũ:ſed neſcio an ſit tertia vel quarta vt eſt gl.no.in l.emp
tor.in gl.j.j.de vſuca.p emptore.ꝛ gl.i l.ſi fur.§.fi.j.ti.j. Et
2 p iſta dt † Bar.ſe dixiſſe in ꝯtingentia facti quidã em̃ centũ ta
bulas terre in pdio tuo,i illa parte q̃ eligeret. Et tu vẽditor
ꝯſtituiſti te noĩe illius poſſidere:emptor egit rei vendicatiõe
anteq̃ eligeret partẽ dꝫ ſuccũbere:q2 eſt incerta rõne loci,ꝛ
quote ergo nõ potuit poſſideri ꝛ ſine poſſeſſiõe nõ potuit trãſ
ferri dominiũ:ergo nõ potuit agere rei vendicatione que pre
ſupponit dominiũ in agente.l.in rẽ.ꝛ l.officiũ.ſ.de rei ven.l.
vni.C.de alie.iud.mu.cau.fac.ꝛ c.examinata.de iud. Et cum
Bar.tenẽt oẽs indifferenter. Tu adde q ita cõſuluit Bar.qui
nõ allegatur ab aliquo.in conſi.lxxiiij.incip. Petrus vendit
Berte ſorori ſue,ꝛ ibi ita limitat regulã.l.q̃ties.C.de rei vẽ.
ꝛ in illo cõſi.Bar.nõ loquitur ꝛ pleni᷒ quam hic:ſed aduerte
lꝫ oẽs teneãt cũ Bart. Credo q male cõſuluerit:q2 lꝫ in caſu
Bar.ſit incertitudo rõne loci:tñ eſt certitudo rõne quote,ſcꝫ
centũ tabulas. Sed ad hoc rñdet Are.hic ſm Paul.de caſt.
3 q † quota non ꝯſtituit certa per nomina numeralia puta.x.vl
xx.vel centũ tabulas:ſed per noĩa ſignificantia quotã vt tertiã
quartã ꝛ ſimilia. Sed caue:q2 imo cẽtũ tabule ſunt pars fun
di quotitatiua ꝛ certa ſicut ſi emiſſem tertiã partẽ fundi qui
ſit trecentũ tabularum. Nã eſt certa quota per relationẽ ad mẽ
ſurã toti᷒ fundi,ergo dꝫ ſufficere vt predixi,lꝫ ſit incertitudo
tñ rõne loci. ¶ Scđo inquantũ iſta glo.in prima parte alle
gat p cõcordãti.l.ſi fur.§.fi.j.ti.j.caue cũ tex.ibi dicat nemi
nẽ mera ſubtilitate partẽ incertã poſſe poſſidere:ergo innuit
q de eq̃tate icerta pars poſſit poſſideri:tñ ſm gl.ꝛ doc.ibi nõ
dꝫ ſumi tale argu.a ꝯrio ſenſu,ꝛ hoc mõ ibi equitas ꝛ rigor ſe
cõpatiuntur:cũ nõ ſemper equitas ꝯdicat rigori,imo aliquã
4 do ꝯtrarium equum eſt vt patet ex not.in l.j.§.j.ſ.de iuſt.ꝛ iur.
ſm Bar.Ang.ꝛ Imo.in d.l.ſi fur.§.fi. ¶ In ſcđa parte glo.
dum dt qd pars incerta vendicatur. Gl.verũ dt in caſu q̃ al
legat.in d.l.que de tota.§.incerte.ſ.de rei vẽ.pp̃ter iuſtã cãꝫ
icertitudinis,vt ibi dt tex.qñ pp̃ter cõputationẽ hereditatis
ꝛ ſic incertã detractionẽ falcidie legatarius eſt incertus quan
5 tũ ſibi delegato debeatur.vnde † cũ ibi incertitudo nõ cauſet
ex pſona nec ex facto libellãtis admittitur petitio incerta.l.j.
§.qui aũt.j.quorũ legatorũ.dixi in l.vbi aut nõ apparet.§.q
illud j.de verb.obli.alias autẽ nõ vr̃ q ſemp ſit verũ q pars
6 incerta poſſit peti ſeu vendicari † Unde in terminis.§.noſtri
nõ poſſet in libello petere illud q Titi᷒ poſſidet in tali villa.
Nã nõ pdeſſet talis libell᷒.ita ſing.tꝫ Bar.in l.Titia cum te
ſtã.j.ad fi.ſ.de le.ij.alle.c.cum ad ſedẽ.ꝛ ibi Inn.de reſt.ſpo.
ꝛ cum Bar.tꝫ ſimplr ſolus Raph.cu.ibi,alij nihil tãgunt. Sꝫ
in hoc ꝯrium eſt verius,vt tꝫ Spe.in ti.de act.ꝛ obl.§.ſequit.
ver.quid ſi peto.expreſſe do.Ab.reprobãs Bar.i c.ij.in viij.
col.de libe.ob.ꝛ idẽ ẽt do.Ant.de but.ꝛ Io.de imo.reprehẽ
dunt Bar.ꝛ allegant Inn.ita tenere in c.certificari.de ſepul.
ꝯrium etiã tꝫ Ang.in l.j.in prin.in iij.co.ſ.de eden.vbi etiam
ad hoc alle.In.in d.c.certificari.idem no.tꝫ Io.fab.in.§.cu
7 rare.in iiij.col.inſt.de act. † Similiter pcedit libellus gñalis
peto quicquid Titi᷒ poſſidet in tali villa ſm Spec.in d.§.ſe
quitur.in verſ.qd ſi peto.d.Ant.de bu.in c.cũ ad ſedem.viij.
col.de reſt.ſpo.do.Alex.in conſi.clxxxvj.ſecundi.vo.inci.i cã
ꝛ lite vertente inter reuerẽdiſſimũ. Et vltra authoritates pre
allegatas bene facit ad pdicta q2 cũ tunc libellus referat ad
factum ipſius rei cõuenti.i.ad illud q ipſe reus poſſidet ꝛ ſic
reus hꝫ facultatem deliberãdi an cedat vel cõtendat ergo p
8 cedit libellus.l.j.in prin.de eden. ¶ † Item dum gl.in iſta ſe
cunda parte dt de fallacia accidentis habes etiã gl.in l.ven
dicatio.ꝛ in d.l.q̃ de toto.§.incerte.ſ.de rei ven.ꝛ vtrobique
dt Alb.de ro.q fallacia accidentis dr quãdo quid mutatur i
quale. Et ita etiã dt Alb.de ro.in dictionario ſuo,in verbo fal
lacia. Adde,vel qñ infert de quid ad quale ſm gl.ꝛ Bar.in l.
debitor.§.fi.ſ.de leg.ij. Et dum Bar.ponit ſophiſma. Quic
quid emiſti comediſti,id eſt vera,carnes crudas emiſti: iſta
etiã eſt vera,ergo carnes crudas comediſti,iſta eſt falſa:q2 nõ
comeſti carnes illa qualitate crudas quales emiſti,ꝛ ſic eſt fal
lacia in illo accidenti crudas. Ita hic i gl. Quicqd vendicat
poſſidet eſt verũ;ſed nõ in ea qualitate in qua vẽdicat,poſſide
tur:q2 ille qui agit bene vendicat partẽ incertã q̃ poſſidetur:
ſed ille qui conuenitur poſſidet certũ.ſ.totum fundũ. Adde
aliud ſophiſma quod ponit Io.Andr.in regula ſine culpa.in
vltima charta.de reg.iu.in vj.in mercuria.q ẽt refert Pau.
de ca.hic. Uolo pbare q aſina eſt mater tua hoc mõ. Iſta aſi
na eſt tua,hec eſt vera. Iſta aſina eſt mater q2 hꝫ pullu. Iſta
eſt vera. Ergo iſta aſina eſt mater tua. Iſta eſt falſa q2 q̃dã poſ
ſunt pdicare diſiunctim q̃ nõ lꝫ ꝯiungere pp̃ter dictã fallaciã
accidentis ſm eum. Ultimo circa iſtũ tex.vt nihil ambiguita
tis relinquatur quãdo ſum ea mente vt velim poſſidere quic
quid titius poſſidet. Intelligo iſtum tex.put ẽt intelligit glo.
ſ.in prin.quãdo etiã titius erat incertus rõne loci ꝛ quote q̃
tum poſſideret,put etiã eſt tex.clarus qui ponit eandẽ regulã
in l.locus.in ver.incerta.ꝛ ver.fi.j.e.vbi tex.ita declarat hãc
regulã,quãdo incertitudo erat ꝛ in tradente ꝛ in recipiente ꝛ
ſic in vtroque tũc nõ põt poſſideri nec vſucapi.alias ſi Titius
eſſet certus quantũ poſſideret,ꝛ hoc cõſtaret.tunc nõ pcede
ret iſte tex.q2 incertitudo declararetur per relatione ad poſ
ſeſſionẽ certã titij,vt.ſ.dixi. ¶ Nec ob.fundamentũ Pau.de
ca.q in iſto tex.titius poſſidebat:ergo erat certus dico quod
titius in ſe erat incertus:ſed certitudo erat in preſtante mini
ſteriũ in poſſidendo q2 hic poſſeſſio fuit acquiſita per ſeruum
vel filium ex cauſa peculiari vel per pcuratorem:quibus caſi
bus acquiritur poſſeſſio penitus ignorãti,vt ſtatim dicã.j.in

iij. limitatione. ⁊ ille poſſidet cui⁹ noīe poſſidet. l. ꝙ meo. ī pn. ſ. e. ⁊ c. cū veniſſent. in fi. de reſt. ſpo. ⁊ c. ii diligēti. de pſc. iſto
9 nō procedit tex. ſine ſcrupulo. ¶ † Extra gl. vt clare ⁊ ordinate habeas materiā hui⁹ §. fac regulā ⁊ plures fallentias. Reglā ē ꝙ incerta pars rōne loci ⁊ quote nō pōt poſſideri vt hoc tex. ⁊ l. loc⁹. in ver. certa. ⁊ ver. fi. ſ. eo. ⁊ l. ſi fur. §. fi. ſ. ti. j.
10 † Per iſtā regulā ⁊ ſic ꝑ iſtū tex. ⁊ d. l. loc⁹. determinat Bart. ī l. ij. in prin. C. qñ ⁊ qbus quar. pars debe. li. x. ꝙ fili⁹ ꝓ ſua legitima nō ſoluta ꝓpria authoritate occupās bona nulli⁹ partis poſſeſſionē acqrit: q2 ſua legitima eſt incerta rōne loci: q2 ꝓ indiuiſo. l. Meui⁹. §. duob⁹. ſ. de leg. ij. Itē rōne quote: quia neſcit quāta debeat ꝓpter incertitudinē eris alieni. Cū legitima debeat deducto ere alieno. l. Papi. §. quarta. ſ. de inof. teſt. Idē tʒ Bal. in l. ſi qs in ſuo. in prin. C. de inof. teſt. d. Alex. in cōſi. pe. iij. vo. inci. attētis narratis in themate. Are. ī conſ.
11 clv. inci. diligēter viſis. in vl. col. ⁊ idē Are. hic. ¶ † Scdo per iſtā regulā infert ꝙ ſi venderē vel donarē quicqd iuris habeo in tali fūdo: q2 ē incertitudo ī loco ⁊ in quota, lʒ cōſtituā me tuo noīe ꝑcario poſſidere, vel mihi retineā vſumfructū aut conducā a te: nō ꝓpterea in te trāſfert poſſeſſio ſḿ Ang. in l. q̃ de tota. §. incerte. ſ. de rei ven. Ang. ⁊ Mod. in d. l. locus. ſ. eo. ibi
12 ē tex. de hoc in tertia particula. in ver. incerta. ¶ † Tertio ꝑ iſtā reg. infert Bar. in l. ſi ſic. §. j. in fi. ſ. de leg. j. ⁊ in l. legaui. per illū tex. de lib. leg. ꝙ ſi comes vel baro cōceſſit cuidā eccleſie quicqd iuris hʒ in tali loco: hec cōceſſio eſt inutilis ⁊ nihil operat niſi de iure cōcedentis appareat: q2 iſta incertitudo īpedit acqſitionē poſſeſſiōis, ⁊ ꝑ ꝯſequēs dñij, vt hoc tex. ⁊ d. l. ſi fur. §. fi. Idē tʒ Spe. in ti. de loc. §. nūc aliqua. in verſ. lviij. Old. Lau. in cōſi. clxiij. inci. viſo priuilegio. in l. ꝙ ſi in venditiōe. per illū tex. ſ. de her. vel ac. ven. Ang. ⁊ Mod. in d. l. loc⁹ ſ. e. d. Alex. in cōſi. xxxiij. vo. inci. in hac cā ⁊ lite. in iij. col. ad
13 fi. ⁊ ſeq. ¶ † Quarto per iſtā reg. Bar. in l. in ſumma. in ij. co. ſ. vti poſ. ⁊ in §. ex ꝯtrario. in pe. col. ſ. ea. l. reprehendit gl. vtrobique volentē ꝙ vſurarius ⁊ vſufructuarius poſſideāt quilibet pro parte diuiſa, ⁊ male: eo q2 portio incerta rōne loci et
14 q̊te nō pōt poſſideri vt hoc tex. ¶ † Limita iſtā regulā, vt procedat qñ eſt icertitudo rōne loci ⁊ quote ſimul. ſec⁹ qñ ē incertitudo rōne loci ſed eſt certa rōne quote vel eꝯ qñ eſt incertitudo rōne quote ſed certitudo rōne loci vt dixi. ſ. in gl. in pn. ¶ Scdo limita qñ talis incertitudo declararet per relationē ad aliū certū puta ad perſonā authoris ſui q eſſet cert⁹ quantū poſſideret vt dixi. ſ. in gl. in prin. vel qñ incertitudo declararet per relationē ad poſſeſſionē queſitā de quo eſſet certū. ¶ Tertio limita qñ poſſeſſio acquirit per ſeruū vel filiū ex cā peculiari vel per procuratorē: q2 cū acquirat penit⁹ ignorāti. l. j. §. itē acquirim⁹. ſ. eo. l. peregre. §. q̃ſitum. ſ. eo. ⁊ l. j. C. e. multo fortius ſi ſciat ſe poſſidere ignoret tñ quotā vel quē locū poſſideat ꝑ regulā. l. vni. in pri. C. de rei vxo. act. q2 tūc certitudo ē in miniſtro acq. qd̄ ſufficit vt §. ſalt⁹. ſ. ea. l. ¶ Quarto limita qñ eſt ꝯctus fieret hoc modo, vendo quicquid iuris habeo. Itē trado quicquid iuris habeo. tūc nō pōt ſic poſſideri vt hoc tex. Secus ſi vendo quicqd iuris habeo in fundo ⁊ totū fundū trado: tunc acquirit poſſeſſio ⁊ preſcriptio procedit. l. ij. §. ſed ⁊ ſi fundus. ſ. de vſuca. pro emp. Iſta limitant Bar. ⁊ Pau. de ca. in l. emptor. in prin. ſ. de vſucap. ꝓ emp.
15 ¶ Quinto limita qñ poſſeſſio † trāſfert ex diſpoſitiōe legis vl' ſtatuti, vt in caſu. l. raptores. C. de epiſ. ⁊ cle. Tūc. nō obſtat īcertitudo: q2 lex eſt certa de oī eo qd̄ eſt in rerū natura. l. cū qdā. §. qd̄ dr. ſ. de acq. her. l. cuʒ ad ꝑſens. cū trib⁹ ſeq. ſ. ſi cer. pe. Itē videmus in dñio qñ transfert miniſterio legis vt in legatario in quē trāſfert dominium ipſo iure illud q̃ritur etiaʒ in parte incerta. text. eſt in l. q̃ de dota. §. incerte. ſ. de rei ven. Secus aūt ſi mediāte acquiſitione poſſeſſionis dñium eſſet
16 q̃rēdū per iſtū tex. ⁊ ita ēt tenet Mo. ſen. hic. ¶ † Sexto no. limita qñ ſit conſtitutū oīm bonorū prout tota die contingit: q2 in inſtrumento quis cōſtituit ſe poſſidere oīa bona nomine creditoris. Nā per tale conſtitutū trāſfertur omnis poſſeſſio reſpectu bonorū ꝑſentiū nō obſtāte qd̄ videatur incertitudo. Ita in terminis tʒ Bar. in l. celſus. ſ. tit. j. in ver. ſed pone ꝙ debitor obligauit oīa bona. Imo forti⁹ qñ fit cōſtitutū generale oīm bonoꝝ ꝑſentiū ⁊ futuroꝝ tale cōſtitutū vʒ ⁊ operatur trāſlationē poſſeſſionis nō ſolū reſpectu bonoꝝ ꝑſentiuʒ: ſed ēt reſpectu futurorū qñ erūt acquiſita. Iſta ē magis cōis ſnīa, lʒ nō ſit ſine ſcrupulo per tex. in l. fi. C. q̊ res pig. ob. poſ. ⁊ melius. in l. quāuis. ſ. de preca. vbi ſi conſtituo me poſſidere tuo noīe ancillam, iſtud conſtitutum extenditur ēt ad partuʒ naſciturū, ⁊ ſic ad futura. Ita tenent Jac. bu. ⁊ Sali. in d. l. fi. Bar. in conſi. lxxvj. inci. punctus talis eſt. pater filio ſuo emācipato. Ang. in qō. per eum diſputata. inci. in refulgenti palatio. ⁊ in conſi. clxxviij. inci. viſis inſtrumentis predictis. ⁊ in

a ¶ Fundi. Ad de Bar. i l. a tutore. ſ. de rei ven. ⁊ do. ī l. diuortio. ſ. ſo. ma. ī §. ſi fundū. ⁊ l. nūquā nudā. §. theſaur⁹. ſ. ti. j. l. ⁊ doc. ī. §. theſaur⁹. inſt. de reruʒ diuiſio.

l. j. in prin. ſ. de pig. Bal. in l. ſi quis argentā. §. ſed ⁊ ſi quis. ꝑ illū tex. C. de do. Imo. ⁊ Lud. ro. in l. ſtipulatio hoc mō cōcepta. ff. de ver. obl. Et latius do. Alex. ⁊ Are. hic. Et iſta eſt vera ⁊ cōis ſnīa lʒ vt dixi nō ſit ſine ſcrupulo. ¶ Et ꝯtrariū tʒ Bal. in l. pe. §. fi. per illū tex. cū gl. pro ſoc. d. Bal. ⁊ Ang. ⁊ in l. ſtipulatio hoc mō cōcepta. Ang. in l. fi. C. de pac. ⁊ Lu. ro. hic ꝑſertim: q2 futura incerta ſunt: ergo poſſideri nō poſſunt hoc tex. Sed ad iſtud de incertitudine pōt dupľr rñderi. Primo qd̄ bñ eſt incertitudo anteq̃ʒ bona futura acquirant: ſed quando ſunt acquiſita nō ſubeſt ampli⁹ incertitudo, imo et tpe acqſitionis certa eſt res q̃ acquirit ⁊ pro quota parte acqrit ſicut dicimus qñ quis fructus naſcituros. Nā ipſis natis nō dr empta res incerta. l. inter dū. in prin. ſ. de verb. obl. ⁊ l. nec emptio. ſ. d ꝯh. ēpt. ¶ Scdo ⁊ notabilius reſpōdet ꝙ lʒ nō adſit omnimoda certitudo reſpectu rerū particulariū: eſt tamē certitudo reſpectu vniuerſi: q2 oīa veniūt in cōſtituto ⁊ ſic adeſt certitudo generalis ⁊ illa ſufficit. arg. l. qui iure militari. ſ. de teſt. mil. Et ita declarat excellens doctor. do. Jo. Pe. in l. ab emptione. ſ. de pact. Dicēs ꝙ in iſto tex. erat incertitudo reſpectu rei particularis nec erat certitudo in vniuerſo put in
17 caſu ꝑdicto. Et ita referūt ⁊ ſequunt Mo. ſenē. hic. ¶ † Septimo ⁊ vltimo adde ꝓ limitatiōe ꝙ lʒ nō valeat apprehēſio poſſeſſiōis incerta, vt hoc tex. Tñ bene vʒ venditio ſeu aliuſ ꝯctus de oī iure ꝙ habeo in tali loco. l. quod ſi nulla. iuncta l. ꝙ ſi ſic. ſ. de he. vel act. ven. ꝑ que iura ita tʒ gl. ī d. l. emptor. ſ. de vſuca. pro emp. Ang. Imo. ⁊ Mo. in l. ſi ſic in prin. ſ. de leg. j. Facit lex ſi iactum retis. ſ. de act. empt. ſi ēt res incerta pōt obligari. l. ⁊ que nondū. in prin. ⁊ l. ſed ⁊ qd̄ ad cas. ſ. d pi. Et ita cū laude dei remanet vtiliť ⁊ ordinate expedit⁹ iſte §.

1 ☞ Ciuilis poſ. non poteſt queri ſine naturali.
2 Per apprehenſionē fundi non dr quis poſſidere theſaurum in eo exiſtentem etiam data ſcientia theſauri.
3 Theſaurus non eſt proprie pars fundi, ſed aliquid diuerſum a fundo.
4 Qui poſſidet continens non ſemper poſſidet contentum.
5 An theſourus longa poſ. preſcribatur ſicut fundus.
6 Fruct⁹ bona fide percepti ex agro alieno vſucapiunt triēnio ⁊ que ſit rō quare res mobiles vſucapiuntur triennio.
7 Pecunia in re empta inuenta, an pertineat ad emptorem rei.
8 Pecunia q̃ reperit in muro domus, an ꝑtineat ad emptorē.
9 Poſſeſſio queritur ex aſpectu ⁊ preſentia rei.
10 Theſaurus inuentione ⁊ apprehenſione nobis acquiritur.
11 Ex plurib⁹ opinionib⁹ relatis vltima cenſetur approbata.
12 Poſſeſſio mobilium facilius amittitur quam acquiratur.

Neratius. Poſſeſſio theſauri inuēti nō acquirit niſi theſaur⁹ ſit apprehenſus ⁊ de loco amot⁹. h. d. ¶ Diuidit in tres partes pn. In pria ponit opi. Neratij ꝓculi q̃ procedit in ſciēte theſaurū eſſe in fundo: ſʒ nō in quo loco fundi. In ſcda ponitur alia fortior opi. ēt in eo: q2 ignorauerat de theſauro. Sed iſtā opi. reprobat. Sabini. ſcda ibi, ceterū brutus. iij. ⁊ vlt. ⁊ bñ ibi: quidā putāt. Et eſt aliqua
1 liter perplexus tex. ſḿ Pau. de caſt. ¶ No. primo † ex principio, huius tex. videri tex. expreſſum ꝙ ciuilis poſſeſſio nō pōt a principio queri ſola apprehēſiōe niſi medio naturalis. ⁊ ſic ſine naturali poſſeſſiōe ſeu corporali apprehēſiōe. vt dt gl. Et iſtud tenet Bart. ſi bñ inſpexeris. ī. l. clā poſſidere. §. q ad nūdinas. in. j. co. ad fi. ſ. eo. Sʒ ꝯtrariū tʒ ibi gl. q̃ʒ Ang. Imo. ⁊ oēs ibi ſequunt vbi dicet. ⁊ gl. ī. l. Pō. §. ſi is qui precario. in gl. mag. ad fi. ſ. e. Alibi dt Bal. in. l. ij. in. j. q. C. vbi in rē actio ꝙ iudex pōt quē mittere in poſſeſſionē ꝓ ſola ciuili ꝯſequēda abſq̃ʒ naturali. Sʒ potes dicere ꝙ lʒ iſte tex. in princ. videatur gñaliter loqui: tñ ꝓcedit ꝑncipaliter in re mobili. ſ. in theſauro. Et in re mobili verū eſt ꝙ nō pōt q̃ri ciuilis ſine naturali vt hoc tex. Sec⁹ in re immobili. Rō diuerſitatis patet ex §. Nerua fili⁹. ſ. ea. l. vbi eſt tex. ꝙ poſſeſſio rex mobiliū nō habet niſi mediāte cuſtodia ⁊ amiſſa cuſtodia amittit poſſeſſio, vt ibi eſt tex. ſecus in reb⁹ immobilibus in quibus nō perdo ciuilē poſſeſſionē lʒ res nō ſit in cuſtodia nr̄a. l. clā poſſidere. §. q ad nūdinas. ī vbo neminē domi reliq̃rit. ⁊ l. ſi id ꝙ. §. fi. ſ. eo. Et ꝓpterea iſte tex. in fi. dt: q2 nō ſit ſub cuſtodia noſtra: ergo patet qd̄ cū myſterio loqt d re mobili. Sʒ cane: q2 poſſeſſio mobiliū: q2 vilis ⁊ abiecta. l. fi rē mobilē. ⁊ l. ſi rē aliq̃ʒ. ſ. eo. ſicut facili⁹ ꝑdit neglecta cuſtodia q̃ʒ poſſeſſio immobiliū vt dixi ita facili⁹ a ꝑncipio deberet poſſe acquiri q̃ʒ poſſeſſio immobiliū vt ꝯtrarioꝝ eadē ſit diſciplina, vt dt gl. in rub. ſ. eod. vt dixi do.
2 cā. in. d. §. qui ad nundinas. ¶ † Scdo no. ex hoc tex ꝙ ꝑ ap
a prehēſionē fundi[a] non dr quis poſſidere theſaurum in eo exiſtentē etiā data ſcientia theſauri. ¶ Et ex hoc inferūtur due limitationes, prima ad principium huius legis. vt dicitur quod qui poſſidet partem fundi dicitur totū poſſidere: tamen poteſt

pōt dici† ꝙ thesaurus nō est ꝓprie pars fundi, sed aliquid di-
3 uersum a fundo. ¶ † Secūda limitatio ē ad regulā q̄ hꝫ ꝙ q̄ pos-
4 sidet cōtinēs, possidet ēt ꝯtentū. q̄ regulā tradit Bal. in l. de
his. C. de fur. ꝑ l. clauibꝰ. s̄. de ꝯ̄b. emp. l. j. §. si iusserim. s̄. eo.
⁊ l. si ego. §. dotis. in ver. q̄d eīn interest. de iure do. Ista regu-
la nō ꝓcedit in rebꝰ in q̄bꝰ reqrit̄ inuētio ⁊ actualis apprehē-
sio vt est in thesauro, vt ī. dicet̄: q2 nō sufficit acqrere possessio-
nē fundi vt dicat̄ apprehēdisse possessionē thesauri lꝫ in fun-
do ꝯtenti tex. est hic. ¶ † Tertio not. i ver. ceterū ibi, q̄ fundū
5 lōga possessiōe ceperit ēt d2 thesaurū cepisse ꝙ thesaurꝰ lōga
possessiōe p̄scribit sicut ⁊ fundꝰ. Sꝫ hoc videt̄ male dictū: q2
cū thesaurꝰ sit res mobilis vr̄ ꝙ solo triēnio vsucapiat̄. l. vni.
C. de vsuc. trāsfor. ⁊ l. iij. cū gl. ī. tit. j. ⁊ inst. de vsuc. in prin. Ad
hoc r̄ndet singulr̄ Are. ꝙ p̄dicta iura ꝓcedūt q̄n res mobilis
deberet p̄scribi principlr̄ ꝓpter se: tūc sufficeret trienniū sed
hic p̄scribit̄ in ꝯsequentiā ⁊ accessorie ad rē imobilē. Nā hic
thesaurꝰ venit accessorie ad fundū: vnde tunc nō p̄scribit̄ mi-
nori tp̄e q̄ principale, cuiꝰ naturā assumit, vt in regula acces-
soriū. de reg. iur. in vj. ⁊ c. si ꝑ eo. de p̄b. in vj. ⁊ d̄t ꝙ est singu-
laris limitatio ad illa iura Mo. Senē. reprobāt limitationē
ꝑ duo. Primo ꝑ text. s̄m ꝯem intellectū vt ipsi dicūt in l. se-
q̄tur. §. fructꝰ. ī. ti. j. vbi q̄ prescribit fundū principlr, ⁊ in cōse-
quentiā fructꝰ: tñ vsucapit fructꝰ triēnio. ⁊ no. Bar. ⁊ doc. in l.
iij. C. q̄s me. cau. Alias r̄ndebā ad illū tex. ꝙ ideo ibi sit: quia
fructꝰ nō possunt vltra trienniū durare q̄n corrūpant̄, s̄m gl.
in l. j. C. si aduer. vsuca. Vñ officiū iudicis mercenariū nō du-
rat fructibꝰ in reꝝ natura nō existentibꝰ. Ita d̄t no. Bal. in l.
j. in ij. co. C. de vsufr. le. Et si subtiliter diceres ꝙ imo ibi fru-
ctꝰ trāsactio triēnio extabāt: ptꝫ q2 si fuissent cōsumpti ēt an-
te trienniū efficerent̄ bone fidei possessoris. l. certū. C. de rei
vē. R̄nde q̄d lꝫ ibi fructꝰ extarēt trāsacto triēnio: tñ nō potuis-
sent durare lōgo tp̄e. ⁊ sic ad. x. vel. xx. ann. iō necessario fuit
ibi statutū ꝙ triēnio vsucapiat̄. Nūc aūt ista solutio nō plꝫ: q2
tex. i d. §. fructꝰ. nō solū loquit̄ de fructibꝰ, sꝫ de partu ancilla-
rū, ⁊ de fetu pecorū. Et d̄t q̄d fructꝰ partꝰ ancillarū ⁊ fetꝰ peco-
rū vsucapiunt̄, ⁊ sic triēnio, ⁊ tñ partꝰ ⁊ fetꝰ nō corrūpunt trie-
nio sicut fructꝰ: ergo ista so. nō est bona: q2 nō esset generalis.
Scd̄o al's r̄ndebā ꝙ in d. §. fructꝰ. nō vsucapit triennio fructꝰ
vt eoꝝ dominiū acquirat, sꝫ solū vt habeat retētionē, s̄m Bal.
in l. ancille. in pe. co. C. de fur. Sed istud nō plꝫ. q2 Bar. in d.
§. fructꝰ. circa fi. tꝫ ꝙ imo ibi acqrat d̄niū fructuū irreuoca-
biliter. Nā bone fidei pos. ꝑcipiēdo fructꝰ facit eos suos sꝫ re-
uocabilr: q2 officio iudicis mercenario tenet̄ eos restituere;
vnde tunc vsucapit q̄uis sint sui vt reuocablr̄ sui efficiant̄ ꝑ l.
in bello. §. si q̄s seruū. ī. de cap. Unde tertio mō r̄nde q̄d tex. i
d. §. fructꝰ. nihil facit: q2 nō est verū ꝙ ibi principlr̄ p̄scribe-
ret fundū. ⁊ in ꝯsequentiā fructꝰ: q2 in illo text. de p̄scribendo
fundū verbū nullū. Sed solū d̄ ⁊ de fructibꝰ ⁊ partu ancillarū
6 ⁊ fetu. Uñ† d̄t d. Ab. in c. de quarta. i pen. col. de p̄scrip. ꝙ iō
fructꝰ q̄ percipiunt̄ ex agro alieno bona fide vsucapiunt trie-
nio. ꝑ tex. no. in d. §. fructꝰ. ⁊ ibi Bar. eo q2 ibi nō agit̄ de pre-
scribendo iure fundi, sed solū de vsucapiēdis rebꝰ mobilibꝰ,
⁊ sic fructibꝰ; ergo nō est verū ꝙ ibi p̄scriberet̄ fundꝰ. Et vltra
Ab. ꝓbo ineuitablr̄: q2 tex. ibi loquit̄ de fructibꝰ ⁊ partu an-
cillarū ⁊ fetu pecorū: ⁊ certe in partu ancille ⁊ fetu pecoris ñ
pōt dici ꝙ ibi aliq̄s fundꝰ principlr̄ p̄scriberet̄, lꝫ fructꝰ bene
possint p̄scribi in ꝯsequentiā fundi. ⁊ hoc ꝓcederet si text. solū
loqueret̄ de fructibꝰ. ⁊ ista est veritas. Scd̄o p̄fati Mo. Sen.
r̄ndent ad istū tex. in q̄ se fundat Are. ⁊ dicunt ꝙ in ver. ceterū
recitat̄ opin. Bruti. qui volebat ꝙ quis possideret ēt thesau-
rū tāq̄ partē fundi q̄ opinio reprobat̄ in vltima parte text. ⁊
hoc nō non pōt dici ꝙ notabile Aret. ꝓbet̄ in hoc tex. Sed tu
dic: q̄d lꝫ principalis opinio Bruti. reprobet̄ in fi. huiꝰ. §. tñ
illud q̄d d̄t de p̄scriptione longi tp̄is, ⁊ quod pōderat Are. non
est ī. reprobatū. Ego ꝑ limitatiōe Are. ꝙ puto veram addo
duos bonos tex. Primo tex. in l. si aliena. §. hoc iure. ī. tit. j.
vbi seruitutes ꝑ se nunq̄ lōgo tp̄e prescribunt̄: tamē cū edifi-
ciis in consequentiā prescribi possunt. ⁊ sic ibi est tex. ꝙ in ma-
teria p̄scriptionū q̄n res p̄scribit̄ accessorie mutat naturā suā.
Scd̄o allego tex. in l. j. §. illud. ī. de vi ⁊ vi ar. vbi est tex. q̄d il-
lud interdictū nō cōpetit ꝓ re mobili cōpetit tñ si in fundo vl̄
domo vbi fuit cōmissa violētia fuerunt res mobiles q̄ tunc iu-
dicant̄ immobiles. Cōsidera ēt nouiter ꝙ res mobiles trien-
nio vsucapiunt̄ res vero immobiles lōgo tp̄e ⁊ sic. x. annis in-
ter p̄sentes ⁊. xx. inter absentes. instit. de vsuca. cū aliis. s̄. al-
leg. Sic tenemꝰ q̄ rō diuersitatis sit: q2 in rebꝰ mobilibꝰ a cōi-
ter accidētibꝰ tractat̄ de paruo p̄iudicio: ⁊ sic de minori q̄ in
rebꝰ immobilibꝰ: iō statutū est breue tp̄s ad vsucapiendū res
mobiles sicut ēt dicimꝰ quod rerū mobiliū vtilis est ⁊ abiecta
possessio. d. l. si rē mobilē. ⁊ l. rē q̄ nobis. ī. e. quamuis res mo-
biles facilꝰ occultent̄ q̄ immobiles q̄ se exhibent solo, vt iuri-
bꝰ prealleg. ⁊. §. nerua filiꝰ. ī. ea. l. cū ergo thesaurꝰ a cōiter ac-
cidentibꝰ sit res magni p̄iudicij ⁊ magni valoris. Ideo lꝫ sit
res mobilis tñ nō p̄scribit̄ triēnio lꝫ p̄scribat̄ lōgo tp̄e sicut ⁊
res immobiles in q̄bꝰ vt plurimū tractat̄ de maiori p̄iudicio
p̄sertim q2 thesaurꝰ p̄scribit̄ simul cū fundo ⁊ sic cū re immo-
bili vt hoc tex. Cogita tñ. q2 nō pono hoc ꝑ ꝯstāti: nec forte pōt
reddi alia bona rō diuersitatis inter vsucapionē triēnij in re-
bus mobilibꝰ ⁊ p̄scriptionē longi tp̄is in rebꝰ immobilibus.
7 ¶ † Quarto principlr iste text. inducit̄ ꝑ Raph. cu. ad q̄ōnē
q̄ s̄m eū alias fuit de facto in ciuitate Genue. Quidā Genuē-
sis mercator veniēs ex Hispania detulit secū in naui certā q̄-
titatē cere: ⁊ in vna pilla cere erāt recōditi quatuor mille duca-
ti: iste mercator decessit. eiꝰ filiꝰ vendidit tale cerā vni mer-
catori cū ignoraret pecuniā i ea recōditā. Iste scd̄s mercator
tenuit eā spatio triū anno. ⁊ vltra. Deinde eā vēdidit cuidam
aromatario q̄ pecuniā in cera inuenit. Querebatur cuiꝰ esse
d̄beat talis pecunia. Nā mercator q̄ emerat a filio, dicebat se
triēnio possedisse, ⁊ sic vsucepisse cū esset mobilis, sꝫ cū ignora-
ret pecuniā eē in cera, nec amouerit loco nō pōt dici nec pos-
sedisse nec vsucepisse, vt hoc text. Et nūc vides p̄acticā huiꝰ
text. Nec filiꝰ vēdēs ⁊ tradēs habuit aīm trāsferēdi d̄niū auri
nec aromatariꝰ q̄ vltimo emit pōt dicere se vsucepisse: q2 scie-
bat pecuniā alienā: ergo cū mala fide nō pōt vsucapere, vt d̄t
tex. H. Rap. cu. nō decidit istā q. sed d̄t ꝙ veritas pēdet ex his
q̄ dicent̄ in l. rē q̄ nobis. ī. e. Tu dic q̄d veritas ē ꝑut ēt tꝫ do.
Pet. de beru. hic ꝙ pecunia d3 reddi filio p̄mi mercatoris q̄
noluit a se abdicare dominiū pecunie q̄ eē i cera ignorabat.
ꝑ regulā. l. id q̄d nostrū. ī. de reg. iur. Et de hoc ꝑ decisiōe hu-
iꝰ q̄ōnis ē tex. sing. i l. a tutore. s̄. de rei vē. vbi ē tex. formalis
ꝙ pecunia inuēta i re empta nō i modū thesauri nō ꝑtinet ad
8 emptorē sꝫ ad d̄nm pecunie. Et ꝑ istū tex. no. ibi† Bal. q̄d etiā
pecunia q̄ reperit̄ murata in muro nō ꝑtinet ad emptorē. Et
d̄t ibi Alb. de ros. q̄d est pulcher casus. Et an ꝓpter talē pe-
cuniam repertā in re vēdita vel thesaurū det̄ vēditori reme-
diū. l. ij. C. de rescin. ven. tanq̄ res sit vēdita citra dimidiā iu-
sti p̄tij. Lu. ro. in l. si q̄s cū aliter. ī. de verq. ob. refert se cōsu-
luisse q̄d sic. Sꝫ Are. ibi i. xij. co. reprobat vbi vide. Et credo
meliꝰ, ex q̄ pecunia nō est vēdita nec thesaurꝰ, vt dixi: ⁊ sic nō
efficit̄ emptoris faciēdo tamē differētiā īt thesaurū ⁊ pecuniā
9 recōditā vt ptꝫ ex p̄dictis. ¶ † Quinto no. ex hoc tex. in fi. li-
mitationē ad regulā q̄ hꝫ ꝙ ex p̄sentia rei vl̄ ex aspectu acqui-
rit̄ possessio. l. j. §. si iusseri. s̄. eo. ⁊. l. ꝙ meo. §. si vēditorē. ī. eo.
Nā illa iura ꝓcedūt i re aliena cōcurrēte volūtate tradētis: vt
ibi dixi. Secꝰ in rebꝰ q̄ in nulliꝰ bonis sunt vt in thesauro: q2
ad acquirēdū eorū possessionē nō sufficit aspectus sꝫ requirit̄
corporalis apprehēsio. tex. est hic facit. l. j. ī. ꝓ d̄ relic. Et hoc
tenēdo iste te. loq̄t d̄ thesauro ꝓprie de q̄ tñ dicet̄ pleniꝰ i gl.
10 ¶ † Sexto no. s̄m Pau. d̄ ca. ⁊ Lud. ro. ꝙ ꝑ istū tex. ꝯfundit̄
opinio relata ꝑ gl. in. l. nunq̄. §. thesaurus. s̄. tit. j. ⁊ in. §. item
lapilli. insti. de re. diui. ⁊ in. l. j. C. d̄ thesau. lib. x. q̄d thesaurꝰ so-
la intētiōe nobis acquirit̄. q2 imo etiā requirit̄ corporalis ap-
prehēsio ⁊ amotio a loco: q2 alias nō d2 inuētꝰ nisi secuta ap-
prehēsione. l. si barsatorem. C. de fideius. Ad idē tex. in. l. j. in
prin. ⁊ ibi Albe ad hoc no. ⁊ ibi dixi. s̄. eo. ibi q̄ primꝰ eorum
possessionē nactꝰ est tñ ista iura p̄serti iste text. loquunt̄ respe-
ctu possessionis: ⁊ facilius acquiritur dominium quam pos-
sessio. l. j. §. item acquirimus cum gl. vbi dixi. s̄. eo. hic i v̄bo
11 motꝰ. ¶ † Septimo ꝑ istū tex. in fi. no. Lud. ro. ⁊ do. Iac. pu-
te. ꝙ q̄n in tex. vel gl. referunt̄ plures opi. q̄d vltima cēset̄ ap-
probata ꝑut tenet gl. in. l. qui filium. §. sabinus. s̄. ad trebel.
no. Bar. in. l. bona fides. per illū tex. s̄. depo. dixi in. l. si idem
cū eodē. s̄. de iurisdi. om iud. Tñ iste tex. hoc nō probat: q2 lo-
quit̄ in casu claro q̄n vltima opinio est approbata vt dixit tex.
hic ibi quibꝰ ꝯsentio. ⁊ si expresse approbat opinionē sabini.
12 ¶ † Ultimo vt nihil omittat̄ inquātū opponebā. s̄. in. j. not.
ꝙ queadmodū possessio mobiliū facilꝰ amittit̄ q̄ possessio im-
mobiliū: ita deberet facilius acquiri. Cōtra istud dat̄ bona in-
stantia quā vnus vestrū ad me scripsit. Nam possessio facilius
ꝑditur q̄ dominiū: q2 solo animo. l. si q̄s vj. §. differentia. ī. eo.
Et tñ non acquirit̄ possessio facilꝰ q̄ d̄niū imo difficilꝰ. l. j. §.
item acquirimꝰ. cū gl. vbi dixi. s̄. eo. ergo non sequit̄: facilius
amittit̄: ergo facilꝰ acquirit̄: q2 dat̄ instantia in propria ma-
teria. ¶ Lapio gl. in vers. alienū. In gl. in ver. alienū. Bart.
cōiter ⁊ alij tenēt scd̄am sol. gl. ⁊ sic ꝙ iste tex. loquatur d̄ the-
sauro ꝓprie. Sꝫ aduerte ista sol. vr̄ esse impossibilis s̄m Ra-
ph. cu. ⁊ Aret. hic: quia si thesaurꝰ erat nullius bonis: ꝑut est
ꝓprie thesaurus. l. nunq̄. §. thesaurus. s̄. tit. j. frustra tracta-
ret̄ de vsucapione ex tēporis cursu cū statim quereretur oc-
cupāti sine alio tractu tp̄is. d. §. thesaurus. etiam si diceres

ꝙ requirit apprehẽſio actualis vt hoc tex. in fi. Nã dico ꝙ ẽt ſine apphenſiõe poſſeſſiõis nõ poſſet q̃ri vſucapio, vt dĩ text. hic. ⁊ l. ſine poſſeſſiõe. j. ti. j. Et ſic aut ſumus ante actualẽ apprehenſione theſauri. ⁊ fruſtra q̃rit de vſucapiõe. l. ſine poſſeſſiõe. j. tit. j. Aut ſumus poſt apprehenſionẽ theſauri: ⁊ tũc cũ ſtatim ſit acq̃ſitũ dñiũ theſauri fruſtra q̃rimꝰ de p̃ſcriptione d̃ qua tractat tex. Vñ neceſſario vr̃ tenẽda pma ſol. gl. ꝙ tex. loquat de theſauro improprie, ſicut ẽt in l. theſaurꝰ. ſ. ad exhi. alleg. in gl. Nã theſaurꝰ ꝓprie ſumptꝰ nõ põt vſucapi nec p̃ſcribi, vt pdixi. iõ tene pmã ſol. quicqd dicãt Are. ⁊ Mod. Senen. hic. ¶ Capio glo. in ver. motꝰ. ꝙ diuide in duas partes principales. In pma opponit ⁊ tripliciter ſolnit. Jn ſcða allegat duas ↄcordãtes ad tex. ſcða eſt ibi, ⁊ facit inſt. de re. diui. ¶ Jn prima pte gl. Are. ⁊ ante eũ Pau. de ca. ⁊ do. Alex. dicunt qð d. l. j. in prin. ſ. eo. nõ meruit allegari p gl. ꝓ ↄ̃rio: q̃ potius cõcordat, dum d̃t q primi poſſeſſionẽ apprehenderit. Requirit ergo apprehenſio, ſicut etiã dr̃ in iſto tex. in fin. Tu dic ꝙ gl. voluit ibi opponere. Nã ibi dr̃ de apprehenſiõe poſſeſſionis, ſed apprehendere poſſeſſionem qs vr̃ ſi res eſt in cõſpectu ẽt ſine tactu corporeo. l. j. §. ſi iuſſerim. ſ. e. ⁊ l. ꝙ meo. §. ſi venditor. j. e. Hic aũt requirit ꝙ loco ſit motus ꝗtumcũ que res ſit in ↄſpectu. ⁊ ita inducunt iſtã opp. gl. Dy. ⁊ Alb. de Roſ. hic: ſed rñde vt dixi in tex. in v. no. Jn ſcða parte dum gl. allegat ꝓ cõcordãti. §. theſauros. inſt. d̃ re. diui. ille tex. potius facit in ↄ̃riũ: cũ ibi dicat ex inuentiõe acq̃ri dominiũ theſauri: ꝓut etiã d̃t tex. in l. nunq̃. §. theſaurus. ſ. tit. j. Sed dic qð non dr̃ inuentus theſaurus, niſi ſit apprehenſus ⁊ locꝰ amotus vt hic, ⁊ dixi in l. j. in prin. poſt Bar. ſ. eo. ponunt late Ang. Jmo. ⁊ omnes Mod. hic.

1 Titulus pro quo ſumatur.
2 Titulus generalis ꝓ ſuo concurrit cum quolibet alio titulo.
3 Poſſeſſio poteſt queri ex pluribus cauſis.
4 Ciuilis poſ. poteſt haberi ex pluribus cauſis.
5 Jus canonicũ in foro ciuili quãdo tractatur de materia peccati eſt ſeruandum.
6 De iure ciuili mala fides ſupueniẽs ñ iterrũpit p̃ſcriptioné.
7 Subitão de iure ſuo etiam de iure canonico preſcribit.
9 Qui effectus eſt poſſeſſor ⁊ dominus ex vna cauſa nõ poteſt ex alia poſſidere.
10 Poſſeſſio nõ acquirit ex diuerſis cauſis ſpecialibꝰ diuerſo tẽpore concurrentibus.
11 Non eſt danda multiplicatio cauſarum ſine effectu.
12 Heres dr̃ poſſidere rẽ hereditariã ẽt titulo defuncti. ⁊ nu. 13.
14 Dominium non poteſt queri ex pluribus cauſis.
15 Quaſi dominium poteſt queri ex pluribus cauſis.
16 Dominium vtile non eſt verum ⁊ proprium dominium.
17 Quãdo dubiũ eſt de pma cã dominiũ põt queri ex alia.
18 Verbum vſuceperit põt reſpicere preteritum ⁊ futurum tẽpus. nu. 20. ⁊ 21.
19 Subiunctiui accipiuntur pro futuro tempore in ſtatutis.
22 Si noua cauſa ſuperueniat ante q̃ſitũ dominiũ, acquiſito dominio illa cauſa nõ irritantur. ſecus tñ qñ ſuperuenit poſt q̃ſitum: quia tunc eſt inutilis ⁊ inefficax.
23 Quãdo in ſtatutis vel vltimis voluntatibꝰ apponeret verba q̃ reperiuntur in preterito ⁊ futuro, quomodo capiantur.
24 Stãte ſtatuto ꝙ maritus habẽs filios ex prima vxore nõ poſſit cõſtituere dotẽ ſecũde vxori, niſi de his q̃ euidẽter receperit ſi cõſtituat recipiat ex interuallo valet inſtrumentum.
25 Cõſtitutio cõcilij cõcedens certas prerogatiuas his q p annum laborauerint in concilio verificatur, taz in his qui laborauerunt ante conſtitutionem quam in his q poſt.
26 Si teſtator legauerit cuilibet filie ſue que vidua fuerit centũ, an ad tale legatum admittantur ille qui iam vidue erant tpe teſtamenti.
27 Perfecta vſucapione ex prima cauſa extinguitur vſucapio ſecunde cauſe.
28 Vſucapio poteſt procedere ex duabus cauſis.
29 Jn re mobili põt quis vti preſcriptiõe ⁊ non vſucapione.
30 Non dr̃ opponere ↄ̃ria opponens vſucapionẽ ⁊ longi temporis preſcriptionem.
31 Vſucapio vel preſcriptio extinguit dominium primi.
32 Jn ↄtibus idem dominiũ ꝙ erat penes dominũ trãſfertur i acquirentem. ſecus tamen in preſcriptione.
33 Qui preſcribit occidit directum dominium ⁊ acquirit nouuz dominium ⁊ illud eſt proprium dominium.
34 Vſucapio poteſt perfici ex duabus cauſis eodem tpe ſimul concurrentibus.
35 Sequentia declarant precedentia.
36 De iure ciuili mala fides a principio impedit preſcriptionẽ.
37 Dominiũ põt haberi ex puribꝰ cauſis in eodem tempore concurrentibus.
38 Poſſeſſio poteſt haberi ex pluribus cauſis ſiue eodẽ ſiue diuerſo tempore concurrentibus.
39 Euentente cõditione legati reſoluitur omnis alienatio ⁊ acq̃ſitio medio tempore facta.
40 Verbum intelligitur importat fictionem.
41 Species debita ex ↄtu ſi legatur an ⁊ qñ valeat. ⁊ nu. 42.
43 Pretium quandoq̃ ſuccedit loco rei.
44 An quaſi dominium poſſit haberi ex pluribus cauſis.
45 Duo quaſi dominia poſſunt eẽ apud duos in ſolidũ i eadẽ re.

§. Ex plurib. Poſſeſſio põt haberi ex pluribus cauſis vtilib. nõ ↄ̃rijs, ſz diuerſis, ⁊ ſe inuicẽ ↄpatientibꝰ. dominiũ vero nõ põt haberi ex pluribus cauſis in diuerſuz tp̃s acq̃ſitiõis ↄcurrẽtibꝰ vtraq̃ cã manẽte. h. d. tex. cũ gl. ¶ Diuidit i tres ptes pncipales. Jn pma ponit regula generalis affirmatiua i poſſeſſiõe. Jn ſecunda ponũtur duo exẽpla. ⁊ primũ exẽpluz eſt de duabꝰ cauſis acquiſitiõis eo. tpe inchoãtibꝰ. Scdm exemplũ eſt de duabꝰ cauſis diuerſo tpe inchoãtibꝰ. Jn tertia ponit regula negatiua i dñio. ſcða ibi. ⁊ eũ q vſuceperit. tertia ibi, nec. eñ. ſicut dominiũ. ¶ Jn tex. ibi, ex pluribꝰ cauſis intellige. i. titulis, vt ſeqtur in tex. q tituli ſunt multi, vt in §. genera. j. ea. l. ⁊ pa-
1 tet in tit. j. pro emp. ⁊ in titulis ſeq. Et ſumit † titu. pro omni cã habili ad trãſlationẽ dominij ſi tradẽs eſt dñs, vel vſucapiẽdi cõditionẽ. ſi nõ eſt dñs. l. clauibus. ſ. de ↄhendis empt. ¶ Jn tex. ibi, vſuceperit. Bar. poſt antiquos exponit. i. vſucapere inchoauerit. Jſta eſt violatio litere. Vñ intellige illð verbũ vſuceperit, realiter pro eo q in p̃teritũ pfecte iã vſuceperit: cũ rẽ pfectã cũ effectu ſignificet, q̃ pfecta vſucap. põt ex vtraq̃ cã poſſidere, vt d̃t tex. Jtẽ pro eo q poſtea in futurũ vſuceperit: q̃ iſtud verbũ vſuceperit põt reſpicere p̃teritũ ⁊ futurũ tp̃s, vt hic d̃t gl. parua in verbo vſuceperit. vbi plenꝰ
2 dicet. ¶ Jn tex. ibi, ꝓ ſuo. Bar. † apoſtillat tex. poſt ãtiquos, ſcz gñrali. Sz caue: q̃ tũc non eſſet ꝓpria cã nec diuerſa cã: q̃: titulꝰ generalis ꝓ ſuo ↄcurrit cũ quolibet alio titulo. Nec tex. bene diceret dũ d̃t, ⁊ poſſumus poſſidere ex duabꝰ cauſis ⁊ ſic loquit aptitudine, ⁊ tamẽ iſto mõ itelligẽdo ſemp actualiter poſſideremꝰ ex duabꝰ cauſis: q̃ data vna cã ſemp concurrit cã p ſuo generali. Si aũt intelligis de titulo p ſuo ſpeciali, vr̃ impoſſibile ꝙ cõcurrat cũ titulo ꝓ emptore: q̃ ſi vult vſucapere ꝓ ſuo ſpeciali, oportet ꝙ credat rẽ eſſe a nemine occupatã, ⁊ ſic in nullius bonis, ſed ſi vult vſucapere ꝓ emptore oportet ꝙ credat rẽ eſſe vẽditoris: ergo videt impoſſibilis cõcurſus vtriuſq̃. Et ſic ſimul credere eſſe nullius, ⁊ ꝙ credat eẽ vẽditoris iſta ſunt ↄ̃ria ⁊ repugnãt. Tãgã de iſta difficulta-
3 te ſup gl. magna. in pn. lz nemo tãgãt. ¶ † No. j. ex iſto tex. regulã affirmatiuã qð poſſeſſio põt acq̃ri ex pluribꝰ cauſis ſeu titulis. Et ſic itelligas eodẽ tpe cõcurrẽtibꝰ vt in pmo exẽplo text. cũ poſſeſſio nõ differt a dñio: q̃ ẽt dominiũ põt acq̃ri ex pluribꝰ cauſis ſeu titulis eodẽ tpe ↄcurrẽtibꝰ: l. in numerationibꝰ. j. de ſol. ⁊ dicet. j. in gl. magna. Si vero itelligis d̃ pluribꝰ cauſis diuerſo tpe cõcurrẽtibꝰ: tũc poſſeſſio differt a dominio, vt in tex. ⁊ ſic poſſeſſio põt acq̃ri ex pluribꝰ cauſis ẽt di-
4 uerſo tpe cõcurrentibꝰ. ¶ † Amplia iſtã regulã vt ꝓcedat i ciuili poſſeſſiõe q̃ põt haberi ex pluribꝰ cauſis: ptz: q̃ iſte tex. facit mentionẽ de vſucapiõe. ſz vſucapio ex ſola ciuili ꝓcedit. l. j. §. p ſeruũ q in fuga. vbi dixi. ſ. e. gl. in §. ex ↄ̃rio. vbi dicã. j. ea. l. Jdẽ eſt i naturali cũ nihil repugnet. Jtẽ põt qs ex vna cã poſſidere, ⁊ ex alia detinere. l. ſi qs ante. j. e. ⁊ iſta ponit Bar. j. in ij. col. in tribꝰ q̃õnibꝰ qbꝰ q̃ nihil eſt addendũ iõ hic po-
5 ſui. ¶ † Sed aduerte q̃ ↄ̃ iſtã regulã tex. fortiter opponit qð nõ poſſit ꝓcedere hodie attenta diſpoſitiõe iuris canonici q̃ ſeruari dz in ꝓpoſito nr̃o ẽt in foro ciuili, qñ tractaret de materia peccati, vt p Bar. in l. priuilegia. C. de ſacroſan. eccle.
6 Cano. in c. j. ⁊ ij. de ope. no. nun. † Nã lz de iure ciuili mala fides poſtea ſupueniens nõ interrũpat p̃ſcriptionẽ. l. vni. C. de vſuc. trãſfor. dixi in rub. ſ. eo. Tamẽ ſecꝰ eſt de iure cano. c. fi. de pſcr. Quia de iure cano. mala fides quãdocũq̃ ſupueniat interrũpit ⁊ tollit p̃ſcriptionẽ vt ibi. Aut ergo ſcða cã ſupueniẽs erat cũ mala fide, ⁊ nihil opabit q̊ ad p̃ſcribendũ. Aut erat cũ bona fide: ⁊ tũc neceſſe eſt dicere malã fidẽ ſubintrare i pmã cãz: q̃ ille q credit vnũ eſſe dominũ credit aliũ nõ eſſe dominũ. Et ſic neceſſe eſt ꝙ animꝰ poſſidẽtis applicet ad vnã ex iſtis duabꝰ cauſis, iõ ꝙ ſi ex vna habeat bonã fidẽ ⁊ credat ſe dñm, neceſſe eſt ꝙ credat ſe nõ eſſe dñz ex alia, ⁊ ſic ꝙ ex alia ſit in mala fide. Et ſic impoſſibile vr̃ ex vtraq̃ cã poſſe p̃ſcribe-
7 re attẽta diſpoſitiõe iuris canonici. ¶ † Jſtã difficultatẽ tãgũt Mod. Senen. hic in pe. col. ſed ad aliud ꝓpoſitũ, ⁊ rñdẽt ſaluãdo iſtũ tex. vt ꝓcedat ẽt de iure cano. vt in hoc exemplo emi a titio domũ credẽs ipſum eſſe dominum: poſtea ſuperuenit fama

nit fama vel rumor publicus qđ prius vēdiderat eā ſempro-
nio,ego ad tollendū dubitationē ⁊ fortificādū ius meū,emi e-
tiā ſcdo a ſempronio,cū iſta opiniōe ꝙ apud iſtos duos cōſi-
ſteret plenū ius iſtius domus,⁊ ſic ex vtraq; cā ſimul iuncta
ego poſſideo bona fide,⁊ ex vtraq; eā pſcribo, ⁊ dicūt iſtđ eſſe
notandū,vt ſcias articulare in pſcriptione ſi talis caſus acci-
deret.ita etiā reſpōdet dñs Jac.pute.hic,⁊ eſt difficultas quā
mouet Raph.cu.hic: ad illud tn̄ ppoſitū. ¶ Sʒ caue q̄r iſto
mō multū hodie anguſtaret ⁊ reſtringeret regula generalis
8 huius §.ideo † tu reſpōde generalius ꝙ etiā de iure cano.qui
dubitat an res ſit ſua vł ſui authoris,⁊ ſic q̄ habʒ conſcientiā
dubiā,dʒ eſſe bone fidei,⁊ pōt pſcribere etiā de iure cano. vt ē
gl.in c.ſi diligenti.in verbo,bona fides.in fi.de pſcri.⁊ gl. ple
nior in c.ſi.eo.tit.⁊ ibi late do.Abb. in antepe.col.in iij. q. gl.
Ergo in terminis noſtris q̄ dubitauit an res eſſet ſua vel ſui
authoris,⁊ ppterea puidet de alio tit.pōt pſcribere etiā đ iu
re canonico.Alibi tʒ Bar.in l.naturaliter.in iij.col.⁊ ibi Ja-
mo.j.tit.j.ꝙ q̄ ab initio fuit bone fidei,lʒ poſtea ceperit dubi-
tare vtrū res ad eū ptineat vł ne,⁊ ſic nō habʒ bonā fidē nec ma
laʒ: talis defectus ſupueniens nō extingnit pſcriptionē etiaʒ
de iure canonico.imo reqritur qđ firmiter credat ſe eſſe male
fidei poſſeſſorē: ⁊ ita đt ſentire Jmo.in d.c.ſi.de pſcriptio. ⁊
ibi do.Abb.in xj.col.expſſe tʒ cū Bar. Jdē tʒ Jmo.in §.gene
ra.j.ca.l.⁊ ibi late Aret.vbi dr,lʒ gl.ibi in verbo,nō bona.te-
neat qđ dubitās dicat medi⁹:q̄r nō hʒ bonā nec malā fidem. ⁊
tenēdo cum Bar.etiā pcedit regula iſtius §. ¶ Scdo rn̄deo
huic difficultati qđ in vtroq; exēplo tex. in vtraq; cā cū durat
bona fides. Jn prio eſt planū q̄r ambe cauſe eodē tpe ꝯcur-
runt pro emptore ⁊ p ſuo generali: ſimiliter etiā in ſcdo exē-
plo.ego heres credo rē eſſe hereditariā quā teſtator emit: cer-
te in vtroq; titu.habeo bonā fidē ⁊ nihil repugnat. Et ita ha-
bes ampliatā regulā hui⁹ tex.vt pcedat nō ſolū de iure ciuili,
9 ſʒ et hodie attēta diſpoſitiōe iuris canonici. ¶ † Limita nūc
regulā hui⁹ tex.duob⁹ modis. Prio qn̄ ex aliqua cā quis eſt
effect⁹ poſſeſſor et dñs: tūc nō pōt ampli⁹ ex alia cā effici poſ
ſeſſor.l.cū res.C.đ cōtrahen.emp. đ qua opponit gl. magna
in fi.⁊ l.ij.ff.đ vſuca.p emp. Ratio, q̄r cū ex pma cā ſit effect⁹
⁊ poſſeſſor eſt dñs: certe ſcda eſt inutilis. Et iſtđ eſt qđ pprie
dt tex.in d.l.cū res.ſecus ſi ex pma poſſeſſiōe ſit ſimplex poſſeſ
ſor.ita loqtur regula hui⁹ tex.vbi queritur de vſucap. ergo n̄
erat ex prima poſſeſſiōe dñs: q̄r ſi fuiſſet dñs nō potuiſſet vſu
10 capere.l.ſeqtur.§.lana.j.ti.j.⁊ l.pprias.C.de leg. † ¶ Scdo
iſta regula limitat nouiter p do.An.đ periglis đ peruſio quē
referūt Mod.Senen.hic ⁊ dicūt ꝙ eſt noua ⁊ ſubtilis limita-
tio.Ut regula hui⁹ tex.pcedat qn̄ altera cā eſt ſpecialis,alte-
ra gn̄alis: ſecus qn̄ ſunt plures cauſe ſpeciales: tūc ex pluri-
bus cauſis ſpecialib⁹ in diuerſuʒ tēpus ꝯcurrētib⁹ nō acqui
ritur poſſeſſio.mouet triplici fundamēto. Primo, q̄r aut mu
tatur cā poſſidēdi ex cā ſupuenienti: ⁊ tūc poſſidet ſolū ex ſcda
⁊ nō ex prima.l.ij.in fi.prin.j.p emp.aut nō mutat: ⁊ tūc poſ
ſidetur ex pma.§.illđ.j.e.l. Scdo q̄r nō dʒ dari multiplicatio
cauſaꝝ ſine effectu vt eſſet in ppoſito,put dt tex.in rōne deci-
dēdi in d.l.cuʒ res.C.đ cōtrab.emp. Tertio mouet: q̄r aut cā
ſupueniens ē iniuſta: ⁊ tunc ſolo aīo nō imutat poſſeſſio.d.§.
illđ.aut eſt iuſta: ⁊ tunc ſolo aīo mutat.l.q̄ bona.§.j.j.eo.ergo
ex altera dʒ poſſidere ⁊ nō iſta ex vtraq;. ¶ Pro limitatione
facit iſte tex.in pmo exēplo vbi alter titu.ē ſpālis.ſ.ex ēpto al
a ter gn̄ralis,ſcʒ p ſuo.⁊ lʒ exēpla nō reſtrigāt[a] regulā.l.j. §. qđ
vulgo.j.de vi ⁊ vi ar.l.dānati infecti ſtipulatio.in fi.ſ.đ dam.
infec.tn̄ eā declarat l.ſi.§.cui dulcia.ſ.de vino oleo tri.ꝗ leg.
¶ Nec obſtat ſm exēpluʒ tex.vbi vtraq; cā videt eſſe ſpālis.
rn̄det dupliciter. Primo ꝙ tit.p herede ē generalis ⁊ impin
guatur ab alio titulo defuncti q̄ repitur in hereditate,l.pom-
ponius.§.q̄ſitū.j.eo. Scdo rn̄det ꝙ ſecundū exēpluʒ tex. loqt
in diuerſis pſonis,in q̄bus diuerſe cauſe poſſidēdi habuerūt
initiū: nimirū ſi tunc vtraq; cā ꝯiungi pōt p illud qđ habetur
in d.l.pōpo.p totā legē. ¶ Sūt q̄ impugnāt hāc limitationē
p tex.in l.nō ſoluʒ.§.qđ vulgo.j.tit.j. Magis ſtringit in ꝯtriū
ſecundū Mod.Senē.tex.in d.l.cū res.vbi ideo nō multipli-
cātur cauſe: q̄r alia cā erat inutilis vt in prin.tex.dr,⁊ in ij.re-
ſpōſo: q̄r empta erat res ppria: ergo ſi vtraque cā fuiſſet vali
da q̄uis ſpālis fieret multiplicatio. Ego ēt nō teneo hanc li-
mitationē: q̄r ſi bene ꝯſideres fundamenta ſua militant etiā
11 qn̄ vna eſt generalis ⁊ alia ſpālis. ¶ † Nec obſtat q̄d nō debe
dari multiplicatio cauſarū ſine effectu: q̄r reſpōdeo plane ꝙ
hic ſunt cū effectu: q̄r intereſt nr̄a habere plures vias.l.j.§.
ſʒ vidēdū.ſ.de ſucceſ.edic. Sicut etiā intereſt nr̄a habere plu
ra remedia,l.cū filius.§.varijs.cū vulgarib⁹.ſ. de leg.ij.q̄r ſi
interrūperetur pſcriptio ex vna cā pcederet ex alia per no.
in l.naturaliter.j.tit.j. Jtem ſi ſuperueniret mala fides i vna
cā.pcederet in alia,p ea q̄ proxime dixi, etiā de iure canoni-
co. Jtē poſſet eſſe ꝙ vna cā poſſet pbari a'lia non.l.duo ſunt ti
tij.ſ.de teſt.tutel.ergo iſte plures cauſe nō ſunt ſine effectu.
Nō obſtāt alia fundamēta: q̄r nō pcedūt qn̄ quis vellet poſſi-
dere ex duab⁹ cauſis iuſtis ad maiorē corroborationē iuris
ſui: tūc pcedit regula.§.noſtri,nō aūt mutare cauſam, put lo
12 quunt in ꝯtriū adducta. ¶ † Scdo principlr no.ex hoc text.ꝙ
heres dʒ poſſidere rem hereditariā nō ſolū titulo p herede q̄
eſt immediat⁹ titul⁹,ſed ēt in titulo quo defunct⁹ poſſidebat
13 ⁊ ſic p emptore. † Uñ facit ſm Jmol.⁊ Mod.ꝙ ſi quis ſit he
res ab īteſtato alicui q̄ fuit heres alteri⁹ ex teſtō pōt in libello
dicere ſe heredē ex teſtō primi: eo q̄r titul⁹ authoris ſui in eū
trāſfert,vt hoc tex.de quo habes gl.in l.iij ſ.de pet.her. per
Bar.in l.⁊ an eandē.§.actiones.ad fi.j.de excep.rei iud.⁊ in
l.qui in aliena.§.interdū.per illū tex.ſ.de acq.here.⁊ in l.pa
14 terfa.in fi.ſ.de vulg.⁊ pup. ¶ † Tertio no aliā regulā negati
uā ꝙ dominiū nō pōt q̄ri ex plurib⁹ cauſis: facit l.nō vt ex plu
rib⁹.j.de reg.iur.alle.in gl.ratio: q̄r dominiū eſt qđ pfectuʒ:
vnde qui ſemel eſt effectus domin⁹,impoſſibile eſt ꝙ ex alia cā
vel titulo ampli⁹ efficiat dñs.§.ſic itaq;.inſt.de act.⁊ l.ſequit.
§.lana.j.tit.j.iſta eſt de mente Bar.j.ad fi.in vl.q.⁊ Ange.rō
q̄r quod eſt pfectū nō recipit nouā formā.⁊ cōſequenter cām,
vt inquit Bal.in l.precib⁹.in prin.in verſi.ſecundo quero.C.
de impub.⁊ alijs ſubſti. Jtē illud dr eſſe pfectū cui nihil addi
16 pōt.vt eſt i l.nihil.⁊ ibi Bal.ad hoc no.C.đ in.i.libe. ¶ † Hic
ex iſta rōne infert ſec⁹ eſſe in quaſi dominio,⁊ ſic in publicia-
na nā quaſi dominiū pōt queri ex pluribus cauſis: ex quo nō
eſt plenū,⁊ cauſat vſucapionem que pōt ex plurib⁹ cauſis p
cedere ſm Bar.j.ad ſi.vbi dicet,imo fortius qui hʒ dominiū
16 vtile† ex quo nō eſt verū ⁊ pprium dominiū,vt ſingulariter tʒ
Bar.in l.i.in prin.ij.char.vbi dixi.ſ.co. pōt querere directū
vt eſt tex.ſing.in l.ſi quis mihi bona.§.ſed q̄d ſi mandauerit.
ſ.de acq.here.vbi ſi pater ratificauit bono.poſ.agnitā filio p
q̄ eſt acquiſitum dominiū vtile.§.quos aūt,inſti. de bon.poſ.
adhuc pōt fili⁹ adire hereditatē de iure ciuili acquirere iura
directa.⁊ ſic ibi eſt tex.ꝙ qui hʒ dominium vtile pōt etiā acq
rere directum.⁊ ita p illum tex.not.Dy.Bal. Ang.⁊ Mod.
ibi ponit Are.hic in vlt.col.dixi in l.puberem.C.de iure de-
17 lib. ¶ † Limita iſtā regulā vltra dicta per gl.quando dubiuʒ a
eſt de prima cauſa: tunc poteſt acquiri dominium ex ſecūda
cā.c.poſt electionē.de ꝯceſ.pbēn.ſm Jo.an.in.c.cū pſone.ad
ſi.de priuileg.in.vj.⁊ do.Abb.in ꝯſi.ex.inci.mitar ī pſenti cā.
in.j.co. Ubi etiā ſubdit ꝙ lʒ eiuſdē rei nō poſſit q̄s dñiuʒ ex di
uerſis cauſis acquirere,vt hoc tex.poteſt tn̄ plurib⁹ titulis ſe
defendere,vt ibi per cū. Et multas q̄ōnes ad hāc regulā,vide
17 p Jo.fab.in.§.ſic itaq;.inſti.đ actio.reliqua dicā in gl. ¶ † Jn
b gl.in verbo,vſuceperit. Jſta gl.vult qđ verbū vſuceperit pōt
recipere ⁊ preteritū ⁊ futurū tpe b ⁊ in iſto text.dʒ intelligi qđ
reſpiciat futuꝝ tpe qn̄ vſucapio pcedit ex diuerſis cauſis ſeu b
titulus diuerſo tpe ꝯcurrentibus Et tūc ſm Bar.⁊ antiquos
exponit vſuceperit.i.vſucapere incheauerit: q̄r ſi iā eſſet per-
fecta vſucapio vno titulo: puta p ſuo nō poſſet āpli⁹ vſucape-
re ex alio titulo,poſtea ſuperueniēte,vt eū tex.in.l.j.§.ſi.j.p
ſuo: quia res effecta mea per vſucapionē nō pōt amplius fieri
mea.l.ſequitur.§.lana.j.tit.j. Jdeo impoſſibile eſt ꝙ verbuʒ
vſuceperit reſpiciat preteritū tpe,qn̄ vſucapio eſt de preteri
to pfecta ex vna cauſa: q̄r nō pōt ampli⁹ ex alia perfici. Sec⁹
qn̄ vſucapio eſt in fieri,⁊ ſic nondum perfecta: tunc vtraq; cau
ſa pōt cōcurrere: ex quo tendit ad eundē effectū,ſcʒ ad acq̄ſi-
tionē dominij. ¶ Pro iſto ſcdo ꝙ verbū acquiſierit ītelligat
p futuro tpe,facere vr̄ q̄r de natura legis vel ſtatuti eſt puide
re futuris negotijs.l.legis.C.đ legi. Et pterea† dicit gl.in.l.
cū tale.§.penu.in ver.dixerūt.in ſi.ſ.de cōdi.⁊ demō.ꝙ ſub-
iūctiui accipiunt p futuro tpe in ſtatutis. Et illā gl.multū cō
mēdat in.d.l.leges.in.iij.col.C.de legi.eā etiā no.do. Abb.⁊
Jmo.in.c.ſi.de cōdi. ¶ † Sed tu aduerte q̄r verbū vſucepe-
rit ꝙ eſt futurū ſubiūctiui: q̄r formatur a preterito indicatiui rē
cū effectu perfectā ſignificat.l.j.§.hec ſūt verba.⁊ ibi Bar.ſ.
ꝙ q̄ſq; iur.gl.in.c.ad hec.in verbo,elegerint.de reſcrip.⁊ gl.
in.c.ij.in verbo,commiſerint ⁊ ibi Gemi.de cōſti.in.vj. Jdeo
potes intelligere verbum vſuceperit realiter q̄ loquat đ vſu-
capione iā perfecta: q̄r rē perfectā cuʒ effectu ſignificat,vt di-
12 xit. Et erit cenſus tex.ꝙ cōpleta† vſucapione quis dicatur ex
vtraq; cauſa poſſidere,put eſt tex.in.l.j.§.ſi.j.pro ſuo.vbi du
bitat tex.an poſt vſucapionē deſinā ex cauſa emptionis poſſi-
dere.⁊ determinat nō deſinere. Et ita etiā tenēt Jmo. Pau.
de ca.⁊ magis communiter Moder.hic,⁊ ſic perfecta vſu-
capione vel preſcriptione ex vna cauſa,deſino poſſe vſucape
re ex alia.⁊ hoc eſt indubitatum d.l.ſequitur.§.lana.ſed non
deſino poſſidere ex alia cauſa,imo ex vtraq; poſſideo.text.eſt.

a ¶ Exēpla nō reſtringant. Jnſti.de gradi.§.hacten⁹. gl.ic.j.ne clerici.vł mona. Card.zab.in c.eccl'ia in ſi. ij.op.de electio.

b ¶ Tēpus. Adde glo.in ꝟſ.receperis d.j.đ cleri.nō reſ.li.vj. An. đ hut.i.c.ſi. de conſti.

ipſe nõ violãdo literã. lʒ Bar. hic in j. col. dicat ꝙ iſtud ꝙ in-
nuit tex. ꝙ poſt vſucapionẽ cõpletã poſſideo ex duabꝰ cauſis
nõ poſſit ꝓcedere, ⁊ plꝰ nõ dt Bart. nec aliqd adducit. In ꝯ-
riũ ẽt tʒ late Are. hic q ſup hac multũ inſiſtit eo qꝛ adepto do
minio ex p̃ma cã ceſſat ſcda. l. nõ ſolũ. §. qd vulgo. j. titu. j. Itẽ
qꝛ adepto dñio ex prima cã ſi ẽt remaneret ſecundꝰ titulus
cũ poſſeſſione, ꝑ cõſequens remaneret aptitudo ad acqrendũ
dñium. l. celſus. j. tit. j. Et tñ eſt falſum ⁊ incõpatibile ꝙ acq
22 ſito dñio duret aptitudo acqrendi. d. l. ſequit. §. lana. ¶ † Sʒ
ad iſta reſpõdent Mod. Senen. ⁊ bene ꝙ ſi poſt dominiũ iaʒ
q̃ſitum ſupueniat poſtea cã noua. illa eſt inutilis ⁊ inefficax.
l. cum res. C. de ꝯb. emp. Sed ſi ante acqſitum dñium ſupue
niat noua cã nõ irritat, vt eſt bonꝰ caſus in §. qd ſi in diẽ. inſt.
de leg. ⁊ in l. debitor. in prin. ṡ. de leg. ij. q̃ iura alleg. gl. mag.
hic in ij. op. qꝛ cũ ambe cauſe tenderent ad finẽ acqſitiõis do
minij, adepto dominio ex p̃ma cã nõ irritat tũc ſcda ex defec
tu cãe finalis ꝑut declarat Bar. in l. pluribꝰ. §. ⁊ ſi placeat. j.
de verb. ob. lʒ poſt dominium iã q̃ſitum noua cã fuiſſet inuti-
23 lis ⁊ noua, vt dixi. ¶ † Iſtã gl. multum no. Bar. hic: qñ in ſta-
tutis vel in vltimis voluntatibꝰ apponerent verba q̃ reperiũ
a tur in preterito[a] ⁊ futuro: ⁊ dt ſe dicturũ in l. vt gradatim. §.
ſed ſi lege. j. de nume. ⁊ hono. vbi nihil dt, ſed in l. oẽs popu-
li. ṡ. de iuſt. ⁊ iur. in pe. char. in iij. q. vj. q. prin. ⁊ in l. ſolennis.
ꝑ illũ tex. cũ gl. ṡ. de cond. ⁊ demon. ⁊ in l. j. in viij. q. ṡ. de iur.
codi. ⁊ in conſi. ſuo qd incipit ſtatuto Aſſiſij cauet quod ſi qua
mulier. gl. in l. cũ in ſcdo. ⁊ ibi Bal. Imol. ⁊ Pau. de ca. ṡ. de
iniuſt. rup. irrito ꝯ teſta. ⁊ gl. in c. ad hec. vbi do. Abb. ⁊ alij ꝺ
reſcrip. ⁊ gl. in c. ij. in fi. ⁊ ibi Gemi. de conſt. in vj. ⁊ gl. in c. j.
§. q vero in verbo, receperint. ⁊ ibi no. Gemi. de cle. nõ reſi. in
in vj. ⁊ habes duos no. tex. vnum in l. plotiana. ṡ. de iure co-
di. vbi eſt no. tex. ꝙ ꝑ iſta verba ſi quid ad hoc teſtm̃ ꝑtinẽs re
liquero valere volo ẽt ea q̃ ante teſtm̃ ſcripta ſunt cõprehen-
dunt ad idem tex. in l. verbũ erit. j. de verb. ſig. vbi ſi dicat cõ
firmo ꝙ in codicillis ſcriptũ erit cõprehenditur ⁊ preteritũ
24 ⁊ futurũ tp̃s. † Item adde ꝙ ſtãte ſtatuto ꝙ maritus habens
filios ex prima vxore non poſſit conſtituere dotẽ ſecunde vxo
ri niſi de his q̃ euidenter receperit, vnus cõſtituit dotẽ ſecun
de vxori: poſtea receperit ex interuallo valet inſtrm̃: qꝛ ver-
bũ receperit poſitũ in ſtatuto eſt futurum ſubiũctiui ꝙ poteſt
extendi ad tp̃s futurũ ꝺm do. Card. flore. in c. ſignificauerũt.
in vi. col. de teſt. poſt Inn. ibi. Itẽ adde ſi ſtatutũ dicat qd qui
habuerit concordiã intra octo dies a die citationis abſoluat.
an ſi habeo ante iſtã cõcordiã valeat Bal. in l. q rome. in pri.
25 j. de verb. obl. dt ſe cõſuluiſſe ꝙ ſic. Itẽ † adde ꝙ tʒ Lu. ro. in
cõſi. cccxxiij. ꝙ incipit, quo ad primũ articulũ in quo querit
vbi cõſuluit ꝙ cõſtitutio concilij concedẽs certas prerogati-
uas hic q ꝑ annũ laborauerũt in cõcilio verificat tam in his
q laborauerũt ante cõſtitutionẽ q̃ʒ in his q laborauerũt poſt.
26 ¶ † No. predicta ꝑ que reprehendit illud ꝙ ſingulr decidit
Bar. in l. hoc articulo. in j. col. ṡ. de hered. inſt. ꝙ ſi teſtator le
b gauit cuilibet ſue filie[b] q̃ vidua fuerit centũ, an ad tale lega-
tum admittant ille que iã vidue erãt tp̃e teſtamẽti, an ſolum il
le quas poſtea cõtigerit viduari. Determinat Bart. ꝙ in du-
bijs verbũ fuerit, dʒ intelligi futurũ ſubiunctiui. l. ſi ita ſcrip
tum fuerit. ⁊ l. ſolemus. ṡ. de here. inſti. ⁊ ſic intelligit ſolũ de
illis q̃ poſtea efficient vidue. Et male decidit: qꝛ ẽt veniunt il
le filie q̃ iam erãt vidue tp̃e teſtamenti ꝑ iſtã gl. ⁊ Bar. hic. ⁊
eũ in ſpecie reprehendunt Jo. de imo. ⁊ Paul. de ca. in d. l.
hoc articulo. ⁊ dicit Pau. de ca. ibi ſe pluries cõtingentia fa
cti ꝯ Bar. cõſuluiſſe. Idem tʒ Pau. de ca. in l. fin. C. de indi.
vidui tol. ⁊ in l. cũ ſtipulamur. ⁊ ibi do. Alex. j. de verb. ob. Jo.
de imo. in l. ſi ita legatũ eſſet. ṡ. de cond. ⁊ demõ. ¶ Capio gl.
in verbo poſſideo. q̃ʒ diuide in duas partes principales. In
prima allegat cõcordantẽ q̃ ponit vtilitatẽ an qs poſſideat ꝓ
emptore an ꝓ herede. In ſcda querit ⁊ tripliciter rñdet. ſcda
27 eſt ibi, ſed ſi vna vſucapio. ¶ † In ea. gloſ. ad fi. habes ex hac
gl. tres concluſiones. Prima ꝙ ꝑfecta vſucapione ex prima
cã extinguit vſucapio ſecunde cauſe. Rõ: qꝛ cũ per primam
vſucapionem ſit effectus ꝑfectus dñs. l. vſucapio. j. titu. j. ⁊ l.
traditionibꝰ. C. de pac. ergo ampliꝰ nõ põt fieri dominꝰ. l. ſeq
tur. §. lana. j. ti. j. ⁊ l. ꝓprias. C. de leg. bene facit. l. ij. §. fi. j. ꝓ
emp. ⁊ tex. in l. j. in fi. j. ꝓ ſuo. Secundo facit qꝛ duabꝰ cauſis
cõcurrentibꝰ celerior conſumit effectum. l. ſi quis ita ſcripſe
rit titius. in ver. cũ nõ proſit. ṡ. de her. inſt. Bal. in l. j. in pen.
28 col. C. de ſer. fugi. ¶ † Scda concluſio eſt ꝙ vna vſucapio põt
ꝓcedere ex duabus cauſis. ſed ſecũda cauſa non ꝓducit nouã
vſucapionẽ ſed addit nouã formã. Contra iſtã concluſionem
arg. qꝛ ſuperfluum videtur hanc ſecundã cauſam concurrere
ad p̃ſcriptionẽ priorem, ex quo ea nulla ſit acquiſitio finita p̃
ma p̃ſcriptione, ſed ars ⁊ natura nihil fruſtra operant. l. hec

a ¶ In p̃terito. Verba apposita i ſtatuto q̃ reperiũtur poſita in p̃terito quõ capiant, vid Ant. de but. in c. fi. de cõſti. ⁊ Alc. ꝯſi. cxl. mature. ij. vo. ⁊ in locis hic alle. ꝯcludit ꝙ accipiunt ⁊ in p̃teritũ ⁊ in futurũ dũmõ abſurdus intellectus nõ reſultet, ⁊ materia ſubiecta non repugnet.

b ¶ Cuilibet ſue filie. add ꝙ Jaſ. i lect. antiqua dicit ꝙ cõis opin. eſt ꝯ Bar. in d. l. hoc articulo.

ſtipulatio. §. diuus. ṡ. vt leg. not. caue. ⁊ l. q bis idẽ. cum ſi. j.
de verbo. obl. dic ꝙ imo multiplex põt eſſe vtilitas, vt dixi in
tex. in j. no. Primo ꝑpter interruptionẽ q̃ poſſet in vna con
tingere ⁊ non in alia, vt habet in l. naturaliter. j. tit. j. Scdo ſi
poſſet ꝓbari ſecundus titulus ⁊ non primus. l. duo ſunt titij.
ṡ. de teſt. tut. Tertio ꝑpter malã fidem in vno titulo ⁊ non in
alio, qñ habuiſſent origĩe a diuerſis ꝑſonis. Quarto poteſt
eſſe vera vtilitas in terminis huiꝰ tex. qꝛ ſi filiꝰ in poteſtate eſ
ſet heres patri, nõ poſſet quicquã p̃ſcribere ꝓ herede. l. nihil.
C. de vſuca. ꝓ here. dixi in l. in ſuis. ṡ. de lib. ⁊ poſth. vnde p̃-
ſcribit titulo ꝓ emptore ꝺm Pau. de ca. hic, ⁊ Bar. in l. Cel-
29 ſus. j. tit. j. † Quinto põt eſſe vtilitas: qꝛ in re mobili ſi qs nõ
vult vti vſucapione triẽnali: ſed p̃ſcriptione lõgi tp̃is hoc põt.
l. in ſeruor. in verbo ſupfluo. C. in qui. cau. ceſ. lõg. temp. pre
ſcri. ⁊ ibi Bar. Bal. ⁊ Ang. in l. j. per illũ tex. vbi dixi. de ſer.
fug. in verbo nec vſucapionẽ nec longi tp̃is p̃ſcriptionẽ: queʒ
30 tex. ſic intelligunt poſt Richar. malũ. ibi. † Et ꝑ illũ tex. infert
pulchre Bal. in c. ſi qs ꝑ. xxx. circa prin. ſi de feu. fue. ꝯtro. i
ter do. ⁊ agna. ꝙ ſi qs in iudicio opponit vſucapionẽ ⁊ p̃ſcri-
ptionẽ lõgi tp̃is, nõ dʒ intẽtare remedia ꝯtraria. Facit ꝙ tenent
Bal. ⁊ Raph. Fulg. in d. l. C. de ſer. fug. ꝙ ſi qs oppoſuit pre
ſcriptionẽ lõgi tp̃is, ⁊ ꝓbet de vſucapione triẽnij dʒ obtinere
ꝙ no. Et iſta adde ad ea q̃ dixi in §. Neratiꝰ. ṡ. ea. l. vbi tetigi:
31 an in rebꝰ mobilibꝰ poſſit cadere p̃ſcriptio lõgi tp̃is. ¶ † Ter
tio not. cõcluſio gl. eſt dñ in fi. dicit, nã ⁊ hic occidit ſeu extin-
guit dominiũ primi: ꝙ vſucapio ſeu p̃ſcriptio occidit ⁊ extin
guit dominiũ primi ⁊ ad hoc ſoleo allegare iſtã gl. ꝓ no. idem
dt gl. in l. ſi edes mee. prima. §. libertas. in fi. de ſer. vrb. p̃di.
¶ Hinc ſequit ꝺm Pau. de ca. hic ꝙ dominiũ primi dñi non
transfertur in vſucapientã vel preſcribentẽ. ſed incipit nouũ
32 dominũ, ⁊ nouum dominium cauſat. ¶ † Ego vltra Pau. de
caſ. hic infero ꝙ lʒ in ꝯctibꝰ idẽ dominiũ numero ꝙ erat pe-
nes dñm trãſferat in acqrente, iõ tamẽ non ſeparat ab eo niſi
trãſferat. l. nec vtilẽ. cuʒ ibi no. ṡ. ex qui. cau. maio. ꝺm Rap.
cu. ⁊ do. Alex. in l. j. §. p̃ ꝓcuratorẽ. ṡ. eo. Secus eſt in vſuca-
pione vel p̃ſcriptione, vbi idẽ dominiũ ꝙ erat penes dominũ
nõ trãſfert in vſucapientẽ vel p̃ſcribentem. ſed nouũ dominiũ
33 acquirit. ¶ † Hinc ⁊ ſecundo ex iſta gl. ẽt ſequit cum ille qui
p̃ſcribit extinguat directum dominiũ ⁊ acqrat nouum domi
nium ꝙ illud dicat verũ ⁊ ꝓprium dominium. ⁊ ita ſingulari
ter tʒ Bar. in l. j. in prin. in ij. char. vbi dixi. ṡ. e. ¶ Sʒ aduer
te lʒ gl. ꝓmiſcue velit hoc ꝓcedere tã in vſucapione q̃ʒ in pre-
ſcriptione: tñ videret ꝙ iſta glo. ſol. ꝓcedat p̃ſcriptione longi
tp̃is, nõ aũt vſucapione triennij ꝑ q̃ʒ acqritur directum domi
nium ꝺm gl. ⁊ doc. in aut. niſi tricennalis. C. de bo. mater. di-
xi in l. traditionibꝰ. C. de pac. Nã dñium directum nõ eſt niſi
vnũ. l. ſi vt certo. §. duobꝰ. ṡ. cõmoda, qꝛ dominiũ directum ꝑ
vſucapionẽ nõ deficit, ſed de vno ad aliũ trãſfert. l. vſucapio.
j. titu. j. Sed in preſcriptione longi tp̃is ꝑ q̃ʒ non acqrit dire-
ctum dominium, ſed vtile ꝺm gl. ⁊ doc. in d. aut. niſi trienna-
lis p̃ſcriptio occidit ⁊ extinguit effectum illius directi domi
nij. ita no. limitat Bar. in d. l. ſi edes. §. libertas. ⁊ ibi Pau. de
ca. ¶ Sed tu defende gl. in hoc vltimo ꝯ Bar. ꝑut ẽt tʒ inſi-
gnis doctor. d. Pet. de beru. ꝙ imo iſta gl. poſſit ẽt habere lo
cum in vſucapione rei mobilis hoc modo. Nã occidere nihil
aliud eſt q̃ʒ vnum ab alio ſeparare, vt ꝓbat tex. in §. ſi tñ. inſt.
de re. diui. modo ſic habito reſpectu ad ꝑſonã tuã a qua eſt ſu
blatũ dominium dicit occiſum in ꝑſonã tuam: ex quo a te eſt
ſeparatũ ⁊ abdicatum: nã extinctum dʒ in re mobili qñ domi
nium ꝑdit dñs. ita eſt tex. in d. §. ſi tamẽ. ¶ Capio gl. magnã
in verbo, nec em̃ ſicut. q̃ʒ diuide in tres partes principales.
In prima no. duas regulas ex tex. In ſecunda opponit ſepte
modis ꝯ ſecundaʒ regulã tex. de dominio. In tertia opponit
duobꝰ modis ꝯ primam regulã de poſſeſſione. ſecunda ibi, ꝑ
mo obijcitur. tertia ⁊ vltima eſt ꝑpe fi. gl. ibi, ad ſecundam re
34 gulam. ¶ † In prima op. gl. ibi, ſi concurrit vſucapio ꝓ em-
ptore ⁊ pro ſuo. gl. Bar. ⁊ omnes volunt ꝙ due cauſe poſſunt
inchoari eodem tp̃e, puta pro ſuo ⁊ pro emptore ⁊ ſic vſuca-
pio poteſt perfici ex duabus cauſis eodem tp̃e ſimul concur-
rentibus. ⁊ ita procedit primum exemplum tex. Punctus ẽ
inueſtigare ꝓ intellectu text. de quo titulo pro ſuo loquatur
Bar. in apoſtillatione text. ⁊ cõiter alij tenent ꝙ intelligatur
de titulo ꝓ ſuo generali. Aduerte lʒ nemo animet ꝙ tunc non
eſt proprie cauſa ſpecialis: qꝛ ſemper cum omni alia concur
rit. Itẽ tex. nõ bene diceret ꝙ poſſumus poſſidere ex duabus
cauſis, ⁊ ſic aptitudine imo ſemꝑ actualiter poſſideremꝰ: qꝛ
data vna cã ſemꝑ concurrit iſta generalis ꝓ ſuo. Unde meliꝰ
videt qd iſte text. loquat de titulo pro ſuo ſpeciali: qꝛ tunc eſt
ꝓprie titulus ⁊ propria cauſa: ⁊ ſic tunc qs poſſidet ex duabꝰ
cauſis ſpecialibꝰ eodẽ tempore. facit text. in l. ſi ancillam. in
fi. prin.

ſi. p2i. j. pro ſuo. in verbo nec. idē pro ſuo ⁊ clā poſſidere, vbi
pro ſuo eſt titul⁹ iuſtus legitim⁹ ⁊ ſpecialis: ſ3 gl. ibi ſup hoc
intellectū laborat. Itē facit: q2 tex. in ſecūdo exēplo loqtur d̄ dua
b⁹ cauſis ſpecialib. ergo ſimiliter d3 intelligi in primo exem
35 plo. Nā ſequētia declarāt p̄cedentia: vt eſt tex. in c. clericum
nullus. ſcd̄o. xj. q. j. ibi, ꝙ ex ſequētib⁹ datur intelligi. facit l.
qui filiab⁹. in prin. ⁊ in l. ſi ſeruus plurū. §. fi. de leg. j. Item
vna pars legis declaratur p aliā. l. verū. in prin. ⁊ ibi Bar. ⁊
gloſ. no. ff. de petitio. hered. ⁊ l. quēadmodū. §. hec verba. ⁊ ibi
Bal. no. ff. ad l. aquil. ¶ Cōclude ꝙ ſit impoſſibile tex. loq̄ d̄
tit. p ſuo ſpāli: oportet eīm poſſidēs ꝙ credat rē a nemine oc-
cupatā ⁊ ſic eſſe nulli⁹: nā p ſuo poſſidet q poſſidet ex cauſis
ex qb⁹ de iure gent. dn̄iū q̄rit. l. j. in prin. ⁊ ibi gl. ⁊ Bar. j. p
ſuo. Puta ſi inueniat ſeruū alienū in nemore, credēs eſſe liber
vl' ſi inueniat gēmā alienā in littore maris. vl' aliud, credens
eſſe theſaurū: vt declarat Bal. in l. ſi ego. §. ptus. ff. d̄ publi-
cia. ſ3 ſi vult vſucapere p ēptore oportet, ꝙ credat rē eſſe ven
ditoris. Iſta nō poſſunt eo. tpe ꝯcurrere, ꝙ credā rē eſſe nul-
lius, ⁊ qd̄ credā rē eſſe vēditoris, cū ſint ꝯ2ia: ergo videt īpoſ-
ſibilis ꝯcurſus, p̄ſertim ad cauſandā p̄ſcriptionē. Lū etiā de
36 iure ciuili mala fides a p̄ncipio impediat vſucapionē. l. ſe-
quit. §. de illo. j. tit. j. Bar. in l. celſus. eo. ti. l3 nō ex poſt facto
ſuꝑueniēs. l. vni. §. in oībus iſto titu. C. de vſuſc. trāſfor. Se-
cus d̄ iure canonico: vt dixi ſ. in p̄mo no. Uñ nō recedas a cōi
opi. ꝙ iſte tex. loquat de titulo pro ſuo ḡnrali, ſ3 nō generaliſ-
ſimo, prout declarat glo. magiſtra in rub. j. p ſuo. Bar. in l. j.
circa fi. eo. ti. Bal. in d. l. ſi ego. §. ptus. Et ſic tex. dt ꝙ q vſuca
pit p emp. poſſidet p ſuo: q2 ſuū exiſtimat ex cā emptionis, ⁊
ſic titulo p ſuo generali. ¶ In ſecūda oppo. gl. Bar. dt quod
iſta oppo. nō eſt ad ꝓpoſitū q2 nō vadit ad titulos. Dic clari⁹
ꝙ iſte tex. loqtur de titulis, ⁊ ſic de cauſis efficientib⁹, ſ3 op-
poſitio loqtur de effectu, q ſequitur ex illis cauſis. nā vſuca-
pio nō eſt cā nec titulus, ſed eſt effectus. ideo hec oppoſitio ē
inepta. ¶ In quarta oppo. ſu p qua gl. laborat, dic ꝙ nō me
ruit ſignari p oppoſitiōe: q2 leges allegate p gl. bn̄ dicūt vna
ſolutiōe tolli vtrāq3 obligationē: imo loquūt de vna ſola obli
gatiōe ſolutis, qua ꝑempta bene tollit acceſſorie alia q ex il
la pēdebat vt p̄ncipalis ⁊ fideiuſſoria. Preterea in d. l. in nu
merationib⁹. ⁊ in l. cū quis. §. de pecu. j. d̄ ſol. plures cauſe ꝯ-
currebāt in idē tpe ſolutionis: ⁊ tūc dn̄iū pōt acq̄ri ex plurib⁹
cauſis eo. tpe ꝯcurrētibus ſ̄m gl. Bal. ⁊ alios hic. ⁊ ita dt ⁊
Bar. in l. fundo. ff. ad l. falc. vnde in l. ſi creditori. §. marcell⁹.
ff. de leg. j. alleg. in gl. nō d2 ꝙ quis cōſequatur dn̄iū ex pluri
b⁹ cauſis: imo ſolū ex vna cā. ſ. legati ꝓpter ꝯmodū repreſē-
37 tationis: vt ibi d2 in tex. ⁊ gl. ⁊ oēs declarāt. † Et dū gl. in iſta
iiij. oppo. dt tu ergo dic ſ̄m Azo. habes ꝙ dn̄iū pōt haberi ex
38 plurib⁹ cauſis in idē tp̄s ꝯcurrētibus. Poſſeſſio † aūt poteſt
haberi ex pluribus cauſis ſiue eodē ſiue diuerſo tpe cōcurrē
tibus: ⁊ ita tenet cōiter doc. ſolus Raph. cu. reprobat p iſtum
tex. dupliciter inducendo. Primo, d2 in hoc tex. ꝙ quis pōt
poſſidere ex pluribus cauſis in idē tēpus cōcurrētib. Et po-
ſtea tex. in fi. vult ꝙ ſecus ſit in dn̄io: ergo vult ꝙ dominiū nō
poſſit q̄ri ex pluribus cauſis in idē tp̄s cōcurrētibus. Pre
terea tex. vult in prin. ꝙ poſſeſſio poteſt haberi ex pluribus
cauſis: ⁊ intelligitur ſiue eodem tempore ſiue diuerſo cōcur
rentibus: poſtea dt tex. generaliter ſec⁹ eſſe in dominio. Ergo
vult ꝙ dominiū nō pōt haberi ex pluribus cauſis etiā cōcur-
rentibus in idē tēpus. ⁊ in hoc tenet contra cōmunē. ad iura
alleg. p gl. reſpōdet qd̄ in illis acquiritur dominiū ex vna cā:
q2 eſt vnus titulus ſc3 pro ſoluto. Uel dic qd̄ in illis iuribus
quāuis plures obligationes diſſoluātur: tamen ex vna cauſa
transfert dominiū: vt ſtatim dixi. do. Alex. ſequēdo cōem opi.
reſpōdet ad iſtū tex. ſ̄m p̄mā inductionem quod iuriſcō. in fi.
dū dicit ſec⁹ eſſe in dominio, refert ſe ad primū caſum in quo
poſſeſſio acq̄ritur ex plurib⁹ cauſis diuerſo tpe concurrenti-
bus, facit q2 vbi finis non pōt cōmode referri ad oīa refert ad
ꝓxima. l. ſi idē cū eo. ver. fi. ff. de iuriſ. om. iu. Scd̄e aūt indu
ctioni reſpōdet Mod. Senē. ꝙ ſi tu capis totū dictū de poſ
ſeſſione in vno ſenſu cōpoſito, hoc modo. Poſſeſſio pōt habe
ri ex plurib⁹ cauſis ſiue eodē tpe ſiue diuerſo cōcurrentib⁹.
Bene ſecus eſt ī dominio qd̄ nō pōt haberi ita ex plurib⁹ cau
ſis ſiue in idē ſiue in diuerſum tp̄s ꝯcurrētib⁹, capiendo nō in
ſenſu diuiſo ſed ī cōpoſito. ⁊ ita habes expeditas quatuor op
39 poſitiōes. ¶ † In v. op. gl. cū ea trāſeunt Bar. ⁊ cōiter oēs: ⁊
rō eſt: q2 eueniente cōditione legati reſoluit oīs alienatio ⁊ ac
q̄ſitio medio tpe facta. l. fi. §. ſin aūt ſub cōditiōe. C. cōmu. de
leg. vt dt Bar. j. in vij. op. ad fi. vbi dicet. Iſtā cōcluſionē gl.
⁊ doc. impugnat ſubtiliter Raph. cu. hic ⁊ in d. l. fundo. ⁊ ſeq
tur do. Iac. de puteo hic dicens quod iſta opi. ꝯ communem
ſemp ſibi placuit q2 nō vr̄ poſſibilis intellect⁹ gl. ⁊ doc. qd̄ ī d.

l. fundo legatari⁹ poſſideat fundū titulo legati. nā cum legata
ri⁹ ſucceſſerit heredi neceſſario debitū legatū fuit cōfuſum p
additionem hereditatis: q2 legatum a ſeipſo ſibi deberi nō pt.
l. legatū. vltima in §. j. ff. de leg. j. q2 vn⁹ ⁊ idē nō pōt eſſe debi
tor ⁊ creditor. l. vranius. in prin. j. de fideiu. ⁊ l. ſi ꝑ§. ſi debitor.
ff. ad leg. fal. gl. ⁊ doc. in l. frater a fratre. ff. de cōdi. inde. ergo
īpoſſibile eſt dicere in d. l. fundo. trāſferri domi niū fundi ex le
gato. cū dn̄iu3 ſit extinctū. Nec obſtat ſi diceret qd̄ euenīēte ꝯ
ditione legati cōditio trahat retro. l. ptor ⁊ l. q balneū. ff. qui
po. in pig. ha. eo q2 vbi extrema nō ſunt habilia hic nō pōt ha
bere locum fictio tranſlatiua retro de tpe ad tp̄s, vt declarat
Bar. in l. ſi is q p emptore. j. ti. j. Sed fortius in legatis pro
ut loqtur. d. l. fundo. cōditio exiſtēs nō trahit retro. l. j. §. ſer-
ui. ff. ad ſylla. l3 ſecus in hereditatib⁹, ne teſtator decedat pro
parte teſtat⁹ ⁊ pro parte inteſtat⁹. l. heres qn̄q3. al's inci-
pit heres quoq3 al's q cunq3. vt ibi vult gl. j. ff. de acq. here. et
vtrūq3 declarat Bar. in d. l. ſi is qui pro emptore. Itē nō pōt
dici qd̄ ex retro fingat ſolutio legati cōditionalis, ⁊ ſic añ adi
tionē hr̄ditatis. Itē q2 pendēte nō pōt fingi ficta ſolutio. l. ſub
cōditiōe. j. de ſol. ¶ Propter has difficultates videret ne-
ceſſario tenendū ꝯ gl. Bart. ⁊ doc. Et iſta opi. al's mihi multū
placebat. Et tenēdo iſtā partē nō ob. tex. in d. l. fundo. in q gl.
⁊ doc. ſunt decepti. nā tex. ibi dt: ꝙ in cōputatione falcidie fun-
40 d⁹ nō iure hereditario ſed iure legati haberi intelligit. † Pō
dera illud verbū: intelligit ꝙ iportat fictionē. l. ſi. §. fi. ⁊ l. ſi q
cū teſtiū. ff. de iur. codi. c. ex ſtudijs. ⁊ ibi gl. de p̄ſump. Bar. ī
d. l. ſi is q pro emptore. in iiij. chart. Bart. in l. furti. ⁊ in l. qm̄
ff. de his q no. infa. Et ſic ibi tex. ī illo verbo intelligit, vult ꝙ
nō vere habet iure legati prout gl. ⁊ oēs tenent, ſed p fictio-
nem. Nā ibi dubitabat an talis fundus veniat in cōputatio-
nē falcidie: nā tanto min⁹ defalcabit de alijs legatis q̄tū v3
ipſe fundus ſi eſſet in hereditate heredis, ⁊ iuriſcōſ. decidit ꝙ
intelligit, ⁊ ſic p fictionē iuris legatū habere. Sicut in opti-
mo ſimili, qn̄ creditor ex teſtō ſuccedit debitori vel ꝯ debitor
creditori. Nā l3 cōfuſione extinguat obligatio ⁊ actio, q2 non
pōt ſibiip̄ſi eſſe obligat⁹. l. debitori. C. de pac. l. ſi adulta. ff. de
her. act. ⁊ l. ſi vxor. C. de bonis auth. iudi. poſ. Tñ qn̄ tractat
de falcidia deducēda, pōt creditor deducere qd̄ ſibi debebat,
tanq3 es alienum, vt poſtea videat an hereditas ſufficiat ad
legata. Et ſic creditū q̄uis extinctum per aditionem tamen
cōſiderat in cōputatiōe falcidie. l. j. §. ſi debitor. ff. ad leg. fal.
⁊ l. in iponēda. C. eo. ita ī d. l. fundo. Q̄uis legatū fundi fuerit
extinctū adeundo hr̄ditatē hr̄dis: tn̄ ꝯſiderat in cōputatiōe le
gis falcidie vt intelligat haberi iure legati. ⁊ nō iure hr̄dita-
rio, ⁊ ſic detrahat perinde ac ſi fundus vere haberet iure lega
ti. Iſta fuit noua ⁊ pro certo peregrina ⁊ ſubtilis opi. Raph.
cuma. hic ꝯtra gl. ⁊ oēs. Iſtā opi. Raph. recitat late do. Alex.
nō hic: ſ3 in. §. ſequēti. ſc3 in. §. ex cōtrario. in. j. co. ⁊ duab⁹ ſe-
que. ⁊ licet adhereat cōi opi. gl. ⁊ doc. per tex. in. l. cui res. ff. d̄
actio. em. d̄ qua. l. glo. ⁊ doc. in. d. l. fundo opponūt ⁊ ſolūt: ta
mē do. Alex. nō reſpōdet ſubtiliſſimis difficultatibus motis p
Raph. Saluādo cōem opi. potes dicere ꝙ in. d. l. fundo. illud
fit propter diuerſitatē teſtamētorū. Nā legatū fuit factū ſub
conditione a primo herede in primo teſtō, ⁊ hoc reſpectu va-
let ⁊ tenet: q2 nō eſt factum a ſeipſo. Poſtea in ſcd̄o teſtamēto
legatari⁹ inſtituit heres p primū heredē, p hoc non vitiatur
legatum quamuis deuenerit ad caſum a quo incipere nō po-
teſt vt declarat Bar. in. l. plurib⁹. §. ⁊ ſic placet. j. de ver. obl.
Uerū q2 non percipit iure hereditario ex ſecūdo teſtamento.
ſed iure legati relicti in primo teſtamento: ideo non compu-
tatur in ratiōe falcidie detrahende ex ſcd̄o teſtamento. iſte eſt
ꝓprius intellectus. d. l. fundo. ſ̄m q̄ predicta ceſſant. ¶ Sz
aduerte q̄ecūq3 itellectū teneas ad dictā. l. fundo. ſiue cōem
gl. ⁊ doct. ꝙ fund⁹ ibi debeat iure legati, ſiue teneas intellectū
Raph. quod non debeat iure legati, ille text. non obſtat ad
regulam text. noſtri. cum non debeat niſi vno iure quodcunq3
ius illud teneas: ⁊ ita eſt ꝑfecte expedita iſta quinta oppo. gl.
¶ In ſeptima opp. gl. inquātū Bar. vltimo opponit ꝙ. l. fun-
do. ff. ad leg. fal. allegata per gl. nō vr̄ facere ad propoſitū cu3
ibi eueniēte conditione legati omnis alienatio retrofacta tol
latur. l. fi. §. ſin autem ſub cōditione. C. cōmu. de leg. Sz eue-
niente cōditione alteri⁹ debiti, nō reuocat alienatio antea fa-
cta pro iſto vltimo Bar. nihil allegat. Tu allega tex. in. l. ⁊ ſi
dotis. ⁊ ibi Bar. ⁊ Bal. ⁊ hoc no. C. de iur. do. vbi text. qd̄ res
q ſubiacet reſtitutioni ex ꝯtu, poſſint irreuocabiliter alienari
inter viuos ⁊ vltima volūtate. ¶ Sz caue q2. d. l. fina. §. ſin au
tem. ſub conditione loquitur in alienatione facta in alium ex-
traneum ſed. d. l. fundo. non loquitur in alienatiōe: ſed loquit
in acquiſitione facta ipſimet legatario conditionali: ⁊ ſic ibi
eueniente conditione legati non cadit reſolutio: cum iam res

eſſet effecta ſua,⁊ ſic reſolutio eſſet inanis.⁊ ita ēt dt Rap.cu.
hic.ſed do.Alex.in §.ex ꝯ̄rio.in iij.col.j.ea.l.ſaluat Barto.⁊
bene:qꝛ eſt eadē rō in alienatione facta in legatariū ſicut ſi eſ
ſe facta in extraneū:qꝛ ei⁹ intereſt ꝙ eueniēte cōditiōe lega.
tit illa vetuſtior cā legati valeat al's ñeret ſibi ꝑiudiciū in de
tractione falcidie,vt dt tex.qđ reputat do.Alex.valde bñ no
41 tādū.¶†Succeſſiue Bar.late ⁊ ꝑfecte examinat qñ ſpecies
debita ex ꝯ̄ctu legat,an ⁊ qñ valeat legatū.⁊ diſtinguit faciē
do quatuor caſus principales,vt hic pleni⁹ ꝑ eū.Adde in ꝓ
mo mēbro qñ id ꝙ debet pure legat pure vꝫ legatū ꝓpter cō
modū acqſitiōis dnij:qꝛ dominiū ipſo iure transfert ex lega
to ſine traditiōe.l.iij.§.ſi rē.ff.de leg.iij.Adde duas alꝰ vtili
tates.Prima,qꝛ q legat tanꝗ debitor,inducit recognitionē
debiti,⁊ ſic interrūpit pſcriptionē.Scđa qꝛ inducit ſemiple
nā ꝓbationē de debito,ſicut ꝗlibet alia ꝯ̄feſſio facta abſente
parte.Ideo cū vno alio teſte ſufficeret ad ꝓbandū debitum:
iſtas duas vtilitates ponit egregie Bal.in d.l.j.in vij.col.C.
de fur.quas referūt ⁊ ſequunt Pau.de ca.⁊ latius Are.in l.
ſi creditori.ff.de lega.j.¶In ſcđo mēbro inqꝫtum tꝫ Bal.ꝙ
qñ ſpecies eſt pure debita,⁊ legatur ſub cōditiōe,legatum nō
vꝫ niſi conditio legati ſit impleta viuo teſtatore,ꝑ §.qđ ſi idiē
inſti.de leg.⁊ l.verbis.ff.ad leg.falc.Et ſic vult Bar.ꝙ ſi con
ditio legati eſſet impleta poſt mortē teſtatoris legatum indi
ſtincte eſſet inutile.Adde ꝙ iſtud reprobat Aret.hic in fi.⁊
ante eum Raph.cu.hic circa.fi.qꝛ rō reconualeſcētie legati
eſt cōmoditas trāſlationis dominij ipſo iure iuxta.l.iij.§.ſi rē
ff.de leg.iij.ita limitat ſiue cōditio purificet viuo teſtatore ſi
ue eo mortuo,ſi ſpecies nondū erat tradita ex cā debiti.Sed
tu ſaluando Bar.dic quando mortuo iam teſtatore ꝯditio ē
purificata:ideo legatū nō vꝫ:qꝛ tūc dies legati inutiliter ceſ
ſit.l.debitor.in prin.ff.de leg.ij.⁊ §.ꝙ ſi in diē.inſti.de leg.
¶In quarto mēbro inquantū tꝫ Bar.ꝙ quando res debita
ex cōtractu nō erat tradita ⁊ fuit legata,ſub ea.cōditiōe ſub
qua erat debita.tūc valet legatū propter cōmodū trāſlatiōis
dominij ipſo iure.Adde ꝙ in cōtrariū videt eē fortis tex.ī l.
meuius.in prin.in vſi.debitor aūt.ff.de leg.ij.Ubi qñ debitū
ſub cōditione legat ſub eadē cōditione nullū ē futurū emolu
mentū legati:ideo nō valet.Niſi rñdeas ſm gl.⁊ Bar.ibi,⁊
Bar.in.l.ſi creditori.ff.de leg.j.ꝙ verū eſt qđ nullū futurū ē
emolumentū,ſcꝫ de illis quatuor qui ponūtur in §.plus inſti.
de actio.ſed bene aliud quintū emolumentū trāſlationis do
minij ipſo iure abſꝗ traditiōe,vt dixit tex.ī d.l.iij.§.ſi rē.ff.d
leg.iij ¶Itē inquātū Bar.in iſto quarto mēbro qñ ſub diuer
ſis cōditionib⁹,tenet ꝙ ſi legat mihi ſpecies ſub diuerſa ꝯdi
tione que mihi debebat ſub alia ꝯditione,⁊ ex cā legati eam
ſum cōſequut⁹:poſtea habere deſinā qꝛ eā alienaui ī alium ꝙ
exiſtente poſtea cōditione debiti potero eā petere ex cā debi
ti per.l.exiſtimo.in prin.ff.de ver.obli.Adde qđ in ꝯtrariū
vr̄ facere:qꝛ tale legatū ſpeciei:certe vr̄ factū animo cōpenſā
di cū debito.l.ſi cū dotē.§.ſi pater.ff.ſolu.mat.vñ ſi legauit ꝓ
debito ergo animo cōpēſcēdi ergo acceptando legatū certe
debitū extinguit:ergo nō dꝫ amplius poſſe ex cauſa debiti
agere ⁊ ſi intelligis Bart.prout ipſemet expreſſe dclarat qñ
effect⁹ eſt dñs ex cauſa legati poſtea dſijt:qꝛ vēdit ꝙ ſuperue
niēte ꝯditione debiti ex cā legati null⁹ habebit reſpect⁹.d.l.
exiſtimo.in prin.Aduerte ſubtiliter:qꝛ in ꝯ̄riū vidrtur face
re qꝛ ex ꝗ vendidit illā ſpeciē,⁊ ſic habuit pretiū certe illud
pretiū loco rei ſuccedit.l.īperator.§.fi.ff.de leg.ij.ergo ñ eſt
verū ꝙ deſijt eā habere vt dicit Bar.ex quo hꝫ effectum,ſcꝫ
pretiū.Itē fortius ⁊ ſubtilius facit ꝯ̄ Bar.qꝛ ſequeret ꝙ in.
§.qđ ſi in diē.inſti.de leg.⁊ l.ꝟbis.ff.ad le.fal.⁊ in l.debitor
in prin.ff.de le.ij.legatū valeret alio reſpectu quā repreſenta
tionis debiti qꝛ ſi verū eēt illud ꝙ vult Bar.eſſet lōge maius
cōmodū ſi vendendo rē legatā poſſet habere pretiū ⁊ poſtea
etiā poſſet rē ex cā debiti recuperare.⁊ iſtud valde ſtringit ꝯ̄
Bar.⁊ hoc modo apparet nihil obſtare.d.l.exiſtimo.in pri.
42 j.de ver.obli.¶†Defendendo Bar.dic qđ qñ eſt debitum
ex ꝯ̄ctu ⁊ nō ex diſpoſitione legis,⁊ ſic a principio ē debitor
volūtarius:tūc legādo nō videt legare animo cōpenſandi cū
debito,niſi expreſſe ſit dictū.l.debitor.ff.d le.ij.l.creditor.C.d
leg.no.Bar.⁊ doc.in l.ſi cū dotē.§.ſi pater.ff.ſolu.matr.i auṫ.
preterea.vbi plene dixi.C.vnde vir et vxor.Et iſtđ legatū fuit
ſimpliciter factū nō expſſo ꝙ animo cōpenſandi.⁊ ꝓpterea
Bar.ff.in vlti.oppo.quā ipſe facit in fi.tꝫ ꝙ ſi ſolutio eēt fa
cta occaſione debiti:tūc bñ cā debiti tolleret.l.ſub ſub ꝯditio
43 ne.j.de ſolu.Ad aliud dū dicēbat† ꝙ pretiū ſuccedit loco rei
rñde qđ hoc eſt verū ī vniuerſalib⁹.ita loquit.d.l.īperator.§.
fi.Secus eſt in particularib⁹.l.ſi rem ⁊ pretiū.vbi Bar.ff.d pe
ti.here.Et ita habes bene expeditā hāc doctrinā Bar.ad ꝑ
ſcriben.cōiter nihil addunt ⁊ ibi remanet expedita tota ſcđa
pars gl.magne.¶In vltima parte principali gl.circa ꝯ̄riū.
l.cū res.C.de cōtrahē.emp.dic melius vt hic ꝑ Bar.⁊ dixi
no.⁊ dū poſtea Bar.op.d.l.j.§.ſi vir.ff.co.Ultra cū rñde qđ
illud ꝙ inutili cōtractu trāſfert poſſeſſio.d.§.ſi vir.eſt verum
niſi etiā cōcurrat vtilis ꝯ̄ct⁹.d.l.cū res.rō qꝛ qđ acqiritur ꝑ
vtilē titulū fruſtra induceret acqri ꝑ inutilē.arg.l.j.§.dixerit
aliqs.ff.de publi.⁊ vec.¶Circa vltimū ꝯ̄riū glo.de l.j.⁊.§.
fi.j.pro ēp.dic ꝙ ibi ſunt due cāe cōtrarie ſe nō cōpatientes
qꝛ prima tēdebat ad vſucapionē ſcđa.ſ.eſtimatio litis ad exti
guēdā vſucapionē:iō cū ſint ꝯ̄rie ñ admittit earū concurſus.
44 Extra†gl.qrit Bar.ad fi.an quaſi dominiū poſſit haberi ex
pluribꝰ cauſis.⁊ determinat ꝙ ſic qꝛ nō eſt ius ꝑ ſe ſtans,ſed
quiſitiuū alterius iuris mediante vſucapione.Eū Bar.tenēt
oēs indifferēter hic alibi.Tñ ꝯ̄riū tꝫ Ang.in.l.cū ſponſus.§.
is cui.ff.de pub,in rē.vbi dicit qđ impoſſibile ſit qđ quaſi do
min⁹ poſſit iterū fieri qſi dñs.⁊ ſic qđ duplex publiciana poſ
ſit cōpetere eidē ⁊ ꝓ eadē re,ſicut dicimus in dñio,vt hꝫ tex.⁊
ea ꝗ dicunt in dominio habēt locū in quaſi dñio.l.cū qui.§.i
publiciana.ff.de publicia.Dic qđ rō diuerſitatis eſt duplex,
vna ſm Bar.hic alia quā ſtatim adducā.¶Itē addo qđ idē qđ
Bar.tꝫ ēt Ioā.fab.in §.ſic itaꝗ.iiij.inſti.de act.⁊ ibi aſſignat
aliā rōnē diuerſitatis quare quaſi dñium poſſit haberi explu
rib⁹ cauſis ⁊ ex diuerſis titulis ſed dñiū nō qꝛ dñiū eſt qđ ple
nū,⁊ nō pōt cōpati ſibi plenū,ſed minus plenū cōpatitur aliđ
minus plenū,ſicut in ſimili habēti tutorē nō pōt dari tutorē
⁊ tamē habēti curatorē pōt dari curator.l.licet.⁊ ibi not.C.
in quib.cau.ha.tut.¶Adde ꝓ iſta rōne Io.fab.bñ facere il
lud qđ dixi in tex.in no.qđ dominiū qꝛ eſt perfectū aliqđ aliđ
nō admitit.Itē facit qꝛ qui hꝫ dominiū directū non pōt acq
rere vtile qđ eſt inferius,tex.ſing,in l.ſi heres inſtitut⁹ in pri.
ff.ad treb.Ubi ſi fideicōmiſſarius reſtituat fideicōmiſſum
prio heredi.non acqrit ex reſtitutiōe vtilis actio qꝛ directa
remāſerat penes eū.⁊ ſic cū habeat dñiū directū nō pōt infe
ri⁹ acqrere.ſecus eſt ecōtra qui hꝫ dñiū vtile.⁊ ſic inferi⁹ bñ
pōt acquirere directū,vt eſt tex.ſing.in.l.ſi quis mihi bona.
§.ſed qđ ſi mandauit,vbi Cy.Bar.Ange,⁊ alij ad hoc not.ff.
de acq.here.⁊ dixi in textu a.⁊ pleni⁹.in l.pubere.C.de iur.d
45 li.¶†Itē pro cōcluſione Bar.⁊ doc adde ꝙ duo qſi dñia poſ
ſunt eſſe apud duos inſolidū in eadē re.Nā ſi duo emerent e
andē rē eodē tempore a duob⁹ nō dñis bona fide,vtriꝗ eorū
acqreret quaſi dominiū,⁊ ſic publiciana.l.ſiue aūt.§.ſi duob⁹.
ff.de publ.ſm Are.in §.ex cōtrario.ꝑ ⁊ vlti.col.j.ea.l.Etiā
duo dominia eiuſdē rei nō poſſunt eē apud duos inſolidū.l.ſi
vt certo.§.ſi duob⁹ vehiculū.ff.cōmo.⁊ l.hereditate.§.pr.ff.
de caſ.pe.⁊ ita remanet bene vtiliter,vt puto expedit⁹ iſte.§.

1 Plures poſſeſſiones eiuſdē rei;ſpecie vel numero differē
tes poſſunt eſſe plures inſolidum.
2 In vna re non cadit numerus cum vnus non ſit numerus.
3 In duobus vſurarijs in eadem re inſolidum cōſtitutis ſunt
plures poſſeſſiones numero differentes.
4 Dictio tamen eſt aduerſatiua.
5 Aduerſatiua debet aduerſari his ꝗ ſunt eiuſdem ſpeciei.
6 Dictio autem eſt aduerſatiua ⁊ coniunctiua.
7 Plures non poſſunt eandem rem inſolidum poſſidere.
8 Duo non poſſunt eſſe domini inſolidum eiuſdem rei.
9 Poſſeſ.naturalis dicitur eſſe quedam inſiſtentia rei.
10 Cōcedens ꝑcario dꝫ ciuiliter poſſidere ⁊ accipiens naturalr
11 Plures poſſeſſiones ſpecie ⁊ numero differentes poſſunt eē
penes plures inſolidum.
12 Queſit rō quare ī accipiēte ꝑcario trāſit naturalis poſſeſſio.
13 In precario vſus poteſt eſſe limitatus ⁊ certus.
14 Precariū fit ad incertū vſū ⁊ incertū tp̄s cōmodatū ecōtra.
15 Incertū ꝑ ꝑ dubiū reputatur perpetuū donec reuocetur.
16 Quod non poteſt fieri naturaliter non poteſt fieri ciuiliter.
17 Leuans baptizatum de fonte debet excedere eum in etate ꝑ
xv.annos.
18 Statutum faciens mentionem de poſſeſſore non habet locū
in eo qui deſijt dolo poſſidere.
19 Quando aliquid eſt impoſſibile in ſpecie ⁊ genere non poteſt
per.l.fingi.
20 Iuſtitia vel iniuſtitia poſſeſſiōis ſignificat qualitatē ⁊ ñ ſub
ſtātiā vel ſpeciē poſſeſ.qualitas eñ nō alterat ſpeciē:aliqñ tñ
iuſta vel iniuſta capitur ꝑ ſubſtantia vel ſpecie ſepara.nu.21.
22 Sola ciuilis poſſeſ.eſt illa que cauſat vſucapionem.⁊ nu.34.
23 A principio non poteſt dari ciuilis poſſeſ.ſine naturali.
24 Non ſolum vera ciuilis ſed etiam ficta cauſat vſucapionem
25 Sola naturalis poſſeſ.non cauſat preſcriptionem,ſed bñ illa
quam habent emphyteuta ⁊ feudatarius.nu.30.
L.fina.C.de preſcrip.lon.temp.de qua preſcriptione loquit.
Dictio certe eſt repetitua [illegible]

29 L.ſi ego.§.j.de publiciana.de qua ſeruitute loquitur.
30 Seruitus acqritur ex traditione facta a non domino cū ti-
tulo vel patientia veri dominij.
32 Ad preſcriptionē non requirit̃ ſimul ciuilis ⁊ naturalis poſ-
ſeſſio,ſed ſola ciuilis ſufficit.
33 An corporalis poſſeſ.ſit ſufficiens ad preſcriptionem.
34 Que poſſeſ.eſt illa que eſt cauſa acquiſitionis fructuum.
35 Bonefidei poſſeſſor poſſidet ciuiliter.
36 Uſucapio ⁊ acquiſitio fructuum equiparantur.
37 Error iuris impedit vſucapionē,lꝫ nō fructuū acquiſitionē.
38 De iure ciuili ad vſucapionē ſufficit a principio bonafides.
39 Uſucapio ⁊ acquiſitio fructuū ſe habēt vt excedētia ⁊ exceſſa.
40 Que ſit ratio quare bonefidei poſſeſſor faciat fructus ſuos.
41 Creditor an poſſideat rem pignoratā ciuiliter ⁊ naturaliter.
42 Bonefidei poſſeſſor exiſtens extra fundum poſſidet ciuiliter
ratione quaſi dominij.
43 Maritus ⁊ vxor quomodo poſſideant fundum dotalem.
44 Emphyteuta ⁊ feudatarius quomodo poſſideant.
45 Emphiteuta ⁊ feudatari⁹ habēt ciuilē poſ.rōne iuris ꝙ ha-
bent in re:q2 habent quaſi poſ.naturalem ciuilē i iure feudi.
46 Emphiteuta vaſallus ⁊ ſimiles non poſſident ciuiliter,ſed
dicuntur naturaliter poſſidere nu.47.
48 Conductor ad longū tempus dicitur naturaliter poſſidere.
49 Duo an poſſint ciuiliter poſſidere inſolidum.
50 Sicut duo non poſſunt naturaliter eandem rem inſolidum
vere poſſidere,nec ita ficte.
51 Si plures emerit ab vno fundum quomodo poſſident.
52 Per decimum cauſatur obliuio ciuilis,
53 Duo quaſi dnīa eiuſdē rei pn̄t eſſe apud duos inſolidum.
54 Ad hoc vt quis preſcribat eſt neceſſe poſ.eē vacuam,⁊ quod
per alium non poſſideatur ciuiliter.
55 Ut publicia.competat requiritur ꝙ vacua poſ.ſit tradita.
56 Textus noſter loquit̃ de vtraqꝫ poſſ.ſcilicet ciuili ⁊ naturali.
57 Si plurib⁹ credi eadē res ſit pignorata an oēs poſſideāt ciuilr
58 Fructus rei pignorate quando extenuant ſortem.
59 Si plures creditores vēderent diuerſis perſonis quilibet
transferret vſucapiendi conditionem.
60 Duo poſſunt naturaliter eandem rem inſolidum poſſidere.
61 Uſuarius ⁊ vſufructuarius dicuntur equaliter poſſidere non
autem inſolidum.
62 Quaſi poſ.iuris incorporalis bn̄ pōt eē apud plures iſolidū.
63 An corporalis poſſeſ.poſſit eſſe apud plures inſolidum.
64 Quō poſſint plures poſſidere inſolidum diuerſis reſpectib⁹.
65 Emphiteuta pōt facere vſufructuarium ⁊ vſuarium in fun-
dō emphiteutico ſine conſenſu directi domini.
66 Vaſalus iure feudali non poteſt conſtituere vſumfruc.vl̄ ſer
uitutem ſine conſenſu domini.
67 Duo vſuarij eiuſdem fundi quomodo poſſident.
68 Bonefidei poſſ.q hꝫ quaſi dominiū an ciuiliter poſſideat.
69 Dominium vtile an ſit vnum vel multiplex.
70 Feudatarius pōt infeudare alij eque idoneo ſine licentia dn̄i.
71 Que ſit rō quod vaſallus poteſt infeudare ⁊ non alienare ir-
requiſito domino.
72 Feudum conceſſum a vaſallo durat tantū per vitā cōcedētis.
73 Emphyteuta an poſſit dare feudum alij in emphyteuſim do
mino irrequiſito.
74 Alienationis appelatione etiam emphyteuſis continetur.
75 Vaſallus ſi facit alium vaſallum vel emphyteutam trāſfert
in eum naturalem poſſeſſionem.
76 Secundus vaſallus dꝫ recognoſcere in dn̄m primū vaſallū.
77 Si ſecundus vaſallus alienat primo irrequiſito fundū rener
titur ad primum dominum ⁊ non ad primum vaſallum.
78 Si ſecundus vaſallus vult alienare tenetur requirere conſen
ſum directi domini ⁊ non primi vaſalli.
79 Feuda regni Apulie ſunt de directo dominio regis,lꝫ totum
regnum ſit feudale eccleſie.
80 An poſſint eſſe duo domini eiuſdem rei inſolidum vnus i vni
uerſo,alius in particulari.
81 Imperator in vniuerſo eſt dominus totius orbis.
82 An quaſi poſ.q habet̃ in iuribus poſſit eē apud inſolidum.
83 Seruitutes ſunt indiuidue.
84 Iuſpatronatus q2 indiuiduū pōt eſſe inſolidū apud plures.
85 Iuriſdictio poteſt diuidi.
86 An plures poſſint eandem rem detinere.
87 Si ex pluribus teſtibus vnus deponit quod Titius poſſe-
dit alius quod Seia an iſti poſſint ſaluari.
88 Miſſus in poſſ.ex primo decreto non poſſidet naturaliter.

§.Ex contrario. Eadē poſſeſſio nūero n̄ pōt eſſe iſolidū apꝺ plures ſꝫ plu
res poſſeſſiones eiuſdem rei ſpecie vel numero differētes pn̄t
eē inſolidū apud plures.h.d.ſm Bar.⁊ iſtē.§.eſt nō multū ſm
eū diuide in ſex partes vt hic p Bar. ¶ Sūmariū ⁊ diuiſio-
nē Dy.⁊ Bar.formaliter etiā ponit ⁊ ſequit̃ Ang.Im.Ra-
pha.cu.d.Alex.⁊ Are.hic aduerte circa iſtd ſummariū bar.
⁊ doc.ne videat̃ defectiuū,dū i prima parte dr̄ ꝙ ea.poſſeſſio
numero nō pōt eſſe inſolidū apud plures adde etiā rōne di-
uerſaꝝ qualitatū. ¶ Itē dū i ſcda parte dr̄ ꝙ plures poſſeſſio
nes eiuſdē rei ſpecie vel numero differentes pn̄t eſſe inſolidū
apud plures.Adde vt totū tex.cōplectaris:ſec⁹ eē ſi ſolū dif-
ferāt qualitate vt iuſta ⁊ iniuſta poſſeſſio q̄ lꝫ ſint qualitates
diuerſe:tn̄ vna ⁊ eadē eſt ſubſtātia poſſeſſionis.Nā differētie i
qualitate ⁊ ſic i accidēti,nō faciūt rē differre ſpecie.gl.i.l.ſi.§.
quoties.ſ̄.de publi.⁊ vecti.⁊ gl.iſti.de iur.pſo.§.ſi.Bar.i l.j.
in prin.in iiij.co.ſ̄.eo.Unde duo nō pn̄t eadē rē inſolidū poſ
ſidere aliter iuſte ⁊ alter iniuſte:q2 cū ſit ea.poſſeſſio,lꝫ differat
qualitate nō pt eē apud duos inſolidū per rōnē aſſignatā in
1 tex. ¶ †Scdo ⁊ diligēter multū aduerte iquātū Bar.⁊ doc.i
illa ſcda parte ſummarij dicūt ꝙ plures poſſeſſiōes eiuſdē rei
ſpē vel numero differētes ⁊ ſic alternatiue,poſſint eſſe apud
plures inſolidū.Illud ꝙ dicūt poſſeſſiones ſpecie differētes
clare ponit̃ in ver.Sabin⁹.vbi ciuilis poſſeſſio eſt penes con
cedētē pcario,⁊ naturalis penes recipiētē,⁊ ambe ſunt iniuſte
⁊ in eadē re ⁊ apud duos.l.⁊ hꝫ.§.cū q.⁊ ibi gl.no.j.de preca.
Sꝫ ꝙ due poſſeſſiōes eiuſdē rei numero differētes ſed nō ſpe
cie,poſſint eſſe apud duos inſolidū,nullibi vr̄ pbari hoc tex.
Nā Socrates ⁊ Plato differūt numero,ſꝫ ſpecie cōueniūt q2
ambo hoies,ſed alter ē Plato ⁊ alter Socrates,⁊ ſic diuerſā
numero.Sꝫ ſi eſſent poſſeſſiōes differētes numero n̄ poſſent
2 eē eiuſdē rei: q2 †in vna re nō cadit numer⁹ cū vnus n̄ ſit nu-
mer⁹,ſed principiū numeri ſm Bar.in l.ſi qs an̄.j.eo.Sicut
ſi diceres ſol⁹ Plato differt numero hoc ipoſſibile,vn̄ eſſent
tūc due res ſicut due poſſeſſiōes numero differentes.Un̄ vr̄
ipoſſibile ꝙ vni⁹ eiuſdē rei poſſint eē plures poſſeſſiones nu
mero differētes:q2 ſi eas numero q̄ ſunt plures res:q2 nūer⁹
nō cadit in vno vt dixi.Un̄ al's eligēdo iſtū.§.dicebā ꝙ Bar.
meli⁹ copulatiue dixiſſet.ſpecie ⁊ numero differētes,vt pꝫ i d.
ver.ſabin⁹.vbi ille due poſſeſſiones.ſ.ciuilis q̄ eſt apud cōce
dentē pcario ⁊ naturalis q̄ eſt apud recipiētē differunt ⁊ ſpē
⁊ nūero:q2 ſunt due.Sed q2 Bar.⁊ oēs doc.quos.ſ̄.retuli lo
quunt̃ alternatiue.ideo ſubtiles Mo.ſenē.ſuſtinēt ſummariū
Bar.⁊ doc.ēt alternatiue.⁊ exēpliſicāt i vſufructuario ⁊ vſua
rio vni⁹ ⁊ eiuſdē rei,vtriqꝫ cōpetit interdictū vti poſſidetis p
eadē re.l.ſi.in ſi.j.vt poſſi.Iſte due poſſeſſiōes apud eos inſo
lidum exiſtentes ſunt differentes numero q2 naturalis mea ē
reſpectu vſuſfruct⁹,tua ē vſ⁹ reſpectu vſ⁹ vt declarat Bar.i
prin.co. ¶ Sed caue q2 iſte poſſeſſiōes videt̃ eē differentes n̄
ſolū numero,vt dicit Bar.in pe.col.ſed etiā ſpecie ſicut vſuſ-
fruct⁹ ⁊ vſus ſunt ſeruitutes pſonaꝰ ſpē differētes ſm Bar.i
l.q vſumfructum.circa ſi.j.de ver.ob.Niſi dicas(nec aliud pt
dici)ꝙ nō differāt ſpecie ex q̊ ambe ſunt poſſeſſiones natura
les tā vſufructuarij quā vſuarij,vt dicit Bar.j.in pe.col.ergo
cū ābe alle poſſeſſiones ſint naturales.ergo nō pn̄t dici differ
3 re ſpē ſed tm̄ numero. ¶ †Ego vltra Mod.Seneū.defen-
dendo ſummariū Bar.⁊ doc.exēpliſico clari⁹ duob⁹ alijs mo
dis q ſunt plani.Primo exēpliſico in duob⁹ vſuarijs in ea-
dē re inſolidū ꝯſtitutis.Nā ibi ſunt plures poſſeſſiōes nūero
differētes ſm Bar.j.in vlt.co.nā vna eſt poſſeſſio iſti⁹ vſuarij
⁊ altera illi⁹,⁊ ſic differūt numero,ſꝫ nō differūt ſpecie:q2 ābo
ſunt vſuarij ⁊ ambe poſſeſſiōes ſunt naturales,vt ibi p Bar.
ergo in eadē reperiūt̃ plures poſſeſſiōes numero tm̄ differē-
tes.Scdo exēpliſico qn̄ eſſet vn⁹ fund⁹,⁊ gratia cōmodioris
culture vel gratia cōmodioris locatiōis eſſet diuiſ⁹ i ptes,⁊
vna pars exēpli gratia vocaret̃ Seian⁹ ſuperior,⁊ alia ſeian⁹
inferior,vt eſt tex.i l.al's caius.§.j.ſ̄.de le.ij.⁊ i.l.ꝙ i rerum.§.ſi
qs poſt de leg.j.De ſunt plures poſſeſſiōes eiuſdē fundi,⁊ ſic
eiuſdē rei ſolū numero differētes,⁊ iſte pn̄t eſſe apꝺ plures
iſolidū vt pꝫ ad ſenſum nec potes dicer̃ ꝙ ſint due res vl̄ duo
fundi vt pꝫ in.d.l.cai⁹.§.j.Et ſic in forma rn̄de ad oppoſitio-
nē ſuperi⁹ factā dū dicebat̃ qꝺ in vna re,⁊ ſic i vno fundo nō
cadit differētia in numero,q2 i vno n̄ cadit numer⁹ ſicut infor
te ſolo non pōt cadere differētia numeri,dic hoc eſſe ver.Sꝫ
h̄ differētia numeri nō eſt in vna re nec i vno fundo,ſꝫ in poſ-
ſeſſioib⁹ vni⁹ fundi q̄ poſſunt eē plures,⁊ differre ſpecie ⁊ nu
mero,vt hic in verſi.ſabin⁹.⁊ etiā pn̄t differre numero tm̄,vt i
exēpliſ.ſ̄.relatis.Nec credas ꝙ ſit dar̃ poſſeſſiōes differētes
ſpecie tm̄ ⁊ nō numero.q2 q̄ differunt ſpecie etiā differūt nūe
ro.ſed nō ecōtra.vt pꝫ ad ſenſum:lꝫ Bar.⁊ doc.i ſummario
loquant̃ alternatiue:⁊ etiā Bar.in ſcdo no.Sed debēt ſane i-
telligi vt dixi.Tertio aduer.ad diuiſionē Bar.⁊ do.ꝙ faciunt
de hoc text.dū dicūt in tertia pte in ver.ſabin⁹.ponitur dictū

ſabini ꝙ vꝛ̄ aduerſari p̄cedētibus,⁊ nō aduerſaꝛ̄ quia loquiꝛ̄
in diuerſis terminis nā regula loquiꝛ̄ de eadē poſſeſſione nu-
meroq́ue nō pōt eſſe penes plures inſolidū. Sed ſabinꝰ loq-
tur qñ ſunt diuerſe poſſeſſiones ſpecie ⁊ numero differentes,
vt naturalis ⁊ ciuilis qꝛ ciuilis pōt eē penes vnū,⁊ naturalis
penes aliū.Nā.Bar.⁊ doc. videnꝛ̄ in duobꝰ male loq. nā tex.
4 †dici Sabinꝰ tñ.dictio tñ a eſt diuerſatiua.l.qd tñ cū ſi.ſ.de
arbi.l.ita tñ in pꝛin.ſ.ad Treb.⁊ ſ.de admi.tu.⁊ in ſpē.Bar.
in l.vnica in pn.in vlti.col.ad fi.ſ.ſi qs ius dic.nō obtē.Ergo
cū dictio tñ ſit aduerſatiua dꝫ aduerſari p̄cedētibꝰ, ⁊ tamen
5 Bar.⁊ doc.dicūt ꝙ non aduerſatur.ergo male ſtat.¶†Scđo
Bar.⁊ doc.dicūt qđ ver.Sabinꝰ tñ nō aduerſaꝛ̄ pꝛecedētibꝰ
eo qꝛ loquiꝛ̄.in diuerſis terminis:iſtđ videꝛ̄ maledictū cū ha-
beamꝰ regulā ꝙ aduerſatiua dꝫ aduerſari his q̄ ſunt eiuſdeꝫ
ſpeciei:⁊ qualitatis nō aūt his q̄ ſunt diuer.generis.Iſtā re-
gulā tradūt gl.⁊ clarius Bar.in l.mariti.§.fi.ſ.de adul.naꝫ ſi
duo ſcholares legūt Pet.aūt currit itelligiꝛ̄ Petrus.ſ.ſcho-
laris vt aduerſeꝛ̄ his q̄ ſunt eiuſdeꝫ generis capiēdo genus
ꝓut capiūt legiſte ꝓ ſpē vt ptꝫ i exēplo ꝓxime dato:iſtā regu
lā etiā ponit Cy.i aut.ſacramēta puberū.in pꝛin. C.ſi.aduer.
vē.d. Alex.in l.filius a pr̄e.in pꝛin.in xiiij.col.ſ.de lib.⁊ poſth.
ergo vꝛ̄ male dictū ꝙ ver.Sabinꝰ tñ.in illa aduerſatiua tñ de
beaꝛ̄ loq in diuerſis terminis ⁊ in diuerſa poſſeſſiōe.¶Iſtis
oppoſitionibꝰ pōt rñdere altero de duobꝰ modis.Pꝛimo ꝙ
doctrina gl.Bar.⁊ alioꝝ q̊s retuli ꝙ aduerſatiua dꝫ aduer-
6 ſari his q̄ ſunt eiuſdē ſpeciei ⁊ qualitatis ꝓcedit i dictiōe† au
b tēb,⁊ ſimili q̄ nō ſolū eſt aduerſatiua,ſed etiā cōiūcta, vt i no.
deciſione declarat Bar.i l.oēs populi.in xiiij. col. ſ.de iuſti.⁊
iur.Sed tex.noſter loquiꝛ̄ in dictiōe tñ q̄ potiꝰ ē limitatiua q̄
aduerſatiua.¶Vel ſcđo rñde ꝙ iuriſcon.in pꝛin.pōit regulā
generalē ꝙ plures nō poſſunt eādē rē inſolidū poſſidere, nō
reſtringens ſe magis ad vnā ſpeciē poſſeſſiōis q̄ ad diuerſas
poſtea in ver.Sabinꝰ tñ in eadē materia limitat.⁊ hoc modo
bene aduerſaꝛ̄ p̄cedētibꝰ.¶ Quarto aduerte ad intellectū ꝟ.
idē Trebatiꝰ.iūcto ver.ſeq.ibi, quē Labeo rep̄hēdit.⁊ iūcto
ver.ſi.qđ ſi verbis audacia dareꝛ̄ nō eſſet ponere eos i celū te
nere,ꝙ Labeo ⁊ Paulꝰ authoꝛ huius legis male rep̄hēdāt
Trebatiū,qꝛ eū nō intellexerunt:qꝛ mēs Trebatij ñ fuit dice
re ꝙ duo poſſint poſſidere inſolidū eādē rē eadē ſpē poſſeſſio
nis alter iuſte ⁊ alter i iuſte,ſꝫ mēs Trebatij fuit diceꝛ̄ ꝙ duo
poſſunt poſſidere eādē rē vnꝰ iuſte,⁊ ſic ciuiliter,alter iiuſte ⁊
ſic naturaliter.Nā iſti termini iuſte ⁊ iniuſte.aliqñ iportāt di
uerſam ſpeciē,⁊ ſic capiunꝛ̄ ꝓ ſpē ſeu ſubſtātia ſeparata ⁊ diſ-
ferēti ⁊ ſi ꝓ naturali ⁊ ciuili, vt l.ſi duo in pꝛin. verſi.ſi qs ꝓ-
poneret.ſ.vti.poſſi.⁊ l.ꝙ ſi ſeruꝰ.ſ.ea.l.Aliqñ iſta verba iuſte
vꝛ̄ iniuſte capiunꝛ̄ ſolū ꝓ diuerſa qualitate ꝓut hic capiūt La
beo ⁊ authoꝛ huiꝰ legis rep̄hēdētes Trebatiū. Sꝫ equocāt
nō eñ aliter cōpꝛobaret Trebatiꝰ opi. Sabi.niſi itelligeret
ꝓut ⁊ ſabinꝰ.Vñ cū ſabinꝰ dixerit ꝯcedētē p̄cario poſſidere
ſcꝫ ciuiꝛ̄.⁊ accipiētē poſſideꝛ̄.ſ.naturaꝛ̄ Trebatiꝰ idē appꝛo
bat exiſtimās ñ ēe icōueniēs ꝙ vnꝰ iuſte.i.ciuiꝛ̄ alter i iuſte
i.naturaꝛ̄ poſſideāt eadē rē Facit bñ tex.i l.ſi duo in pn.ſ.vti
poſſi.vbi dꝛ ꝙ vnꝰ iuſte ⁊ ſic ciuiꝛ̄ alter iiuſte hꝰ ē naturaꝛ̄ poſ
ſidere pñt, ſcꝫ duo iuſte hꝰ eſt ciuiꝛ̄, ⁊ duo iniuſte hꝰ eſt natu-
raꝛ̄ poſſidere nō pñt.Ad idē facit tex.in l.duo.i pn.ſ.de pre-
cario.vbi dꝛ duos nō poſſe poſſidere vi aut clā:qꝛ neqꝫ iuſte
neqꝫ iniuſte poſſeſſiōes ꝯcurrere pñt:ergo a ꝯ̄trio ſenſu vnꝰ pt
vi poſſidere ⁊ alter clā.¶Et ſi diceretꝛ̄, hꝰ mō intelligēdo tre-
batiū eſſet ſupfluū:qꝛ repeteret idē ꝙ dixerat Sabinus rñde
no.ꝙ nō ē ſupfluus imo multū addit Sabino ꝙ nō ſolū ciui
lis pōt eſſe penes vnū naturalis penes aliū qñ vtraqꝫ ⁊ natu
ralis ⁊ ciuilis eſt iuſta vt i p̄cario ꝓut loqꝛ̄ Sabinꝰ ſꝫ etiā qñ
ciuilis.i.iuſta ē penes vnū ⁊ naturalis,⁊ ſic iiuſta ē penes aliū
ꝓut etiā in l.clā poſſidere.§.q̄ ad nūdinas.ſ.eo. Iſtud addit
Trebatiꝰ dicto Sabini.Nec obſtat fundamētū Labeonis ⁊
Pauli.authoꝛis huiꝰ legis:qꝛ ꝓcedit qñ eſt eadē poſſeſſio in
ſubſtātia ſꝫ hꝫ diuerſas qualitates iuſte ⁊ iniuſte ſꝫ opi.Tre.
loquiꝛ̄ qñ eſt diuerſa poſſeſſio ⁊ ſpē ⁊ qualitate vt naturalias
iuſta ⁊ ciuilis iiuſta.Iſtū itellectū tradidit oꝛiginaꝛ̄.d.Ma-
ri.ſoci.Senē.i c.j.de cā poſ.⁊ ꝓpꝛie.quē itellectū refert ⁊ ſequi
tur.d.Bar.ſoci.eiꝰ filiꝰ hic.Sic etiā alibi Bar.i l.domitiꝰ la
beo.ſ.de teſta.rep̄hēdit Celſum iuriſcō.ꝙ male itellexit La-
beonē ibi relatū.Sꝫ qꝛ eēt peccare i ſpiritū ſanctū rep̄hēdere
iuriſcon.hic iō nō vꝛ̄ recedēdū ab eo ꝙ dꝛ tex. Quinto ⁊ vlti-
mo aduerte ad rōnē tex.poſitā i pꝛin.⁊ etiā poſitā in fi.Nā in
pꝛin.dꝛ tex.ꝯ̄ naturā quippe eſt vt cū aliqđ ego teneā tu quo
que tenere videaris,poſtea i fi.dꝛ tex.nō eñ magis eadē poſ-
ſeſſio apud duos eſſe pōt quā vt tu ſtare videaris vbi ego ſto
vel vbi ego ſedeo tu ſedere videaris vtranqꝫ rōnē ſic decla-
ra.Nā ſicuti eadē tenuta vel iſiſtātia eiuſdem rei vel eiuſdem
loci occupatio.iuxta.l.qđ in pꝛin.ſ.eo.nō pōt ꝑ naturā eē pe
nes plures inſolidū:qꝛ naturaliter vbi ego ſedeo tu ſedere nō
potes niſi me amoto.cenſeꝛ̄ impoſſibile ꝑ ius quod naturam
imitaꝛ̄,vt.ſ.ſtati dicā ꝙ vna ⁊ eadē poſſeſſio eiuſdē loci poſſit
eſſe penes duos vꝛ̄ plures inſolidū,ſiue ſit naturalis poſſeſſio
q̄ dꝛ coꝛpoꝛalis inſiſtētia rei,ſiue ciuilis q̄ aīo ꝑ abſentē reti-
neꝛ̄ cū actꝰ ciuiles imitēꝛ̄ naturales ⁊ naturalē rep̄ſentē.vt ſta
tim dicā,⁊ ꝑ iſta habes clare enucleatū intellectū iſtiꝰ famoſi,
7 §.¶†No.j.ꝙ plures nō poſſunt eādē rē inſolidū poſſidere,
ꝯcoꝛdat.l.duo.ff.đ p̄ca.l.ſi vt certo.§.ſi duobꝰ vehiculū.ff.cō-
8 mo.c.lꝫ.cām.in ver. cū duo inſimul.đ ꝓba.† Adde ꝙ idē eſt in
dñio:qꝛ duo nō poſſunt eſſe dñi iſolidū eiuſdē rei.d.§.ſi duo-
bꝰ vehiculū.Bal.Imo.⁊ Mode.in l.iij.ff.ſol.mat.Et ſic ha-
bes ꝙ dñiuꝫ ⁊ poſſeſſio eq̄paraꝛ̄ q̊ ad cōcurſum pluralitatis
ꝑſonarū inſolidū vt hic, ſꝫ differunt quo ad ꝯcurſum plura-
9 litatis cauſarū,vt in.§.preceden.¶ † Scđo no.i verſi.ꝯ̄ natu
rā quippe eſt rationē regule p̄cedētis q̄ pōt quadrupliciꝛ̄ in-
duci,duobꝰ modis vt cōueniat naturali poſſeſſiōi. ⁊ duobus
modis vt ꝯueniat ciuili.Pꝛimo pōt induci ſic poſſeſſio natu
ralis dꝛ eſſe q̄dā inſiſtētia rei.l.j.in pꝛin.ſ.eo. Sꝫ impoſſibile
eſt ꝙ vna ⁊ eadē inſiſtētia naturalꝫ eiuſdē rei poſſit eſſe penes
plures inſolidū.⁊ dꝛ.tex.in fin.iſto mō iſta rō veniret ad poſ-
ſeſſionē naturalē.Scđo pōt induci vt arguaꝛ̄ eſt cā ꝓductiua
effectus.ad ipſum effectū: nā appꝛehenſio coꝛpoꝛalis cū aīo
poſſidēdi eſt cauſa ꝓductiua poſſeſſionis:vt hoc text.in pꝛin.
Sicut ergo ipſa cā poſſeſſionis nō pōt eſſe penes plures per
ſonas iſolidum.ita nec eius effectꝰ, ⁊ ſic ipſa poſſeſſio, ⁊ hoc
mō etiam cōuenit naturali.Tertio pōt induci,nam actus ci
uiles imitantur naturales,vt.ſ.dicā,ſicut ergo inſiſtentia na
turalis reſpectu eiuſdē rei nō pōt eſſe penes plures inſolidū,
ita nec inſiſtentia ciuilis:⁊ iſto modo loquitur etiaꝫ de ciuili
Quarto pōt ſic induci:nā ciuilis poſſeſſio nihil aliud eſt niſi
q̄dā repꝛeſentatio naturalis tenute,ſicut ergo ipſa naturalis
tenuta non poteſt eſſe inſolidum apud plures ita nec ciuilis,
10 ¶† Tertio no.in ver.Sabinꝰ tñ qđ q̄ p̄cario cōcedit dꝛ ciui
liter poſſidere q accipit naturaliter poſſidet. l.⁊ hꝫ.§.eū q.ff.
đ p̄ca.Nō poſſunt inſolidum poſſidere : qꝛ naturalis ⁊ ciuilis
ſunt poſſeſſiones ſpeciei ⁊ numero differētes,vt dictū eſt in l.
11 j.in pn.ſ.e.¶† Et ſic no.ꝙ plures poſſeſſiones ſpecie ⁊ nu-
mero differētes poſſunt eſſe penes plures inſolidū. ⁊ ad hoc
12 frequēꝛ̄ allegaꝛ̄ iſte tex.¶ † Sꝫ opere pꝛetiū eſt videre q̄le in
accipiētē p̄cario tranſit naturalis poſſeſſio.d.l.⁊ hꝫ.§.eū q et
tñ nō trāſit incōmodatariū.l.rei cōmodate.ſ.cōmo. ⁊ l.licet.
§.rei depoſite.ſ.depoſi.Nā in cōmodatariū non trāſit aliqua
poſſ.ſꝫ hꝫ nudā tenutā ⁊ nudā detētationē facit tex.i l.officiū
ad fi.ſ.de rei vend.Et tñ videreꝛ̄ dicendū totū oppoſitū cum
foꝛtioꝛ cenſeaꝛ̄ cōtractꝰ cōmodati qui nō pōt reuocari ad li-
bitū ꝯcedētis ſicut pꝛecario.l.i cōmodato.§.ſicut.⁊ ibi Bart.
ſ.cōmoda.Itē in cōmodato eſt vſus certꝰ ⁊ limitatus vt gl.
magiſtra.in l.ꝯctus.ſ.de reg.iur.Facilius ergo dꝛberet trāſire
poſſeſſio naturalis in commodato q̄ in p̄cario.Punctus eſt
videre que ſit rō diuerſitatis.Subtiles Mode.Seneū.hic in
ſo no.aſſignāt rōnē diuerſitatis ſatis coloꝛa.Nā lꝫ cōmodatū
ſit foꝛtiꝰ rōne reuocatiōis:qꝛ cōmodatū qđ ſit ad certū vſum
⁊ ad certū tēpus nō pōt reuocari niſi finito vſu ⁊ tpe.l.in cō-
modato.§.ſicut.ſ.cōmoda.pꝛecariū aūt pōt ꝓ libito ꝯceden-
tis qñcūqꝫ reuocari.l.cū pꝛecario.ſ.de p̄ca.⁊ ſic quo ad reuo-
catione cōmodatū eſt foꝛtiꝰ q̄ p̄cariū. Tñ rōne vſus cuiꝰ re
ſpectu dꝛ qs poſſidere.l.titia.ſ.de ſol.foꝛtiꝰ iꝰ in vtēdo dꝛ eſſe
i p̄cario q̄ in cōmodato.qꝛ i cōmo.vſus ē limitatꝰ ⁊ reſtrictꝰ.
Sꝫ i p̄cario eſt incertꝰ ⁊ ſic magis latus ⁊ magis diffuſus:q̄
hoc reſpectu ius in p̄cario dꝛ foꝛtius. Ideo nimirū ſi in pꝛe-
cariū trāſit naturalis poſſeſſio in recipiētē tanq̄ in habētem
foꝛtius iusq̄uis nō trāſeat incōmodato.¶ Sed tu aduerte
ꝙ iſta rō diuerſitatis nō vꝛ̄ gn̄alis nec ꝯcludēs:qꝛ ēt in p̄ca-
13 rio vſꝰ pōt ēe limitatꝰ certꝰ.Nā pone† cōcedo tibi habitatio
nē huiꝰ domus gratis vſus eſt certꝰ ſed tempus eſt incertuꝫ
vſqꝫ ad quātū tp̄s ꝯcedā, ⁊ iſtud eſt p̄cariū.l.luciꝰ.ſ.đ dona.
Bar.in l.Aquiliꝰ regulꝰ.in j.opp.ſ.đ dona.ideꝫ Bar.in l.j.ſ.
de p̄ca.⁊ in l.in cōmodato.§.ſicut aūt.ſ.cōmo.Itē in p̄cario
tp̄s pōt eſſe certū ſꝫ vſus incertꝰ,vt eſt tex.in l.in rebꝰ.§.fin.⁊
l.ſeq.ſ.de p̄ca. Tamē qꝛ hoc eſt ꝯ̄ naturā pꝛecarij nō obſtāte
tpe certo pōt cōcedēs etiā ante illud tp̄s reuocare.l.cū pꝛeca
rio.ſ.de p̄ca.d.Ab.in c.fin.in ij.co.de pꝛeca.ego aſſigno aliam
rōnē diuerſitatis quare in p̄cario trāſit naturalis poſſeſſio in
recipiētē ⁊ nō i cōmodato.Eo qꝛ i p̄cario eſt foꝛtiꝰ ius in reci
piētē q̄ i cōmodato nimirū ſi in p̄cario trāſit naturalis poſ-
14 ſeſſio,ſꝫ nō i cōmodato.†Aſſumptū ꝓbo.nā p̄cariū regulariꝛ̄
ſit ad incertū vſuꝫ ⁊ icertū tps.cōmodatū aūt eꝯ̄ ſit ad certū
⁊ limitatū vſuꝫ ⁊ ad certū tp̄s exp̄ſſuꝫ vel tacitū, ſm glo.ma-
giſtram

a ¶ Tamen. Adde l.ij.i fi. ff.đ rep. Aliquādo ponitur pꝛo etiā. c.ſicut enim. xxviij.q.ij.

b ¶ Aūt Vid Bar.in l.j.§. vſufructuarius.ff.đ noui ope. nūciatio.⁊ in l.mariti.§.fi.ff.de adult.Arch. ij.c.j.xlvij.diſtinctio.

giſtrā in d.l.j.in pri.ď.j.p̄reca.ꝛ i d.l.ꝫctus.j.de re iu. Bar. i
l.cōmodato.§ ſicut.ſ.cōmo.cano.preſertim. d.Abb.in c.ſi.
5 de pcar.† Sed incertū ꝓpter dubiū reputat eſſe perpetuum
donec reuocet.l.iuriſperitos.in prin.ſ de execu.tu. l.ſufficit.
ꝛ ibi no.Bar.ſ.de cōdi.inde.c.ſi gratioſe.de reſcri.i vj.Bar.
in l.de pupillo.§.ſi qs ipſi ꝓtori.in iij.q.ſ.de ope.no.nū.ſʒ il
lud qḋ eſt ꝑpetuū cēſetur eſſe forti⁹ ius ꝙ illud qḋ eſt tēpora
le.l.j.§.ꝙ aūt ait pretor.j.de ſuperfic.Iſtā puto eſſe rōne di
16 uerſitatis lʒ ab aliquo tactā nō reperiam.¶† Quarto no.ex
iſto tex.i ſi.ꝙ illḋ ꝙ nō pōt fieri naturalitʳ ᵃ nō pōt ēt fieri ciuilr
q̄r ars imitat naturā.§.minorē.inſti.ď adop.ꝛ l. adoptio.la.
j.ff.e.Et ſic illud ꝙ eſt impoſſibile naturalit vere fieri ē impoſ
ſibile ꝑ fictionē a.l.inductā.facit.l.ij.ſ.ď vſufr.ea.rerū q̄ vſu
cōſ.l.ſi pupilli.§.qd ergo.ſ.ď neg.geſt.Unde fictio nō cadit
ſup īpoſſibile ď natura gl.i Gall⁹.§.ſi ei⁹.vbi Bar.ꝛ alij.no.
et dixi.ſ.de li.ꝛ poſthu.ꝛ gl.in l.iij.in pri.ꝛ ibi not. Bal.ſ.pro
17 ſoc.¶†Et ad hoc qḋ ars imitet naturā. Adde qḋ ꝑ illū §.mi
norē tʒ not.do.Abb.in c.debitū.de baptiſ.qḋ inter baptizatū
ꝛ leuantē de ſacro fonte ꝛ ſic patrē ſpiritualē requiritur ꝙ ex
cedat.xviij.ann.ꝛ ſic plena pubertate baptizatū,vt ibi iūcto.
d.c.debitū.ꝛ reputat do.Abb.quaſi nouum.ꝛ multi in hoc ď
cipiunt.¶Sʒ aduerte q̄r eādē rē ꝙ ego vere poſſideo illi⁹ fin
git poſſidere qū dolo deſijt poſſidere,vt in regula ꝓ poſſeſſo
re.de re.iur.in vj.ꝛ l pareu.ꝛ.l.is qui dolo.j.de reg. iu.ꝛ l.fin
aūt.§.ſʒ ꝛ is.ſ.de rei ven.ergo fingit impoſſibile ꝙ ego poſ
ſideā illḋ qḋ vere alius poſſidet: ergo ꝯ regulā huius tex. Sʒ
reſpōde ꝙ nō fingitur impoſſibilē.ſ.qḋ ille q̄ dolo deſijt poſ
ſidere poſſideat.Iſtud nō fingitur.ſʒ bū fingit ꝙ poſſit cōue
niri ac ſi poſſideret,ꝛ ſic in eius odiū,vt declarat Bar.in l.na
18 turaliter.in iiij.col.j.ti.j.†Unde ſtatutū faciēs mētionē ď poſ
ſeſſore nō hʒ locū in eo q̄ dolo deſijt poſſidere,lʒ poſſit cōueni
ri ac ſi poſſideret ſm Jo.an.in d.regula pro poſſeſſore.i mer
19 curia.† Itē intellige iſtud not.qū aliquid eſt impoſſibile ꝛ in
ſpecie eſſet impoſſibile:tū in genere eſt impoſſibile,vt decla
rat Bar.in l.eādē.ff.de duo.re.ꝛ in l.ſub cōditione.ff.de ſo
20 lu.ꝛ latius i l.ſi is q̄ ꝑ emptore. j.tit.j.¶†Quinto no.ꝙ iuſti
tia vł iniuſtitia poſſeſſiōis ſignificat qualitatē,nō aūt ſubitā
tiā vel ſpeciē poſſeſſionis,qualitas enim nō alterat ſpeciē,vt
eſt gl.pe.in §.ſi.inſti.de iure pſo. ꝛ in l.ſi.§.quoties.ſ.ď publi.
Bar.in l.j.in prin.ſ.eo.dū vult corporalē poſſeſſionē eſſe ter
tiā ſpeciē poſſeſſionis ď ꝑ ſe.nā ex quo corporalis ďr iniuſta
l.clā poſſidere.§.q̄ ad nūdinas.j.eo.qualitas iniuſtitie nō fa
cit diuerſam ſpeciē poſſeſſionis,vt hoc tex.¶Adde tū ꝙ ali
qū iuſta vel iniuſta capitur ꝓ ſubſtātia ſeu ꝓ ſpecie ſeparata.
ſi duo.l.in prin.j. vti.poſſi.ꝛ l.qḋ ſeruus.j.e.Et ita capitur hic
in opinione trebatij declarata,vt.ſ.ꝯ cōmunē opi.Expeditis
textua.āteꝙ veniā ad gl.q̄rit Bar.q̄ poſſeſſio ſit illa q̄ cauſet
vſucapionē ſeu ꝑſcriptionē.ꝛ rūdet vt hic late ꝑ eum.Ex di
ctis Bar.facias tres cōcluſiones.¶Prima eſt ꝙ ſola ciui
lis poſſeſſio ē que cauſat vſucapionē vł ꝑſcriptionē veri dūij.
Sed naturalis nō ſufficit.¶Secūda cōcluſio ꝙ ſola natura
lis poſſeſſio quam habent vſufructuarius,emphyteuta feu
datarius ꝛ ſimiles eſt potens ad vſucapionem vſufruct⁹ em
phyteuſis ꝛ feudi,ꝛ ſic ad vſucapionē iuris ꝙ eſt ꝯ verū dūm
Tertia cōcluſio qḋ ad vſucapionē vel ꝑſcriptionem nō req
21 ritur vtraqʒ poſſeſſio naturalis ꝛ ciuilis ſimul. ¶†Circa pri
mā concluſionem Bar.poſt Dyn.qḋ ſola ciuilis eſt q̄ cauſat
vſucapionē ꝓ eo.Dy.allegat tres.tex.hic allegatos ꝑ Bart.
qui oēs loquuntur de ſeruo exiſtente in fuga q̄ interim pōt a
dominio vſucapi.Et tū ciuiliter tantū poſſidetur omiſſa ſol.
Jac.but.j.relata ꝛ reprobata ꝑ Bar.qḋ ſeruus exiſtens in
fuga poſſideat naturaliter ꝛ ciuiliter.ꝙ Bar.reprobat ꝛ bū
per.l.ſi cui.§.licet.ſ.de libe.cau. Ego.in d.l.j.§.ꝑ ſeruum q̄ in
fuga.ſ.eo.dixi qḋ iſta iura nihil probant duplici cōſideratio
ne. Prima q̄r illi tex.nō loquuntur de vſucapione.ichoāda
ſʒ de iā accepta ꝑficienda.ꝑut dixit ibi tex.in verbo impleat
vſuſcapio.Sʒ facilius ꝑficit vſucapio iā cepta ꝙ de nouo in
choetur.l.cepta.j.tit.j.ꝛ l.qui fundū.ſ. quēadmo.ſerui.amit.
ꝛ.j.§.queſitū.j.de aqua quoti.ꝛ eſti.ꝛ tex.no.in l.fundum.ſ.de
fund.do.Et aduerte quod iſto mō etiā loquitur text.in l.q̄ fū
dum.in prin.j.emp.quem Bar.j.allegat in iij.concluſione.ꝛ
ibi dicit eſſe expreſſum qḋ ſola ciuilis ſufficit ad vſucapionē.
Sed certe etiā ille tex.loquitur de vſucapione complenda nō
aūt de inchoanda,vt clare dicit tex.ibi anteꝙ diutinā poſſeſ
22 ſionē impleret.†Confirmat.q̄r nō vř qḋ a ꝑncipio poſſit da
ri ciuilis poſſeſſio ſine naturali.Et ſic ſine noſtro vł alieō cor
pore.§.neratius in prin.vbi not.text.ſ.eadem.l. Bartolus
in l.clam poſſidere.§.qui ad nūdinas.j.col.ad ſi.infra codē.
licet gl.ꝛ alij.ibi cōmuniter contrariū teneāt vbi dicetur.Se
cundo dico qḋ tex.in d. §.ꝑ ſeruū qui in fuga.dicit vtilitatis.

grā ꝑceptū eſſe impleat vſucapio.ꝛ ſic iſtud ꝓcedit iure ſin
gulari in ſeruis fugitiuis duplici cauſa. Prima ne dominia
ſeruorū eſſent in incerto.l.j.j.de vſuca.Scḋa ne fuga ſeruorū
noceat dūis,vt dixi.tex.in.l.pōpo.in prin.ꝛ in.l.rē q̄ nobis.j.
e.ergo in ꝯriū vř eſſe ius cōmune in tribus iuribus alle. per
Dy.nō vř poſſe fieri bonū fundamētū.¶Scḋo dū Bar.alle
gat.duas gl.ꝓ ꝯcluſione Dyn.adde tu aliuʒ tu aliā tertiā gl.
nota.in.c.cām.ꝛ ibi cano.de ꝑſcript.¶Tertio inquātū dicit
Bart.facere illud qḋ vult glo.in.l.j.C.de ſer.fugi.ꝛ in.l.male
agit.C.de preſcri.long.temp.ꝛ eſt ſimilis gl.in.§. ſed aliquan a
do.inſti.de vſuca.ał's dicebā ꝙ iſte gl.non bene probāt ſolā
ciuilē cauſare vſucapionē. Dicūt ei ille gl.ꝙ habēs naturalē
nō ꝑſcribit donec ciuilis eſt penes aliū. ſed poſtea preſcribit
illo deſinente ciuiliter poſſidere. Rō:q̄r tunc ciuilis accreſcit
naturali.l.ſʒ ꝛ ſi nollit.cum gl.j.eo.Ergo nō ꝓbat ꝙ ſola ci
uilis cauſet vſucapionē.Preterea ꝛ ſcḋo facilius eſt quid im
pedire ne fiat ꝙ inducere.l. patre furioſo.ſ.de his qui ſunt
ſui vel alienar.ꝛ.c.quemadmoduʒ. de iureiur.Nunc aūt dico
qḋ gl.in.d.l.j.in ſi.C.de ſer.fugi.bene probat ex ratione qua
mouet ad ita dicendum:q̄r ſi diceremꝰ ꝙ ille qui hʒ naturalē
ꝑſcriberet durāte ciuili apud alium ſequeretur quod etiā ille
qui ciuiliter poſſidet ꝑſcriberet.Et cōſequenter ꝙ duo preſcri
berent,ꝛ ſic duo efficerentur domini inſolidum.contra.l.ſi vt
certo.§.ſi duobus vehiculū.ff.cōmo.Ergo bū probat illa gl.
ꝙ ſola ciuili cauſet vſucapio:ꝛ ita poſtea reperic ꝙ illam gl.
indueit Bart.in ſequenti q̄ſtiōe dū tractat de corporali poſ
ſeſſiōe.Quarto inquātū Bar.j.ꝓ ꝯcluſiōe Dy.allegat duos
tex.Primo.l.ſi id ꝙ.§.ſi.in verbo vtili⁹.j.e.ſcḋo.l.q̄ fundo.
in prin.vbi dicit eſſe expreſſum.j.pro empt.An iſti tex.ꝓbāt
reſeruo dicēdū.j.in.ij.cōcluſione.vt ſequar ordinem Bartol.
¶Ultra Bar.adde pro iſta concluſione gl.ꝛ doct.duos bo
nos.tex.in.l.ſi quis fundū.in ver.ſʒ ꝛ pōpo.j.eo.ꝛ in.l.locū.§.
ꝓprietarius.ſ.de vſufr.vbi nudus ꝓprietarius qui tū ciui
liter poſſidet.vt.l.ſciendū.in prin.ſ.qui ſatiſd.cogā.ēt ſi ſciat
alium eſſe vſufructuariū:ꝛ ſic naturaliter poſſidere:tū ex ſola
24 ciuili preſcribit.¶†Tenēdo illā ſententiā eā amplia ꝙ nō ſo
lum poſſeſſio ciuilis vera cauſat vſucapionem ꝛ preſcriptio
nem,ſed ēt ciuilis ficta,vt probat text.in.l.j.§.per ſeruum cor
poraliter.ſ.eo.in verbo,videri.ꝙ fictionē importat. l.j.§.de
ieciſſe.cum ſimilib.j.de vi ꝛ vi arma.vbi debitor nō habet niſi
ciuilē fictā i ſeruo pignorato.ꝛ tū ꝑſcribit vſucapit.vt ibi tex.
ꝛ ibi dixi.Ad idem tex.in l.ceptam.j.ti.j.¶†Itē dū Bar.
25 ꝛ alij tenent quod naturalis ſola non ſufficit ad preſcriptio
nem dominij per tex.l.acquiritur.in fin.ſ.titu.j.ꝛ ibi textus.
aſſignat duas rationes.Adde tex.in.l.neqʒ.ꝛ ibi Bal.ad hoc
no.C.de vſufru.idem tenet Bar.in l. celſus.in.iij.co l.j.titu.
66 j.Et ita habes expeditā primā concluſionem Bar.¶†Circa
ſecundā cōcluſionē Bar.quod poſſeſſio naturalis ſola quam
habent vſufructuarius emphyteuta feudatarius ꝛ ſimiles.
cauſat preſcriptionem taliū iuriū.Adḋ primo inquātū Bar.
ad probandū qḋ vſufructurariꝰ qui naturaliter poſſidet pōt
vſumfructum preſcribere alleg.tex.in l.ſi.in ſi.C.de preſcri
27 ptio.lon.tēp.¶†Pūctus eſt videre an illa lex loquat de pre
ſcriptiōe extinctiua vſuſfructus an de preſcriptione acquiſi
tiua vſuſfructus.Bar.ſimpliciter ſequendo vltramōta.tʒ ꝙ
loquat de ꝑſcriptione acq̄ſitiua.Itē tʒ Bar.in l.iuſto.§.non
mutat.j.ti.j.Aduerte q̄r eſt ſubtilis paſſus ꝯ hac arguit Are.
q̄r tex.in.d.l.ſi.in ſi.equiparat preſcriptionem vſuſfructus ꝛ
aliarū ſeruitutū realiū.Modo in ſeruitutibus realibus non
habentibus cauſam cōtinuā procedit preſcriptio extinctiua
ſeruitutis ſed non acq̄ſitiua.l.ſeruitutes magna.ſ.de ſerui er
go idē in ꝑſcriptione vſuſfructꝰ qḋ loquat ď extinctiua.Poſt
ea rūdet Are.qḋ ille tex.debet intelligi qḋ propter identitatē
rationis potius equiparet vſumfructū ſeruitutibꝰ habētibꝰ
cauſam continuaʒ quā diſcontinuā:q̄r in vtraqʒ poteſt conti
nuari poſſeſſio ꝛ ſic cauſari ꝑſcriptio:lʒ diuerſa rōne.Nā i ſer
uitutibus realibꝰ cōtinuat poſſeſſio ꝓp continuū vſum ſed ī.
vſuſfructu ꝑ.continuationē animi:ex q̄ poteſt continuari poſ
ſeſſio ciuilis.l.licet. C.eo.ſʒ non placet ꝓp tex.ibi q̄ in ſi.ďt ꝛ ce
28 tere ſeruitutes.Cū dictio † cetere,ſit repetitiua ſimiliū.per
gl.in l.fugitiui.cū ſimi.C.de ſer.fu.Unde dic qḋ congruētior
eſt equiparatio ſi fiat ad preſcriptionē extinctiuā:q̄r tūc non
reſtringitur generalitas illius tex.Sed ſi intelligimꝰ ď ꝑſcri
ptione acq̄ſitiua oportet qḋ reſtringamus illum tex.ad ſerui
tutes habentes cauſam continuam.Sed in dubio capienda
eſt interpretatio que legem generaliter loquentē non reſtrin
gat.l.j.§.generaliter.cū ſimili.ſ.de leg.preſtā.Sed tu potes
illam.l.ſi.in ſi.fortiter inducere ꝓ opi.Bar.ꝛ vltramonta.qḋ
loquatur de preſcriptione acquiſitiua:q̄r ille ver.ſi.ſe refert
ad precedentia:ꝛ dicit eſſe idem ius.duʒ dicit eadē obſeruā

a ¶Naturaliter. Adde.c.debitum. de bapti.c.quoniam.in pleriſque de offi.ord.c.or.c. vl.xviij.diſtin.ꝛ.c. ſingu.lxxxix.diſp.

da in preſcriptione vſufructus q̃ in preſcriptione ſoli.ſʒ tex.
ſ.in preſcriptione ſoli ⁊ ſic rerũ immobiliũ,loquitur de pſcri
ptione acquiſitiua.ergo ſimiliter ⁊ finis dʒ de eadẽ loq.Iſtud
vr̃ facere p Bar.⁊ vltramõ.¶ Sed in cõtrariũ fortiter ſtrin
git ille tex.vbi dr̃ nulla ſcientia vel ignorãtia ſpectãda.Poſt
ea in fi.dicit.eo.obſeruãdo in vſufructu ⁊ ceteris ſeruitutibꝰ
realibus:ergo impoſſibile eſt ꝙ loquaꝛ de preſcriptione vſuſ
fructꝰ acqſitiua.Nã quaſi poſſeſſio iuris qua pſcribit ius vſuſ
fructus ⁊ ius ſeruitutis realis,nihil aliud eſt quã aduerſarij
ſciẽtia ⁊ patiẽtia,l.pe.ſ.de ſeruit. ⁊.l.iij.§.dare.ſ.de vſufru.
e ſic requiriꝛ qd aduerſariꝰ ſciat.⁊ tex.i d.l.fi.dicit ꝙ ibi pre
ſcriptio currit ignorãti ſicut ſciẽti:ergo nõ põt loqui d pſcri
ptiõe vſufructꝰ acqſitiua.⁊ extictiua.Et ita tʒ ipſemet Bar,
in d.l.pe.⁊ ibi Ang.⁊ Flo.ſ.de ſeruitu.⁊ licet gl.i l.ij.in glo.j.
C.de ſerui.⁊ aqua.intelligat illã.l.fi in vſi.fi.referri ad prece
dentia quantũ ad tps ſʒ nõ quãtũ ad ſcientia nihil eſt:ſed eſt
26 truffa.Salua tamen Bar.vt ſtatim inferiꝰ dicam.¶ † Scdo
in quantũ Bar.circa.l.ſi ego.§.j.ſ.de publicia.dicit aduerten
dũ quod dum ille tex.loquitur de ſeruitute reali vel perſona
li.dʒ intelligi de ſeruitutibus habentibꝰ cauſã cõtinuã Bart.
nõ vr̃ bñ dicere.ſi ita ſimpliciter intelligatur,qꝛ iſta diſtictio
habet cauſam continuam vel deſcontinuam bene procedit in
ſeruitutibus realibus q̃ debenꝛ a re rei, nam cum rei animũ
nõ habent nõ poteſt dici ꝙ continuo animo poſſideat. Secꝰ
in ſeruitutibꝰ perſonalibꝰ vt vſufructus,que debeꝛ a re per
ſone.Bar.in l.iuſta.§.non muta.j.tit.j.⁊ in d.l.ſi ego.§.j.⁊ ſe
quiꝛ do.An.in c.de quarta.de preſcri.⁊ ita oportet te intelli
30 gere Bar.hic.alias male loquereꝛ.¶ † Tertio principaliter i
quãtũ Bar.tʒ quod poſſeſſio naturalis quam hʒ vſufructua
rius emphyteuta feudatariꝰ ⁊ ſimiles,cauſat preſcriptionẽ
talis iuris. In hoc male videtur loqui.⁊ cõiter reprehen
ditur p Imo.⁊ Moder.hic Qꝛ imo talis pſcriptio cauſaꝛ a
quaſi poſſeſſione naturali ⁊ ciuili q̃ hʒ in re vſufructuarius lʒ
etiã re naturaliter poſſideat:idẽ in emphyteuta feudatario ⁊
ſimilibꝰ,vt eſt gl.in gl.ait pretor.§.itẽ ei.ſ.ex qb.cau.ma.⁊ i
l.ſi plures.§.deiectũ.j.de vi ⁊ vi arma. Bar.met.in l.natura
liter.in prin.j.tit.j.⁊ eſt bonꝰ tex.in l.q vſumfructũ.ſ.ſi vſuſ
fru.peta.⁊ probaꝛ in l.fi.j.vti poſſide.⁊ ita tʒ Bart. i certũ.
C.de rei vendi.⁊ in.c.ſi qs per.xxx.ſi de feu.fue.cõtrouer.inter
do.⁊ agna. Ang. in l.nemo.⁊ in l.pe. C.de preſcrip. lon.tem
po.⁊ quod iſtud ſit verum patet:qꝛ ſi naturalis poſſeſſio fun
di cauſaret pſcriptionẽ vſufructuario, deberet pſcribere fũ
dũ quẽ poſſidet.⁊ nõ vſumfructũ.l.ſine poſſeſſione.j.tit.j. Cõ
firmaꝛ p illd ꝙ Bar.met.j.in ſequenti.col.in iij.q.dñ vult. qd
acquiſitio fructuũ q̃ hʒ vſufructuarius non cauſetur natu
rali poſſeſſione rei ſed a quaſi poſſeſſione iuris, ergo in pre
ſcriptione arguẽdo de acquiſitione fructuũ ad preſcriptionẽ
cũ hec duo equiparanꝛ.l.ſi ego.§.partꝰ.ſ.de publicia.⁊ ita
iſtã rõnẽ Bar.ẽt reprobãt Pau.de ca.⁊ Mod.in l.ij prin.
vbi etiam dixi.ſ.eo.⁊ Pau.d ca.in l.in vlti.col.C.de ſer fugit.
¶ Sed aduerte vltra alios in quantũ impugnat Bar.in pri
mo ⁊ in tertio fundamẽto,nã põt optime ſaluari ī vtroqʒ,qñ
quis habuit titulum vſufructus vel alterꝰ ſeruitutis realis
a nõ dño quo caſu ꝓprie trataꝛ de preſcriptione:nã ſi aliqs q
non erat dñs conceſſit aut vẽdidit mihi ſeruitutẽ:ego poſſũ
vtẽdo euʒ preſcribere,nec tunc requiriꝛ ſcientia veri dñi ſicut
qñ preſcribitur d.l.fi.ad fin.C.de preſcri.lõn. tẽpo. Nec tunc
31 reqriꝛ,iſciẽtia aut patientia veri dñi,ita eſt bonus tex.in d.
l.ſi ego.§.j.ſ.de publi.in verbo traditis vel per patientiã con
ſtitutis,vbi eſt tex. ꝙ iſte ſeruitutes poſſunt acquiri per tra
ditionẽ factã a non dño ipſius fundi,qñ titulus habetur a nõ
domino vel per patientiam veri domini:⁊ ita tenet Cyn.in l.
ij.in vij.q.C.de ſeruitu.⁊ aqua.⁊ multũ no.Paul.de caſt.queʒ
omnino videas in l.ſeruitutes.magna in pe.col.de ſeruitu.
Ubi dicit ꝙ iſta eſt ſingularis limitatio ⁊ ꝑpetuo tenẽda mẽ
ti,⁊ ꝙ pauci ad eam aduertũt.⁊ ita etiam dixi in l.j.i pri.ſ.e,
32 ⁊ ita habes expeditã ſcdam cõcluſionẽ Bar. ¶ † Circa ter
tiã pn.cõcluſionẽ Bar.ꝙ ad vſucapionẽ vel pſcriptioneʒ nõ
reqriꝛ vtraqʒ poſſeſ.naturalis ⁊ ciuilis ſimul,ſʒ ſola ciuilis ſuf
ficit.Licet ita ſit tenendũ,⁊ ita tenent gl.Bar.⁊ communiter
doc.Tñ credo ꝙ diſputatiue poſſet teneri opi.Iaco.but.q̃
reprehẽdit Bar.ꝙ imo reqraꝛ vtraqʒ poſſeſſio ſimul natura
lis ⁊ ciuilis ad cauſandum vſucapionẽ vel pſcriptionẽ p duo
iura allegata ſ Iaco.but.ad quẽ Bar.nõ realit rñdet.¶ Se
cundo qꝛ vt dixi.ſ.a prin.non põt eſſe ciuilis ſine naturali,vt
dici.ſ.⁊ dicam plenius in l.clã poſſidere.§.qui ad nundinas,
vbi Bar.⁊ oẽs ponũt.j.e.Attamẽ bar.ad hoc rñdet ꝙ p hoc
nõ ſequiꝛ ꝙ vtraqʒ requiratur ꝑut rñdet Bar. ad l.nemo.C.
eo.allegataʒ per Iac.but.Et ad tria iura ſuperius allegata
p Dyn.ꝙ ſeruum fugitiuuʒ dñs poſſidet ciuiliter tñ:⁊ eum

8 Fructuum habes hic que poſſeſſio cauſet fructuũ acqſitionẽ. Regulam affirmatiuaʒ limitaꝛ dupliciter Alexã.cõſi.lxxiij.lib.ij.viſo themate col.ij.

preſcribit ergo ex ſola ciuili cauſatur preſcriptio,omiſſa ſolu.
Iaco.but.q̃ Bar.hic bñ reprehendit,ego ſuperius rñdi aliis
duobꝰ modis. ¶ Similiter nõ obſt.duo tex.quos allegat hic
Bar.ꝯ Iac.but.primo tex.in l.ſi id qd.§.j.j.eo.Are.dicit ⁊
bñ qd ille text.nihil ꝓbat:qꝛ licet dicat ꝙ vtilius eſt eum qui
egreditur fundũ retinere poſſeſſionem ciuilem animo.p hoc
non ſequitur:ergo ciuilis eſt potẽs ad preſcribẽdũ.⁊ ſi dicas
ꝑut voluit dicere Bar.ꝙ tex.ibi cõſiderat vtilitatẽ.Et vtili
tas principaliter eſt in pſcriptiõe dicit Are.dato ꝙ nõ ſequa
tur vtilitas pſcriptionis:tñ ſequũtur alie vtilitates:ſcʒ pp ac
quiſitionẽ fructuũ:vt ſtatim.j.dicaʒ in iij.q.Bar.itẽ vt poſſit
ꝓpria authoritate repellere occupãtẽ.l.iij.§.eũ igiꝛ.⁊ l.qui
poſſeſſionẽ.⁊ vtrobiqʒ gl.j.d vi ⁊ vi arma.⁊.l.clã poſſidere.§.
fin.j.e.itẽ rõne interdictivl alterꝰ cõmodi poſſeſſionis.l.j.in
fin.j.vti poſ.niſi dicas defẽdẽdo Bar.ꝙ tex.ibi dr̃ vtiliꝰ i cõ
paratiuo:vnde cũ maior ſit vtilitas preſcriptionis q̃ alie illos
ibi cõſideret tex.¶ Scdo ⁊ fortiꝰ viget tex.in l.q fundũ i pri.
cũ gl.j.p emptore,vbi poſt dſertionẽ fundi factã a ſeruis cõ
iungitur poſſeſſio defuncti cũ poſſeſſione hr̃dis ad preſcribẽ
dũ,ſed heres habebat ſolũ ciuilẽ:ergo ibi ẽ tex.ꝙ ſolũ ciuilis
cauſet preſcriptionẽ.Et illũ tex.ẽt allegat ad hoc Bart.in l.
j.§.p ſeruũ q in fuga,ſ.eo.⁊ ſemp Bar.facit de illo tex.ma
gnũ capital.¶ Sed defendendo diſputatiue,vt dixi opi. Ia
co.bu.Ad iſtũ tex. rñdetur dupliciter.primo ꝙ loquatur de
preſcriptione iã cepta perficienda.Et illa facilius perficitur
quã de nouo inchoetur:vt dixi ẽt.ſ.Secũdo ⁊ notabiliꝰ rñde
tur,ꝙ ibi eſt hereditas iacens que perficit illã preſcriptionẽ i
choatã a defuncto,vt.l.ceptã.j.tit.j.Non aũt eſt ipſe heres q
nondum apprehenderat poſſeſſionẽ tpe quo ſerui deſerue
runt illũ fundũ.Quicquid ibi dicat gl.iſtud ſatis colligiꝛ ex.
l.precedenti.in fi.vbi fuit dictũ ꝙ preſcriptio a teſtatore ce
pta eo mõ pficitur,dato quod heres nõdũ actualẽ poſſeſſio
nẽ apprehenderat.eo qꝛ hereditas vſucapionẽ vl̃ preſcriptio
nem inchoatã bene perficit.d.l.ceptã.Modo in l.ſequenti.ſ.i
d.l.qui fundũ. in pri.ponitur alius caſus magis dubitabilis
quãdo cepta erat preſcriptio fundi per dñm qui habebat ſer
uos in heredita,p quos retinebat illũ fũdũ:⁊ illi ſerui mor
tuo teſtatore receſſerant de poſſeſſione illius fundi,aut hr̃di
tas perficiet talẽ preſcriptionem:decidit ibi text.ꝙ ſic nõ aũt
decidit qꝛ ciuiliter ipſe hr̃s illum fundũ poſſideret vt ibi vult
gl.Et iſta diſputatiue ſint dicta non recedas tamen a cõmu
ni ſententia.Et ita eſt expedita tertia ⁊ vltima cõcluſio Bar.
33 ⁊ ſic prima eius qõ.¶ † Scdo querit Bar.an corporalis poſ
ſeſſio ſit ſufficiens ad vſucapionem vel preſcriptionẽ,⁊ tʒ qd
non,per rationem de qua hic per eũ ⁊ cũ Bar.trãſeũt indif
ferenter oẽs nemo aliquid addit.Tu aduerte circa fundamẽ
tum Bar.qꝛ ille qui iuit ad nũdinas erat dñs.Ergo ipſe non
põt vſucapere.l.ſequitur.§.lana.j.d vſucap.ꝑut arguit bar.
⁊ gl.Bar.⁊ oẽs i d.l.j.in gl.magna ad fi.C.d ſer. fugi.loquiꝛ
expſſe in dño abſẽte q retinet ciuilẽ aĩo.Et ſi tu diceres dato
ꝙ ille abſens qui iuit ad nundinas eſſet dñs.certe militat rõ
Bar.qꝛ ex quo ille erat dominus,ingreſſus poſſeſſionẽ ex cor
porali, nõ põt vſucapere.qꝛ ſic duo eſſent dñi qꝛ dico ꝙ pre
ſcribens occidit dominiũ cui aduerſaꝛ ſm gl. in §.precedẽti.i
verſ.poſſideo.in fi.vbi dixi,⁊ expreſſe Bart.ſ.in precedenti
qõne.Ergo non eſſent duo dñi effectualiter.ex quo ſecũdus p
ſcribens perimit dominiũ primi.Unde ſcdo videreꝛ poſſe di
ci Bar.preſupponere ꝙ in l.ſi id qd.j.e.allegata per euʒ ab
ſens qui poſſidebat ciuiliter non erat dominus ſed vſucapie
bat vt probaꝛ ex illo tex.in vſi.vtiliꝰ.cũ vtilitas principaliter
ſit in vſucapione,⁊ ita expreſſe Bar.inducit illũ tex.in pcedẽ
ti qõne circa fi.Iſto mõ intelligendo militaret rõ Bar.quod
duo vſucaperent.Sed caue qꝛ ꝯ hoc videꝛ dari bona inſtã
tia.⁊ ſic ꝙ poſſint dari ciuiles in eadẽ re,vna vt dixi in pſẽ
to ad nũdinas qui nõ erat dñs ſed vſucapiebat,⁊ ſic habebat
ciuilẽ.Alia i bone fidei poſſeſſore q illũ fũdũ bona fide emi
nã poſſidet naturaliter ⁊ ciuiliter ſm Bar.in ſeq.qõne i fi.vbi
dicã.Et ſic nõ loquor in occupante nec in corporali poſſeſſo
re quẽ cõſtat iniuſte poſſidere:ſed loquor i bone fidei poſſeſſo
34 re.¶ † Tertio querit Bar.q̃ poſſeſſio ſit illa que ẽ acquiſitio
a nis fructuũ:ᵃ⁊ cõcludit cũ gl.hic ꝙ eſt ſola ciuilis.⁊ de hoc di
cit ſe dare tex.in l.ſi fur.alias ẽ.§.ſub .l.arboribꝰ .ſ.d vſufr.
Sed caue qꝛ ille tex.loquiꝛ in ciuiliter poſſidẽte q ẽt eſt dñs
ſic loquiꝛ in ꝓprietario,non aũt ꝓbaꝛ ꝙ ciuiliter poſſidens q
nõ eſt dominus,faciat fructꝰ ſuos.Unde cũ ille text.loquaꝛ in
ciuiliter poſſidẽte q eſt dñs.certe videꝛ potius acqrere fructꝰ
ratione dñij.l.fructꝰ.ſ.de rei vendica. Bal.in c.j.q feud.da
re poſ.vnde iſta concluſio melius vr̃ probari in l.q ſcit.§ in a
lieno.ſ.de vſur.allegata in gl.nã ibi vnꝰ tertiꝰ coluit fructꝰ
⁊ ſeminauit ⁊ fructus collegit: ergo hʒ naturalem poſſeſſio
nem,vt et

nē,vt eſt glo.not.in l.iij.C.ſini.regū.Alius bone fidei poſſeſ-
ſoꝛ exiſtēs ex fundū dr̄ habere ciuilē.clā poſſidere.§.qui ad
nūdinas.ſ.eo.Et tn̄ facit fructus ſuos.Ergo ibi pbat ꝙ ſola
ciuilis eſt cauſa acquiſitionis fructuum.¶ Sed tu diligēter
attende.an.d.§.in alieno.probet iſtā cōmunē concluſionē.Et
primo conſidera qḋ text.ibi non aperit qs fuerit;ille qui co-
luit fundū ſeminauit ⁊ fructus recollegit.An fuerit vnꝰ ter-
tius an vero ipſe bone fidei poſſeſſoꝛ.⁊ text.ibi impersonalit̄
loquitur in alieno fundo quē Titius bona fide mercatus eſt
frumentē ſeuit.Pōdera illud verbū impersonale frumentū
ſeuit,⁊ ſic non aperit an tertius an ipſe bone fidei poſſeſſoꝛ:⁊
ſi intelligamus ꝙ bone fidei poſſeſſoꝛ eſt ille q̄ ſeminauit fru
mētū alienum,ꝓut ibi videnť probare aliqua ſequētia verba
tex.ille text.nihil faceret pro cōmuni,lʒ ī verſic.bone fidei di
cata quolibet ſati.Scḋo dato ꝙ ibi tertius coluit ſeminauit,
⁊ fructus collegit ꝑ hoc ille tertius haberet naturalē poſſeſ-
ſionē nō vr̄ bona illatio:q2 eſto ꝙ aliquis ſeminauerit fundū
⁊ fructus collegerit:⁊ tn̄ ego nō amiſerim poſſeſſionē natura
lē,puta ſi hoc fecit me exiſtēte in fundo vel etiā ex,ſed fundus
erat in ꝯſpectu vel de proximo poterā ingredi,quo caſu poſ-
ſeſſio naturalis nō amittiť,vt eſt gl.in l.j.in princ.in gl.j.ſ.e.
Ergo nō bene apparet in illo tex.ꝙ ſola ciuili acquiranť fru
ctꝰ.cū nō ꝯcludat neceſſario in illo tex.qḋ bone fidei poſſeſ-
ſoꝛ nō haberet ēt naturalē.Unde tu potes inducere illū tex.
alio modo ꝓ ꝯcluſione.gl.Bart.⁊ doc.dum ibi equiparat ac
quiſitionē fructuū his que ſerui ex opis ſuis acquirunt.Sʒ
ex operis ſerui quē dn̄s ciuiliter tantū poſſidet dn̄s acquirit.
l.ſi cui.§.licet.ſ.de libe.cau.⁊.l.j.§.ꝑ ſeruū qui in fuga.ſ.eo.
Ergo.e.modo poterūt acquiri fructus ratiōe ſolius ciuilis.
35 ¶ †Secundo aduerte inquantū oēs circa dictū.§.in alieno.
volunt ꝙ bone fidei poſſeſſoꝛ ciuiliter poſſideat,⁊ Bar.in fin.
huius queſtionis dicit ꝙ bone fidei poſſeſſoꝛ exiſtēs extra fū
dū ciuiliter poſſideat,⁊ qḋ iſta ciuilis cauſet acquiſitionē fru
ctuū,Dato hoc pro vero,videť reſultare incōuentēs de quo ī
tex.ꝙ ponit Bar.in precedenti queſtiōe ꝙ duo ciuiliter poſ-
ſideāt eādē rē inſolidum.eo.tēpoꝛe.Nā primus nō dico dn̄s
ſed bone fidei poſſeſſoꝛ qui ſe abſentauit,⁊ iuit ad nudinas re
tinet ciuilē poſſeſſionē animo,ꝓut loquiť Bar.ſ.in preceden
ti q̄ſtiōe.Pone ꝙ eo abſente ⁊ ſic ciuiliť poſſidēte aliq̄s emat
bona fide a non dn̄o eandē rem,⁊ iſte ſecundus bone fidei poſ
ſeſſoꝛ ſe abſentet ipſe etiā ciuiliter poſſidet ſm Barto.⁊ oēs
hic:ergo erunt duo ciuiliter inſolidū eādē rem poſſidentes.
¶ Nec obſtat ſi ſubtiliter diceres qḋ donec primus abſens
retinet ciuilē animo,⁊ ſic ſaltē vſq; ad.x.annos quibꝰ cauſať
obliuio,nō pōt ſecūdus ciuiliter poſſidere,per gl.no.in l.j.in
gl.magna in fi.vbi dixit.C.ḋ ſer.fugi.cū ſuis ꝯcord.Q2 dico
ꝙ illa gl.procedit in vero domino q̄ iuit ad nūdinas ⁊ alius ē
ingreſſus poſſeſſionē domini abſentis:tunc iſte ingreſſus poſ
ſidet naturaliter tantū ⁊ iniuſtē.l.clā poſſidere.§.qui ad nū
dinas.ſ.eo.⁊ tunc bene verū eſť ꝙ lapſo decēnio illa corpora-
lis trahit ad ſe ciuilē,vt dicit gl.no.in l.ſʒ ⁊ ſi nolit.ſ.e.expreſ-
ſe Bar.hic in penul.col.in fi.Sed nos nō ſumus in iſtis ter-
minis non enim loquimur primo in dn̄o qui iuit ad nūdinas
ꝓut loquiť gl.d.l.j.C.de ſer.fugi.ſed loquimur ī eo qui vſu
capiebat:ergo nō erat dn̄s,prout loquitur Bar.ij.q.precedē
ti.Deinde nos nō loquitur in eo qui apprehendit poſſeſſionē
abſentis iniuſte,⁊ ſic hʒ ſolū corporalem,ſed loquimur ī bone
fidei poſſeſſore q2 bona fide ⁊ titulo acquiſiuit illum fundū.
quo caſu ſtatim acquirit dominiū ⁊ publicianam,⁊ ſic vſuca-
piendi cōditionē,toto titulo.ff.de publicia.⁊ §.ſed iſte inſti.
de actio.⁊ iſte bōe fidei poſſeſſoꝛ ſi exeat fundū ⁊ vadat ī par
tes remotas poſſidet tn̄ ciuiliter ſm Bar.⁊ oēs hic:ergo ī ſoli
dū eandē in rē ciuiliter poſſident.Quāuis gl.magna hic cir-
ca fi.velit qḋ ſi ſunt duo bone fidei poſſeſſores qui.eo.tp̄e vel
diuerſis eandē rē bona fide poſſideant ꝙ non poſſunt ambo
36 ciuiliter poſſidere.ibidē ſuper illa gl.dicet.¶ †Ultra Bar.
⁊ duos tex.ſuperiꝰ allegatos iſta cōcluſio gl.⁊ doct.poteſt bn̄
cōprobari.Nam vſucapio ⁊ acquiſitio fructuū equiparātur.
l.ſi ego.§.partꝰ.de publica.Sed ciuilis ſola cauſat vſucapio
nē prout vidimus.ſ.j.q.ergo ciuilis ſola dʒ cauſare acquiſi-
tionē fructuū.Imo fortiꝰ ⁊ ſtrictius inducit Are.hic.nā dif-
ficilius ꝓcedit vſucapio q̄ʒ acquiſitio fructuum.Iſtud aſſum-
37 ptū probat:†q2 erroꝛ iuris impedit vſucapionē.⁊ tn̄ non im-
pedit acquiſitionē fructuū.glo.in l.ſi fur.§.j.ſ.tit.j.⁊ in l.ſʒ ⁊
ſi lege.§.ſcire.ſ.de peti.here.⁊ ibi Bar.aſſignat rationē dif-
ferentie,ſed ex ſola ciuili procedit vſucapio,vt dixi,ergo for
tius acquiſitio fructuū.Pro iſto aſſumpto Aret.adde bonū
tex.qui ita arguit in l.bone fidei.in princip.ſ.tit.j.⁊ gl.no.in
ij.⁊ ibi Bal.C.ſi q̄s igno.rē mino.eme.ſʒ caue q2 iſta rō Are-
ti.pōt retoꝛqueri ad oppoſitum qḋ imo difficilius procedat
38 acq̄ſitio fructuū quā vſucapio.†Nam ad vſucapionē ſufficit
de iure ciuili ab initio bona fides,⁊ male poſtea ſuperueniēs
a nō interrūpit ª vſucapionē.l.vnica.C.de vſucap.transfoꝛ.Et
tn̄ in fructibus male fides ſiue ab initio ſiue poſtfacto ſuper-
ueniat.ſemper impedit acquiſitionē fructuū.l.ſʒ ⁊ ſi lege.§.de
eo autem.ſ.de peti.here.⁊ ibi Bar.relinquit cogitandum ḋ
rōne diuerſitatis.Tu potes dicere qḋ ratio diuerſitatis ſit,
q2 in acquiſitione fructuū non requiriť titulus,ſed ſufficit qḋ
abſit mala fides ſm Bar.in d.l.ſi lege.§.ſcire aūt Bal.ī l.j.ī
ij.col.C.de vſufr.lega.⁊ ſufficit ſolū habere bonam fidē que
cauſat acquiſitionē fructuū.Ergo apparet ꝙ hʒ debilius ius
q̄ʒ preſcribens qui hʒ ⁊ titulū ⁊ bona fidē:vnde mirū ſi ma-
la fides ſuperueniens impediat acquiſitionem fructuum:ſed
39 non vſucapionem.vnde dic†qḋ ſe habent vt excedentia ⁊ ex-
ceſſa.prout habes ḋ hoc tex.no.q hoc oſtēdit in l.bone.ī fidei.
40 in prin.iuncto verſi.in ꝯtrariū queritur.ſ.titu.j.¶ † Ultimo ī
quantum Bar.circa.§.ſi quis a non dominio.inſti.de re.di-
ui.vbi tex.aſſignat rationē quare bone fidei poſſeſſoꝛ faciat
fructus ſuos.⁊ dicit propter culturā ⁊ curā.Iſta rō per ſe nō
vr̄ ſufficiēs per tex.in d.l.qui ſcit.§.in alieno.ſ.de vſur.dum
ibi dicit tex.q2 in percipiendis fructibus magis inſpiciť ius
loci ex quo pcipiunť q̄ʒ ius ſeminis ex quo oꝛiūtur.iō Bar.
cōiungit aliā rōnē:q2 bone fidei poſſeſſoꝛ naturaliter ⁊ ciuiliť
poſſidet.§.in alieno.¶ Adde ꝙ aliam rōnē quare bone fidei
poſſeſſoꝛ faciat fructus ſuos aſſignat tex.in l.bone fidei.ī pri.
ſ.ti.j.non quidē propter ſolā curā ⁊ culturā:q2 non ſolū eos q
diligētia ⁊ opera eius peruenerūt,ſed oēs fructus acquirit.
Sed etiam q2 quo ad fructus bone fidei poſſeſſoꝛ loco domi
ni pene eſt.⁊ ſic ratione dominij.l.fructus.⁊ ibi Bart.ſ.ḋ rei
vē.ergo ñ ratiōe ciuilis.Et ratione dominij etiā aſſignat tex.
in d.l.qui ſcit.§.in alieno.in fi.ſ.de vſur.⁊ ſic ēt vtraq; ratio
Bart.ſimul iuncta nō videť de per ſe poſſe ſtare,niſi etiā illa
alia iungatur.Nec eſt incōueniēs multe rationes finales mi
litent ad cauſandū vnā diſpoſitionē.§.affinitatis.cū gl.inſti.ḋ
nup.l.ſi vētri.§.in bonis ſimili.ſ.de priuile.credi.Et ita ha-
bes expeditas oēs.iij.q.Bar.¶ Capio gl.primā magnā quā
diuide in tres partes principales in prima continuat iſtū.§.
ad precedentē.Et iſta eſt clara.in ſecūda late diſputat de qua
poſſeſſione loquatur iſte.§.⁊ refert quatuoꝛ opi.in iij.⁊ vlt.ꝑ
pe fi.foꝛmat vnā q̄ōnē.ī ſcḋo ibi ⁊ nota ꝙ roge.tertia ⁊ vlti.ꝑ
pe.fi.ibi,ſʒ qd ſi ille.Rurſus ſcḋa pars pncipalis ſubdiuiť ī
vij.In prima timore ꝯtrij q ſtatim foꝛmabo poniť prima opi.
Ro.⁊ Place.In ſcḋa reprobatio Ioānis.In tertia opinio.
alioꝛū.In quarta eoꝛū reprobatio effectualiter ꝑ tria funda
mēta.In q̄ta poniť opi.Marti.⁊ alia quarta rō ꝯ pceden-
tē opi.In ſexta opniť vera opi.ſol.In ſeptima ⁊ vlti.ꝯ illam
gl.opponit ⁊ ſoluit.ſcḋa ibi,ſʒ Io.dixit tertia ibi alij dicunt in
diſtincte.quarta ibi,ſʒ ſm Ioā.nā ſequiť.q̄nta,ibi,ꝙ Mar.dr̄
admiſiſſe.ſexta ibi,dic ergo ſm Ioan.vij.⁊ vlti.eſt ibi,ſed ꝯ.j.
vti.poſſide.In prima parte huius ſecunde partis principalʒ
oppone plenius q̄ʒ Bar.ꝙ iſte.§.nō poſſit ꝓcedere nec in ci-
uili poſſeſſione nec ēt in naturali.⁊ ſic nullo mō.⁊ ꝙ in ciuili
nō ꝓcedat aſſume oppoſitionē Bar.ceſſante rōne legis ceſſať
eiꝰ diſpoſitio.l.adigere.§.q̄uis.ſ.de iur.patron.c.cū ceſſāte.
de appel.Sʒ rō huiꝰ.§.ꝓcedit in naturali.ergo nō hʒ locum
ciuili:q2 ergo poſſum ita habere animū poſſidēdi inſolidū ſi
cut ⁊ tu:ꝙ aūt iſte.§.non poſſit ꝓcedere ēt in naturali poſſeſ-
ſione opponiť ſic.Nā poſſeſſio naturalis acquiriť ꝑ aſpectum
occuloꝛū.l.j.§.ſi iuſſerī.ſ.eo.l.ꝙ meo.§.vēditoꝛē.ſ.e.ergo.
duo aſpiciētes eādē rē poſſidēt naturaliter inſolidū ⁊ iſtud ē
41 ꝙ adducit Bar.ſ.circa.iij.opi.Marti.relatā in glo.¶ †In
ſcḋa parte ſecūde partis principalis inquātū gl.ſm Ioā.te-
net creditoꝛē omnino poſſidere rē pignoratā,⁊ ſic naturaliť ⁊
ciuiliter,debitoꝛē aūt nullo mō.Dic melius ꝙ debitoꝛ poſſi-
det rē pignoratā ciuiliter quo ad duos effectus,ſcʒ q̊ ad effec
tū vſucapionis ⁊ acq̄ſitiōis fructuū.d.l.j.§.ꝑ ſeruū corporali
ter.ſ.e.Sʒ creditoꝛ poſſidet ciuiliť quo ad alios effectus.l.ſi
de eo.in princ.⁊ ibi Bar.not.ſ.e.Et ſic ambo poſſidēt eādē
rē ciuiliter.ſed diuerſis reſpectibus ⁊ ad diuerſos effectꝰ,nec
dicas ꝙ Bar.teneat iſtā gl.in hoc:nā bn̄ eā recita.Sʒ poſtea
de veritate ſe remittit ad gl.melius examinantē iſtū paſſū in
42 l.cū notiſſimi.C.de preſcrip.xxx.ano.†Simile in bone fidei
poſſeſſoꝛe qui exiſtens extra fundū poſſidet ciuiliter rōne qua
ſi dn̄ij.l.q ſcit.§.in alieno.ſ.de vſur.Bar.ſ.in iij.q.Et verus
dn̄s eiuſdē fundi ſe abſentās qui ſimiliter poſſidet ciuiliť eū-
dem fundū,ſʒ rōne veri dn̄ij.l.clam poſſidere.§.fina.⁊ ſi id ꝙ
§.ſi.j.e.Et ſic duo poſſident ciuiliter eandē rē diuerſis reſpe
ctibꝰ,⁊ ad diuerſos effectꝰ.⁊ circa hoc vide ꝙ fortius dixi.ſ.ī
43 iij.q.Bar.⁊ etiā in ſecūda.¶ †Secundo dum gloſ.de mari
to ⁊ muliere dicit ꝙ mulier nullo modo poſſidet,ſed maritus

ª ¶ Non interrumpit.Add doc.i.c.cū nō liceat.⁊ i c.ſi diligenti.de preſcrip.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

per l.pōpo.§.in dotē.⁊ ibi gl.j.e.caue.qꝛ in oppoſitū vr̄ refragari tex.allegat' in.gl.in l.ſciendū.§.ſi fundus.ſ.q ſatiſ.cog. vbi tex.dt,tam vxoꝛ quam maritus eiuſdē fundi in dotē dati poſſeſſoꝛes intelliguntur,ſiue intelligas tex.de naturali ſiue de ciuili tex.ille vult ꝙ ambo poſſideāt eundē fundū inſoliduʒ: ſed reſponde quod ambo intelliguntur poſſidere,quo ad cauendū ſatiſdationē de iudicio ſiſti,de qua loquit̄ illa.l.⁊ ille titulus.Et ita etiā reſpōdet gl.hic rō,qꝛ ceſſat preſumptio fuge ex quo ambo habēt fundū dotalē in loco:ſed quo ad alia, ſol'
44 maritus poſſidet.¶ †Tertio diligēter aduerte inquātū glo. formaliter ſubdit ſm̄ Joan.Itē feudatarius emphyteuta q̄s dixit Rogeri' habere ciuilē ratione iuris quod habent i re. Joā.dixit nullā ciuilem habere.ſed naturalē tm̄ Iſta ſunt formalia verba gl.Bart.⁊ oēs trāſeunt cū gl.¶ Ego valde admiroꝛ,qꝛ gl.⁊ omnes male ⁊ inaduertenter loquunt̄,⁊ multuʒ equiuocarunt in v̄bis Roge.Nā Roge.dixit meraʒ veritatē,
45 †qȯ emphyteuta ⁊ feudatarius habent ciuilē rationē iuris ꝙ habent in re:qꝛ habēt quaſi poſſeſſionē naturalem et ciuilem in iure feudali vel emphyteutico,vt eſt gl.ait pretoꝛ.§.itē ei. ſ.ex quib.cau.maio.⁊ gl.in l.ſi plures.§.detectum.ſ.de vi ⁊ vi arma.Bar.met in l.naturaliter.in prin.ſ.eo.⁊ dixi.ſ.in j. q.Bar.Bene verum eſt quod ipſum fundum poſſident naturaliter tm̄.ita loquit̄ dicta lex naturaliter:⁊ hoc reſpectu habēt interdictū vnde vi ⁊ vti poſſidetis vt ſeqt̄ in gl.Reſp.ergo ipſius rei ſeu feudi emphyteutici vel feudalis:ſolus dn̄s habet ciuilē poſſeſſionē ⁊ ipſe naturalē,ſed ratione iuris qȯ habēt in re,ꝓut formaliter refert Joā.Ro.habēt q̄ſi poſſeſſionē ciuilē ⁊ naturalē vt dixi nec propter hec duo dicuntur eandem rem ciuiliter inſolidum poſſidere prout glo.dicit ſʒ Jo.⁊ pro certo male.Et vt dixi,miroꝛ quod ſcribentes nō aduertāt,qꝛ bene verū eſt qȯ in ipſo fundo emphyteutico vl' feudali dominus hʒ ciuilē ⁊ ipſi naturalē vt dixi,ſed reſpectu q̄ſi poſſeſſionis iuris,ipſi poſſident ciuiliter,⁊ ſic in diuerſis rebus ⁊ ſpeciebus:⁊ ſic omnino ceſſat reprobatio ſm̄ gloſſ.Jo. que gl.pro certo equiuocauit ſuper opiniōe Roge.qꝛ Roge. loquitur de iure ⁊ gl.loquit̄ d̄ feudo.Bene.verū eſt,qȯ habēt quaſi poſſeſſione iſtoꝛū iuriū propter ipſam rem quam naturaliter poſſident,vt declarat Bar.in l.ſi quis in tantā.in penul.col.vnde vi.⁊ iſta eſt pura ⁊ mera veritas.Concluſionem
46 †tn̄ gl.⁊ Joā.ꝙ emphyteuta vaſallus ⁊ ſimiles non poſſidēt ciuiliter ipſam.rem,confirmat Bar.qꝛ ſequeretur ꝙ qlibet coꝛum faceret fructus ſuos quod eſſe non dʒ.Sed ꝓfecto iſta ratio eſt fragilis,qꝛ emphyteuta dato quod haberet ciuilem ideo ſolus facit fructus ſuos qꝛ illos percipit de voluntate directi domini.patet qꝛ ſimplex colonus qui nullam hʒ poſſeſſionē ſed ſimplicem detentationem,tamen qꝛ voluntate domini ꝑcipit facit fructus ſuos.l.ſi ſeruus la.ij.§.locaui.ſ.de
47 fur.⁊ l.ſi merces.§.vis maioꝛ.ſ.loca.¶ †Item inquantum vult gl.ꝙ emphyteuta vaſallus ⁊ ſimiles d.cant̄ naturaliter poſſidere ipſum fundū gl.bn̄ dicit per.l.naturaliter.in p̄nc.ſ. e.Idē tʒ gl.in l.ſi vt certo.§.duobus vehiculū.ſ.commoda. cū cōcoꝛdā.allegatis ꝑ Bar.hic idem tenet Bar.in l.ij.C.d̄
48 iure emphy.⁊ ibidē Bal.in ij.col.Jmo foꝛtius etiam †cōductoꝛ ad longum tp̄s dꝛ naturaliter poſſidere,ſm̄ gl.in d.§.facit tex.cū gl.in l.ſi quis ante.ſ.Facit ratio:qꝛ talis conductoꝛ ad logū tp̄s dicit̄ habere vtile dominiū in re conducta ad longū tempus,ſicut emphteuta.l.j.§.quod autem.ſ.de ſuperfi.l.j. in fi.cū.ſeq.ſ.ſi ager.vectiga.vel emphyt.peta.Ergo ſimilit̄
49 debet habere naturalem poſſeſſionem.¶ †In tertia parte ſecūde partis principalis:dum gl.ponit aliā opi.mirabilem alioꝛum:qȯ duo poſſint indiſtincte in quolibet caſu ciuiliter inſolidū poſſidere lʒ nō naturaliter.Bal.⁊ Joānes reprobāt per.l.cū heredes.§.fi.ſ.eo.vbi liber homo nō pōt ſciēter poſſideri propter impedimentū rei,ita qn̄ res nō vacat ſʒ ab alō ciuiliter poſſidetur.Cōfirmat Bar.qꝛ impedimētū rei ⁊ cauſe equiparantur.allegat.§.j.ſ.e.l.⁊ l.cū vnus.§.fi.cū l.ſeq.ſ. de bo.autho.iudi.poſ.Credo qȯ voluit inducere hoc mō qꝛ ſicut incertitudo ⁊ ſi cā impedit acquiſitionem poſſeſſionis ſic impedimentum rei qꝛ nō poſſit pedibus calcari eo qꝛ ſit inundata mari.¶ †In quinta parte huius ſecunde partis dū gl.refert tertiā opi.Marti.caue qꝛ ſi opi.Martini eſſet ꝓut eā ſimplicit̄ refert gl.ſcilicet duos poſſe naturaliter inſolidū poſſidere:eſſet fatua:qꝛ eſſet de directo ꝯ iſtū tex.Sʒ Martinus intellexit de ficta naturali quod patet continuando cū verbis proxime precedentibus in glo.duʒ dicit ſi ambo ex eamus de fundo ⁊ ſimul in ꝯſpectu ⁊ ſic loquit̄ in naturali ficta per aſpectum oculoꝛū.Et quod iſta ſit mens Martini patet, qꝛ glo.dicit qȯ Martinus dꝛ admiſiſſe illud relatiuum quod eſt relatiuū ꝓxime p̄cedentium,⁊ tunc Bart.bene non ꝓbat qꝛ naturalis poſſeſſio acquiritur per aſpectū oculoꝛū.Et ſic

duo aſpicientes poſſiderēt naturaliter:ſʒ Bar.reprobat ⁊ bn̄, preſertim qꝛ ſi vere non poſſunt duo naturaliter inſolidū poſ-
51 ſidere:ergo nec ficte vt hoc tex.¶ †Itē inquantū gl.in iſta quarta parte vult,ꝙ ſi plures bona fide ab aliquo tertio emerint vno tp̄e vel diuerſis fundū eius qui iui ad nūdinas:ꝙ nō poſſident ciuiliter ſi exeant fundū qꝛ ſequeretur inconueniens qȯ ciuili plures vſucaperent.Et ſic efficerent̄ domini eiuſdē rei inſolidū.cōtra.l.ſi vt certo.§.ſi duobus vehiculū.ſ.commo.⁊ l.hr̄editate.§.pater.ſ.d̄ caſtrē.pecu.Itē plures facerēt fruct' ſuos inſolidū ꝙ eſt impoſſibile.Cū gl.Bar.⁊ oēs tenēt.Si ita teneam' vr̄ ceſſare difficultas quam noui.ſ.in.iij.q.Bar.vbi Bar.vult,ꝙ bonefidei poſſeſſoꝛ exiſtens extra fundū poſſidet ciuiliter:⁊ idem Bar.in.ij.q.precedēti tenet quod ille qui iuit ad nundinas poſſidebat fundū ciuiliter ⁊ ſic vſucapiebat.per l.id quod.§.fi.ad fin.in verbo vtilius,ſ.eo.Ergo duo poſſidebāt eundē feudū ciuiliter.Itē vltra iſtos duos dn̄s verus fundi q erat abſens,ēt ciuiliter poſſidebat animo eundē funduʒ. Ergo ſunt tres ciuiliter eundē fundū inſolidū poſſidentes.Si teneamus iſtā cōcluſionem gl.⁊ doct.videtur difficultas ceſſare:qꝛ ceſſaret dictus concurſus ciuilium poſſeſſionū.¶ Sed aduerte quod donec verus dominus perdiderit ſuā ciuilem vel ex eo quod ſuſpicet̄ ſe poſſe repelli,iuxta l.clam poſſidere. §.fi.⁊.l.ſed.⁊.l.ſi id quod.§.fin.ſ.eod.⁊.§.ſi quis nunciet.ſ.ca
52 l.vel ex eo †ꝙ ſit lapſum decenniū per qȯ cauſat̄ obliuio ciuilis.ſm̄ gl.no.in.d.l.j.in glo.magna ad fi.cū cōcoꝛ.C.de ſer fugiti.Interim non poterit alius ciuiliter poſſidere ⁊ ſic nec vſucapere nec fructus ſu' facere.Poſtea aūt ſic ⁊ tunc quis ſibi vſuceperit primū dominiū perimit ⁊ occidit,ſm̄ gl.in.§.precedenti.in verbo poſſideo.ad fi.vbi dici.⁊ Bar.ſ.in.j.q.Et ſic non erunt duo effectualiter domini.ſed tantum ille qui vſucceperit.¶ Quantū vero ad ipſos bone fidei poſſeſſoꝛes gl.hic dt ꝙ ſiue diuerſis tp̄ibus ſiue eodē emerint,non poſſidebunt ciuiliter nec vſucapient.Lʒ cū gloſ.oēs tranſeant,tamen credo quod ille cui prius fuit res tradita,⁊ ſic qui prius poſſedit,⁊ habeat ciuilē ⁊ vſucapiat.per tex.clarum in.l.ſiue aūt. §.ſi duobus.ſ.de publicia.⁊ ſi eodē tp̄e a diuerſis non dominis emerint melioꝛ eſt cōditio poſſidentis,vt ibi eſt tex.qꝛ cum impoſſibile ſit ambos naturaliter ſimul poſſidere vt hoc tex. Jmo foꝛtius tenet Aret.hic in pe.colum.ad fin.⁊ vlt.quod ſi duo emerent eādē rē eodē tp̄e a diuerſis nō dominis bona fide ꝙ eſſent duo quaſi domini inſolidum,⁊ cōpeteret duplex publiciana:qꝛ alias non eſſet par cauſa ſi quaſi dominium non eſſet penes ambos,⁊ vtriqʒ non competeret publicia.ꝑ.l.ſiue aūt.§.ſi duob'.Profecto ſi eſſet verū eſſet valde nota.Et eſſet magna limitatio ad regulā que hʒ ꝙ duo dn̄ia non poſſunt cōcurrere in eadē re inſoliduʒ.d.l.ſi certo.§.ſi duobus vehi-
53 culum †Limitat̄ in quaſi dn̄io:qꝛ duo quaſi dominia eiuſdem rei poſſunt eſſe penes duos inſolidū.ita ſingularit̄ tenet Are. hic.Alij nō tāgūt vltra euʒ.Tu potes confirmare:qꝛ licet dominiū nō poſſit haberi e plurib' cauſis diuerſo tp̄e cōcurrentib', vt in.§.prece.tn̄ quaſi dn̄ium,⁊ ſic publiciana pōt haberi ex plurib' cauſis ꝓut tenet Bar.in.d.§.p̄cedēti.ad fi.vbi dixi. ¶ Ego nullatenus puto verū eſſe illud quod tenet Are.qꝛ in exēplo.ſ.poſito ſit duplex quaſi.dn̄iū inſolidū penes duos ⁊ vtriqʒ cōpetat publiciana.Qꝛ ſi vtriqʒ cōpeteret publiciana ergo vterqʒ vſucaperet:qꝛ iſta ſunt conuertibilia publicianā cōpetere.⁊ vſucapere.l.eum qui in prin.ſ.de publicia Bar. ſ.in.j.q.in duob' locis:ergo vterqʒ efficeretur dominus inſolidū ꝙ eſt impoſſibile.vt dixi.Itē vterqʒ facere fructus ſuos inſolidū,ꝙ eſt ēt īpoſſibile,vt hac gl.cū qua oēs tenent.¶ Sed aduerte,ꝙ qn̄ plures habēt titulū in vna re a diuerſis nō dominis bona fide,non omnes habent publicianam ⁊ ſic vſucapionem acquiſitionem fructuum:qꝛ ad hoc,vt alicui cōpetat publiciana,opoꝛtet quod ſibi tradat̄ poſſeſſio vacua que non ſit per aliū ciuiliter poſſeſſa,qꝛ ſi induceretur in poſſeſſionem non vacuam non poſſet vſucapere ergo nec publicianam habere.d.l.eū q.in princ.Nā opoꝛtet poſſeſſionem eſſe vacuam
54 ⁊ †ꝙ per alium poſſideatur ciuiliter ad hoc vt quis vſucapiat vel p̄ſcribat,vt eſt gl.not.in.d.l.j.in gl.magna ad fin.C.d̄ ſer. fugi.⁊ in.l.male agitur.cum cōcoꝛ.C.de preſcriptio.xxx.ann.
55 Et ita publiciana †ꝙ poſſeſſio debeat eſſe tradita vacua a ciuili.Iſta eſt communis cōcluſio Bar.⁊ oium.vbi videas in l.cum res.C.de probationi.Barto.in.l.celſus.ſ.tit.j.Joan.and.in addi.Spec.in titul.de cauſa poſſeſſ.⁊ ꝓprie.§.nunc videndum.in addtio.magna que incipit.In hoc eſt Bald.in l.eum qui.§.pretoꝛ.dominus Alexander.hic in vltima.columna,⁊ in conſilio.cxxx.v.volum.incip.viſa facti narratione.Et quando ābo aſſererent ciuiliter inſolidum poſſidere nulli appareret queſita poſſeſſio vacua a ciuili poſſeſſione alterius,ergo nulli coꝛum competeret preſcriptio nec acquiſitio fructuum

ſitio fructuū,ſm Bar.in d.l.Celſus.ꝛ in alijs locis.ſ.allega
tis licet Are.hic,quē retuli.ſ.velit cōtrariū,ꝛ male.Et ita ha
bes bene enucleatam iſtā materiā,alias inuolutā nec ꝑ alios
56 ſic fundamentaliter explicatā.¶†In ſexta parte,cōiter ap-
probat iſta vlti.opi.Jo.quā Bar.dicit eſſe verā ꝛ veriſſimaʒ
qꝫ iſte text.loquatur de vtraqꝫ poſſeſſione tam ciuili qꝫ natu
rali.eā tene.¶Extra iſtā partē gl.Bar.per viam queſtioneʒ
format duas oppoſitiones vnā ꝯ ciuilē poſſeſſionē quod duo
poſſint ciuiliter poſſidere.Aliaʒ ꝯ naturalem quod ſimiliter
57 duo poſſint naturaliter poſſidere.Prima opp.eſt de.l.alie-
na.§.ſi plures.ſ.de pig.act.ꝛ.l.ſi fundus.§.ſi duo.ſ.de pig.
vbi ſi pluribus creditoribus.ea.res fuerit pignorata,omniū
equalis ē cōditio:ergo oēs ciuilit̄ poſſidet.Reſpondet Bar.
iſtos plures creditores non poſſidere ciuiliter ꝓpter duo ab
ſurda que reſultarent.primo ꝑ fructus quos creditor facit
ſuos licet cōpenſentur in debitū principale.l.j.ꝛ ij.C.de pig.
act.Ergo duo vel plures facerent fructus ſuos inſolidū,qꝫ ē
impoſſibile vt hac gl.Scđo qꝛ creditor habet poteſtatē vēdē
di,ꝛ ſic ſi omnes venderent diuerſis perſonis,quilibet tranſ
ferret ciuilem,ꝛ vſucapiēdi conditionē,vnde deueniretur ad
inconueniēs qꝫ plures poſſent fieri domini inſolidū eiuſdē
rei.Preterea vltra Bar.creditur pōt dominiū rei pignora
te traſferre in alium ſeruate.ſolēnitate.l.C.ꝺ iure do.impe.
ꝛ ſic plures poſſent fieri domini inſolidū.cū Bart.tranſeunt
alij oēs īdifferenter.¶Tu aduerte quod ꝯ priā rōnē Bar.
fortiter facit.Nā fructus pignoris ſunt hypothecati credito
ri.tex.eſt in l.iij.C.in quib.cau.pig.taci.contraha.ergo ñ ſūt
ſui.l.neqꝫ pignꝰ.ĵ.ꝺ regu.iur.ꝛ.l.j.C.ꝺ pac.pig.†Nec obſtat
58 l.j.ꝛ ij.C.de pigno.act.alleg.ꝑ Bar.ꝛ l.C.de remiſ.pig.vbi.
fructus rei pignorate ipſo iure extenuāt debitū:qꝛ intelligit̄
fructibꝰ conſumptis.nā tunc eſtimatio in ſortem compenſa-
ta illam ipſo iure extenuat:qꝛ tunc fit compenſatio de quan-
titate ad quantitatem,ſecus ſi fructus extarent.d.l.iij.C.in
quib.cau.pig.taci.ꝯ.ita tenet Bar.ꝛ doc.in.d.l.j.C.de pig.
act.ꝛ in l.diuortio.§.ob donationem.ſ.ſolu.mat.Bal.in c.cū
ſuper.in vlti.col.de re iudi.niſi ſalues Bar.qñ fructus rei pi
gnorāte conſiſterent in pecunia,vt penſiones domorū:nā tūc
creditor faceret pecuniam ſuam,licet compenſaret in ſorteʒ.
59 ¶†Circa ſecūdam rationē Bar.dū dicit ſi plures credito-
res vēderent diuerſis perſonis quilibet traſferret vſucapiē-
di ꝯditionē.Iſtud non videt̄ bene dictū:qꝛ imo transferet do
miniū,vt eſt tex.inſti.qb.alie.licet vel ñ.in prin.Nec dicat qꝫ
Bart.loquat̄ qñ res aliena fuit pignorata quo caſu creditor
alienādo nō pōt traſferre dñiū ſʒ traſferre vſucapiēdi ꝯditio-
nē.Hoc nō videt̄ poſſe ſtare:qꝛ res aliena nō pōt pignorari.l.
aliena res.ff.de pigno.actio.ꝛ l.rē alienā cū gl.ff.de contrah.
emp.Salua Bal.qñ debitor habet quaſi dñiū,ꝛ ſic publicia-
nā ī re qꝫ pignorauit,vt eſt tex.in l.ſi ab eo.ſ.de pig.dixi ple
nius in l.j.§.ꝑ ſeruū corporaliter.ſ.eo.ꝛ ſic debitor tunc nō
60 hʒ dñiū nec ēt res eſt in totū aliena.¶†Scđo ꝑ viā queſtiōis
opponit Bar.ꝙ duo poſſunt naturaliter inſolidum eandem
rem poſſidere,per.l.fi.in fi.ff.vti poſſi.Et fatetur Bar.verū
qñ naturales poſſeſſiones ſunt diuerſe numero.ꝛ tendunt ad
diuerſum effectū,vt patet in poſſeſſiōe naturali quā hʒ vſura
rius in fundo,ꝛ in alia naturali quā hʒ vſufructuarius in eo.
fundo.Nam cū ſint diuerſe numero ꝛ diuerſi effectus,inſoli-
dū cōcurrūt,vt ibi.Et ita habes no.limitationē ad hunc text.
Cū Bar.tenēt Joā.de imo.Rap.cu.ꝛ do.Alex.hic ꝯriū te-
nēt Pau.de ca.ꝛ Are.hic:qꝛ alias eſſet abſurdū.ꝺ quo dixi ī
gl.ꝛ eſſet ꝯtra rationē iſtius tex.qꝛ ēt ex diuerſis iuribꝰ ꝛ cau
ſis duo naturaliter ꝛ vere nō poſſunt ſtare in eod.loco,vt ptʒ
ad ſenſum,vnde ꝙ ē impoſſibile per naturā etiā ē impoſſibile
61 de iure,vt hoc tex.†Itē vſurarius ꝛ vſufructuarius dicūtur
equaliter poſſidere nō aūt inſolidū.ꝛ ſic ſequunt̄ gl.in d.l.fi.
in fi.ĵ.vti.poſſ.ꝛ i l.vni.C.e.mouet̄ Pau.de ca.qꝛ lʒ vſufru-
ctuarius ſeparatīʒ habeat plus iuris qꝫ vſurarius:tñ ſi cōcur
rūt illud nō impedit quin equaliter poſſideāt.l.ſi finita.§.cū
aūt.ſ.de dam.infec.vbi.ſi ex pluribus creditoribus miſſis ī
poſſeſſionē vnus eſt creditor in parua ſumma alius ī magna:
tū ambo mittūt̄ equaliter ī poſſeſſionē ꝛ faciunt partes per cō
curſū:vñ licet vſus ſit incertꝰ ꝛ variabilis,pars tñ poſſeſſio-
nis erit certa.Sed caue qꝛ tex.in d.§.cum aūt.loquit̄ in miſ-
ſione ex primo ꝛ ſecūdo decreto que eſt apta ad acquiſitioneʒ
dominij.d.l ſi finita.§.iulianꝰ.Et ſic pōt reſultare abſurditas
ꝙ duo poſſint eſſe domini inſolidū cōtra.l.ſi vt certo.§.ſi duo
hꝰ vehiculū.ſ.cōmo.q̄ rō ceſſat hic ī vſurario ꝛ vſufructuario
vt hic ꝑ Bar.Et ita reſpondet do.Ale.ꝛ āte eū Bar.hic cir-
ca fin.Sʒ tu aduerte:qꝛ iſta ſolu.bñ ē quare ibi non poſſideat̄
qlibet in ſolidū,ſʒ nō tollit difficultatē,quare ibi incertitudo
ratiōe loci ꝛ quote reſpectu iuris creditorū nō impediat qn

poſſideant ꝓ parte indiuiſo ꝙ eſt directo ꝯ fundamētū Bar.
hic.Itē vltra Pau.de caſt.Adde ꝙ ipſemet Bar.alibi ſeqt̄
gl.in d.l.fi.ꝙ ibi equaliter poſſideat.Ita tʒ Barto.ſibi ꝯriꝰ
in l.ſi duo.in prin.in vlti.col.ĵ.vti.poſſi.Nec obſtat d.l.fi.in
fi.qꝛ licet dicat vſurario ꝛ vſufructuario dari interdictuʒ vti
poſſidetis,non ſequitur ergo inſolidum poſſident.Patʒ qꝛ ēt
ei qui poſſidet partē tm̄ in fundo,datur interdictū vti poſſide
tis.l.j.§.hoc interdictū locū hʒ.ĵ.vti poſſi.Itē ꝯ Bar.addu
cit Are.rōnē qꝫ dicit eſſe fortē.Nā tex.hic,ꝛ ī l.duo.ĵ.de ꝓcu
ra.dicūt ꝙ duo non poſſunt naturaliter poſſidere duabꝰ poſ-
ſeſſionibꝰ iuſtiꝰ:ſed ſʒ doctrinā Bar.hoc eſſet falſū qꝛ ſi duo
habeāt titulū ꝛ bonā fidē a diuerſis in eadē re:vnuſquiſqꝫ iſto
rū diceret habere diuerſū ius,id eſt quaſi dñiū,ꝛ ſic diuerſam
poſſeſſionē numero lʒ nō ſpecie:ꝛ ſic iſte concurſus admitte-
ret̄ ꝙ tñ vr̄ falſum.¶Sed tu defēdēdo Bar.Rñde qꝫ bar.
loquit̄ qñ ſunt duo tituli.ꝛ due poſſeſſiones ſolū differentes
numero tñ ꝓducūt varios ꝛ diuerſos effectꝰ:vt in vſurario ꝛ
vſufructuario,ſed in eo ꝙ dicit Are.pareret eūdē effectū,id
62 ē quaſi dñiū.¶†Vltra Pau.de ca.ꝛ Are.aliud ē ꝙ ineuitabi
liter ſtringit ꝯ Bar.nā Bar.fundat ſe ī d.l.fi.ĵ.vti poſſid.que
lex nihi vr̄ facere:eo qꝛ nō loquit̄ de poſſeſſiōe naturali fun-
di,prout loquit̄ Bar.ſed loquit̄ de quaſi poſſeſ.iuris īcorpo-
ralis q̄ cū nō circūſcribat̄ loco,bene pōt eſſe apud plures īſo
lidū prout tʒ Bar.ĵ.in pen.q.alleg.l.via conſtitui.§.fina.ſ.ꝺ
ſerui.ruſt.predi.ꝛ l.ij.ex his.ĵ.de verb.obli.Et in hoc ꝺceptꝰ
eſt Bar.circa.d.l.fi.in fi.ꝛ ita perpēdit ſubtilis Rap.cuma.
hic.ꝛ ad hoc pōderat Are.in gl.ī d.l.ij.in verbo defendat dū.
exponit poſſeſſionē,id eſt quaſi poſſeſſionē:ergo nō loquitur
de poſſeſſione naturali fundi.Do.Ale.hic refert quod iſtā vl-
timaʒ opi.reprehēdit ipſemet Bar.in d.l.fi.ꝛ in l.naturalit̄.
in prin.ĵ.eo.qꝛ nō verū.ꝙ.d.l.ſi loquat̄ de quaſi poſſeſ.iuris
incorporalis ꝙ oſtēdit̄ euidēter:qꝛ ibi cōcedit̄ interdictū vti
poſſidētis etiā ꝯ aliū ꝯ dñm nō patiētē poſſidere:ergo nō pōt
loqui de quaſi poſſeſſione iuris incorporalis,eo qꝛ nō dr̄ eſſe
in quaſi poſſeſſiōe illius iuris niſi quo ad dñm q ꝓſtat talē pa
tiētiā nō reſpectu aliorū q talē patiētiā nō preſtat.Cōfirmat.
d.Alex.qꝛ tex.in.d.l.fi.nō dicit quaſi poſſeſſionē nec interdic
tū vtile dari,ꝛ tñ iura icorporalia nō poſſidēt̄ ſʒ quaſi,vt hac.
l.noſtra.in prin.ꝛ l.ſeruus.§.incorporales.ſ.tit.j.ꝛ ꝑ icorpo
ralibus nō cōpetit interdictū directū vtile.l.pe.ſ.de ſeruitu.
l.j.in prin.ĵ.vti poſ.¶Sed tu aduerte lʒ iſta videant̄ colora
ta ad ꝺfenſionē Bar.hic tñ nō ſunt vera,nec ē vera ꝓdicta rō
Bar.qꝛ imo vſufructuarius ꝛ vſurariꝰ dicunt eſſe ī quaſi poſ
ſeſſione ēt reſpectu aliorū vltra dominū.Patet qꝛ per tradi
tionē rei corporalis factā a dño quis efficit̄ poſſeſſor nō ſolū
quo ad dñm ſʒ ēt quo ad vnūquēqꝫ aliū.Et iſtud nō hʒ dubiū.
eadē ratione in quaſi poſſeſſiōe iuris incorporalis patiētia
mihi preſtita a dño q hʒ vim traditionis.l.iij.§.dare.ſ.ꝺ v-
ſufru.ꝛ.l.quoties.ſcđa.ſ.ꝺ ſeruitu.dʒ me cōſtituere in quaſi
poſſeſſiōe nō ſolū quo ad dñm ſʒ ēt quo ad quēcunqꝫ alium.ꝛ
ita expreſſe tenēt Imo.Raph.cu.ꝛ Lud.ro.in.l.naturaliter.
in princi.ĵ.e.ꝛ ibidē do.Alex.ſibi ꝯtrarius,vbi in hoc oēs re-
prehēdūt Bar.Vltrē eos tu cōfirma:qꝛ tex.ī d.l.fi.ĵ.vti poſ
ſi.ſuperius alleg.formaliter dicit ſi alter vſumfructū alt̄ poſ-
ſeſſionē ſibi defendat,ꝛ ſic qui agit pro vſufructu non dr̄ age
re ratione poſſeſſionis fundi,ſed rōne quaſi poſſeſſiōis iuris:
ergo cū poſtea tex.ibi in fi.dicat,alter vſuʒ alter vſumfructū
teneat̄ nō loquit̄ de naturali poſſeſſione fundi,ſʒ de quaſi poſ
ſeſſione iuris īcorporalis.Et ſic cōcludo ꝙ Bar.ꝛ ſequaces
fuerūt decepti in tex.d.l.fi.in fi.q̄ nō ꝓbat cōcluſionē Bar.ꝙ
vſuarius ꝛ vſufructuarius poſſideāt naturaliter inſolidū fun
dū cū nō loquatur de poſſeſſione naturali fundi,ſed de quaſi
poſſeſſione iuris incorporalis,q̄ bñ pōt eſſe apud plures inſo
3 lidū vt ꝓdixi.ꝛ iſta eſt veritas.¶†Succeſſiue q̄rit Barto.an
corporalis poſſeſſio poſſit eē apt̄ plures īſolidū.ꝛ ꝺterminat
ꝙ non,eo quia corporalis poſſeſſio eſt iſtius nature qꝫ ſi de ſi
nat ciuiliter poſſidere qꝛ eā habebat,corporalis trahit ad ſe
illā ciuilē.allegat gl.clā poſſidere.§.fin.ſʒ debuit allegare ī l.
ſeq.q̄ incip.ſed ꝛ ſi nolit.Nota diligenter iſtā ꝺciſionē Bart.
nā Bar.hic vr̄ melius loqui qꝫ ſit locutus in l.j.in prin.in ſe
cunda char.ſ.eo.vbi Bar.tʒ ꝙ lʒ ciuilis poſſeſſio ſit apta ad
acquiſitionē dominij,tñ corporalis poſſeſſio ſolum hʒ effectū
retentionis ꝛ recuperationis.Imo videtur quod potentia ēt
poſſit habere effectū vſucapionis ꝛ acquiſitionis dominij ſi
contigat corporalē poſſeſſionē trahere ad ſe ciuilem.vt hic ꝺ
clarat Bar ſecunduʒ quē ſuppleas Bart.in l.j.in princ.in ſe
4 cūda char.ſ.eo.¶†Querit ēt Bar.quō plures poſſint poſſi
dere diuerſis poſſeſſionibꝰ numero ꝛ ſpecie inſolidū.ꝛ tʒ qꝫ
quinqꝫ:in exēplo hic per eū poſito,ꝛ multiplicatis perſōis ſi
fundus eſſet magnus,poſſet fieri multiplicatio poſſeſſionum.

65 ¶†Nota diligenter ex verbis Bar. qđ emphyteuta[a] pōt fa
a cere vſufructuariū ⁊ vſurariū in fundo emphyteutico ſine cō
ſenſu directi dñi, ꝑ tex. in l. j. §. fi. j. ď ſuperfi. quāuis Bar. iſtđ
nō clare aperiat. Sꝫ hoc expreſſe firmat Bal. in l. j. §. itē i fun
do. ſ. quib. mod. vſuſfr. amit. ꝑ illū text. q dicit ꝙ embyteuta
pōt facere aliū vſufructuariū. dicit ibi Bal. qđ nō credit ꝙ re
quirat cōſenſus dñi. Et iſtud ponit. d. Alex. hic in duob⁹ lo
cis in xxxij. col. cōmendat ⁊ ſimpliciter ſequitur iſtā ďciſionē,
⁊ dicit ſe habuiſſe de facto. Adde qđ ita ꝯſuluit ipſe do. Alex.
in conſi. cxx. incip. ſuper eo ꝙ querit in fine. Idem confirmat
ipſemet. d. Alex. hic in pe. col. Mot⁹ bona ratione qꝛ emphy
teuta faciendo vſufructuariū vel vſurariū nō transfert in eos
vtile dñiū qđ hꝫ, nec ſua melioramēta, nō ergo ꝓhibet: qꝛ non
ſum⁹ in ꝓhibitione. l. fi. C. de iure emphyt. ⁊ c. potuit. de lo
cat. ¶ Iſte eſt punct⁹ no. Adde in ꝯtriū facere: qꝛ emphyteu
ta eſt prohibitus alienare ſine cōſēſu domini. d. c. potuit. ⁊ d.
l. fi. ſed prohibitus alienare prohibetur vſumfructum cōſti
tuere l. fi. C. de reb. alie. ñ alië. nec obſtat tex. i d. l. §. itē i fūdo
ſ. quib. mod. vſuſf. qꝛ tex. ibi nihil dicit ď cōſenſu dñi vñ ſup
plet ꝑ iura ꝑallegata. ꝙ pōt vſumfru. cōſtituere, ſcꝫ iteruenië
te conſenſu domini, ⁊ ita reprobat Ludo. ro. in ſingula. ſuis
gu. cccccccxxix. incip. Scis ꝙ emphyteuta nō pōt abſente vl
66 inuito dño.† Tu cōfirma vltra eū: qꝛ etiā vaſall⁹ in re feudali
non pōt cōſtituere vſumfructū vel ſeruitutem in fundo ſine
cōſenſu dñi, vt eſt gl. no. ⁊ approbata in c. j. §. pterea. in verbo
alienatiōes feudi factas. de capi. corra. i vſi. feudo. Et illa gl.
eſt cōiter approbata ſm. d. Alex. cōſi. xviij. v. vol. inci. Atten
tis narratis in themate. in. j. colū. Sꝫ vaſall⁹ ⁊ emphy. in hoc
equiparant vt in vtroqꝫ requirat cōſenſ⁹ dñi. Nec obſtat tex.
in d. l. j. §. itē i fūdo. qꝛ tex. ibi expſſe ďt iure cōſtitut⁹. Ergo cū
ꝯſēſu dñi lꝫ gl. ibi exponat iure ſcꝫ ꝑtorio ꝑꝑ illđ ꝙ ibi dixe
rit tex. i pri. q nihil facit. meli⁹ facit. l. j. §. fi. j. ď ſuperficie. qui
ďt, ſeruitutes ꝑtorio iure cōſtituunt. ⁊ gl. ibi declarat qñ con
ſtituunt ab eo qui nō eſt directo dñs. Et ſi diceres ſi ille text.
intelligat ꝙ vbi vſuſfruct⁹ fuit iure cōſtitutus. hoc eſt cū ꝯſen
ſu domini, iſto mō eſſet de indubitabili, ⁊ omnino ſupflu⁹: qꝛ
emphy. cuꝫ cōſenſu dñi, pōt totū alienare: ergo multo magis
vſumfrctū cōſtituere. dic ꝙ ille tex. non dubitat ď h aūt em
phyteuta poſſit facere vſufructuariū, ſꝫ ponit ꝓ conſtanti qđ
de iure facit. Sꝫ dubitat an talis vſuſfructus pereat capitis
diminutione, ⁊ qua capitis diminutione: iſta eſt principalis
dubitatio illius tex. Et ideo nō vr̄ bñ induci ad propoſitum.
Ita poſſet diſputādo teneri ꝯ Barto. ⁊ clari⁹ Bal. ⁊ do. Ale.
¶ Tñ pro eorū opinione, bene facit qđ lati⁹ tenet Bald in l.
iij. C. de ſeruitu. vbi finaliter concludit ꝙ emphyteuta pōt in
re emphyteutica ſeruitutē imponere ſine cōſenſu domini. et
vltra Bal. allego de hoc gl. ordina. in l. iij. ſ. de ſeruitu. tit. ge
nerali. ⁊ tex. in. c. j. §. quid ergo. de inueſti. de reb. alie. fac. quē
Bal. ibi ad hoc reputat multū ſingularē. ꝙ ēt vaſallus pōt cō
ſtituere ſeruitutē in re feudali ſine cōſenſu dñi. Intellige quo
ad preiudiciū ipſius vaſalli, nō autem q̄ ad ꝑiudiciū ipſi⁹ dñi
67 ꝑ gl. qꝫ prime allegaui i d. c. j. §. j. ď capi. corra. ¶† Vltimo.
querit Bart. duo vſurarij eiuſdē fundi quomodo poſſideant
qñ ſunt inſolidū cōſtituti in eadem re. Iuxta. l. vſus pars. de
vſu ⁊ habi. dic vt hic per eū. Et aduerte inquātū ſub cōpēdio
cōcludit ꝙ ciuilis poſſeſſio nō pōt eſſe niſi vna, qꝛ vnū ē dñiū.
Bar. bñ loquit reſpectu dñij. Quid ergo reſpectu quaſi do
68 minij, ⁊ ſic reſpectu bonefidei poſſeſſoris. Nunquid † bone fi
dei poſſeſſor qui habet quaſi dominiū, ciuilit poſſideat Bart.
ſ. in iij. q. tenui qđ ſic. Sed iſtud quomodo procedat fundamē
taliter ⁊ plane declaraui quinta particula huius gl. magle.
69 ¶† Scđo dum dicit Barto. quod naturalis poſſeſſio reſpec
tu dominij vna eſt: qꝛ vnū eſt vtile dñium. Bar. vr̄ in hoc ma
dicere: qꝛ imo dominiū vtile multiplex, ꝓut declarat magi
ſtraliter Bar. in l. ſi quis vi. §. differentia. in antepe. q. ſ. eodē.
Vbi querit an vtile dominiū ſit vnū vel plura. ⁊ tꝫ qđ plura,
vnū qđ contradicit directo domino ꝙ acquiritur per preſcri
ptionē. Aliud qđ recognoſcit directū dominiū in ſuperiorēꝫ,
ita eſt illud ꝙ habet emphyteuta feudatarius, ⁊ ſimiles. ⁊ ita
ēt tꝫ Bar, met. ſ. in ij. col. Sed aduerte quod Bar. hic loquit
de domino vtili recognoſcente directum, cuius reſpectu poſ
ſidem⁹ naturaliter tantū. In alio aūt domino ꝙ acquirimus ꝑ
preſcriptionē, ibi poſſidemus ciuiliter: qꝛ ciuilis poſſeſſio eſt
que ſola cauſat preſcriptionē, vt dixi. ſ. in text. i j. queſtio. Et
ſic mens Bar. hic fuit loqui de eo vtili ďminio cui⁹ cauſa poſ
ſidemus naturaliter tātū ⁊ nō ciuiliter: ⁊ niſi ita intelligatur
Bar. male diceret. ¶ Sū i tertia ⁊ vltima parte princip. hu
ius gl. que ē prope fin. ibi: ſed quid ſi ille, qui habet naturalē.
Pro cuius intelligētia aduerte quod iſta glo. ſupponit quod
b vaſallus [b] poteſt alij dare infeudum abſque conſenſu

a ¶ Emphyteuta. Adde ꝙ cōſi. Alex. hic ꝑ Iaſ. alle. ē i j. vol. Et vide ad materiā. d. Ale. lđ nouo vincētinū in re. c. potuit. ď loc.

b ¶ Nō vaſallus. Adde de hoc qñ vaſall⁹ poſſit aliuꝫ infeudare. ⁊ vide que ponit Feli. in c. que i eccleſiarū. ⁊ cōſti. co. xxxvj. ⁊ late mod. in trac. feud. quarta. xxix. co. iiij. verſi. aggredior nūc q̄rtā vbi ad hāc cō cluſionē ponunt decē declarationes.

c ¶ De ēphyteuta. Adde eūdē Iaſo. i. l. fi. co. cxxxj. verſic. ij. quero. C. de iure emphy.

directi dñi, ⁊ ſimil'r ēphyteuta pōt facere aliū ēphyteutā in r
emphyteutica. nec requirit ꝯſenſus directi dñi. Idē pr ſup
ponit gl. in. l. vni. ad fi. C. vti poſſid. ⁊ gl. in. l. ſi vt certo. § duo
bus vehiculū. ſ. cōmoda. Videam⁹ ante oīa an vtrumqꝫ ſit ve
rū. ⁊ in feudo. Bal. in. c. ceterū. in penul. co. ď indi. form. ſiliter
ďt ꝙ qñ vaſallus alienat de voluntate domini, deſinit oīno eē
feudatari⁹ tā quo ad poſſeſſionē qꝫ quo ad vtile dñiuꝫ, vt not.
gl. hic. ⁊ gl. in. d. l. ſi vt certo. §. ſi duob⁹ vehiculū. Et ſic pon
dera ꝙ Bal. vr̄ intelligere iſtas gl. vt procedāt interueni ent
cōſenſu directi dñi. Facit vltra eū: qꝛ nō ſentiente directo do
mino, dꝫ poti⁹ ꝯceſſio facta vt cōmoditatē rei feudalis perci
70 piat quā vt ius aliqđ ſit trāſlatū† Tu aūt dic ꝙ feudatari⁹ pōt
infeudare alij eque idoneo ad ſeruiēdū ꝓ feudo, ⁊ ſic pari vel
meliori ſine licentia aut ꝯſenſu domini, vt eſt tex. in. c. j. in pn.
in verſi. ſi vero vel totū qualiter olim feud. pote. alie. ⁊ tex. in
c. j. §. ſimiliter. ⁊ ibi Bald. de lege corradi. ⁊ tex. in. c. j. §. ⁊ ibi
Bal. no. per quos fiat inueſti. ⁊ tex. in. c. j. §. calidis. ⁊ in. §. il
lud quoqꝫ. ď prohibi. feud. alie. ꝑ Fede. ⁊ in. c. j. §. itē in eadē
de nat. feud. Bal. in. c. j. circa fi. pricip. in penul. co. q feu. da
poſ. vbi Bal. allegat multas ꝯcordātes ad hoc Bal. i. c. ſane
in penul. col. ad fi. ⁊ ſeq. de renun. Et habes ď hoc gl. que ple
ne diſputat, ⁊ quā omnino videas in. c. j. §. pterea. in ꝟbo alie
natiōis. ⁊ ibi Bal. de capitu. corra. vbi etiā gl. ⁊ Bal. ponūt
iſtud procedat in feudo eccleſiaſtico. ⁊ gl. in. c. que in eccleſia
rum. in verbo, feudum. de ꝯſtitu. Idē no. d. Abb. in. c. ex tranſ
miſſa. in. iiij. not. ꝑ illū text. de fo. cōpe. Specu. in ti. de feu. §.
quoniā. in ver. xxxviij. Bald. in aut. niſi rogati. in. iij. co. C. ad
trebel. Et dicit in propoſito Bald. in. d. c. que in eccleſiarū
vij. col. col. ad finem. qđ infeudatio dꝫ fieri eque idoneo ad ſer
uiendum in feudo, nec reqrit equalis in alio quā in ſeruitijs,
⁊ preſumitur ſecūdus equalis ſi eſt eiuſdem dignitatis pu
primus vt ſimiles infeudet alij militi de q̄ etiā vide not. Bal.
71 in. c. ſane. in vlt. co. de renuncia. ¶† Quare autem permit
vaſallo ꝙ alienet per feudum ⁊ nō per venditionē. Reſpō
Bald. in. d. c. q̄ in eccleſiarū in. viij. co. qꝛ hoīes ſunt facil
res ad vendendum propter dulcedinē pecunie quam ad do
nādum vel concedendū in feudū. l. fi. C. de predi. curia. lib.
Item feuda cōſiſtunt in beneficijs amore ⁊ honore. c. j. §.
quib. mod. feu. amit. ꝙ nō ſic vēdēdo. Itē feudū iōi feudū t
ſit: qꝛ in habentibus ſymbolū facilis eſt tranſitus. l. an im
lis. §. ij. ſ. de accep. ⁊. l. in rē. §. itē quecunqꝫ. ſ. de rei vendic.
iſtā rationē tenet Bald. in aut. niſi rogati. in. iij. co. C. ad tr
bel. ¶† Tñ aduerte qđ iſtud ſm feudū ſolū durat donec va
ſallus primus cōcedēs vixerit. Sꝫ eo mortuo veniet pro
mior agnat⁹ puta filius vel eis deficientibus directus do
nus ſm Andr. de iſer. in. c. j. in princi. per quos fiat inueſti.
ibi Iaco. alua. in. j. col. Spec. in ti. ď feu. §. qm̄. in ver. xxx
Et iſta communis opin. ſꝫ. do. Alexā. in conſil. xv. v. volu. in
cip. viſis narratis in themate. i penul. col. ⁊ vltra eum Add
Bal. idē plene tenentē in. c. j. §. rurſus. in. fi. colū. per totū
de inueſti. feu. non fue. poſt Iacob. de bel. ibi Bal. in. c. j. in
not. de alie. feu. ⁊ in. c. ceterū. ad fi. de iudicijs ⁊ in ſimili Bar
73 in. l. i. §. fi. ſ. de ſuperficie. ¶† Circa ſcđꝫ de amphyteuta c
c emphyteuta poſſit alij dare emphyteuſim ſine ꝯſenſu dom
ni tenet gl. ordina. in. §. adeo. in verbo, preprīā. inſti. loca. E
dicit ibi Ioā. fab. in. j. co. magnū verbū, qđ de cōſuetudine
uat quod emphyteuta abſqꝫ cōſenſu ⁊ reqſitione domini po
ſit alij dare in emphyteuſim: tamē putat qđ de iure debeat
quiri conſenſus directi domini ꝑ. l. fin. C. de iure ēphy. Ba
uiter tene, ꝙ ⁊ de iure ⁊ de conſuetudine emphyteuta nō po
teſt alij dare in emphyteuſim ſine conſenſu domini. Qꝛ cu
prohibitus alienare ſine conſenſu domini. d. l. fi. C. de iure e
74 phy. † Appellatione alienationis etiā emphyteuſis ꝯtinet. c.
nulli. de reb. eccle. nō alienan. §. nō igit. i verſicu. alienatiōis
in aut. de nō alie. colla. ij. ⁊. l. fina. C. de reb. alie. nō ali. ⁊ ita
neut Spec. ⁊ Ioan. and. in tit. de loca. C. nunc aliqua in ver
cxxv. ⁊ ibi ďt Spec. ꝙ ita ēt de conſuetudine obſeruat. Idem
tenet Albe. de roſa. in. d. l. fin. in iij. co. Bal. in. d. aut. niſi ro
gati. in. iij. co. ⁊ in. l. cum eſſent. §. per plurium. in. fi. vbi lim
tat. ff. de ſerui. ruſti. predio. Io. de imo. in cōmēto. c. potuit. in
xxiij. colū. de loco. Tu cōfirma qꝛ emphyteuta, faciēdo ſm em
phyteutā trāſfert in eū vtile dñium. vt ſtatim. j. dicā. Sꝫ ēphy
teuta prohibetur vtile dominium vel ſua melioramēta iali
tranſferre ſine cōſenſu domini. d. c. potuit. ⁊. d. l. fi. C. de iure
emphy. Et ſic vides ꝙ lꝫ gl. ponat a pari in hoc feudū ⁊ ēphy
teuſim, tñ eſt magna differentia: quia feudatarius poteſt alte
ri infeudare ſine cōſenſu directi dñi. Et tamē emphyteuta
ta non poteſt alij dare in ēphyteuſim ſine conſenſu directi do
75 mini. ¶† His ita declaratis redeo ad cōcluſionē glo. que d
qđ ſi emphyteuta vel vaſallus facit aliū emphyteutā vel va
ſallum, quod

ſallũ,qδ ex quo naturalis poſſeſſio q̃ erat penes pͥmũ trāſ
fert in ẜm.qδ pͥmus nullā naturalē retinet.Idē tʒ glo.in l.
vni.ꝛ ibi Bar.in fi.C.vti poſ.ꝛ gl.ĩ l.ſi vt certo.§.ſi duobꝰ ve
hiculũ.ff.cōmo.Simile habemus in habente vtilē actionē,vt
ceſſionarius fideicōmiſſarius ꝛ ſimiles:nā ſi in aliũ eā trāſfe
rũt nulle reliquie actionis remanēt penes cedētē,vt ē gl.not.
in l.ēptoꝛ.C.de hr̃.vl actio.vendi.ꝛ in l.ex aſſe.ſ.ad Trebel.
¶Adde ad iſtā gl.qδ empphyteuta vel vaſallus faciēdo ẜm
emphyteutā vel vaſallum nō ſolũ transferunt naturalē poſſeſ
ſionē in ẜm:ſed etiā transferunt vtile dñiũ ꝙ habent.Ita vult
Bartolus.hic ꝛ idem Bartol.in l.ſi quis vi.§.differentia.cir
fi.ꝛ ibi Ang.j.e.Bar.in l.ij.j.tit.j.ꝛ eſt gl.in §.adeo.inſti.loc.
ꝗ Ange.de are.ibi in v.col.ad hoc not.ꝛ ē etiā ꝓ hoc videri
gl.in l.j.C.de fun.patri.lib.xj.idē tʒ Bal.in c.ceterũ.in pen.
col.de iudi.Et dicit Bal.in c.ſane.in vlt.col.in pn.ō renũ.qδ
cũ feudatarius habeat vtile dominiũ tantũ:ergo ſi alteri ĩfeu
dat trāſfert omne ius qδ hʒ:qꝛ ſicut non inuenitur ſeruitꝰ ſer
uitutis.l.j.ſ.de ſerui.lega.ita non inueniẜ vtile dominiuʒ vti
lis domini,vt no.in l.ſi vt certo.§.ſi duobus.ſ.cōmo.et ĩ d.
l.ex aſſe.ſ.ad Trebel.Et facit clara rō:qꝛ niſi ĩ ẜm emphyteu
tā vel ẜm feudatariũ tranſiret non ſolũ poſſeſſio naturalis:ſʒ
ēt dominiũ vtile pͥmi:certe duo reperirētur dñi inſolidũ.e.
iure.Itē inſolidũ poſſiderēt eadē ſpecie poſſidendi,quod eſt
abſurdum.ꝛ ita etiam late tenet Andr.de Iſer.in c.j.§.pͥete
rea.de capi.coꝛra.in iij.col.ꝛ duabus ſequen.vſqꝫ ad finem.
76 ¶†Sed caue quia ſcδs vaſallus debet recognoſcere pͥmũ
vaſallũ in dñm tex.eſt in c.j.§.j.quali.olim pote.feu.alie.In
tantũ ꝙ ſcδs vaſallus cōmittat feloniā vel culpam per quam
pͥuaẜ iure ſuo,feudũ reuertitur ad pͥmũ vaſallũ a q̃ cām
habuit ꝛ non ad dñm directum.vt eſt text.in c.imperialē.§.
illud quoqꝫ.de pͥobi.feu.alie.p Fede.Ergo apparet ꝙ aliq̃
ius remanet apud pͥmũ vaſallũ ad hoc rñdēt Imol.ꝛ Mo
der.ꝙ iſtud eſt rōne iuramēti fidelitatis ꝙ pͥeſtat ſcδs vaſal
lus pͥimo,nō aũt ꝑꝑ reliquias alicuius poſſeſſionis natura
77 lis vel dominij.¶†Adde tñ ſecꝰ eſſe qñ feudũ dʒ reuerti ad
dñʒ ex eo ꝙ alienauit irrequiſito cōſenſu dñi:qꝛ tũc feudũ re
uertiẜ nō ad pͥmũ vaſallũ qui infeudauit:ſʒ ad directũ dñm
et ſic ad ſuperioꝛē.Ita tʒ Bar.ĩ l.ſi finita.§.ō vect.in iij.q.ſ.ō
dā.infec.dicēs eſſe de hoc hodie caſum clarũ in d.c.imperia
lē.§.illud quoqꝫ.vbi etiā Bal.in pen.col.idē tʒ.Rō eſt,qꝛ qñ
ſcδs vaſallꝰ vult alienare dʒ reqrere cōſenſum domini maio
ris.ꝛ ſic dñi directi non ſufficit ꝯſenſꝰ immediati infeudato
ris:eo qꝛ ius pͥncipale ptātiuũ reſidet penes dñiũ ſuperio
rē.Ita tenēt Bal.ꝛ Salʒ.poſt Guil.de cu.in l.ſi ꝑmittēte.C.
ad macedo.ꝛ latiꝰ.Bal.in d.c.imperialē.§.illud quoqꝫ.Ioā.
de imo.in c.potuit.in xvj.col.de loca.poſt Hoſtie.ꝛ Ioā.an
dr.ibi Ludo.roma.in.l.filius ſcδa.ſ.de acqr.hr̃.do.Ale.ĩ d.
78 l.ſi finita.§.ſi de vectigalibꝰ.in xxvij.col.Sic in ſimili † qñ ſe
cũdꝰ empyteuta vult alienare teneẜ requirere cōſenſuʒ dire
cti dñi,ꝛ nō ꝑmi emphyheute.gl.ē oꝛdi.ꝛ appꝛobata in l.fi.
in verbo,vēdere.ad fi.vbi dixi.ſ.de iure emphy.Hinc eſt qδ
laudemiũ ſcʒ quinquageſima dʒ ſolui dño,ꝛ nō ꝑ emphy.ita
tenēt Specu.ꝛ Ioā.an.in titu.de loca.§.nũc aliqua.in verſi.
cxxvj.Simile etiā vidimꝰ ꝙ dʒ appellari nō ad ſubdelegan
ſʒ ad pͥmũ tāqꝫ ad habentē directũ ius.l.moꝛe maioꝛũ.ĩ ver
bo ſuo iure.ꝛ ibi no.Ang.ſ.de iuriſ.om.iudi.ꝛ ita habes ĩ c.
ſuper queſtionũ.§.poꝛro.de offi.de lega.ꝛ ita ſepe ꝯſului ẜm
ꝑdicta in queſtionibꝰ feudoꝛu occurrētibus.¶Sʒ aduerte ꝙ
eſt dare caſum ad limitationē huius gl.ꝛ ſimiliũ in quo feu
datarius infeudās ſcδ ſolū ciuiliter poſſidet,ꝛ naturalē transfert
in ẜm vaſallũ.de quo caſu nemo ſcribētiũ vnquam fecit men
tionē qui caſus colligit ex eo qδ multũ ſignāter tenet Bal.in
79 l.ad fi.ꝑ gl.ibi.C.vnde legi.Ubi tʒ† ꝙ ſingularia feuda que
ſunt in regnno Apulie ſunt de directo dominio regis,lʒ ipſa
maioꝛ vniuerſitas id ē totũ regnũ ſit feudale ecclie.c.ad apo
ſtolice.de re iud.Et dt ꝙ ita tenuerũt ātiqui doc.regni.ꝛ hñ
ẜm eũ.idē tʒ Bal.in pͥn.ffoꝛũ.in iiij.col.do.Marti.lauden.
in c.j.de feu.mar.Et ex his inferẜ vtilitas ẜm do.Alex.ibi ꝙ
in iſtis ſingularibꝰ feudi rex retinebit ciuilē poſſeſſionē qꝫ nō
retineret ſi nō haberet directũ dominiũ.p iſtā gl.ꝛ Bart.hic
q̃ iſto mō ſignāter limitaẜ.Iſtud repꝛobāt Lu.ro.ꝛ do.Alex.
ibi:qꝛ cũ dominiũ directũ regni ſit apδ eccleſiā.d.c.ad apo
ſtolice.ergo nō pōt eſſe apud regē ĩ locis,particularibꝰ p ipſũ
cōceſſis in feudũ:qꝛ duo nō poſſunt eſſe dicto dñi,vt ĩ.§.ꝑce
80 dēti.vt ibi latius ꝑ do.Alex.¶†Tu aũt ſalua deciſione illaʒ
Bal.qꝛ pulchꝛa eſt limitatio ad iſtā gl.qꝛ nō repugnat quod
duo ſint domini vnꝰ in vniuerſo,ꝛ aliꝰ ĩ ſingularibꝰ rebꝰ.tex.
e ĩ l.j.§.ꝑ hāc.el.ij.ſ.de rei vēdic.vbi grex ĩ vniuerſo pōt eſſe ĩ
dominio directo alicuius:ꝛ tñ ſingularia capita illiꝰ gregis
ſunt in dominio directo alteriꝰ.ꝛ per illũ tex.decidit ibi no.

81 Bar.† ꝙ imperatoꝛ in vniuerſo eſt dominꝰ totiꝰ oꝛbis:ꝛ tñ ĩ
ſingulari dominia particularia particulariũ ſunt ſingulorũ.
ita ēt tʒ Bar.in extrauag.ad repꝛimendũ ĩ verbo totiꝰ oꝛbis.
ꝛ in pͥn.ffoꝛũ.Ang.Imo.Moder.in l.ſi hr̃dis ſeruus.ſ.de
leg.j.ꝛ hoc etiā fateẜ.d.Alex.in d.l.j.C.vnde legi.Et ita etiā
limita regulā.§.ꝑcedētis.ꝛ l.ſi vt certo.§.ſi duobꝰ vehiculũ.
ſ.cōmo.ꝙ duo nō poſſunt eſſe dñi inſolidũ eiuſdē rei,eſt verũ
q̃libet in particulari:ſed bñ in vniuerſo ꝛ alius ĩ ſingulari,vt
eſt tex.in d.l.i.§.ꝑ hāc.Et iſto mō habes ꝑfecte,vt puto expe
82 ditā iſtā vltimā partē gl.¶†Extra glo.q̃rit Bar.vtrũ quaſi
poſſeſſio q̃ habeẜ in iuribꝰ poſſit eſſe penes duos inſolidũ.ꝛ
tʒ qδ ſic:qꝛ ſicut ius ſeruitutis pōt eſſe apud plures inſolidũ.
l.via cōſtitui.§.fi.ſ.de ſerui.ruſti.pdio.ꝛ l.ij.§.ex his.ſ.ō ver
bo.obli.ꝛ.l.lucio.j.ō aqua quo.ꝛ eſti.ita ꝛ quaſi poſſeſſio q̃ nō
eſt aliud qꝫ patiētiā.l.quoties.§.fi.ſ.de ſerui.ti.generali.ꝛ.l.
iij.§.dare.ſ.de vſufru.q̃ patiētia pōt pluribꝰ ꝑſtari inſolidũ.
ꝛ cũ iſta cōcluſiōe Bar.trāſeunt doc.oēs indifferēter.Et ꝓ
pterea repꝛehēdi ſuperiꝰ Bar.in penul.col.circa intellectũ.
l.fi.j.vti poſſide.vbi vſurariꝰ ꝛ vſufructuariꝰ poſſidēt ĩſolidũ
naturaliter fundũ ẜm Bar.ꝛ male:qꝛ ille tex.nō loq̃ẜ de poſ
ſeſſiōe fũdi,ſʒ de poſſeſſiōe iuris,ꝛ quaſi poſſeſſio iuris bñ pōt
eſſe apud plures,vt hic tʒ bar.¶Sʒ aduerte licet omnes in
differēter tranſeant cũ Bar.Ego in contrarium allego tex.q̃
foꝛtiter ſtringit.ꝛ minoꝛ qδ nemo alleget.in c.lʒ cau ſam.ĩ ver
ſi.cũ duo.de pꝛoba.vbi tex.loquiẜ de iuribus in coꝛpoꝛalibꝰ
ſcʒ de iuriſdictione.De qua ibi contēdebaẜ.Et tñ vult ꝙ duo
nō pñt inſolidũ poſſidere.Nec valet ſolũ.q̃ ibi tradit Ioan.
an.ꝙ ille tex.loquaẜ ō re coꝛpoꝛali,cũ dicat ꝙ duo ĩſimul ea
dē rem poſſidere non poſſunt.Ponderans verbũ rē poſſide
re.Ergo loq̃ẜ de re coꝛpoꝛali.iſta ſolu.mihi nō placet:qꝛ ver
ſicu.pꝛecedens ꝛ oꝛdo litere oſtendit ꝯrãũ,cũ ibi contenderẜ
de iuriſdictiōe,ꝛ ſic ō iure ĩcoꝛpoꝛali:vnde nihil faceret ad ꝓ
poſitum loqui de re coꝛpoꝛali.¶Non quoqꝫ placet ſolu.do.
Abb.ibi in fin.qui reſpōdet quod ibi eccleſia bene pͥmo poſ
ſidebaẜ iuriſdictionem inſolidũ.Alius poſtea vſurpando ea
que ſunt huius iuriſdictionis licet poſſet poſſidere inſolidũ.
Tamen quia iniuſte ꝛ clandeſtine non pͥuat pͥmũ ſua poſ
ſeſſione.Et iſtā ſolu.ſequitur Aret.ibi in xv.not.Sed iſta ſo.
non tollit regulā text.ibi que eſt in iuriſdictione.Et ſic ĩ iuri
ribus quod duo inſimul eandē rē,ꝛ eodeʒ modo inſolidũ poſ
83 ſidere non pñt.†Et dictio res pōderata per Ioā.and.nō obſt.
qꝛ generalis.l.j.in fi.ſ.ſi cer.peta.ꝛ compꝛehendit etiam iu
ra,ſecundũ Bar.ꝛ alios in l.j.ſ.de ſta.ho.ꝛ in l.quintꝰ.la.ij.
§.fi.vel ſi argēto.ſ.ō auro ꝛ arg.lega.Unñ ad iura allegata ꝑ
Bart.potes reſpōdere qδ loquũtur in ſeruitutibꝰ q̃ ſunt in
diuidue.l.iiij.§.cato.ꝛ l.ſtipulatiōes nō diuiduntẜ.ĩ pͥncip.
84 j.de verb.obliga.ideo pñt eſſe penes plures inſolidũ.† Sicut
in ſimili ius patronatus:qꝛ eſt indiuiduʒ,pōt eſſe penes plu
res inſolidũ.c.j.ꝛ ibi gl.de iure patroñ.cle.ſi plures.eod.tit.
Bal.in c.quāto.de iudi.ꝛ in l.cũ ſecunduʒ.vlti.col.C.de fidei
cō.ita argumētatio Bart.hic nō videtur eſſe bona,dũ dt ius
ſeruitutis pōt eſſe apud plures inſolidũ.Ergo ꝛ quaſi poſſeſ
ſio iſta conſequentia non videtur eſſe bona:qꝛ ꝯ eā dat inſtan
tia.Nam iuriſdictio pōt eſſe penes duos vel plures ĩſolidũ.
l.j.ſ.de offi.conſu.Bar.in l.ſ.de rerũ diui.ꝛ ĩ l.j.§.ſi plures.
ſ.de exerci.Et tamen quaſi poſſeſſio iuriſdictionis non pōt
eſſe penes duos inſolidũ,vt eſt tex.ineuitabilis ſi non calum
85 niẜ in d.c.licet cauſam.in verſi.cum duo.Niſi dicas † quod
iuriſdictio pōt diuidi vt tʒ Bar.ĩ l.arboꝛ.§.fi.ſ.cōmu.diui.
ꝛ in l.lucio.in fi.j.de aqua quoti.ꝛ eſti.in l.inter tutoꝛes.ad fi.
ſ.de admi.tuto.Bal.in c.imperialē.§.ꝑterea ducatꝰ.ꝑ illuʒ
text.de pꝛobi.feu.alie.per Fede.ꝛ in c.vno ō legatoꝛũ.ō offic.
delega.ꝛ in l.ſi plures.in iij.col.C.de condi.inſer.Sʒ caue qꝛ
nihil videretur operari qδ plures haberent ius ſeruitutis in
ſolidũ.iuribꝰ hic allegatis per Bar.Sic ēt inſolidũ nō poſſet
86 vti ꝛ poſſidere.cogita.†Secundo ꝛ vltimo querit Bart.an ō
tentio eiuſdē rei poſſit eſſe apud plures inſolidũ,ꝛ diſtinguit
vt hic per eũ.ꝛ cum Bar.oēs indifferenter tenēt.Tu aũt vl
87 tra ſcrib.pōdera ea q̃ dicit Bar.ꝯ illō†alibi tʒ ipſemet Bar.
in l.ſtipulatio iſta.§.hec quoqꝫ.circa fin.in pen.dicto.j.ō ꝟ
bo.obli.Ubi dicit Bar.ꝙ ſi ſunt plures teſtes ꝓducti in cau
ſa ꝛ vnus eoꝛũ deponit ꝙ Titius poſſidet,ꝛ alius ꝙ Seiꝰ poſ
ſidet quō pōt illud eſſe cum duo non poſſint inſolidum poſſi
dere per regulam huiꝰ tex.Dicit Bar.ꝙ ĩtelligiẜ quod vidit
quemlibet de facto detinere.ꝛ iſto modo ſaluat illos teſtes.Et
ſic vult ibi Bar.ꝙ plures poſſint eandē rem inſolidũ detine
re,ſʒ non poſſidere,ꝛ propterea exponit dicta teſtiũ poſſidet.
id eſt detinet.Sed pꝛo certo illa ſaluatio Barto.nihil vʒ:qꝛ
etiam detentatio non pōt eſſe apud plures inſolidũ capiēdo
detentationem pꝛo coꝛpoꝛali inſiſtentia ꝑ hunc text.ꝛ eius

rationem prout expreſſe firmat Bar.hic. Oportet ergo itel ligere illa dicta teſtium ꝑ nuda ⁊ ſimplici cuſtodia qđ eſt alienu a dicto illoꝝ teſtiũ. Et ſi credo Bar.ibi male dicere ꝑ iſtã doctrinã Bar.hic,lȝ nemo advertat nec hic nec ibi. ¶ Item caue in miſſo in poſſeſſione ex primo decreto cã cuſtodie:nã ẽ in fundo naturaliter. Itẽ ille cõtra quẽ fit miſſio ex primo vel ſcđo decreto nõ priuat nec naturali nec ciuili poſſeſſione,nec dȝ recedere de poſſeſſiõe.l.ſi finita.§.ſi quis aũt.ſ.đ dam infe. Cũ ergo ille naturaliter ſit in fundo,quõ potes tu naturaliter detinere:q2 vbi ego ſum naturaliter,tu nõ potes naturaliter detinere Imo đt tex.in l.is cui.in ꝑn.ſ. vt i poſ.lega.ꝙ ſimul cum eo poſſidere iubet:ergo duo inſolidum poſſidẽt eadẽ rẽ Sȝ rñđ ꝙ cũ iſte poſſeſſiões differãt ſpecie ⁊ numero:iõ poſſũt
88 cõcurrere,vt i tertia parte hui⁹.§.⁊ đclarat bar.i pe.co.nã ⁊ miſſus ex primo decreto nõ poſſidet naturaliter.§.fi.vbi gl.⁊ Bar.in fi.j.ea.l. ¶ Tertio inquantũ Bar.in fi.allegat tex.in l.ſi vt certo.§.ſi duobus vehiculũ.lȝ ſcrib.nihil.dicat.Dic ꝙ ille tex.poti⁹ ꝓbat ꝯriũ ꝙ plures cõmodatarij iſolidũ ad cuſtodiã tenent,ſed nõ habẽt plures tenutã vel vſũ. Nõ ingredior aliter ꝑ nũc intellectũ illi⁹ tex. Et per iſta remanet ꝑfecte expedit⁹ iſte ſolẽnis ⁊ vtiliſſim⁹.i modũ cuiuſdã repetitionis.

1 ☞ Poſſeſ.ſolo animo perditur,licet in acquiſitione reqrat animus ⁊ corpus ſimul.
2 Contrariorum non ſemper eſt eadem diſciplina.
3 Sine affectiõe ⁊ aĩo nõ poſſidẽdi.regulariter poſ.ñ admittit.
4 Dictio potinus quid ſignificat.
5 Timor expulſionis etiam falſus, facit perdere poſ.
6 Emphyteuta an teneatur ad ſolutionẽ canonis ſi ꝓpter guerram fundus emphyteu.laborari non poteſt.
7 Poſſe.quando perdatur per violentum ingreſſum.
8 Procu.genera.vel tutor nõ transferũt per actũ fictũ poſſeſ.
9 Colonus quando priuet dominum per actum fictũ poſſeſ.
10 Dictio protinus quid importat.
11 Dictiones preciſe recipiunt extenſionem vel limitationem.
12 Qñ poſſideo per aliũ,nõ amitto poſſeſ.lȝ đſinã aĩo poſſidere.

§.In amittenda.

Poſſeſſio retẽta aĩo ⁊ corpore noſtro vel animo tãtuȝ ſine animo noſtro nõ ꝑdit.ſecus in ea q̃ animo noſtro ⁊ corpore alieno retinet.h.đ.ſm Bar.⁊ alios,vel ſic ⁊ plenius:poſſidens aĩo ⁊ corpore ꝓprio:ſolo aĩo poſſeſſionẽ retinet,⁊ ſolo aĩo eã ꝑdit, ẽt vano timore expulſionis:ſi aũt quis poſſideat aĩo ꝓprio ⁊ corpore alieno ꝑ mortẽ ei⁹ vel diceſſũ cui⁹ corpore poſſideat nõ perdit poſſeſſionem. Sed ꝑ traditionem eius vel deiectionem aut aĩo ꝓprio.hoc đt tot⁹.§. ¶ Diuiditur in qnq; partes pri. In prima ponit dictũ ⁊ due illatiões ex dicto. In ſcđa ponit aliud dictũ.in tertia aliud.i quarta aliud. in quinta per viã rõnis ponit concluſiõe ex.ſ.dictis. ſecunda ibi,ſȝ ⁊ ſi aĩo.tertia ibi,ſi quis nunciet.quarta ibi,qđ ſi ſeru⁹. quinta ⁊ vltima eſt ibi,nam conſtat poſſidere nos ⁊ reliqua.
1 ¶ † Nota.j.ex tex.ibi igitur amitti,⁊ animo ſolo põt q̃uis acquiri nõ poſſit ꝙ lȝ in acquiſitione poſſeſſiõis requirat animus,a ⁊ corp⁹ ſimul vt hac.l.i ꝑn.tñ i amiſſiõe ſol⁹ anim⁹ ſufficit,ex q̃ correlario habes ꝙ nõ.eo.mõ regulatur acquiſitio q̃ amiſſio. Idẽ ꝙ difficili⁹ inducitur acquiſitio q̃ȝ amiſſio:facili⁹ enĩ quid retinetur quã inducat.l.patre furioſo.ſ.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.c.quemadmodũ de iureiurã.c.ad apoſtolicã.de regu.
2 ¶ † Et ſic ex hoc ifert ꝙ nõ ſemꝑ contrarioꝝ eadẽ eſt diſciplina,de quo dixi in rub.ſ.eo.dicũt tñ Mo. ſenẽ hic ꝙ amiſſio ⁊ retẽtio magis ſũt cõtraria q̃ȝ acquiſitio,vñ tũc cõtrarioꝝ.ea.erit diſciplina:q2 tũc ſicut ſolo aĩo retinet poſſeſſio.l.clã poſſidere.§.fi.⁊.l.ſi id qđ.§.fi.j.eo.ita ſolo aĩo perditur,vt hoc tex.ſȝ dic ꝙ imo magis contraria ſunt acquiſitio ⁊ amiſſio vel acquiſitio ⁊ nõ acquiſitio,quã retentio, vt.l. fere.ij.j.de reg.iu.alleg.in gl.
3 ¶ † Scđo no.ꝙ ſine affectiõe ⁊ aĩo nõ poſſidendi poſſeſſio regulariter nõ amittitur,vt hic. ⁊ l.quẽadmodũ.j.eo.ex q̃ ſequit ꝙ ignorãs nõ amittit regulariter poſſeſſionẽ.facit.l.ſi is q.cũ ibi nota.j.eo. Scđo infert qđ inuitus ſi nõ patit violentiã nõ amittit poſſeſſionẽ cũ i eo magis detur cõtraria volũtas quã in ignorãte.facit regula.l.
4 q põt inuitis.ff.de reg.iur. ¶ † Tertio no.dictionẽ protinus
b q̃ ſignificat idẽ qđ ſtati vł qđ incõtinẽti facit.l.j.in pri.ſ.e. tit.l.ſi filius.§.j.ff.teſta.mili.not.in l.ij.C.vt lit.pẽ.bñ facit tex.cũ gl.in.§.j.inſti.de here.qua.⁊ diffe.in verbo ꝓtin⁹. vbi gl.exponit,id eſt ſtatim.⁊.l.in illa.⁊ ibi Are.in.ij nota.ſ.đ ṽ.
5 obl. ¶ † Quarto no.i ver.ſi quis nũciet,qđ timor expulſiõis facit perdere poſſeſſionẽ etiã ſi nõ ſit verꝰ ſed falſus timor,⁊ i gl.Sec⁹ qñ eſſet timor circa perſonã ne caperetur,⁊ ſic eſſet timor perſonalis leſiõis. Nã talis timor nõ facit ꝑdi poſſeſſionẽ.l.licet.⁊ ibi gl.⁊ alij.C.eo.Bar.⁊ cõmuniter alij hic In no.A.c.cũ ex iniuncto.in fi.de ope.no.nũ. Adde quod Rap.

a ☞ Animus. Amplia vt poſſit tradi poſſeſſio ⁊ tñ nõ aĩo trãſferẽdi.bart.notabilit i l.ſolutũ.§.ſolutã.ſ.opp.đ pig.act.Ang.ſequtur i.§.itẽ ſeruiana.colũ.ij.vbi Iaſ.xj.de act.Scđo amplia vt talis anim⁹ retinẽdi ꝓſumatur. Bart.i l.ſine poſſidetȝ.C.đ ꝓba.Ang.l.§.ſic itaq; i fi.iiij.co.đ ac.Purp.

b ¶ Dictione ꝓtin⁹. Adde doc.i.c.q̃ ſit.đ elec.in.vj.⁊ Abb.in.c.ad aures.đ reſc.

c ¶ Ettenui cõmunem opi. Adde ꝙ hãc oppi.tenet ẽt Raph.ful.in ꝯſ.vȝ.iã pluribus annis elapſis.co.ij.Soc.ꝯſ.cxi.repeti.conſi.ccvij.i fi.col.ꝯſ.duodecimo facit.

cuma hic đt ꝙ dum eſſet ſcholaris ⁊ repeteret illã legẽ, lȝ in iſta ciuitate Papie qđ intelligebat eã prout verba eius ſona[...] qđ ille eſſet met⁹ circa poſſeſſionẽ ⁊ non circa perſonã,put gl. ⁊ docto.ibi volũt vt hic. Tñ q2 habuit animũ eã recuperandi, iuxta.l.iij.§.cũ igit.vbi gl.⁊ doct.j.de vi ⁊ vi arma.ꝑ hoc nõ ꝑdit poſſeſſionẽ lȝ inquãtulũ tardet : q2 habuit animũ eã rehabendi. Sed caue q2 eſt manifeſta diuinatio ⁊ violentia ad illum tex. Itẽ ꝙ ibi haber et iſtum animum recuperãdi nihil de hoc ibi habet in tex. Et iſtud eſt facti,⁊ facta nõ ꝓſumũtur niſi probent.l.in libel.o.§.facte.j.de cap. Tu potes aliter dicere ad.d.l.lȝ.qđ ibi ille met⁹ nõ reſpiciebat actum poſſeſſionis,ſȝ actũ quo mediãte non vadã ad poſſeſſionẽ vt ſi timeo ire ne a latronibus detinear ⁊ ne offendar q2 tũc nõ ſequitur. Timeo periculũ itineris. Ergo habeo animum ꝑdendi poſſeſſionẽ:ſecus qñ eſt immediatus reſpiciẽs perditionem poſſeſſionis. Tunc proprie loquit tex.hic.⁊ in.l.clam poſſidere.§. fi.⁊.l.ſequenti.j.eo. Et iſtũ intellectũ ſentit Bar.in.d.l.lȝ.in ſummario. Et credo qđ idẽ in effectu voluerit Bart.hic.⁊ ſic habes bonam limitationem ad iſtũ ver.ſi quis nũciet. Aliam limitationẽ ſtatim ponam in.v.not.ꝙ ſtatim ſequit. Tenendo tñ cõmunẽ ſolu.gl.Bar.⁊ doc.ad.d.l.lȝ.ꝙ ibi loquatur tex. metu perſonali ne ꝑſona ab hoſtibus offendatur. Et talis metus nõ inducit perditionẽ poſſeſſiõis vt ibi ſecus qñ eſt timor
5 reſpectiuus ad perditionẽ poſſeſſionis vt hic. † Aduerte q[...] per.d.l.licet.ſic declaratam ſm gl.⁊ cõmuniter.doc.dicit ſu[...] tiliter Rapha.cu.hic cõfundi opi.Bar.⁊ cõem in.l.j.C.de iur. emphy.⁊ in.l.interdictum.§.qđ ex naufragio.j.eo.vbi tenent Bar.⁊ doc.qđ emphyteuta nõ tenent ſoluere canonẽ emphyteuticũ ſi propter guerram res emphyteutica non põt laborari nec fructus ꝑcipi. Iſta cõis opin.ꝯfundit per.d.l.lȝ.c[...] adhuc dñiũ poſſeſſio retineat cum tꝑe belli timeatur iniuria perſonalis poti⁹ q̃ȝ amiſſio poſſeſſionis,licet propter metum inimicoꝝ prediũ emphyteuticũ relinquat incultum ⁊ de[...] tũ,vt ibi dicit. Et ſubdit Rapha.cu.ꝙ ita al's de facto ꝯſul[...] ſecutus Richar.malũ.⁊ Albe.đ roſa.in.d.l.qui idẽ tenet.I[...] dem tenet Raph.cu.in.d.§.ꝙ ex naufragio.⁊ ibi latius.[...] Alex.idẽ tenet ꝯ cõmunẽ opi.⁊ dicit Albe.de roſa.bonus ꝓ[...] cticus magnũ verbũ in practica in.d.l.j.C.de iure emph.[...] iſtã opi.vidit cõiter obſeruari. ¶ Tu pro iſta opinio.ꝯ cõ[...] ſtringe fortius fundamentũ Raph.cu. Nã ad hoc vt emphyteutica liberetur a ſolutione canonis requirit qđ res emphyteutica in totũ pereat.ſecus ſi pro parte.d.l.j.C.de iure ẽph. Iõ ibi tradunt illi duo verſi.magiſtrales. Si pereat tota liberabit emphyteuta, Si pro parte perit nõ liberat⁹ erit. Sȝ h[...] res emphyteutica non perijt in totũ ex q̃ adhuc tota ſuper[...] ⁊ emphyteuta hȝ adhuc dñiũ ⁊ poſſeſſionem ⁊ canon non ſoluitur reſpectu fructuũ qui percipiunt ex fundo:ſȝ reſpectu recognitiõis dominij que adhuc durat. Iſte eſt diffuſus ⁊ dubitatiſſimus articulus quem vltra oẽs late examinaui in.d.l. vbi videre potes. Et tenui cõem opi.ᶜq̃ ẽ valde equa. Sci[...] quã ſepe cõſului qđ emphyteuta nõ tenet ſoluere pẽſionẽ ſ[...] canonẽ emphyteuticũ ſi ꝓpter guerrã res emphyteutica n[...] põt laborari nec fructus ꝑcipi. ¶ Nec obſtat ꝙ ꝑ hoc nõ ꝑ[...] dat dñiũ nec poſſeſ.d.l.lȝ.C.eo. Rñdeo qđ lȝ ſm veritatẽ n[...] ſit,tñ attẽta iuris interpretatione res ipſa cẽſet deperdita.l. cũ vn⁹.§.fi.⁊ ibi Bar.j.de bo.autho.iudi.poſſi.iũcta.l.quniuerſas.§.itẽ qđ a mari.⁊.d.l.interdũ.§.ꝙ.ex naufragio.j.eo. Ergo cõ t2 retineri dñiũ nec poſſeſſio. Itez q̃uis retineat dñiũ poſſeſſio.d.l.lȝ. Tñ ex quo fundus nõ põt laborari ⁊ n[...] li fructus percipi certe iuris interpretatione dȝ res peri[...] ⁊ ſic ceſſant adducta in oppoſitũ. Tertio q̃uis retineat dñiũ poſſeſſio.d.l.lȝ.tñ ex quo dñs direct⁹ nõ põt preſtare patientiã vtendi ⁊ fruendi ipſi emphyteute cum effectu ꝑut tenet.l. j.⁊ ibi clare Bar.in.j.oppo.j.oppo.C.de iur.emph.etiã ipſe nõ tenet ad pẽſionẽ.dato ꝙ duret dominiũ ⁊ poſſeſſio.Q[...] lȝ adhuc duret cã recognitiõis:tñ nõ durat cã pẽſionis ꝓſtande. Et iſta eſt veritas ⁊ equiſſima opi. Et reperio ꝙ ꝓ iſta opi. ꝯſulẽdo tenet do.Alex.ſibi ꝯrius in conſi.cxij.j.volu.incipit. vr in preſenti cõſultatiõe.⁊ illud cõſil.eſt errore duplicatum
7 ij.volu.in conſi.xvj. ¶ † Quinto nota.ex.eo.verſi.ſi quis nũciet.ꝙ ita demũ ꝑ violẽtũ ingreſſum quis perdit poſſeſſionẽ quã animo retinebat,ſi ſciuit rẽ occupataȝ ab alio vt hoc tex. ergo a ꝯrio ſi ignoraret,lȝ aduerſari⁹ eſſet ingreſſus magna vj.adeo qđ ſi ſciret veriſimiliter ſuſpicaretur ſe poſſe repelli non tamen perdit poſſeſſionẽ de quo dicet in.l.clam poſſidere.§.qui ad nũdinas.j.eod. ¶ † Sexto no.verſ.quod ſi ſeru[...] vel quod ſi quis poſſideat corpore alieno puta ſerui vel coloni ſed proprio animo:tunc ſeruus colonus tradendo alteri fundum priuat dominium poſſeſſione quod intellige quando vere tradit alteri.ſecus quando per actum fictum p[...]

per conſtitutum

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ꝑ ↄſtitutū.l.quāuis.§.j.ꝫ.eo.ſm Bar.hic in vlti.op.¶ Adde ꝙ
ēt ꝓcurator gñalis tutor:vel curator:ꝑ actū fictū: puta ꝑ ↄſti,
tutū ⁊ ꝑ ↄductionē:nō trāſferūt poſſeſſionē in aliū:ſm Barto.
in l.j.in prin.in pe.col.ꝭ.eod.⁊ ibi do.Alex.in x.char.pōderat: ⁊
dt qd eſt pluſꝙ diligentiſſime notādū ſi eſt verū: ⁊ ꝙ plurimi
decipiunt in hoc.Ego ibi tetigi:dixi rōnē eſſe q̄ mediante con
ſtituto ita demū transfert poſſeſſio ſic ipſe ↄſtituēs poſſidebat:
alias ſecus vt eſt gl.in l.ij.C.eo.Bar.⁊ doc.in l.ꝙuis.§.j.ꝫ.eod.
Bal.⁊ Saly.in l.j.C.qñ lice.ab emp.diſ.Bald.not.in rub.C.de
9 ↄh.emp.in xvj.q.¶†Jō Bar.h ⁊ bene:limitat qñ colonus na,
turaliter poſſideret.vt q̄ haberet precario: tunc bñ ꝑ actū fi,
ctū puta ꝑ ↄſtitutū priuaret dñm poſſeſſione.l.interdū.§.fi.vbi
ēt Bar.idē tz.ꝫ.eo.⁊ ita habes ꝑfecte expedita textualia.¶ Ca
pio gl.in verbo aio ſolo.quā diuide in tres partes.Jn pⁱma op
ponit ⁊ quinꝗ modis ſoluit.in ſcda format q̄ōnē. Jn tertia al
legat vnā ↄcordātē ad tex.ꝓpe fi gl.ſcda ibi : ſed nunquid ſolo
corpore.tertia ⁊ vlt.ꝓpe fi.gl.ibi itē facit.ꝫ.eo.l.ſi qs vi. ¶ Jn pⁱ
ma pte dū gl.opponit de l.fere.eſt ſcda ⁊ incipit fere q̄buſcūꝗ.
⁊ pⁱmā ſol.vltra reprobationē gl.tu reproba.q̄ in iuribus ↄ̄
tijs eſt vlis negatiua nulla poſſeſſio ḡ nec ciuilis nec natura,
lis.l.ſi is qui.cc.§.vtrū.ꝭ.de re.du.Scda ſol.eſt truffa ſm Bart.
10 ⁊ alios.¶†Tertiā ſol.tz Ang.⁊ ex ea multū no.ꝙ lz dictio ꝓ
tinus ſit preciſa:tñ recipit extenſionem ēt ꝑ impropriationem
verbi ꝙ eſt verū ſm Jmo.rōne ↄ̄rietatis euitande ⁊ vt iura iu,
11 ribus ↄcordent:vel qñ reſultaret abſurdus intellectus.¶†Et
iſtā regulā ꝙ dictiones preciſe recipiunt extenſionē vel limita
tionē ponit Bar.in l.ſtipulatus ſum damam.per gl.ibi.ꝫ.ꝺ ꝟb.
ob.⁊ q̄ ibi plene ſcripſi de hac regula:hic non pono.¶ Adde
ꝙ gl.in d.l.ſtipulatus ſum Damam.dt iſtā ſol.eſſe falſam.Et vl
tra glo.pz q̄ iſta ſol.intelligit tex.ptinus.i.poſtquā exiuerit: ⁊
tñ tex.dt ſi in fundo ſis. Jtem tert. dt igitur admitti ⁊ ſolo aio
pōt vnde intelligere tex.animo ſed nō ſolo.vt faciat gl.eſt ꝺ di,
recto ↄ̄ verba ipſius tex.¶ Jn quarta ſol.dū gl.allegat.l.iij.§.
ſi qs aūt viſis.circa fi.ꝫ.de vi ⁊ vi ar.debuit gl.allegare tex.in l.
j.§.nō aliꝫ ver.ſcdo ſi qs me.ꝓpe fi.⁊ eſt in vlt.col. in illo tit.ꝫ.de
12 vi ⁊ vi ar.¶†Et dum gl.dt ꝙ qñ poſſideo ꝑ aliū tūc nō amit,
to:lz deſinā aio poſſidere.Jſtā gl.limitat do.Alexā. ⁊ intelligit
qñ animus meus ꝓceſſit ꝑ violētiā mihi illatā tūc nō ꝑdo poſ
ſeſſionem aio meo ſi colonus vel ſeruus corporaliter inſiſtat
in fundo.l.peregre.§.quibus explicitis.ꝫ.e.Secus ſi proceſſit a
mera ⁊ libera volūtate mea tūc ſolo aio perdo poſſeſſionez : lz
colonus vel ſeruus in ea inſiſtant.Ad hoc allegat gl. quaz re
putat ſing.in l.j.§.non aliꝫ autem.in verbo retineo. ⁊ ibi Bart.
ꝫ.de vi ⁊ vi ar.Bar.in l.ꝙ meo.in ij.col.ꝫ.eo.cum aliꝫs ↄcor.hic
traditis per do.Alex.Tu dic qꝺ do.Alex.errat:q̄ imo qñ poſ
ſidemus corpore alieno ⁊ animo nr̄o ēt ex voluntate noſtra li,
bera ⁊ non coacta non ꝑdimus poſſeſſionem ꝑut tz glo. in d.l.
peregre.§.quibus.⁊ ibi cōiter Mode. ⁊ ibi eſt caſus ⁊ de hoc.
idem tz Pau.de Ca.in §.ſaltus.ꝫ.ea.l.⁊ Aret.hic. Et eſt rō ſm
Mod.in locis preal.q̄ tunc poſſeſſio ciuilis ita coheret natu
rali q̄ retinet per aliū vt nō poſſet amitti ſolo animo niſi colo,
nus expellat vel niſi nos eam alteri tradamus.Jta loqt glo.in
d.§.nō aliꝫ aūt,vel niſi nos illā ciuilē in aliū transferamus ↄſti,
tuēdo alterius noie poſſidere:ita loquitur Bar.in d. l.ꝙ meo.
in prin.in ij.col.⁊ ſic ceſſat vltimū fundamētū d.Alex. de ↄſtitu
to.¶ Quinta ſol. Joānis cōiter tenet per gl.⁊ doct.hic.⁊ gl.in
d.l.fere quibuſcūꝗ.ꝫ.ꝺ reg.iu.Pro iſta cōi ſol.facit bonus tex.
quē gl.alle.in l.peregre.§.quibus explicitis.ꝫ.eo.vbi dt tert.ꝙ
poſſeſſionē quā nr̄o corpore tenemus:aio vel ēt corpore amit,
timus:ſi mō eo animo inde digreſſi fuerimus nec poſſideamꝰ.
Que verba inportant ꝙ ſi digreſſi fuerimus corpore: tūc aio
perdimus poſſeſſionē.Ergo per ſolū digreſſum corporis non
perdimus.Jſta ſo.lz cōiter teneatur tñ ↄfunditur ineuitabili,
ter.ꝑ d.l.quemadmodū.⁊ d.l.fere quibuſcunꝗ. in equiparatio
ne ſibi facta a ↄ̄rijs.Nā in acq̄ſitione poſſeſſionis: ſemꝑ vtrūꝗ
requiritur ⁊ corpus ⁊ animus, vt hac l.in prin.nec diſtinguit a
quo incipiat:ḡ idem in amittenda poſſeſſione : cuius ↄ̄riuz dt
tex.hic in ver.igit amitti.Preterea tex.in d.l.fere quibuſcūꝗ.
facit duo premiſſa in quibꝰ inducit liberatio ⁊ amiſſio a ↄ̄rijs .
Ex q̄bus premiſſis infert ꝙ cuz poſſeſſio acquiratur aio ⁊ cor
pore ſimul:nō pōt amitti niſi vtrūꝗ ↄ̄riū interueniat.Sed iſta
non ꝓcederent ſi deberemus attendere qd precedat an corpꝰ
an animus:vt dt gl.¶ Alio ſexto mō rūdet Are.hic:ꝙ aut q̄,
rimus de aio libero ⁊ abſoluto:⁊ tūc ꝓcedit iſte tex. ꝙ tūc poſ,
ſeſſio ſolo aio perdat.Aut q̄rimus de aio coacto : ⁊ tunc non
amittit poſſeſſio niſi corpore ⁊ aio ſimul:vt in ↄ̄rijs vt hic ple,
nius.per eum.Sed truffa eſt dicere ꝙ ↄ̄ria loquantur in volū,
tate coacta:eſſet nimia reſtrictio illoꝝ iurium; nec tunc bene
ſtaret ſimilitudo ibi poſita.Jtē text.in d.l.fere quibuſcunꝗ ex
duobus premiſſis que ſunt de aio libero infert ad admiſſionē

poſſeſſionis.Añ difficile eſt realē ſo.reperire:vt ꝓpterea vr̄ trā
ſeundum cum cōi ſol.⁊ ſemꝑ dubitaui ſuper iſto ↄ̄rio.

1 Bonafides cauſatur etiaz ex iniuſtis ⁊ temerarijs cauſis.
2 Jn dubio non dz capi ſiniſtra ſuſpicio malefidei.
3 Jn dubio non preſumitur etiam culpa.
4 Jlle dr parare iudiciū q ꝓteſtat ꝙ eſt paratꝰ agere ꝓ iure ſuo.
5 Sola pēdētia litis in cā liberali nō facit ſeruum haberi ꝓ libe,
ro nec priuat dominum poſ.
6 Si fertur ſnīa pro libertate dñs immediate perdit poſſ.ſerui.
7 Si ſeruus bona fide incipit ſe gerere ꝓ libero. ex aliqua ēt in,
iuſta cauſa dominus ſtatim priuatur poſ.
8 Si bannitus pendente iudicio in quo pretendit ſe iniuſte bāni
tum occidatur an occidens teneatur.
9 Exceptio oppoſita ad executionem ſententie ſi eſt irretracta,
bilis impedit executionem ſententie.
10 Rebanniendus habetur pro bannito.
11 Verbum videtur importat fictionem.
12 Qui hz exceptionē eſt ꝓprie debitor licet non effectualiter.
13 Tempus appellandi ita impedit executionem ſententie ſicut
appellatio.

§.Si ſeruus quem.

Seruꝰ fugitiuꝰ ꝓuat dñz poſſeſſiōe ſi diu
in libertate moret.h.d.ſz Bar.Ang.Pau.ꝺ ca.d.Alex.Pe.ꝺ
bexu.⁊ do.Ja.pute.h.Sz caue q̄ de fugitiuo in tex.ꝟbū nullū
ſz credo ꝙ Bar.ſic addidit.q̄ ſm eū iſte tex.intelligit qñ ſeruꝰ
erat in malafide.ꝑ tex.in l.liberis.in fi.ꝭ.de libe.cau. Jnn.in c.j.
de ſer.nō ordi.¶ Tu aūt aduerte ꝙ in iſto tex.non apparet ꝙ
iſte ſeruꝰ eſſet fugitiuꝰ vt dixi:nec ēt apparet ꝙ eſſet in malafi
de:imo potius tex.ꝓbat ↄ̄riū inducēdo eū dupliciter.vt ſtatim
ꝫ.inducā.Jtē iſte tex.bene dt qꝺ iſte ſeruus gerebat ſe ꝑ libero
nō aūt qꝺ eſſet fugitiuꝰ.Nā aliud eſt ſeruū fugitiuū aliud gere
re ſe ꝓ libero.vt eſt tex.in l.liberis.§.fi.ꝭ.de lib.cau. Jtē vt dixi
tex.iſte nō aperit qꝺ iſte ſeruus eſſet in malafide:⁊ potiꝰ innuit
1 ↄ̄riū.Preſertim † cū bonafides cauſet ēt ex iniuſtis ⁊ temerarijs
cauſis:vt eſt tex.in l.igit.§.pe.ꝭ.de lib.cau.exꝑſſe no.Bal.in l.j.
in fi.ꝑ gl.ibi.C.vbi cau.ſta.Jtē iſte tex.loqt in dubio:⁊ in dubio
2 †nō dz capi ſiniſtra ꝑſumptio malefidei.l.merito.ꝭ.pro ſocio. l.
3 moueor.⁊ ibi Bal.no.C.ſi ſer.expor.veneat.Jmo in † dubio nō
ꝑſumit ēt culpa.gl.eſt in l.exceptione ⁊ ibi Bart.no.ff.de fide,
iuſ.Et ſic vides ꝙ reprehēdo Bar.⁊ doc.in duobꝰ. Primo dū
intelligūt iſtū tex.loq in ſeruo fugitiuo:⁊ de fugitiuo nullū ver
bū eſt inter.Jtē dū intelligūt ꝙ iſte ſeruus ī malafide.Et tex.lo
quit in dubio:ſz in dubio nō ſumit malafides. Jtē poſito ēt ꝙ
gereret ſe ꝓ libero malafide.ꝑut intelligit Bar.poſt Jnn.non
ſeqt ḡ erat fugitiuus:⁊ ſic nullatenus video quō Bart.⁊ doct.
eliciāt ex hoc tex.ꝙ iſte ſeruꝰ erat fugitiuꝰ.Jſta eīn ſunt multū
diuerſa vt dixi:ꝙ ſeruus ſit fugitiuꝰ:⁊ ꝙ gerat ſe ꝓ libero:ꝑut
ēt eſt tex.in l.ſi is q ꝓ emptore.§.ſi ſeruꝰ.ꝫ.ti.j.ḡ ex vno nō bene
infert ad aliud:⁊ ſic nō ſeqt ſeruus gerit ſe ꝓ libero.vt dt tex.ḡ
eſt fugitiuus. Jtē cū tex.dicat ꝙ iudiciū liberale ſubire paratꝰ
ſit:ḡ nō erat fugitiuꝰ. Jtē qñ lex vult loq de ſeruo fugitiuo iſtꝺ
exprimit:vt l.j.§.ꝑ ſeruū q in fuga.ꝭ.eo.⁊ d.l.ſi is q ꝓ emptore.§.
qꝺ ſi ſeruus.ꝫ.tit.j.⁊ l.ꝑ eū.§.fi.ꝫ.e.⁊ l.ꝙ aūt.ꝭ.de lib.cau. ⁊ l.ſer,
ui ⁊ filij.§.fi.ꝫ.de fur.⁊ in rubr.⁊ l.j.C.⁊ ff.de ſer.fugi. Jō ſumma
aliter iſtū tex.¶ Seruus gerēs ſe ꝓ libero nō priuat dñz poſ,
ſeſſione niſi diu ſteterit in quaſi poſſeſſione libertatis , vel niſi
liber ſit ꝓnūciatꝰ.h.d.totus.§.⁊ ſic ponit vnū dictū eſt duplex
limitatio.Scda eſt ibi.Sed hoc ita verū eſt.Tertia eſt ibi do,
4 nec liber fueris ꝓnūciatꝰ.¶†No.j.ex tex.ibi cuiꝰſe aduerſariuz
ꝑparat:ſm Are.h ꝙ ille dr ꝑparare iudiciū q ꝓteſtat qꝺ eſt pa
ratus agere ꝓ iure ſuo, Et ita eſt cōminatio ꝙ qs eſt paratus
agere vel accuſare:ita hz effectū repellēdi aliquē ab accuſatio
ne ſicut ſi actualiter accuſaſſet ⁊ poſtea deſtitiſſet.Q̄ ille q eſt
cōminatꝰ vel ꝓfeſſus ꝙ vult accuſare ⁊ deſiſtit:ita poſtea re,
pellit ſicut ſi accuſaſſet:tex.eſt i l.miles.§.ſocer.⁊ ibi Bart. Ad
hoc multū no.ꝫ.de adul.Et illū tex.no.h reputat ſing. Aret.h.
Sz tu aduerte tex.de hoc meliorē in c.lz in beato.de accuſa.⁊
do. Abb.ad hoc multū no.illū tex.Et dt nō pōderari ab aliq̊.
Sed qꝺ melius ꝓbat quam tex.in d.§.ſocer.ibi ponderatus ꝑ
Bart.Sed tu aduerte quod Are.non vr̄ bene colligere hoc ex
iſto tex.ꝙ ille dicatur preparare iudicium qui proteſtatur qꝺ
eſt paratus agere pro iure ſuo:q̄ lz text.dicat cui ſe aduerſa,
rium preparat : tñ etiam dicit ⁊ iudicium liberale pati para-
tus ſit.Pondera verbum pati : ergo non volebat agere. vt dt
Are.Sed ſe defendere : ⁊ propterea ſubiungit text. Alioquin
ſi in libertatem ꝓclamauit. ⁊ liberale iudicium implorauerit.
Ergo primo caſu non agebat:ſed volebat ſe defendere . Et ſic
5 non vr̄ quod Aret.bene colligat illud no.ex hoc text. ¶ Se,

cũdo no. ex tex. ibi ꝛ iudiciũ ẽt liberale implorauerit ꝙ ſola pẽdentia litis in cã liberali nõ facit ſeruũ haberi ꝑ libero: nec pri
6 uat dñm poſſeſſione. facit. l. ordinata. ff. de libe. cau. ¶ † Tertio no. ex tert. ibi donec liber fuerit ꝓnũciatus: qð ſi ferꝛ ſñia ꝓ libertate: dñs immediate ꝑdit poſſeſſionẽ: rõ, qꝛ tunc res iudicata facit ius. l. ingenuũ. ꝟ. de ſta. ho. l. res iu. j. de reg. iu. Facit. l. q ſe ðt. ꝟ. de iudi. ꝛ ſic põdera hic videri tex. ꝯ opi. Bar. ꝛ cõem, in
7 l. j. §. per ſeruũ qui in fuga. §. e. Ubi Bar. † vult: ꝙ ſeruus bona fide incipit ſe gerere ꝓ libero ex aliqua cã iuſta: vel iniuſta: ꝙ dñs ſtatim priuaꝛ poſſeſſione: lꝫ diu nõ geſſerit ſe ꝓ libero. l. liberis. in fi. ꝛ l. igitur. l. pe. ꝟ. de lib. cau. ¶ In ꝯrium vꝛ eſſe tex. h dupliciter inducendo. Primo: qꝛ ex quo fuit ꝓnunciat⁹ liber. Ergo prius ſuberat cã ꝑꝑ quã dicebaꝛ eſſe in bonafide. arg. d. l. igiꝛ. §. põt. ꝟ. de lib. cau. ꝛ l. herennius. §. caia. ꝟ. de euic. Scðo ꝑ tex. in verbo iudiciũ liberale pati paratus ſit: ꝛ in verbo cui ſe aduerſariũ ꝯparat. Ex qbus verbis ꝑſertim in verbo pati: apparet ꝙ dñs ſuſtinebat partes authoris. ꝗ tũc ſeruus ꝑſu miꝛ in bonafide libertatis. d. l. liberis. §. fi. ꝛ l. igiꝛ. §. põt. ꝟ. ð lib. cau. ꝛ in hoc tex. reqriꝛ vel qð diu geſſerit ſe ꝓ liberto vel ꝙ ita ſit ꝓnũciatus. ꝗ ꝯ Bart. ꝛ docto. ex qbus ẽ: apparet qð in iſto tex. ſeru⁹ nõ erat mala fides: ꝯ Jmo. in c. j. de ſer. nõ ordi. Bar. ꝛ alios h. ¶ Capio gl. in ꝟbo, Si diu. quã diuide in duas partes. In prima ad declarationẽ tert. rñdet tacite qõni. J i ſcða
8 opponit ꝛ ſoluit. ſcða incipit ibi. ſꝫ vꝛ. ¶ † Et gl. Bar. poſt Dy.
a inducit ad iſtũ tex. ad no. q. ſtatuti diſponentis ꝙ bãnit⁹ a poſſit impune occidi: qd ĩ bãnitus ðt ſe nõ eſſe iure bãnitũ vel de iure debere eximi de bãno: ſi medio tꝑe occidaꝛ an occidẽs teneaꝛ de homicidio vel nõ: vt tꝫ Bar. ꝙ ẽt ſi nõ pẽdeat appl'o a ſñia bãni: ſed bãnitus vt dixi ꝑ viã nullitatis vel iniquitatis bãni petit ſe eximi de bãno: ꝙ interim occidi nõ poſſit. cum opi. Bar. trãſeunt Ant. Jmo. Raph. Cu. ꝛ do. Alex. cũ aliquali diſtinctione. idẽ tñt Mod. preſertim Aret. in l. qui a latronibus. §. fi. ꝟ. de teſta. Bal. ꝛ Sal. in l. eũ q duas. C. de adul. cũ aliis cõcor. hic traditis ꝑ do. Alex. ꝛ ꝑ eundẽ do. Alex. in ꝯſ. lxxvij. tertũ vol. incip. Uiſis dubitationibus elegãter formatis. in ij. col. vbi ðt ꝙ oẽs vbiqꝫ ſequunꝛ iſtã opi. Bar. Sꝫ errat: qꝛ pleriqꝫ tñt ꝯriũ: quos ſtatim referã. Jdẽ cũ Bar. tꝫ Nel. de ſan. gemi. i tracta. bãnitoꝝ. in iiij. parte primi tꝑis. ĩ iiij. q. ꝛ v. ꝛ iſta vꝛ cõis opi. ꝙ indiſtincte ſiue via appl'onis ſiue alia agaꝛ de nullitate vel iniqtate bãni: illo medio tꝑe nõ põt bãnitus impune occidi. Pro iſta cõi opi. vltra iura Bar. alleg. Raph. Cu. l. ſi qs vi. in princ. j. eo. vbi de poſſeſſione deiectus hꝛ ac ſi poſſideret cũ ex interdicto vnde vi hẽat facultatẽ recuperãde poſſeſſionis, ſꝫ iſtud parũ facit: ad idẽ alleg. Raph. Cu. l. als nemo. ꝟ. ð in integ. reſti. vbi nemo vꝛ iure expulſs cui ꝑtor in integ. reſtitutionẽ pollicet. Ad idẽ moueꝛ Nellus in loco preallegato alia rõne: qꝛ ſtãte dicto ſtatuto ꝙ bãnitus poſſit impune occidi: quilibet vꝛ ꝯſtitutus publicus officialis. l. ij. C. qñ liceat ſine iudi. ſe vendi. Ergo ſicut pẽdẽte cã nullitatis bãni iudex nõ poſſet exequi ſñiam corꝑalem. l. nõ tm̃. j. de appel. ꝛ l. ij. j. de app. reci. Ergo nec alius eũ repreſentãs. Adde vltra ſcribẽtes ꝓ iſta cõ opi. Bar. ꝛ ſcribẽ. facere tex. in l. mulier. la. j. §. j. q incipit nõ eſt ambigẽdũ. ꝟ. ad Treb. Ubi ꝓbatur ꝙ paria ſunt aliqd eſſe de ꝑñtia, vel ſperari de ꝓximo eſſe. Et ibi Pau. de Ca. ꝛ do. Alex. põderãt illũ tex. ad iſtã deciſionẽ Bar. Sꝫ tu dic ꝙ ille tex. parũ facit: qꝛ ibi certũ eſt ꝙ ſeruus dꝫ hẽre libertatẽ ꝛ hereditatẽ ſibi relictã ab herede ꝑ fideicõmiſſum ꝛ nihil ei obſtabat. Sed in caſu nr̃o eſt dubiũ: qꝛ pẽdet qõ in iudicio: ꝛ dubius eſt euẽt⁹
9 litis. l. ꝙ debeꝛ cũ vulgaribus. ꝟ. de pecu. † Ad idẽ facit. qꝛ lꝫ alias exceptio que opponiꝛ requirit altiorẽ indaginẽ ꝛ inquiſitionẽ: nõ impedit executionẽ. l. iiij. §. ꝯdẽnatũ. vbi Bar. ꝛ oẽs. j. de re iud. ꝛ l. ſatis aperte. C. ad le. Corne. de fal. Jſtud ꝓcedit qñ talis executio eſt poſtea retractabilis. Sed in caſu nr̃o executio bãni eſt irretractabilis: qꝛ ſi bãnitus occideꝛ vel aliter offenderet in ꝑſonã: tũc executio talis dꝫ retardari q als nõ retardareꝛ ꝑꝑ exceptionẽ nullitatis. Jſtã doc. tradunt Paul. de Leaza. ꝛ cano. in cle. j. vbi ita limitat illũ text. de re iudi. Bal. in d. l. eũ qui duas. ꝛ in l. ſi feriatis. ꝟ. de fer. Ang. in l. fi. C. ſi ex fal. inſtru. Jmo. ꝛ do. Alex. hic Jmo. in d. l. qui a latronibus. §. fi. ꝟ. de teſta. ꝛ in l. nõ ſolũ. §. morte. in pe. col. ꝟ. de oper. no. nũc. Ad
10 idẽ ꝓ iſta † cõi ſñia facit ꝙ no. Bal. ꝛ Pau. de Ca. in l. nõ ſortẽ. §. ideo. ꝓ illũ tex. ꝟ. de ꝯdi. indeb. vbi not. ꝙ rebanniendus hꝛ ꝓ rebannito ꝗ interim nõ põt impune occidi. Tñ ad hoc poſſes dicere ꝙ iſtud ꝓcederet qñ eſſet ꝓ certo rebãniẽdus. ꝛ ab iſta ſñia Bar. ꝛ communi nõ eſſet in practica recedendum. ¶ Tñ ſi velles tenere opin. Dyn. ꝯriam poſſes rñdere ad iura allegata per Bar. Et primo ad l. cum vero. in fi. prin. ꝟ. de fideicom. liber. Potes dicere ꝙ text. ibi ðt: ꝙ ille cui eſt relicta libertas:
1 in poſſeſſione libertatis eſſe vꝛ. † Pondera verbũ vꝛ qð importat improprietatem ꝛ ſic fictionem. l. j. §. deieciſſe. cum ſimi. j. de

a ¶ Bãnitus. Adde Bal. i l. lite. C. ð lib. cauſ. ꝛ i l. j. C. de pen. ꝛ i addi. Spe. tit. ð Sẽ. Jo. An. i addi. Spec. ti. ð accu. §. fi. verſ. Sꝫ ſi bãnitus.

b ¶ Expoſitiue. Adde de hac dic. per hoc. in c. ij. de cohabi. cleri. ꝛ mulie. ꝛ tex. i l. tres fres. ꝟ. de pac.

vi ꝛ vi arma. Bar. in l. ſi is qui ꝓ emptore. in ſcða char. j. de vſu cap. ꝗ non hꝫ locum in ſtatutis: vulgata. l. iij. §. hec verba. ꝟ. de neg. geſt. Scðo ꝛ fortius: illud ꝙ nobis debeꝛ improprie poſſidemus: ſm gl. magiſtrã in l. legitima. ꝟ. de pe. here. ꝗ non hꝫ locum in ſtatutis in quibus verba debẽt ꝓprie intelligi. Tertio poſſes rñdere, ſm Lud. Ro. hic ꝛ do. Nel. in loco preal. ꝙ tex. in d. l. cuꝫ vero. in prin. loquitur qñ certũ erat deberi libertatẽ. Sed in caſu noſtro dubitaꝛ: ꝛ dubius eſt euentus litis. vt dixi. Jõ non dꝫ potius preſumi ꝓ ſñia. l. herennius. §. caia. cũ ſimi. ꝟ. de euictio. Ad tex. in l. ſi qs filio exheredato. §. ꝙ ſi quis fuerit. ꝟ. de iniuſto rupt. vbi ſñia nulla quomodocunqꝫ ꝓcedat nullitas non facit dãnatuꝫ inteſtabilem. rñdet Lud. Ro. hic. ꝛ Nel. in loco preal. ꝙ iſte tert. loquitur in effectu ꝯcernente ſolum perſonam ipſius ꝯdemnati. Et ſic non facit ad caſum noſtrum in quo tractatur de iure ꝯcernentem perſonam alterius. ſ. occidentis. Sed iſtud eſt diuerſificare caſum ꝛ non realiter ſoluere. Non obſtat aliud fundamentũ Bar. ꝙ bannitus qui hꝫ exceptionẽ nõ dꝛ vere ꝛ ꝓprie exbãnitus ꝗ in eo nõ loquiꝛ ſtatutũ: qꝛ lꝫ Lud. ro. do. Nel. ad hoc nõ rñdeant. Tu potes rñdere ꝙ attento iſto fundamẽto Bar. ſequereꝛ ꝙ ẽt anteꝙ̃ bãnitus appellaret a ſñia bãni: vel anteꝙ̃ diceret ſe nõ iure bannitũ qð nõ poſſet impune occidi: ꝛ tñ hoc nõ vꝛ verũ anteꝙ̃ hoc ꝯtet vel ſaltẽ ſit ꝑteritũ, ꝓut tꝫ Bald. in l. qui ſe ðt. ꝓ illum text. ꝟ. de
2 ind. † Preterea q hꝫ exceptionem eſt ꝓprie debitor: als eſſet exceptio intentionis ꝛ facti. l. ij. j. de exce. lꝫ nõ ſit debitor effectualiter ſic intelligitur. l. debitor. j. de ver. ſig. allegata ꝑ Bar. Sed qui naturaliter tñ tenetur fateor ꝙ non eſt proprie debitor. Jta loquitur lex fideiuſſor obligari. §. fideiuſſor. j. de fideiu. allegata ꝑ Bar. Jta poſſet defendi opi. Dy. ꝙ̃ ẽt tꝫ Alb. de ro. hic: ꝛ idẽ Alb. in iiij. ꝑte ſtatu. in q. xxiij. cã ẽt tꝫ Albe. ð gãdi. in trac. maleſi. in xxiij. rub. de bannitis ex maleficio. in j. col. in ꝟ ſi. item pone ſtatutũ eſt in ciuitate. ꝛ in ver. ſed retento eodem themate. ꝛ in ij. col. in ver. Sed quid dicemus. ꝛ aduerte diligẽter ꝙ idẽ Alb. de gandi. in d. j. col. in verſ. ſed retento eodẽ themate: ſingulariter tꝫ: qð ante appl'onẽ interpoſitam a banno. ſ. intra. x. dies tunc bene potuerit de iure occidi ꝙ valde no. ideꝫ tꝫ Albe. de Roſ. in d. tracta. ſtatuto. in vlti. parte. in q. cxiiij. Sꝫ in hoc vltimo puto indubitanter ꝯriũ: per regulam: qꝛ idem operatur pendentia tꝑis prefixi appellandũ qð operaꝛ pendẽtia appl'onis. l. ꝛ poſt rem. in prin. ꝟ. de tranſac. c. non ſolum. de
13 app. in vj. Et ita impeditur † executio ante appl'onem. j. tẽpus appellãdi ſicut ſi eſſet appellatum. gl. ꝛ Bar. in l. j. in prin. j. nil noua appel. penden. gl. in l. ex iudiciorum. j. de act. Spe. in ti. ð app. §. reſtat. in fi. Sed pendentia appl'onis facit: vt quis non poſſit tanꝙ̃ bannitus impune offendi: prout oẽs hic indifferẽter tñt: ergo idem dꝫ operari pendentia tꝑis dati ad appellãdum. Et ita ẽt tꝫ Lud. ro. hic: ꝛ etiam tenent Mod. ſenen. hic: non iſta ratione. ſed alia de qua hic per eos.

1 ☞ Saltus ſunt vaſta ꝛ ſylueſtria loca in quibus arbores ſaliunt in altum.
2 Dictio id eſt: quot modis ſumatur.
3 Seruus etiam extra cauſam peculiarem acquirat domino.

§. Saltus hybernos.

Poſſidere poſſumus aĩo nr̃o tm̃. Jtem aĩo nr̃o ꝛ corpore alieno. Jtem corpore ꝛ animo alieno. h. d. Et ſic hꝫ tres partes ꝓut magiſtraliter ponit tres modos poſſidendi. ſcða ibi ceterum. tertia ibi nec mouere nos dꝫ.
1 ¶ † Jn tex. ibi ſaltus. Dic ꝙ ſaltus ſunt vaſta ꝛ ſylueſtria loca in quibus arbores ſaliunt in altum. Saltus ẽt eſt ſpatiũ campi vel fundi ꝛ locus ſylue. Et quid ſint ſaltus ꝛ quid differãt a paſcuis: habes glo. in l. j. C. de paſcu. pu. lib. xj. ꝛ in l. nulli. C. de fund. patrimo. lib. xj. Nã ſaltus dñr loca, ex quibus percipitur vſus ꝛ fructus. Sꝫ paſcua. ſunt ex quibus ꝑcipiunꝛ ſolũ paſtiones ſeu vſus paſcẽdi ſm ꝑdictã gl. ꝛ ðt text. in l. inſtrũ. in fi. ꝟ. de fun. inſtru. Si fundus ſaltus paſtioneſqꝫ hꝫ. Et dum iſte tex. ðt ſaltus eſtiuos ꝛ hybernos. Jta ẽt ðt tex. in l. peregre. §. fi. j. e. Nã ſicut dicimus veſtimẽta eſtiua ꝛ hyberna quibus vt plurimuꝫ vtimur eſtate ꝛ quibus hyeme. Jta dicimus ſaltus hybernos quibus vti poſſimus hyberno tꝑe ꝛ ſaltus eſtiuos quibus vti poſſimus tꝑe eſtatis. Jta ðt text. in l. duo ſunt gña. ꝟ. de aqua quoti. ꝛ eſti. ꝛ in l. q ſaltũ. ff. de leg. iij. ꝛ Uirgilius tertio Georgico. Saltib⁹ in vacuis paſcant ꝛc. ¶ † No. ex tex. ibi. i. quas ſerui peculiariter. iuncta gl. ſm Are. hic: ꝙ dictio id eſt, aliqñ ſtat
b ſimpliciter aliqñ expoſitiue b ſeu declaratiue non aũt reſtrictiue. Dicit eñ text. quaſdam ẽt ignorantes poſſidemus. i. quas ſerui peculiariter apꝑhẽderint. Jlla dictio id eſt nõ reſtringit text. ꝙ ſolũ in peculiarib⁹ q̃raꝛ dño ignoranti. Qꝛ ẽt idẽ eſt in nõ peculiaribus. vt ðt gl. noſtra hic. Adde tu ad hoc tex. in l. q liberis

liberis.in prin.cum gl.⁊ ibi Are.in iiij.not.ſ.de vulg.⁊ pup.Et ꝙ dictio id eſt,ſolū ſtet declaratiue:eſt tex.in l.ij.in ꝟbo rogaẗ.
i.interrogaẗ.ſ.de adop.⁊ in l.auxiliū.in prin.ſ.de min. In ꝟbo delicti veniā.i.calūnie.Breuiter iſtis nō attētis, teneas ꝙ dictio id eſt,nō ſolū eſt declaratiua,ſ ēt reſtrictiua,vt no. Bar. in l.j.in prin.ꝑ illū tex.ſ.ad l.Aqui.⁊ tex.in d.l.Pōpo.in prin.ff. de pcu.in verbo cā cognita.i.ſi ei noīatim ⁊c. Sic ēt in dictiōe. ſ.ꝗ nō ſolū ſtat declaratiue ſed reſtrictiue.l.iuſiurādū qꝺ ex cō uentione pcuratoꝝ.ſ.de iureiur. Vn̄ in iſto tert.dictio.i.ſtat ēt reſtrictiue.Cōfirmaẗ optime ꝑ theoricā eiuſdē Aret.in d.l.qui lib.in prin. in iij.no.ſ.de vul.⁊ pu.Ubi dꝫ ꝙ qn̄ pcedit diſpoſitio gn̄alis ⁊ poniẗ.i.tūc nō ſtat reſtrictiue ſ exemplificatiue ⁊ declaratiue ꝑ l.itē veniūt.§.petitā.j.⁊ ij.j.de peti.he. Alias ſtat reſtrictiue,ſ in hoc tex.nō pcedit diſpoſitio gn̄alis,ſ ſpālis: cū dicat quaſdā res ēt ignorātis poſſidemus.i.quas ſerui peculiariter cōparauerūt: ꝗ dictio,id eſt,ſtat reſtrictiue ⁊ ita teneas ꝯuis ēt ipſe Are.alibi idē notet ꝙ h.ſ.ꝙ dictio, id eſt,ali qn̄ ſtet ſimpl'r declaratiue. Ita ēt no. Are.i l.plane.§.ꝑ illū tex. ſ.de leg.j.idē Are.in l.cetera.§.j.ꝑ illū tex.in eo.tit.ſ.de leg.j. Sz teneas qꝺ ſ.tenui.Et tz ēt do. Alex.ſin l.ſunt q in id. ꝑ gl.ij.ibi j.de re iudi.Et ſic in iſto text.dictio id eſt ſtat etiaz reſtrictiue.

3 C† Pōderaꝗ h eſſe tex.ꝑ opi.qua tenui ſ gl.⁊ doct.in l.j.§.itē acquirimus.ſ.eo.Nā ibi gl.⁊ doc.tn̄t ꝙ ſeruus ēt ex cām peculiarē acqrit dn̄o ignorāti.Hic eſt tex.in ꝯn̄ tripliciter inducēdo eū.Primo in dictione id eſt,ꝗ ſtat reſtrictiue.⁊ ſic reſtringit ad cām peculiarē.Scꝺo qꝛ tex.dꝫ quaſdā res.ſm gl.⁊ doct. ibi oēs res nō quaſdā.Et gl.hic dꝫ quaſdā imo oēs ēt nō peculiares.qꝺ eſt deſtruere text. Tertio qꝛ iuriſcō.poſuit regulā ꝙ in acquiſitione poſſeſſiōis ꝗ fit ꝑ colonū ⁊ ſeruū dꝫ ꝯcurrere animus dn̄i,⁊ ſic ſcientia dn̄i. Et ab iſta regula ſolū excipit qn̄ ſeruus acquirit ex cā peculiari. Ergo in alijs ſtat firma regula.l. nā qꝺ liquide.§.fi.ſ.de penu.lega.qꝺ in acquiſitione poſſeſſionis ꝗ fit ꝑ ſeruū dꝫ ꝯcurrere animus dn̄i. Ergo nō acqrit dn̄o ignorāti.Et dꝫ Are.ꝙ nō eſt melioꝛ tex.in coꝛpoꝛe iuris ⁊ qui magis clare pbet ꝙ iſte qꝛ poſſeſſio non acquiritur dn̄o ignoranti extra cauſam peculiarem.

1 Dictio quatenus quid impoꝛtat.
2 Datur preſentia ſine viſu.
3 Poſſeſſio rerum mobilium amittitur ꝓtinus amiſſa cuſtodia.
4 Abſens retinet ciuilē poſſeſſionē animo,licet non naturalem.
5 Duplex eſt poſſeſſio.ſ.naturalis ⁊ ciuilis.
6 Qui ciuiliter poſſidet, acquirendo naturalem dicitur nouam poſſeſſionem acquirere.
7 Gabella non ſoluitur de contractu inualido.
8 Poſſeſſio rei exiſtentis prope quod de facili pōt apprehendi an retineatur ſicut per inſiſtentiam.
9 Si equus dimiſſus in paſcuis cepit errare: ex hoc cenſetur ꝑdita poſſeſſio.
10 Appellatione beſtie venit fera ⁊ manſueta.
11 Statuta etiam exoꝛbitantia ⁊ coꝛrectoꝛia iuris cōis, debent intelligi ſecundum communem vſum loquendi.
12 Piſces exiſtentes in lacu,an ſint eius cuius eſt lacus.

a **§. Nerua filius.** [a] Poſſeſſio rei mobilis,excepto hoīe retineẗ ex facultate apprehēdi pp̄ cuſtodiā vel incluſionē parui ſpatij,vel ex ꝯſuetudine redeūdi.h.d.vſqꝫ ad.§.labeo. C Diuidiẗ in tres ꝑtes ſicut ponunẗ tres caſus in prin. ꝗbus poſſeſſio rerum mobiliuz retineẗ.ſ.ꝑ cuſtodiā vel incluſionē parui ſpatij, vel ꝑ ꝯſuetudi
1 nē reuertēdi.ſcꝺa ibi itē feras.tertia ibi,aues aūt. C† In text. ibi quatenus. Iſta dictio quatenus,ſm Aret. idē impoꝛtat ꝙ dictio quouſqꝫ.de qua ꝑ Bar. in l.patronus.§.ſempronio.ſ.de leg.iij.Adde de hoc eſſe gl. latā qꝺ dictio quatenus impoꝛtat vſque quaqꝫ vel quouſqꝫ.gl.in l.j.in prin.in gl.mag.in ꝟbo hactenus.ſ.de ope.no. nū. Sumiẗ ēt alijs varijs modis,vt late ꝑ Alb.de Roſa.in dictionario ſuo in verbo quatenus. Itē eſt dictio ampliatiua.vnde ſi lego tibi vſumfructū quatenus apud hr̄dez tuū maneat nō ſolū hr̄di,ſ ēt tibi cōpetit. Ita no. Bal. in l.antiqtas.in j.no.C.de vſufr. C In verſi.diſſimiliter. vbi lr̄a eſt valde intricata dn̄ tex.dꝫ nec inueniẗ:qꝛ in pn̄tia eius ſit,iſta rō ꝯtinet ꝯdictionē ſeu repugnātiā dicere ꝙ res nō inueniẗ:qꝛ ſit in eius pn̄tia:imo qꝛ eſt in pn̄tia deberet inueniri,nec iſta vr̄ vllo mō ꝯgrua. Rn̄.ꝙ iō nō inueniaẗ.eo qꝛ ſit in pn̄tia eiꝰ Gl. h in ꝟbo in pn̄tia eius dupliciter rn̄det. Primo ꝙ ſubaudiaẗ negatiua nō.ſ.qꝛ nō ſit in pn̄tia eius. Scꝺo ꝙ trāſpoꝛteẗ lr̄a ad id qꝺ ſ.dixit ſi ſub cuſtodia mea ſit:qꝛ ſit ſub pn̄tia eius. C Sz certe vtrūqꝫ vel ſubaudire vel trāſpoꝛtare lr̄am vitioſuz eſt,iō neutrū plz.lz.in hoc multū inſiſtat Are.in declarādo ⁊ ſuſtinēdo ſm intellectū gl. Alij nihil tāgūt.ſ vltra eū nihil ſubaudiēdo ad tex.nec tranſpoꝛtando lr̄am pōt intelligi tex.qꝛ in pn̄tia
2 eiꝰ ſit.i.in loco pn̄ti ſibi nō aūt in ꝯſpectu oculoꝝ:qꝛ daẗ pn̄tia ſine viſu,vt ꝑ Bart.in l.j.§.j.cū ſuis ꝯcoꝛ.ſ.de auth.tut.⁊ vult Bar.in l.diē ꝓferre.§.coꝛā.ꝑ illū tex.ſ.de arbi.⁊ in l.coꝛā ꝑ illuz tex.j.de ver.ſig.Et erit tūc ſenſus tex.ꝙ nō pdiẗ poſſeſſio rei mobilis ſi ſit ſub cuſtodia nr̄a nec inueniaẗ:qꝛ ſit in loco pn̄ti, ſed tn̄ ceſſat interim diligens inqſitio.⁊ ſic ex ꝗ cū diligēti inqſitiōe in loco pn̄ti pōt res inueniri dr̄ eē ſub cuſtodia mea.ſic ēt poſſideo.ſecus qn̄ adhibita diligēti inqſitione nō poſſet inueniri puta qꝛ eſſet in abſentia. ⁊ ad hoc adde gl.in l.peregre.in pnc.
3 in ꝟbo infirmitatē memoꝛie.⁊ ibi Bar.j.e. C† No.j.ex iſto tex. ꝙ poſſeſſio rerū mobiliū ꝓtinus ⁊ ſic immediate amittiẗ amiſſa cuſtodia.Secus eſt in rebus immobilibꝰ in qbꝰ nō pdo ciuilē poſſeſſionē lz res nō ſint ſub cuſtodia nr̄a.l.clā poſſidere.§.q ad nūdinas.j.eo.rō diuerſitatis eſt duplex.pma qꝛ mobiliū vilis eſt ⁊ abiecta poſſeſſio.l.ſi rē mobilē.j.e.iō facilius pditur neglecta cuſtodia.Scꝺa rō eſt qꝛ amiſſa cuſtodia,res mobilis pt de facili occultari.⁊ ſic ꝯtrectari de loco ad locū, ⁊ ſic pdi. Sz res immobilis nō pt moueri nec occultari iō nō pdiẗ poſſeſſio, lz nō ſit appoſita cuſtodia.cū ſemꝑ pateat ⁊ poſſit recuperari. Sz Raph.Cu.h tz qꝺ nō ſit dr̄ia īter res mobiles, poſitis terminis paribus:qꝛ ēt rei immobilis pditur poſſeſſio ſi deficiat ptās inſiſtēdi rei, vt in §.labeo.j.ea.l.⁊ l.qꝺ meo.§.fi.⁊ l.ſi id ꝙ in prin.j.eo.Sz tu dic qꝺ qn̄ res immobilis nō pōt recuperari verū eſt ꝙ pditur ⁊ naturalis ⁊ ciuilis poſſeſſio.vt ī d.§.labeo. j.ea.l.ſ qn̄ extāt in rebus immobilibꝰ quāuis non ſit cuſtodia imo cuſtodia ſit penes aliū tn̄ retinetur ciuilis.d.§.q ad nūdi
4 nas.ſecꝰ in re mobili vt hoc tex.Et ita ēt tz do.Alex.h C† Secūdo.no.ex hoc tex.in ꝟbo nāciſci.qꝺ q eſt abſens bn̄ retinet ciuilē animo vt vult tex.j.in ꝟbo retineri:tn̄ nō retinet naturalē ꝙ apparet qꝛ tex.dꝫ nāciſci ꝙ eſt nouā poſſeſſionē acqrere.l.j.
5 ſ.ti.j.§.ſingulorū.inſti.de re.diui. C† Et ex hoc coꝛrolarie not. ſm Bar.⁊ alios h ꝙ eſt tex.melioꝛ de iure qꝺ due ſunt poſſeſſionis.ſ.naturalis ⁊ ciuilis,cū tex.dicat ꝙ illā rē poſſidemꝰ cuius poſſeſſionē nāciſci poſſumus.⁊ ſic ciuilē habētes poſſumꝰ naturalē acqrere:ꝗ ſunt due poſſeſſiones.Et ad hoc ēt no. iſtū tex.Dy.in regula ſine poſſeſſione.Sed caue:qꝛ idē Bart.in l.j. in prin.ſ.eo.dꝫ ꝙ iſta ꝯclo nō pbaẗ in hoc tex.qꝛ hoc verbū naturalis poſſeſſio ſignificat detētationē nō aūt naturalē poſſeſſionē,put eſt aliud quā detētatio,put ēt capiẗ i l.ij.§.qꝺ vulgo.
6 j.ꝑ empto.⁊ in l.ſtiplō iſta.§.hoc quoqꝫ.j.de ver.obl. C† Tertio no.ex eo.tex.ibi naturalē poſſeſſionē nāciſci.hic eſſe tex.no. ꝙ ille q ciuiliter poſſidet acqrendo naturalem dr̄ nouam poſſeſſionez acquirere.vt ſignificat verbū nāciſci, vt ſ.prime dixi. ⁊ ſic pōdera ſm Mod.ſenē.hic videri.hic tex.ꝯ illud qꝺ no.d. Abb.poſt do.Ant.de But.in c.cū veniſſent.in vlt.not.ꝑ illum tex.de reſti.ſpo.vbi no.qꝺ ſi habēs poſſeſſionē ciuilē ingrediaẗ naturalē vacantem non dr̄ de nouo acquirere poſſeſſionem ſ a potius ꝯtinuare ſuam poſſeſſionem ciuilem: qꝛ naturalis eſt acceſſoꝛia ad ciuilem.l.ſi id qꝺ.j.eo.⁊ per hoc infert in practica ad ſtatutum diſponēs ꝙ ꝑ poſſeſſione noviter acquiſita ſoluatur gabella,qꝺ hn̄s ciuilem ⁊ ingrediens naturalem ſeu coꝛpoꝛalē poſſeſſionē nō teneẗ ſoluere talē gabellā: qꝛ nō dr̄ de nouo acqſiſſe ſ acquiſitā prius ꝯtinuaſſe. facit. d.l.clā poſſidere. §.fi.⁊ ꝙ ibi no. Ita ibi reſidet do. Abb.ꝗ deciſio vr̄ ꝯ hūc text. Tn̄ ex alio poſſet defendi deciſio do. Abb. qꝛ ex ꝗ acquiſitio iſtius naturalis iūcta cū ciuili nō eſt vtilis ad aliquē iuris effectū,vt ꝑ Bar.⁊ doc.in §.ex ꝯrio.ſ.ea.l. Ideo iuris diſpoſitione nō cēſeẗ noua poſſeſſio acquiri.tale enim ſtatutum dꝫ intelligi dē acquiſitione que fit cū aliquo effectu,ꝑ illud ꝙ not.Bar.in l.quoties.per illum text. ⁊ in l.in leg.falci.non hr̄.ſ.ad leg.falc.
7 C† Hinc eſt qꝺ talis gabella nō ſoluitur ꝯtu nullo vel inualido qꝛ non hꝫ effectum,vt no.Bar.in l.fi.§.pe.per illum tert.C. eo.de leg.Bal.in l.ij.per illum tex.C.de eunuchis.⁊ in l.non dubiū in prin.C.de legi. Ang.⁊ alij in l.marcellus.§.res que.ſ.ad b
8 tre. C Quarto no.ex eodē verbo,nanciſci.[b] hic eſſe tex.mirabi
b lē ſm Pau.de Ca.in vna lectura, qꝺ lz in rebus immobilibus non pdam poſſeſſionē nō ſolū ſi ſum actualiter in loco ſ ēt qn̄ ſum adeo ꝓpe qꝺ de facili poſſum apprehēdere, vt eſt gl.in l.j in prin.ſ.e.in gl.ij.mag.circa prin.⁊ ſic vult ibi glo.paria. eſſe ꝗ. ad retinendum poſſeſſionem naturalem vel quod res ſit in cōſpectu, vel ꝙ ſit de ꝓximo. ⁊ tn̄ ſecus eſt in re mobili.Qꝛ hoc ipſo quod exit ꝯſpectum noſtrum lz ſit in loco ꝓximo: tn̄ non poſſidemus eam naturaliter,vt patet ex dicto verbo nanciſci. ⁊ ſequitur Are.hic.Tu aduerte ꝙ glo.in d.l.j.in prin.ſ.eo. fundat ſe per.l.clauibus.ff.de contrahend.emp. que loquitur de mercibus,⁊ ſic de rebus mobilibus. ⁊ ſic vult idem iuris eſſe in his prout in immobilibus.vnde prout etiaz dicit do. Alex. iſte text.debet intelligi ſi res eſſet adeo ꝓpe,ꝙ de facili poſſet apprehēdi,vel quādo res eſſet in loco proximo ſ de facili ap

a Filiꝰ. Vide ꝑ iſtuz.§. ꝙ villa excuſaẗ ꝗ nō capit īgreſſum ſyluanum. Bart.ꝯſ.cij. col.ij. Item nota ex iſto tex.in ver.ex ꝯrio.formaz excuſatiōis bonoꝝ.Ange.in §.itē ſi qs ī fraudē. iij.col.inſti.de actio. Pur.

b Nāciſci. adde Bar.i l.ſolutū.§.ſolutam.i fi.ij. opp.de pig. act. Ang.in §.itē ſeruiana. col.ij.de act.Purp.

9 prehendi nõ poſſet. ¶ † Quinto no.ex iſto tex.in v̄bo oberra-
uerit iũcta gl.ſm Bar.ꝛ alios ꝙ ſi equus dimiſſus in paſcuis
cepit oberrare,qꝛ nõ remãſit in loco in q̊ fuit poſit⁹ ad paſcẽ-
dũ,qꝺ ex hoc cẽſet ꝑdita poſſeſſio equi:vñ tũc occupãs ꝓpria
authoritate nõ incidit in penã legis ſi qs in tantã. C.vnde vi.
ꝛ ibi hoc tꝫ gl.in v.q.ſcꝺe partis principalis: ſed bñ incidit in
penã legis ſi.C.vnde vi.q̃ loquit̃ de occupãte poſſeſſionez rei
vacãtis q̃ a nemine poſſidet̃. ꝛ de equo dimiſſo in paſcuis quẽ
lupus comedit:an dimittens teneat̃ dño equi. dic vt p Bald.
10 poſt Cy.in l.nemo deinceps ad fi.C.de epiſ. audi. ¶ † Sexto
no.i ver.itẽ feras beſtias ꝙ ex q̃ tex.addit illã qualitatẽ feras,
h vr̃ ꝓbari ſm Mod.ſenen.ꝙ appl'one beſtie ſimpl'r ꝓlate ve-
nit ꝛ fera ꝛ ẽt mãſueta. In ꝯtrariũ eſt text.i.l.j.§.beſtias.ſ.ꝺ poſtu.
vbi appl'one beſtie nõ venit mãſueta:ꝛ p illũ tex.no.ibi Bart.
in §.remouet.in j.nota,qꝺ iſta dictio beſtias intelligit̃ de fera.
Et ſic vr̃ ſm Bar.qꝺ ſi ſtatutũ dicat de beſtijs q̃ dãt dãnũ, qꝺ
nõ hꝫ locũ in animalibus domeſticis.ꝺt tñ Bar.qꝺ in hoc ſtã
dũ eſt ꝯſuetudini:ꝛ ſeq̃t̃ ibidẽ Ang. Idẽ ẽt ſequit̃ d. Matthe.
in no.xcvj.incip.nota vnũ mirabile.ꝛ ibi refert ꝙ qdã famoſus
aduocatus allegabat cuidã iudici qui erat mõtanus aſinũ p
beſtia nõ haberi.allegãdo rubꝛ.q̃ nõ hr̃.C.de aſinis beſtijs nõ
habẽdis.lib.xij.ꝛ ille iudex credidit aduocato ꝛ ita iudicauit.
Et ꝺt qꝺ illa ſñia iudicis poterat ſuſtineri p tex.in d.§.beſtias.
niſi ex cõi vſu loquẽdi regionis aĩalia domeſtica vacarent̃ be-
11 ſtie: † qꝛ ſtatuta ẽt exorbitãtia[a] ꝛ correctoria iuris cõis debẽt in
telligi ſm cõem vſum loquẽdi,nõ obſtãte qꝺ in legibus tale vo
cabulũ aliter caperetur.l.labeo.§.idẽ tubero. ꝛ ibi Bart.ff.de
12 ſupe.lega.c.ex literis.primo.de ſpõ. ¶ † Septimo no.ex tex.ibi
qui in ſtagno ſunt qꝺ lꝫ lacus ſit nr̃,piſces tñ qui ſunt in lacu
nõ poſſident̃ a nobis nec ſunt noſtri ante occupationẽ vel ca-
pturã.Hinc inferũt Ang.ꝛ Mod.lꝫ puſini ſint dñi lacus pe-
ruſij,ꝛ illud poſſideãt:piſces in eo exiſtẽtes nõ poſſidẽt qꝛ pi-
ſces exiſtẽtes in lacu magno dñr eſſe in libertate ſua.Jõ cuili-
13 bet licitũ eſt piſcari niſi ꝓhibeat̃.allegãt tex. † cuꝫ gl.in l.vſufru
ctuariũ.§.ſi in viuarijs.ſ.de vſufru.vbi gl.facit mẽtionẽ de lacu
peruſino.De quo ẽt facit mẽtionẽ gl.in l.eadẽ.ſ.de fund.inſtr.
¶ Sed aduerte qꝛ ille tex.in d.§.ſi in varijs.ꝓbat ꝯtrariũ. ꝛ ꝯtrariũ
tꝫ Bar.in tractatu tyberiadis in verbo flumẽ.ad fi.vbi Bart.
loqtur ꝺ lacu peruſino ꝛ ꝺt ꝙ qdã ſunt lacus publici id eſt rei
publice vt ibi nullus piſcetur niſi cui res publica cõmiſerit vt
in lacu peruſino tũc idẽ iudicatur ac ſi eſſent ꝓuati,vt l.celſus.
ſ.de ꝯh.emp.quidã ſunt lacus ꝛ ſtagna publica hoc eſt in vſu
publico vt in eis quilibet ad placitum piſcetur ſicut in flumi-
nibus publicis.l.littus.j.de ver.ſig.

a ¶ Exorbitã-tia. Adde ꝺ hoc ꝛ vide la te Fel.i pe-mio ꝺcreta.

b ¶ Per inũ-dationẽ. Adde.l.q̊.§.allu uio.ff.de flu. Bar.i tract. de flumi.

c ¶ Modico. Facit regu-la de modi-cis.l.Scio. ff.de in inte. reſti.

1 ☞ Poſſeſ.perditur per inundationem.
2 Preſcriptio per inundationem interrumpitur.
3 Poſſeſ.ciuilis ꝛ naturalis perditur per inundationem etiã ab ignorante.nu.4.
5 Poſſeſ.perditur per inundationem adeo ꝙ piſcando non reti nemus poſ.illius fundi.
6 Poſ.ſtagni,ꝛ aque perditur per ſiccitatem.
7 Inundatio vtilis non interrumpit poſſeſſionem.
8 Quando inundatio eſt tanta quod fundus non poteſt pedib⁹ calcari perditur poſ.
9 Inundatio que durat modico tp̃e nõ interrũpit p̃ſcriptionez.
10 Paria ſunt fundũ eſſe aquis inũdatũ vel hoſtibus occupatũ.
11 Qui prouidet inundationi non dicitur perdere poſſeſſionem.
12 Contra interruptionem preſcriptionis que fit ex inundatione fluminis datur reſtitutio in integrum vbi agens tractat de dã no ꝙ eſt quando ius eſt iam queſitum.
13 Error iuris non nocet quando tractatur de damno:
14 Contra interruptionem preſcriptionis non datur reſti. in inteq.pro conſequendo lucro cum iniuria alterius.
15 Minor reſtituitur etiam ad lucrum cum iniuria alterius.
16 Reſtitutio in integrum aduerſus interruptionem conceditur qñ ad eam perficiendam pauci dies reſtabant etiam cum iniuria alterius.
17 In preſcriptione.xxx.vel xl.annorum cum ſit mere odioſa nõ conceditur reſtitutio in integrum ꝯ interruptionem preſcriptionis,ratione modici temporis.
18 Preſcriptio longi temporis in feudis cenſetur fauorabilis.

1 **§.Labeo.** Per inũdationẽ perdit̃ poſſeſſio, h.d.vſqꝫ
ad §.ſi rẽ.Et ſic † lꝫ p fundationẽ fluminis
ꝙ nõ mutauit alueũ nõ ꝑdã dñiũ rei mee. ſecus ſi immutauit
alueũ.l.adeo.§.inſula.ſ.ti.j.ꝛ l.ſi ager cui⁹.cũ gl.ſ.qui.mo.vſuſ-
fruct.amit.ꝛ hic in gl.tñ ꝑdo poſſeſſionẽ. text. eſt hic ꝛ in l. qui
vniuerſas.§.itẽ ꝙ a mari.j.eo. rõ eſt duplex. Prima qꝛ vbi nõ
põt rei natural'r inſiſti ꝑdit̃ poſſeſſio.§.ex ꝯtrario.ſ.ea l.Scꝺa eſt
rõ:qꝛ qñ res deuenit ad caſum a q̊ incipere nõ põt vitiat̃.l.plu
ribus.§.ꝛ ſi placeat.j.de ver.obl.nec dicat̃ qꝺ ex quo res eſt ſor
tita effectũ nõ dꝫ vitiari p hoc ꝙ deuenerit ad caſum a quo in
cipere nõ põt,vt hr̃ in d.§.ꝛ ſi placeat.qꝛ rñdet̃ ꝙ poſſeſſio nõ
dr̃ ſortita effectũ niſi alius effectus ſequat̃ cũ poſſeſſio ſit quid
producẽs,vt declarat Ang.in l.iij.§.ex pluribus.ſ.eo. ¶ Hinc
2 ex iſto tex.ſequit̃ qꝺ cũ † p inundationẽ[b] ꝑdatur poſſeſſio p ꝯñs
b ẽt interrũpit̃ p̃ſcriptio,cũ in p̃ſcriptione requirat̃ ꝯtinuata poſ
ſeſſio.l.ſine poſſeſſio.j.tit.j.no.in l.Celſus.j.tit.j. ꝛ dixi in rub.ſ.
eo.ꝛ iſta ẽ naturalis interruptio.l.naturalr̃.j.ti.j. ¶ Et ex hoc
ſequit̃ in practica ꝙ ſi rei exiſtẽs ꝓpe flumen aliquis allegaret
p̃ſcriptionẽ dicẽs ſe tãto tp̃e p̃ſcripſiſſe,ſi tu ex aduerſo allega
res inundationẽ fluminis,diceret̃ interrupta p̃ſcriptio, qꝺ eſt
mẽti tenẽdũ ſm Bar.ꝛ alios h.Adde tu Bar.in tractatu de
3 Alueo,in vlt.col. ¶ † Ex hoc correlarie no.Bar.ex iſto tex.qꝺ
p inundationẽ ꝑdit̃ ꝛ ciuilis ꝛ naturalis poſſeſſio: qꝛ ciuilis re
tineret̃ p̃ſcriptio ꝓcederet ex ſola ciuili ſꝫ gl.ꝛ doc.in §.ex ꝯtrio.
ſ.ea.l.Et ſic habẽs vnã ampliationẽ ad iſtũ tex.ꝙ p inundatio
4 nẽ ꝑdat̃ poſſeſſio,nõ ſolũ naturalis ſꝫ ẽt ciuilis. ¶ † Scꝺo am
plia iſtũ tex.p inundationẽ fluminis ꝑdit̃ oĩs poſſeſſio,vt ꝑce-
dat ẽt ab ignorãte:qꝛ nulla eſt ſpes recuperationis: vñ poſſeſ
ſio que retineri nõ põt,ꝑditur ẽt ab ignorãti. Ita ampliat iſtũ
tex.Bar.in l.clã poſſidere.§.qui ad nundinas.in pen.col.j.eo.ꝛ
5 ſup iſto multũ late inſiſtunt Moder.Seneñ.h. ¶ † Tertio am
plia iſtũ tex.qꝺ p inundationẽ fluminis adeo ꝑdit̃ poſſeſſio fun
di,qꝺ ẽt ibi piſcãdo nõ retinemus poſſeſſionẽ illius fundi inũ-
dati.tex.eſt not.in l.ſi ager cuius.ff.quibus mod.vſufru.amit.
6 ¶ † Quarto ad ampliationẽ adde qꝺ ſicut p inundationẽ ꝑdit̃
poſſeſſio fundi,vt h:ita p ſiccitatẽ ꝑdit̃ poſſeſſio ſtagni ꝛ aque.
l.ꝛ Attilicinius.ff.de ſerui.ruſti.predio. ¶ Limita nunc iſtum
tex.quatuor modis ampliatuꝫ,ẽt quatuor limitationib⁹.Pri-
7 mo limita † niſi inundatio eſſet vtilis ꝛ ꝓdeſſet ſitiẽtib⁹ agris,
ꝛ ſic afferret vtilitatẽ poſſeſſori,put facit inũdatio Nili in egy
pto.l.j.ꝛ ij.C.de alluuio.ꝛ plau.Et ſicut videmus in pratis exi
ſtentibus iuxta ticinuꝫ vel paduꝫ:tunc p talẽ inundationẽ vti
lẽ nõ interrumpit̃ p̃ſcriptio. Ita no.limitat Bal. in l.vnica.C.
de ꝯfeſ.in pen.char.ꝛ eſt in xxij.col.Et ſequunt̃ ſimpl'r d.Alex.
Aret.Moder.Senen.h ꝛ ꝺt do. Alex.qꝺ iſtã limitationẽ tra-
dit ad hunc tex.vltra doc.tu dic qꝺ iſta limitatio nõ eſt ad ꝓ-
poſituꝫ huius tex.Qꝛ iſte tex.loquit̃ qñ fundus eſt taliter oc-
cupat⁹ a flumine qꝺ vi ꝛ impetu fluminis ſunt expulſi poſſeſ-
ſores a naturali poſſeſſione fundi,put ẽt ꝺt ad hunc tex. Bal.
in d.l.vni.in xxij.col.Sꝫ iſtud nõ eſt in inundatione vtili que cõ
fert ſitientibus agris.nec tunc militant due rõnes.ſ.aſſigna-
8 te ad iſtũ tex.ꝛ facit qꝺ ſtatim dicã in ſeq.limitatione. ¶ † Se-
cundo limita qñ inundatio fuit tanta ꝙ fundus nõ potuit pe
dibus calcari ꝛ ſic oportuit agrũ relinqui aĩs nõ eſſet interru-
ta preſcriptio ne ꝑderet̃ poſſeſſio.ita limitat Iac.de Rauen.ꝛ
9 Io.de Imo.in §.nerua.ſ.ea.l.Lud.Ro.ꝛ do. Alex.h. ¶ † Ter
c tio limita ſingl'r qñ inundatio fluminis duraſſet modico[c] tp̃e:
puta vna die:qꝛ tunc nõ attendit̃ vt interrumpat p̃ſcriptionẽ.
Ita limitat ſolus Raph.Cu. h.lꝫ poſtea dubitet,ꝛ dicat ꝙ nõ
putat hoc eſſe dꝺm.alij nihil tãgũt. Tu p iſta limitatione quã
intendo bñ examinare adde in ſimili bonuꝫ text.in l.ꝑtia rerũ.
§.j.ꝛ ibi Bar.ꝛ alij.ſ.ad l.falc.vbi chariſtia vel eſtimatio q̃ mo
dico tp̃e durauit nõ attẽdit̃. Tñ iſtud fundamentuꝫ nõ eſſet in
ꝓpoſito tutũ:eo qꝛ ex q̊ flumẽ inundauit funduꝫ.ſtatim fuit ꝑ-
dita poſſeſſio.ḡ cũ poſſeſſio nõ fuerit ꝯtinuata,put requiritur
ꝛ ſtatim dixi.Ergo fuit interrupta p̃ſcriptio.Scꝺo ego addu-
co Bal.in terminis quẽ nemo ad hoc allegat in c.illud.in j.col.
de p̃ſcri.vbi formaliter ꝺt Bal.qꝺ illud qꝺ dr̃ in hoc tex.ꝙ per
inũdationẽ maris vel fluminis ꝑditur poſſeſſio ꝛ ſic interrũ-
pitur p̃ſcriptio,intelligit verũ non de inundatione momẽti,ſꝫ
pluriũ dierũ.Nã ſi recedat inundatio intra triduum nõ putat
poſſeſſionẽ amitti,alioqn poſſeſſiones iuxta padũ ſite nunquã
p̃ſcriberent̃,qꝺ eſt abſurdũ ſm eũ. Tertio ad idẽ põdera tex.in
l.ſi ager cuius.ſ.qui.mo.vſufr.amit.vbi ꝺt tex.qꝺ ſi eodẽ impe
tu flumẽ diſceſſerit q̊ venit:reſtituitur ꝓprietas ꝛ vſuffructus.
10 Caue tñ ad verbũ reſtituitur ꝛ ad verbũ eodẽ impetu. † Quar
to p iſta limitatione.adde bonũ fundamentũ:nam a pari ꝓce-
dunt vel qꝺ prediũ ſit inũdatum aquis vel quod ſit vi hoſtiũ
occupatuꝫ.l.cũ vnus.§.fi.j.de bo.autho.iudi.poſ.ꝛ l.j.§.ſi quis
ꝓp inundationem.j.de itine.actuque priua. Sed ſic eſt quod ſi
aliquis ſit per vim deiectus poſſeſſione ꝛ eam incontinenti in
tra breue ſpatium temporis recuperat non dr̃ interrupta pre-
ſcriptio, vt eſt gl.no.in l.que poſſeſſionem.ꝛ ibi Bar.j.ꝺ vi ꝛ vi
arma.ratio eſt:qꝛ ex ciuili poſſeſſione procedit preſcriptio.l.j.
§.per ſeruum qui in fuga.ſ.eo.gloſ.ꝛ docto. in §.ex contrario.
ſ.ead.l.Sed deiectus qui incontinenti recuperat vel inconti-
nenti ſe preparat ad recuperandum nunquaꝫ deſinit ciuiliter
poſſidere

poſſidere.l.iij.§.cū igit.ꝛ ibi gl.Bal.ī.de vi ꝛ vi ar.q̄ nō interrū
pit ꝑſcriptio: q̄ idē diceremus in predio inūdato. nota, qꝛ eſt
pulchꝛa limitatio ad hunc text.ꝛ facit ꝙ dicam in ſequenti li
11 mitatione. ¶ Quarto limitat do.† Alex. qñ ſecuta inundatio
ne poſſeſſoꝛ incōtinēti ſe pꝛeparat ad ꝓuidendū facere ceſſare
iſtā inūdationē. Qꝛ ſi ita ꝓuidet ꝛ cū effectu,nō vr̄ deſijſſe poſ
ſidere:ꝛ ſic nō erit interrupta ꝑſcriptio.ꝑ id qd̄ no.gl. in d.l.iij.
§.cū igit.ꝛ in l.q poſſeſſionē.ī.de vi ꝛ vi ar.ꝛ facit qd̄ dixi in ꝑce
dēti pꝛima limitatione.Et ita habes ꝑfecte enucleatā regulā
huius tex. ¶ Capio gl.in ꝟbo deſinere. In gl.in ꝟbo deſinere,
12 habes duas ꝯclōnes.Pꝛima eſt† ꝙ ꝯ interruptionē ꝑſcriptio
nis q̄ fit ex inūdatione fluminis daꝛ̄ reſtitutio in inte.vbi agēs
tractat de dāno ꝙ eſt qñ ius iā eſt ſibi q̄ſitū vt eſt caſus in d.l.
j.§.ſi qs ꝑꝑ inundationē.ī.de itine.actuqꝫ pꝛiua.qꝛ iā anno fue
rat vſus.Nā ꝑdere ius iā q̄ſitū eſt pati dānū, vt dꝛ gl. in d.§.ſi
qs ꝑꝑ.q̄ tota die ad hoc allegaꝛ̄ idē gl.in l.ij.§.j.ver.meriti.ī.ne
qd in lo.pub.Bal.Ang.ꝛ Mod.in l.nō amplius.§.fi.ꝑ glo.ibi.
13 ſ.de leg.j. ¶† Hinc eſt ꝙ ſicut erroꝛ iuris nō nocet[a] qñ tractaꝛ̄
a de dāno:ita qñ tractaꝛ̄ de lucro iā radicato.gl.eſt no.in l.q̄ fidei
cōmiſſarius.ſ.de leg.ij.Sed tu ꝯſidera circa.d.§.ſi qs ꝑꝑ inun
datione.qño ibi tractaꝛ̄ de dāno.Nā ita demū daꝛ̄ illud inter
dictū de itine.actuqꝫ pꝛiuat.ſi illo anno ſit vſus itinere ſpatio
xxx.dierū.l.j.§.j.ī.de itine.actuqꝫ pꝛiua. Sed ibi non erat vſus
hoc anno ſꝫ anno ꝑterito: ꝛ ſic lꝫ ibi ꝑ anno ꝑterito q̄ſiuiſſet
aliqd iuris tñ ꝑ anno ſequēti nō videbaꝛ̄ aliqd q̄ſitū: ꝛ tñ ꝑtoꝛ
ibi reſtituit ad illud interdictū q̄ ad lucrū. Itē ꝑ illo anno quo
vſus eſt ſolū acqrit quaſi poſſeſſionē ꝑ quā pōt ex iudiciū ꝯ im
pedientē de facto ſolū reſiſtere:nō aūt acqriꝛ̄ aliqd ius ſeruitu
tis.l.iij.§.hoc aūt interdicto.ī.de iti.actu ꝗ pꝛiua. Et declarāt
late gl.ꝛ Bar.in l.j.§.ij.ff.eo.Unde tu dic melius, ꝑut dꝛ gl.in
l.ait ꝑtoꝛ.§.item ei.ī.ex quib.cau.ma.qd interdū qs vult reſti
tui ad poſſeſſionē vel quaſi admiſſam ꝑ inūdationē: ꝛ tūc pōt.
ita ꝓpꝛie loqꝛ̄ tex.in d.l.ſi qs aūt ꝑꝑ innūdationē. Interdū qs
vult reſtitui nō ſolū ad poſſeſſionē ſed qd̄ ꝑinde ꝑſcripſerit ac
ſi nūquā fuiſſet pꝛiuatus poſſeſſione nec vnꝙ̄ fuiſſet interru
pta ꝑſcriptio.Et tūc h̄ reſtitutio nō daꝛ̄:qꝛ eſſet cū eius lucro,
ꝛ dāno tertij.l.ſciendū.ī.ex qui.cau.ma.cū velit reſtitui vt intel
ligaꝛ̄ ꝑſcripſiſſe illo tꝑe q̄ res ſtetit occupata flumine ꝛ ſic cuꝫ
lucro ſuo ꝛ dāno alterius:ſꝫ ille q petit ſolū ſe reſtitui ad poſ
ſeſſionē,tractat de dāno rōne poſſeſſionis ſine culpa ſua ꝛ iſte
eſt reſtituēdus.d.§.ſi qs aūt.Et ita ꝓdeſt adaptari rō glo. nr̄e
dum dꝛ ꝙ ibi certabat de dāno intellige reſpectu poſſeſſionis
14 ꝛ iſta veritas. ¶† Scd̄a ꝯclō gl. eſt ꝙ ꝯ interruptionē pꝛeſcri
ptionis nō daꝛ̄ reſti.in integ.ꝑ ꝯſequēdo lucro cū iniuria alte
rius.allegat gl.in l.deniqꝫ.cū l.ſeq.ff.ex qb.cau.ma. ſꝫ dꝫ allega
re.l.ꝑcedētē.ſ.l.ſciendū q̄ expꝛeſſe trahit hanc regulā, qd̄ ad lu
crū cū iniuria alterius nō daꝛ̄ reſtitutio in integ. Idē tꝫ glo.in
l.ait pꝛetoꝛ.§.item ei.ī.ex qb.cau.ma.ſꝫ gl.in l.j.C.de anna.exce.
Facit bene tex.no.in l.ſi is cui.§.eius rei.in fi.ī.de fur.qui dꝛ in
tereſſe aūt eius vr̄ q dānū paſſus eſt,nō eius q lucrū amittit.ꝛ
gl.in l.ſi quis vxoꝛi.§.pe.ꝛ ibi Bart.ff.eo.Bal.in l.manifeſtiſſi
15 mū.in pꝛin.in ij.opp.C.de fur. ¶ Cōtra iſtā cōeꝫ ꝯclōnē Are.
hic allegat bonū tex.in l.ꝛ ſi ſine.§.j.in j.rñſo.ſ.de mino. vbi mi
noꝛ reſtituitur ēt ad lucrū cū iniuria alterius.Nā ibi res immo
bilis minoꝛis,vel mobilis q̄ ſeruādo ſeruari nō potuit fuit vē
dita alicui iuſto pꝛetio ꝛ tradita,ꝛ ſic illi fuit q̄ſitū plenū ius ꝯ
ctu:ꝛ tñ ibi minoꝛ reſtituiꝛ̄ ad lucrū ſi alius offerat maius pꝛe
tiū.Ad idē eſt tex.in l.ait ꝑtoꝛ.§.fi.q incipit hodie.ſ.de mino.
vbi dꝛ tex.ꝙ minoꝛibus in lucro ſubueniꝛ̄ ꝑ reſtitutionē in in
teg.rñdet Are.dupliciter.Pꝛimo qd̄ ibi loquiꝛ̄ de reſtitutiōe
minoꝛis q̄ eſt fauoꝛabilioꝛ ꝙ̄ reſtitutio cōpetēs maioꝛibus ex
cla gñali ſi q̄ mihi iuſta cā eſſe videbiꝛ̄,vt eſt tex.i l.fi. ꝛ ibi Bal.
ſ.de reſti.in integ.gl.in l.nec nō.§.j.ſ.ex quib.cau.ma. Bal.in l.
in ꝯctibus.in pꝛin.in ij.no.ꝑ illū tex.C.de nō nu.pecu. ꝛ ita eſt
vna bona limitatio ad iſtā ꝯclōnē gl.ꝛ ad tex.in d.l.ſciēdū.Se
cūdo mō rñdet Are.ꝙ ibi loqꝛ̄ in lucro intrinſeco ꝓueniēte
ex re q̄ fuit minoꝛis: ſed nos loquimur in lucro ꝓueniente ex
trinſecus: id eſt ex vſucapione:tñ Aret.magis appꝛobat ꝑce
dentem ſolu.Tu vltra eū tertio rñde ꝙ ibi minoꝛ non reſtituiꝛ̄
ad lucrū cū pꝛeiudicio alterius tertij.Nā ibi nō tractaꝛ̄ de dā
no aduerſarij ꝯ quē reſtituiꝛ̄ minoꝛ, ex q̄ ſibi redditꝛ̄ ſua pecu
nia quā dederat minoꝛi ꝑ ꝑtio.Facit bene tex.no.in l.cū qdaꝫ.
in pꝛin.ſ.de acqui.here.ꝛ ibi Ang.ꝛ Pau.de Ca.ꝛ Ludo.Ro.
ad hoc no.ꝛ ibi no. Alex.reputat ꝑpetuo tenēdū mēti ꝙ qs re
ſtituiꝛ̄ in integ.ꝑ lucro nō ſolū certo,ſed ēt veriſimili qñ illd̄ eſt
16 q̄rendū ſine alterius iniuria. ¶† Scd̄o not.limita ni interru
pta fuiſſet pꝛeſcriptio ad cuius ꝑfectionē pauci dies reſtabāt:
tunc ꝯcediꝛ̄ reſtitutio in integ.ꝑ ꝯſequēdo lucro ꝑſcriptionis,
ēt cū iniuria alterius:qꝛ pꝛeſcriptio illa hr̄ ꝑ completa: ex quo
pauciſſimi dies ſupererāt ad cōplēdū. Ita not.limitat Dyn.ꝛ

Bar.in l.qui fundum.§.qui bona fide.ī.ꝓ empto.ꝑ gl.in l.j.§.q
aūt vi deiectus.ī.de vi ꝛ vi ar.q̄ vult ꝙ deiecto vel expulſo cui
pauci dies reſtabant,daꝛ̄ facultas agendi ad dānū ꝛ intereſſe
qd̄ ex iſta interruptiōe patitur ꝑ tex.no.in l.rerū mixtura.§.la
beo.ī.tit.j.Cū iſta limitatione tñt Imo.Lud.Ro.do. Alexā.ꝛ
Are.hic Bar.in l.naturalr.in iiij.col.ī.ti.j.Bal.ꝛ Ang.in l.j.C.
de anna.excep.Ang.in l.ſi is cui.§.j.ff.de fur.Lud.ro.in l.ſi cō
ſtante.§.quoties.ſ.ſol.ma.do. Alex.in l.cum quidā.in pꝛinc.in
ij.col.ſ.de acqui.here.Sed Raph.Cu.hic ꝛ in d.l.qui fundū.
§.j.dꝛ ꝙ iſta limitatio doctoꝝ nō vr̄ tuta: qꝛ in d.l.rerū mixtu
ra.§.labeo. quāuis lapides ſingulariter non poſſiderentur tñ
poſſidebaꝛ̄ vniuerſa domus in qua erāt poſiti iſti lapides. Sꝫ
hic poſt inundationē fluminis nō poſſidebatur amplius fun
dus, nec in vniuerſo nec in particulari. Sed certe pꝛout ēt dꝛ
do. Alex.hic ꝛ bene,modicitas tꝑis q̄ reſtabat, eſt illa que ſibi
cauſat reſtitutionē,nō aūt qd̄ poſſidet domū in vniuerſo. Pꝫ:
qꝛ lꝫ poſſideat domū in vniuerſo,nō per hoc dr̄ in particulari a
poſſidere lapides de qb᷑ pꝛeſcribendis agiꝛ̄.l.qui vniuerſas.
in pꝛin.ī.eo.vnde non pōt dici ex poſſeſſione cōpletā eſſe ꝑſcri
ptionē lapidū.Et dꝛ Bar.in l.rerum mixtura.ꝙ hoc eſt ibi ſin
gulare ꝑꝑ modicū tꝑs ꝙ reſtabat. Adde tex.in l.ſi fundū. in fi.
in verb.plane ſi pauciſſimi dies.ſ.de fun.dota. vbi vr̄ ꝓbari ꝙ
pꝛeſcriptio.ī.pauciſſimos dies perficienda hr̄ ꝑ iam cōpleta.
ꝛ per illū tex.dꝛ Bar.in c.fi.in iiij.col.de pꝛeſcrip. ꝙ ibi eſt text.
no.ꝙ ꝓpꝛie modicū momentum non vitiaꝛ̄ longi tꝑis pꝛeſcri
ptione.Sed tu dic ad illū text.ꝙ illud ibi eſt quo ad excuſan
dū maritū negligentia.vt ibi dꝛ tex.in fi.ibi nihil erit qd̄ impu
17 tabiꝛ̄ marito. ¶† Limita iſtā ſcd̄am limitationem nō ꝓcedere
in pꝛeſcriptione longiſſimi tꝑis.xxx. vel xl.ann.qꝛ cum ſit mere
odioſa,nō ꝯceditur reſtitutio rōne modici tꝑis qd̄ ſupererat.
ita Limitat Lud.Ro.hic per gl.in l.in vſucapione. in pꝛinc.ī.
de diuer.ꝛ temp.pꝛeſcri.ꝛ gl.in l.iij.§.minoꝛem.ſ.de min.q̄ glo.
volunt ꝙ in iſta pꝛeſcriptione longiſſimi tꝑis opꝫ vltimaꝫ diē
eſſe completam qꝛ eſt odioſa.In alijs vero, dies cepta hr̄ pꝛo
completa per l.omnibus tꝑalibus.ī.de actio.ꝛ oblig.ſequun
18 tur do. Alex.ꝛ Aret. hic tu pondera † nouiter ex iſta rōne qd̄
ſecus eſſet in feudis,in quibus pꝛeſcriptio longiſſimi tꝑis cen
ſetur eſſe fauoꝛabilis,an ſaltem non odioſa,cū gratia vtriuſqꝫ
ſubinferatur ſc vaſalli.ꝛ dñi.arg.l.ſtatuliberos.§.ꝙ ſi ſeruus q
annua de ſtatuliberis.ita ſing.tenet Bal.nec alibi legi in c.j.ſi
quis de manſo.in iij.col.de contro.inueſti. ꝛ ita remanet vtili
ter,vt puto expeditus iſte §.

¶ Nō nocet. Adde gl. i l. claudi᷒. ſ. de acqui. here.

1 ☞ Furtum ſolo animo ſine ꝯtrectatione non committitur ꝙ
non cadit in rebus immobilibus.
2 Repertus in domo animo furandi, antequā incipiat aliquid
contrectare,non poteſt furti puniri:ſed extra oꝛdinem.
3 Uendens ſcienter rem alienā mobilem,que erat penes empto
rem non committit furtum,qꝛ res non contrectatur.
4 Qui ſcienter vendit rem alienam ꝛ ꝯſtituit ſe poſſidere pꝛeca
rio nomine emptoꝛis,committit furtum:qꝛ conſtitutaꝫ habet
vim traditionis.
5 Occultatoꝛ eſt par furi.
6 An per denegationem poſ.rei depoſite dñs pꝛiuetur poſ.
7 Non dr̄ mutatio poſ.quando detentio conuertitur in poſ.qꝛ de
nulla in aliquam non eſt mutatio ſed noua creatio.
8 Nemo poteſt ſibi cauſam poſ.mutare.
9 Pꝛocuratoꝛ qui emit rem domini,ꝛ eam domino ignoꝛante ꝑ
triginta annos tenuit,non pꝛeſcribit.

§.Si rem apud.

Furtum non ꝯmittitur aīo, ſed ꝯtrectatione,per quam dñs
pꝛiuatur poſſeſſione.Item nemo pōt ſibi cām poſſeſſionis mu
tare,cā extrinſeca non accedente. Detentatoꝛ autem non mu
1 tat,etiam ſi accedat cā extrinſeca. h.d.vſqꝫ ad fi. ¶† Not.j.ex
tex.ibi,qꝛ furtum ſine ꝯtrectatione fieri non pōt.ꝙ furtum ſo
b lo animo[b] non committitur vt hic ꝛ l.ſi quis vxoꝛi.§.neqꝫ ꝟ
bo.ꝛ l.inficiādo.in pꝛin.ī.de furt.Rō eſt: qꝛ deficit vnum ſub
ſtantiale diffinitionis furti poſite in l.j.in fi.ff.de fur.ꝛ in §.j.in
ſti.de obli.q̄ ex delicto naſcun.qꝛ furtum eſt ꝯtrectatio rei alie
ne ꝛc.ꝛ vide tex.in l.pompo.§.fi.cum gl.ī.eo. ¶ Hinc ſequitur
qd̄ rerum immobilium nō pōt fieri furtum.§.qd̄ autem.inſti.de
vſuca.eo qꝛ rerum immobilium non cadit ꝯtrectatio de loco
2 ad locū,que eſt de ſubſtātia furti,vt in iuribus pꝛeal. ¶† Hinc
ēt eſt ꝙ fur depꝛehenſus in domo animo furandi anteꝙ̄ inci
piat aliquid ꝯtrectare non pōt furti puniri:ſed ex oꝛdinem.l.
ſaccularij.ī.de extraoꝛdi.crimi.per quem tex.ita dꝛ Bart.in l.
vulgaris.§.qui furti.ī.de fur.Bal.in l.ſi quis non dicā rapere.
3 in iij.colum.C.de epiſco.ꝛ cleri. Adde ad iſtam regulam† quod
vendens ſcienter rem alienā mobilē,que erat penes emptoꝛeꝫ

¶ Solo aīo. Adde inſti. de obli. q̄ ex delic. naſcū. vbi gl. in ꝟ ſ. furtum. Ab bas.in c.dudū.de electi. ꝛ in Rubꝛ.de fur.

nõ cõmittit furtũ:q2 res nõ ↄtrectaꝛ.Ergo nõ põt eſſe furtuz. Secus ſi res nõ erat penes emptorẽ: q2 tũc tradendo rẽ ↄtrectat:⁊ ſic cõmittit furtũ.gl.eſt no.in l.itẽ ſi res.in prin.in gl.magna.circa med.ſ.de alie.iu.mu.cau.fac.⁊ ibi Bar.Et vid Bal. in l.alienũ ſeruũ.C.de fur.⁊ gl.in l.ſi ſeruũ veſtrũ.C.eo.⁊ de fur.
4 ⁊ ibi no.addi.† Saly.qđ ſi qs ſciẽter vẽdat rem alienã:⁊ ↄſtituat ſe poſſidere ꝓcario noĩe emptoris:ꝙ tũc bene cõmittit furtũ:q2 ↄſtitutũ hꝫ vim traditionis,ſm gl.no.in l.ab emptione.ff.de pac.⁊ tñ vides ſecus eſſe ꝑ actũ fictũ patientie, per gl. in d.l.item ſi res.⁊ vide ẽt gl.in l.ſi emptione.§.item ſi emptor.ſ.de ↄtrahen.emp.¶ Aduerte tñ ꝙ heres negando rem eſſe hereditariã.ſi ↄuincaꝛ de mẽdacio.priuetur detractione falcidie illius rei.ac ſi eã furto ſubripuiſſet:⁊ ſic ſola ↄdictio ꝟbalis hꝫ vim ſubreptionis abſqꝫ vlla ↄtrectatione.tex.eſt not.in l.here
5 ditatum.§.fi.ſ.ad le.Falc.⁊ iõ † quotidie allegamus illum tex. ꝙ occultator eſt par furi.Et illũ tex.reputat ſing.Bal.in rub. ex de eo q mit.in poſ.in pen.q.Tñ ibi re vera non eſt furtum. ¶ Item ↄ iſtud no.⁊ regulam huius tex.habes text.q fortiter obſtat in l.alienũ ſeruum.in verbo vel apud ſe detinuerit.C.de fur.vbi ex ſola detẽtatione rei aliene ⁊ ſic ſolo animo ſine ↄtrectatione cõmittiꝛ furtũ.gl.ibi intelligit mouendo vel includendo ꝙ eſt ↄtrectatio.Tñ tex.ibi đt ſi eaz ↄtrectauerit vel apud ſe detinuerit cõmittit furtũ.Ergo cũ expreſſe dicat ſi eã ↄtrectauerit ⁊ poſtea ſubdit vel apud ſe detinuerit vꝛ velle ꝙ ex ſola detentatione.⁊ ſic ſolo animo cõmittaꝛ furtum.Et ꝓpterea Saly.in l.ſi ſeruũ veſtrũ.ad fi.C.de furt.intelligit qđ ibi apud ſe detinuerit,ſed qđ ↄſtituerat ſe precario noĩe poſſidere,ꝓ emptore.⁊ tale ↄſtitutũ hꝫ vim traditione,vt ſtatim dixi:⁊ ſic ꝑ ↄtrectatione:iõ ibi cõmittiꝛ furtũ.Sꝫ iſta eſt manifeſta diuinatio ⁊ violentia ad illũ tex.vbi de ↄſtituto ꝟbũ nullũ:⁊ ↄſtitutũ cũ ſit facti nõ preſumiꝛ niſi ꝓbeꝛ.l.in libello.§.facti.ſ.de capti.Et for
6 tis tex.vt predixi.¶ Scđo vꝛ no.† ꝓbari ex hoc tex.ꝙ ꝑ ſolaz
a denegatione̅ poſſeſſionis[a] rei depoſite.nõ ꝓuaꝛ dñs poſſeſſiõe ex q nõ interuenit aliqua ↄtrectatio.Tñ Raph.Cu.do.Alex. do.Pet.de Beru.⁊ do.Iac.de Put.h tñr ↄ:ũ ꝑ l.ſi qs rem.ſ.eo.⁊ l.colonus.⁊ l.cũ fundus.ſ.de vi ⁊ vi ar.⁊ l.Põpo.in fi.ſ.ti.ſ.qbus iurib⁹ vꝛ qđ ſi denegata fuerit reſtitutio rei depoſite, vel cõmodate qđ ꝑdiꝛ poſſeſſio.⁊ ad iſtũ tex.fũdent qđ hic nõ fuit denegata reſtitutio rei depoſite:q2 nec petita, ſed ſolũ depoſitarius habuit animũ denegãdi depoſitũ vt đt lra:ſꝫ ſi fuiſſet denegata reſtitutio ẽt ſine alia ↄtrectatione dñs priuaꝛ poſſeſſione.Et ita ẽt intelligũt.l.ſi rẽ mobilẽ.ſ.eo.đ qua gl.h oppoſit.Sꝫ iſtud nihil nullatenus plꝫ ꝑ tex.ibi in verbo vel ignorãtẽ.nã ſi tex.ille loqueretur qñ petita ⁊ denegata reſtitutio.nõ caderet ignorãtia:⁊ ſic nõ ꝓcederet tex.q đt ꝙ ignorãs ꝑdit poſſeſſionẽ ⁊ ſic diceretur ꝙ potuit ibi ꝑ ꝓcuratorẽ ⁊ ei denegari:⁊ ſic dñs ignorãs ꝑdit poſſeſſionẽ certe eſſet diuinare ⁊ reſtringe illuz tex.Pretera tex.ibi đt qđ ſi depoſitarius ↄſtituerit nõ reddere.ↄfeſtĩ amiſiſſe me poſſeſſionẽ:ꝗ ex ſola ↄſtitutione nõ reddẽdi dñs amittit poſſeſſionẽ nõ ꝗ ex petitione denegatione.vt voluit Raph.Cu.⁊ Mod.Tñ nõ pt ſine diuinatione rñderi ad illũ tex.Uel qđ ibi mouit ⁊ ſic ↄtrectauit, vt ibi đt gl. qđ denegauit.¶ Tertio no.† Ex hoc tert.ꝙ non dꝛ mutatio
7 poſſeſſionis qñ tenuta ↄuertiꝛ in poſſeſſionẽ:q2 de nulla in aliquã nõ eſt mutatio ſꝫ noua creatio:Ex quo correlarie no.ꝙ mutatio ꝓprie dꝛ de aliquo ad aliqđ ſed đ nõ ente ad aliqd:ꝓprie nõ eſt mutatio.Ita ẽt tꝫ gl.in l.Iulianus.ff.q ſatiſ.cog.facit.l.
8 ſed ⁊ ſi manente.ff.de ꝑca.¶ †Ultimo ꝑ regulã hic traditã qđ nemo põt ſibi cãm poſſeſſionis mutare,vt hic.⁊ l.nõ ſolũ.§.qđ vulgo.in prin.ſ.tit.ſ.Decidit no.Io.An.in addi.Spe.in tit.de
9 emp.⁊ vẽd.§.ſ.in ver.ſi pars.† qđ ſi ꝓcurator emit rẽ noĩe dñi: ⁊ eſt tradita ſibi res:ita qđ acqſiuit poſſeſſionẽ dño ẽt ignorãti.l.ſ.C.eo.lꝫ poſtea talis ꝓcurator ꝑ xxx.annos, ⁊ vltra teneat talem rem tanquã ꝓpriã:tũ nõ põt eã ꝑſcribere: q2 nõ põt ſibi mutare cãm poſſeſſionis,cã extrinſeca nõ accedente:⁊ ſic vt q prius detinebat rem nomine dñi:tunc poſſideat ꝓ ſuo:⁊ ſequitur ſimpliciter.Are.hic.

a ¶ Denegotionẽ poſſeſſionis. Iſtũ text.ad hoc ſingulariter notãt Bar. ⁊ Are.i l.certi cõditio.§.fi.ſ.Si cert.pet.

b ¶ Sũ es eſt. Adde Bal. in addit.ad Spe.in tit.đ leg.

1 Tot videntur eſſe ſpecies poſſeſſionis quot ſunt cauſe acquirendi.
2 Hoc verbum ſum es, lꝫ importet eſſentiam ⁊ ſubſtantiam: tñ aliquando ſignificat improprietatem.
3 Poſſeſ.non acquiritur ſine cauſa ⁊ ſic ſine titulo.
4 Facta poſſeſ.non traditur ſine cauſa.
5 Tot ſunt genera poſſeſ.quot ſunt cauſe acqrendi dominium.
6 Poſſeſ.põt dici genus.⁊ ſic eſt reperire poſſeſ.in genere.
7 Eſt reperire actionem in genere ſicut poſſeſ.
8 Eſt etiam reperire vltimam voluntatem in genere.
9 Una tantum eſt poſſeſ.⁊ nõ plures,cũ genus apud legiſtas ſumatur pro ſpecie pro eo ꝙ predicatur đ pluribus indiuiduis.
10 Miſſus in poſſeſ.ex primo decreto in perſonalibus nõ poſſidet,ſed dicitur cuſtodire.
11 Miſſus in poſſeſ.ex primo decreto pro executione ſentẽtie diffinitiue bene poſſidet.
12 Qñ ex conſuetudine vel ſtatuto miſſus in poſſeſ.ex primo decreto lucratur fructus bene poſſidet.
13 Iudex põt ex cã ↄſtituere miſſuz.ex primo decreto poſſeſſorẽ.
14 Miſſio in poſſeſ.ex primo decreto eſt mixti imperij.
15 Miſſus in poſſeſ.ex ſcđo decreto poſſidet,⁊ preſcribit directũ dominium.
16 Dubitans dicitur melius inter bonam ⁊ malam fidem.
17 Dubitans ⁊ ignorans equiparantur.
18 Iuri cano.qñ tractaꝛ de pacto eſt ſtandũ.etiã in foro ciuili.
19 Si ꝑſcribẽs cepit dubitare,an talis dubitatio iterrũpat ꝑſcri.
20 Miſſus in poſſeſ.ex ꝑmo decreto poſſidet, ſꝫ irreuocabiliter, de iure tamen cano.communiter tenetur contra.vt nu.21.
22 Ubi nõ reperiꝛ deciſum de iure ciui.ſed cano.ſtatur iuri cano.
23 Miſſus in poſſeſ.ex primo decreto in perſonali nec ante annũ, nec poſt incipit poſſidere.
24 In hypotheca primum decretum tribuit poſſeſ.⁊ debitor intra annum non auditur ſuper poſſeſ.ſi creditor eſt paratus in continenti ꝓbare de hypotheca.nu.25.

§.Genera.

Large loquẽdo tot pñt dici gña vł ſpecies poſſeſſionũ quot ſunt cauſe acqrẽdi:ꝓprie aũt vnũ eſt genus poſſeſſionis lꝫ qualitates ſint plures.Itẽ oĩs poſſeſſio,aut eſt bona fide,aut nõ bona fide.Item miſſus in poſſeſſionẽ ex primo decreto nõ poſſidet:ſed ex ſcđo bñ poſſidet ⁊ vſucapit.h.d.totus.§.vſqꝫ ad fi.legis.Et hꝫ qnqꝫ partes.ſcđa ibi,i ſumma.tertia ibi,vel ẽt pt diuidi.quarta ibi, ꝙ aut quinta ⁊ vł.eſt ibi.Et iõ cũ dãni infecti ⁊c.¶ In text.ibi vel q ipſi vt in rerũ natura eſſet fecimus.puta q2 fecim⁹ ſpẽm ex aliena materia,vt ex alienis vuis vinũ vel ex aliena lana pãnũ,q nõ põt reduci ad ꝑmeuã materiã.l.adeo.§.cũ qs ſ.tit.ſ.⁊ l.in rẽ.§.itẽ quecũqꝫ.ſ.de rei vẽd.⁊ talẽ ſpẽm poſſidemus titu
1 lo ſpãli ꝓ ſuo.¶ No.ſ.† ꝙ tot vñr eſſe ſpẽs poſſeſſionum quot ſunt cauſe acquirendi.Improprie tñ poniꝛ iſta diuiſio ⁊ iſte ſpẽs poſſeſſionũ:q2 iſta diuiſio ſit ꝑ qualitates que oẽs tẽdunt ad vnũ effectũ.ſ.ad acquirẽdũ dñiũ.Sꝫ ꝓprie loquẽdo ſpẽs q differũt differẽtijs ſubſtãtialib⁹,vt eſt gl.in §.fi.inſti.đ iur.ꝑſo.⁊ gl.in l.fi.§.quoties.ſ.de publica.⁊ vec.vt eſt ciuilis ⁊ naturalis poſſeſſio q ſunt due ſpẽs ⁊ tẽdũt ad diuerſos effectus, vt dixi in l.ſ.in prin ⁊ in hac.l.iij.ex ↄtrio.ſ.e.Ita đt Bar.hic in ſ.opp.⁊ oẽs ſequunꝛ.Tu dic clarius ⁊ melius,qđ ſumẽdo ſpẽs ꝓ cauſis cauſantibus acquiſitionẽ poſſeſſionis:tũc ſpecies ſunt infinite vt dꝛ in lra nõ aũt capiendo ꝑ eſſentia ipſius poſſeſſionis ⁊ ſic put poſſeſſio eſt abſtracta a gñe acquirendi.¶ Scđo diligẽter pondera tex.ibi gña poſſeſſionũ tot ſunt:nã text.vtitur ꝟbo ſunt.Et tñ iſta eſt impropria locutio ⁊ impropria diuiſio
2 ſm Bar.⁊ oẽs hic,⁊ in l.ſ.in prin.ſ.eo.Et ſic † diligenter no.ꝙ
b ꝟbũ ſum es eſt[b] lꝫ importet eſſentiam ⁊ ſubſtantiã.l.mercis appellatione.vbi gl.ſ.de verb.ſign.Bar.in l.ſi maritus.§.legis iulie.ſ.de adulte.tñ aliqñ improprietatẽ ſignificat vt hoc text.ꝙ eſt mirabile ex tex.iuriſcõſulti.Facit ꝙ in ſimili đt no.Bald.in l.q fortuitis.in iiij.col.C.de pig.acti.qđ illud qđ dꝛ ꝙ verbũ ſuz es eſt,importat veritatẽ:eo q2 demõſtrat ſubſtãtiã ſm Bar.in d.l.maritus.§.legis iulie.ꝓcedit qñ põt veritas denotari.Secus ſi nõ põt,vt in hoc exẽplo,dictat ſtatutũ qđ Florẽtini ſint originarij ciues peruſini.Nã importat ſint.i.fingantur q2 nõ põt authoritas ſtatuentiũ,naturalem veritatẽ remouere ſubiecto.
3 l.ſ.⁊ ij.ſ.de vſufru.ea.re.q vſu ↄſumunꝛ.¶ † Tertio not.ex iſto tex.hic videri ꝓbari,qđ poſſeſſio non acquiretur ſine cã, ⁊ ſic ſine titulo:dum đt text.quod tot ſunt genera poſſeſſionũ quot ſunt cauſe acquirendi.Et ita ꝑ iſtum text.tenet gl.in l.ꝙ meo. in prin.ſ.eo.vbi gl.vult quod ſicut ſine cauſa nõ acquiritur dominium.l.nunquam nuda.ſ.de acquiren.rerũ domi.Ita nec poſſeſſio.Sed illa gl.reprobaꝛ per Bar.⁊ alios ibi per text.in l.ſ.§.ſi vir.ſ.eo.vbi ex inutili ↄtctu ⁊ reprobato a iure tñ trãſferꝛ poſſeſſio.⁊ per l.interdum.§.fin.ſ.eo.vbi ex contractu locationis que non eſt habilis ad tranſlationem dominij.l.non ſolet.ſ.loca.Tamen acquiritur poſſeſſio.bene facit.l.clam poſſidere.§.fina.ſ.eodem.Sed reſponde dupliciter.Primo quod lꝫ poſſeſſio poſſit queri ex cauſis ex quibus dominiuz:tamen nõ ſequitur quin poſſit etiam queri poſſeſſio ſine cauſa.Secũdo reſponde quod ideo iuriſconſultus in iſto principio huius.§. conſiderauit cauſas poſſeſſionis:eo q2 non tractauit niſi de poſſeſſione:prout eſt iuſta ⁊ legitima:⁊ prout ex ea poſſunt ſequi effectus iuris ciuilis:alias iuriſcõſult.hic fuiſſet diminu
4 tus ⁊ imperfecte locutus.¶ † Limita iſtud nota.quod dixi ꝓcedere in poſſeſſione vera.ſecus eſt in ficta:puta per conſtitutum

ſtitutum:qꝛ ficta traditio poſſeſſionis:puto ꝑ ꝯſtitutum requi
rit legitimam cãm ꝓcedentem ſm Bar.in d.l.qđ meo.in princ.
in j.col.ad fi.⁊ no.Pau.de Ca.in d.l.j.§.ſi vir.circa fi. Facit qđ
vult Bal.in rub.ex de preſcri.in iij.col.vbi tꝫ qđ precariuꝫ ſine
titulo legitimo non transfert poſſeſſionem:tñ hoc reprehẽdit
5 do.Alex.in d.l.qđ meo.in v.col.ibi dicetur. ¶ †Quarto no.ex
hoc tex.ꝙ tot ſunt gña poſſeſſionum quot ſunt cauſe acquirẽ-
di dñium.Sed ꝯ hoc opponitur:nam qñqꝫ ꝗritur poſſeſſio ex
tali cã ex qua tñ non ꝗritur dñium,vt in caſibus poſitis in ꝑ-
cedenti nota.puta ex locatione.Item in miſſione in poſſeſſio-
nem ex primo decreto.In actione reali, vt hic in gl.Rñde qđ
lꝫ iſte tex.dicat qđ tot ſunt genera poſſeſſionũ quot ſunt cauſe
acqrendi dñium,non tñ per hoc ſequit̃ quin plures ſint modi
acquirendi poſſeſſionem quam dñium:nam ſi plures, vtiqꝫ ⁊
6 tot ſunt.l.cũ furti.ꝯ.de in litem iur. ¶ †Quinto no.ex tex.ibi, ⁊
in ſumma vnum genus,ꝙ poſſeſſio põt dici genus, ⁊ ſic eſt re
perire poſſeſſionem in gñe ꝗ diuiditur ꝑ ſpẽs, vt dictũ eſt in l.
7 j.in prin.ꝯ.eo.† Sic ẽt eſt reperire actionẽ in gñe vt ꝓbat̃ in l.
actionum gña.ꝯ.de act.⁊ obli.⁊ in l.ſed ⁊ ſi quis alias.l.adhuc.
§.ſi operas.ꝯ.de vſufr.⁊ plene ꝓbat Bar.in l.ſi ſeruus cõis me
uij alias meus caſtrenſis peculij.ꝯ.de ſtip.ſeruo.vbi Bar.repro
8 bat Cy.⁊ vltramon.tenentes ꝯriũ in l.j.C.de actio.⁊ obli.†Sic
ẽt ſm Ang.⁊ Mod.eſt reperire vltimam voluntatem in gñe,
vt eſt glo.in l.lꝫ inter priuatos.C.de pact.tñ Bart.ibi tꝫ ꝙ eſt
9 teſtñ ꝙ vꝫ inter milites.ibi dixi. ¶ †Sexto no.ex eod.tex.ibi,
a ⁊ in ſumma vnũ eſt genus.[a] hic videri fortem tex.ꝑ opi. Azo.
ꝯ cõem poſitam in l.j.in prin.ꝯ.eo.qđ vna tñ ſit poſſeſſio ⁊ non
plures.cum text.hic dicat vnum eſt genus:⁊ genus apud legi
ſtas ſumitur ꝑ ſpecie,hoc eſt ꝓ eo ꝙ predicatur de pluribus
indiuiduis,vt no.in l.legato gñalr̃.in prin.ff.de lega.⁊ in l.ij.§.
creditũ.ff.ſi cert.pet.⁊ ſic eſt ac ſi tex.dixiſſet ꝙ vna eſt ſpecies
poſſeſſionis:⁊ hoc fortius ꝓcedit cũ iuriſcõſul.ꝯ tradat doctri
nam circa gña ⁊ ſpecies poſſeſſionum.dixi de hoc in d.l.j.in ꝓn.
10 ¶ †Septimo no.in verſi.qđ autem,qđ miſſus in poſſeſſioneꝫ
ex primo decreto in ꝑſonalibus non poſſidet:ſed dr̃ cuſtodire
⁊ habere nudam tenutam.Hinc eſt ꝙ ei non datur interdictũ
vti poſſidetis.l.ſi duo.§.creditore.ꝯ.vti poſſi.Adde rõnem:qꝛ
iudex qui mittit in poſſeſſionem ex primo decreto vel ex ſimili
cã non intendit eum facere poſſeſſorem:ſed ei ꝯcedere cuſto-
diam.⁊ ſic nudam tenuta.Unde actus agentium non debent
operari vltra eorum intentionem.l.non omnis.in prin.ꝯ.ſi cer.
pet.l.obl'onũ ſubſtantia.§.fi.ꝯ.de act.⁊ obli.Hinc eſt qđ qñ ꝓtor
interponit ſcđm decretum:tunc bene efficit̃ poſſeſſor:qꝛ tũc in-
tentio pretoris eſt eum poſſeſſorem ꝯſtituere,vt hic in ver.fin.
¶ Amplia iſtũ tex.ẽt ſi aſſigneret̃ ad nudã poſſeſſionẽ.Nã ẽt
tunc miſſus ex ꝯtumacia in poſſeſſionem nõ acquirit poſſeſſio
nem:ſed tenutã ſm Bal.in l.ꝯſentaneũ.in pen.col.in vj.oppo.
11 C.quõ ⁊ qñ iud. ¶ †Limita iſtud no.⁊ iſtum tex.in miſſo in poſ
ſeſſionem ex primo decreto ꝑ executione ſnĩe diffinitiue iã la-
te qꝛ talis bene poſſidet:ſicut creditor ꝯuentionalis ſm Bar.
in l.a diuo pio.§.ſi ſup rebus.in j.col.ff.de iudi.Tñ iſta limita-
tio eſt dubia:qꝛ ꝯriũ tꝫ gl.⁊ multi ibi:⁊ Bald.in c.ꝯtingit.in
12 in xvj.col.de dolo ⁊ ꝯtu.⁊ late Aret.hic. ¶ †Scđo limita qđ
ex ꝯſuetudine vel ſtatuto miſſus in poſſeſſionem ex primo de-
creto lucraretur fructus:tunc efficitur poſſeſſor:qꝛ commodũ
fructuum ſpectat ad poſſeſſorem.l.Fulcinius.§.fi.ꝯ.ex qb.cau.
in poſ.ea.gl.in §.ex ꝯrio.ꝯ.e.l.Et ita tꝫ Bal.in d.l.ꝯſentaneum.
13 ¶ †Tertio limita ſm Lud.⁊ Moder.poſt euꝫ:qꝛ iudex ex cã,
puta ex nimia ꝯtumacia rei ꝯuenti,põt ꝯſtituere miſſum ex ꝓ-
mo decreto poſſeſſorem.gl.eſt ſing.in l.iiij.§.ſi forte in verbo di
ſcedat̃.ꝯ.de dam.infec.⁊ idem tꝫ Bal.in auth.ei qui.in v.col.C.
14 de bon.autho.iudi.poſ.⁊ in d.l.ꝯſentaneum. ¶ †Octauo põde-
ra tex.in verbo iuſſu magiſtratus.hic videri tex.ſm Ange.qđ
miſſio in poſſeſſionem ex primo decreto competat iure cuiuſli
bet magiſtratus.Contrarium.tñ cõiter tenet̃:qꝛ eſt mixti impe
rij,vt eſt tex.in l.ea que.§.magiſtratibus.ff.ad municipa.Et ita
tenent doct.in l.iubere cauere.ꝯ.de iuriſd.omn.iudi.dic ꝙ iſte
tex.non đt iuſſu cuiuſlibet magiſtratus:qꝛ tũc eſſet iuriſdictio
nis:ſed ſimplr̃ đt iuſſu magiſtratus,vnde intelligitur de maio-
ribus qui hñt merum ⁊ mixtum imperium.l.iij.§.fin.cum l.ſeq.
15 ꝯ.de arbit. ¶ †Ultimo not.ex iſto tex.in fi.qđ miſſus in poſſeſ-
ſionem ex ſcđo decreto ſtatim efficitur poſſeſſor,⁊ incipit vſu-
capere,ſi ille ꝯ quem eſt miſſus non erat dñs.Ad idem eſt tex.
in l.pretoris.in prin.⁊ in l.ſi finita.§.Julianus.⁊ ibi Bart.in j.
col.ꝯ.de dam.infec.Bal.in auth.ei qui.in ij.col.de bon.autho.
iud.poſ.Imo ſingularius:miſſus in poſſeſſioneꝫ ex ſcđo decre
to preſcribit directum dñium:lꝫ alias ex preſcriptione nõ acq
ratur niſi vtile dñium ſm gl.⁊ doc.in auth.niſi tricennalis.C.đ
bon.mater.Et hoc ꝓꝑ authoritateꝫ iudicis ⁊ decreti.ita ſignã
ter tꝫ Bal.in l.in poſſeſſionem.C.de bon.autho.iud.poſ.preci-
pue per tex.in d.l.ſi finita.§.ſi de vectigalibus.in verbo: dñium
acquiri.nam tex.ibi ſimplr̃ dicat dñium acquiri in ꝗ directum:
qꝛ verba debent intelligi in potentiori ſignificatu.l.j.§.qui in
perpetuum.ꝯ.ſi ager vec.vel emphy.pe.⁊ c.ſi pr̃.de teſta.in vj.
Adde quod idem tꝫ Bal.in d.l.pretoris.in prin.per illum tex.
ꝯ.de dam.infect.vbi đt Bald.qđ eſt ſuum nouum dictuꝫ, ⁊ qđ
non eſt ab aliquo poſitum:⁊ hoc operatur authoritas rei iudi
cate ſm eum.Et ſequitur etiam ibidem Ludo. Ro.in additio
nibus.Adde,qđ idem etiam no.Bald.in d.l.ſi finita.§.ſi de ve
ctigalibus per illum text.vbi dicit eſſe text. expreſſum de hoc.
¶ Contrarium tꝫ do.Alex.lꝫ de predictis non faciat mentio-
nem.in d.l.ſi finita.§.Julianus.j.no.per illuꝫ tex.in verbo dñiũ.
cum gl.ꝗ intelligit vtile.Et ita etiam intelligitur in materia ꝓ-
ſcriptionum ſm gl.⁊ doct.in d.auth.niſi tricennalis. ⁊ ita ẽt tꝫ
idem do.Alex.in l.traditionibus.in iij.col.C.de pact.Sed non
diſcedo a ſingulari deciſione Bal.qꝛ verbum dñiuꝫ ꝓꝑ autho
ritatem rei iudicate dꝫ intelligi in potentiori ſignificatu. ⁊ ſic
in directo dñio vt dixi.Et ita ſingulariter limitatur concluſio
gl.⁊ doct.in d.auth.niſi tricennalis,vbi tꝫ qđ per preſciptionẽ
acquiritur ſolum vtile dñium.Limitatur niſi preſcriptio cen-
ſetur ꝓꝑ miſſionem ex ſcđo decreto, ꝓꝑ authoritatem iudicis
⁊ decreti vt dixi.Expeditis perfecte textualibus venio ad ap-
paratum gloſſarum. ¶ In gl.in verbo,non bona. Signa iſtaꝫ
gl.pro notabili. Ex qua habes tria quoruꝫ duo ſunt ꝯria,ſ.bo
nafides ⁊ malafides. Item tertium medium.ſ.qualitas poſſi-
dendi non bonafide.que differt a qualitate poſſidendi malafi- a
de:qꝛ qui dubitat rem eſſe ſuam vel alienam non hꝫ bonã nec
malam fidem. Sed medium : qꝛ hꝫ non bonam fidem : ⁊ plus
importat quem non eſſe in bonafide ꝙ in mala : ſm glo. Et ſic
16 vult gl.† qđ dubitans dr̃ eſſe medius inter bonam ⁊ malaꝫ fi-
dem.idem vult gl.in l.ij.ꝯ.pro ſol.⁊ in l.poteſt pluribus.ꝯ.ti.j. ⁊
in l.j.C.eo.adde fortius,quod imo dubitans cenſetur eſſe bone
fidei.⁊ poteſt preſcribere ẽt de iure cano.vt eſt gl.in c.ſi diligen b
ti.in verbo bona fides in fi.de preſcriptioni.⁊ gl.plenior.in c.fi.
b in gl.fi.eod.tit.Facit qđ dubius [b] in ꝯſcientia non intelligitur
facere ꝯ ꝯſcientiam niſi poſtquam monſtrata eſt ſibi veritas
ſm Bal.in c.fi.in ij.col.de ꝯſue.⁊ in c.bone.ſcđo i v.col.đ poſtu.
prela.alibi tñ glo.in c.qm̃ frequenter.§.quod ſi ſuper.in verbo
reſeruata.circa prin.vt lit.non conteſt.dicit quod dubitãs de
iure ſuo non poteſt ſm canones preſcribere, ſed precedens di
ctum eſt verius per tex.optimum in c.ſi virgo.xxxiiij.q.ij.quem
ad hoc allegat do. Abb.in d.c.fi.in iij.q.de preſcri.vbi ille dr̃ eſ-
ſe bonefidei poſſeſſor qui ignorat eſſe rem alienam.Sed dubi-
17 tans † ⁊ ignorans equiparantur. l.manifeſtiſſimi.§.ſi autem
neſcius ⁊ dubitans.C.de fur.⁊ ibi Bart.multum not.⁊ dicit ſe
18 neſcire alibi.facit.l.quandiu.vbi late dixi.C.qui admi.† Ultimo
per iſtum tex.cum hac gl.tꝫ nota.Barto.in l.naturaliter.in iij.
c colum.ꝯ.titu.j.quod cum de iure canonico [c] cui ſtandum eſt ẽt
in foro ciuili : cum tractetur de peccato : ſuperueniens mala c
19 fides interrumpat preſcriptionem.c.fina.de preſcrip.†ſi aliqs
preſcribens poſtea ceperit dubitare vtrum res pertineat ad
eum vel non:⁊ ſic non hꝫ bonam fidem vel malaꝫ:ſed dubitat:
vt hac gl.talis defectus ſuperueniens non interrumpit ꝓſcri-
ptionem.ſequuntur Imol.do.Alex.⁊ latius Are.hic ⁊ đt do.
Alex.quod iſta eſt magis communis opi.idem tenent Imol.
⁊ Ludo.Roma.in d.l.naturaliter.ꝯ.titu.j.Bal.⁊ Ang.in l.ſup
longi.C.de preſcri.longi temp. Abb.in d.c.fi.in xj.colum.⁊ ibi
Bal.⁊ Imol.quamuis ꝯriũ ⁊ minus bene teneat Hoſtien.
in d.c.ſi diligenti.⁊ do.Anto.de But.in d.c.fi.⁊ ibi late Imo.
ſibi ꝯrius.in repe.in ix.q. ¶ Capio glo.in verbo non poſſeſſio-
nem.in verſi.quod autem quam diuide in tres partes. In pri-
ma remouet vnum contrarium. In ſecunda querit. In tertia
remouet aliud contrarium.ſecunda ibi.an autem naturaliter.
20 tertia ⁊ vltima eſt ibi. Iteꝫ ſecus in miſſo ex carboniã. ¶ †In
prima parte habes ex glo.tres concluſiones. Prima eſt quod
miſſus in poſſeſſionem ex primo decreto in actione reali intra
annum poſſidet:ſed reuocabiliter,poſt annum vero irreuoca-
biliter.Et ita tenent Bart.⁊ cõmuniter doct.hic ⁊ Bar.in l.ſi
priuſquam.ix.opp.prime partis.ꝯ.de ope.no.nuncia.cuꝫ alijs
concordantijs hic traditis per do.Alex.per text.in d.l.ſi quis
emptionis.§.ſed ⁊ ſi quis.in verbo prior poſſeſſor.C.de preſcr.
xxx.anno.per quod verbum illud quod ibi ſequitur detinuit,
capitur pro poſſeſſione, ꝓꝑ verbum : poſſeſſor precedens, vt
eſt glo.in c.cauſam.de preſcript.l.j.§.j.ꝯ.eodem. Nec obſt.text.
in c.quoniam frequenter.§.in alijs.vt lite non ꝯteſta.in verbo,
poſt annum verus conſtituitur poſſeſſor per quem textũ An
ge.⁊ Ludoui. Roma.hic, tenent contra communem opinio-
neꝫ.Quia reſponde quod intelligitur verus, id eſt irreuocabi
lis,vt eſt gloſſ.in l.ſi finita.§.Julianus.ꝯ.de damno infect.⁊ ita
etiam eſt text.in c.contingit.de dolo ⁊ contu.item pro cõmuni

a ¶ Genus. Adde l.nõ vr̃.⁊ ibi doc.ꝯ.de iudi.⁊ doct. i l.j.§.priua-tũ.ꝯ.đ iuſti.⁊ iur.

b ¶ Dubius. Adde Bal. in c.ſi diligẽti.in ij.col.đ preſcrip.⁊ vi de Iaſo.i l. quãdiu.in ij. col.C.q admit.

c ¶ Iure canonico. Adde gl.⁊ doc. inſtit.đ nup. in prin.tex.⁊ ibi doc.in c. clerici.de iudic.⁊ in c.j.đ no.ope.nũ. gl.i ſumma. x.diſt.⁊ Cy. in aut.caſſa. C.đ ſac.ſan. eccl.

ſnia.facit tex.in c.paſtoralis.§.pterea.de offi.ordi.in vbo amiſ
ſam in poſſeſſionē.nec dicatur ꝙ ille tex.loqr in miſſio in pſonali
pp tex.in vbo petitorē.refertur ad agētē reali.l.actio in pſonaz.ꝛ
21 l.actionis verbo.ſ.de act.ꝛ obl. ¶ †Cōiter tñ cano.tñt ꝯriū ꝙ
miſſus in reali intra annū nō ꝯſtituatur poſſeſſor,put tenēt gl. ꝛ
doc.in d.c.ꝯtingit.ꝺ do.ꝛ ꝯtu.Io.And. ꝛ alij in d.c.qm̄ frequē
ter.§.in alijs.vt lit.nō ꝯte.Et p iſta opi.vltra iura preallegata
eſt fortis tex.in c.fi.in fi.in verbo cuſtodie cā,ꝺ eo q mit.in poſ.
22 cau.rei ſeruan.† Et qñ aliqd eſt dubiū de iure ciuili: ꝛ illud re
perit clare deciſum de iure canonico ſtamus iuri canonico ēt
in foro ciuili,vt no.in c.j.ꝛ ij.ꝺ ope.no.nun. Niſi dicas iſtud nō
eſſe dubiū de iure ciuili pp text.in d.l.ſi qs emptionis.§.ſed ꝛ ſi
qs.Itē qꝺ iſtud nō eſt clare deciſum de iure canonico pp tex.
23 in d.c.paſtoralis.§.pterea. ¶ †Scḋa ꝯclo gl.eſt qꝺ miſſis i poſ
ſeſſionē ex pmo decreto in pſonali,nec ante annū nec poſt effi
citur poſſeſſor.Rō dr̄ie eſt:q agit pſonali:nullū ius ꝺt ſe habere
in rebus debitoris:ſꝫ ſolū pſonā obligatā:ꝺ nō ſi mittatur in poſſeſ
ſionē alicuiꝰ rei nō efficitur eius poſſeſſor.Secus in reali in q̄ qs
ꝺt ſe dn̄m rei,nimirū miſſio in poſſeſſionē illius rei facit miſſuz
poſſeſſorē,ſm Spe.in tit.de j.ꝛ ij.decre.§.iā de effectu.ver.ſꝫ eſt
24 rō.Raph.Cu.ꝛ do.Alex.h. ¶ †Tertia ꝯclo gl. eſt inquātū in
prin.gl. hr̄ in lr̄a,in creditore ꝙ in hypothecaria pmū decretū
tribuit poſſeſſionē.Et ita indiſtincte tꝫ Bar.h ꝙuis ꝯriū te
neat gl.in d.l.ſi qs emptionis.§.ſꝫ ꝛ ſi qs.ſꝫ iſta eſt cōis vt h la
te p do.Alex.ꝛ Are. ¶ In ea.gl.ibi,an aūt iſti naturaliter poſ
ſideāt cōiter tenetur cū gl.ꝙ nō:qꝛ poſſidēti naturalr datur inter
dictū vti poſſidetis:ſed iſtis nō datur.l.ſi duo.§.creditores. ſ.vti
25 poſ.q̄ pꝫ ꝙ nō poſſidēt naturalr. ¶ Ultimo ex gl.† Bar.no.di
ctū Spe.in tit.de ꝯtu.§.ſeqr.in ver.ſꝫ pone ꝙ ꝯuenit ꝙ ſi cre
ditor eſt miſſus in poſſeſſionē in hypothecaria ex pmo decre
to nō auditur debito intra annū ꝺ poſſeſſiōe ſi creditor eſt para
tus incōtinēti pbare de hypothec.Rō huius dicti eſt:qꝛ in iu
dicijs qñ poſſeſſio puenit ad aliquē ex iuſta cā authoritate iu
dicis ſi incōtinēti offeratur pbatio iuris obtinēdi:tūc excluditur re
cuperare volēs.l.fi.vbi gl.Bar.ꝛ Bal.C.quor.bono.glo.in l.ij.
C.de edic.diui adria.tol.ꝛ gl.in l.ſi de vi.ſ.de iudi.Bar.in l.vni
ca.C.quorū leg.Alias in poſſeſſorio dꝫ prius fieri reſtitutio.ꝛ
oīs exceptio interim ſilere.l.ſi qs ad ſe fundū.C.ad l.Iuliaz de
vi.ꝛ d.l.ſi de vi.ſ.de iudi.Et ita datur no.limitatio ad l.ſi qs em
ptionis.§.ſꝫ ꝛ ſi qs.vt nō pcedat qñ prior poſſeſſor incōtinen
ti offert ſe pbaturū de iure ſuo.

Lex iiij.

1 Filius ex cauſa peculiari acquirit poſ.patri ignoranti.
2 Licet filius ab alio poſſideatur tamen acquirit patri,ſeruus tamen non.
3 Monachus quo ad acquirendum equiparatur filio ꝛ nō ſeruo.

Quicquid filius. Per filium ēt ab alio poſſeſſuz q̄ri
tur poſſeſſio pr̄i ēt ignorāti ex cā peculiari.h.d.Ui
dimꝰ in l.j.§.itē acqrimꝰ.vbi dixi.ſ.e.iō nō ponā hic.
1 ¶ †No.j.ex tex.ibi peculiari noīe qꝺ filius ex cā peculiari acq
rit poſſeſſionē patri:q̄ vult ex cāz peculiarē qꝺ poſſeſſio nō acq
ratur patri vel dn̄o ignorāti ꝛ ita tenuit in d.l.j.§.itē acqrimus.
2 quāuis gl.ꝛ doc.ibi teneāt ꝯriū. ¶ † Scḋo not. qꝺ lꝫ filius ab
alio poſſideatur:tñ acqrit pr̄i ꝛ in hoc differt a ſeruo.Rō diuerſi
3 tatis ponitur in gl. † ꝛ idē in monacho.§.ſi monachus. in auth.
de ſan.epiſ.colla.ix.qꝛ q̊ ad acqrēdū monachus [a] eqparatur filio
ꝛ nō ſeruo,vt dixi in d.§.itē acqrimus ꝛ dū glo.hic allegat.§.ſi
monachus.in auth.de mona.eſt corrupta gl.qꝛ ille.§.eſt i aut.
de ſan.epi.Sed bene eſt.§.ſi vero relinquens.in auth.ꝺ mona.

a ¶ Monachus. Adde gl. i l.ſi filiꝰ. ſ.ꝺ iudi. Archi. in c.ſtatutū.xviij.q.j.Ant.ꝺ but. i c.cū ad monaſteriuz.de ſtatu mo. et Spe.in tit.ꝺ ſtatu mona. ver.xviij.

Lex v.

1 Ex ſolo titulo non tranſfertur poſ.nec etiam dominium.
2 In legatariū tranſit ipſo iure dominiū rei legate:tamen nō po
teſt propria authoritate apprehendere poſ.rei legate.
3 Per hec verba in inſtr̄o appoſita dedit ꝛ tradidit, intelligitur
data licentia emptori intrandi poſ.propria authoritate.
4 Si poſſeſſio eſt penes illum qui ꝯceſſit titulum,non pōt acqui
rens propria authoritate occupare poſſeſſionem.
5 Per ſignuz inueſtiture puta traditionē annuli intelligitur da
ta licentia apprehendi propria authoritate poſ.
6 Quando vēditur res cuius poſ.vacat,poteſt emptor,propria
authoritate apprehendere poſ.vacantem.
7 Quando ſolutum eſt pretium ab emptore:tunc ignorante vē
ditore poteſt emptor licite accipere poſ.
8 Predo etiam dicitur ille qui pretio numerato propria autho
ritate poſ.apprehendit.
9 Occupans rem emptam propria authoritate dicitur predo.
10 Ubicunqꝫ ceſſat voluntas authoritatis, nō poteſt quis ex ti
tulo quem hꝫ ppria authoritate apprehendere poſ.

Si ex ſtipulatione. Ex vera cā ſi querit nobis
poſſeſſio iuſta ſine poſſeſſoris volūtate.h.d. ¶ Di
uiditur in duas ptes. In pma loqr in ſtiplōne,ꝛ ſic in
ꝯtu ſtricti iuris.In ſcḋa in ꝯtu bonefidei.ſcḋa ibi, eque ſi vē
1 didero. ¶ †No.j.ex iſto tex.bonā regulā qꝺ ex ſolo ꝯctu, ꝛ ſic
ex ſolo titulo,nō tranſfertur poſſeſſio. Adde ꝙ ſilr ex ſolo titulo
abſqꝫ traditione nō tranſfertur dn̄ium.l.pe.C.de rei vēd. l.tradi
tionibus.C.ꝺ pac.ꝛ l.ſi ager.vbi gl.magiſtra.ſ.ꝺ rei vēdi.Etiā
ſi ſit titulus vlis.l.qui tibi hereditatē vendidit.C.de here. vel
actio.ven.ꝛ l.qui tibi hr̄ditatē vēdidit.C.ꝺ his qui a nō do.ma
nu.gl.ꝛ meliꝰ Bar.in l.j.in prin.in verbo vniuerſe.ſ.p dote,ꝛ tñ
faciliꝰ acquiritur dn̄iū quā poſſeſſio.l.j.§.itē acquirimꝰ. vbi dixi,
2 ſ.e.†Facit qꝺ lꝫ in legatariū trāſeat ipſo iure dn̄ium rei legate.
l.a titio.in fi.ſ.de fur.ꝛ l.ſi tibi homo.§.cū ſeruus.ſ.de leg.j.Tñ
legatarius nō pōt ppria authoritate apprehēdere poſſeſſio
nē rei legate:ſꝫ dꝫ capere ab hr̄de.l.j.in prin.ꝛ l.rediguntur.ſ.quo
rū lega.Et ſi apprehēdat ppria authoritate priuatur legato, vt
eſt tex.ſingu.in l.nō eſt dubiū.C.de leg.gl.no.in c.fi. in gl.pe.de
ſucceſ.ab inteſt.Scḋo no.ex iſto tex.qꝺ nō pōt quis ex titulo
quē in re hꝫ ppria authoritate apprehendere poſſeſſionē. Et
ſic ex ꝯctu nō intelligitur data facultas ſeu licentia apprehendi
poſſeſſionē,vt h:ꝛ in pluribus iuribus ꝯcordātibꝰ allegatis in
3 gl. ¶ †Limita qñ in inſtr̄o diceretur. Dedit vēdiit ꝛ tradidit,
put ſemp ſolet dici in inſtr̄is:qꝛ p illa vba dedit ꝛ tradidit, in
telligitur data licētia emptori intrādi poſſeſſionē ppria autho
ritate tex.eſt no.dignus.in l.pdia.ſm ſcḋaz lec.ꝛ ibi Bar. ꝛ alij
4 no.ſ.e.Bar.in l.ij.C.eo.Raph.Cu.ꝛ Mod.hic. ¶ †Scḋo limi
ta qñ poſſeſſio eſt penes illū q ꝯceſſit titulū:tūc nō pōt acqrēs
ppria authoritate occupare poſſeſſionē. Secus ſi eſſet penes
tertiū:tūc vr̄ data licētia hn̄ti titulū vt poſſit ab illo tertio re
cuperare,ꝛ ſibi poſſidere potiꝰ ꝙ ille tertius habeat.l.eiꝰ rei.
cū l.ſeq.in vbo volūtate.ſ.de rei vēdi.ſm Bar.in l.cū ſolus.in
vlt.col.ſ.tit.j.Idē tꝫ do.Alex.remiſſiue.in d.l.pdia.ad fi.ſ.e.Et
5 ſimplr ſequitur Are.h. ¶ †Tertio limita niſi interueniſſet ali
quod ſignū inueſtiture:puta traditio birreti, annuli : vel aliqd
ſimile:tūc intelligitur data licētia apprehēdi ppria authorita
te ſm Cy.ꝛ Bal.in l.j.C.de do.cū ꝯcor.traditis p do. Alex.in l.
6 iij.in prin.ſ.e. ¶ Quarto limita qñ vēditur res cuius poſſeſſio
vacat:tūc pōt emptor ppria authoritate apphēdere poſſeſſio
nē vacantē.l.fiſtulas.§.j.ſ.de ꝯhen. emp. ſm Bal.in l.fi.in v. q.
C.de edict.diui adri.tol.facit.l.cū gl.in vbo ignorātia. C.q ad
mit.Itē facit bonū ſimile.Nā ſi hereditas nōdū fuit adita per
hr̄dē vel p eū nō eſt apprehenſa poſſeſſio , quo caſu bona dn̄r
vacantia:tūc legatarius pōt apprehēdere poſſeſſionē rei lega
te ppria authoritate:nec tūc priuatur legato:qꝛ tunc non ap
prehedit cū vitio.gl.eſt in l.pe.ſ.p lega.q̄ ita intelligit illū text.
De q̊ gl.h opponit.ꝛ ita limitatur.in d.l.nō eſt dubiū.C.ꝺ leg.
7 vbi dixi. ¶ †Quinto limita no.qñ ſolutum eſſet pretiū ab em
ptore:tūc ignorante vēditore pōt emptor licite accipere poſ
ſeſſionē.l.j.§.fi.ff.de excepti.rei vendite.ſm glo.h in prima ſolu.
Ray.Alb.de Roſa.Imo.ꝛ Pau.de Ca.h.Ange.in l.eum qui.
in prin.ff.de furt.Cōtrariū tñt Bar.do.Alex.ꝛ Are.h, p l.ij.C.
eo.ꝛ p regulā legis qui vas.§.vetare.ſ.de fur.vbi ignorās cēſe
tur ꝯdicere:ꝛ qꝛ lꝫ emptor ſoluerit pretiū, tñ adhuc venditor
remanet dn̄s.l.ſi ager.ſ.ꝺ rei vendi.Iſte eſt ambiguus paſſus:
ꝛ ꝯtingeret iā facto,eſſet qō pro amico. Tu p amico iſta ſcḋa
opi.adde tñ facere titulū.ff.ꝛ C.quoruz lega.vbi qui non tene
tur ſoluere pretium , vt eſt legatarius : tñ predo eſt ſi propria
authoritate apprehendat poſſeſſionem.Sed ad iſta poſſet rn̄
deri tenendo primā opi.qꝺ ex quo ſolutum eſt pretium,preſu
mitur venditorem tacite velle illud ad quod de iure tenetur.
l.ſi duo.ſ.de acqui.heredi.l.tale pactum.§.fi.ſ.de pact.ꝛ §.pla
cuit.inſtitu.de obli.q̄ ex delic.Tñ p iſta ſcḋa opi.Bar.vr̄ face
re.l.nemo predo.ſ.de reg.iur.ꝛ l.ēt.§.ſi quis ſciens.ſ.ꝺ petitio.
here.allegate in gl.vbi tex.dn̄t qꝺ nemo eſt predo qui pretium
numerauit.ſi non eſt predo:q̄ ceſſet fundamentum huius tex.
8 † Tñ gl.vtrobiqꝫ,ꝛ Bart.ꝛ alij hic,intelligunt eſſe verum niſi
propria authoritate apprehendat poſſeſſionem.Nam dr̄ pdo
etiam qui pretium numerauit ſi propria authoritate poſſeſſio
nem apprehendat,vt hoc text.inducendo vt ſtatim dicā. Itē
p opi.Bar.bene facit qꝛ iſte tex.vr̄ loqui ꝺ pretio ſoluto,alias
modicam aut nullam haberet dubitationē.quaſdā alias limi
tationes ponit Bald.in l.nec ex vera.C.eo.ꝛ vide ēt ad hanc.l.
Pau.ꝺ Ca.in ꝯſ.cxxxij.incip.viſo puncto primo loco formato.
Tertio

9 ℂ† Tertio no.ex hoc tex.qđ occupans rem emptã ꝓpria au-
thoritate đr ꝑdio.facit l.ſed ⁊ ſi lege.§.ꝙ aũt.primo.ff.de pe.he
re.Imo fortius probat iſte text. in ꝟb.⁊ ſine voluntate.ꝙ non
ſolum qui occupat ꝯ voluntatẽ ꝯcedentis,⁊ ſic eo exꝑſſe ꝯdi-
cente đr eſſe ꝑdo,ſed ẽt is ꝗ occupat ſine voluntate ꝗ ꝟba plꝰ
important,vt l.j.§.ſcientiã.ff.de trib.⁊ dicã in ſeq.no. ℂ Quar
10 to no.†ex text.ibi,ſine voluntate,ꝙ vbicunqꝫ ceſſat voluntas
authoris non ꝑt qs ex titulo quẽ hꝫ ꝓpria authoritate appre
hendere poſſeſſionẽ.Ex ꝗ infert,qđ ignorante venditore nõ ꝑt
emptor ꝓpria authoritate apprehendere poſſeſſionẽ,vt hic,⁊
l.ij.in verbo ſciente patiente,⁊ a ꝯrio ſenſu.C.eo. ℂ Expeditis
text.Capio gl.vnicã quã diuide in quinqꝫ ptes.in ꝑma allegat
ꝗtuor ꝯcor.ad text. Sed aduerte dñ quarto loco allegat ꝓ ꝯ-
cordanti.l.eum ꝗ.§.j.ꝗ.de fur.Bar.alleg.illam l.ꝓ ꝯria ⁊ ſic đ ea
opponit.in ſcđa opponit ⁊ ſe remittit.in tertia idẽ facit.in ꝗrta
ẽt opponit ⁊ dupliciter ſoluit.in quinta alleg. quatuor aꝉs ꝯ-
cord.ad tex.ſcđa eſt ibi,ſed ꝯ.ꝗ.de reg.iur.tertia ibi, item ꝯ.ꝗ.ꝓ
lega.quarta ibi,itẽ ꝯ.ff.de exec.rei ven.quinta ⁊ vlti.eſt ibi ⁊ fa
cit.C.eo.l.minus inſtructꝰ.Itẽ caue qꝛ in duabus vltimis op-
poſitionibꝰ.ſ.in l.pe.ꝗ.ꝓ leg.⁊ in l.j.§.fi.ꝗ.de exce.rei ven.tex. ex-
ꝑſſe dñt ꝙ ſine vitio apꝑhendit poſſeſſionẽ. Ergo non obſtãt,
⁊ miror qđ Bar.⁊ ſcriben.ad hoc nõ aduertãt. ℂ Ex gl.Bar.
opponit de l.eum qui.in ꝑn.⁊ melius in §.j.ꝗ.de fur.quẽ tex.gl.
hic allegat ꝓ concordanti ⁊ rñdet ꝙ ibi emptor occupans ꝓ-
pria authoritate rem emptã non tenetur furti ad penã dupli
vel quadrupli,vt ibi.Tñ eſt ꝑdo vt hic.Ratio eſt vltra Bart.
qꝛ actio furti datꝰ ad penã dupli vel quadrupli cuiꝰ intereſt.l.
manifeſtiſſimi.§.ſed cum in ſcđa.C.de fur. Unde cum ibi ſolu-
tũ ſit pretium,non intereſt venditoris qđ emptor rem accepe-
rit ex ꝗ tenebatur ad tradendũ ſibi.l.ex empto.in prin.ff.đ act.
emp.ergo cum,eius non interſit non competit actio furti.

Lex vj.

1 ☞ Poſſeſ.clandeſtina que dicatur.
2 Multiplex eſt effectus ꝙ poſſeſ.dicatur clandeſtina.
3 Clandeſtinitas eſt vitium perſonale,ſicut ⁊ mala fides.
4 Interdictum vti poſſidetis non datur vi aut clã poſſidentis.
5 Clandeſtinitas hꝫ priuilegia que habent alia poſſeſſoria.
6 Quid dicatur clam fieri.nu.7.⁊ 8.
9 Per clandeſtinitatem preſumitur dolus.
10 Matrimonium quando đr clam fieri.
11 Clandeſtinus poſſeſſor quis dicatur.
12 Non dicitur clandeſtinus poſſeſſor qui timet controuerſiaꝫ ſo
lum ratione dominij.
13 Non poteſt quis ſibi mutare cãm poſſeſ. de nulla in aliquam
nec de iuſta in aliam iniuſtam.
14 Clam ⁊ mala fide poſſidere ſunt conuertibilia de iure cano.
15 Quo ad qualitatem poſſidendi inſpicimus originem poſſeſ. ⁊
non proceſſum.
16 Prima cauſa ſemper intuenda.
17 Si ſtatutum vel conſtitutio eccꝉe priuat ipſo iure abſentantẽ
ſe a beneficio ſine licentia ſuperioris vltra xv.dies:⁊ aliquis cũ
licẽtia ſe abſentauerit certo tꝑe quo finito ſtat abſens per xv.
dies non incurrit penam ſtatuti qꝛ ſtatutum ponderat initiũ
temerarie abſentie.
18 Quecunqꝫ cauſa lꝫ iniuſte cauſat bonam fidem ita ꝙ non põt
dici clandeſtinus poſſeſſor.
19 Rei immobilis non poteſt eſſe furtum.
20 Exiſtens a principio in quaſi poſſeſ. libertatis propter ſuper-
uenientiam male fidei non transfert onus probandi in aduer-
ſarium,ſed in ſe hꝫ neceſſe probare.

Clam poſſidere. Inſpicitur initiũ
poſſeſſionis ꝗ nõ
mutatꝰ de iuſta in iniuſtã.h.d.ſm Bar.Sed qꝛ iſtud
ſummariũ Bar.eſt defectiuum. ideo ſumma pleniꝰ
tex.ſic. ℂ Clãdeſtina poſſeſſio đr quã qs a ꝑncipio furtiue aut
mala fide adipiſcitꝰ:ſecus ſi predicta ex poſt facto ſupueniant.
Itẽ poſſeſſio ꝗ a principio non fuit clandeſtina : ex poſt facto
non efficitꝰ.h.d.totꝰ text.vſqꝫ ad §.fi.Et hꝫ quinqꝫ partes.ſcđa
eſt ibi is aũt.tertia ibi,nõ em̃ ratio.quarta ibi,nec quẽꝙ.quin-
ta ⁊ vltima eſt ibi,Itaqꝫ inquit Pompo. ℂ Et aduerte,qꝛ iu-
riſcon.in ver.fi.vꝛ repetere illud idẽ ꝙ dixerat in prin.⁊ ſic vꝛ ſu
perfluus ꝯ.§.quibus.in j.conſti.codi.niſi dicatꝰ,ꝙ illud ꝙ in ꝑn
ci.dixerat ꝯꝓbat authoritate Põponij. Et hoc modo non vꝛ
ſuperfluitas,⁊ tota iſta.l.eſt magiſtralis ⁊ famoſa ſm Pau. de
8 Ca.hic. ℂ†No.primo ex iſto tex. ꝙ poſſeſſio đr clandeſtina ꝙ
quis furtiue ⁊ ſic mala fide fuit adeptus, nulla ſubſiſtẽte iuſta
cã, ⁊ ignorante eo qui ſciebat vel ſcire debebat moturum ſibi
ꝯtrouerſiã,ita eſt tex.ꝭ melior de iure.Et ſm Pau. de Ca.tria
regruntꝰ ad hoc vt poſſeſ.dicatꝰ clandeſtina. Tu dic plenius ꝙ
imo regruntꝰ ſex,quorꝫ quinqꝫ ſunt exꝑſſa in hoc tex.Primo ꝙ
furtiue intrẽ poſſeſſionẽ. Scđo,ꝙ iſta occulta apꝑhẽſio fuerit
a prin.Tertio,ꝙ ſuſpicer ꝙ mihi mouebitꝰ ꝯtrouerſia. ⁊ ꝙ ti-
meam ne fiat.Quarto regritꝰ ꝙ poſſeſſio vaceꝛ ſaltem natura-
lis tꝑe ꝗ occupatꝰ,ꝙ ꝑt multis modis ꝯtingere, vt declarat gl.
no.in l.fi.in gl.j.magna ante fi.C.vnde vi.qꝛ ſi nulla poſſeſſio va
caret non poſſet ꝑ ingreſſum acqri, vt no.ꝗ.ꝓxi.§.in gl.ꝑ rõnẽ.
l.poſſideri.§.ex ꝯrio.ff.eo.qꝛ non poſſent duo inſolidum eandẽ
rem poſſidere vnus iuſte.alius iniuſte,vt ibi. Quinto regritꝰ ꝙ
ille apud quẽ fuit poſſeſſio nunc vacans , ignoret ingreſſum,⁊
tunc đr furtiue acqri đt tex.ibi,eo ignorante. Si em̃ ſciret in-
greſſum,⁊ pateretꝰ ⁊ non ꝓhiberet diceretꝰ poſſeſſio iuſta, vt đt
tex.vt ibi,nec quẽꝙ clã poſſidere.Sinaũt ꝓhiberetꝰ tunc dicere
tur non clandeſtina,ſed violenta poſſeſſio.⁊ vtraqꝫ eſt iniuſta:
⁊ ſunt qualitates ꝯrie ꝗ non pñt ſiꝉ eſſe in eodẽ ſubiecto,ſm gl.
ꝗ.ꝓxi.§.in gl.ma.circa me.Sexto regritꝰ,ꝙ non ſubſit aliꝗ iuſta
cã ꝗre deberet ingredi poſſeſſionẽ ex ꝗ ſciebat vel ſcire aut ſu-
ſpicari debebat rẽ eſſe alienã,⁊ ſic ad ſe non ꝑtinere.d.l.fi.C.vñ
vi.⁊ l.iij.§.fi.cũ l.ſeq.ꝗ.qđ vi aut clã.⁊ hic in gl.iij. Secus ſi cre-
debat ad ſe ꝑtinere ex iuſta cã vt qꝛ emit bona fide a tertio qui
dicebat ad ſe ꝑtinere.vt đt tex.ibi,aut aliꝗ rõne bona fide poſ-
ſeſſionem nanciſcitꝰ.⁊ ita habes enucleatã medullã huius tex.
2 ℂ†Itẽ aduerte ꝙ effectꝰ ⁊ vtilitas an poſſeſſio dicatꝰ clãdeſti-
na ꝑt eſſe multiplex.Primo ſm Pau.de Ca.hic: qꝛ iſta ꝗlitas
clandeſtinitatis eſt vitiũ reale,qđ afficit rẽ vt non poſſit vſuca
pi vel preſcribi in ꝑiudiciũ eius ꝗ ſemel fuit poſſeſſor , vt not.
Bart.in d.l.fi.C.vnde vi.ꝑ gl.in l.vitia.C.de acq.poſ.Intellige
donec ſit purgatũ vitiũ ⁊ res ꝑuenerit ad antiquuꝫ poſſeſſorẽ
⁊ dñm.Sicut dicimus in re furtiua ⁊ violenta,ꝗ dñr vitia rea
lia qꝛ ad quẽcunqꝫ tranſeat res,tranſit cũ iſto vitio impedien
di ꝑſcriptionẽ donec purgatum fuerit vitium ꝑ reuerſionẽ in
ꝑtãtẽ dñi.§.furtiue.inſti.de vſuc.l.ſeqꝰ.§.qđ autẽ.ꝗ.tit.j. ⁊ plene
no.in d.l.vitia.C.eo.Secꝰ eſt in vitio ꝑſonali qđ non afficit reꝫ
nec poſſeſſionẽ,vt eſt mala fides ꝗ eſt in ꝑſona poſſidente ⁊ nõ
in re poſſeſſa.l.ſi ancillã.ꝗ.ꝓ ſuo.Dic melius,ꝙ clandeſtinitas
3 †eſt vitium ꝑſonale ſicut ⁊ mala fides,non autẽ eſt vitiuꝫ rea-
le ⁊ ſic non impedit ſingularẽ ſucceſſorẽ habentẽ iuſtum titulũ
⁊ bonã fidẽ ꝑſcribere.tex.eſt in l.furtum.§.fundi.cum l.ſeq.ꝗ.ti.
j.vbi lꝫ qs ſit adeptꝰ poſſeſſionẽ clandeſtinã: qꝛ ſciebat alienã,
⁊ qđ ſi mouereꝛ qõ a dño,tñ tex.in l.ſeq.đt ꝙ ſi alienauit ꝑt vſu
capi vel preſcribi ab habente bonã fidẽ.ꝗ non eſt vitiuꝫ reale,
ſꝫ ꝑſonale.⁊ ita tꝫ gl.magiſtra:⁊ ibi cõiter doc. in l.Pompo.§.
cum qs.vbi dicetꝰ.ꝗ.eod. ⁊ gl.in d.l.fi.in ꝟbo nec ꝑdonẽ.C.vnde
vi.⁊ gl.in d.l.vitia.C.eo.lꝫ Bar.in d.l.fi.C.vnde vi.diſtinguat,vt
4 vbi ꝑ eum. ℂ†Scđa vtilitas eſt,qꝛ lꝫ aꝉs interdictum vti poſ-
ſidetis ꝯpetat non ſolũ habenti poſſeſſionẽ ſed ẽt habenti te-
nutam:tñ non ꝯpetit ei qui poſſidet a me vi vel clã vel ꝑcario.
5 l.j.§.fi.vti poſ.l.vni.C.eo. ℂ†Tertiꝰ effectus eſt qꝛ clandeſtini a
tas poſſeſſionis eſt ita priuilegiata ſicut ſunt alia remedia poſ
ſeſſoria.Ideo ſicut in alijs remedijs poſſeſſorijs ſpoliatus añ
oĩa eſt reſtituendus.l.ſi qs ad ſe fundũ.C.ad l.Iul.de vi.Ita in
iſta poſſeſſione clã occupata dꝫ primus poſſeſſor ante oĩa re-
ſtitui ad poſſeſſionẽ.tex.eſt coniuncta gl.in c.itẽ cum qs.đ reſt.
6 ſpol.Et ibi multum no.Ant.de Bu.⁊ tu valde not. ℂ†Scđo
a no.ex hoc text.ꝙ illud đr clam fieri[a] ꝙ taꝉr fit ꝙ non ꝑt pueni-
rt ad notitiam illius,cuius intereſt.ita ꝑ iſtũ tex.not.Bart.l.ij.
C.de his ꝗ ex pub.ratio.lib.x. Bal.in l.nec quicꝙ.§.vbi decre
7 tum.in iij.col.ff.de off.procon.⁊ lega.Alio modo đr†clam fieri
illud qđ fit ſine authoritate ſuperioris vel iudicis qñ illa au-
thoritas requiritꝰ ſm gl.in d.l.ij.⁊ eſt tex.in l.j.⁊ ibi Bar. no.C.
de predi.decu.ſine decre.non alie.lib.x.gl.in c.fi.de deſpon.im-
8 pu.Item†đr clam fieri qñ actus eſt mihi ꝓhibitus ⁊ nõ facio
ꝑ me,ſed ꝑ interpoſitam ꝑſonã:tunc đr clam fieri.d.l.j.C.de ꝑ-
di.decu.lib.x.⁊ l.pupillus.poſt prin.⁊ ibi Bart.in §.fi.ff.de aut.
tut.fit etiam clam ⁊ alijs modis,vt hic ꝑ do.Alex.cum ꝯcord.
9 per eum allega. ℂ†Et aduerte ꝙ ꝑꝑ clandeſtinitatem preſu-
10 mitur dolus.gl.in l.j.⁊ ibi Bal.C.de interd.mat. ℂ†Item qñ
matrimonium conſueuit ꝯhi publice in ꝯſpectu populi, ⁊ fiat
corã duobus vel tribus teſtibus,đr clam fieri.l.fi.ff.de rit.nup.
ſm Bar.in d.l.ij.C.de his qui ex pub.ratio.lib.x.quod no.ad ti
11 tul.extra de clande.deſpon. ℂ†Tertio no.ex text.ibi,ꝯtrouer
ſiam facturum ſuſpicatur,⁊ in vltima parte tex. ibi,futurã cõ-
trouerſiam metuens ꝙ ille đr clandeſtinus poſſeſſor ꝗ ſuſpica
tur controuerſiam ſibi moueri de iure vel de facto.Ita ꝑ iſtuꝫ
tex.no.Bar.in l.ſi de eo.§.fin.in vltima col.ꝗ.eo.nam controuer
ſia đr moueri ſiue de iure ſiue de facto fiat,vt hic đt gl.ij.⁊ glo.
no.in l.Lucius.tres heredes.⁊ ibi Bar.no.ff.ad Treb.Bal.in
ij.ꝑ illum tex.⁊ in l.in cãs.C.de tranſac.eſt etiam tex.in c.j.⁊ ibi

[a] ℂ Claꝫ fieri. Adde.l.ꝙ tu tela.⁊ ibi doc. ꝗ.de reg.iur.

do.Ab.ad hoc no.de alie.iud.mu.cau.fa.Itē dt tex.in l.quo tu
tela.§.vi factum.ĩ.de reg.iur.alleg.in gl.ꝙ ille dr clam facere q
ꝯtrouerſiam hꝫ vel habiturum ſe putat.Et pōdera ꝙ iſte tex.
vr̃ loqui ꝙ timeat ſibi moueri ꝯtrouerſiam reſpectu poſſeſſio-
nis quā furtiue vel mala fide ingreſſus eſt. Et ſic pōdera ꝙ in
12 hoc tex.non hr̃ reſpectus ꝓprietatis ſeu dñij.¶†Et ſic corre
larie infert ꝙ non dr clandeſtinus poſſeſſor q timet ꝯtrouerſiā
ſolum rōne dñij.Facit in hoc tex.ꝛ ſilibus agit de clandeſtini-
tate poſſeſ.ꝛ non dñij ſeu rei: ꝗ de vna ad aliā inferri non dꝫ.l.
naturalr.§.nihil cōe.ĩ.eo.Contrarium tñ determinat Bart.in
l.ſi de eo.§.fi.in fi.ĩ.e.vbi tꝫ,ꝙ poſſeſſio dr clandeſtina non ſolū
reſpectu poſſeſſionis,ſed ēt reſpectu ꝓprietatis. Niſi diceret
expꝰſſe ꝙ poſſidet clam reſpectu poſſeſſionis.In q̊ aduocatus
dꝫ eſſe bene cautus ſm eum.idem tꝫ Bar.in l.j.§.interdictum.
ĩ.vti poſ.Pro iſta ꝯcl'one habes tex.in l.ſi ancillam.in fi.in pn.
ĩ.ꝓ ſuo.hic alleg.in gl.ꝑ ꝯ̃ria vbi qs dr clandeſtinus poſſeſſor
reſpectu partus qui non p̃t timere ꝯtrouerſiam niſi rōne dñij:
13 qꝛ dñs nūꝙ̃ poſſedit illum partuꝫ ancille furtiue.¶†Quarto
no.in ꝟ.is aūt.qd ſicut non p̃t quis ſibi mutare cām poſſeſſio-
nis de nulla in aliquā.l.iij.§.illud.ſ.eo. Ita nec de aliq̃ iuſta in
aliquā iniuſtam.tex.eſt h̃.nec de vna iniuſta in aliam iniuſtam,
vt de clandeſtina in violentā ꝛ econuerſo,vt no.gl. in §.fi.ĩ.ea.
l.in gl.fi.magna.ꝛ in l.cum nemo.C.eo. Sed aduerte ad iſtum
ver.his aūt.dñ vult ꝙ ille qui ab initio bona fide.ꝛ ſic nō clam
apꝑ̃hendit poſſeſſionē:ſi poſtea ſe celauerit non p̃t dici clam ꝛ
ſic mala fide poſſidere.Iſtud qd dt tex. videtur eſſe impoſſibi-
le,ꝙ ſi ſupueniat mala fides,vel clandeſtinitas ꝙ non dicatur
mala fide poſſidere:qꝛ iſtud eſt facti.Et ea q̃ ſunt facti non poſ
ſunt vlla iuris diſpoſitione fieri infecta.l.in bello.§.facte.ĩ.de
cap.ꝛ l.j.§.ſi vir.vbi dixi.ſ.eo.Rñde ꝙ ex mente d.Pe.de Be-
xu.Sed ego melius ꝛ clarius loquor, ꝙ iſtud fieri non poſſet
quin habeā malam fidē cū ſit facti:tñ bene p̃t fieri ꝙ iſtud nō
habeatur in ꝯſideratione q̊ ad impediendā vel interrumpēdā
p̃ſcriptionē nam effectualr currit p̃ſcriptio:qꝛ de iure ciuili at
tendimꝰ p̃ncipiuꝫ.Et ſic ſi ab initio fuerit in bona fide.nec ma
la fides poſtea ſupueniens impedit.l.iſto.§.ꝛ ſi poſſeſſionis.ĩ.
ti.j.ꝛ l.vnica.§.hoc tantummodo obſeruando.C.de vſuc.trāſ-
14 for.dixi in rub.ſ.eo.¶†De iure ca.eſſet ſecꝰ: qꝛ clam ꝛ mala
fide poſſidere ſunt ꝯuertibilia,vt h̃ in glo.Sꝫ mala fides q̃do-
cunqꝫ ſupueniens de iure ca.impedit p̃ſcriptionē.c.fi.de p̃ſcri.
15 ꝛ c.poſſeſſor male fidei.de reg.iu.in vj. ¶†Quinto no.ex text.
ibi,ſed origo. ſꝫ q̊ ad q̃litatē poſſidendi inſpicimus originem
poſſeſ.non ꝓceſſum.facit.l.ſi de eo.§.j.ĩ.eo. Ex q̊ infert ꝙ quali
tas q̃ a principio q̃lificaſſet poſſeſſionē,non q̃lificat ſi ex poſt-
facto ſupueniat.Hinc eſt ꝙ de iure ciuili in p̃ſcriptione inſpi
citur initium bone fidei,adeo ꝙ ſupuenientia malefidei nō in-
terrumpit p̃ſcriptionem,vt dixi in p̃cedenti no.Et ad iſtū tex.
ꝙ initium poſſeſſionis ſit expectandum.Adde in ſili tex.in l.ꝙ
ait lex.in §.j.ĩ.ad l.Iul.de adul.ꝛ ibi Bar.no.ꝛ inducit ad ali-
quas q̃ones de quibus ibi p eum.Itē adde gl.no. in c.duduꝫ.
in gl.mag.verbo electionis.de elec.ꝛ tex.in l.iij.§.Seio.in ꝟbo
initio inſpecto.ꝛ ibi no.Bar.ſ.de min.ꝛ text.in l.in rōne.la ij.in
§.ſi filio.in verbo formam ꝛ originem capiunt.ſ.ad l.Fal. Iteꝫ
vniuſcuiuſqꝫ ꝯ̃tus initium ſpectandum eſt.dt text.in l.ſi ꝓcu-
ratorem.in p̃n.ſ.man.hic alleg.in gl.Item cām ꝛ originem ꝯſti
tute pecunie ꝛ non iudicū ꝓtātem p̃ualere placuit dt tex.in l.q
id qd.in prin.ff.de don.Item principium eſt cuiuſcunqꝫ rei po
tiſſima pars dt tex.in l.j.ſ.de origi.iur.Et ibi gl.no.ex illo text.
principium eſſe ſpectandum.Item a p̃mordio tituli poſterior
format euentus,dt tex.in l.vnica.C.de impo.lucra.deſcr.lib.xj.
Item qualitas q̃ cepit eſſe.perdurat.vt hic.in ꝟ.is aūt.ꝛ l.p̃r.
quindecim.ſ.de leg.iij.Nec vr̃ alterari ꝙ in originali qualitate
in habitu retinet.l.fi.ſ.ſi ex nox.cau.aga.ſm Bal.in c.j.de bene
16 ſic.femi. Item p̃ma cā ſemper eſt intuenda:qꝛ oīs ꝓceſſio eſt
ex prima cā ſm Philoſophum. Et prima cā magis influit in
cauſatum ꝙ̃ ſcda.Qꝛ ſcde cauſe ſubalternantur p̃me ſꝫ Ang.
in ꝯſi.cx.incip.Sanctiſſima ꝛ illuſtriſ.regina. in ix.col.ad fin.ꝛ
ſeq.Item adde gl.no.in cle.j.in verbo ſcienter.de conſan.ꝛ affi
ni.que no.vult ꝙ is qui ꝯ̃hit matrimonium in gradu ꝓhibito
ignoranter,non incidit in penam illius clemētine:lꝫ poſtea co
17 habitet ſcienter,qꝛ attendimus principium. †Item adde ꝙ ſi
ſtatutum vel ꝯſtitutio eccl'e priuat ipſo iure abſentantem ſe a
beneficio ſine licentia ſuperioris vltra.xv.dies.Et aliquis cuꝫ
licentia ſuperioris ꝑ certo tp̃e ſe abſentat ꝛ poſt illud tp̃s ſtat
abſens per.xv.dies certe non incurrit penam ſtatuti: qꝛ ſtatu-
tum ponderat initium temerarie abſentie, ꝛ illud eſt ſpectan-
dum.Ita pulchre ꝯſuluit do.Card.Flo.in ꝯſi.cxxxij.incip.T.
18 archipreſbyter.¶†Sexto ꝛ vltimo no.ex text.ibi.aut aliq̃ rō-
ne bona fide poſſeſſionem nanciſcitur,ſm Are.ꝙ q̃cunqꝫ cā lꝫ
iniuſta cāt bonā fideꝫ,ita ꝙ non p̃t dici clandeſtinus poſſeſſor
cum tex.dicat ſimplr aliq̃ rōne ꝗ ēt iniuſta.Sicut in ſili dicimꝰ
ꝙ̃ q̃libet cā lꝫ iniuſta excuſet a dolo.l.igitur.§.p̃t.cum ſi.ſ.d li-
be.cau.Sed tu dic ꝙ iſte tex.neceſſario hoc non ꝓbat:qꝛ dum
dt aliqua rōne,p̃t intelligi iuſta vel rōnabili.Sed ꝑ dicto not.
Are.Adde gl.no.in l.j.C.vbi cau.ſta.ꝑ quam Bal.ibi in fi.not.
ꝙ bona fides p̃t cauſari non ſolum ex iuſtis rōnibus,ſed etiaꝫ
ex iniuſtis ꝛ temerarijs cauſis: quod reputat Bal.tenendum
19 menti.¶†In gl.j.in ꝟbo furtiue q̃ exponit furtiue.i.claꝫ ideo
ſic exponit:qꝛ rei immobilis non p̃t eſſe furtum.l.furtū.§.fun-
di.ꝛ melius in l.ſeq.ĩ.ti.j.ꝗ Barto.corrupte allegat.ꝛ §.furtiue.
inſtitu.de vſuca.eo qꝛ in re immobili non p̃t cadere ꝯtrectatio
de loco ad locum, q̃ eſt de ſubſtantia ꝛ ponitur in diffinitione
furti.l.j.ĩ.de fur.Cum iſta expoſitione gl.Bart.ꝛ oēs ita tran-
ſeunt.Sed tu caue:qꝛ exponere furtiue.i.clam eſſet eadē expo
ſitio cum tex.ꝛ eēt bis repetere clā,ꝛ ſic eēt dicere.clam poſſi-
det q clā intrat poſſeſſionē. ¶Capio gl.in ꝟbo vt non videat.
In gl.in ꝟbo vt non videat.ibi.l.qd aūt.Glo.ibi rñdet ꝙ aliud
in quaſi poſſeſ.hoīs puta libertatis q̃ p̃t mutari de vna cā in
aliam ꝛ attenditur ſupueniens ſtatus.ſecus in poſſeſſione reꝝ
inanimatarum.hanc tꝫ Alb.de Roſ.ꝛ per hoc allegat in arg.
l.iuſto.in prin.ĩ.titu.j.¶Ad aliud ꝯ̃rium gl.de l.ſed ꝛ ſi lege.§.
qd autem.in ꝟ.qd ſi ab initio,ſ.de pet.her.dt Bar.ꝙ illud non
ꝯ̃dicit:qꝛ nulla fit ibi mutatio.Dic ꝙ imo fit mutatio de bona
fide in malā fidem.Rñde br̃ ad vtrunqꝫ ꝯ̃rium, ꝙ ibi ſupueniē
tia malefidei mutat effectum poſſeſſionis ſed non mutat cām.
Et iſtud voluit dicere Barto. ꝛ intellige ꝙ mutat effectum in
d.l.ꝙ aūt.quo ad onus ꝓbandi:qꝛ † exiſtens a principio in q̃ſi
poſſeſſione libertatis,ꝑꝑ ſuperuenientiam malefidei non trāſ-
fert onus ꝓbandi in aduerſarium,ſed ipſe hꝫ neceſſe ꝓbare. fa
cit.l.liberis.§.fin.eod.tit. Silr quo ad fructus mala fides im-
pedit.in d.l.ſed ꝛ ſi lege.§.quod autem. Tamen non mutat q̊
ad effectum vſucapionis de iure ciuili. l. vnica. C.de vſucap.
transfor.ꝛ dixi in tex.in iij.no.

1 ☞ Migrare dicitur qui non hꝫ animum redeundi.
2 Non amittit quis poſſe.naturalem fundi quando fundus eſt in ꝯſpectu etiam per x.miliaria.
3 Verbum preſentis tp̃is quid denotat.
4 Monoſyllaba dum,quid importet.
5 Occupatio eſt proprie poſſeſſionis vacantis.
6 Plus delinquit qui occupat poſſeſ.vacantem ꝑ mortem alicuius ꝙ̃ ſi per negligentiam vacaret.
7 Que dicatur clandeſtina poſſeſ.
8 Dictio magis quid importat.
9 Dictio ſed ꝛ ſi,importat diuerſitatem in facto.ꝛ identitateꝫ in iure.
10 Quid ſignificat nomen ad nundinas.
11 Ingrediens poſſeſ. vacantē abſentis clam acquirit naturalem poſſeſſionem.
12 Ars ꝛ natura nihil fruſtra operantur.
13 Timiditas ꝛ audacia ſunt paſſiones animi,ꝛ ꝓbantur ꝑ actꝰ facti exteriores.
14 Qui ingreditur clandeſtine poſſeſ.vacantem abſentis qui tñ naturalr poſſidebat,non poſſidet naturaliter.
15 Qui ingreditur clandeſtine poſſ.vacantem abſentis q̃ diſtat, per x. miliaria ab aſpectu poſſidentis, non acquirit poſſ.naturalem.
16 In rebus mobilibus per apꝑ̃henſionem poſ.naturalis, antiquus poſſeſſor perdit ꝛ naturalem ꝛ ciuilem poſſeſ.
17 Abſens retinet poſſ.ciuilem ſui fundi vacantis.
18 Quando nulla eſt ſpes recuperandi poſſ.qꝛ ingreſſus eſſet aliquis cum magna potentia cui non poſſit reſiſti perditur etiaꝫ ignoranter ciuilis poſſ.
19 Per negligentiam decennalem recuperandi poſſ. ꝑditur poſſ. ꝛ acquiritur clandeſtine ingreſſo.
20 Ingrediens poſſeſ.abſentis iudice authore, acquirit etiam ciuilem.
21 Due ſunt poſſ.ſpecie ꝛ numero differentes.
22 Ciuiliter poſſidenti,poteſt etiam inferri violentia.
23 Ciuiliter poſſidens poteſt de facto ꝛ ꝓpria autho.occupatorē expellere.
24 Domino ſoli datur interdictum ꝙ vi aut clam ꝯ̃ edificantem lꝫ ſolum non poſſideat.
25 Qui prohibet reuertentem in fundum acquirit poſſ.violentā, quando ꝓhibitus deſijt animum habere poſſidendi.
26 Si aliquis occupauit poſſ.per vim ꝛ poſtea impetret reſcriptum a ſuperiore vel ꝯfirmationem talis poſſ.conceſſio ꝛ cōfirmatio nihil valent.
27 Princeps non poteſt ꝯcedere inuadentibus caſtra ad iuſtos dominos pertinentia.

Qualitas

28 Qualitas violentie ſupueniens an faciat ceſſare clandeſtinitatem.
29 Diſpo.l.ſi quis in tantam.an habeat locũ in clandeſtino poſſeſſore,qui poſſeſſorem reuertentem noluit admittere.
30 Quis dicitur expelli tribus modis.
31 Si accuſo aliquem ꝙ expulit me poſſeſſione:ꝛ non probo: tũc erit ipſe in poſſeſſione.
32 Quando ſuſpicans ſe poſſe repelli perdat poſſeſſionem.
33 Ad amiſſionem ciuilis,paria ſunt quem repelli poſſe vel ſuſpicari ſe poſſe repelli.
34 Paria ſunt vel ꝙ guerra actualr̃ vigeat.vel ꝙ ſit timor guerre ad hoc vt fiat remiſſio publicanis ſeu cõductoribus gabellarum vigore pacti,ꝙ in caſu guerre fiat remiſſio ſeu reſtaurum datiariis.
35 Deiectus per vim de poſſeſ.ſi ſe preparat ad eam recuperandam nunꝙ deſinit ciuiliter poſſidere.
36 Quoties dux vel princeps expellitur de ſua terra, licitum eſt quandocunqꝫ ꝓpria authoritate recuperare. quoties ſeſe facultas obtulerit, etiam poſt decennium,ꝛ dicitur incontinenti recuperaſſe.
37 Ciuilis poſſeſ.an acquiratur a principio ſine naturali.
38 Iudex poteſt quem mittere in poſſeſſionez pro ſola ciuili ꝗñda abſqꝫ naturali.
39 Si quis me expulerit de poſſeſ.ꝛ proteſtetur ꝙ tm̃ intẽdit acquirere ciuilem poſſeſ.ita proteſtatio operatur vt ſolum circa illam ciuilem viſus ſit deliquiſſe.
40 Ciuilis poſſeſ.an poſſit eſſe vacans.
41 Ad hoc vt dicatur quis clandeſtinus poſ.an ſit neceſſe ꝙ ſuſpicetur poſſeſſorem ſibi moturum ꝯtrouerſiaz.vel an ſufficiat ſuſpicari alia rõne puta ratione dominij alium ſibi moturum controuerſiam.
42 Verbum videri ꝛ intelligitur denotant fictionem.
43 Clandeſtinus poſ.an poſſideat vere vel ficte.
44 Deſinens dolo poſſidere,hꝫ interdictũ vñ vi ꝛ vti poſſidetis.
45 Verbum videtur aliquando importat veritatem, ꝛ idem verbum intelligitur.
46 Dictio magis,eſt comparatiua.
47 Ingreſſus clam poſ.hꝫ naturalem clam.ꝛ ciuilem vi.
48 An poſſit mutare cãm.qui a prin.cepit clam poſſidere.
49 Ingreſſus clam qui dñm reuertentem non admiſit,intellr̃ violentus poſſeſſor quo ad vtranqꝫ poſ.
50 Cã poſ.p̃t mutari ex noua cã intrinſecus ſuperueniente.
51 Dominus abſens ſi ſuſpicatur ſe poſſe repelli,perdit pp hoc ciuilem.ꝗuis nulla interueniat violentia,tamen ſibi competit interdictum vnde vi.
52 Dominus ciuiliter poſſidens,pro naturali clam ab alio occupata,hꝫ interdictum vti poſſidetis.
53 Habens poſ.ciuilem p̃ot propria authoritate expellere clandeſtinum habentem naturalem.
54 An adeundo iudicẽ ꝑ interdicto vti poſ.ꝑdatur ciuilis poſ.
55 Si ingreſſus poſ.vacantem,ſuſpicatur ſibi moueri controuerſiam a tertio.pp hoc illi tertio non competit aliquod interdictum,cum non poſſideat,nec habeat dominium.
56 In delictis ſufficit dolus in genere, lꝫ ſit erratum in corpore, vel in perſona.
57 Percutiens Titium volens ꝑcutere Seiuz tenetur:qꝛ dabat operam rei illicite.ſecus ſi licite,vt ſi percuſſi hominem volendo percutere feram.
58 Emens bona fide a clam poſ.poteſt conueniri interdicto vti poſſi a domino.
59 Interdicta ſunt in rem ſcripta preter interdictum vnde vi.
60 An ſola ciuilis poſſit acquiri ſine naturali
61 Interdictum vti poſſid.datur pro ciuili, que turbatur ꝑ retentionem naturalis clandeſtine occupate.
62 Interd.vti poſ.quando habeat effectum recuperande poſſeſ.
63 Rei vend.ꝛ interdict.vti poſ.poſſunt eodem libello cumulari.
64 Agens rei vend.per hoc non ſuſpicatur ſe poſſe repelli.
65 Interdic.vti poſſid.datur etiam ad intereſſe.
66 Interdictum vnde vi non ſolum datur ad recuperandaz poſſeſ.ſed etiam ad intereſſe.
67 Agens vti poſ.requiritur ꝙ poſſideat tp̃e litis conteſt.
68 Adhibitus vno tp̃e,operatur effectum ſuum alio tp̃e.
69 Si dominus perdit ciuilem habens naturalem,etiaꝫ ignorãter eam acquirit.
70 Naturalis de qua in §.noſtro trahit ad ſe ciuilem.
71 Detentatio nuda non trahit ad ſe poſ.ciuilem.
72 An ingreſſus clam trahat ad ſe poſ. naturalem quam hꝫ vſufructuarius.
73 An poſ.natu.quam hñt emphy. feudatarius ꝛ ſimiles trahat ad ſe ciuilem vacantem.

§.Qui ad nundinas.

Iſte §.eſt famoſus ꝛ ſolen.ꝛ frequẽtius allegat̃ ꝗ̃ aliqs tex.q ſit in iſto ti.Et ſꝫ Bar.eſt no.ꝛ magr̃alis ſꝫ difficilis.Et gl.ſunt intricate ſm eũ.h.d.Abſens q neminem domi reliquit retinet aĩo ciuilẽ poſſeſ. naturalẽ perdit, ꝙ ſine cã occupãs dr̃ clandeſtinus poſſeſſor.Et ſi rediẽs non admittit̃,vel ſuſpicet̃ ſe poſſe repelli:tunc ingreſſus vi ciuilr̃ ꝛ clã naturalr̃ dr̃ poſſidere.h.d.cũ l.ſeq.¶ Diuidit̃ in v.par. ſm Bar. Et iſtã diuiſionẽ ſequunt̃ Ang.Imo.Rap.Cu.d.Alex.ꝛ Are. hic.Tu diuide in tres par.ſ̃nc.In prima loquit̃ tex.de ingreſ. clandeſt.poſ.abſentis ꝗ̃ poſſeſſionẽ acquirat , ꝛ ꝗ̃ retineat abſens.In ſcd̃a loq̃r de ingreſſo clandeſti.qui non admittit dñm redeuntẽ.q̃ño tunc poſſideat.In tertia loquit̃ de dñ̃o reuerſo nolente fundũ ingredi ex timiditate.ſcd̃a ibi,vez ſi reuertẽ.tertia ẽ in l.ſeq.ſꝫ ꝛ ſi nolit.¶ Anteꝗ̃ veniã ad no.incipiã a leuioribus.declarando ꝛ apoſtillando ſingula ꝟba.¶ In tex.ibi q ad nundinas ꝑfect⁹.Iſtud denotat ꝯtingentiã facti.Nã idem cẽt ſi fuiſſet ꝑfec⁹ ad alium locũ diſtantẽ.Tñ iuriſcon.dixit ad nundinas,vt denotaret iſtũ hr̃e aĩuz reuertendi,ꝑut ſolẽt hr̃e
1 veriſilr̃ ꝛ a cõiter accidentib⁹ q ad nundinas vacãt. †Et ꝑpea
tex.non dixit migrauit.ꝙ eſt ire animo non redeundi,vt in tit.
ĩ.de migrã.Propterea q moriunt̃ dr̃ de vita migrare: qꝛ nũq̃
redeunt.Unde Cicer.de amici.Anteꝗ̃ ex hac vita migrẽ.Dixit ad nundinas.vt denotet locũ diſtantẽ. Unde iſte tex.nõ ꝓcederet ſi nundine eſſent proxime ſm Raph.Cu.h.Nã tunc retine-
2 neret̃ ẽt naturalis.iõ ingreſſus nihil acq̃reret ſm eũ. † Tu adde.qꝛ ſi fundus eẽt in ꝯſpectu ẽt ꝑ x.mil.recedens de fundo nõ amitteret naturalẽ.imo ẽt retineret : qꝛ ſi ꝑ talẽ aſpectũ ꝗ̃ritur poſſeſſio.l.qd̃ meo.§.ſi venditorẽ.ĩ.eo.Et multomagis retinet̃. l.j.§.qd̃ aũt ꝛ in rẽ.ĩ.de ſupfic. Ita tꝫ glo.or.ꝛ approbata in l.j.in ſ̃n.in ꝟb.naturalr̃.circa med.š.eo.¶ In tex.ibi.nemĩnẽ reliq̃t. Adeo ſit dixit vt ẽt declarat glo.ĩ.qꝛ ſi aliquẽ in fundo reliq̃ſſet puta ſeruũ vel colonũ:tunc qui clandeſtine ingrederet̃ nullam poſſeſ.acq̃reret.ꝛ ſic non diceret̃ clandeſtin⁹ poſſeſ. Rõ eſt:qꝛ tunc abſens retinet aĩo ſuo,vt hoc tex. Et naturalẽ corpe ſui, vel coloni.l.iij.§.ſalt⁹.š.e.l.gñalr̃.ꝛ l.ꝑegre.§.qb⁹ explicitis.ĩ.e, Ergo ingrediens non acquirit poſſeſſionẽ ꝑ clam.l.iij.§.ex ꝯtrario.š.eo.¶ In tex.ibi ꝛ dñ a nundinis redit.Dy.Bar. Alb.de Ro.Imo.ꝛ Pau.de Ca.exponunt redit.i.redire ſꝑerat ne ꝯdi-
3 cat ſequen.ꝟbis tex.ibi reuertentẽ dñ̃m.† Sꝫ Are.non violan-
do lram ꝛ intelligendo ꝙ ſtet ꝓprie colligit ex hoc tex.ꝙ ꝟbuz
redit p̃ntis tp̃is ſignificat actũ redit⁹ ꝑut eſt in fieri non ꝑut
ꝑfecte eſt in facto eẽ.vt l.ſi qs id qd̃.in ꝟſi.ꝙ ſi dñ ꝓponit̃.š.de
iur.om.iud.l.arborib⁹.§.Iulian⁹.vbi tex.ꝛ gl.š.de vſufr.ꝛ vtro-
4 biqꝫ Bal.inducit ad ſtatuta.Tu† aũt meli⁹ aduerte ꝙ tex. dr̃
dñ redit.Illa monoſyllaba dñ.importet vel ꝯdõnem vel ſuſpẽ
ſionẽ,vt eſt tex.in l.qui ꝯcubinã.§.vxori.š.de leg.iij.glo.ꝛ Bar.
in l.j.C.de leg.Bar.in l.j.in viij col.š.de ꝯd.ꝛ demon.Io.And.
in addi.Spe.in ti.de ꝯd.appo.ſup rub.Ergo neceſſario pp dictionẽ dñ.importat ſaltẽ ſuſpenſionẽ:ꝗ̃ importat reditũ ꝑut ẽ
5 in fieri,ꝛ non ꝑut eſt impfecte facto.¶ † In tex.ibi aliqs occu-
pauerit occupatio ꝓprie dr̃ poſſeſ. vacantis quã nemo natu-
ralr̃ poſſidet aut detinet,vt hic,ꝛ l.ſeq̃t.§.itẽ ſi occupaueris . q
6 e t.§.pe.ĩ.ti.j.ꝛ l.fi.C.vnde vi. †Et adde ꝙ occupãs poſſeſſione
ꝗ̃ vacat ꝑ mortẽ alicuius.plus delinquit ꝗ̃ occupans ꝑ negli-
7 gentiã ſꝫ Bal.in l.fi.in j.col.C de edic.di.Adr.tol.¶ † In text.
ibi videri eũ clã poſſidere. Adde ꝙ dr̃ poſ.clandeſtina illa ꝗ̃
vacat:ꝗ̃ quis clã,ꝛ ſic furtiue ꝛ ſic cũ mala fide ꝛ ſine cã de fcõ
occupauit,cum ſcire debeat eẽ alienũ qd̃ ad ſe iure non ꝑtinet:
vt dixit tex.in l.fi.ad fi.C.vnde vi.ignorante eo ad quẽ ſpectat
ꝑut iſta declarat tex.š.in p̃n.huius.l.ꝛ ibi plenius dixi.¶ In
tex.ibi,retinet ꝗ̃ poſſeſſionẽ . q̃ño iſta illatio ſeq̃tur ex p̃cedẽti-
8 bus dicam ſup glo.in ꝟbo poſſeſſionẽ. ¶ In tex.ibi,vi magis,
Iſta dictio magis ſm gloſ.in ꝟbo magis ſtat ꝯparatiue . ꝛ ita
Bar.ꝛ cõiter doc.tenent.Tu dic ꝙ imo in hoc tex.dictio magis,non p̃t ſtare ꝯparatiue:qꝛ tex.in fi. exp̃ſſe remouet ꝯparationẽ,dñ dr̃ vi magis poſſidere non clam.Illa negatiua nõ clã tollit ꝯparationẽ,al's text.debuiſſet dicere vi magis poſſidere ꝗ̃ clã.Et ſubaudire ad text.in fi.dñ dr̃ non clam.ſ.non tm̃ clã,vt facit gl.mag.in p̃n.eſt violentia litere.Unde vr̃ ꝙ in hoc tex.dictio magis ꝯgruẽtius ſtet electiue ꝗ̃ ꝯparatiue. Qꝛ q̃ñ dictio magis ponit̃ inter ꝯpatibilia ſtat electiue ꝛ non ꝯparatiue,vt no.Bal.ꝛ alij in l.iubere cauere.poſt gl.ibi.š.de iur.om.iu. Sꝫ iſte qualitatem vi ꝛ claꝫ ſunt ꝯ̃rie ꝛ incompatibiles,vt vult gl. mag.hic circa med.ergo dictio magis,dꝫ poni electiue.¶ Ul-
9 timo† in l.ſeq.dñ dr̃,ſed ꝛ ſi nolit. aduerſatiua ſed cum copula
dꝫ importare diuerſitatẽ in facto.ſed identitatem in iure.gl.in l.ſed ꝛ ſi lege.in prin.š.de pet.here.ꝛ in l.ij. in prin. vbi dixi.š.ne quis eum qui.ꝛ in l.hoc amplius.§.de his autem. vbi Bart.š. de dam.infec.Sed hic non videtur identitas in iure. Nam in

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

verſi.fin.legis p̄cedentis,ille poſſidet violēter ⁊ non clam.⁊ ſic
ter.loquitur in acquirente poſſeſ.Sed in iſta.l.ſeq.ſolum loq̄
tur de amittente.Dic idētitatē iuris eē in p̄ncipali deciſione,
vt quemadmodum in ꝟſi.fi.abſens rediens ⁊ non admiſſus ꝑ
dit ciuilem poſſeſ.ita ēt in iſta.l.ſeq.qñ ſuſpicatur ſe poſſe re
pelli perdit ſiliꝰ ciuilem:⁊ ſic identitas in iure eſt in vtraq̄z, re
10 ſpectu ꝑditionis ciuilis.¶†Poſtremo vt nihil omittat iſtum
ter.in verb.qui ad nundinas.in alio ſignificatu capit iuriſcon.
in l.cum ſocietas.ff.p ſoc. vbi ter.ad lr̄am exponit nundinas.i.
epulas:que vr̄ ſatis mirabilis expoſitio.¶Nunc venio ad no
11 tab.†No.primo ex iſto ter.ꝙ ingrediens clandeſtine poſſeſ.ab
ſentis vacantem,acquirit naturalem poſſeſ.Contra iſtū ter.ꝑ
eius intelligentia,vltra ſcriben.fortiter opponit.Nam clande
ſtinus poſſeſſor dr̄ qui eſtimat ſeu eſtimare debet ſe poſſe repel
li.vt hac.l.in p̄n.⁊ l.ꝓhibere.§.fi.ꝙ vi aut clā. tunc facilius im
pedit aliqd de nouo acq̄ri q̄ꝫ impediatur acq̄ſitum retineri.l.
patre furioſo.ff.de his q ſunt ſui vel alie.iur.c.ad apoſtolicam.
cum ſi.de reg.Sed ille q ſuſpicat ſe poſſe repelli.amittit poſſeſ
ſionem q̄ iam habebat,vt hoc ter.Ergo longe facilius,iſte clā
ingrediens q ſuſpicat ſe poſſe repelli:dꝫ impediri, vt non de
beat acq̄rere poſſeſſionem.Confirmat oppoſitio:q2 ſi ꝑp ſuſpi
cionem ꝙ repellat ꝑditur ciuilis poſſeſ.q̄ eſt potentior q̄ꝫ natu
ralis:q2 ciuilis poſſeſſio eſt illa q̄ cāt effectus iuris,⁊ ſic q̄ cau
ſat vſucapionem ⁊ acq̄ſitionem fructuum,vt eſt glo.in l.iij.§.ex
contrario.ff.e. Ergo fortius dꝫ impedire acquiri naturalem poſſeſ.
q̄ eſt minus potens ⁊ minus efficax. Nec dicat ꝙ aliud ſit in
ciuili poſſeſ.⁊ ꝙ illa bona ꝑdatur aīo ꝑ hoc ꝙ ſuſpicat ſe poſſe
repelli,vt hic aliud ſit in naturali poſſeſſione. Q2 iſtud eſt fal
ſum ꝑ gl.ap.ꝓbatam in l.iij.§.in amittenda.ff.e.iſta eſt fortis op
12 po.⁊ neceſſaria ad intellm̄ ter.q̄ non tangunt.¶†Tu ꝓ ſolo
ne aduerte.ꝙ ars,⁊ natura nihil fruſtra opantur.l.q bis idē.
ff.de verb.obl.l.hec ſtiplō.§.diuus cū ſi.vt leg.no.ca.Sed hoc
eſſet fruſtra.ſi clandeſtinus poſſeſſor qui acquirit naturalem
poſſeſ.ſtatim eam ꝑderet.Scđo,idem actus non dꝫ operari in
eodem momento acq̄ſitionem ⁊ amiſſionem.l.titio cum morie
tur.ff.de vſufr.l.qui ſic.ff.de ſol. ⁊ l.fi.§.fi.C.de bo.q̄ lib.Tertio,
lꝫ idem actus poſſit parere diuerſos effectus.l.in numeratio
nibus.ff.de ſol.tñ non p̄t operari contrarios effectus.l.qui hoiēz.§.
fi.eod.ti.Quarto timiditas q̄ cāt amiſſionem poſſeſſionis non
cadit in eo qui facit actum contrarium timiditati, ⁊ ſic qui ingredit
13 poſſeſſionem.†Nā timiditas ⁊ audacia ſunt paſſiones animi q̄
ꝓbantur ꝑ actus facti exteriores,iuxta gl.no.in l.apud celſuꝫ.
in p̄n.⁊ ibi no.Bar.ff.de do.ma.exce.⁊ in l.Fulcinius.§.quid ſit
autem.cum ſi.ff.quib.ex cau.in poſ.ea.Iſta omnia ceſſant in con
trario.ſ.formato.Et ſic lꝫ facilium impediat acquiſitio q̄ꝫ retētio
tñ ex diuerſitate rōnis aliud ſequit.Et ſi diceres iſta aſſumpta
ꝓcederent ſtante firmo ꝙ ingreſſus clandeſtine acquirat poſ
ſeſ.naturalem. Sed iſtud eſt circa ꝙ ꝓprie cadit difficultas ⁊
circa qđ tendit oppoſitio.ſ.facta. Tu dic imo iſtud eſt firmuꝫ
ꝑ iſtum ter.claꝝ hic,⁊ ter.in l.ſi id qđ.§.fi.ff.e.Tñ q2 iſta multi
plicatio inconuenientiū non vr̄ eſſe realis ſolō nec directo tol
lit oppoſitionem.ſ.factam.Potes ſcđo rñdere ꝙ ter.in d.l.ꝓ
hibere.§.fi.⁊ in hac.l.in p̄nc.non dn̄t ꝙ ille dicat clandeſtinus
poſſeſſor q ſuſpicatur ſe poſſe repelli:ſed bene qui ſuſpicat ſibi
moueri controuerſiā.⁊ intellr̄ de iure vel de facto,vt eſt gl.ſ.ea.l.
in p̄n.Clandeſtinꝰ ḡ ſignificat immediate timorē controuerſie fu
ture nō aūt timorem expulſionis.Et ſic iſte timor future contro
uerſie non cadit immediate circa ipſam poſſeſ. ſicut cadit ti
mor,ꝙ quis poſſit de poſſeſ.repelli.Et ſi dicat ꝙ conſiderato ef
fectu,timor future controuerſie eſt timor expulſionis. Rñr,qđ
iſtud non facit vt ſtatim ꝑdat poſſeſ.cum dubius ſit euentus
future litis.l.ꝙ debetur.ff.de pecu.Nam cum clādeſtine intret
⁊ ſic faciat actū occultū ex hoc non ſuſpicat de expulſione, cū
ſit occultū,ſed bene ſuſpicat ꝙ qñ palā fieret,mouebit ſibi lis,
ḡ non ꝑdit ſtatim poſſeſſionem. Stat ergo notabile ex text.ꝙ
ingrediens clandeſtine poſſeſ.vacantem acquirit naturalem
14 poſſeſ.¶Limita iſtum ter.non ꝓcedere qñ abſens tñ natura
liter poſſidebat:puta q2 ipſe prius app̄henderat poſſeſſioneꝫ
vacantem,vel q2 erat vſufructuarius,emphyteuta,vel feuda
tarius,qui naturalr̄ tm̄ poſſident.l.naturalr̄.in p̄nc.ff.eo.gl.in.l.
iij.§.ex contrario.vbi dixi.ſ.e. ¶Q2 cuꝫ tunc illa naturalis ſolo aīo
ꝑ abſentem retineatur,vt eſt gl.no.in l.i.in prin.ſ.eod.ḡ ingre
diens clandeſtine non acq̄reret naturalē poſſeſ Q2 ſi duo non
ꝑ̄t inſolidum poſſidere eadem ſpecie poſſidendi ꝑ rlām.l.iij.
§.ex contrario.ſ.e.⁊ ita in ſpecie tꝫ gl.in l.iij.§.vnde vi.ff.de vi ⁊ vi ar.
15 Et iſta eſt bona limitatio ad iſtū text.¶†Scđo limita qñ ta
les nundine non eſſent multū remote ab iſto fundo,⁊ ſic fundꝰ
eēt in conſpectu ꝑ x.miliaria:q2 tunc cum abſens retineret non
ſolum ciuilē aīo,ſed ēt naturalē aſpectu.⁊ ſic corpore:tunc in
grediens clandeſtine non acq̄reret naturalē ꝑ rlāꝫ.d.l.iij.§.ex
16 contrario.⁊ dixi.ſ.in apoſt.ter.¶†Tertio limita iſtud no.ꝓcedere
in rebus immobilibꝰ,ſed in rebus mobilibus ꝑ app̄henſioneꝫ
naturalis antiquus poſſeſſor ꝑdit ⁊ naturalē ⁊ ciuilem poſſeſ.
l.iij.§.nerua.ſ.eodem.⁊ ibi aſſignauit rationem diuerſitatis.
17 ¶†Scđo no.ex ter. in §.retinet ergo.qđ abſens retinet aīo ci
uilem poſſeſ.ſuiꝰ fundi vacantis,vt hic,⁊ l.ſi id qđ.§.fi.ff.eod.
18 ¶†Limita qñ ingreſſus eſſet cum tanta potentia ꝙ ei non
poſſet reſiſti,vel qñ quis ingrederetur fundū te abſente cū tan
ta magna vi ꝙ nulla ſubeſſet ſpes recuperationis: tunc abſens
⁊ ēt ignorans ꝑdere ciuilem poſſeſ. Ita tenent Raph.Cu.⁊ d.
Alex.in l.qđ men.in §.fi.ff.e.ꝑ illū ter.in ꝟbo facile expulſurus,
19 ibi dicam.¶†Scđo limita qñ interueniret negligentia decen
nalis:tunc ꝑ obliuionem q̄ ꝓ̄ſumitur ex lapſu decennij.ꝑditur
ciuilis q̄ accreſcit huic clandeſtine ingreſſo.Iuxta gl.magr̄alē
in l.j.vbi dixi.C.de ſer.fug.no.Bart.in l.ſi de eo.§.ſi forte.ff.e.⁊ ē
ter.in l.furtū.§.j.ff.ti.j.tñ iſta limitatio non vadit directo ⁊ im
20 mediate ad ter.¶†Tertio p̄t limitari,niſi quis ingrederetur
poſſeſſ.abſentis iudice authore,q2 tunc acq̄reret lēt ciuilē poſ
ſeſſ.l.iuſte poſſidet.ff.e.⁊ Ang.⁊ Mod.h. facit.l.qui vniuerſas.
§.item cū p̄tor.ff.e.⁊ qđ not.Bart.in l.peregre.§.quibꝰ explici
tis.ff.eo.ita ēt no.Ang.in l.a diuo pio.§.ſi poſt edictū.ff.de re iu
di.ꝑ illum ter.⁊ dr̄ ꝙ ille.§.eſt complementū iſtius.§. Tñ iſta limi
tatio non eſt ad ꝓpoſitū ter.nr̄i: q2 qñ quis ingrederetur iudi
ce authore non diceret clandeſtine ingredi. Ideo circa iſtam
limitationem vlterius non inſiſto,ſed videat plenius ꝑ d.Ale.
21 hic.¶†Tertio not.ex eo.ver.retinet hic ꝓbari duas eē poſſeſ.
ſpecie ⁊ numero differentes.ſ.naturalem ⁊ ciuilem cum ter.ꝓ
ſupponat duos poſſidere eundem fundum.ſ.ingreſſum ⁊ ab
ſentem.⁊ eadem poſſeſ.numero non p̄t a duobꝰ inſoliduꝫ poſſi
deri.l.iij.§.ex contrario.ſ.eo.Et ita ponderat iſtum ter.Dy.in regu
la ſine poſſeſ.⁊ ita tenui in l.j.in prin.vbi dixi.ſ.eo.Adde quod
poſſeſſio p̄t conſiderari duplr̄. Uno modo ꝓut homo eſt cor
poralr̄ in poſſeſſione,⁊ iſta eſt poſſeſſio naturalis, q̄ eſt q̄dam
inſiſtentia rei.Alio modo ꝓut poſſeſſio eſt in homine,⁊ iſta eſt
poſſeſſio ciuilis.vnde dum ſedeo ſuper equo naturaliter poſ
ſideo equum. Sed qñ qs non eſt in poſſeſſione,nec poſſeſſio ē
in conſpectu,ſed in mente voluntate abſentis,⁊ illa eſt ciuilis,vt
hoc ter.⁊ ita declarat Bald.in c.ceterum.in vj.not.de iudi.
¶Quarto no.in ꝟ.ver.ꝙ ingreſſus clandeſtine poſſeſſionē,⁊
ꝓhibens dn̄m reuerti in fundū q̄ aīo poſſidebat, acquirit poſ
22 ſeſ.violentā.¶†Ex quo correlarie inferunt ex text. Primo ꝙ
violentia p̄t inferri ēt in ſola ciuili,ꝙuis ſolo aīo intellectualr̄
retineatur.Silr̄ in ſola naturali:⁊ fortius in vtraq̄ꝫ.l.j.§.deiici
23 tur.⁊ §.ſiue aūt.ff.de vi ⁊ vi ar.†Scđo ⁊ notabilius infertur ex
hoc ter.ad practicam quotidianā,ꝙ ciuilr̄ poſſidens p̄t ꝓpria
authoritate de facto ingredi ⁊ expellere occupatorem reſiſten
tem.Nā ſi redeundo non fuerit admiſſus infert ei violentia vt
h dr̄ ter.ḡ p̄t vim vi repellere.l.iij.§.eū igit. ⁊ ibi glo.ff.de vi ⁊ vi
ar. Bart.in l.j.§.interdictū hoc.poſt glo.ibi.ff.vti poſ.hr̄ in l.vt
vim.ſ.de iuſt.⁊ iur.⁊ in l.j.C.vnde vi.ſup quo late inſiſtit Are.⁊
tꝫ contrarium. Et in contrarium adducit text.quē dr̄ fortiſſime vigere ⁊
non poſſe ei rñderi in l.ſi alius.§.belliſſime.§.qđ vi aut clā. vbi
edificium clam factum in fundo meo ꝑp ꝙ habeo interdictuꝫ
ꝙ vi aut clam,non lꝫ mihi ꝓpria authoritate tollere niſi ex ma
gna cā puta vt ibi gl.⁊ Bar. declarant qñ nō adeſſet copia iu
dicis vel periculū eſſet in mora:ḡ datur intelligi ꝙ rlr̄ non lꝫ.⁊
tñ ibi de neceſſitate dꝫ preſupponi ꝙ ille in cuius preiudiciuꝫ
clā fuit edificatum erat poſſeſſor:alr̄s non competeret ſibi interdi
24 ctum ꝙ vi aut clam.¶†Sed ad illum ter.potes duplr̄ rñde
re. Primo ꝙ imo ſi eſt edificatum in ſolo meo quē non poſſi
deo datur mihi interdictum ꝙ vi aut clam. Sed tunc nō poſ
ſum tollere ꝓpria authoritate ex cā.loquit ille ter.Si aūt fue
rit edificatum in ſolo meo ⁊ a me poſſeſſo: tunc poſſum ꝓpria
authoritate abſolute tollere ſm gl.⁊ Bar.ibi facit.l.ſi item.§.ſi
ad ianuam.ff.qđ vi aut clam. ⁊ l.quemadmodum.ſ.ad l.Aqui.
¶Scđo rñde.ad d.§.belliſſime.inq̄tum Aret.preſupponit ꝙ
interdictum illud qđ vi aut claꝫ non competat niſi qs poſſideat.
vr̄ contra text.in d.l.ſi alius.§.j. vbi nunciaui nouum opus verbo:
quo caſu nunciando verbo amittit poſſeſſio.l.j.§.in operis.⁊
ibi gl.⁊ doct.ff.de ope. noui nunc. Deinde ſi aduerſarius ante
remiſſionem obtentam edificauerit: dr̄ ibi text.ꝙ mihi contra eum
competunt duo remedia ſcꝫ remedium demolitorium ex nuncia
tione noui operis ⁊ interdictum ꝙ vi aut clam: ergo illud in
terdictum ꝙ vi aut clam competit etiaꝫ non poſſidenti.Et ſic
teneas predictam concluſionem q̄ eſt vtilis in practica.qđ ciuiliter
poſſidens poſſit ꝓpria authoritate expellere occupatorē reſi
ſtentē,⁊ vltra gl.⁊ Bar.in d.l.j.§.interdictū hoc.Adde Bar.in
l.j.§.nunciatio.in ij.col.in fi.ibi quid erit ſi edificans poſſideret
naturalr̄,⁊ in l.de pupillo.§.meminiſſe.in iiij.q.ſ.de ope.no.nun.
Bal.in diſput.ſua que incipit, Accuſatus de vi turbatiua.in
iiij.col.

iiij.col.Ang.in d.l.vt vim.ff.de iuſt.ꝛ iur. ꝛ in l.a diuo pio.§.fin.
poſt addictum.de re iud.Inn.in c.olim.de reſt.ſpo.do.Alex.in
ꝯſi.xcix.v.volu.incip.viſis ꝓceſſionibus cauſe.in iij.colū.ꝛ in l.
quēadmodum.in j.ꝛ ij.col.ī.eo.vbi dt ꝙ iſta eſt cōis opi.ibi vi-
deas.ꝛ ita etiam tꝫ Lud.Ro.hic. ¶ Contra cōem ꝯclonēꝫ vr̄
magis obſtare illud quod tenent Bart.ꝛ doct.in l.ij.C.de iure
emphy.vbi tenent ꝙ dominus ciuilr̄ poſſidēs non p̄t propria
authoritate expellere emphyteutam priuatuꝫ iure ſuo ſibi re
ſiſtentem.Omiſſa ſol.Are.hic ꝛ Jo.de Imol.in c.potuit.in vj.
char.de loc.Rn̄de clare ꝙ ibi emphyteuta habuit principiuꝫ
poſſeſſionis ꝛ tituli iuſtum initium qđ maxime attenditur, vt
hac.l.princ.ꝛ ideo non p̄t ſic de facili ꝓpria authoritate expelli:
ſicut ille qui a principio clandeſtine ꝛ iniuſte occupauit.l.ſed
ꝛ ſi lege.§.qđ aūt.de pe.here.ita ꝯcordat Rapha.Fulg.ꝛ bene
25 in d.l.ij.C.de iure emph. ¶ † Limita iſtum text.ꝛ iſtud no.ꝙ q
ꝓhibet reuertentem in fundum.acquirit poſſeſ.violentam, qn̄
ꝓhibitus deſijt hr̄e animuꝫ poſſidendi.Secus ſi non deſijt pu
ta dum ſe preparat ꝛ amicos vt illum repellat.l.iij.§.eum igi-
tur.ꝛ ibi gl.no.ī.de vi ꝛ vi ar.ꝛ pulchre Bal. in l.fi.C.đ his qui
a non do.manu.ꝛ eſt tex.in l.ſeq.ſed ꝛ ſi nolit.vbi ſtatim dicaꝫ.
26 †Aduerte tn̄ diligenter ꝙ ſi aliquis occupauit poſſeſſionem
ꝑ vim poſtea impetrauit a principe vel alio ſuperiore ꝯfirma-
tionem talis poſſeſſionis:talis ꝯceſſio ꝛ talis cōfirmatio nihil
vꝫ,ꝛ ſic violenta poſſeſ.non p̄t confirmari per reſcriptum prin
cipis.tex.eſt no.in l.authoritate.ꝛ ibi Bar.ꝛ alij ad hoc no.C.
vnde vi.ꝛ ibi Barto. dt ꝙ iam videt de facto eſt gl.in l.ij.C.de
fun.ꝛ ſalti.rei domi.lib.xj.quam glo.voluit allegare Bart.qui
eſt corruptus in d.l.authoritate.idem tꝫ Bar.in trac.de tyrā.
in xv.col.in x.q.Bal.in rub.C.de carbo.edi.ꝛ iu ciui.in iij.not.
preſcrip.Jo.de Imo.in rub.ī.de verbo.obl.in pe.col.Salice.ꝛ
27 Flo.in l.vniuerſis.de preci.impe.offer. ¶ †Adde ad hoc ꝙ in-
uadentibus caſtra pertinētia ad iuſtos dominos non poſſent
illa caſtra per principem ꝯcedi ſalua iuſtitia,ſiue iſti inuaden-
tes ſint perſone ſingulares ſiue cōitate.d.l.ij. cum gl.C.de fun.
ꝛ ſalti.rei domi.lib.xj.ſm̄ Bal.in l.decernimus. in j.col.ad fi.C.
de ſacroſ.ecc.Ubi dt iſtud facere ꝯ̄ Florentinos qui plura ca-
ſtra vaſallis nebule per vim acceperunt poſtea fecerunt ſibi
ꝯcedi ab Imperatore illa ꝯceſſio Imperatoris nihil vꝫ,quod
28 bene no. ¶ Quinto no.ex eo.ꝟ.ver.ꝙ qualitas violentie poſt
ea ſupueniens facit deſinere primam clandeſtinam ꝛ facit acq
ri aliam poſſeſ.violentam ita cantant ꝟba huius ver.realr̄ in-
tellecta vt iacent,ꝓſertim,dum dt,vi magis poſſidere non clā.
Ergo mutatur qualitas poſſeſſionis. In ꝯ̄riuꝫ facit text.ff.in
prin.huius.l.in ver.is aūt. qui dt ꝙ origo nanciſcende poſſeſ-
ſionis exgrenda eſt.Et ſic q̊ ad qualitatem poſſidendi inſpici-
mus originem poſſeſ.ꝛ non proceſſum vt ibi. ꝛ l.ſi de eo.§.j.ī.e.
Unde qualitas clandeſtinitatis poſtea ſuperueniens,non fa-
cit poſtea acquiri aliam poſſeſ.clandeſtinam.ita ibi eſt tex.Er-
go etiam hic qualitas violentie ſuperueniens non dꝫ facere
acquiri aliam poſſeſ.violentam ꝛ ceſſare primam clandeſtinā.
¶ Huic difficultati rn̄de dupliciter. Primo ꝙ ibi prima poſ-
ſeſſio erat iuſta.ideo ſi adijceretur clandeſtinitas adijceret in-
iuſta que eſt ꝯ̄ria ꝛ incompatibilis,vnde ſicut non p̄t quis ſibi
mutare cām poſſeſ.de nulla in aliquam.l.iij.§.illud.ff.e.ita non
p̄t mutare de aliqua iuſta in aliam iniuſtam,vt ibi. Hic auteꝫ
vtraqꝫ eſt iniuſta.ideo ſit mutatio de clandeſtina in violentaꝫ
quaſi ſint magis compatibiles. ¶ Scđo ꝛ ſubtilius rn̄de ſm̄
gl.magnam ħ circa princ.ꝙ prima naturalis q̄ habuit ſine vi,
in qua vt dixi inſpicitur origo,non mutatur in violentam. Sꝫ
bene ciuilis que hr̄ ex non admiſſione reuertentis dn̄i eſt illa
que hr̄ cum vi,ꝛ ſic non p̄t fieri mutatio de vna iniuſta in aliaꝫ
iniuſtam:nec de clandeſtina in violentam,put etiam gl. in l.cū
nemo.C.eo.ꝛ ſic in iſto tex.non ſit mutatio. Sed remanent am
be,ſcꝫ prima naturalis clandeſtina.ꝛ ſecunda ciuilis violenta
q̄ acquiſiuit ꝓhibendo volentem ingredi.ꝛ dicetur ſup illa gl.
Uel tertio potes rn̄dere,ꝙ iſta.l.in prin. procedit qn̄ nulla cā
extrinſecus interceſſerit. Sed hic ſuperuenit cā extrinſec⁹:qꝛ
iſte non ſolum clandeſtine occupauit poſſeſſioneꝫ abſentis va
cantē,ꝛ ſic effect⁹ eſt clādeſtin⁹ poſſeſſor. Sed ēt poſtea reuer
tentē dn̄m non admiſit,ſꝫ ꝓhibuit intrare in fundū.Et pp̄ iſtā
nonam cām extrinſecus ꝓuenientem efficit violentus poſſeſ-
ſor,ꝛ de mutatione cāe ſeu q̄litatis poſſeſſionis qn̄ liceat vide
tex.in l.non ſolā.§.qđ vulgo.ī.ti.j.ꝛ Bar.in l.iij.illđ.ff.e. ¶ Itē
29 †circa iſtum ꝟ.ver. Pro eius ampliatione diligenter aduer-
te,ꝙ ꝯſtitutio penalis.l.ſi quis in tantā.C.vnde vi. loquens in
expellente ꝑ vim aliquē de poſſeſ.ꝙ priuetur dn̄o illius rei,hꝫ
locum ēt in eo qui non expulit directo ꝑ vim , ſed dn̄ poſſeſſor
eſſet ꝓfectus ad nundinas,clam intrauit poſſeſſionē. ꝛ poſtea
reuertentē noluit admittere.Quo caſu clā ꝯuertitur ad vim,
ꝛ tunc hr̄ perinde ac ſi per vim expelleret,vt hoc tex.in fi.ꝛ ita

in terminis tꝫ gl.in d.l.ſi quis in tantā.ꝛ ibi Bal. in iij.col.in x.
q.notat multum illam glo.ad ſtatuta loquentia de expellente
aliquem de poſſeſ ꝙ inuadens poſſeſſionem in qua ille qui re-
ceſſit neminem reliquit.Et ſic in q̊ non erat aliqs corpore ta-
men poſſidebat aīo ꝑ abſentem ciuiliter.ſi ille poſtea redeat,ꝛ
ingreſſus reuertentē non admittit: punitur q occupauit ſicut
30 ſi vere expuliſſet. ¶ †Expellitur em̄ quis tribus modis. Pri-
mo q̄do in poſſeſſione inuētus expellitur de ea. Scđo q̄do nō
inuenitur ꝛ reuertens non admittit.Tertio q̄do metu non re-
uertit,ꝛ iſte ēt dr expulſus.Et in oībus iſtis hꝫ locum. d.l.ſi qs
in tantā.q̄uis ſit penalis,ꝛ in oībus iſtis trib⁹ habent ēt locuꝫ
ſtatuta loquentia de expulſis. Ita ibi formalr̄ ꝛ ad literam tꝫ
Bal.ſunt egregie deciſiones ꝛ mirabiles ampliatiōes ad hūc
31 tex. ¶ Subdit ēt ibidē Bal.ꝙ ſi accuſo aliqueꝫ ꝙ expulit me
de poſſeſ.ꝛ non poſſum ꝓbare ꝙ eſſem tunc in poſſeſſione: qꝛ
tunc re vera non eram nec volui temere reuerti. certe prote-
ſtor coram iudice ꝛ teſtib⁹ ꝙ metu non poſſum reuerti. ꝛ hac
ꝓteſtatione facta intelligor expulſus. ¶ No.diligēter iſta oīa
ad hunc tex.ꝛ ad practicā. Sed tu attende qꝛ gl. mag.ħ,circa
p̄n,ꝛ doc.hic,dicunt ꝙ naturalis remanet clandeſtina ꝛ ciui-
lis violenta.put ēt dixi in p̄cedenti no.ꝙ dꝫ agi interdicto vn-
de vi,ad ciuilem poſtea vti poſſidetis ꝓ naturali.Non ꝙ dicat
expulſio violenta imo potius ꝯ̄rium cum dicat initiū inſpicien
tibus.ꝛ ita ēt tꝫ d. Alex. in l.quemadmodum.ī.eo.vbi reꝓbat
Bal.in d.l.ſi qs in tantam.male allegantē gl.ħ que poti⁹ vult
32 ꝯ̄rium ſm̄ eum. ¶ † Septimo ex eod.ver.ver. Pondera ħ vi-
deri tex.ꝓ eo qđ tꝫ nouiter Are.in l.iij.§.in amittenda.in ij.col.
ff.eod. Ubi tꝫ ꝙ illud qđ dr ꝙ ex eo ꝙ quis ſuſpicatur ſe poſſe
repelli perdit poſſeſſionem.vt in l.ſeq.ꝓcedit quando eſt extra
fundum.ſecus ſi eſſet in fundo:qꝛ cum ad admittendaꝫ poſſeſ
ſionem requirat corpus ꝛ aī⁹.l.quemadmoduꝫ.ī.eo.ꝛ l.fere.ij.
ff.de reg.iur.ergo q̄uis ſuſpicetur ſe poſſe repelli:tamen ſi non
eiciatur corpore ex̄ locum,non ꝑdet poſſeſſionem loci in q̊ eſt.
Pro hoc ponderat tex.in l.qđ meo.§.fi.in vlti.reſp.iuncto ꝟſ.
preced.ī.eo,vbi vr̄ probari ꝙ ēt q̄do quis dꝫ veriſilr̄ ſuſpicari
ſe poſſe repelli non tamen ꝑdit poſſeſſionē loci in q̊ eſt niſi inde
deijciat.Ad idem allegat.l.j.§.pe.ī.de vi ꝛ vi ar. inducendo vt
ꝑ eum.Facit iſte tex.cum l.ſeq.qui cum myſterio loqt de exiſtē
te ex̄ fundum qui pp̄ metuꝫ non vult vel non audet redire.Et
ſic iura ſemꝑ loquuntur de exiſtente ex̄ fundum,vt hic,ꝛ d.l.iij.
§.in admittenda.in ver.ſi quis nunciet.ff.eo.ꝛ l.ſi id qđ.§.fin.ī.
eo. Adde notandum ꝙ ſi quis eſt perſonalr̄ in loco,ꝛ ipſe ſu-
ſpicetur ſe poſſe repelli:tamen ex q̊ metus vel ſuſpitio non ſor
titur effectū:qꝛ ꝑſeuerat remanere corpore in loco.ꝙ non pri-
uetur poſſeſſione,ꝛ vr̄ ſatis bona ꝯſideratio. Alij nihil tāgūt.
¶ Adde in ꝯ̄rium vr̄ ſtringere ꝙ ſola ſuſpicio operet amiſſio
nem poſſeſſionis,dato ꝙ eius ſit in feudo ꝛ eum poſſideat.Nā
ſi dominus exiſtens in fundo quē poſſidet nunciet alij nouum
opus ꝟbo.ꝑ talem nunciationem ꝟbalē ꝑdit poſſeſſionem pp̄
ſuſpicionem:qꝛ meticuloſus.l.j.§.in operis.ꝛ ibi gl.ꝛ doc.ꝛ l.de
pupillo.§.meminiſſe.ff.de ope.no.nunc.Ergo lꝫ ſim in fundo ꝛ
nunciem ꝟbo:tamen pp̄ ſuſpicionem meticuloſam ꝑdo poſſeſ
ſionem.ergo ꝯ̄ Are.ꝛ iura ꝑ eum alleg.parum faciunt:qꝛ in d.
l.quod meo.§.fina. vbi ingreſſus cum exercitu non occupauit
niſi partem fundi,eſt preſumptio ꝙ noluit aliam partem occu
pare in qua ego ſum,ideo non perdo vt ibi:qꝛ non debi veriſi-
militer ſuſpicari de alia parte.prout preſupponit Are. ꝛ ma-
le,ꝛ ſic ille tex.nihil facit.Et ſic habes magnam ampliationeꝫ
ad rl'a n,ꝙ qui ſuſpicatur ſe poſſe repelli perdit poſſeſſionem,
vt in iuribus.ff.allega. vt illa iura generalr̄ ꝓcedant: ſiue talis
ſuſpicans ſit extra fundum ſiue etiam in fundo.quod bene no.
33 ¶ † Octauo not. ex l.ſeq. ſed ꝛ ſi nolit iuncto.§.precedenti.qđ
ad amiſſionem poſſeſ. ciuilis , paria ſunt quem repelli vel ſu-
ſpicari ſe poſſe repelli.Facit.l.ſi id qđ.§.fi.ī.eo.l.iij.§.ſi quis au
tem viſis.ī.de vi ꝛ vi ar.ꝛ l.non ſolum.§.ſi dominus.ī.ti.j.ꝛ l.iij.
34 §.ſi quis nunciet.ff.eod.† Sicut paria ſunt vel quod guerra a-
ctualr̄ vigeat,vel quod ſit timor guerre ad hoc vt fiat remiſſio
publicanis ſeu conductoribus gabellaꝝ vigore pacti q̊ in ca-
ſu guerre fiat remiſſio ſeu reſtaurum datiarijs.Ita no.tꝫ Pe.
de Anch.in ꝯſi.lxxxvij.incip.premiſſa facti ſerie refert ꝛ ſequi-
tur do.Alex.in l.diuortio.in prin.in iiij.col.ff.ſolu.matr.Acce-
dat illud Senece:Prior eſt bello timor ipſe belli. Sed aduer-
te qꝛ reuerſus fuit repulſus:tunc bene clandeſtinus poſſeſſor
incipit vi poſſidere.ita dicit text.in §.precedenti. in fin.eodem.
quia tunc videtur vi expulſus.l.j.§.vi poſſidere.ī.de vi ꝛ vi ar-
mata.Sed quando rediens eſt ſuſpicatus ſe poſſe repelli:tunc
textus in iſta.l.ſed ꝛ ſi quis ſolum dicit quod abſens amittit
poſſeſſionem.non autem repetit ꝙ etiam tunc clandeſtine in-
greſſus incipiat vi poſſidere.ꝛ iſtđ videtur rationabile : qꝛ iſto
ſecundo caſu in admiſſione ciuilis nulla eſt illata violētia.ꝛ ita

etiam tenent Mod.Senen.hic in vi. no.Tñ Bar.in ſumma-
rio ⁊ cõiter doc.tenent ↄ̃riũ ꝙ vtro ꝗʒ caſu clandeſtinus in-
greſſoꝛ incipiat vi poſſidere ſiue non admiſerit redeuntez ſiue
ipſe rediens ſuſpicat⁹ fuerit ſe poſſe repelli.Sed p̄cedens di-
ctum eſt equius ⁊ magis de mente iſtoꝝ iuriũ.⁊ illud tene.
35 ¶†Nono ⁊ vltimo.ex ea.l.ſed ⁊ ſi nolit.hic videri tex.ꝓ eo ꝙ
tñt alibi glo.⁊ doc.ꝙ ꝑ vim deiect⁹ de poſſeſſione ſi ſe p̄parat
ad recuperandum poſſeſſio.nunꝗ̃ deſinit ciuil̃r poſſidere.gloſ.
eſt no.in l.iij.§.eũ igit.⁊ ibi Bar.⁊ in.l.q poſſeſſionē.⁊ ibi Bar.
ī.de vi ⁊ vi ar.Idem pʒ ex hoc tex.dũ dt,ſed ⁊ ſi nolit in fundũ
reuerti amiſiſſe poſſeſſionē .. vr.Ergo ſi velit in poſſeſſionē re-
uerti,⁊ ad hoc ſe p̄parat,non amittit ciuilem.facit.l.iij.§.in a-
mittenda.ſ.eo.in ꝟbo,timore ↄterritus noluit accedere: ꝗ̃ ſe-
36 cus ſi voluit accedere,⁊ ſe p̄parauit. ¶†Adde ⁊ valde no.ꝙ
ſi dux vel p̄nceps vel alius expellatur de terra ſua,licitum eſt
q̃ñcunꝗʒ ꝓpꝛia auctoritate recuperare quoties ſeſe facultas
obtulerit ēt poſt decennium.Et dicet̃ incontinenti recuperaſ-
ſe,cum ſemꝑ habuerit aĩuʒ recuperandi,nec vnꝗ̃ diligentiam
ꝑtermiſerit in recuꝑando. Dictum fuit famoſum ⁊ oꝛiginale
Hugu.j.diſt.in c.ius naturale.in gl.ſua antiqua.ꝙ refert ⁊ ſeq̃t
Bal.reputans tenendũ menti in fi.C.de his q a nõ do.manu.
⁊ in c.in literis.de reſti.ſpo.Io.de Imo.in l.j.§.q p̄ſens.ī.ð ꝟb.
obl.Ang.de Are.in §.q̃drupli.in xvj.col.ad fi.inſti.de act.facit
ꝙ vult glo.in c.olim p̄mo.de reſti.ſpo.in ꝟbo ſtatim.q̃ exponit
ſtatim.i.ꝙ pꝛimum potuerunt.quod valde no.⁊ ita habes ꝑfe
ctiſſime vt puto expedita no.huius.§. ¶Capio gl.in ꝟb.poſ-
ſeſſionem.Iſta gl.eſt p̄ncipal̃r facta ꝓp ↄ̃riũ.l.iij.§.ex ↄ̃rio.ſ.
eo.⁊ in effectu ponit tres ſol.ſm̃ tres diuerſas opin.ibi plenı⁹
relatas in gl.Pꝛima eſt ſol.Ioã.⁊ iſta cõiter ap.ꝓbatur.Scd̃a
eſt q̃ attribuitur Rog.⁊ fuit quoꝛundã antiquoꝝ,qꝛ Rog.nõ
tenuit ꝙ duo poſſent inſolidũ ciuil̃r poſſidere,niſi in certis ca
ſibus,ſed fuerunt quidam antiqui quos gl.ibi refert.Tertia ē
ſol.Plac.⁊ Azo. ¶Diuide iſtam gl.in v.partes.In pꝛima ti-
moꝛe ↄ̃rij.d.l.iij.§.ex ↄ̃rio.ponit veram ſol.Io.In ſcd̃a arguit
ↄ̃ Roge.de iſto text.dupl̃r inducendo.In tertia ſcd̃e introdu-
ctioni rñdet ſm̃ Rog.Sed eius reſponſionem reꝓbat.In q̃r-
ta reſpondet alio modo.In quinta ponit tertiam ſol.ſm̃ opin.
Azo.⁊ Pla.ſcd̃a ibi,⁊ ſic audi Roge.tertia ibi,ſed ipſe rñdet.
quarta ibi,melius aũt poſſet dicere.quinta ⁊ vltima eſt ibi,ſʒ
ſm̃ Pla.⁊ Azo. ¶Et aduerte ꝙ lʒ gl.duobus modis inducat
iſtum tex.ↄ̃ Rog.Tamen ad pꝛimam inductionē gl.⁊ Barto.
non rñdent,⁊ non curarunt de illa pꝛima inductione: eo qꝛ il-
la pꝛima inductio non venit niſi cum quibuſdã ſuppletionib⁹
qꝛ tex.non dt ꝙ ingreſſus habeat naturalem tm̃.Iſta eſt ſub-
auditio gl.ideo de pꝛima inductione non eſt curanduʒ. ¶In
tertia par.gl.ibi ingrediens non h̃t ciuilem qꝛ nec naturalem.
37 ¶†No.bene iſtam ſol.Rog.ꝙ non p̄t qs acq̃rere ſolã ciuileʒ
ſine naturali,⁊ ad hoc tota die allegatur iſta gl.Iſtam ſo.Ro
ge.⁊ ſic iſtam ↄcl̃onem ap.ꝓbat Bart.h̃,⁊ ꝓ ea allegat.l.quod
meo.§.fi.ī.eo.⁊ gl.in l.iij.in p̄nc.⁊ in §.in amittenda.ſ.e.Iſte eſt
pulcher ⁊ neceſſarius paſſus quē intendo bene examinare,an
ciuilis poſſeſ.poſſit a p̄ncipio ſola acq̃ri ſine naturali.Bart.h̃
ſecutus Rog.tʒ ꝙ non ⁊ ſequuntur Mod.Senen.hic.Sʒ gl.
tʒ ↄ̃riũ,q̃ ſequuntur Ang.Imo.Pau.de Ca.do.Alex.⁊ ce-
teri plenius Aret.hic.Et ſic iſta pars affirmatiua ↄ̃ Bart.eſt
magis cõis.Et dt Are.ꝙ iſtam gl.reputat ſingu.in iure quod
poſſit acq̃ri ciuilis vacans abſqʒ naturali. Mouentur p̄fati
doc.qꝛ lʒ in fundo dimiſſus ſit aliquis ꝑ abſentem,⁊ ali⁹ ingre
diatur aĩo acquirendi ciuilem q̃ vacat:nihil repugnat quin il-
li acq̃rat̃ ſola ciuilis,dato ꝙ alius exiſtens in fundo poſſideat
natural̃r ex q̊ in acquirenda tali ciuili coꝛpus ⁊ aĩ⁹ interuenit,
⁊ ſic ceſſat fundamentum Rog.Alias ſequeretur ꝙ nud⁹ pꝛo
pꝛietarius,⁊ ſic dominus qui ciuil̃r tm̃ poſſidet,⁊ naturalis ē
penes emphyteutam feudatarium vel vſufructuarium,non
poſſet transferre illã ciuilem ſolam in alium inducendo euʒ in
poſſeſſionem,ꝙ eſt falſum.l.locũ.§.pe.ſ.de vſufru.Ergo appa-
ret ꝙ ſola ciuilis p̄t acquiri a nudo ꝓpꝛietario ſine aliq̃ natu
rali.Sed iſtud fundamentum paꝝ facit vt ēt fatet̃ Aret.qꝛ ibi
transfertur ciuilis ex voluntate dñi qui vult eam transferre.
Per hoc non ſequit̃ ꝗ̃ ſil̃r p̄t acquiri ſola ciuilis per occupa-
tionem:cum facilius transfert̃ poſſeſſio ↄcurrente volũtate do
mini tradentis q̃ vbi non ↄcurrit.l.qð meo.§.ſi venditoꝛē.ī.eo.
⁊ gl.in l.j.in p̄n.in gl.j.ſ.eo.Et dum dixi de ciuili q̃ vacat: qꝛ tu
poſſes dubitare ⁊ dicere ꝙ ciuilis non vacat ex q̊ eſt apð dñm
abſentem.De illa non loq̃mur tenendo cum Rog.ꝙ duo pñt
ciuil̃r poſſidere vt ſtatim.ī.in ſpecie declarabo. ¶Vltra ſcri-
bentes adde tu ↄ̃ Bart.aliam gl.ī.gl.magna.in pe.parte.⁊ ibi
do.Alex.in vlti.char.eam ponderat ↄ̃ Bar.hic.Sed an illa gl.
pꝛobet:ibi dicetur.Item ↄ̃ Bar.Adde etiam gl.in l.Pompo.
38 nius.§.ſi is qui pꝛecario.in gl.magna,in fi.ī.eo. ¶†Scd̃o ad-
de ꝙ alibi dt not.Bal.in l.ij.in j.q.C.vbi in rem act.ꝙ iudex p̄t
quem mittere in ciuilem poſſeſſioneʒ ꝓ ſola ciuili ↄ̃nda abſqʒ
naturali:⁊ factum iudicis reputatur factuʒ partis.l.ſi ob cã,
39 C.de euict. ¶†Tertio in ↄ̃riũ pondera illud ꝙ vult Bart.
met.in l.non ſolum.§.moꝛte.ſ.de ope.no.nun.In pꝛima ſpecie
pꝛoteſtationis ante fi.vbi tʒ,ꝙ ſi expuli te de fundo,⁊ fui tunc
ꝓteſtatus,ꝙ hoc non faciebam niſi aĩo q̃rendi ciuilem poſſeſ-
ſionem tm̃:ꝙ iſta pꝛoteſtatio operatur vt ſolum circa illam ci-
uilem videar deliquiſſe.allegat glo.in l.j.ſuper verbo nec vi.C.
vti poſ. ¶Quarto ⁊ vltimo aduerte ↄ̃ Bar.ꝙ ex quo natura
lis erat penes illum qui remanſerat in fundo ꝓ domino abſen
40 te:ergo †non poterat dari ciuilis vacans eo qꝛ ſtatim natura
lis trahit ad ſe illam ciuilem vacantem etiam poſſeſſoꝛe igno-
rante ⁊ ciuilis immediate ſil̃ iungitur cum naturali,vt eſt glo.
not.⁊ ap.ꝓbata in l.ſeq.ſed ⁊ ſi nolit.d.Alex.in diſcurſu ſermo-
nis incidenter dt,ꝙ ciuilis p̄t vacare q̃do non occupatur per
exiſtentem in fundo.Tu potes vltra eum iſtud ↄfirmare.Naʒ
qui remanſit in fundo ꝓ dño abſente: potius remanſit ad cu-
ſtodiam fundi:ideo non habuit aĩuʒ acquirendi aliquam ciui
lem ⁊ eam ↄiungendi cum naturali.nimiꝝ ſi tunc ciuilis remã-
ſit vacans.Sed caue,cum ciuilis vacans ſtatim ↄiungat̃ cuʒ
naturali ēt ignoꝛante poſſeſſoꝛe ſm̃ gl.no.in l.ſeq.vbi dicetur,
⁊ ſic vr̃ ꝙ opin.Bar.non poſſit ꝓcedere.Iſta ſunt q̃ faciunt ↄ̃
Bar.ↄ̃ quem eſt cõis opi.glo.⁊ alioꝝ,ꝙ ciuilis ſola poſſit acq
ri ſine naturali. ¶Lʒ cõis opi.glo.⁊ ſcriben.ſit ↄ̃ Bar.tamen
qꝛ ea que in ↄ̃riũ adducuntur parum vigent,poſſet de facili
teneri opi.Bar.que magis vr̃ ↄſonare veritati.Et ꝓ opi.Bar.
faciunt duo boni tex.Pꝛimo tex.in l.iij.§.Neratius.in j.reſpõ.
vbi etiam dixi.ſ.eo.Vbi tex.formal̃r dt,ꝙ non poſſumus ac-
quirere poſſeſſionem aĩo ſi non accedat naturalis poſſeſſio:ꝗ̃
ibi videtur tex.ꝙ non poteſt acquiri ciuilis ſine naturali.⁊ ille
tex.ſimpliciter ⁊ general̃r loquitur. Ad idem text.in d.l.iij.in
p̄nc.ſ.eo.vbi traditur r̃la generalis,ꝙ non poteſt acquiri poſ-
ſeſſio animo de per ſe,ſine coꝛpoꝛe:ergo non p̄t acquiri ciuilis
ſola ſine naturali.Eſt veꝝ ꝙ tex.in d.§.Neratius.lʒ in j.reſpõ.
generaliter loquatur:tamen vr̃ pꝛincipaliter loqui de reb⁹ mo
bilibus,vt ex ſequentibus pʒ,⁊ ibi plenius dixi circa hoc.Itē
lʒ tex.in d.§.Neratius,videatur in pꝛinc.general̃r loqui: tamē
pꝛincipalis deciſio illius.§.eſt loqui de theſauro ⁊ rebus que
in nullius bonis ſunt,quaꝝ poſſeſſio difficilius acquiritur ꝙ̃
ceterarum.cum requiratur actualis amotio de loco: vt ibi dt
tex.in fi.⁊ gl.in l.j.in pꝛin.in verbo pꝛinc.ſ.eodem.⁊ ibi clarius
Bar.in iiij.q.pꝛinc. Nimirum ſi ibi non p̄t acquiri ſolã ciuilis
aĩo ſine coꝛpoꝛe cum ibi ēt requiratur actualis amotio,⁊ ſic
iſte paſſus eſſet diſputabilis ãd vtranꝗʒ partē.Vltra gl.Bar.
impugnat ſol.Rog.duobus alijs medijs. Pꝛimo ſi verus eſſet
intellectus Roge.ꝙ ingreſſus clandeſtine poſſideret natural̃r
⁊ ciuil̃r,non bene fieret illatio in tex.in ver.retinet ergo poſſeſ-
ſionem.Imo potius fieret illatio in ↄ̃riũ,ſi ille h̃t vtranꝗʒ
poſſeſſionem ⁊ naturalem ⁊ ciuilem.Sed ad hoc rñdet Aret.
ꝙ illatio ſit ex eo quod.ſ.dixi clam poſſidere.Nam clãdeſtina
poſſeſſio pꝛeſupponit alium poſſidere al̃s non diceretur clan-
deſtinus poſſeſſoꝛ niſi reſpectu alterius poſſeſſoꝛis,vt pꝛoba-
bitur nunc.Illatio ergo tex.venit hoc modo.Si ingreſſus clã
deſtine poſſidet:ergo ſequit̃ ꝙ abſens retinet poſſeſſionē.Aſ-
ſumptum ꝙ clandeſtina poſſeſſio p̄ſupponat alium poſſeſſo-
rē:firmant Iac.de Are.Imo.⁊ Are.h̃.Pꝛo hoc põderat Are.
tex.in l.cum q̃rebatur.C.vnde vi.vbi ↄ̃ occupanteʒ poſſeſſionē
vacantem ante illam ↄſt͠onem non ↄpetebat interdictum qð
vi aut clam. Sed illa conſtitutione datur remedium tanꝗ̃ ↄ̃
pꝛedoneʒ.Ergo ibi eſt tex.ꝙ occupans poſſeſſionem vacantē
non dr̃ clandeſtinus poſſeſſoꝛ ſicut etiam non dr̃ violenta poſ-
ſeſſio niſi vbi poſſeſſoꝛ eſt deiectus.l.ſequitur.§.item ſi occupa
ueris.cum gl.ī.tit.j.⁊ tangitur.ī.in gl.magna.in pꝛin.ergo clã-
deſtina poſſeſſio pꝛeſupponit alium poſſeſſoꝛem:ergo illatio
41 bene ſequitur ex tex. ¶†Sed tu aduerte circa aſſumptũ Are
ti.ꝙ ad hoc vt dicatur clandeſtinus poſſeſſoꝛ nõ eſt neceſſe ꝙ
ſuſpicetur poſſeſſoꝛem ſibi motuꝝ ↄtrouerſiam:puta qꝛ null⁹
ſit poſſeſſoꝛ.Sed ſufficit ꝙ ſuſpicetur alia ratione aliũ ſibi mo
turum ↄtrouerſiam:puta ratione dominij,lʒ non poſſideat vt
eſt gl.in d.l.ſequitur.§.item ſi occupaueris.⁊ in d.l.fina.C.vnde
vi.⁊ tʒ ſimpliciter do.Alex.hic.⁊ Bart.in l.ſi de eo.§.fina.ī.eo.
⁊ in l.j.§.interdictum hoc.ī.vti poſſid.Pau.de Ca.in pꝛinc.hu
ius.l.vbi etiam dixi,⁊ eſt bonus tex.in l.ſi ancillam.in pꝛinc.ī.ꝓ
ſuo.Nec obſtat text.in d.l.cum querebatur.allegatus ꝑ Aret.
qꝛ Bart.intelligit illum text.quando illa res nunquam fuit a
domino poſſeſſa,⁊ ſic fuit omnino vacans.ſecus ſi antea fuiſ-
ſet per dominum occupata,vt ibi pꝛobatur per eum. ¶Vltra
Aret.potes reſpondere ꝙ illatio in tex.fiat hoc modo,qꝛ tex.
dt videri eũ clam poſſidere. Ex hoc ſequitur illatio ergo dñs
retinet

retinet poſſeſſionem pꝫ.nam clandeſtina poſſeſſio dr que dño
ignorante clam occupat:vt expſſe dt tex.in hac.l.in prin. Sed
ignorans non amittit ciuilem poſſeſ.q̃ aĩo retinetur: ꝛ ſic ſine
aĩo amitti non p̃t.l.iij.§.in amittenda.ſ.e.l.quēadmodum.j.e.ꝛ
l.ſi quis vi.§.dñiam.j.eo.ꝛ gl.iſta in fi. ergo bene ſeq̃tur: cum p
occupantem acquiratur clandeſtina:ergo ꝑ abſentem ꝛ igno/
rantem retinetur ciuilis poſſeſ.Iſto modo melius defenditur
Rog.a pmo fundamento Bart.¶ Scdo impugnat Bart.qꝛ
ſic clandeſtine ingreſſus poſſideret naturalr ꝛ ciuilr: vt vult
Rog.ꝛ poſtea dñs repelleret aut ſuſpicaret ſe poſſe repelli:il/
la alia ciuilis acquireretur ingreſſo:ꝛ ſic hr̃t duas ciuiles:ꝙ ē
abſurdum ſm Bar.Adde ꝙ ante eum iſtam impugnationem
facit gl.magna.j.in ij.par.pri.ꝛ ibi Bar.in ij.col.ponderat.Sꝫ
facile eſt rñdere:qꝛ qua rõne tꝫ Roge.plures ciuiles poſſe hr̃i
in vna re.Ita non eſt abſurdum duas ciuiles cadere in eadeꝫ
perſona p̃ſertim diuerſis reſpectibus ꝛ cauſis.Niſi dicas ꝙ h
eſt maius inconueniens.ſ.in eadem perſona ꝛ eadem re:vnum
habere duas ciuiles:ſecus in diuerſis pſonis lꝫ reſpectu rei.
Circa tertiam opi.Azo.ꝛ Pla.Bar.reꝓbat ꝑ duos modos d
quibus hic ꝑ eum.Adde fortius facere:qꝛ ingreſſus clandeſti
ne poſſidet naturalr corpore: alius abſens poſſidet naturalr
aĩo,ꝛ ſic diuerſis qualitatibus.Certe ſi ingreſſus exeat fundũ
illam naturalē q̃ poſſidebat corpore:nunc ex q̃ exiuit poſſidet
aĩo qꝛ q̃do naturalis eſt,vt ꝑ ſe ſine ciuili retinetur ꝑ abſenteꝫ
ſolo aĩo:vt eſt gl.in l.j.in prin.ſ.eo.ꝙ̃ reperirentur duo natura
liter poſſidere eadem qualitate.ſ.aĩo.Ergo ſol. Azo.ꝛ Placē.
non ſemper ꝓcederet.Stant ergo ex gl.tres lect. antiquorum
ꝛ cõiter tenetur lect.Jo.vt dixi.¶ Sunt q intelligunt quarto
modo iſtum tex.ꝙ ingreſſus clandeſtine poſſeſſioneꝫ abſentis
non poſſideat naturalr ꝓprie ꝛ vere.prout gl.ꝛ doc.volunt: ſꝫ
poſſideat ficte ꝛ improprie:ꝛ ſolum in eius dannum ꝛ odiũ vt
42 poſſit repelli, ꝛ conueniri ac ſi vere poſſideret † ſicut dicimꝰ in
eo qui dolo deſijt poſſidere qui fingitur in ſui dannuꝫ ꝛ odiũ
poſſidere.l.ſin autẽ.§.ſed ꝛ is.ꝛ l.is qui dolo.ſ.de rei ven.Sꝫ nõ
in eius fauorem.vt declarat Bar.in l.naturalr. in iiij.col.j.ti.j.
43 †Et quod in iſto tex.clandeſtine ingreſſus poſſideat non ve/
re,ſed ficte ꝛ improprie pꝫ,nam tex.dt videri,ꝛ intellr.Iſta ver/
ba denotant fictionem ꝛ improprietatem. De verbo videri ē
tex.vulgatus.in l.j.§.deieciſſe.j.de vi ꝛ vi ar.in l.ſi duo.ꝛ ibi gl.
not.ſ.de acqui.here.ꝛ in l.ſi pater filio. ꝛ ibi gl.j.de his que in
frau.cred.Bart.in l.ſi quis ꝓ emptore.in ij.char.j.ti.j. De ver
bo intellr ꝙ importet fictionem ꝛ improprietatem , facit l.fi.§.
pen.ꝛ l.ſi quis cum teſtm̃ nullum.ſ.de iur.codic.glo.in l.heres
quandoqꝫ.ſ.de acq.here.gl.in c.ſtudijs.in gl.j.de preſum.Bar
to.in d.l.ſi is qui ꝓ emptore.in iij.char.Iſto modo intelligen/
do tex.ceſſaret oppo.glo.de d.§.ex ꝯrio.qꝛ hic duo non poſſi
derent inſolidum eandem rem ex quo ingreſſus clam non poſ
ſidet vere,ſed ficte ꝛ improprie.Et huic intellectui ſatis vñr ap
plaudere verba tex.Sed iſte intellectus non plꝫ ad hunc tex.
qꝛ illatio que ponitur in verſ.retinet.ergo non bene inferretur
ex precedentibus.Qꝛ ſi ingreſſus clam non poſſideret natura
liter ꝓprie ꝛ vere:ſed ficte ꝛ imꝓprie nõ ſequeretur: ergo abſens
retinet poſſeſſionem.Unde veritas eſt ꝙ talis ingreſſus poſſi
det corporalr,ꝛ ſic naturalr vere ꝛ ꝓprie: ꝛ illa verba videri ꝛ
intellr. Potius reſpiciunt qualitatem clandeſtinitatis ꝛ vio/
lentie,q̃ ipſam poſſeſ.Nec eſt verꝫ aſſumptuꝫ ꝙ clandeſtine in/
greſſus ſolum fingatur in ſui damnum ꝛ odium poſſidere non
44 autem in ſui fauorem. † Sicut dicimus in eo qui dolo deſijt
poſſidere:qꝛ imo poſſidet etiam in ſui fauorem. Pꝫ:qꝛ hꝫ in/
terdictum vti poſſid.ꝯ quemcunqꝫ extraneum.l.j.in fi.j.vti poſ
ſid.Item hꝫ interdictum vnde vi ſi expelleretur.l.j.§.qui a me.
ꝛ §.deijcitur.j.de vi ꝛ vi ar. Et ita in ſpecie declarat Bar.in l.
j.in prin.in ij.char.ſ.eod.Item fortius iſta naturalis q̃ hꝫ in/
greſſus, p̃t operari effectum vſucapionis ꝛ ſic acquiſitionis
dominij q̃do ciuiliter poſſidens deſineret ciuilr poſſidere:quia
tunc corporalis trahit ad ſe ciuilem,vt eſt gl.no.ꝛ approbata.
l.ſed ꝛ ſi noluit.ꝛ id ſpecie ita tꝫ ad terminos noſtros Bart.in
d.§.ex ꝯcto.in pen.col.vbi dixi. Sed iſta ceſſant in eo qui dolo
deſijt poſſidere que nullo modo poteſt cenſeri ad fauorē ſuuꝫ
45 poſſidere.Nec obſtant illa duo verba poſita in tex.qꝛ vltra rñ/
ſionem quam.ſ.dedi:dico quod imo verbum videtur etiaꝫ ali
quando importat veritatem.l.naturalr.in princ.ꝛ ibi Aret.ad
hoc not.j.eod.ꝛ l.qui liberis.§.hec verba.ſ de vulg.ꝛ pup.ꝛ in
ſpecie Bal.in l.etiam.per illum tex.C.de iure do. vbi no.Bal.
ꝙ verbum videtur ibi non importat fictionem ſm verbi debi/
tam ꝛ ſanam interpretationem,ꝛ Bal.in rub.extra de p̃ſcript.
in ij.col.vbi dt,ꝙ verbum videtur ſignificat veritatem quãdo
eam p̃t ſignificare.ideo debemus materiam ſubiacentem inſpi
cere ſm eum . Preterea quando verbum videtur ponitur in
his que ſunt iuris:importat veritatem vt ſtatim dicam. ſilr ver/
bum intellr: aliquando importat veritatem.l.j.§.item acquiri
mus,ꝛ ibi Aret.ad hoc no.ſ.eo.Bal.no.in c.bone memorie.in
pe.col.de appel.vbi bene ad ꝓpoſitum noſtrum:dt,ꝙ verbum
intellr in his que iuris ſonat veritatem.prout eſt in hoc text.
Capio glo.magnam in verbo non clam.Iſta gl.ſm Bar.in p̃n
cip.huius.§.eſt intricata.Ideo vt extrices: diuide eam magi/
ſtralr ꝛ cum intellectu in quatuor partes principales expediē
do vnamquamqꝫ de per ſe.In prima timore taciti ꝯrij ꝙ nũc
inducam,declarat tex.deinde ꝯ tex.expreſſe opponit ꝛ de ſolu.
ſe remittit. In ſecunda per viam queſtionis remouet fortem
oppo.ꝯ tex.In tertia format queſtionem de ingreſſo ꝓhiben/
te redeuntem qui non vult ciuilem acquirere.In quarta ꝛ vlti
ma per viam q̃onis ponit que remedia ꝯpetant dño reuerſo ꝑ
recuperanda naturali q̃ ingreſſus occupat.Scda ibi.ſed quã
hꝫ vi.Tertia ibi:ſed quid ſi hoc ingreſſus. Quarta ꝛ vltima ē
ibi.item iam non eſt queſtio. ¶ Redeo ad primam partem in
46 qua vt dixi gl.timore taciti ꝯrij declarat text. † Iſtud tacitum
ꝯrium eſt:qꝛ tex.in fi.dicit:vi magis intellr poſſidere non clã:
a illa dictio magis eſt comparatiua.Ergo debet preſupponere
poſitiuum cuius reſpectu fit comparatio.Nam comparatiuũ
preſupponit participationem vtriuſqꝫ,ſed in vno magis quã
in altero.l.vbi autem non apparet.in prin.vbi dixi.j.de verbo.
obl.Bar.in l.cum filijs.§.parte.cum ſimi.ſ.de legat.ij.ꝛ tamen
tex.dt.vi magis intellr poſſidere non clam:deberet dicere quã
clam.Glo.huius timore ſubaudit tex.dictionem tm̃ : ꝛ ſic non
tm̃ clam.ſed magis vi:ꝛ ſic ſimul poſſidet ꝛ vi clam: ſed magis
vi.Iſta ſubauditio violat tex. ꝛ dictio magis hic ſtat compa/
ratiue cum text. tollat ꝯparationem dicendo non clam.ſtat ꝙ̃
electiue vt dixi in tex.Et tenendo illud quod clandeſtinꝰ poſ/
ſeſſor qui poſtea non admiſit dñm reuertentem poſſideat vi ꝛ
non clam.vt ad literam dt tex.tolluntur multe difficultates ꝛ
amaritudines que tanguntur.j.preſertim in ſcda parte princi
pali glo.ꝛ iſtud tene,vt.j.latius dicam. ¶ Circa ſcdam oppo.
l.ſequitur.§.item ſi occupaueris.qui eſt.§.pen.j.tit.j. cõiter te/
netur ſolu.ibi poſita,ꝙ ibi ingreſſus eſt poſſeſſionem oĩno va
cantem aĩo ꝛ corpore:ꝛ ſic a naturali ꝛ ciuili,vt pꝫ ibi in verbo
vacuam poſſeſſionem qd p̃t ꝯtingere altero de tribus modis a
vt no.declarat gl.in l.ſi in verbo vacuam.C.vnde vi.ideo nõ p̃t
poſtea effici violenta attento initio,vt hac.l.in princ. Sed hic
non vacat ciuilis que retinebatur aĩo ꝑ abſentem:ideo cũ non
admittatur reuertens patir vim.ꝛ ſic poſſeſſio efficitur violen
ta.¶ Venio ad ſcdam partē p̃nc.gl.q̃ eſt difficilis ꝛ obſcura,ꝛ
oppono fortiter ꝯ text.Nam abſurdũ eſt ꝙ eadem poſſeſſio ſit
clandeſtina ꝛ violenta:vt inquit gl.imo ꝯrie qualitates nõ pñt
ꝯcurrere in eodem ſubiecto : ꝛ ſic in eadem poſſeſſione , vt.l.ſi
quis ante.j.eod.ꝛ l.ſi quis ancillam.in par.princ.j.pro ſuo.vbi
text.dt. ꝙ quis non poteſt poſſidere ꝓ ſuo ꝛ clam: qꝛ ſunt ꝯrie
poſſeſſiones.ꝛ l.ij.§.fi.j.pro empt. Et ꝯñr eadem poſſeſſio non
p̃t ſimul eſſe ꝛ clandeſtina ꝛ violenta.Gl.in effectu ponit p̃nci
pales ſolu.ſm quod fuerunt tres principales opi.antiquor.ſ.
Jo.Roge.ꝛ Azo.quas clarius proſequitur ꝛ explicatur Bar
to.tamen glo.de iſtis nullam facit mentionem.Et iſta ſcda ps
principalis intellectualiter ſubdiuiditur in quatuor particu/
las ex mente Bar.ꝛ forte vltra quam gl.ſenſerit. In prima po
nit ſol.Jo.cõiter apꝓbatam ꝙ naturalem hꝫ clam : ſed ciuileꝫ
vi.ꝛ ſic ꝯrie qualitates non ſunt circa eandem poſſeſſionem:ſꝫ
circa diuerſas . Et ꝙ prima naturalis ſit clandeſtina ꝓbat:qꝛ
inſpicitur origo poſſeſſionis.ꝛ quod non mutetur in violentã,
ꝓbat:qꝛ cã poſſeſſionis mutari non p̃t.In ſcda per viam que/
ſtionis ibi:ſed quam ciuilem hꝫ tacite ſentit ſecundam ſol. Ro
ge.ꝙ ingreſſus hꝫ duas ciuiles: vnam ꝑ ingreſſum clandeſti/
nũ.aliam vi non admittendo dñm reuertentem.Et iſtam reꝓ/
bat gl.per abſurdum ꝙ in eadem re duplex ſit ciuilis cum vni
ca reperiatur.preſertim in eadem re ꝛ eadem perſona.In ter/
tia ibi.illud etiam eſt abſurdum.gl.tacite ſentit.tertia ſolutio.
Azo.ꝛ Placen.ꝙ vnica tm̃ eſt poſſeſſio.ſ.naturalis que habe/
tur ꝛ clam ꝛ vi:ꝛ ſic cum duplici qualitate quam gl.reprobat:
qꝛ abſurdum quod eadem poſſeſſio ſit clandeſtina ꝛ violenta:
ꝛ ſic hꝫ ꝯrias qualitates.vt dixi. In quarta que eſt ibi.ſed di/
cunt.ponitur quadruplex reſponſio ſm Azo.ꝛ Plac.Prima,
quod concurrere poſſunt ex diuerſis cauſis per l.iij.§.ex pluri
bus.ſ.eod.quod glo.reprobat: qꝛ ibi loquitur de diuerſis cau
ſis ſe compatientibus:ſed hic ſunt ꝯrie.Secunda ſolut.eſt ibi,
niſi dicas,quod pro parte vi ꝛ pro parte clam:nihil eſt.Tertia
magis colorata ſol.eſt ibi, vel niſi dicas ꝙ diuerſis reſpectibꝰ
eadem naturalis hꝫ ꝯrias qualitates.nam naturalis natura/
liter retinet:ꝛ ſic corpore habetur clam:illa eadem habetur ci
uiliter vi ꝛ eꝯ.Iſtam reprobat Bar.qꝛ diuerſitas qualitatum
non poteſt facere,vt duo contraria poſſint eſſe in eo ſubiecto.
l.iij.§.ex contrario.ſ.eodem.Quarta ſolut.eſt ibi. Item ꝑ eis:

a ¶ Dictio ma
gis ꝯparati/
ua.Adde gl.
ꝛ ibi doc.in l.
ij.§.j.ſ. ſi cer.
pe.ꝛ in l.in ꝯ/
mo.§.ſicut.ſ.
ꝯmo. ꝛ q̃n h
dictio ſtet ele
ctiue : vide ꝑ
Soci.in ꝯſil.
clxxiiij.colũ.
pe.ver ſi.primo
adduco.

ꝙ qualitates ꝯrie in eadem naturali ſe ꝯpatiuntur non eodeꝫ
tpe ſed diuerſis,qꝛ ab initio fuit clandeſtina ꝛ nunc eſt violen-
ta p l.is q puteñ.§.hoc interdictū.ĩ.qꝺ vi aut clā. Glo.reꝓbat
qꝛ ille.§.loquitur in re corporali. puta in domo q̃ potuit fieri
ꝓ parte clam,ꝛ alio tpe ꝓ parte vi. ſed in poſſeſſione q̃ eſt ius
inſiſtendi rei.ſm gl.in l.j.in prin.in gl.j.ſ.eo.ꝛ ſic res incorpora
lis:initium inſpicimus, ꝛ ſic ab initio ſemel fuit clandeſtina vł
violenta ſemper talis erit.vt hac.l.in princ. Iſta eſt proprie
mens ꝛ medulla huius gl.Et lꝫ Bar.tranſportet quoſdaꝫ ꝟſ.
prius ponendo quartā ſol.ibi.Itē ꝑ eis.ꝛ poſtea ponendo ter
tiam ibi.vel niſi dicas:tñ de hoc non eſt curandū ſm Raph.h
47 ꝛ bene.ꝛ talis tranſportatio Bart.nihil penitus facit.☙†Ex
iſta ſcꝺa parte prin.gl.habes ſm opi.Io.cōiter ap̄batā:vnā
ꝯclōnem ad tex.Qꝺ ingreſſus hꝫ naturalem poſſeſ. clandeſti-
ne,ſed ciuilem violenter,ꝛ ſic reſpectu naturalis ꝺr clandeſti-
nus:reſpectu ciuilis ꝺr violentus, ꝛ ſic ꝯrie q̃litates non ſunt
circa eadem poſſeſſionem,ſed circa diuerſas. Fundamentum
gl.ꝛ doc.eſt,qꝛ ex quo is q a p̄ncipio clā occupauit ſemel cepit
naturalem clam poſſidere:non p̄t amplius ſibi mutare cauſaꝫ
poſſeſſionis naturalis:qꝛ ſemp quo ad illam ꝺr clam poſſide-
re,qꝛ inſpicitur initium,vt hac.l.in p̄n.Sed tu aduerte lꝫ oēs
ita teneant,iſte cōis ſenſus vr̄ ꝯfundi ꝑ iſtum text.in fi. qui ꝺt,
non clam,ꝛ ſic non loquit̃ ꝯparatiue qꝛ dixiſſet quā clam. Sꝫ
dicendo non clam.aperte oſtendit ꝙ prima poſſeſ.clandeſtina
efficitur violenta. Et hoc modo ceſſat fortis oppoſitio.ſ.fa-
cta,qꝛ hic non ꝯcurrunt due qualitates ꝯrie cum tex. expreſſe
dicat non clam.Non ob.fundamentum gl.ꝛ doc.ꝙ ex q̊ a p̄nci
pio ſemel cepit clam poſſidere non p̄t amplius mutare cauſaꝫ
48 poſſeſ.†qꝛ ad hoc facile rn̄r:veꝝ eſſe cauſa extrinſeca non acce
dente.l.iij.§.illud.ꝛ ibi Bar.ꝛ alij.ſ.eo.Sed hic acceſſit poſtea
cā extrinſeca.ſ.violentia pp non admiſſionem domini redeun-
tis.Ergo pp hanc cām extrinſecam poſtea accidentem cā poſ-
ſeſſionis potuit mutari. Tñ ad hoc poſſes ſubtilr̄ dicere.qꝺ
iſta noua cā q̃ ſuperuenit non ſupuenit circa poſſeſſionem pri
mo loco clandeſtine occupatam. Qꝛ cum poſſeſſio naturalis
tpe occupationis eſſet vacans:ex quo neminem domi reliqt:
vt ꝺt tex.circa eam non p̄t cadere violentia.l.ſequitur.§.iteꝫ ſi
occupaueris.cum gl.ĩ.ti.j.Nimirum cum non ſuperuenerit no
ua cā applicabilis prime poſſeſſioni ſi p̊ma poſſeſſio non mu-
tatur.Iſta ergo noua cā violentie neceſſario cadit circa aliaꝫ
poſſeſ.ſ.ciuilem:ergo bene ſequitur cōis ſolu.ꝙ naturalem hꝫ
clandeſtine.ꝛ ciuilem violenter.Nec p̄t dicere ꝙ fingat̃ vſqꝫ re
tro ab initio ſemper fuiſſe violentus poſſeſſor, prout dicebat
Are.hic,qꝛ extrema non ſunt habilia. nam tpe prime occupa-
tionis poſſeſſio naturalis erat vacans cuius reſpectu non ca
dit violentia.Et ita rn̄det inſignis doc.do.Pe.de Ber.h ꝛ ſe-
quuntur do.Iac.pute.ꝛ do.Hieron.tor.ambo.p̄ceptores mei.
☙Sed tu caue defendendo illud ꝙ teneo ꝯ oēs. ꝛ puto eē ve
rum:qꝛ non dico ꝙ prima naturalis clandeſtina aſſumat q̃lita
tem violentie,ſed ex noua cā bene mutatur poſſeſſio:qꝛ vbi p̄-
mo habebat naturalem clam,nunc pp violentiam:ꝛ ſic nouaꝫ
cām hꝫ ſolum violentam:ꝛ ita cantant ꝟba tex.hic, ſi nō violē
tur.Et ſic non adijcitur q̃litas qualitati: vt etiam ꝺt Albe.de
Ro.Sed tranſfunditur q̃litas in q̃litate vt ſola violentia re-
maneat.Scꝺo dico,ꝙ text.in d.l.ſequit̃.§.item ſi occupaueris.
in quo ſe fundat d.Pe.de Bex.ꝛ ſequaces: loqtur qñ poſſeſ-
ſio erat oīno vacans aīo ꝛ corpore:ꝛ ſic reſpectu naturalis ꝛ ci
lis ꝙ non eſt hic,vt dixi in j.par.huius gl.ꝛ ſic ille tex.non bene
alleg.ad ꝓpoſitum nr̄m.Tertio dico,ꝙ ex q̊ non reſtituit̃ natu
ralis,fit violentia ꝛ in naturali ꝛ in ciuili,vt.ĩ.tꝫ glo.in ij.par.
prin.Ideo cum violentia ꝯmittatur etiam reſpectu naturalis
nimiꝝ ſi ex noua cā extrinſecus accedente p̄t variari, vt dixi.
49 †Confirmat̃ quarto ꝑ id qꝺ tꝫ Barto.in l.ſi quis in tantam.in
iij.col.C.vnde vi.vbi in ſpecie tꝫ ꝙ in iſto.§.iſte qui clam ingreſ
ſus eſt:quo caſu appellat̃ clandeſtinus poſſeſſor: ſi poſtea re-
uertentem dn̄m non admittit,quo caſu ſpoliat dn̄m ciuili, qꝺ
intellr̄ violentus poſſeſſor quo ad vtranqꝫ poſſeſſionem.ſ.q̊ ad
ciuilem,ꝛ etiam q̊ ad naturalem:allegat gl.hic, ꝛ qꝛ naturalis
trahit ad ſe ciuilem ſm eum;ꝗuis do.Alex.in l.quemadmodū.
ĩ.eo.dicat illud qꝺ dixit Bar.non ꝓbari in hac gl. dixit in tex.
50 in vij.no.☙†Scꝺo vltra d.Pe.de Bex.ꝛ alios:dum dixi ꝙ cā
poſſidendi p̄t immutari ex noua cā extrinſecus ſuperueniēte.
Aduerte ſubtilr̄ qꝛ vr̄ ꝙ iſtud ſane intelligat̃ de cā.i.de titulo
ſupueniente ꝓut ēt capitur in l.iij.§.ex pluribus:ꝛ ibi Bart.ꝛ
doc.ſ.e.Sed h violentia ſupueniens,q̃ eſt delictum non p̄t ca
pi ꝓ cā ſicut ēt clandeſtinitas ſupueniens non mutat cāꝫ poſ
ſeſ.vt ꝺt tex.in hac.l.in prin.qꝛ ēt illa ſilr̄ ſonat in delictū.Sed
defendendo illud ꝙ tenui ꝯ oēs : rn̄de,ꝙ ad hoc vt poſſe,que
non erat iuſta:ex noua cā efficiat̃ iuſta:ibi bn̄ cā capitur ꝓ ti-
tulo,qꝛ reqrit ꝙ nouus titu.ſuperueniat:ita ꝓprie loqt̃ text.in
l.non ſolum.§.qꝺ vulgo.ĩ.tit.j. Sed ꝙ prima clandeſtina ꝛ ſic
vitioſa non poſſit ex nouo delicto tranſmutari in violentam:
nihil impedit.tex.eſt h,q ꝺt,ꝙ vi poſſidet non clā:cum violēta
ſit magis iniuſta q̃ clandeſtina.ꝛ ita teneas ꝯ gl.ꝛ docto.h. Et
ita ēt inclinant Mod.Senen.h. ꝛ iſto modo ex toto ceſſat op
poſitio.ſ.facta.☙Iuxta iſtā ſcꝺam par.gl.Bar.format duas
oppoſi.vt hic ꝑ eum. Adde circa ſcꝺam oppoſi.inq̃tum ſoluit
ꝙ lꝫ de non iuſta poſſeſſione:tum ꝓceſſu tpis noua ſupuenien
te cā.poſſit fieri iuſta:vt l.non ſolum.§.qꝺ vulgo.ĩ.ti.j. Tamen
ꝙ iuſta efficiat̃ iniuſta: vel iniuſta iniuſtior hoc non p̄t eſſe,vt
hac.l.in prin.vbi inſpicit initium:ſed iſtud eſt ꝯ iſtum tex. non
cauillando,vt.ſ.dixi.ꝛ initium dꝫ ſpectari niſi noua cā extrin-
51 ſecus poſtea ſupueniat,vt.ſ.pxi.latius dixi. ☙†In tertia par
te princ.gl.ibi.ſed quid ſi hic ingreſſus.Iſta gl.cōiter dānatur
ꝑ tex.in l.ſequitur.§.ſi tu vi me.ĩ.ti.j.no.ꝑ gl. in l.iij.§.ſi qs aūt.
ĩ.de vi ꝛ vi ar.ꝛ l.qꝺ ſeruus.in prin.ĩ.eod.ꝗuis Aret. conet̃ de-
fendere iſtam gl.ꝛ male.ꝛ eū reꝓbant Mod. Senen.hic. Imo
fortius qñ dn̄s abſens ſuſpicat̃ ſic poſſe repelli pp hoc perdit
ciuilem ꝗuis nulla interuenerit violentia. Tñ ꝯpetit interdi-
ctum vnde vi.vt eſt gl.in l.i.§.ſiue aūt.in ꝟbo poſſeſſionem.ꝛ in
l.iij.§.ſi quis autem.in ꝟbo armis.ĩ.de vi ꝛ vi arma. Ad q̃ glo.
Bar.hic in fi.ſe remittit.idem Sali.in l.ſi quis in tantā.in xiiij.
q.j.par.prin.vbi limitat.C.vnde vi.d.Ant.de But.in c.iteꝫ qs.
de reſtit.ſpo.ꝛ iſta adde ad ea que dixi in tex.in viij.not.☙Ve
nio ad quartam par.prin.gl.ibi.Item iam non eſt queſtio quā
ſubdiuide in vij.partic.In prima ponit ꝓ claro put eſt:ꝙ ꝓ ci-
uili recuperanda ꝯpetit interdictum vnde vi. In ſcꝺa q̃rit an
ꝓ recuperanda naturali ꝯpetat aliquod interdictum poſſeſſo-
rium ꝛ tꝫ ꝙ ſic.ſ.interdictum vti poſ. In tertia opponit ꝛ be-
ne ſoluit.In quarta q̃rit q̃do ingreſſus ſuſpicatur de tertio de
quo non dꝫ ſuſpicari.In quinta ponit practicam ꝛ ſic ordineꝫ
agendi.In ſexta an etiam ꝯpetat rei vendica.In ſeptima ꝛ vl
tima opponit ꝙ non ꝯpetat interdictum vti poſſi. ꝛ notabilr̄
ſoluit.Et eam pro not.ſignat bene Bart.Secunda ibi,ſed an
nomine naturalis.Tertia ibi,ſed quo ab eodem. Quarta ibi,
ſed ſm hoc.Quinta ibi,ꝛ hec ciuilis turbatur.Sexta ibi, p̄t ēt
agi rei vendicatione.Septima:ꝛ vltima eſt ibi. Item opponi-
52 tur ꝙ cum interdictum. ☙†In ea.gl.ibi.ſed an noīe natura-
lis. Habes ꝙ dn̄s ciuiliter poſſidens ꝓ naturali clam ab alio
occupata hꝫ interdictum vti poſſi. Cum iſta ꝯclōne tranſeunt
53 doct.hic. ☙†Sed in ꝯrium fortiter facere vr̄:qꝛ q hꝫ ciuilem
p̄t ꝓpria authoritate expellere clandeſtinum poſſeſſoreꝫ hn̄tē
naturalem,vt eſt glo.not.in l.j.§.interdictum autem hoc.ꝛ ibi
Bar.ĩ.vti poſ.Illa gl.eſt cōiter apꝓbata:vt late per Ludo.ꝛ
latius Are.hic.ꝛ do.Alex.in l.quemadmodum.ĩ.eo.Dixi late
in tert.in iij.nota.ergo ſuperfluum vr̄ remedium interdicti vti
poſſ.ꝛ ſic vie iudiciarie. Imo fortius vr̄ nociuum tunc reme-
dium interdicti vti poſſ.qꝛ adeundo iudicem videtur ſuſpica-
ri ſe poſſe repelli,ꝛ ſic vr̄ perdere ciuilem, vt hic in l.ſeq. ꝛ hoc
vult Bal.in l.ij.in x.q.C.de ſerui.ꝛ aqua.quem ſtatim.ĩ.referā.
54 †Sed ad hoc reſpondent ꝛ bene Raph.Cu.ꝛ Lud.Ro. hic.ꝛ
d.Alex.in l.quemadmoduꝫ.ĩ.eo.ꝙ non eſt veꝝ:ꝙ adeundo iu
dicem ꝓ interdicto vti poſ.ꝙ perdat ciuilem poſſeſſionem, ſi-
cut in ſimili nunciando nouum opus ꝑ iudiceꝫ non perdit qs
ciuilem:ꝗuis nunciando verbo tanq̄ timidus bene perdat.l.d
pupillo.§.meminiſſe.ſ.de ope.no.nun.gl.ꝛ doc. in l.prima.§.in
operis.ſ.eod. Item tꝫ Bald.in l.ij.in ij.col.C.de iure emphyt.
vbi tꝫ ꝙ qui agit interdicto vti poſſid.non per hoc perdit ſuā
ciuilem.allegat glo.in §.hodie.inſtit.de interdic. Tamen ꝯriū
tꝫ idem Bald.l.ij.in vj.colum.in x.q.C.de ſerui. ꝛ aqua. vbi tꝫ
ꝙ ex quo actor eligit viam iudicij videtur meticuloſus: ꝛ ad
viam facti redire non poteſt.d.§.meminiſſe.ꝛ l.ſi mulier. in fi.ſ.
quod met.cau.Et ne ad iudicium inchoatum ſit ludibrio. Et
ne ſit in poteſtate vnius iudicium euertere.l.ſi quis rem:in ra-
tione ſui.ſ.de arbit.ꝛ ſequitur Aret.hic in ix.colū. Sed prima
opi.eſt verior.ꝛ Bal.l.in illa.ij.in x.queſt. reprobat Alex.in d.
l.j.§.in operis.in j.no.Facit quod infra vult gloſ.ꝙ agendo rei
vendicatione per hoc,nō ſuſpicatur ſe poſſe repelli nec ꝑ hoc
perdit poſſeſſionem:vt.ĩ.dicam in gl.Confirmatur,qꝛ inducta
ad augmentum non debent operari diminutionem ꝛ perditio
nem,vt eſt tex.no.in l.ſi mancipia.in prin.ſ.de fund.inſtru.not.
in l.legata inutiliter.ĩ.de leg.j.Iteꝫ remediuꝫ facit: qꝺ qs poſ-
ſit propria authoritate deſtruere:non facit ceſſare remediū iu
ris ꝛ ſic interdicti:vt eſt gl.in d.l. de pupillo.§.meminiſſe,in gl.
pen.tꝫ Bar.in l.j.§.in ꝓuinciali.in ij.col.ſ.de oper.no.nunciat.
Nec eſt veꝝ ꝙ per hoc quod ꝓpria authoritate poſſit expelle
re,remedium iudiciarium vti poſſi. ſi ſit ſuperfluum pꝫ in d.§.
meminiſſe.ꝛ ibi glo.Intereſt enim noſtra habere plura reme-
dia.l.cum filijs.§.varijs.de legat.ſecundo.nam renunciādo vni
non videor alteri renunciare.l.ſi domus.ſ.de ſerui. vrba. pre-
dio.l.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

55 dio.l.j.§.ſz videndum.vbi gl.no.ſ.de ſuc.edic.¶ †In eadez gl.
ibi,ſed ſm hoc ſi clam intrem.Habes ex gl.ꝙ ſi ingreſſus poſ-
ſeſſionem vacantem ſuſpicatur,non de dño,ſed de alio tertio,
ꝙ ſibi mouebit ꝯtrouerſiam ꝙ illi tertio non ꝯpetit interdictũ
vti poſſid.cum non poſſideat,nec habeat dñium. Adde quod
tamen dabitur interdictum ei ad quem vere res ſpectat,vt eſt
tex.in l.aut qui aliter.§.ſi quis dum putat.ff.qd vi aut clã.q̃uis
glo.⁊ Dy.ꝯtrium teneant,⁊ male.in l.j.§.interdictum.ff.vti poſ.
Cyn.in l.j.in iiij.q.C.vti poſſ.Tamen cum prima opin. tenent
Bar.⁊ cõiter doc.hic.do.Anto.de But.in c.item cum quis.de
reſtit.ſpol.¶ Solus Aret.hic inſurgit ꝯ communem opi.ap-
probando glo.⁊ Dy.in d.§.interdictum,⁊ tz ꝙ imo interdictũ
vti poſſi.dz dari illi de quo ſuſpicabatur ſe poſſe repelli,⁊ non
illi cuius eſt poſſeſſio ꝑ text.l.fulcinius.§.quid ſit aũt latitare.
in fi.cum ibi not.ff.ex quib.cau.in poſ.ea.Ubi edictum illud ad
ad impetrandum venditionem rex illius latitabat dat illis tm̃
aduerſus quos iſte latitabat,⁊ non alijs creditoribus quãuis
vere ius haberent.Non obſt.tex.in d.§.ſi quis.qꝛ rñdet Aret.
ꝙ illud eſt interdicto quod vi aut clam,vt ibi.Aliud in inter-
dicto vti poſſidetis de quo nos loquimur. Nam primum eſt
imperſonaliter poſitum.ſ.ꝙ vi aut clam factum erit reſtituaz.
l.j.in princ.ff.quod vi aut clam.nimirum ſi omnibus competit
quoꝝ reſpectu eſt clam edificatum. Sed verba interdicti vti
poſſidetis ſunt perſonarum,qꝛ dicunt ꝙ ille qui clam poſſi-
det ita demum ſuccumbit ſi poſſideat claz ab agente.l.j.in pri
cip.⁊ l.ij.⁊ l.ſi duo.in princ.ff.vti poſ.nimiꝝ ſi non dz extendi ad
aliam pſonam q̃ eam a qua ſuſpicatur ꝯtrouerſiam ſibi fieri.
Tene primam opin.que eſt communis,qꝛ ad hoc vt dicatur
clandeſtinus vel iniuſtus poſſeſſor inſpicitur illud ꝙ credere
debuit,⁊ non illud quod vere credidit,vt hac.l.in prin.⁊ l.phi
bere.§.fi.ff.ꝙ vi aut claz.Confirmatur arguendo de delictis ad
56 ꝯtus ꝙ argm̃ eſt validum.l.omnem.ſ.de iudi.†Nam in deli-
ctis ſufficit dolus in genere lz ſit erratum in corpore vel in p-
ſonam ſm Jo.An.in regula eum qui in ius.in mercur.Bal.in
l.ſi quis non dicam rapere.in pen.col.C.de epiſco.⁊ cler.Facit
tex.no.in l.eum qui nocentem.§.ſi iniuria.ff.de iniur.vbi ſi cre-
do facere iniuriam vni,⁊ facio alij qui eſt mihi penitus igno-
57 tus:tñ teneor illi ignoto actione iniuriarum.†Et ꝑ illum text.
determinat no.Bar.in l.reſpiciendum.§.delinquunt.in fi.ff.de
pe.quem Bar.legit ſub.l.in ſeruoꝝ.Quod ſi volebam percu-
tere Titium,⁊ percuſſi Seium,quod tamen punior,qꝛ dabaz
operam rei illicite.Secus ſi dabam operam rei licite:puta vo
lebam percutere feram ⁊ percuſſi hominem,non punior,vt eſt
tex.no.in d.§.delinquunt.Uel ſi volebam percutere vnuz quẽ
credebam eſſe ſeruum meum ⁊ pcuſſi alium non punior.text.ẽ
in l.illud.§.fi.⁊ ibi Bar.ff.de iniur.Ad idem Barto.in §.delin-
quunt.Allegat alium text.no.in l.ſcientiam.§.ſed ſi defenden-
di.ſ.ad leg.aquil.Sed tu aduerte ꝙ ille text.de directo facit ꝯ
doctr.Bart.Nam ibi tex.ſed ſi defendendi mei cã lapidem
in aduerſarium proiecero ⁊ non eum,ſed pretereuntem pcuſſe
ro:tamen tenebor lege aquilia:eum enim ſolum qui vim infert
licitum eſt ferire.ita ibi text.Pondera ꝙ ibi ꝓiecit cã ſe de-
fendendi:⁊ ſic dabat operam rei licite:qꝛ licitum eſt defende-
re.l.vt vim.ſ.de iuſt.⁊ iure.l.j.C.vnde vi.⁊ c.ſignificaſti.de homi.
⁊ tamen punitur.l.aquilia.Et ſic mirandum eſt ꝙ Bart.alle-
get ꝓ ſe tex.qui in ꝯtrium facit.⁊ cogita ſup ſolu.illius text.qꝛ
forte poterit reſponderi.Ultra Bar.adde alium tex.in l.ſi cuz
ſeruo.⁊ ibi Ang.ff.de iniur.ſequitur Jo.de Anan.in c.ij.in xvj.
col.de maledi.quamuis alibi Bart.ſuper hoc relinquat cogi-
tandum,⁊ nihil decidit in d.l.illud.§.fi.ff.de iniur.Sicut quan
do volebat vnũ percutere ⁊ duos percuſſit tenetur de vtroqz
per iura preallegata ſm Bart.in l.j.§.diuus.circa med.ff.ad l.
Corne.de ſicca.No.tamen diligenter in predictis.ꝙ miti9 pu-
nietur pro culpa arbitrio iudicis ſm Ange.in d.l.reſpiciendũ.
§.delinquunt.⁊ in d.l.ſi cum ſeruo.Et no.Bal.in l.iij.§.quacun
58 que.in ver.quo ad tertium dico.ſ.de iureiur.†Item ꝓ iſta par
te communi,bene facit quod tz gl.in l.ſi duo.in prin.ff.vti poſſ.
⁊ ibi Bar.in ij.col.vbi ſi quis emit bona fide a clãdeſtino poſ-
ſeſſore,poteſt conueniri interdicto vti poſſid.a domino.⁊ ta-
men nec ab agente nec ab alio is qui emit bona fide põt dici
clam poſſidere,vt eſt tex.clarus.ſ.in hac.l.in prin.Ergo non ẽ
bona ꝯſcĩa,non poſſidet clam a me:ergo non datur mihi in-
59 terdictum vti poſſid.ꝯ eum:†qꝛ omnia interdicta ſunt in rem
ſcripta excepto interdicto vnde vi.l.j.§.pe.ff.de interdict.⁊ ita
Bar.in d.l.ſi duo.¶ Et tenendo iſtam partem non ob.text.
in §.quid ſit autem latitare.allegatus per Aret.qꝛ rñr dupl'r.
Primo ꝙ hic ſi non daretur domino interdictum delictũ vio-
lentie remaneret impunitum,ꝯ l.ita vulneratus.ſ.ad le.aquil.
ſed ibi qui latitabat non euadit impune,qꝛ ſaltem ille aduer-
ſus quem latitabat impetrat venditionem bonoꝝ lz alij nõ.
⁊ ita ibi Alb.de Ro.Scdo rñr ꝙ ibi illi aduerſus quos la-
titabat pretendebãt ius,⁊ habebant ius,nimirum ſi ibi illud
edictum hz locum quo ad eos.ſed hic tertius nullum ius hz
in re,nec in dñio,nec in poſſeſſione,⁊ ſic termini ſunt omnino
diuerſi.¶ In ea.gl.ibi,erit ergo vis huius interdicti. Habes
60 ex iſta parte gl.tres ꝯcl'ones.†Prima eſt ꝙ quis põt ſolam ciui
lem acquirere ſine naturali.Pz qꝛ hic agitur vnde vi ꝓ ciuili
recuperanda quam perdidit,⁊ poſtea agit interdicto vti poſſ.
ꝓ naturali.idem tz gl.in l.Pompo.§.ſi is qui.in glo.magna.ad
fi.ff.eo.Et ſic pondera ſm do.Alex.hic eſſe gl.ꝯ id quod tenet
Bart.ſ.in glo.in verbo poſſeſſionem.vbi vult ſm Rog.ꝙ non
poteſt queri ciuilis ſine naturali.nam gl.hic tz ꝯtrium ſm eum.
Tu autem reſponde ad iſtam gl.dupl'r.Primo ꝙ glo.hic lo-
quitur quando agitur de recuperatione ciuilis que facilius
inducitur quam acquiſitio de nouo,put.ſ.loquitur Bart.per
t'am.l.patre furioſo.ſ.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.Scdo re
ſponde ꝙ iſta gl.⁊ alia ſimilis loquitur de facto iudicis inter-
ueniente:ſed ſic eſt ꝙ factum iudicis reputatur factuz partis.
l.ſi ob cãm.ſ.de euic.Unde ſicut quando interuenit factũ par-
tis,puta ꝓprietarij nudi,poteſt ſola ciuilis transferri ſine natu
rali,vt dixi.ſ.in d.gl.in verbo poſſeſſionem:ita hic qñ interue-
nit factum iudicis,⁊ ita etiam loquitur Bal.in ij.in j.q.C.vbi
in rem act.vt ibi tz ꝙ iudex põt quem mittere in poſſeſſionem
61 ꝓ ſola ciuili conſequenda.¶ †Scdo habes ex glo.practicam
huius legis ꝙ interdictum vti poſſide.datur pro ciuili q̃ tur-
batur per retentionem naturalis clandeſtine occupate,⁊ pe-
tit ingreſſum ꝯdemnari ad deſiſtendum a turbatione qd non
põt facere niſi reſtituat naturalem.Unde effectual'r petit cõ-
demnari ad reſtituendam ſuam naturalem per vti poſſide.ſe-
quitur Bar.vbi hanc gl.multum ꝯmendat in l.j.§.interdictũ
hoc.in ij.col.ff.vti poſſ.Similis gloſ.eſt in l.naturaliter.§.nihil
commune.ff.eod.Facit tex.in l.iij.§.ſi reddita.ſ.commoda.vbi
res non dr reddita quando redditur deteriorata.Sic in ꝓpo
ſito non põt dici ciuilis reſtituta niſi etiam ſit reſtituta natura
lis:qꝛ alias efficeretur deterior ciuilis per retentionem natu-
62 ralis.facit.l.Julianus.§.ſi fundum.ff.de verb.obl.¶ †Tertio
ex iſta gl.ſingul'r no.ꝙ interdictum vti poſſidetis hz effectum
recuperande poſſeſſionis.lz alias ſolum cõſueuerit tueri poſ-
ſeſſionem.Et ita etiam no.iſtam glo.⁊ ſequitur d.Ant.de But.
in d.c.item quis.de reſti.ſpo.Et ſic interdictum vti poſſid.põt
ꝯpetere pro naturali quam non hz:dummodo habeat ciuilez
in qua dr turbari per retentionem naturalis.Idem etiam tz
glo.ff.in vltima particula quod no.ꝓ intellectu.l.j.§.hoc inter
dictum.⁊ in l.ſi duo.ff.vti poſſid.¶ In ead.gl.ibi poteſt etiam
63 agi rei vendicatione.No.ex iſta parte gl.†Primo,ꝙ in eodez
libello poteſt agi rei vendicatione,⁊ ſic iudicio petitorio ꝓ na
turali ⁊ etiam vti poſſidetis,⁊ ſic iudicio poſſeſſorio ꝓ ciuili.
Qꝛ iſta remedia non ſunt ꝯtria nec etiam repugnantia.dico te
detinere naturalem,⁊ me turbari in ciuili,⁊ ſic dantur diuer-
ſis reſpectibus,de quo per gloſ.⁊ doct.in l.naturaliter.§.nihil
64 commune.vbi dicetur.ff.eo.†Secũdo ex illa gl.not.Raph.Cu.
quod agens rei vendicatione per hoc non ſuſpicatur ſe poſſe
repelli.Et ſic non perdit poſſeſſionem pz:qꝛ poteſt agere inter
dicto vti poſſ.facit ſm eum.l.de pupillo.§.meminiſſe.ſ.de ope.
no.nun.⁊ nota ad que dixi.ſ.in iſta iiij.parte gl.Tamen aduer
te,ꝙ iſtud non bene ꝓbatur in hac glo.qꝛ hic interdictum vti
poſſid.datur effectual'r ad recuperandum poſſeſſionem natu-
ralem,⁊ ſic per hoc ꝙ competat interdictum vti poſſi.non ſe-
quitur qd poſſideat.Sed in hoc non eſt inſiſtendum qꝛ habes
de hoc tex.ad literam.in d.l.naturaliter.§.nihil ꝯmune.ff.eod.
65 ¶ †In vltima particula gl.habes qd etiã poſt amiſſam poſ-
ſeſſionem ꝯpetit interdictum vti poſſ.ſi in amiſſione cepit inte
reſſe amittentis.Ex quo correlarie infert qd etiam ille qui non
66 poſſidet hz interdictum vti poſ.put ad intereſſe.†Sicut etiam
illud interdictũ vnde vi non ſolum dat ad recuperandũ poſſeſ
ſionẽ,ſed ẽt ad intereſſe.l.ſi de poſſeſſione.circa pñ.C.vnde vi.
⁊ l.j.ff.de vi ⁊ vi ar.Iſtud qd vult iſta gl.eſſet valde no.ſz Bar.
67 ſi eſſet vex.Sed Bar.⁊ cõiter doc.damnant:qꝛ requirit †ꝙ ille
qui agit vti poſſidetis poſſideat tpe litis ꝯteſt.§.retinende.in
ver.hodie.inſti.de interdi.Sed iſte non poſſidet nec natural'r
nec ciuiliter.Sed ad iſtum ver.hodie,põt reſponderi,ꝙ loqui
tur qñ agitur reſpectu poſſeſſionis:tunc non ꝯpetit niſi poſſi
denti tpe litis ꝯte.Sec9 qñ agit ꝓ intereſſe.⁊ ita potes ſaluare
iſtam gl.ꝯ Bar.⁊ oẽs hic.¶ Capio gl.in verbo amiſiſſe.in l.ſz
⁊ ſi nolit.Quaz diuide in tres partes.In prima declarat tex.
In ij.tacite q̃rit.In iij.opp.⁊ notabiliter ſoluit.ñ.ibi,hec amiſ-
68 ſa.iij.⁊ vlti.eſt ibi,ſz qũo ſine animo.†In ea.gloſ.ad fi.iſtam gl.
multum no.Bar.ex ea colligit quod animus adhibitus vno
tpe,operat effectum ſuũ alio tpe.Tu ſingularius no.ex iſta gl.
ꝙ quo ad acquiſitionem poſſeſſionis,animus adhibitus tpe

incongruo.opat̃ tp̃e ꝯgruo. nã volũtas poſſidẽdi ciuilr̃ tp̃e q̃ ali⁹ poſſidebat,⁊ ſic tp̃e incõgruo,opat̃ effm̃ acq̃ſitionis ipſi⁹ ciuilis ſi ꝯtingat poſſidentẽ eas amittere.Cõtra hoc opponit Bar.ꝙ ai⁹ adhibit⁹ tp̃e incongruo non opat̃ tp̃e ꝯgruo.l.qui ſupſtitis.ſ.de acq̃.her.Et rñdet ꝙ iſtud.h̃ eſt,rõne delicti.l.q̃dã in iure.§.fi.ſ.de do.Uñ in odiũ iſtius clandeſtine ingrediẽtis ⁊ ꝯũr delinquẽtis,ai⁹ adhibitus tp̃e incongruo opat̃ in penã ⁊ p̃iudiciũ delinquẽtis,vt poſſit ꝯueniri interdicto vnde vi ꝑ ciuili poſſeſ.Cũ Bar.tranſeunt Ange.Imo,⁊ cõiter Mod. Raph.Cu.reꝓbat q2 in d.l.q̃dã in iure.§.fi.illud eſt rõne delicti ⁊ in penã delicti.ſ3 hic eſſet parua pena imo poti⁹ ꝯmodũ, ꝙ ſibi acq̃rat̃ poſſeſſio:q2 ẽt ſi ingreſſus nollet ſibi acq̃ri ciuilẽ, tñ ꝑ illa naturali tenet̃ interdicto vnde vi.l.ſeq̃.§.ſi tu vi me.j. ti.j.gl.in l.j.§.ſiue aũt.j.de vi ⁊ vi ar.⁊ dixi.ſ.in ij.par.p̃n.gl.S3 tu dic ꝙ illa iura loquunt̃ qñ interuenit violentiã l3 q violẽtiã adhibuit noluerit ſibi q̃ri.h̃ aũt ſolũ fuit clandeſtin⁹ ingreſſus. vnde ꝯ Bar.forti⁹ facit ſm̃ Aret.q2 in d.l.quidã in iure.§.fi.donatio facta de h̃editate viuentis tertij,poſt illi⁹ mortẽ nõ ꝯfirmat̃ in pſonã donatarij,q2 ſi ꝯfirmaret̃ bene faceret ꝓ Bart.ſ3 h̃ditas ibi aufert̃ a donatore tanꝙ ab indigno ⁊ applicat̃ fiſco.vnde Bar.in d.l.qui ſupſtitis meli⁹ rñdet ad illũ text.ꝙ ibi delinquẽdo,a legẽ priuat̃,non aũt q2 ipſe renũciauerit.¶Ego vltra ſcriben.ꝯ Bar.⁊ doc.allego duos tex.in quib⁹ ꝓbat̃ ꝙ ẽt vbi non eſt delictũ tñ ai⁹ adhibitus tp̃e incõgruo opat̃ poſtea tp̃e ꝯgruo.Primo allego tex.no.l.fi.in fi.C.q adnit.vbi exiſtẽs in ſc̃do gradu agnouit ꝓperantius bonoꝝ poſſeſ.intra tp̃s p̃mi,ſi ꝯtingat poſtea primũ repudiare, certe agnitio facta tp̃e incongruo,⁊ ſic ai⁹,opat̃ tp̃e ꝯgruo.⁊ ibi Lud.Ro.reputat illũ text.eſſe ad hoc peregrinũ ⁊ ſingul.⁊ ibi ẽt ſequit̃ d.Alex.q̃uis Aret.rep̃hendat,an ſit ver⁹ intellect⁹,ibi latius dixi.tñ tenendo primũ intell.in gl.ibi,quẽ Bar.⁊ doc.cõiter tñt,ꝓ q̃ ẽ bonus tex in §.pe.inſti.de bo.poſſ.ꝙ ſtatim ꝙ p̃m⁹ repudiat,incipit currere tp̃s ſc̃do,tunc ille tex.non obſtaret.Sc̃do ꝯ Bar. ⁊ doc.allego bonũ tex.in l.j.§.ſ3 ſi filio.ſ.de lega.iij.in ꝟb.quaſi nunc datum.vbi in codicillis ꝯſenſus adhibit⁹ tp̃e incongruo, opat̃ tp̃e ꝯgruo.vt tunc act⁹ ⁊ ſic fideicõmiſſum valeat.¶Ul-
69 timo no. †diligenter iſtã gl.q̃ ſepe allegat̃,ꝙ ſi dñs ꝑdat ſuã ciuilẽ:qd̃ h̃ñs naturalẽ ẽt ignorans,eã acquirit.Et iſtã glo.ẽt ad hoc no.Bal.in l.j.in xlvj.q.ſ.de re.diui.Adde ꝙ t3 Bar.in l.ex aſſe.circa fi.ſ.ad treb.ꝙ qñ ciuilis poſſeſ.non eſt apd̃ aliquez ⁊ ſic vacat:naturalis poſſeſſio ſtati3 efficit̃ ciuilis,⁊ ſic ciuilis ſta-
70 tim vnit̃ naturali.allegat gl.h̃.¶Ampli⁹ iſtã †gl.iungendo eã cũ tex.ꝙ ẽt corpalis de q̃ ꝓprie loquit̃ iſte tex.trahit ad ſe ciuilem vacantem.⁊ ita no.Bar.in l.iij.§.ex ꝯtrio.in pe.col.ſ.eodẽ.
71 ¶†Limita iſtã gl non ꝓcedere in detentione nuda,q̃ nõ opat̃ hoc,vt ſi poſſeſſio ciuilis ⁊ naturalis vacet:detentator efficiat̃ poſſeſſor,vt eſt tex.no.in l.celſus.in p̃n.in ꝟ.nã ſi a nullo poſſident.ſ.ad exhi.vbi l3 poſſeſſor ſm̃ Are.in l.j.in p̃n.in vj.col.ſ.e.
72 ¶†Ex glo.q̃rit Bar. An ingreſſus,qui corpalr̃ poſſidet,trahat ad ſe poſſeſſionẽ naturalẽ q̃ h3 vſufructuari⁹ vel vſuarius ſi ſint ſuſpicati ſe poſſe repelli. Et diſtinguit aut eſt ingreſſus tanꝙ vſufructuari⁹ vel vſuarius,⁊ ad ſe trahit,al̃s ſec⁹,alleg. l.iij.§.vnde vi.j.de vi ⁊ vi ar.Adde gl.in l.vni.in gl.fi.C.vti poſ. Intellige qñ h̃ñs naturalẽ ſuſpicat⁹ eſt ſe poſſe repelli vel nõ fuit admiſſus alias retinet ſolo aĩo,ſicut ⁊ retinetur ciuilis,gl.
73 in j.ſ.in prin.in gl.ij.ſ.eo.¶†Sc̃do q̃rit Bart.vtꝝ poſſeſſio naturalis q̃ h3 emphyteuta,feudatarius vel ſimiles trahat ad ſe ciuilẽ dñi vacantẽ.Et t3 ꝙ non,q2 non habent aĩu3 illam q̃rendi.Adde ſecus eſſe ꝯ:q2 finito feudo vel emphyteuſi,ciuilis q̃ eſt apud dominũ trahit ad naturalẽ q̃ erat penes vaſallum, ſ3 Bal.in l.j.in xlvj.q.ſ.de rer.diui.¶Et ꝑ iſta cũ laude Dei remanet expeditus iſte ſolennis ⁊ famoſus.§.

a ¶Cõtrariorũ.l.j.ff.d his q ſunt ſui vel alie.iu.Intellige ſi eſt eadẽ rõ, ſec⁹ ſi diuerſa gl.i cle.fi.d app.Bal.in l.ſi p̃ſes.C.quõ ⁊ qñ iud.

b ¶Nulla.Adde.l.j.ſ.ex qb.cau.maio.⁊ l.nec q̃cꝙ.ſ.de off.ꝓcõ.doct.in ca.ſolite.de ma.⁊ obe.⁊ d.Sig.d homo.in ſuo ꝯſ.viij.

c ¶Uerbo vr̃.Adde eũde3 Iaſ.in l.clam poſſidere.§.q ad nũdinas.ſ.e.in ꝟ.circa tertiã ꝓpo.

Lex viij.

1 ☞Contrariorum eadem eſt diſciplina.
2 Que ſunt neceſſaria ad acquirendum ſunt neceſſaria ad perdendum.
3 Poſſeſ.eſt duplex ⁊ non vna.
4 Dictio nulla eſt diſtributiua.

Quemadmodum. Eodẽ iure quo poſſeſſio acq̃ritur eodẽ admittit̃.h.d. Uidim⁹ in l.iij.§.in admittenda.ſ.eo.
1 ¶†Ro.j.ꝙ ꝯtrioꝝ eadẽ eſt diſciplina. facit
a l.⁊ ſi ꝯ tabulas.ſ.de vul.⁊ pup.l.fi.cũ ſi.ſ.de leg.iij.gl.in rubr.ſ. eo.vbi aliq̃d dixi.Bar.in l.inter ſtipulantẽ.§.ſacrã.vbi plene te-
2 tigi.ſ.de ver.obl.¶†Sc̃do no.ex hoc tex.ꝙ q̃ ſunt neceſſaria ad acquirendũ,ſunt neceſſaria ad ꝑdendũ.Et ita r̃latur amiſſio ſicut acquiſitio.Facit.l.q̃uis ſaltus.j.e.⁊ l.ſi.vt ꝓponis.C.d nup.Item facit q2 cuius ꝯſenſus req̃rit̃ in ꝯhendo,eiuſdẽ req̃rit in diſſoluendo.auth.ꝯ ſi filij.⁊ ibi Bar.in ij.not.C.de repud. gl.in l.tria predia.ſ.de ſer.ruſt.p̃d.Bar.in l.actor.in pen.col.j. rem ra.ha.Item oĩs res ꝑ quaſcunq3 cãs naſcit̃ꝑ eaſdẽ diſſoluit.c.j.ex̃ de reg.iur.⁊ xxvij.q.ij.in c.oĩs res. Itẽ nihil tã naturale ꝙ vnũquodq3 tolli eo mõ q̃ ligatũ eſt.l.put.j.de ſolu. ⁊ nihil
3 tam naturale.j.de reg.iur.¶†Tertio no.ex tex.ibi nulla.Hic videri bonũ tex.ꝓ opi.Ioã.⁊ cõi ꝙ duplex eſt poſſeſſio ⁊ non vna. Cũ verbum nulla,ſit diſtributiuũ ꝑtinens ad plura nec poſſit de vno predicari.l.ſi is qui.cc.§.vtꝝ.ſ.de reb.dub.Bart. in l.hoc articulo.ſ.de her.inſti.Et ita ponderat ẽt iſtũ tex.do.
4 Alex.in l.j.in p̃n.vbi dixi.ſ.eo.†Tamen ad iſtu3 tex.rñdet inſignis doctor d.Pe.de Bexu.quẽ refert ⁊ ſequit̃ Lud.Ro.h̃,
b ꝙ dictio nulla[b]:non diſtribuit circa ſpẽs poſſeſſionis,ſed circa q̃litates,puta ꝙ nec illa q̃ q̃ritur titulo ꝓ emptore,nec illa que q̃ritur titulo ꝓ donato. Et ſic de ſingulis nulla q̃ritur ſine aĩo ⁊ corpore,ſicut etiam in l.iij.§.genera.ſ.eod.

Lex ix.

1 ☞Is poſſidet cuius nomine poſſidetur.
2 Uerbum videtur,importat fictionem.
3 Etiam per actum fictum,puta ꝑ conſtitutum acquiritur vera poſſeſſio.
4 Poſſeſ.non acquiritur nobis per amicos ſeu negotioꝝ geſtores niſi ſecuta ratihabitione, l3 per eos non ſecuta ratihabitione retineatur.
5 Qui poſſidebat per alium poteſt agere interdicto vnde vi.

1 Generaliter. †Is poſſidet cuius noĩe poſſidet.h.d. Adde quod iſtud expreſſi⁹ dt tex.in l.qd̃ meo.in p̃n.j.eo. Et in c. cũ veniſſet.in fi.de reſt.ſpo.Et in c.ſi diligenti.de preſcrip.
2 ¶†Et põdera ꝙ tex.iſte vtit̃ ꝟbo vr̃[c], ꝙ importat fictio-
c nem.Et ſic vr̃ velle ꝙ ille cui⁹ noĩe poſſidetur,dicat̃ ficte poſſidere.Et ſic non h̃r̃t locũ in ſtatutis loquentibus de poſſeſſoribus,in qb⁹ ꝟba ficte non intelligunt̃.l.iij.§.hec ꝟba cũ vulgaribus.ſ.de neg.geſt. Nam qd̃ fit ab amico vel hoſpite noĩe dñi, non vr̃ dñs vere facere ſ3 ficte.l.j.§.deieciſſe.j.de vi ⁊ vi ar. S3 aduerte ꝙ tex.in d.l.qd̃ meo.in p̃nc.j.eo.vtitur ꝟbo denotante ꝓprietatem ⁊ non fictionem. Na3 dt is poſſidet cuius nomine poſſidet̃.Ita ẽt dt tex.in d.c.cum veniſſent.in fi.⁊ text.in d.ca.ſi diligenti. Ubi text.dt ꝙ is poſſidere dicat̃ cuius noĩe poſſidet̃. Et ſic vides qd̃ ꝟbum vr̃ in iſto tex.poſitum non ſemꝑ importat fictionem,preſertim cũ refertur ad ea que ſunt iuris,vt di-
3 xi in l.clam poſſidere.§.q ad nundinas.ſ.eo. †Item etiam per actũ fictum puta ꝑ ꝯſtitutũ acquirit̃ vera poſſeſſio,vt tex.reputat⁹ ſing.in l.certe.§.j.in ꝟ.ego ꝓprie h̃re dicor.j.de prec. Bar-
4 to.in l.ab emptione.ad fi.vbi dixi.ſ.de pac. ¶†Sc̃do not.ꝙ l3 ꝑ amicos ⁊ hoſpites ſeu negotioꝝ geſtores acquirentes de nouo poſſeſſionẽ noĩe noſtro non acquiratur nobis poſſeſſio niſi ſecuta ratificatione.l.ſi ego.ſ.de neg.geſt.Bart.in l.qd̃ meo.in prin.j.eo.Tñ ꝑ iſtos ẽt nõ ſecuta ratificatione poſſeſſio retinetur.l.arboribus.§.non ſolum.ſ.de vſufru.Et ſic facilius retinetur ꝑ alios poſſeſſio ꝙ de nouo acquirat̃. Facit r̃la.l.p̃re furio-
5 ſo.ſ.de his qui ſunt ſui vel alie.iur. ¶†Adde ꝙ t3 d.Abb.in d.c.cum veniſſet.in ij.col.Qd̃ ille qui poſſidebat ꝑ aliũ p̃t agere interdicto vnde vi.ſi ille ꝑ quem poſſidebat,fuit deiect⁹, qñ eo mandante vel ratũ habente poſſidebat.Sec⁹ ſi aliq̃s tanꝙ nego.geſtor meus poſſidebat noĩe meo ⁊ anteꝙ ratũ habeam ſpolietur vel expellatur.Tunc etiã ſi poſtea ratũ habea3 non potero agere interdicto,q2 ratihabitio tunc nihil operat̃ cum non reperiat tunc tp̃is poſſeſſionem in illo.l.bonoꝝ.ff.rem rat. hab.bona gl.in ſimili.in c.quam ſit.de elec.in vj.

Lex x.

1 ☞Due cauſe ex quaꝝ vna acquiritur detentatio, ex altera poſſeſſio,non poſſunt ſimul concurrere.
2 Per precarium transfertur vera poſſeſſio.
3 Ubi duo ꝯctus ſunt ꝯrij vel incompatibiles, ſtatur vltimo ⁊ vltimum derogat precedentibus.
4 Poſteriores cogitationes prioribus ſapientiores eſſe ſolent.
5 An in mandatis diuerſis ſit ſtandum vltimo.
6 Conductio ⁊ precarium non poſſunt concurrere.
7 Dictio poſtea,denotat interuallum.
8 Qñ ſunt duo actus,in dubio non d3 fieri interpretatio vt vterq3 actus valeãt:q2 ſatis eſt vnum valere.
9 Conductio ⁊ precarium ꝯcurrunt,qñ actum eſt,vt in rogantẽ non tranſeat poſſeſſio.

10 Sicut poſſeſ. poteſt haberi ex pluribus cauſis ſe inuicem compatientibus, ita detẽtatio.
11 Habens duo inſtrumenta ita facta diuerſis tꝑibus de eodeʒ, quando dicatur rem poſſidere ex vtroqꝫ.
12 Aliud eſt poſſidere, aliud ſtare in poſſeſſione.
13 Actus poſterior inualidus non tollit priorem validum.
14 Denominatio pretij refertur non ſolum ad venditionem, ſed etiam ad locationem.
15 An datiarij qui accipiunt datia a rege pro certo pretio cenſeãtur emere vel conducere.
15 An locatio ſeu emptio vno nummo facta valeat.
17 Unus non eſt numerus, ſed principium numeri.
18 Qñ partes exprimunt contractum nominatum: tũc ſi non poteſt valere vt nominatus, non poteſt valere vt innominatus.
19 Conductio facta vno nummo an valeat vt donatio.
20 Parum ⁊ nihil equiparantur.
21 Si creditor habens rem pignoratam impetrat miſſionem in poſſeſſionẽ ex primo decreto, an videaṫ receſſiſſe a prima poſſ.
22 Habens pignus conſtitutum a teſtatore poteſt conſequi pignus pretorium.

1 **SI quis ante.** †Due cauſe, ex quarũ vna acqriṫ detentatio, ex altera poſſeſſio, nõ pñt ſimul concurrere: qꝛ ſunt ꝯrie, ſed vltima ꝓualet: niſi eſſet inualida: ſecꝰ ſi ex neutra poſſideaṫ: tunc ambe concurrere pñt. h.d. ¶ Diuidiṫ in tres ptes. In prima loqṫ qñ due cauſe erãt cõtrarie ⁊ incõpatabiles tũc currere nõ pñt. In .ij. poniṫ vna limitatio qñ ꝑ vtrãqꝫ acqriṫ ſoluʒ detentatio. In iij. poniṫ vna limitatio qñ earũ eſt ibi ſi qs cõduxit pro certa pẽſione: poſt ea rogauit precario. Et ſic gratis nõ tenebiṫ amplius ad ſoluendũ penſionẽ promiſſam ad quã prius tenebaṫ ex contractu conductionis.

2 †Cũ precariũ ſeqũs ſit liberalitas ⁊ donatio quedã d iure gẽtiũ inuẽta. l. j. in priu. ĩ. de preca. Et ſic per precariũ ſeqũs per qd transfertur vera poſſeſſio. l. certe. §. j. ĩ. de prec. Bar. in l. ab emptione. ad fi. ſ. de pac. videṫ receſſum a cõductione per quã nõ trãſferṫ poſſeſſio ſed nuda detẽtatio. l. j. C. cõmu. de vſuca. l. ⁊ hʒ. §. eum qui. ĩ. de preca. Precariũ ergo ſequens tollit cõductionẽ p̄cedẽtẽ rõne incõpatibilitatis ⁊ cõtrarietatis, lʒ nõ interuenerit actus retro ſimilis ꝓut alias requireret qñ eſt facta traditio. l. j. ⁊ l. ij. C. qñ. lic. ab emp. diſce. ¶ In ſecũda pte: ⁊ ſic in ver. idẽ Põp. belliſſime tentare videṫ qd illud qd Pomponiꝰ belliſſime tẽtauit, vt inquit litera: fuerit fediſſime ⁊ male dictũ. Nã Põp. tentat dicere, qd qñ eſt actum inter pares ꝙ ex precario ſolum trãſferatur detẽtatio ⁊ non poſſeſſio: tũc conductio ⁊ precario ſimul concurrant: qꝛ tunc nõ ſunt contrarie, ſed tendunt ad eundem effectum detentationis. ¶ Cõtra iſtum ver. Raph. cu. hic mouet difficultatem de qua dicit ſe nunꝙ̃ fuiſſe clarum, ⁊ ꝙ aut iuriſconſult. errauit in hoc dicto, aut non intelligimus eum. Nam iſte cauſe videntur adinuicem de directo repugnantes. Nam per coductionem datur facutas tenendi rem inuito locatore vſqꝫ ad fi. conductionis ⁊ ſibi dʒ preſtari patientia de vtẽdo ⁊ fruendo per locatorem l. ex cõducto. in prin. ſ. loca. Sed precariũ eſt cõtrarie nature qꝛ ex reuocabile ad voluntatem cõcedentis. l. j. in prin. ĩ. de p̄ca. l. lucius. ſ. de dona. ¶ Secundo precarium eſt quando ſit ad indeterminatum vſum. ⁊ indeterminatum tempus. d. l. j. ĩ. de p̄ca. ⁊ l. in cõmodato. §. ſicut vbi gl. ⁊ Bar. ſ. cõmo. Sed cõductio ſit ad certum ⁊ determinatum vſum ⁊ tẽpus. l. itẽ queritur. §. qui impleto. ſ. loca. ergo impoſſibile videtur ꝙ cõcurrant. Tertio ⁊ fortius precarium eſt gratuitum qꝛ cõcediṫ ex mera liberalitate. l. j. in prin. ĩ. de p̄ca. Sed in cõductiõe requiriṫ pretium certũ. l. j. §. ſi quis ſeruum. ſ. de po. l. naturalis. §. at cum do. ſ. de preſcrip. verb. ſed habere eãdẽ rem gratis ⁊ non gratis ſunt contraria. Ergo ſimul ſtare non poſſunt. Titulus enim precarij eſt lucratiuꝰ, titulus vero cõductionis eſt oneroſus. Ergo cõcurrere nõ poſſunt. Quarto cõductor teneṫ de dolo: lata culpa, ⁊ etiã leui: qꝛ iſte cõtractus celebratur gratia vtriuſqꝫ. l. ſi vt certo. §. nunc vidẽdum. ſ. commo. ſed in precario qs tenetur tãtum de dolo ⁊ lata culpa. l. queſitũ. §. illud. ꝟ. eũ quoqꝫ. ĩ. de prec. ¶ Huic difficultati dicit Raph. Cu. quod nunꝙ̃ vidit quomodo poſſit reſpõderi, niſi dixerimus qd hic primo cõduxit deinde rogauit precario, quo caſu precariũ intelligitur proprie. Et quod ſit executiuũ locatiõis ⁊ ſic intelligitur ſecũdum eius naturã. l. ſi vno. in prin. ſ. loc. l. ſi ſtipulatꝰ. ſ. de vſur. Tamen relinquit ſuper hoc cogitandũ. Et ita etiã rñdet Lud. Ro. hic, qui etiã dicit ꝙ iſtud dictũ Põpo. iuriſcõſult. eſt duriſſimum ⁊ quodãmodo impoſſibile. Et contrarium eſt fortiſſimum, ⁊ miratur quod nullus alius ſcribentium tangit. Ueniꝛe ſm iſtã ſol. Raph. ⁊ Lud. Ro. iſte text. itelligitur in caſu ſuo quãdo primo cõduxerat: deinde rogauerat precario. ⁊ ſi precarium fuit factum in executionem p̄me ꝯductionis, ⁊ ꝑ ipſum precarium, ꝙ idem operatur ꝙ conſtitntũ trãſfertur tenuta que debetur virtute ꝯductionis. Iſta ſolu. mihi non plʒ, qꝛ iſte tex. loquitur qñ tenuta habetur ex pluribꝰ cauſis, vt dt tex. ibi, vtrumqꝫ ꝓcedi, ſed ſm iſtam ſol. iſta tenuta nõ haberetur niſi ex vna cã. ſ. conductionis: qꝛ illud precarium ſit ad executionem conductionis. ¶ Secundo modo rñdet do. Alex. hic, ⁊ fuit ante eum rñſio Imo. ꝙ iſte cãe non ſunt repugnantes, ſed vna affert maiorem vtilitatem altera: ⁊ ſi dñs reuocet p̄carium. retinebitur fundus ex ꝯctu locationis. ⁊ ſi finita ſit locatio, retinebitur ex cã p̄carij. ⁊ ſi aliqua ꝯrietas cõtingit illud erit poſtea ex poſt facto, ſed nec iſta ſolu. tollit difficultates predictas, p̄ſertim qꝛ ꝑ conductionem locator eſt obligatus ſtare ꝯctui ⁊ preſtare patientiam. d. l. ex conducto, in p̄n. Sed in precario eſt totum eꝯ qꝛ poteſt ꝓ libito reuocari. ⁊ non vʒ pactũ in ꝯrium ꝙ non liceat reuocare. l. cum precario. ⁊ l. qui precario. infra de preca. Preterea iſte tex. vult ꝙ ambe iſte cãe eodem tꝑe concurrant: ſed ſm iſtam ſol. vna finita alia ꝓcederet. ¶ Tertio loco Aret. hic multa verba effundit: ſed non tollit nec eneruat difficultatem. Et in effectu rñdet. ꝙ ẽt locatio põt fieri ad tp̃s indeterminatum puta ad vitam cõductoris. l. iiij. in fi. ſ. loc. qcquid ibi teneat gl. Silr precarium põt fieri ad tp̃s certum lʒ per hoc non tollatur facultas antea reuocandi. l. cum precario. ⁊ l. in rebus. §. fi. ĩ. de preca. Nec ob. ꝙ in cõductiõe locator teneatur ad patientiam. d. l. ex ꝯducto in prin. ſed precarium põt ad libitum concedentis reuocari. Rñdet Aret. ꝙ imo locator poterit expellere conductorem ⁊ ſoluere ei intereſſe. l. ſi in lege. §. colonus. ſ. loc. ⁊ ſic non tenetur p̄ciſe ad patientiã cũ ſit oblo facti. q̃ nõ eſt preciſa. ſed ſoluendo intereſſe liberatur. l. ij. §. item ſi in facto. ⁊ l. ſtipones nõ diuiduntur. in ver. celſus. ĩ. de ꝟb. ob. Iſta ſol. non eſt bona. qꝛ ſoluendo intereſſe non recedit libere a ꝯctu locationis ſicut ꝙ̃ do reuocat precarium, cum intereſſe ſoluaṫ loco facti. l. ſi quis ab alio. §. fi. ff. de re iud. ¶ Quarto loco iſignis doctor do. Pet. de Bexu. pp has difficultates intelligit iſtuʒ ꝟſ. idem Põpo. qñ conductio fuit facta ab vno ⁊ rogatio precarij ab altero. Et ſic voluit vni dare mercedem ⁊ hr̃e p̄cario ab alio qui forte poterat mouere ꝯtrouerſiam. Et ſic iſte due cauſe non vñr ꝯrie, ſed poſſe concurrere. Et ſubdit ꝙ neſciret dicere plus. Et miratur multum de doctoribus ꝙ non declarauerint hãc difficultatem. Iſta ſol. mihi nullatenus plʒ: qꝛ etiam in princ. iſtiꝰ l. ſi eſſet facta conductio, ab vno ⁊ rogatio precarij ab alio ambe cauſe concurrerẽt, ꝙ negat text. Item ſm iſtum intellm iſte ver. idem Pompo. procederet pp diuerſitatem perſonarum. ſ. locantis ⁊ alterius concedentis precario. ⁊ non qꝛ fuerit exp̄ſſe actum ꝙ in precario non transferatur poſſeſſio, cuius ꝯriũ expreſſe dt litera. ergo iſta ſolut. nullatenus poteſt procedere. Ego poſtremo vltra alios ſcribentes in primis augeo iſtam difficultatem Raph. Cu. Nam conſidero in ſimili quando miſcetur ꝯctus nominatus cum innominato. puta ꝙ iuxta ꝯctuʒ nominatum apponitur aliquod pactum, ita quod habita ratione pacti ad ꝯctum poſſit reſultare ꝯctus innominatus. certe hic eſt negotium mixtum, vt inquit text. in l. ariſto. ſ. de don. Hoc eſt tale negotiuʒ ꝙ aptitudine p̄t eſſe ꝯctus nominatus ⁊ innominatus. Tñ impoſſibile eſt actu quod ſit ꝯctus nominatus ⁊ innominatus: qꝛ ſi eſſet innominatus haberet locum pnia ⁊ condictio ob cauſam ad repetendum illud ꝙ eſt datũ. Secus ſi ſit ꝯctus nominatus qꝛ tunc non hʒ locum pnia nec repetitio dati. l. fina. ſ. de condic. ob cau. l. commodato. §. ſicut ſ. commod. l. ſicut. C. de act. ⁊ obliga. Dicimus ergo quod ſi illud quod deuenit in pacto fuit cauſa finalis ⁊ principalis quare ꝯctus fieret: tunc totus eſt ꝯctus innominatus ⁊ hʒ locum penitẽtia. text. eſt ſingu. in l. cum te. C. de pac. inter empt, ⁊ ven. quem Bar. ⁊ alij. ibi reputant multum ſingu. alias totus cenſetur contractus nominatus nec hʒ locum penitentia. text. eſt in l. ea conditione. C. de reſcin. vendi. Et ita per iſta iura no. tʒ Barto. in l. fin. circa fin. vbi dixi. ſ. de condi. ob cau. Et qualiter non admittitur concurſus ꝯctus nominati ⁊ innominati: qꝛ in vno habet locum penitentia ⁊ reuocatio. in alio non que ſunt contraria ſeu repugnantia. Quomodo ergo in hoc text. admittitur concurſus precarijs ⁊ condictionis cum in precario ſit licita penitentia ⁊ reuocatio. In cõductione ſecus. Cogita ſi pp has difficultates ſit neceſſarium dicere, vt dñt Rapha. ⁊ Lud. Ro. ꝙ vtrunqꝫ valeat: ſed ſm cenſeatur executio primi, ⁊ reguletur ſm naturam primi, non videtur bene tutum vt ſuperius dixi. Unde vltimo loco rñde. ꝙ iuriſconſ. in iſto ꝟ. idem Pompo. decidit ꝙ tenuta ſeu detentatio põt haberi ex cauſa conductionis, ⁊ etiam ex cauſa precarij quando fuit actum ꝙ ex p̄cario non transferatur poſſeſſio, ſed tenuta. Et ſic tenuta põt hr̃i ex pluribus cauſis, ſicut ⁊ ipſa poſſeſſio. vt l. ij.

a ¶ Poſtea. adde ꝗ hec dictio ꝺ ſui natura denotat longū interuallū gl. in l. pacta con uēta. in ꝟ. poſtea. ſ. de ꝯhend. emp. Barb. in rub. de reb. eccl. nō alie. char. xxvj. alle. gl. in l. cū fundū in ver. poſt ea. ĩ. de vi ⁊ vi ar. ⁊ tex. in l. ij. C. de cuſtod. reo. quē pondera uit Bar. in l. j. ſ. diu⁹ ſeuerus. ĩ. ꝺ q. Et de hac dictione vide text. ⁊ ibi Bar. l. illud ſ. ſi idē ſ. ad l. aq liā text. ⁊ ibi Ge mi. in c. pr̃. de re iud. li. vj. ⁊ Ge. in c. cum appellatio nib⁹ ꝺ app. eo. li. ⁊ gl. in l. in bone fidei. C. ꝺ pac. car di. ⁊ ibi do. in c. cū vintonīēſis ꝺ elec. ⁊ quātū tp̄s icludat vide bar. in l. ab hoſtib⁹. ſ. ꝫ qꝺ ſimpliciter. ſ. ex qui. cau. ma.

b ¶ Teſtamentū. Adꝺ Bar. in l. ij. ſ. ſi qs. ff. de lega. iij. Card. zab. in c. eos op. iij. de ſep.

c ¶ Publicanis. Adꝺ Sozi. conſ. xliiij. in pri ma parte ⁊ conſ. clvj. in prin. vbi dicit opi. Bar. in d. ſ. q maximos cōmunez.

ſ. ex pluribus. ſ. e. Et pōdera qꝺ tex. iſte expreſſe dicit qꝺ ſi fa
ctū eſſet vtrunqꝫ procedat. Pōdera ꝙ vtrūqꝫ procedet. ⁊ ſic
tam cōductio quā precariu. ⁊ ſi erit vtiſe habere detentationē
ex pluribus cauſis: qꝛ vna finita durabit alia. ⁊ quod ad quid
vna erit magis vtilis quā alia. Unde ſi dominus voluerit re
uocare p̄cariū, retinebit res eo inuito ex cauſa conductionis
⁊ finito tp̄e cōductionis remanebit firmū precarium. ita vbi
ꝓpter cōductionē teneretur etiā de leui culpa propter preca
riū nō tenebitur niſi de lata. Et iſta veritas ꝓcedit ꝓpter di
uerſitatē cōtractuū qui ſunt facti in eadē re vt attendi debeat
in quo vnus eſt vilior altero, iſta eſt ꝓprie mens hui⁹ text. Et
ad hoc etiā ī effectu tēdit ſol. Jo. ⁊ do. Alexā. hic. ⁊ ita habes
3 bñ declaratū tex. ¶ † No. ĩ. ex tex. ibi, qꝺ nouiſſime actū eſt, qꝺ
qñ ſunt duo actus contrarij vel incōpatibiles ſtatur vltimo ⁊
vltimū derogat precedētib⁹ ⁊ ſic in cōtractib⁹ cōtrarijs vel in
compatibilibus vltimus derogat precedenti. facit. l. j. ſ. fi. ĩ. de
ſtipu. ſeruo. l. cū in plures. ſ. locator horrei. ſ. loca. l. clari. ⁊ ibi
no. Bal. C. de fideicō. Adeo ꝙ in cōtractib⁹ nō eſt neceſſe ap
ponere illa verba caſſantes ⁊ irritātes omnē aliū cōtractū pre
cedentē: qꝛ hoc tacite intelligitur. tex. eſt in. c. j, quē Bal. ibi ad
hoc reputat ſingularē de trāſa. Si etiā in pactis contrarijs vl
tima derogāt priorib⁹. l. pacta nouiſſima vbi etiā dixi. C. de pa
ctis ⁊. l. ſi vnus. ſ. pactus ne peteret. ff. e. Jdē in vltima volun
tate. Nā p ſm teſtamentum ipſo iure tollit̃ p̄cedens. l. hac cō
ſultiſſima. ſ. ſi quis autē. ⁊. l. ſancimus. C. c. de teſt. cū marthe. de
celeb. miſſa. gl. no. in. c. de conſti. in. vj, Jdē in codicillis. l. cum
proponatis. vbi gl. ⁊ Bar. C. de cōdi. inde. in legatis. l. ſi mihi ⁊
tibi. ſ. i legatis. ſ. fi. ſ. de leg. j. l. iij in. ſ. de adim. leg. Jdē in ſen
tētia interlocutoria. l. qꝺ iuſſit. ĩ. de re iudi. idē in conſtitutione
ꝓcuratorū. l. ſi quis cum procuratorio. in prin. ſ. de procu. di
cam in ſeq. no. Jdē in reſcriptis. c. j. ceterū. de reſcri. glo. in c. ex
tenore. e. ti. no. in. c. j. eo. ti. idem in iuramentis. l. duob⁹. ſ. fi. cum
l. ſeq. de iureiu. idem in legibus. l. ſed poſteriores. ſ. de legi. gl. in
c. j. de conſti. in. vj. idem in ſtatutis. Bar. in. l. ſi certarum. ſ. fi. ſ.
de mili. teſt. ⁊ in. l. oēs populi. vlti. q. iij. q. prin. ſ. de iuſtic. ⁊ iure.
Sic vltima conſuetudo inducta ⁊ preſcripta derogat precedē
ti. gl. no. in. l. nemo. ſ. tp̄alis. ĩ. de reg. iur. Bar. no. i. c. de feu. cog.
Sic vltima fama tollit priorem. l. ſi mater. vbi gl. C. ne de ſta. de
fun. Bar. in. l. fi. C. ſi ſer. aut liber. ad decu. aſpira. ii. x. Bar. in. l.
is pōt. in. x. col. ſ. de acqui. her. Bald. in. l. ſacroſancte. in fi. C. de
ep̄is ⁊ cle. ⁊ in. l. fi. ſ. de fer. ⁊ in. c. cum inter. R. ſeniorem de elec.
Sic vltima mora nocet. l. illud. ſ. de peric. ⁊ commo. rei vē. ⁊. l. ſi
ſeruū. ſ. ſequitur. ĩ. de ver. obli. ſic vltima opinio cenſet̃ appro
bata ⁊ alijs derogat ita no. Bar. in. l. bona fides per illū tex. cū
gl. ſ. depoſi. in. l. qui filium. ſ. ſabinus. cum ſi. ſ. ad treb. dixi in l.
ſi idē cū eo. ſ. fi. ſ. ꝺ iuriſ. om. iu. Sic vltima violētia nocet. Jta
no. Bal in. l. ſi quis ad ſe fundum. per illū tex. C. ad. l. Juli. de vi.
4 Jtē † poſteriores cogitationes prioribus ſapiētiores eſſe ſolēt
ſm Ciceronem in philippic. xij. Jtē ad predicta adde gl. not. ⁊
magiſtram ampliantem iſtam regulam in. l. quoties vtriuſqꝫ. ĩ.
5 de reg. iur. ¶ † Secundo per iſtū tex. no. Bar. in. l. falſus. in an
tepe. col. C. de fur. qꝺ ſi quis producit duo mādata diuerſe for
me: ſtatur vltimo. ⁊ ſi ſunt facta eadem die ⁊ non apparet qd
prius ⁊ quid poſterius, p̄ualet illud ꝙ minorem bayliā p̄ſtat. l.
ſempronius proculo. ſ. de leg. ij. Jdē tenet Bal. ⁊ Jmo. in. l. ſi
ita ſcriptū fuerit titius. ſ. de here. inſti. ꝗuis Aug. ibi p illum
tex. teneat ꝙ preferēdū ſit mādatū ꝙ pleniorē cōfert poteſtatē
6 de quo plen⁹ p do. Alex. Aret. ⁊ Mod. ſenē. hic. ¶ † Tertio
no. qꝺ conductio ⁊ precariū nō poſſunt cōcurrere in eadē re ⁊
eodē tempore ratione cōtrarietatis. Ratio qꝛ ex conductione
nulla trāſfert̃ poſſeſſio ſed detentatio. l. j. C. cōmu. de vſuc. l. nō
ſolū. ſ. qꝺ vulgo. circa fi. ĩ. tit. j. l. certe. ſ. is qui. ĩ. de preca. Sed
ex precario transfertur naturalis poſſeſſio. ⁊ hꝫ. ſ. cum q. ĩ. de
preca. gl. no. in. ſ. hodie inſtitu. de interdi. Ergo cum iſte cau
ſe ſint contrarie ⁊ incompatibiles. impoſſibile eſt qꝺ cōcurrāt.
¶ Limita iſtū tex. procedere, qñ cōductio ⁊ precarium fierent
ſeparatim. ſecus qñ ambo ſunt ſimul facta, puta qꝛ in eodem in
ſtrumento cōtinetur ꝯſtruxit ⁊ precario rogauit intelligit̃ qꝺ
ex precario nō trāſfertur poſſeſſio. tex. eſt no. in. l. non ſolum. ſ.
fi. ĩ. ti. j. per quē tex. ita limitat Bar. hic ⁊ idē Bar. in. l. interdū
in prin. ĩ. eo. de do. Alex. in conſi. cxxj. quiti vo. inci. viſis ⁊ pon
7 deratis narratis in themate. in. j. col. Tu pondera † dictionem
a poſtea[a] que bis eſt poſita in iſto tex. que denotat interuallū in
ter vnū ⁊ aliud. l. nō erit. ſ. fi. ſ. de iureiu. in. l. quoties. ſ. ſi quis
ita ſcripſerit. ſ. de hered. inſtitu. Bart. in. l. fructus. in fi. ff. ſol.
ma. Jtē qꝛ in eodē inſtāti nō preſumitur ſibijpſi voluiſſe con
traria. vt in ſimili dicitur in. l. non ad ea. ſ. de condi. ⁊ demon.
Bar. in. l. fi. ſ. idem queſijt. ff. de condi. inde. ¶ Secundo limi
ta qñ vterqꝫ actus fit ex cauſis volūtarijs, vt hic. ſecus ſi ex ne
ceſſarijs vt tenet Bar. hic in fi. vbi diceretur. ¶ Quarto dili

gēter no. ex iſto text. qꝺ lꝫ precariū poſſit fieri duobus modis
vno mō vt transferatur poſſeſſio, alio mō vt trāſferatur tenu
ta qꝺ ſi quis primo ꝯduxit ⁊ poſtea p̄cario rogauit, vel ecōtra
qꝺ in dubio non intelligitur actum qꝺ ex precario non trāſfe
ratur poſſeſſio, nam iſto modo vterqꝫ actus valeret. Et ſic pō
8 dera hic † eſſe tex. valde no. Quod quādo ſunt duo actus in du
bio nō debet fieri īterpretatio vt vterqꝫ act⁹ valeat, ⁊ ſatis eſt
vnum valere. Et ita no. limita regulam que hꝫ ꝙ in dubio fit
interpretatio vt actus valeat. l. quoties. cum ſimi. vt dixi. ĩ. de
9 verb. obli. ¶ † Quinto no. in ver. Jdem Pompo. qꝺ condu
ctio ⁊ precarium poſſunt concurrere quando eſt actum qꝺ in
rogatum precario non trāſferatur poſſeſſio ſed tenuta. Et ſic
10 habes † qꝺ ſicut poſſeſſio pōt haberi ex plurib⁹ cauſis ſe inui
cem cōpatientibus. l. iij. ſ. ex pluribus. ſ. e. Jta detentatio. tex.
eſt hic. ⁊ per iſtum tex. alibi no. Bar. in. l. ſingularia in. v. col. ſ.
11 ſi certum petatur. † Quod in caſibus in quibus per ſtipulatio
nem nō tollitur contract⁹ precedens, dicetur ex vtraqꝫ cauſa
rem habere. Quod reputat Bar. multum no. quādo quis hꝫ
duo inſtrumēta facta diuerſis tēporibus de eodē, qꝺ ex vtro
12 que dicat̃ rem poſſidere per iſtum tex. ¶ † Sexto. ex tex. ibi. Eſt
aūt longe diuerſum: qꝺ aliud eſt poſſidere, aliud ſtare in poſſeſ
ſione: ſicut aliud eſt ſtudere, aliud ſtare in ſtudio: ⁊ aliud eſt
ſtare in ſcholis, aliud eſt attente audire doctorem legentem.
Hinc dixit gl. in. l. vnicuiqꝫ. C. de proxi. ſacro. ſcri. lib. xij. ⁊ gl. in
c. cum ex literis in verbo inſtructus. de integrum reſti. qꝺ non
ſufficit diu ſtetiſſe in ſtudio vel diu ſtetiſſe in ſcholis: ſed bene
⁊ laudabiliter ſtuduiſſe. Sꝫ alibi dicit tex. nō ſufficit fuiſſe hie
roſolymis vbi eſt ſepulchrum Chriſti: ſed hieroſolymis bene vi
xiſſe laudādū eſt. ita dixit text. xij. q. ij. in. c. gloria epiſcopi. in ſi.
13 ¶ † Septimo not. in ver. ſi quis cōduxerit, qꝺ actus poſterior
nullus vel inualidus, regulariter nō tollit precedentē. Facit. l.
b ſi iure. ſ. de leg. iij. vbi ſm teſtamētū[b] nō ſolēne, non tollit pre
cedēs. Jtē ſtipulatio nulla que ſequit̃, non impedit effectū nu
merationis nec ipedit actionē naſci ex numeratione. l. certi cō
dictio. ſ. quoniā. ſ. ſi cer. pe. l. ſi ita ſtipulatus. ſ. Chryſogonus.
de ver. obl. l. j. ſ. de dona. Fallit in his que de facili nuda volū
tate tolluntur vt in legatis: qꝛ per actū inualidum tolluntur.
tex. eſt no. in. l. legatum ſub cōditione. ſ. fi. ſ. de adi. leg. ⁊ in. l.
ſi trāſferam. ⁊ ibi Bar. eo. ti. ⁊ in. l. cū dominus. ſ. fi. ⁊ ibi Bar.
14 ſ. de pac. leg. ¶ † Ultimo no. ex fi. tex. in ver. pretio ſm Bart.
alios qꝺ denominatio pretij refertur non ſolū ad venditionē,
ſed etiam ad locationē. Et ſm hoc male dicerēt gl. que volunt
qꝺ verbū pretium proprie ad contractū emptionis referatur
⁊ vbi in inſtrumēto fit mētio de pretio, intelligit̃ qꝺ ſit emptio.
l. fi. ⁊ ibi gl. Bar. C. de predi. decurio. li. xij. gl. in. l. apud celſum.
ſ. ſi cū legitima. in ver. p̄tio accepto. ĩ. de do. mali. ⁊ me. excep.
gl. in. l. cum dotē. ⁊ ibi no. Bal. C. de iu. do. Tu dic qꝺ hic nō fit
mētio p̄tij ſimpliciter. ex quo dicit̃ ſi qs cōduxerit. ⁊ ſic appa
15 ret clare de ſpecie cōtract⁹. ¶ † Et iſta faciūt ad no. queſtionē
c de datiarijs ſeu publicanis[c] q accipiūt datia a rege pro certo
pretio: vtrū cenſeant̃ emere an cōducere, ex quo pretiū ita cō
nit cōductioni ſicut emptiōi ⁊ ſi eēt emptio nulla eis deberet
fieri remiſſio propter caſus cōtingentes. l. nec emptio. ſ. de cō
trahē. emp. Secus ſi eſſet cōductio. l. ſi merces. ſ. vis minor. ſ.
loca. ⁊. l. lꝫ. C. eo. de qua queſtione vide per Bar. in. l. cotē ſem
ſ. qui maximos. ſ. de publica. ⁊ vecti. ⁊ latius in queſtione per
eū diſputata q̃ incipit publicanus quidā. cū alijs ꝯcordantibus
hic traditis per do. Ale. ¶ Capio glo. in ver. ſolū teneat. Quā
diuide in quatuor partes ſm declarationem Bar. licet verba
gl. videantur aliter ſonare. Jn prima declarat text. Jn ſecunda
oppo. ⁊ dupliciter ſoluit. Jn. iij. ſm Bar. remouet aliam op
Jn. iiij. aliā. ij. ibi, ſed contra. ſ. de iure do. iij. vbi qꝺ Rog. non
placet, iiij. ⁊ vltima eſt ibi. Jtē ꝙ hic dicit̃ ⁊ ꝓſequere vt hic p
16 Bar. ¶ † Jn. ij. parte dum gl. dupliciter rñdet ad. l. ſi vſuſfru
ctus. ff. de iur. do. vbi cōductio vel emptio facta vno nummo
valet. Primo qꝺ ibi locatio fiebat vno nummo ex neceſſitate
iſtud declara. Nā ibi vſuſfructus erat datus in dote pro mulie
re marito ab extraneo. Et ſic vſuſfructus erat formatus in per
ſonā mariti. ⁊ erat ab eius perſona inſeparabilis. l. ſi vſuſfru
ctus. ĩ. de don. ⁊ ſic nō poterat in aliū transferri ꝙ in propr
tariū vt ibi dicit tex. ⁊ in. ſ. finitur. inſti. de vſufr. ⁊ qꝛ ibi ſolu
matrimonio dos erat reſtituēda mulieri, vñ cū aliter fieri non
poſſet ex cā neceſſitatis fuit introductus modus vt mulier c
moditatē talis vſuſfruct⁹ emat vel cōducat vno nūmo ⁊ i
remanet penes maritum. Nā ſi maritus conceſſiſſet talē vſuſ
fructum mulieri precario non fuiſſet bene conſultum mulier
qꝛ maritus potuiſſet illud precarium reuocare. l. j. in prin.
de preca. Jdeo illa lex conſuluit, quod debeat fieri conductio
vel emptio vno nummo ⁊ ſic cōtractus nominatus a quo
poteſt poſtea recedi. l. ſicut. C. de actio. ⁊ oblig. ⁊. l. in commo
da

dato.§.ſicut.ſ.cõmo. Item fuit neceſſarius interuẽtus vni⁹ nummi:qꝛ ſi nõ interueniſſet nũmus videretur donatio,ſed mulier non h3 vſumfructum titulo donatiõis a marito , cum maritus ſoluto matrimonio teneaẗ reſtituere.ꝛ in neceſſitatibus nemo liberalis exiſtit.l.re3 legatam.in fi.ff.de adimen.le.ꝛ ita ẽt ibi glo. Secunda ſol.gl.eſt ꝙ ibi res non erat digna maiori pꝛetio,nõ intelligas quia eſſet adeo vilis,ſed quia maritus tenebatur gratis ſoluto matrimonio reſtituere:iõ non
17 debebatur maius pꝛetiũ. †In tertia parte glo.dum dicit qḋ vnus nõ eſt numer⁹,ſed pꝛincipiũ numeri. Et ad hoc ſepe allegatur. Adde. Bal.in.l.j.i.j.col.C.ḋ cõdi.inſer. Ly.ꝛ alios in.l.nõ iõ minus.C.de here.inſti Itẽ adde rõnem ſ3 Philoſophũ,qꝛ pꝛincipia rerũ nõ ſunt ipſarũ rerũ partes.ꝛ ꝯñr nõ ſunt ipſe res. Tñ laurẽ.valẽ.i libꝛo.j.dialectice.c.ij.iſtḋ repbat. Et t3 ꝙ imo vnus eſt ꝓpꝛie numerus. Et vtitur argumẽto materiali ḋ duab⁹ mulieribus habẽtibus.xij. gallinas cũ gallo idiuiſas,q̃ ꝯuenerãt inter ſe,vt oua que quotidie pari numero naſcerenẗ eſſent hui⁹ mulieris.q̃ impari eſſent illius. Cõtingit vnũ ouũ naſci i die querit̃ cuius erit, an neutrius. minime,ſ3 ſpectabit ad illã mulierẽ cui imparis numeri oua dicunẗ.ergo apparet ꝙ vnũ ouũ numerũ facit. Itaq3 ſ3 eũ melꝰ de intellectu verboꝛũ muliercule nõnũꝗ̃ ſentiũt q̃3 ſummi philoſophi. Illa eñi verba ad vſum trahũt:iſta ad luſu3. S3 ad hoc poſſet rñderi ꝙ idẽ ius eſt de pꝛincipio numeri ꝙ de ipſo numero l.nõ iõ minus.ꝛ ibi Ly.ꝛ alij. C.de he.inſt.bar.
18 ꝛ alij hic. ¶ †In quarta parte gl.aduerte inquãtũ Bar.concludit qḋ qñ partes expꝛimũt ꝯctũ nominatũ tũc ſi nõ põt valere vt ꝯct⁹ noĩatus non v3 etiã vt innominatus. Idẽ ſimpliciter tenẽt Imo. Pau.ḋ ca.ꝛ cõiter alij.ſol⁹ Raph.cu.impugnat ꝛ bñ qꝛ i ꝯrũ ſunt tex.ineuitabiles.i.l.inſulã.ſ. de pꝛeſcri.v.vbi vẽdo tibi domũ vt inſulã fabꝛices. Expꝛimit̃ aperte vẽditio,ꝛ tñ eſt ꝯct⁹ innominat⁹. Ad idẽ tex.l.ſi olei.C.loc. vbi expꝛimiẗ verbu3 loca.ꝛ tñ eſt ꝯctus innominatus.ꝛ tex.in l.ſi vno.in pꝛin.ff.loca.d. Alex.dicit qḋ nũꝗ̃ fuit bene ḋ hoc clarus. Et ſi volumus defendere Bar.op3 ḋ neceſſitate intelligere qñ clare apparet ḋ mẽte partiũ ꝙ voluerũt valere vt ꝯctũ noĩatũ ꝛ qḋ noluerũt valere vt ĩnominatũ:al's ſola expꝛeſſio ꝯctus nominati nõ impediret trahi ad ĩnominatu3 vt iuribus pallegatis. Cõfirmat Areti. ſubtilius qḋ hic partes voluerunt facere ꝯctũ nominatum ꝛ nõ innominatũ,nõ ſolu3 ꝑꝑ expꝛeſſionẽ ꝯctus nominati, ſed etiã expꝛeſſio vni⁹ nummi qḋ eſt vere ꝑtiũ cum ſit pꝛincipium numeri.l.nõ iõ min⁹. C.de her.inſti.l.maritus.ff.de pcu. Sed iſte ſaluatiões mihi in nihilo placẽt qꝛ nimiu3 reſtringerẽt illa iura vt nõ ꝓcedãt quãdo expꝛimitur ꝛ ꝯctus ꝛ pꝛetiu3, ꝛ ſic qñ duo ꝯcurrunt.
19 ¶ †Secundo inquãtũ Bar.tenet qḋ in l.ſi quis ꝯduxerit.ſ. loc.ꝯductio facta vno nummo v3 vt donatio , qꝛ ibi apparet hoc actu3 a partib⁹. Dic qḋ nõ bene ḋr:pꝛimũ qꝛ diuinatio eſt qḋ ibi appareat actu3, Sc̃do vt etiã dicit: Are. Iſta non eſt inuentio iuriſconſulti ibi qui non dicit qḋ ſit donatio ſ3 qḋ ſe h3 inſtar donationis,id eſt ad ſimilitudinẽ.ꝛ nullu3 ſimile eſt idẽ.l.qḋ nerua.depo.c.capitulũ ſancte crucis.de reſcri. Sed tex.vult dicere qḋ h3 ſimilitudinẽ donatiõis qñ q dat vnum
20 nummũ nihil dare vr̃:nã par*ꝛ nihil equiparanẗ.l.illud.§. min⁹.ſ.ḋ tribu. l.min⁹.j.ḋ ver.ſig. ¶ †Extra gl.vltimo no. illḋ qḋ tenet Bar,hic i fi.poſt Roge.pꝛo limitatiõe hui⁹.l.qḋ creditoꝛ habẽs rem pignoꝛatã:ꝛ ſic ei⁹ poſſeſſionẽ.l.j.§.per ſeruũ coꝛpoꝛaliter.ſ.co. Impetrãdo miſſionem in poſſeſſionẽ ex pꝛimo decreto ꝑꝗ̃ ſolũ detinet.l.iij.§.fi. ſ.co. nõ vr̃ receſſiſſe a.j.poſſeſſione qꝛ a.ij cã eſt neceſſaria tanꝗ̃ ꝑambulu3 ſecũdi decreti. Et iſte tex.loquiẗ quãdo ambe cauſe ſunt volũtarie,ꝛ ḋt eſſe tex.i.l.ſi ꝓpꝛietas.in pꝛin.ſ.de dam.infec. ſm foꝛmã ibi traditã p Bar.vbi concurrit cã poſſeſſionis ex iure vſuſfructus.itẽ cã detentationis ex cã pꝛimi decreti. Et cum Bar.ſimpliciter tenet do. Alex.ꝛ latius Are. Idẽ Bar.in l. ſi finita §.iulian⁹.ſ.de dã.infec.i.vij.col.in ver.pone qḋ ipſemet poſſidet. Adde tex.in.l.debitoꝛis.ꝛ ibi gl.fin. C.ḋ iud.ꝛ ibi Ly. Bal. Sali.ꝛ alij vbi creditoꝛ q poſſidet pign⁹ ꝯuẽtionale põt in eodẽ ꝯſtituere ſibi pignus pꝛetoꝛiũ p miſſionẽ in poſſeſſionẽ ex pꝛimo decreto. Ratio eſt ſm Bal.ibi qꝛ p ſcḋ3 conſequitur plus quã pꝛimũ:qꝛ pignus pꝛetoꝛiũ oꝛdinatur ad ſm decretum tanꝗ̃ eius pꝛeambulũ nõ autẽ pignus ꝯuẽtionale,vt no.in.d.§.iulianus. Ad idẽ tex.no.i.l.fund⁹ quem.
22 ſ.de annu.leg.†vbi habens pignus conſtitutum a teſtatoꝛe poteſt conſequi pignus pꝛetoꝛiũ quem tex.allegat do. Alex. in d.l.cum debitoꝛis ad finem.

Lex xj.

1 ¶ Authoꝛitas iudicis pꝛeſtat iuſtam cauſam poſſidendi.
2 Pup.officium bonefidei pꝛeſumptionem inducit.
Spoliatus a iudice non petit reſtitutionem.
4 Miſſus in poſſeſſionem authoꝛita. iudicis,an ꝛ quando efficiatur dominus.
5 Poſſeſ.a pꝛincipio violenter occupata,etiam reſcripto pꝛin. non confirmatur.
6 Dictiones rite ꝛ recti, quid denotant tam in commiſſionib⁹ quam in legibus vel ſtatutis.
7 Dictio iuſte,quid impoꝛtet.
8 Aduerbium bene,quid impoꝛtat.
9 Decretum interpoſitũ ex falſa cauſa non eſt ipſo iure nullũ, ꝗ̃uis ſit interpoſitũ contra ius litigatoꝛis.
10 Defectus iuſtitie ex parte agẽtis an opereẗ ꝙ miſſus in poſſeſ.per iudicem non poſſideat iuſte.
11 Intelectus.l.cum putarem.ſ.fam.ercis.
12 Decretum iudicis inualidum,an excuſet a pena.l.meminerit C.vnde vi.
13 Iudex an poſſit ꝯcedere parti licẽtiã ĩgrediẽdi ꝓpꝛia autho.
14 An quis poſſit conſtitui nuncius p iudicem in cauſa pꝛopꝛia.
15 Iudex põt dare licentiã creditoꝛi,vt capiat pign⁹ inſolutũ.
16 Iudex põt committere victoꝛi venditionem bonoꝛum victi.
17 Iudicis factum cenſetur eſſe factum partis.
18 Valeat argu.de facto teſtatoꝛis ad iudicem.ꝛ nu.28.
19 Iudex non põt dare licentiã parti ingrediendi poſſeſſ.per vim ſi inueniat reſiſtentem.
20 De licẽtia iudicis põt pꝛiuatus capere malefactoꝛem ꝛ ſi reſiſtentem vulnerat:non tenetur.
21 Si debitoꝛ fugiẽs,gladio vel telo ſe ḋfendat,impune occidiẗ cum licitum ſit capere debitoꝛem fugientem.
22 Iudex nõ poteſt dare licentiã parti victrici ꝙ exequatur manu militari.
23 Pȯtẽtes an poſſint exactoꝛib⁹ publicis exactionẽ cõmittere
24 An ſi ſtatutum puniat ingredientes vel turbantes poſſeſ.an decretum iudicis inualidum excuſet a pena dictoꝛum ſtatutoꝛum.ꝛ numero.30.
25 Quando pena pecuniaria imponitur pꝛo delicto,in dubio ñ requiritur dolus,ſed ſufficit lata culpa.
26 Statutum inualidum non excuſat a delicto.
27 Authoꝛitas iudicis iniuſte vel non rite pꝛocedentis,nõ excuſat a reſtitutione fructuum.
28 Valere arg.de ꝑcepto teſtatoꝛis ad pꝛeceptũ iudicis,i.ꝛ n.18.
29 Statutum ſi imponat penã vendenti rem immobile foꝛenſi, ꝛ heres ſit damnatus in teſtamẽto vendere:nõ excuſabit heres ſi vendat pꝛopter pꝛeceptum teſtatoꝛis.
30 Quando ſtatutũ requirit dolum,quelibet cauſa etiã iniuſta excuſat a dolo.
31 Quelibet cã etiã iniuſta ꝛ fatua ꝛ temeraria excuſat a dolo.
32 Cauſa iniuſta non excuſat a pena legali.

Iuſte poſſidet. Non põt breui⁹ ſummari.ꝛ ḋt do Alex. hic in fi.in vltimis verbis,quod materia hui⁹.l.eſt
1 aurea ꝛ nobiliſſima. ¶ †No.ex iſto tex.qḋ authoꝛitas iudicis pꝛobet iuſtam cauſam poſſidendi.ꝛ ſic habetur loco iuſti tituli. Nã pꝛo facto iudicis pꝛeſumitur.l.ij.in ꝟ.qḋ ñ arbitramur.C.de offi.ciuil.iudic.quem tex.ad h̃ ſepe ita allegauit Bal.in.l.vni.i fi.C.ne qs ĩſua cau.iudicet. Et illũ tex.
2 †reputat no.idẽ Bal.i.l.erroꝛe.in.j.col.C.de teſt.ad hoc ẽt ꝙ publicũ officiũ bonefi.ꝑſumptionẽ inducat.ꝛ Bal.in.l.pe. vbi limitat.ſ.de cõdi.cau.data ꝛ cau.nõ ſecu.ꝛ in.c.conquerente vbi etiã dupliciter limitat de reſt.ſpo.ex̃ in anti.ꝛ in.c.
3 pꝛeterea.in.iij.col.de dila.†Et adeo pꝛeſumiẗ pꝛo ſcõ iudicis qḋ ſpoliatus ab eo nõ petit reſtitutionẽ. Nec tũc h3 locũ regula qḋ ſpoliat⁹ ante omnia ſit reſtituẽdus iuxta.l.ſi quis ad ſe fundũ.C.ad.l.iul.de vi pub.vel pꝛi. Ita t3 gl.no.in.c.pꝛeſentiũ.in gl.fi.vij.q.i.ꝛ gl.xxiij.diſt.c.in nomine domini.in ver.i audiẽtia.do. Ab.in.d.c.dilect⁹ filius abbas de reſcript.ꝛ i.d c.cõquerẽte.in vlti.no.de reſti.ſpo. Bal.i l.obſeruare.§.pꝛoficiſci.i.xxiij.q.ſ.de offi.pꝛocõſul.ꝛ lega. Ang.i.d.l.ſi quis ad ſe fundũ. Spec.not.in tit.de peti.ꝛ poſſeſ.§.j.circa pꝛincipiũ
4 ¶ †Et ſic miſſus in poſſeſſionẽ authoꝛitate iudicis efficiẗ dominus ſi ille cõtra quẽ fit talis miſſio erat dominus alias ſi ñ erat dñs transfertur vſucapiendi conditio per regulã.l.clauibus.ſ.de contrahen.empt. ¶ Intellige qñ talis executio fieret vigoꝛe ſententie diffinitiue vel ẽt interlocutoꝛie ſecũdi ḋcreti.vt hic.ꝛ.l. Pomp.§.iuſſu.j.e.ꝛ.§.fi.inſti.de offi.iud.ꝛ l. pꝛetoꝛis.in pꝛin.cũ gl.ꝛ.l.ſi fini.§.iulian⁹.ſ.de dam. infect. ꝛ.l.iij.§.fin.ſ.de publicia. Vel quia emit re authoꝛe ꝑtoꝛe.l.ij authoꝛe.j.de reg.iur.cũ concoꝛd.allegatis in fi.pꝛime gl.ſec⁹ ſi miſſio fieret vigoꝛe pꝛimi decreti quia tunc ſolã detenta
5 tionem acquirit.l.iij.§.fi.ſ.eo.declarando vt ibi dixi. ¶ †Secundo limita in poſſeſſione a pꝛincipio violenter occupata,quoniam illa etiã reſcripto pꝛincipis confirmari non poteſt.l.ſi

q̄ loca.⁊ ibi.gl.C.ꝺ.fi.⁊ ſalti rei domi.lib.vj.l.authoritate. ⁊
ibi Bar.⁊ alij.no.C.vnde vi.Lud.ro.hic.qcquid Are.dicat
cũ ꝯco2.quas dedi in clã poſſidere.§.quiad nundinas.ſ.eod.
¶Expeditis textua..capio gl.vnicã i ver.authore ꝗ diuide
in tres partes. In.j.timore ꝯrij declarat tex. In.ij. querit ⁊
refert opiniones. In.iij.allegat quatuor concordãtes ad tex.
Scđa ibi,ſed queriť ſi iudex. Tertia ⁊ vltima eſt ibi,⁊ facit.j.
6 de reg.iur.¶†Ex.j.parte gl.habes colligere tres ꝯcluſio-
nes. Primo habes differẽtiã inter dictionẽ rite ⁊ dictionem
recte:q2 rite denotat ius,⁊ ſic ſolẽnitatẽ ordinis iudiciarij re-
cte denotat iuſtitiã,⁊ ſic merita cãe,⁊ ꝯñr ipſuʒ factũ Adde ſi
milẽ gl.i.l.ij.ſ.de inoffi.teſt.⁊ in l.nõ putauit.§.nõ q̄uis.⁊ ibi
Bar.ſ.de ꝯta.in.l.iij.in prin.⁊ ibi meliꝰ Bal.⁊.Mod.ſ.de
lib.⁊ poſth.⁊ in l.dubiũ.in verbo recte.C.de repu.⁊ in l.ſed ⁊
ſi l.§.ſcire.ſ.de peti.here.¶Et vide Bar.in l.j.lecta poſt gl.
in ver.ꝓba.ſ.ſi cer.pet.Ubi Bar.inducit ad q̄õnem:ſi rex
aut partes cõmittant ꝯſultori vt videat an talis fuerit recte
captus cõſultor conſuluit ꝙ non:quia fuit captus die feriata
dicit Bar.ꝙ male conſuluit:q2 exceſſit fines ſue cõmiſſionis:
q2 fuit ſibi cõmiſſum an eſſet recte captus.que dictio recte im
portat cauſaʒ.Et ſic debebat ſolũ videre an eſſet debitor vel
non.Non autẽ potuit videre an fuerit ſolẽniter captus:q2 nõ
fuit cõmiſſum an rite ſit captus iõ cõmiſſio deberet fieri an ri
te ⁊ recte ſit capt.An ſit verũ,ibi dixi:Quia Rap.cu.hic.tʒ ꝯ
riũ.⁊ ꝓ ſupradicta differẽtia gloſſaꝝ habes tex.meliorem de
iure in l.generaliter.§.ſi n aũt.C.de iureiur.ñ rite. Adde qꝺ
dictio rite adeo importat ſolẽnitatẽ iuris ꝙ ſi oponeretur in
l.vł ſtatuto,talis dcõ rite dẽotaret illã cẽ ꝺ for. ſubſtãtiali,ꝑʒ
Pet.de anch.in repe.regule poſſeſſor.in.iij.char.per.c. fir-
miter.§.ſacramentum.de ſum.tri.⁊.c.nihil.de ele.¶Tu vl-
tra eũ allega de hoc gl.ſing.in.l.iij.C.de bo.vac.lib.in ver.ri-
7 te que exponit,id eſt ſecundũ formã.¶† Secũdo põdera hic
eſſe gl.iũcto.tex.ꝙ dictio iuſte nõ importat tantum de per ſe,
quãtũ dictio rite ⁊ recte:ꝯriũ tʒ gl.no.in.§. exeredatos i ver.
iuſte i aut.ꝺ her.⁊ fal.pꝗ gl.no ibi An.ꝙ illꝺ ꝗſit iuſte,ſit rite
ſm ordinẽ iuris,⁊ qꝺ ſit recte ſecundum iuſtitiam a veritatẽ
facti.¶Et per hoc infert ad queſtionẽ,quod ſi papa vel prin
ceps delegat cauſam alicui.⁊ iubet ꝙ iuſte faciat intelligitur
ſeruato ordine iuris ⁊ veritate cõperta.Et ſic dictio iuſte im-
8 ꝑtat vtrũqʒ ⁊ rite ⁊ recte ſimul.Cõfirmo vltra Ang.ibi:q†ad-
uerbiũ bene de per ſe tãtũ importat quantũ rite ⁊ recte ſimul
ſm Bal in.l.eos.in prin.in.ij.col.C.de appel. Sed ſic eſt qꝺ
iuſte ⁊ bene equiparantur.tex.eſt in.c.ius dictũ.de.ver.ſign.
extra in anti.Sed in ꝯrium vt dixi eſt gl.hic,que vult,ꝙ ver-
bũ iuſte importet rite ſed nõ recte.Ultra iſtam gl.põdero ti-
bi tex.in.c.ea que de re iudi.in verbo iuſte.⁊ rationabiliter,
vbi dictio iuſte (ſecundũ ꝙ ibi declarat do.Abb).prefertur
ad ius partis,⁊ ſic ad merita cauſe.Rationabiliter,ad ſolen-
nitatẽ iuris i ꝓcedẽdo.Et ſic põdera ꝙ do.abb.intelligit ver-
bũ iuſte modo in totum cotrario ad gl.noſtrã.Niſi dixeris ꝙ
iſta vocabula promiſcue capientur.Sicut etiam videmus in
dictione recte que importat ius.l.ab hoſtibꝰ.§.fi.ſ. ſol.mat,
⁊.l.hec verba in ſtipulatione, preſertim in rõne decidẽdi.j.
de verb.ſign.l.de pupillo.§.ſi plurium res.ſ.de ope.no.nũc
⁊.l.titius,in prin.⁊ ibi Aret.no.ſ.de libe.⁊ poſthumi. ⁊ ita
etiã dicit gl.in.d.l.non putauit.§.non queuis.ſ.de ꝯtra tab.
9 ¶†Tertio adde ex hac gl.qꝺ actus iudicis,⁊ ſic decretum
interpoſitum ex falſa cauſa ⁊ ſic non recte, non eſt ipſo iure
nullum quãuis ſit interpoſitum cõtra ius ligatoris,quod in
telligit Bar.verum quando deficit iuſtitia ex parte conuẽti
vel rei in quam ſit miſſio.Tunc decretũ eſt validum,cũ adſit
iuſtitia ex parte agẽtis,⁊ tunc poſſidet ⁊ ꝑſcribit lʒ res in ꝗ
ſit miſſio,vere nõ ſit illius debitoris contra que eſt fcã miſ-
ſio,ſed alterius,ſecus quando deficit iuſtitia ex parte petẽtis
tunc decretũ non recte factum eſt nullum.l.cũ vero.§. ſubuẽ
tum.ſ.de fideicommiſ.liber cum alijs tribus hic allegatis ꝑ
a Bar.idem tʒ Bar.in l.ſi is ad quem.ſ.de acqui. here Pro
iſta differentia Bar.facit ſimile ſm Pau.ꝺ ca.ꝙ dolꝰ ex par
te actoris annulat ipſo iure tranſlationẽ.Secus ſi ſit ex pte
rei.l.ſub pretextu.j.C.de tranſac.⁊.l.i ſumma.i pri.ſ.ꝺ cõd.
inde.Idem ex perſona actoris ius metiť.l.j.§.j.ſ.ſi pars he
redi.peta.Sed inquantum Bar.tenet ꝙ quando ẽ iniuſtitia
ex parte cõuenti vel rei,quod tunc agens miſſus pro quo ẽ iu
ſtitia:poſſidet ⁊ preſcribat reprobat Rap.cu.quia ſi iſte miſ-
ſus iuſte poſſidet ⁊ ꝑſcribat:vt dicit Bar.ergo ille tertius ꝯ
iuſtitiam poſſeſſione priuatur,contra intentionẽ iudicis,qui
non intendit alteri preiudicare.vt.l.fi.C.ſi ꝑ vim vł alio mõ.
Item nec ſi vellet poſſet illum tertium non citatum priuare
ſua poſſeſſione vt no.Inno.in c.quoniam frequenter.§.qꝺ ſi
ſuper vt lite nõ cõteſta.Nec obſt.ſecundũ eũ.l.a diuo pio.§.

a ¶Decretũ. Adde Bar. in cõſi.cxx-ij. qdã magiſter. Maria. ſozi.ꝯſ.xviij. co.vij.⁊ Bar. ſozi.ꝯſ.clviij. co.v.ꝺ.ꝑmꝰ caſus.

ſi ſuper rebꝰ.j.de re iudi.quia ibi acceptatio tenute nõ preiu
dicat:ſed ſummaria cognitio iudicis.Tu aduerte qꝺ Bart.ñ
firmat.Sed ſtatim querit an ille tertiꝰ abſens tũc priuet poſ
ſeſſione ſua dt ſe dicturũ in l.peregre.§. quibus explicitis.⁊
ibi late do.Alexan.j.eo.Bar.⁊ alij in.l.ij.C.vbi in rẽ actio ⁊
ſm Mod.Senen.Bar.hic dʒ ſane intelligi quando ille ter
tius citatꝰ fuiſſet cõtumax,vel quod cõparauit ⁊ ſe oppoſuit
ad impediendũ executionem ⁊ tamen iudex miſit agentem i
poſſeſſionẽ ex primo decreto.alias illa miſſio non preiudica-
10 ret illi tertio.¶Item inquantum tʒ Bart.†quod defectus iu
ſtie ex parte agentis,facit qꝺ talis miſſus per iudicem non
poſſideat iuſte ex quo decretum non eſt recte interpoſitũ.Ad
de ꝙ in ꝯrium videtur eſſe tex.no.in l.cum putarem.ſ.fami.
erciſ.⁊ in l.poſthumus.§.ſi quis ex his.ſ de inoffic. teſtame.
Preter iuſta iura Bal.hic in additionibus.Imo.Raph.cu
ma.⁊ communiter Mod.dicunt qꝺ Bar.loquitur i decreto
qꝺ tunc vitiať ipſo iure.l.j.§.hec verba.j.ne vis fiat ei.ſecꝰ ẽ
in ſnĩa.d.l.cum putarem.Et ita etiam tenet Guil.de cuneo i
l.penul.ſ.de iuſtitia ⁊ iure quẽ etiam refert Bar.hic Rõ di
uerſitatis eſt ſecundum eos:quia decretum interponitur offi
cio iudicis vt nota.in l.ſi finita.§.Julianus.ſ.de dam.infe.
ſnĩa diffinitiua iure actionis maiori ſollennitate.l.j.⁊ ij.C.de
ſen.ex bre.reci.ideo efficacior eſt ſententia quã decretũ.Itẽ
decretũ ſapit naturã interlocutorie que poteſt reuocari.l.qꝺ
iuſſit.j.de re iudic.ſecꝰ in ſnĩa que non põt reuocari.l.iudex
poſteaꝗ.j.de re iud.Nimirũ ſi plus tribuit ſnĩa,que ñ ẽ reuo
cabilis,quã decretũ ſm do.Ab.i.c.j.de re iudi.⁊ plenius do.
Alex.hic.Itẽ ſentẽtia profertur inter cõtẽdentes,ideo proce
dit maior diſcuſſio.l.platã.C.de ſen.⁊.l.iudices.C.de iudic.
ſed decretũ interponiť inter volẽtes vel ꝯ cõtumacẽ.Iõ non
requirit ita plena cognitio.l.cũ ꝓponas.cũ gl.verſi.cõſtat.C.
de bo.auť.iudi poſſidẽ.⁊ d.c.qm̃ freqẽter.§.fi.in ꝟ.ſumma-
11 tim.ſm An.in.l.j.§.h verba.ſ.ne vis fiat ei.¶†Sed aduer
te quãrũ ad ꝯriũ dicte l.cũ putarẽ reperio qꝺ Ang.de are.in
§.que dã.in.iij.col.inſtit.de act.ponit ſingularẽ itellectũ ad
illũ tex.quẽ nõ recordor alibi legiſſe,ſm quẽ ille tex.faceret ꝓ
Bar.ſ.ꝙ ille tex.loquať qñ ille q erat ꝟe heres inſolidũ,agit
actione familie erciſcũde ꝯ illũ qui erat heres.⁊ ſic ius erat in
agẽte lʒ nõ in cõuẽto.ſi aũt eꝯ egiſſet ille q nullo mõ eſt hres
⁊ nullũ ius ⁊ nullã actionẽ i hrditate hʒ:nihil vʒ,etiã ſi verus
hrs nihil opponeret per tex.in.l.ñ.in pri.ſ.de do.prele Ubi
teſtator nõ põt grauare hrdẽ ꝙ cõueniať actione que non eſt
in rerũ na.Secꝰ ſi ſemel actio agẽti cõpetijſſet:lʒ nũc nõ ꝯpe
tat.l.iulianꝰ.§.quãtũ.ſ.ad exhib.ꝑʒ Bar.in l.ij.in prin.ſ.de
do.prelega.Adde ꝙ ꝓ intellectu Ang.de are bene facit tex.
i.d.l.cũ putarẽ.in prin.in duobꝰ locis:ſcʒ in figuratione caſꝰ
item in deciſione:primo dũ dicit cum putarem te coheredẽ
meũ eſſe,idqʒ verũ nõ eſſet egi tecũ familie erciſcunde.Et ſic
tex.clare loquitur qñ verus heres egit ꝯ putatiuũ. Secũdo
facit ille tex.i deciſiõe,ibi rñdi q heres ex aſſe erat,accepit cũ
coherede putatiuo iudiciũ familie erciſc.licet iſte intellectꝰ
ſit peregrinus,⁊ videatur prima frõte applaudere verbis illiꝰ
tex.tñ eum non teneo,quia in ꝯrium facit ille tex.in verſi.ſed
ꝗuis vbi ſiue reꝰ hrs agat cõtra putatiuã ſiue ecõtra neutro
caſu iudiciũ familie erciſc cõpetit.Et ſic ẽt qñ verus heres
agit nõ tñ ẽ ius in agẽte,vt ibi niſi dicas ꝙ ſit ius in agẽte qꝺ
ad preiudicandũ ſibi.Scđo in ꝯrium facit illꝺ qꝺ tenet Bar.
in l.ſi titius ⁊ ſeius.in j.col.ad fi.j.de ver.obl.Ubi tenet qꝺ
in.d.l.cũ putarẽ procedit indiſtincte iudiciũ ſine actione,ex
ꝑte opponẽte.⁊ cõſequẽter etiã ſi ille qui non eſt heres agat.
Tertio in ꝯriũ vř facere tex.in c.ab.ſane.§.ceterũ.in ver.qm
de re iudi.in.vj.vbi dicit tex.ꝗuis indebitũ petitũ ſit,tñ nõ o
perať qn ſnĩa poſtea lata valeat.Ultra Bar.quaſdã alias li-
mitationes ꝙ decretũ iudicis nõ recte.⁊ ſic ex falſa cauſa in-
terpoſitũ valeat.vid per do.Alex.h quarũ aliquas reprobat
12 Mod.ſenẽ.hic.¶†Succeſſiue querit Bar.põe qꝺ primũ de
a cretũ a iudicis eſt nõ rite iterpoſitũ,tñ ego intro i poſſeſſionẽ
eius vigore:an incidã i penã.l.meminerint.C.vñ vi.vt tãqꝫ in
uaſor debeã priuari iure meo.Et tʒ ꝙ ſic ſecutus gl.in.l.ſi qs
in tãtã in gl.magna ante fi.C.vnde vi.⁊ ſic vult qꝺ decretum
iudicis iualidũ nõ excuſat a pena dicte.l.meminerit.Nota qꝺ
eſt magna ampliatio ad illũ tex.Adde quod idẽ refert.⁊ ſeqť
Pet.de anch.in conſi.cxxxiij.incip.ſatis iaduertẽter circa h
Ang.de are.in.§.quadrupli.in pen.char.iſtit.de actio Sʒ tu
aduerte prout ẽt dt Raph.cu.hic ꝙ illa.l.meminerint loqui
tur qñ omiſſa citatione partis qs ingrediť poſſeſſionẽ ꝓpria
authoritate:quo caſu priuať iure ꝙ hʒ,vt ibi ẽ tex.⁊ in.§.j.in
ſti.vi bon.rap.⁊ in c.eũ qui ⁊ c.lʒ epiſcopus.de preben.in.vj.
Et i.c.placuit.xvj.q.vj.ſed quãdo pars eſt citata,licet aliqua
ſolẽnitas eẽt omiſſa de his que enumerãtur per gl.in.l.pro
latam.C.

latam.C.de ſen.non videret̃ extendẽda:cum ſit penalis.⁊ pene
non ſint extendende.l.cũ q̄dã.vbi dixi.s̃.de lib.⁊ poſt. Itez illa
l.meminerint,cum ꝯcordan.loq̄tur qñ omittit̃ citatio,q̄ eſt de
iure natu.cle.paſto.de re iud.vnde qñ erratur in iure naturali
ẽt ruſticus non excuſat̃.l.venia.vbi Bal.⁊ alij.C.de in ius voc.
Ergo ſec⁹ eſſe dꝫ qñ alie ſolennitates iuris omitterent̃. Et cre
do ꝙ iſta ſit veritas.Et ita habes expeditam p̃mã partem gl.
13 ❡†An ij.par.gl. An iudex poſſit ꝯcedere parti licentiaꝫ ingre
diendi ꝓpria authoritate,ꝯcludit Bar.ꝙ talis licentia valeat
cum limitatione,niſi inueniat reſiſtentẽ. Et cum eo tñt Ang.
Imo.Raph.Cu.Pau.de Ca.⁊ Aret.Et etiam d.Alex.q dt ꝙ
ꝯcl'o Bar.eſt cõis.Idem tꝫ Bar.in repe.l.creditores. in iiij.q.
C.de pign.⁊ in l.ſi finita.§.Iulianus.in vj.col.s̃.de dam.infec.⁊
in l.j.ꝑ illum tex.C.vt nemi.lic.ſine iud.autho.Sali.in l.doctis.
C.ſol.mat.⁊ in auth.eiꝫ qui.in ix.q.prin.C.de bo.auth.iudi.poſ.
do.Abb.vbi limitat in ca.de cetero.de re iudi.Sed aduerte.qꝛ
iura allegata per Bart. poſt antiquos,parum vñr ꝓbare,ſcꝫ
l.pignoris.C.de pign.act.⁊ l.dotis.C.ſolu.mat. Qꝛ non ꝓbant
niſi a ꝯ̃rio ſenſu,⁊ neceſſario non probant ꝙ ſine executore ps
poſſit facere.Ideo adde tex.in l.permiſceri.§.ſpecies.ſm intel
lectum Iac.de Are.⁊ Bar.ĩ.eo.vbi habetur ꝙ iudex p̃t dare
licentiam ingrediendi poſſeſſionem ꝓpria authoritate ⁊ phi-
14 bere ei vim fieri.❡†Item inquantum Bar. adducit ꝙ qs p̃t
ꝯ̃ſtitui nuntius per iudicem in cauſa propria, per tex. in l.eum
qui.§.ſi epiſtola.vbi etiam Bar.idem no.ĩ.de furt.qꝛ etiam ille
tex.hoc non ꝓbat.Et de iudice ibi verbum nullum. Adde tex.
meliorem in l.j.s̃.de ſer.fug.per quem tex.not.ibi Bar.ꝙ quis
poteſt eſſe nuncius ⁊ executor in cã ꝓpria ⁊ ad propriam vtili
tatem.Idem tꝫ Bart.in d.l.j.per illum text.C.vt nemi.lic.ſine
iud.autho.⁊ in extrauagan.ad reprimen.in verſic. per literas.
Et ꝙ actus citandi poſſit per iudicem committi ipſi parti tꝫ
Ange.in l.vt perfectius.in vltima col.C.de anna.excep.d.An-
15 to.de Bu.in c.j.in iij.col.de iudi.†Secundo ꝓ iſta deciſione be
ne facit ꝙ iudex poteſt dare licentiam creditori,vt ſibimet ca
piat pignus inſolutum.ſm Bald.in l.ij.C.ſi in cauſam iudica.
16 Item†iudex poteſt committere victori venditionem bonoruꝫ
victi.Ita no.tꝫ Ange. in l.miles.§.qui indicati.ff.de re iudica.
quod videtur mirabile,cum in tali venditione requiratur cau
ſe cognitio. Tertio adde ꝙ vult Bal.in aut.⁊ omnino.in viij.
eod.C.ne vxor pro marit.quod executio ⁊ captura perſone p̃t
committi parti ſine vi.per d.l.miles.§.qui iudicati.cum ibi no.
Tamen idem Bald.in c.paſtoralis.§.qꝛ vero.in iiij.col.de off.
delegat.tꝫ ꝙ lꝫ iudex poſſit dare licentiam victori vt vadat in
poſſeſſionem ꝓpria authoritate,vt hic: tamen non poteſt da-
re licentiam ꝙ capiat debitorem, per d.l.miles.§.qui iudicati.
Quarto adde gloſ.in l.meminerint.C.vnde vi.que dicit,quod
ſicut ex conuentione partium poteſt quis intrare poſſeſſionez
propria authoritate.l.creditores.C.de pign.Item etiam hoc
poteſt ꝯcedi a iudice:⁊ ibi dt Alb.de Roſ.omnes doc.Padua
17 nos ſecutos fuiſſe iſtam ſententiam.Tu confirma†qꝛ ſic factũ
iudicis cenſetur eſſe factum partis.l.ſi ob cãm.C.de euic. Er-
go ſicut pars p̃t dare talem licentiam:ita ⁊ iudex.Tñ Barto.
in d.l.meminerint.tenens ꝯ̃rium ad hoc reſpondet ⁊ bene: qd
factum iudicis cenſetur eſſe factum partis.iſtud eſt verum qñ
18 iudex iuſte procedit,vt ibi per eum.†Quinto facit arguendo
de facto teſtatoris ⁊ iudicis.l.non eſt mirum.s̃.de pign. actio.
Nam teſtator in teſtamento poteſt dare licentiam legatario,
vel fideicommiſſario apprehendendi poſſeſſionem ꝓpria au-
thoritate,vt eſt gl.in l.Titia cum teſtamento.§.Lucius.⁊ ibi
Bar.s̃.de leg.ij.Bar.in l.legitimos.in j.col.s̃.de legi.tut. An-
ge.ſingulariter in l.ſi rex.per illum tex.s̃.de rei vendi.Bald.in
c.j.vbi ponit vnum ſuum dictum nouum in pen.col. de confir.
vti.vel inuti.ergo etiam iudex dꝫ hoc poſſe. Et ita oẽs tenent.
19 ❡Circa limitationem†Bar.ꝙ Iudex non poteſt dare licen
tiam parti ꝙ ingrediatur poſſeſſionez per vim ſi inueniat reſi
ſtentem,⁊ ita intelligit.l.non eſt ſingulis.ĩ.de reg.iur.Adde ꝙ
ꝯ̃rium tꝫ Bald.in q.per eum diſputata que incipit accuſatus
de vi turbatiua.in xviij.col.in verſicu.nunc incipit vbi aliud dt
ſtatutum,eo quia d.l.non eſt ſingulis. loquitur in priuato qui
vult exequi vt perſona priuata. Sed in caſu noſtro vult exe-
qui vt perſona publica pp commiſſionem iudicis. ⁊ hoc po-
teſt.Et dicit ꝙ Bart.in hoc peſſime ⁊ inſipide loquitur.Ad-
20 de vltra eum†illud quod no.tꝫ Salic.in l.neminem.C.de exhi.
reis.Ubi no.tꝫ:quod de licentia iudicis poteſt priuatus cape
re malefactorem,⁊ ſi reſiſtentez vulnerat non tenetur. per tex.
not.in l.ſi ſeruus.C.de his qui ad eccle.confu.Facit quod not.
21 Bal.†⁊ Salic.in l.ſi vt allegas.per illum text.C.ad l.Cor.de ſi-
ca.quod cum liceat capere debitorem fugientem: ſi debitor fu
giens,gladio vel telo ſe defendat,impune occiditur:quod val
de no.Tamen limitatio Bar.communiter tenetur. ⁊ ita etiaꝫ
tꝫ Inno.in c.cum olim.in verbo per p̃retorium.de priuileg. Et
dt Ludo.Ro.hic,ꝙ iſta limitatio ſeruaretur in practica pro-
pter authoritatem Bar.⁊ Inno.⁊ qꝛ eſt valde equa,ne deue-
niatur ad arma.l.equiſſimum.in princip.s̃.de vſufruct.Et pro
iſta limitatione bene facit tex.in d.l.non eſt ſingulis. preſertim
in ratione decidendi ibi,ne ſit occaſio tumultus committendi.
22 Facit†quod no.tꝫ Ang.in l.qui reſtituere. in j.col.s̃.de rei ven
dic.vbi tꝫ ꝙ iudex non poteſt dare licentiam parti victricei qd
exequatur manu militari.Sed ſolum poteſt committere illam
executionem que non hꝫ ſecum annexam controuerſiam vio-
lentie,vt hic per Bart. ❡Tenendo principalem deciſionem
23 Bar.quam omnes indifferenter tenent. Aduerte†qꝛ per eam
redditur dubium illud quod no. Bar.in l.miſſi opinatores. ꝑ
illum tex.C.de exacto.trib.lib.xj.vbi no. ꝙ poteſtates non poſ
ſunt exactoribus publicis ipſam exactionez committere. Qd
reputat no.⁊ dt ꝙ iam vidit aliquos exactores accuſari de ro
baria,nec poſſe excuſari pretextu officij,per illam.l. Niſi dicas
ꝙ ibi ſit ſpeciale pp frequentia delicta ⁊ exceſſus quos illi cõ-
mittebant,vel ſm Are.poteſt intelligi quando ibi exacto erat
violenta ꝯ̃ reſiſtentem,vt vult Bar.in limitatione.s̃.prime re-
24 lata:tamen iſta.ij.ſol.diuinat. ❡†Extra gl.querit vltimo Bar
to,circa ſtatuta punientia ingredientes vel turbantes poſſeſ-
ſiones alienas, an ſi quis intret ex decreto iudicis inualido
excuſetur a pena.⁊ ſic an decretum inualidum excuſet a pena
ſtatuti ſimplr̃ loquentis,⁊ tꝫ ꝙ non cum Bart.tenent Raph.
Cu.Pau.de Ca.⁊ alij Mod.hic. Idem tꝫ Bar.in ꝯſi.xcj.inci.
queſtione vertente in curia capitanei ciuitatis Narnie, in vlti
mo dubio.⁊ in ꝯſi.iiij.incip. Miſſus in poſſeſſionem. ⁊ in d.l.j.
§.non autem.vbi limitat ⁊ plenius ponit in d.l.j.§.non autem.
s̃.ſi quis teſt.lib.eſſe iuſ.fue.⁊ in l.ſequit̃.§.ſi fundũ.ĩ.tit.j. Et cũ
Bar.eſt cõis opi.quicquid diſtinguat Bal.in q.accuſatus.de
vi turba.in xj.col.quem reprobat do.Alex.hic ⁊ bene. ❡Ad-
de quod opi.Bar.etiam tꝫ Ludo.Ro.in ꝯſi.cccxx.inci.Circa
primum propoſite cõſultationis articulum dicendum eſt in
vlti.col.vbi ad hoc addit tex.ſm eum ſingularem in l.qui teſta
mento tutor datus fuerit.s̃.de excuſa.tuto. ⁊ dt mirum eſſe ꝙ
Bar.eum ad hoc non allegauit,ſed tu caue an ille text. poſſit
25 retorqueri in ꝯ̃rium.❡†Scdo adde rl̃am Bal.in l.j.in vltima
col.s̃.de legi.⁊ in l.quicunqꝫ.C.de ſer.fugi.ꝙ quando pena pe-
cuniaria imponitur pro delicto,in dubio non requiritur dol⁹,
ſed ſufficit lata culpa.l.qui edes.ĩ.de incend.rui.nau.cum alijs
per eum allega.facit quod tꝫ Bal.in l.data opera.in iiij.col.C.
de his qui accu.non poſſ.vbi tꝫ ꝙ ſi ſtatutum punit homicidã
pena pecuniaria:tunc põt puniri etiam ex lata culpa.❡Ter-
26 tio adde ꝙ ſtatutum inualidum non excuſat a delicto text.eſt
in auth.omnes peregrini. ⁊ ibi Bal. multum no.ad hoc.C.cõ-
27 mu.de ſucceſ. ❡†Quarto adde ꝙ authoritas iudicis iniuſte
vel non rite procedentis,non excuſat a reſtitutione fructuum
ꝑceptoꝝ,tex.eſt in c.cum cã.in fi.⁊ ibi do.Ab.in vlti.not.multũ
not.de off.deleg.Item miſſus in poſſeſſionem authoritate iu-
dicis inordinate,⁊ ſic non rite procedentis, non facit fructus
ſuos quos percepit.ita tꝫ Inno.in c.ꝯſultationibus. poſt p̃n.
de iure pat.quem refert ⁊ ſimpliciter ſequitur Bal.in l.ij.in pe.
28 col.C.de ſerui.⁊ aqua. ❡Quinto ꝓ iſta deciſ.Bart.hic addo
bene facere arguendo de precepto teſtatoris ad preceptuꝫ iu
dicis, ꝙ argũ eſt validum.l.non eſt mirum.s̃.de pig.act.⁊ dixi
etiam.s̃.Sed preceptum teſtatoris non excuſat heredez a pe
29 na ſtatuti:ergo nec preceptum iudicis inualiduꝫ. Unde†ſi ſta
tutum imponit penam vendenti rem immobilem forenſi,⁊ he
res in teſtamento ſit damnatus vendere rem immobilem fo-
renſi:certe teſtamentum non excuſat ipſum a pena ſtatuti tex.
eſt no.in l.ſenatus.in prin.in ℣.penis erit locus.s̃.de lega.j. Et
ita no.determinat Bal.in l.cetera.§.ſed ſi parauerit.qui eſt.§.
fi.s̃.de leg.j.⁊ ibidem Ang.Imo.⁊ cõiter Mod.ſequuntur cũ
ꝯcord.ibi traditis per do.Alex.Et per eundem do.Alex.in l.ſi
dignum.circa fi.s̃.ad l.Fal.lꝫ vtrobiqꝫ referat Bal. alibi tene-
re ꝯ̃rium.in l.ſi heres.in princ.per illum tex.s̃.de act.emp.Ubi
tꝫ ꝙ ſi ſtatutum diſponat ꝙ nulla actio poſſit cedi forenſi, ⁊
heres fuit damnatus ex teſtamento cedere,⁊ ita ceſſit in foren
ſem non incidit in penam ſtatuti.quod dt eſſe menti tenendũ,
ſed primum communiter tenetur,vt ꝑ do.Alex. in locis prela.
30 ❡†Iſtam deciſ.Bar.cõiter approbatam limita in duob⁹ mo
dis. Primo quando lex vel ſtatutum punit actum illatum in
re,puta turbantes vel ingredientes poſſeſſiones alienas. Ita
ꝓprie loquit̃.Bal.hic.Secus qñ lex vel ſtatutũ punit actũ qui
infertur principaliter in perſonam,puta ſtatutum diſponit ꝙ
ſi qs aliquem ꝑcuſſerit puniatur tali pena. Tunc qꝛ ſtatutum
videatur requirere dolum,quelibet cauſa etiam iniuſta excu-
ſat a dolo,⁊ ſic a pena ſtatuti ſm Bar.no.in l.j.§.non aũt.ante
fi.s̃.ſi quis teſt.lib.eſſe iuſ.fue.Ang.in l.plagij.in vlti.col. in lec.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

noua.C.ad l.Fal.de plag.¶ Scdo limita deciſionē Barto.vt pcedat vbi pena eēt pecuniaria, ſecus ſi eſſet atrox puta corporalis tunc bene excuſaret.Ita eſt de mente Bart.ꝛ alioꝝ ħ dum ita rn̄det ad ſ.j.in fi.ꝭ.de abige.Et egregie declarat Bal. in q. p eum diſputata q̄ incipit accuſatus de vi turbatiua. in
31 xiiij.col.in ꝟ.tertio q̄ritur.¶ †Ultimo ex iſta deciſ.Bart.colli
a ge duas no.rl̄as.Prima eſt,ꝙ lʒ q̄libetª cā ēt iniuſta excuſata dolo.l.j.in fi.ꝛ ibi gl.ſ.d abig.gl.in l. plagij cr̄is accuſatio.C.ad l.Faui.de plag.imo q̄libet cā ēt fatua excuſat a dolo,ſʒ Ang. in l.j.ad fi.princ.ſ.de eo p quē fac.erit.imo ēt cā temeraria, ſm Ang.in d.l.plagij.Tn̄ non excuſat a lata culpa.ita no.volunt Bart.ꝛ ſcriben.hic ſi bene aduertas. Lʒ alſ dicamus ꝙ lata culpa equipareť dolo.l.quod nerua.ſ.depo.Et rō diuerſitatis inter dolum ꝛ latam culpam forte pt eſſe,qꝛ dolus eſt crimen, vt no.Bar.in l.j.in fi.ſ.de fideiuſſ.tu.Et eſt tex.melioꝛ de iure. in l.j.ꝭ.nunc tractemus.in ver.plane.ſ.de tute.ꝛ ra.diſtr.ꝛ tex. no.in l.ſi ex cā.ꝭ.nunc videndum.ſ.de mino. Ergo facilius indu citur excuſatio a dolo. ꝛ ſi a delicto q̄ a lata culpa.l.interpta
b tione.ꝛ l.ſi pſes.ꝭ.de pen. ¶ †Scda rl̄a eſt,ꝙ cā iniuſta nō excuſata pena legali vel ſtatuaria.Et ita ēt tʒ Io. And.in c.j.in vj.col.in ꝟ.pbabilis.poſt Archid.ibi.d elec.in vj.in nouel. quē refert ꝛ ſequitur Bal.in auth.gn̄alr.in iiij.col.C.de epiſ.ꝛ cler. Et in addi.Spec.in tit.de arbi.circa vij.col.in ver. ex forma ſtatuti.vbi ad hoc alleg.gl.in l.ab executoꝛe.C.quoꝝ.ap.non reci. Idem etiam tʒ Bald.in c.ſi inter pares.de lege coꝛrad. in vſi. feu.Ludo.Ro.in repeti.Rub.de arbi.in pen.col.Et ita remanet vtilr expedita iſta lex.

a ¶ Quelibet cā. Adde do. Socin.in 2ſi. cvij.col.vj.ꝟ. inſup. ꝛ in 2ſ. cxviij. col.iiij. ꝟſi.circa tertiam. ꝛ ibi qn̄ excuſat a calumnia.

Lex xij.

1 Uſufructuarius poſſidet naturaliter nomine pprio ꝛ non nomine domini.
2 In dubio cenſetur quis facere actum nomine ſuo ꝛ non nomine alieno.
3 Expulſo colono vel inquilino perdit dominus poſſeſ.tam naturalem q̄ ciuilem,expulſo vſufructuario vel vſuario a naturali non perdit dominus ciuilem.
4 Uſufructua.vere poſſidet naturalr,ex quo infertur quod verbum videtur importat aliquando veritatem.
5 Uerbum poſſidet aliquando ponitur pro detinet.
6 Uſufruc.vel vſuarius an poſſideāt vere naturaliter reʒ in qua habent vſumfructum.
7 Uerbum tenetur magis refertur ad detentationem q̄ ad verā poſſeſſionem.
8 De natura copule eſt cadere inter paritatem qualitatum non diffoꝛmem.
9 Uſufructuario competit interdictum vnde vi.
10 Ciuilis poſſeſ.eſt illa que cauſat pꝛeſcriptionem.
11 Uſufructuarius eſt pꝛocuratoꝛ in rem ſuam.
12 Per retentionem vſuſfructus factam a domino qui alienat bene tranſfertur ciuilis poſſeſſ.ꝛ domin.non autem naturalis.
13 Per retentionem pignoꝛis ſi venditoꝛ rem venditam accepit in pignus videtur tradere ꝛ tranſferre poſſeſ.ꝛ dn̄ium.
14 Uſufructuarius non poſſidet domino,ſed p ſe.
15 Emphyteuta feudatarius ꝛ 2ductoꝛ ad longum tempus poſſident naturaliter ſuo pꝛopꝛio nomine.
16 Uſufructuarius non habetur pꝛo poſſeſſoꝛe quo ad euitandū onus ſatiſdationis.
17 Uſufructuarius non hʒ aliquam ciuilem poſſeſ.
18 An ſit dare quaſi poſſeſ.vſuſfructus.
19 Quare in dominio non datur quaſi poſſeſ. ſicut in vſufructu.
20 Uſufructua.an habeat quaſi poſſeſ.vſuſfruc.naturalem ꝛ ciuilem reſpectu tertij.
21 Sicut ex patientia cauſatur quaſi poſſ.ſeruitutis,an ita ex patientia reſultet ipſum ius ſeruitutis.
22 Habens vſumfructum a tertio quod pꝛeſcribit.

b ¶ Uerbū vr̄. Adde.l.ſi pr̄. ff.de his qui deie. vel effu.

NAturaliter. Iſtud pncipiū non pt breuius ſummari,ſm Raph. Cu.ꝛ do.Alex.hic. Tu vero aduerte ꝙ iſte text.dt in quatuoꝛ dictionibus illud ꝙ in vna dicere poterat,ſcʒ is qui vſumfructum hʒ.Sufficiebat dicere vſufructuarium:ideo vr̄ qd breuius poſſit ſummari tex. Uſufructuarius naturalr poſſidet.h.d. Sed aduerte ꝙ ideo text.dt is q vſumfruc.hʒ,ꝛ non ſimplr vſufructuarius.quaſi ſi eſſet vſufructuarius ꝛ non haberet vſumfructum non pcederet iſte tex.Uel qꝛ vſuſfructus nondum eſſet ſibi actualr ab herede 2ſtitutus.l.iij. ꝭ.dare.ſ.de vſufru. Uel qꝛ eum deſeruiſſet,vel qꝛ ab eo fuiſſet deiectus. iuxta.l.iij.ꝭ.vnde vi.cum ꝭ.ſeq.ꝭ.de vi ꝛ vi ar.non diceretur poſſidere. Ideo text.cum myſterio dixit,is qui vſumfructum hʒ.Facit l.ſtiplo iſta.ꝭ.habere.ꝭ.de verb.obl.ꝛ l.habere.ꝭ.de verb.ſig.¶ Scdo aduerte ꝙ iſte tex.in duobus vr̄ eſſe incertus ꝛ ſic ambiguus.Primo dum dt naturaliter poſſidet, ꝛ non dt quid,an fundum an vſumfruc.Dic fundūʒ in quo hʒ vſumfructum pp duo. Primo qꝛ vſuſfructus eſt ius.l.j.ſ.de vſufru.ꝛ inſtit.eo.in pꝛin.Et iura non poſſidentur, ſed quaſi.l. iij.in pꝛin.ſ.eo.l.ſequitur.ꝭ.ſi viam.ꝭ.tit.j. ꝛ l.ſeruus.ꝭ.incoꝛpo rales.ꝛ ibi glo.ſ.de acq.rer.do.Secundo qꝛ ipſum ius vſuſfructus poſſidet vſufructuarius ꝛ naturaliter ꝛ ciuiliter, vt not. gl.in l.ait pꝛetoꝛ.ꝭ.item ei.ſ.ex quib.cau.maio.cum concoꝛdātijs,quas allegat Bart.hic.ꝛ.ꝭ.dicetur.Ergo per iſta apparet ꝙ tex.non loquitur de vſufructu,ſed de ipſo fundo in quo hʒ vſumfructum queʒ naturaliter poſſidet.Secundo dato quod tex.velit quod vſufructuarius poſſideat naturaliter ipſuʒ fundum,non aperit an eum poſſideat ſuo pꝛopꝛio nomine an vero nomine domini.Sicut faciunt colonus,inquilinus,ꝛ pꝛocuratoꝛ.l.j.ꝭ.per pꝛocuratoꝛem.ꝛ l.gn̄alr.ſ.eod. Attento ꝙ vſufructuarius dr pꝛocuratoꝛ domini.l.j.in fi.ſ.vſufruc. quemad. ca.ꝛ l.j.ꝭ.fi.ſ.de ope.no.nunc.Sed 2rium tene.cum text.ſimpli
1 citer dicat † ꝙ vſufructuarius poſſidet naturaliter,intelligitur ſuo pꝛopꝛio nomine:ꝛ non nomine domini:qꝛ verbuʒ poſſidet dʒ intelligi in potētioꝛi ſignificatu.l.j.ꝭ.qui in perpetuū. ſ.ſi ager vectig.vel emphyt.pet.ꝛ l.queritur.ſ.de ſta.homin.ꝛ c.ſi pater.de teſtam.in ſexto. Item facit regula.l.ꝛ magis.ꝭ.de
2 ſolutio. vbi traditur regula, ꝙ† in dubio quis cenſetur facere
3 actum ſuo nomine ꝛ non alieno.Et ex hoc† ſequitur magnus effectus in pꝛactica:qꝛ lʒ excluſo vel expulſo colono vel inquilino dominus perdat non ſolum naturalem quam tenebat coꝛpoꝛe illius,ſed etiam ciuilem que illi naturali videbatur adherere.l.peregre.ꝭ.quibus explicitis.ꝭ.eod. Tamen expulſo vſufructuario vel vſurario a naturali pꝛopꝛietarius non perdit ſuam ciuilem que illi non cenſetur adherere,nec ita eam regeſcere,vt eſt glo.ſolennis ꝛ oꝛdinaria.l.j.ꝭ.fi.ſ.vſufruc. quemad.
4 ca.ꝛ dicam.ꝭ.¶ †No.pꝛimo ex iſto text.ſecundum intellectum Io.ꝛ communem,ꝙ vſufructuarius vere poſſidet naturaliter rem in qua hʒ vſumfructum. Ex quo coꝛrelarie collige ꝛ bene no.ꝙ lʒ tex.vtatur verbo videtur,dum dt,naturaliter poſſide
b re videtur,tamen illud verbum videturᵇ hic impoꝛtat pꝛopꝛie veritatem.Et ad hec no.iſtum tex. Aret.hic.Adde lʒ ipſe non dicat,ꝙ ante eum non ponderat Bal.in rub.extra de pꝛeſcriptio.in ij.colum. Ubi dt ꝙ in iſta.l.verbum videtur non impoꝛtat fictionem:qꝛ quando poteſt ſignificare veritatem, ſignificat veritatem. Unde debemus inſpicere materiam ſubiacentem ſm eum. Sicut econtra verbum affirmatiuum ſignificat fictionem vbi veritas adaptari non poteſt,vt no.Bar.in rubri.ſ.de ope.no.nun.ſm eum.Adde ad idem quod verbum videtur ſit expꝛeſſiuum veritatis ex text.in l.ſeruum filij.ꝭ.j.ꝛ ibi glo.ꝛ doct.ſ.de lega.j.in l.iij.ꝭ.ex 2rio.ꝛ ibi Ange.in fi. ad hoc no.ſ.eo.Item verbum videtur non denotat fictionem,ſʒ verboꝛum debitam ꝛ ſanam interpꝛetationem.Ita no.Bald.in l. etiam.per illuʒ tex.C.de iure do.facit tex. in l.qui liberis.ꝭ.hec verba.ſ.de vulg.ꝛ pup.in l.ſi quis filium.ꝭ.fin.ſ.de acq.here.p quem tex.not.ibi Bald. quod verbum videtur non impoꝛtat impꝛopꝛietatem,ſed iuris intellectum.Alibi verbum videtur non ſignificat fictionem,ſed pꝛeſumptionem iuris aliquid eſſe factum.l.ſciendum.ꝛ ibi Aret.in l.ij.not.ad hoc no.ꝭ.de verboꝛum oblig.Tamen verbum videtur aliquando etiam impoꝛtat fictionem.l.j.ꝭ.deieciſſe.ꝭ.de vi ꝛ vi arma.Bar.in l.ſi is qui pꝛo emptoꝛe.in ij.char.ꝭ.titul.j. Item impoꝛtat impꝛopꝛietatem.vt hic expꝛeſſe dt gl.Facit bene tex.in l.ſi pater filio. ꝛ ibi no.ꝭ.de his que in frau.cre.ꝛ in l.ſi duo.vbi habes gl. no.in gl. fin.ſ.de acquir.hered.ꝛ dixi etiam in l.clam poſſidere.ꝭ.qui ad nundinas.ſ.eodem.¶ Capio glo.vnicam.in verſic. poſſidere. quam diuide in duas partes pꝛincipales. In pꝛima opponit 2 tex.ꝛ videtur quadrupliciter ſoluere,ſed in effectu non ſunt niſi tres ſolut. qꝛ pꝛima ꝛ ſecunda ad idem tendunt,vt ſtatim dicam.In ſecunda ponendo opin.quoꝛundam quam repbat, rn̄det tacite queſtioni. Secunda eſt ibi pꝛope fi. quidam etiā. ¶ In pꝛima parte dixi ꝙ pꝛima ꝛ ſecunda ſol.gl.ad idem tendunt.Nam pꝛima ſol.eſt ꝙ verbum poſſidet ſtat impꝛopꝛie,qꝛ tex.dt videtur non autem dt poſſidet. Sed verbum videtur impꝛopꝛietatem ſignificat.l.j.ꝭ.deieciſſe.cum vulgaribus.ꝭ.de
5 vi ꝛ vi ar.ꝛ dixi in text.Secunda ſolu.eſt,† ꝙ verbum poſſidet ponitur pꝛo detinet.Et ſic impꝛopꝛie.ꝛ ſic eſt eadem ſolu.cum pꝛecedenti.Et lʒ glo.videatur ponere quatuoꝛ ſolut. Tamen in effectu non ſunt niſi tres. Pꝛo iſtis duabus pꝛimis ſolut.ꝙ verbum poſſidet ponatur impꝛopꝛie pꝛo detinet. Adde bene facere.nam alibi dt tex.ꝙ colonus depoſitarius ꝛ commodatarius poſſident naturaliter. Ita dt tex.in l.communi diuidundo.ꝭ.neqꝫ.ſ.commu.diuidun.allega.in glo.ꝛ in l.ij.ꝭ.quod vulgo.

vulgo.ff.ꝑ herede.⁊ tñ ꝯſtat qꝺ iſti non poſſident,ſed tm̃ deti⸗
nent.l.officiũ.ad fi.ſ.de rei vẽdi.⁊ l.vnica.§.illo ꝓculdubio.C.ꝺ
vſucap.trãſfoꝛ.ꝗ apud iuriſconſultos,verbũ poſſidere ſepe po
nit̃ ꝓ detinere. Et non eundo ꝑ mendicata ſuffragia habes in
ſpecie in vſufructuario duos tex.claros.Primo tex.in l.j.§.qꝺ
ait pretoꝛ.ĩ.quoꝝ lega.ibi,qꝛ neqꝫ vſuſfructus neqꝫ vſus poſſi
det̃ ſed magis tenet̃.de quo tex.ſtatim.ĩ.dicã. Ad idẽ tex.clar⁹
in l.Celſus.§.Julianus.ſ.ad exhi.ibi: q vſuſfructus noĩe rẽ te⸗
neat ꝙuis nec vtiqꝫ hic poſſideat vbi tex.planus ꝓ iſtis ſol.ꝙ
vſuſfructus vſufructuarius non poſſidet, ſed detinet: de quo
tex.ſtatim ẽt.ĩ.dicã. ¶ Tertia ſol. gl. qꝺ vſufructuarius poſſi⸗
det dño ⁊ nõ ſibi,põt optime coloꝛari. Nam ꝓcuratoꝛ poſſidet
dño ⁊ nõ ſibi.l.j.§.ꝑ ꝓcuratoꝛez.⁊ l.gñaliter.ſ.e.ſed vſufructua
rius dr̃ eſſe ꝓcuratoꝛ dñi:vt dixi in tex.⁊ dicã.ĩ.Cõiter tenetur
vltima ſo.Joannis qꝺ vſufructuarius poſſidet naturaliter:vt
hoc tex.⁊ l.poſſeſſio.in pꝛinc.ĩ.eo.ſed nõ ciuiliter. ita loquũtur
tria iura allegata in gl.ꝓ ꝯrijs.Pꝫ qꝛ illa iura loquunt̃ reſpe⸗
ctu pꝛeſcriptionis,⁊ ciuilis eſt q̃ cauſat pꝛeſcriptionem. gl. in
l.iiij.§.ex ꝯrio.ſ.eo.dicam de hoc.ĩ.latius. ¶ †Pꝛo clara intel⸗
6 ligentia tex.⁊ gl.reaſſumo in dubium, nunquid vſufructuari⁹
⁊ vſuarius poſſideat naturaliter rem in qua hꝫ vſumfructum
vere ⁊ pꝛopꝛie, eſt ſubtilis articulus ⁊ diſputabilis ad vtrãqꝫ
partẽ ꝓut ſtatim diſputabo.Cõmuniter tenetur per gl. ⁊ doc.
qꝺ ſic ſequendo opi.Joannis communiter appꝛobatam, que
fundatur in duabus legibus ⁊ in vna rõne. ¶ Pꝛimo mouet̃
ex iſto text.qui vr̃ ad literam dicere vſufructuarium naturali⸗
ter poſſidere. Sed ad iſtum tex.gl.vt retuli multipliciter rñdet
ꝑꝑ leges ꝯrias.Et diſputando poſſet optime teneri pꝛima ⁊ ſe
cunda ſolu,qꝛ tex.non ſimpliciter ꝺt vſufructuarium naturali
ter poſſidere:ſed dicit quod vr̃ poſſidere.Et verbum vr̃ impoꝛ
tat impꝛopꝛietatem : vt dixi in tex.⁊ hoc modo iſte tex.in verſ.
vr̃ poſſet retoꝛqueri ad oppoſitum quod nõ pꝛopꝛie poſſidet.
¶ Secundo allegat tex.in l.poſſeſſio quoqꝫ.in pꝛin.ĩ.eo. ⁊ ille
tex.põt dupliciter induci.Pꝛimo dum dicit quod naturaliter
actuario tenet̃.Scꝺo ⁊ foꝛtius dum tex.dicit qꝺ poſſeſſio quã
hꝫ vſufructuarius hꝫ plurimum iuris: ſed ſi ſolum detineret
haberet plurimum facti ⁊ parum iuris : vt declarat Bar.in l.
j.in pꝛin.ſ.eo. Ergo per illum text. clare pꝫ ꝙ vſufructuarius
vere poſſidet naturaliter ⁊ non detinet: cum habeat plurimũ
iuris:vt ibi dicit text.Sed ad pꝛimam inductionem poſſes cla
re rñdere dum text.dicit naturaliter a fructuario tenetur.
7 † Pondera qꝺ potius facit in oppoſitum : cum dicat natura⸗
liter tenetur etiam non ſine myſterio:qꝛ verbum tenetur, ma⸗
gis refertur ad detentationem quam ad veram poſſeſſionem,
vt per Bar.in l.iij.§.ex ꝯrio.ſ.eo. Ad ſcꝺam inductionem que
foꝛtius ſtringit : dum ꝺt,qꝛ hꝫ plurimum iuris. Rñdetur com
muniter qꝺ intelligitur reſpectu quaſi poſſeſſionis que eſt in
totum iuris. Et ſic dicas ꝙ ille tex.ꝺt plurimuꝫ ex iure poſſeſ⸗
ſio mutuatur.⁊ ſic tex.vr̃ loqui de poſſeſſione fundi que natu⸗
raliter ab vſufructuario tenet̃.Potes dicere ꝙ ille tex.ꝺt duo.
Pꝛimo ꝙ ſeruus vſufructuari⁹ naturaliter ab vſufructuario
tenet̃.Scꝺo ⁊ plurimum iuris poſſeſſio mutuatur:illud ſm in⸗
telligitur de quaſi poſſeſſione iuris vſuſfructus. Jſta cõis ſol,
non ſatiſfacit : qꝛ tunc non eſſet poſſeſſio, ſed quaſi poſſeſſio.
8 Jtem † de natura copule ⁊ eſt cadere inter paritatem qualita
tum ⁊ non diffoꝛmẽ.l.ſcie.§.caio.ſ.de fundo inſtr.no. Bar.in l.
in teſtõ.in j.col.C.de teſta.mili. Ergo copula ⁊ ibi poſita oſten
dit illum tex.loqui de poſſeſſione vſufructuarij,⁊ non de quaſi
9 poſſeſſione iuris. ¶ † Tertio mouetur Joannes tertio funda
mento qꝺ multum ſtringit. Nam vſufructuario competit in⸗
terdictũ vñ vi.l.iij.§.vnde vi. cum duobus.§.ſequentibus.ĩ.de
vi ⁊ vi arma.Et tñ illud interdictum non dat̃ niſi poſſidenti.l.
j.§.ſcire aut.ĩ.de vi ⁊ vi arma.Non autem competit ei qui me
ram detentationem hꝫ.l.j.§.dr̃.ĩ.de vi ⁊ vi ar. ⁊ l.ſi duo.§.credi
toꝛes.ĩ.vti poſſide. Ergo ineuitabiliter ꝯcluditur qꝺ vſufru⸗
ctuarius vere poſſidet ⁊ non hꝫ ſolam detentationem : ⁊ iſtud
fundamentum in omni parte eſt verum ⁊ ꝯcludit. Huic funda
mento rñdent antiqui ⁊ Raph.Cuma.hic, quod vſufructua⸗
rius non hꝫ illud interdictum vnde vi ratione quaſi poſſeſſio⸗
nis iuris ſui ſm gl.in l.fi.ĩ.vti poſſidetis.⁊ hoc modo euaditur
iſta inductio. Jſtam ſol.impugnant Jo.de Jmo.⁊ do.Alex.h.
Sed ſatis leuiter qꝛ tex.in d.l.ij.§.vnde vi. dicit vſufructuario
dari interdictum vnde vi.ergo in dubio dꝫ intelligi de directo
l.j.§.qui in perpetuum.ſ.ſi ager vectig.ergo non loquitur ꝺ in
terdicto vtili qꝺ datur ratione iuris vſuſfructus. Confirmãt,
qꝛ ꝓ iuribus incoꝛpoꝛalibus datur quaſi interdictũ ſeu vtile.
l.pe.ſ.de ſeruit.titulo gñali.no.in l.j.in pꝛin.ĩ.vti poſ.Bart.ex⸗
pꝛeſſe in d.l.iij.§.vnde vi.Sed tu dic qꝺ iſta rñſio eſt bona. ⁊ ꝓ
ea pondero ibi textum clarũ in illa l.iij.§.vñ vi.in ver.qui vſuſ⸗
fructus. Ubi text.clare ad literam dicit, ꝙ illud interdictum
vnde vi datur vſufructuario ex quaſi poſſeſſione vſuſfructus.
Et ſic declarat pꝛecedentia iu.que dñt vſufructuario compe⸗
tere illud interdictum vt pꝛocedant rõne quaſi poſſeſſionis. ⁊
ſic qñ ex pꝛiuatione poſſeſſionis fundi pꝛohibet̃ vti frui. ¶ Ul
tra gl.pꝛo hac parte,adde quarto tex.in l. vti frui.in pꝛin. in ver⸗
bo poſſeſſoꝛes.ſ.ſi vſuſfruc.peta.vbi tex. appellat vſufructua⸗
rios poſſeſſoꝛes. ¶ Quinto,adde tex.in l.fi.in verbo poſſeſſio⸗
nem.ff.vti poſſide.vbi tex.vult vſufructuarium ⁊ vſurariuꝫ ha
bere poſſeſſionem fundi. Tñ ad iſtum vltimum tex. rñde ꝙ nõ
loquitur de poſſeſſione fundi: ſed de quaſi poſſeſſione iuris vt
ibi ꝺt glo.⁊ ita clare tenui ⁊ firmaui in l.iij.§.ex ꝯrio.repꝛobãdo
Bar.ibi.ſ.eo. ¶ Contrariam opi.tꝫ Bal.hic in addi.Rapha.
Cu,Lud.Ro.⁊ Are.hic,ſ.ꝙ vſufructuarius poſſideat natura
liter dño ⁊ non ſibi : ipſe vero vſufructuarius dicatur detinere
⁊ non poſſidere.Et iſta opi.ante eos fuit antiquoꝛum. Jac.de
ra.in l.j.in pꝛin.ſ.eo.⁊ Guli.ꝺ Cu.in l.lꝫ.C.eo. ¶ Pꝛo iſta opi.
multum facere vĩr tria iura alleg. in glo. que dñt vſufructua⸗
rium poſſidere,ita tex.in l.j.§.per eum.ſ.eo.in §.ſed bone fidei.
inſti.per quas perſo.no.acqui.⁊ in l.acquiritur.§.fi.ſ.tit. j. Ad
iſta iura cõiter per oẽs rñdet̃,ꝙ loquunt̃ de poſſeſſione ciuili,
⁊ ſic vſufructuarius bene poſſidet naturaliter vt hic, ſed non
poſſidet ciuiliter.ita loquuntur illa iura.Et ſi diceres quis re⸗
tulit docto.qꝺ illa iura loquuntur de ciuili poſſeſſione.iſta vr̃
diuinatio ⁊ reſtrictio ad illa iura hic qꝺ iſtud bñ ꝓbatur,qꝛ lo
10 quunt̃ reſpectu pꝛeſcriptionis.† ⁊ ciuilis eſt illa que cauſat pꝛe
ſcriptionem.glo.in l.iij.§.ꝯrio.ſ.eod.Jſta cõis ſo.vr̃ pꝛocedere
quantum ad d.§.ſed bonefidei. ⁊ d.l.acquiritur.§.fi.qꝛ illi duo
tex.expꝛeſſe dñt ꝙ vſufructuarius non põt pꝛeſcribere qꝛ nõ
poſſidet:ꝗ loquuntur de ciuili poſſeſſione,qꝛ naturalis nõ cau
ſat pꝛeſcriptionem.Sed iſta ſol.non põt adaptari ad l.j.§.per
eum.ſ.eo.vbi tex.nihil ꝺt de pꝛeſcriptione. ſed ſolum de acqui
ſitione poſſeſſionis.Preterea ſm Lu.Ro ⁊ ſubtiliter,ibi vſu⸗
fructuarius reſpectu ſerui comparatur patri reſpectu filij:ſed
pater nullo modo poſſidet filium cum ſit homo liber.cum he⸗
redes.§.fi.ĩ.eo.ꝗ ſimiliter vſufructuarius nullo modo poſſidet
ſeruum. ¶ Scꝺo ꝓ iſta parte foꝛtius vr̃ ſtringere text.in l.j.§.
ꝙ ait pretoꝛ aut dolo.ĩ.quo.leg.vbi ad literam ꝺt text.qꝛ neqꝫ
vſuſfructus neqꝫ vſus poſſidet̃ ſed magis tenet̃.Sed ad illum
tex.qꝛ vr̃ ſtringere:rñde ⁊ valde no.qꝺ ille tex.loquit̃ qꝺ vſuſfru
ctus aut vſus alicui in teſtõ relictus,fuit ꝓpꝛia authoꝛitate ⁊
ſic illicite occupatus,⁊ non habitus per manum heredis ꝓut
requirit̃ vt ibi ⁊ l.non eſt dubium.C.de le. Uñ cum ibi nõ hẽat
ius vſuſfructus ꝯſtitutum ſibi ab herede ꝓut debebat:iuxta l.
iij.§.dare.ſ.de vſufru.merito ante non dr̃ poſſidere, ſed magis
detinere. ¶ Tertio ad idem text.in l.certe.§.is q rogauit.ĩ.de
pꝛeca.dupliciter inducendo illum text.Pꝛimo ꝺt ibi ad literã
tex.nam ⁊ fructuarius ⁊ colonus ⁊ inquilinus ſunt in pꝛedio
⁊ tñ non poſſident ergo ibi eſt tex.ꝙ vſufructuarius non poſſi
det.Et pondera equiparationem coloni ⁊ vſufructuarij.Nam
clarum eſt ꝙ colonus non poſſidet ſibi ſed detinet.l.tu nemo.
C.eo.⁊ l.non ſolum.§.qꝺ vulgo.ĩ.tit.j.Scꝺo ⁊ foꝛtius naꝫ tex.
ille vult qꝺ ille qui pꝛecario rogat vt in fundo moꝛetur: lꝫ in
fundo ſit : tñ non poſſidet. Et hoc pꝛobat argumento coloni
inquilini ⁊ vſufructuarij qui in pꝛedio ſunt ⁊ tñ non poſſident.
Sed argumẽtũ illius tex.nõ bñ ſtaret ſi diceremus vſufructua
rium naturalr̃ poſſidere:tñc non bene argueret̃ ad pꝛecario ro
gantẽ illo modo qꝛ nullo mõ poſſidet.Niſi dicas qꝺ ibi vſufru
ctuarius ex hoc ſolo ꝙ ſit in fundo nõ dicat̃ poſſidere, niſi qñ
ius vſuſfructus eſt ibi ꝯſtitutum.Propterea iſte tex.noluit di
cere vſufructuarium ſimplr̃,ſed dixit is qui vſumfructum hꝫ,
vt denotet ſibi ꝯſtitututum vt dixi in pꝛin.huius l. Qꝺ hoc ſit
verum ꝓbo optime per alium tex.in l.iij.§.vti videmur.ĩ.de iti⸗
ne.actuqꝫ pꝛiua.vbi text.ponit drĩam inter colonos ⁊ vſufru⸗
ctuariuꝫ.ꝗ tex.in d.§.is qui rogauit.intelligitur de vſufructua
rio ſimplr̃ exiſtente in fundo.Quarto ad idem tex. in l.ſciendũ.
in fi.pꝛin.ſ.qui ſatiſda.cogã vbi text.ꝺt qui tm̃ vſufructum hꝫ
poſſeſſoꝛ non eſt.Sed reſponde clare,ꝙ loquitur quantum ad
euadendam ſatiſdationem:qꝛ ius vſufructuarij eſt debile ⁊ de
facili coꝛrumpitur ⁊ non tranſit ad heredes:vt ſtatim.ĩ.dicaꝫ.
Jdeo non releuat ab onere ſatiſdandi.⁊ iſta veriſſima ſolu.
¶ Quinto ad idem text.in l.celſus.§.iulianus.ſ.ad exhib. vbi
dicit tex.qui vſuſfructus nomine rem teneat quãuis nec vtiqꝫ
hic poſſideat. Pondera illam vr̃bm nec vtiqꝫ ergo vſufructua
rius non poſſidet, ſed reſponde verum eſſe qꝺ non poſſidet ci
uiliter. vt ibi.⁊ l.pen.in pꝛin.ĩ.eo. Nec aliter poteſt reſponderi
ne videatur reſtrictio aut ſubauditio. qꝛ ita habemus dicere
pꝛopter iura ⁊ rationes in contrarium ſuperius adductas : ⁊
ſic videas quõ iura variant in iſto diſputabili arti. ¶ Sexto
facit ſm Rapha.Cu.qꝛ pꝛocuratoꝛ non ſibi ſed dño reꝫ quam
tenet naturaliter poſſidet.l.quod meo.§.ꝓcuratuꝛ.ĩ.eod.l.j.§.

p ꝓcuratorē.⁊ l.gñalr.ſ.eo.ſz vſufructuarius dr̃ ꝓcurator dñi.
l.j.in fi.ſ.vſuſfruc.quēadmo.ca.l.j.§.fi.ſ.de ope.no.nū. Sed ad
iſtud fundamentū Raph.clare rñde ꝙ iura ꝑalleg.loquunt̃ in
ꝓcuratore q poſſidet naturaliter dño ⁊ non ſibi, ſz vſufructua
11 rius † eſt ꝓcurator in rē ſuā ⁊ ad ſuā vtilitatē,vt declarāt Bar.
⁊ oēs.in d.l.j.§.fi.ſ.de ope.no.nū. ¶ Septimo ⁊ vltimo mouet̃
Raph.Cu.ꝑ tex.in l.qſqs.⁊ in l.ſi qs argentū.§.pe.C.de dona.
vbi retinēdo vſumfructū ꝯſtituo me tuo noīe poſſidere.⁊ hoc
mō transfert̃ poſſeſſio.l.ꝙ meo.in prin.ſ.eo. Per reſeruationē
ꝰ vſuſfructus quis poſſidet aliñ.⁊ nō ſibi,ꝰ apparet ꝙ vſufru-
ctuarius non poſſidet naturalr̃ ſibi ſed dño. Et iſto mō rñdet̃
ad iura allegata ꝑ ꝯ̃ria opi.q dñt ꝙ vſufructuarius poſſidet
verū eſt dño.⁊ nō ſibi.⁊ fuit vna ſo.hic relata in gl.ꝑ l.cōi diui-
dundo.§.neqꝫ.ſ.cōi diui. Sz ad iſtud fundamentum Raph.,lz
12 videat̃ ſubtile,† rñdeo de plano,qđ ꝑ retentionem vſuſfructus
factā a dño q alienat,bñ transfert̃ ciuilis poſſeſſio ⁊ dñiū, non
aūt naturalis:ita declarat gl.in l.iij.in prin.in verſ.aio.⁊ ibi do.
12 Alex.ſ.eo.⁊ gl.in d.l.quiſqs.† Silr̃ ꝑ retentionem pignoris ſi
venditor rem venditaꝫ accipit in pignus vr̃ tradere, ⁊ ſic trāſ-
ferre ciuilē poſſeſſionem dñium. Ita tꝫ gl.ſolennis. in l.j.§.fi.in
ver.emerit.ſ.de reb.eo.per d.l.quiſquis ꝙ̃ ſic ſingulr̃ extendit,
⁊ tñ ibi ſolum transfertur ciuilis ⁊ dñium, non aūt naturalis
de qua nos diſputamus:ꝰ nihil ad ꝓpoſitum. ¶ Si vellemus
tenere iſtam opi.ꝯ̃ cōeꝫ que vt dixi poſſet diſputando facile te-
neri:poſſes vltra pꝛealle.alio mō rñdere ad ſm̃ tex.hic allega-
tū in gl.q vr̃ multuꝫ ſtringere,ꝑ cōi.ſ.in l.poſſeſſio quoqꝫ.in pñ.
ĩ.eo.dū đt ⁊ poſſeſſio plurimū a iure mutuat̃:ꝰ nō eſt detētio q
eſt meri facti. Potes rñdere ſm̃ gl.ibi,qđ tex. loquat̃ in illo di-
cto nō đ poſſeſſione ſerui vſufructuarij q naturalr̃ a dño tene-
tur:vt ibi đt tex. Sed loquit̃ de poſſeſſione alterius rei q acqri-
tur a ſeruo fructuario in dubus caſibus hñti vſumfructū. Ta-
lis poſſeſſio hꝫ plurimū iuris. Qꝛ ⁊ poſſeſſio ⁊ vſucapiendi cō-
ditio acquirit̃ ex cā peculiari ēt ignoranti. ⁊ ſic ius plurimum
operatur:vt ibi declarat gl.⁊ dixi in l.j.§.itē acquirimus. ſ.eo.
¶ Sꝫ nō recedas a cōi opi.iudicando ⁊ ꝯſulendo, ꝙ vſufru-
ctuarius ⁊ vſuarius poſſident naturaliter ſibi rem in qua hñt
vſumfru.qꝛ ſi vſufructuarius ⁊ vſuarius poſſiderent noīe dñi
14 ⁊ non ſuo: ꝓut volunt tenentes ꝯ̃rium. Certe† ſequeret̃ qđ ſi-
cut colonus ⁊ inquilinus vbi dñs hꝫ ciuilem noīe ſuo,⁊ natu-
ralem eoꝝ coꝛpoꝛe illis expulſis ēt dñs priuaret̃ ſua naturali.
l.peregre.§.qbus explicitis.ĩ.eo. Eodē mō expulſo vſufructua-
rio vel vſuario naturali dñs deberet ꝑdere ſuā ciuilē. ſi verū eſ-
ſet naturalr̃ poſſiderent noīe dñi:⁊ tñ iſtud eſt falſuꝫ vt eſt gl.
oꝛdi.⁊ appꝛobata in l.j.ſ.vſuf.quēad.caue. Ergo nō eſt verū ꝙ
vſufructuarius poſſideat naturalr̃ dño ⁊ nō ſibi. Cōfirmat̃ per
tex.in l.ſi de fundo.ĩ.de vi ⁊ vi ar.hoc mō inducēdo. Nā ſi vſu-
fructuariꝰ poſſideret naturalr̃ dño,ſequeret̃ qđ dño deiecto nō
ꝑderet poſſeſſionē ex q vſufructuariꝰ eſt in fundo.d.l.peregre.
§.quibus explicitis.⁊ tñ ibi dr̃ dñm ꝑdere poſſeſſionē.⁊ ibi gl.
no.ex illo tex.qđ vſufructuarius non poſſidet dño, ſed pꝛo ſe.
15 ¶ † Aduerte tñ ꝙ lꝫ dubiū ſit diſputabile vt dixi ĩ vſufructua-
rio ⁊ vſuario: an naturalr̃ poſſideāt ſibi ⁊ ſuo ꝓpꝛio nomine.
Tñ in emphyteuta feudatario ⁊ ꝯductoꝛe ad lōgū tp̃s expe-
ditū eſt ꝙ naturalr̃ fundum emphyteuticum vel feudaleꝫ ſuo
ꝓpꝛio noīe poſſident vt eſt gl.in l.iij.§.ex ꝯ̃rio vbi Bart.not. ⁊
ibi dixi ⁊ gl.in l.ſi qs ante.ſ.eo.⁊ glo.in l.ſi vt certo.§.ſi duobus
vehiculū.ff.cōmod. Nō qꝛ iſti hñt vtile dñium fundi.§.adeo.
inſti.loca.l.j.§.q in ꝑpetuū.ſ.ſi agere vectig. Vñ cū habeāt vti-
le dñium fundi nimiruꝫ ſi ēt hñt eius naturalē poſſeſſionē. Sꝫ
vſufructuarius eſt dñs vſuſfructus:ſed nō eſt dñs rei ſeu feudi
ſm̃ Bar.in l.in vēditione.in prin.ĩ.de bo.auto.iudi.poſſi. Bal.
16 in l.q vſumfr.ſ.ſi vſuſfr.pe.hinc eſt † ꝙ vſufructuarius nō hr̃
ꝑ poſſeſſoꝛe quo ad euitādū onus ſatiſdationis: ⁊ tñ ſecus eſt
in emphyteuta ⁊ ſimilibꝰ vt eſt tex.de vtroqꝫ in d.l.ſciēdum. in
prin.⁊ in ver.lꝫ ēt qui vectigalē.ſ.qui ſatiſ.cog. Itē ius vſuſfru-
ctus eſt debilius ⁊ facilius finit̃:nec trāſit ad hr̃dem.ꝓut ꝑdi-
cta faciunt,vt ꝑ gl.⁊ Bar.in l.j.§.vſufructuarius. vbi dixi.ſ.de
ope.no.nun. Ita habes ꝑfecte ⁊ oꝛdinate excuſum pñtem arti-
17 culū. ¶ † In ea.gl.ad fi.habes ex gl.qđ vſufructuarius non hꝫ
aliquam ciuilē poſſeſſionē,qꝛ ſi vſufructuarius haberet ciuilē
cū ēt dñs habeat ipſe ciuilē vt l.ſciendū.in prin.ver.ſi item qui
ſolam.ſ.q ſatiſd.cog. Certe duo poſſiderent ciuiliter eandem
rem inſolidum.ꝯ̃.l.iij.§.ex ꝯ̃rio.ſ.e.iſtud eſt qđ voluit dicere gl.
hic.ita ēt tꝫ gl.in l.j.in prin.in gl.ij.magna circa fi.ſ.eo. Iſta gl.
verum đt reſpectu ipſius fundi ⁊ ſic reſpectu rei in qua hr̃ vſuſ-
fructus:qꝛ ciuilis eſt penes dñm vt dixi.naturalis penes vſu-
fructuarium:vt in pꝛecedenti parte gl. Sꝫ ipſum ius incoꝛpo-
rale vſuſfructus quaſi poſſidet̃ ꝑ vſufructuarium ⁊ naturalr̃ ⁊
naturalr̃ per actus naturales quos exercet in recolligendo
fructus ciuiliter aīo:qꝛ ſi recedat de fundo retinet ciuileꝫ aīo.

ita tꝫ gl.in l.ait pꝛetoꝛ.§.itē ei.ſ.ex qui.cau.ma.quā gl.Cyn.in l.
vni.C.vti poſſi.reputat eſſe multū ſingularē ⁊ nō eſſe aliā ĩ mū-
do.ſed Bar.addit duas alias gl.vnā in l.ſi plures.§.deiectū.ĩ.
de vi ⁊ vi ar.aliā in l.fi.in ꝟbo poſſeſſionē.ĩ.vti poſ.q gl.inepte
allegant̃ ꝑ ꝯcoꝛdantibus,cū ſolū dicant qđ vſuſfructus quaſi
poſſideat̃:ꝓut ēt Bar.expꝛeſſe fatet̃. Sed nō dñt qđ quaſi poſ-
ſideat naturalr̃ ⁊ ciuiliter: ꝓut expꝛeſſe đt gl.in d.l.ait ꝑtoꝛ.§.
itē ei. Nec ad hoc ꝙ vſuſfructꝰ quaſi poſſideat̃ debuit Barto.
allegare illas duas gl.qꝛ tex.eſt de hoc in l.iij.§.vū vi.in verſ.q
vſuſfructus.ĩ.đ vi ⁊ vi ar. Itē eſt viua rō:qꝛ vſufructus eſt ius
incoꝛpoꝛale:ꝰ quaſi poſſidet̃.l.iij.in prin.ſ.eo.l.ſeruus.§.incoꝛ-
18 poꝛales cū ſi.ſ.ti.j. ¶ † Scđo aduerte qđ idē Bar.ſibimet ꝯ̃riꝰ
in l.j.in princ.in ij.col.ĩ.vti poſſi.đt ſe legando iſtam.l.ꝯſueuiſſe
ꝓbare iſtam opi.dictaꝝ gl.ꝙ imo non ſit dare quaſi poſſeſſio-
nem vſuſfructus. Nam ſicut ſeparata eſt ꝓpꝛietas a poſſeſſio-
ne:ita ſeparatus eſt vſuſfructus a poſſeſſione: qꝛ vſuſfructus
eſt pars dñij.tex.eſt in l.ꝑmiſceri.in prin.ĩ.e. Sicut ꝰ nō eſt da-
re quaſi poſſeſſionem dñij:ita ſimplr̃ nō recte dr̃ ꝙ ſit dare q̃ſi
poſſeſſionē vſuſfructus.ita ibi reſidet Bar. Iſtam oppoſitio-
nē ꝓpꝛie voluit foꝛmare Bar. hic lꝫ obſcurius loquat̃. Sꝫ ad
hoc rñde ex mēte Bar.h ꝙ vſuſfructus ⁊ ꝓpꝛietas hñt ſe eodē
mō quo ad coꝛpoꝛalem poſſeſſionē rei qꝛ vtrunqꝫ iſtoꝝ differt
a vera rei poſſeſſione:vt in §.ſeq.ſed non eodē mō ſe habēt re-
ſpectu quaſi poſſeſſionis iurium:qꝛ lꝫ non reperiat̃ quaſi poſ-
ſeſſio dñij: tñ bene reperit̃ quaſi poſſeſſio iurium ⁊ ſic vſuſfru-
ctus. Qꝛ in vſufructu ⁊ ſimilib.patientia dñi ꝯſtituit quaſi poſ-
ſeſſionem.q patientia non ꝯtingit in dñio, vt ſtatim.ĩ.plenius
declarabo. Ita ēt tꝫ Bal.in l.cū res.C.de ꝓb.⁊ in l.ſi de ꝓpꝛie-
tate.in pe.col.C.ſi a non compe.iudi.⁊ in c.j.in ſi.ꝑrin.qd ſi in-
ueſti.quicquid dicat ipſemet Bal.in c.j.in iij.col. qui fue.dare
poſ. No.diligenter iſtam doctrinam Bar.poſt gl.ſuperius re-
latam per ꝙ̃ ego optime defendi Rogerium repꝛobatū ꝑ glo.
Bar.⁊ oēs indifferenter.in l.iij.§.ex ꝯ̃rio.ſ.eo. Naꝫ Roge.dixit
feudatarium ⁊ emphyteutā habere ciuilem rōne iuris qđ hñt
in re:hñt eñ quaſi poſſeſſionem naturalem ⁊ ciuilem rōne iu-
ris,vt đt Roge.⁊ bene,lꝫ rōne rei ⁊ feudi habeāt ſolū naturalē
19 ⁊ dñs ciuilem vt pꝛedixi. ¶ † Item bene pondera rōneꝫ diuer-
ſitatis quā vult aſſignare Bar.quare in dñio nō ſit dare quaſi
poſſeſſionem ſicut in iure vſuſfructus vel vſus ⁊ in alijs iuri-
bus incoꝛpoꝛalibus. Sed plenius ⁊ clarius loquar ꝙ̃ Bar.eo
qꝛ in vſufructu ⁊ ſimilibus dat̃ patiētia dñi q cauſat quaſi poſ-
ſeſſionē ꝙ nō ꝯtingit in dñio ꝓpꝛio qđ ſola traditione trāſfert̃,
nec reqrit aliū actū ſucceſſiuū.l.traditionibus. C.de pact.⁊ §.
ꝑ traditionē.inſti.de re.diui. Itē cū dñiū ſit ius ꝑfectū, non hꝫ
ſuperioꝛē q patiētiā ꝑſtet. Ius ꝰ vſuſfructus ⁊ ſimiliū cauſat̃ a
iure directo exiſtente penes dñm a q dependet ⁊ tunc ab eius
patientia q̃rit̃ quaſi poſſeſſio illius iuris, ſed dñium directum
nō pendet a iure alicuius,iō ex patiētia alterius nō pōt habe-
ri quaſi poſſeſſio.⁊ iſto mō habes clare mentem ⁊ intentionem
20 Bar. ¶ † Limitat Bar.mirabilr̃ ſupꝛaſcriptā ꝯclonem ꝙ vſu-
fructuarius hꝫ quaſi poſſeſſionem naturalem ⁊ ciuileꝫ vſuſfru-
ctꝰ.verū eſt reſpectu ſolius dñi q ꝑſtat patiētiā a q cauſat̃ iſta
quaſi poſſeſſio,ſꝫ nō reſpectu tertij a q patiētia nō eſt ꝑſtāda:
iō nō pōt turbari in illa quaſi poſſeſſione naturali ⁊ ciuili vſuſ-
fructus niſi a ſolo dño,ideo rōne talis quaſi poſſeſſionis nō pt
agere interdicto vti poſ.niſi ꝯ̃ dñm ⁊ nō ꝯ̃ aliū tertiū. Cū Bar.
ſimplr̃ tranſit Pau.de Ca.hic.⁊ do.Alex.ſibi ꝯ̃rius in l.iij.§.ex
ꝯ̃rio.in xxiiij.col.vbi repꝛehendi.ſ.e.idem tꝫ Bart.in l.ait ꝑtoꝛ.
§.j.ſ.ex qui.cau.ma.iſtud repꝛobant Imol.⁊ ceteri Moder.⁊
do.Alex.hic ſibi ꝯ̃rius do.Anto.de Bu.in repe.c.fi.in vij.col.đ
cau.poſ.⁊ ꝓpꝛie.ꝙ imo ēt quo ad tertiū dicat̃ vſufructuarius
in quaſi poſſeſſione naturali ⁊ ciuili iuris vſuſfructꝰ. Sicut eñ
videmus ꝙ per traditionem rei coꝛpoꝛalis factaꝫ mihi a dño,
efficioꝛ poſſeſſoꝛ nō ſolū quo ad dñm ſꝫ ēt quo ad alios:ita iſta
patiētia q in coꝛpoꝛalibus hr̃ ꝑ traditione.l.iij.§.dare.§.đ vſu-
fruc.⁊ l.quoties.la vlti.ſ.de ſerui.dꝫ me ꝯſtituere in quaſi poſ-
ſeſſione non ſolum quo ad dñm,ſed ēt quo ad alios. facit bene
tex.in l.fi.ĩ.vti poſſi. Nec gl.in l.ſicuti.§.ariſto.in ver.vti poſſid.
ſ.ſi ſer.vendi.đt illud ad ꝙ allegat Bar. Lꝫ eñ dicat ꝙ inter-
dictum vti poſſidetis ibi competat ꝑ ſeruitute debita non ſe-
quitur,ergo non competit niſi ꝯ̃ eum qui ſeruitutem dꝫ ⁊ non
ꝯ̃ alios.⁊ ꝓpterea đt Raph.Cu.ꝙ non videt qūo illa gl.dicat
illud ad eam allegat Bar. ¶ Iſtam limitationem Bar.ēt re-
pꝛobat Are.alio fundamēto: qꝛ ſicut ex patientia reſultat q̃ſi
poſſeſſio ſeruitutis:ita etiam ꝯſtituitur ipſum ius ſeruitutis,
in re.d.l.pen.ſ.de ſeruitu.⁊ d.l.iij.§.dare. Sicut ergo ius ſerui-
tis,⁊ ſic actio confeſſoꝛia competit habenti ſeruitutem ꝯ̃ quē-
cunqꝫ de mundo.l.via.§.ſi fundus.ſ.de ſerui.ruſti.pꝛedio.l.j.in
fi.cū.l.ſeq.vbi no.ſ.de ope.no.nūc. Ita ⁊ ius quaſi poſſeſſionis
cauſatum ex eiſdem pꝛincipijs debet habere effectum ꝯ̃ oēs.
ita in

ita in ſimili ẽt iuriſcõ. in rõne decidẽdi in l. j. §. cõpetit. ſ. d̃ aqua quoti. ⁊ eſtiua. Sʒ aduerte iſtud fundamentum Are. mihi nõ plʒ: q2 aſſumptũ eius nõ eſt verũ, ꝙ ſicut ex patientia reſultat quaſi poſſeſſio ſeruitutis. ita ẽt cõſtituat ius ſeruitutis. et ſi ambo cãntur ex eiſdẽ principijs. Hoc eſt falſum q2 imo ius ſeruitutis nõ cõſtituit ex patiẽtia: imo requiritur titulꝰ habitus inter viuos vel in vltima volũtate. tex. ẽ i §. fi. inſti. de ſer. Nec dicas ſoluendo Are. ꝙ ex patientia ⁊ ſic ex quaſi poſſeſſione cauſet iꝰ vſusfructus mediãte pſcriptiõe. l. ſi ego. §. j. ſ. de publ. ⁊ l. j. ⁊ ij. C. de ſer. ⁊ aqua. q2 iſto modo fundamẽtum Are. nõ eſſet gñale. Itẽ ſequuta pſcriptiõe ibi ius nõ eſt acquiſitũ a pncipio ſʒ demũ poſt pfectã pſcriptionẽ: ⁊ ſic tũc nõ ꝯſti
21 tuit ex ſola patiẽtia: put arguit Are. ⁊ nõ bñ. ¶ † Ultra ſcribetes tu aduerte ꝙ doctrina Bar. nõ eſt pfecta nec generalis: q2 nõ pcedit qñ qs habuit vſumfructũ a tertio: q tanqȝ dñs fundi cũ nõ eſſet cõceſſiſſet vel vendidiſſet vſumfructum. Nã tũc pſcribit vſumfructũ vtẽdo, vt eſt tex. no. in d. l. ſi ego. §. j. ſ. de publ. in ver. p patiẽtiã vel per traditionẽ vſuſfructꝰ ꝯſtituti. Tũc ẽt ignorãte dño vero pſcribit, ſicut pſcriberet ipm dñiuȝ rei. l. fi. C. de pſcri. lõg. tẽp. Nec tũc requirit patiẽtia veri dñi: put declarat Cy. in l. ij. in vij. q. C. de ſer. ⁊ aqua expſſiꝰ. Pau. de ca. in l. ſeruitutes magna. i pe. co. ſ. de ſerui. vbi ẽt ꝙ eſt ſingularis limitatio ⁊ ppetuo tenẽda mẽti ⁊ ꝙ pauci ſunt qui ad hoc aduertant. ⁊ dixi etiã alias hoc anno. ⁊ iſto caſu publiciana ei cõpeteret ꝯ omnes niſi ꝯ dñm. l. pe. ⁊ fi. de publicia. Et ſic etiã cõpeteret interdictũ vti poſſidetis p tali iure vſuſfructus ꝯ oẽs. ⁊ in hoc fuit defectiuus Bar. ⁊ ita habes ſubtilit expeditum ſubtile principium huius legis.

1 ☞ Rei vendicatio nõ datur poſſidenti.
2 Qui eſt ſibi ꝯ2ius non eſt audiendus.
3 Rei vendicatio datur contra ciuiliter poſſidentem.
4 Qui dolo deſijt poſſidere põt adhuc cõueniri rei vẽdicatiõe.
5 Rei vendicatio quomodo poſſit dari poſſidenti.
6 Uerbum cepit, denotat inchoatum.
7 Petere dicitur proprie qui agit actione in rem.
8 Proprietas ⁊ dominium capiuntur pro eodem.
9 Sicut eſt reperire poſ. ⁊ quaſi poſſeſſionẽ ita proprie ⁊ quaſi proprietatem.
10 Proprietas vult dicere proprie tuum.
11 Argu. ab etymologia vocabuli negatiue procedit.
12 Copula ⁊ cadit inter diuerſa.
13 Que differentia ſit inter dominium ⁊ proprietatem.
14 Nomen proprietas eſt directum ⁊ nõ obliquatur.
15 Appella. proprietatis ſemper intelligitur de directa.
16 Si quis dicat in libello ſe proprietarium vel proprietatem ad ſe ſpectare ⁊ probet de vtili dominio an obtinebit.
17 Authoritas Bal. eſt magna vbi cõtradictorem non habet.
18 Uerba libelli ſunt improprianda vt libellus ſuſtineatur.
19 Que dicatur plena proprietas.
20 Proprietas nihil habet commune cum poſſeſſione.
21 Ex poſſeſſione an debeat induci preſcriptio dominij.
22 Ex ſeparatis non fit illatio de vno ad aliud.
23 Excluſus per ſtatutum a poteſtate proſequendi cauſã, poteſt probare cauſam non comprehendi a ſtatuto.
24 Qui egit rei vendi. poteſt intẽtare poſ. retinẽde nomine eiuſdem rei ac etiã recuperande ⁊ adipiſcende.
25 Intentatus rei vendi. non videtur poſſeſ. ſue renunciare.
26 Rei vendicatio competit etiam poſſeſſori.
27 Agens rei vendi. non per hoc ſuſpicatur ſe poſſe repelli.
28 Dominium ⁊ poſſeſ. an ſint incorporalia.
29 Poſſeſſio eſt ius.
30 In corporalibus an ſit dare dominium ⁊ poſſeſ.
31 Proprietas ⁊ poſſeſ. in quo habeant aliquid commune.
32 Dominium an cauſetur a poſſeſſione.
33 Iuri ꝙ quis ignorat ſe habere nũquã intelligitur renũciare.
34 Iuri de futuro poſtea querẽdo nunqȝ intelligit qs renũciare
35 Snia lata in petitorio qñ preiudicat eidem agenti in poſſeſ.
36 Agenti interdicto retinende non obſtat. exceptio dominij.
37 In interdicto vti poſſide. quando probationes: vtriuſqȝ partis ſunt pares qui docet de dominio obtinet.
38 Poſſeſſio eſt titulata que habet titulum dominij.
39 Quando dubitatur de poſſeſſio. antiquiori qui probat iuſtiorem cauſam ille vincit.
40 Quando duo probant de poſ. bona fide ⁊ inſolidum ille erit potior cui ius commune fauet.
41 Exceptio dominij an obſtet agenti poſſeſſorio.
42 An agenti poſſeſ. adipiſcende obſtet exceptio dominij.
43 Agenti recuperande non obſtat excep. rei iudi. etiã de ea ſtatim fide facta.
44 Exceptio dominij notoria excludit expoliatum agentẽ interdicto recuperande.
45 Exceptio notoria dominij impedit remedium. l. ſi quis cõductionis. C. loca.
46 Qñ exceptio que obijcitur ſpoliato non requirit probationẽ nõ eſt reſtituendus ſpoliatus.
47 In ſpiritualibus eſt ſpeciale pp periculũ anime ꝙ nõ fiat reſtitutio ſpoliato vbi eſt notorium de eius iniuſtitia.
48 Qñ abſolutoria lata in p2ia poſſibile eſt ꝙ pariat preiudiciũ in ſcda ẽm cõem curſum cãrũ, tunc nõ admittit cumulatio.
49 Agenti vti poſſi. qñ obſtat exceptio dominij vel rei iudicate.
50 Sententia lata in petitorio pro reo quãdo obſtet agenti poſſeſſio adipiſcende.
51 Sententia licet inter eaſdem perſonas notorium faciat, non tamen facit iudici qui eam non tulit.
52 Abſolutoria lata in poſ. qñ preiudicet agenti petitorio.
53 Lex intelligenda ſecundũ titulum ſub quo ponitur.
54 Sententia lata in poſ. habente annexam cãm dominij an preiudicet in petitorio.
55 Si poſ. eſt ꝯ2ium petitorium an preiudicet petitorio.
56 Uerbum cepit denotat initium.
57 An per renunciationẽ iudici petitorij factum ab actore queratur dominium reo ꝙ erat penes actorem.
58 Renunciãs liti nõ per hoc fatetur aduerſarium habere ius.
59 Renuncians liti non tribuit aduerſario poſſeſ.
60 Qui renunciat liti nõ vr̃ ſuccumbere, ⁊ ſic nõ caderet in ſtatuto loquente de ſuccumbente in lite.
61 Dominium non transfertur ſine traditione.
62 Dimiſſio tñ operat q̃ ad trãſferẽdũ dñiũ ꝙtũ ipſa traditio.
63 Remittere litem nõ eſt dare. ſed bene remittere rem vi actionem ſi remittens eſt dominus.
64 Reus cui facta eſt renunciatio iudicij petitorij qñ habeat excep. doli vel pacti.
65 Renunciatio iuris realis poteſt fieri in abſentia partis.
66 Exceptio pacti tollit ipſo iure obligationẽ naturalem ⁊ elidit ciuilem.
67 Trãhens de petitorio ad poſ. an ſit ꝯdẽnãdus in expenſis.
68 Accumulans petito. ⁊ poſ. non eſt condemnãdus in expenſis ſed eſt expectandus finis litis.
69 Emendans vel corrigens libellum eſt prius condemnandus in expenſis tanquam temerarius litigã[…].
70 Qui renunciat petito. ⁊ li[…] eſt condemnandus in expenſis.
71 Quando reus conuentus poſ. confitetur agẽtem poſ. quãdo dicatur renunciatum petitorio.
72 In interdicto vti poſ. requiruntur duo extrema habilia que ſunt probanda ab actore: ſcʒ poſſeſſio ex parte agentis ⁊ turbatio ex parte conuenti.
73 An ſi reus confiteatur actorem poſſidere ſit neceſſaria ſentẽtia condemnatoria an abſolutoria.
74 Qualiter ſit intelligendus Bar. in ſuo ꝯ2io dicẽdo quod eſt neceſſe abſolutoria ⁊ condemnatoria.
75 Si reus couentus poſ. negat actorem poſſidere non poteſt ſe fundare quod agendo poſ. renunciat petitorio.
76 Negans poſitionem non poteſt ſe ex ea fundare.
77 Qñ reus conuentus interdicto vnde vi negat actorem poſſidere tunc nõ poteſt ſuper petito. ⁊ poſ. procedi.
78 Iudex qui vidit partẽ iniuſte agentem pp eius confeſſionem poteſt ex officio ſuo eam repellere.
79 Agens petitorio in quo dicit aduerſarium poſſidere an videatur renunciare poſſeſ.
80 Beati ſunt poſſidentes.
81 Contrariorum eadẽ eſt diſciplina.
82 Quando quis probabiliter poteſt ignorare ꝙ poſſideat.
83 Facilius perditur poſ. rei mobilis quam immobilis.
84 In re imobili an ſola obliuio cauſet amiſſionẽ poſſeſſionis.
85 Si agẽti petitorio ſuꝑueniat poſſeſſio an ⁊ qñ reus abſoluat.
86 Petito. ⁊ poſ. an poſſunt ſimul intentari diuerſis reſpectibꝰ.
87 Quando plura remedia ad eandem rem cõpetunt nõ admittitur cumulatio ratione duplicitatis.
88 In rei vẽ. reſti. rei quo iure veniat, ⁊ qd in interdicto vti poſ.
89 Petito. ⁊ poſ. cõpetunt ad idem nec reſpectu principalis petitionis nec reſpectu executionis.
90 Interdictum vti poſſidetis non datur directo ad reſti. naturalis poſ. nec officium mercena[r]i[u]m deſeruiens.
91 In rei vendi. non venit reſtitutio rei iure actionis, ſed officio iudicis, ⁊ que vtilitas ex hoc reſultet.
92 Petitio heredi. ⁊ rei vendi. equiparantur.
93 Officium iudicis per quod fit reſtitutio in rei vend. an ſit nobile vel mercenarium.
94 Tex. noſter qui loquit in interdicto vti poſſidetis procedit ẽt in interdicto recuperande ⁊ adipiſcende.

95 Si actor ꝑponat petito. ſimpl'r, ⁊ poſtea poſſeſ.ſimpl'r: an videatur ꝑponere reſpectu eiuſdē poſ.an diuerſis reſpectibus.
96 Facultas declarandi libellum an tranſeat ad heredes.
97 An petitor ⁊ poſ.ſimul ⁊ eodem tempore intentari:
98 Petitorium ⁊ poſ.rōne diuerſe poſſeſ.bene concurrunt.
99 Lex habēs plures itellect⁹ ñ pōt allegari ad deciſionē cāꝝ.
100 Cumulatio petito. ⁊ poſ.adipiſcende bene ꝑmittitur.
101 Limitatio ad l.fundi.⁊ l.fundū de excep.rei iudi.
102 Poſt concluſionē in cā ſi reus plene probauit de dominio impeditur cumulatio poſ.adipiſcende.
103 Ex concluſione in cā cum plena probatione reſultat deciſio veriſimilis que ſperaꝛ incōtinēti ꝑduci ac ſi eſſet lata ſnīa quo ſtatim veri ſimilit.r ſperatur ferri.
104 Probationes poſt cōcluſionē in cā faciunt rem notoriam.
105 Exceptio dominij notoria impedit litis ingreſſum.
106 Probationes facte in vna cā qñ faciant fidē in alia inter eaſdem perſonas.
107 Qualiter intelligaꝛ ꝙ probationes de dominio poſt concluſionē in cā faciant rem notoriam.
108 Probatio que poteſt reprobari nō pōt facere notorium.
109 Paria ſunt, vel quod quis p ſnīam actual'r ſit condemnatus vel quod ex proceſſu appareat qd ſit cōdemnandus.
110 Detētus in cp.uali cā nō eſt relaxandus p̄ſtitis fideiuſſoribus tñ ſi cōſtat d innocētia ⁊ in cā cōcluſum ſit poterit fideiuſſoribus relaxari.
111 Fideiuſſor ꝯdēnat⁹ p ſnīam ſicut pōt agere ꝯ principalē debitorē ita qñ ꝑceſſu euidēter apparet ꝙ breui condēnabitur.
112 Paria ſunt vel ꝙ ſit lata ſnīa vel quod ſit cōcluſum in cā.
113 C.paſtoralis.de cauſ.poſ.⁊ proprie procedit ſolum de equitate canonica.
114 Qñ aliquid reperitur clare deciſum de iure canonico ei ſtatur etiam in foro ciuili.
115 Quō intelligiꝛ regula quod ſnīa facta in petitorio qñ reus ꝑbaſſet ſe eſſe dominū faceret preiudicium in poſſeſſorio.
116 Qui primo egit petitorio poteſt intentando poſſeſ.recuperande ipſemet ſuſpendere peti.
117 Qui ſemel ꝑducit libellū in iudicio nō pōt poſtea deſiſtere a procedendo in illo libello niſi renunciet liti.
118 Hec exceptio ꝙ ſpoliatus ante omnia debet reſtitui eſt dilatoria: ⁊ nu.15.in fi.
119 Qñ reus cōuenitur agentē vti poſſidetis poſſidere debet ſe qui abſolutoria ab inſtantia iudicij ſuper petitorio.
120 An agēs poſtea recuperande obtineat ꝯ violētū inuaſorem etiam in petitorio prius intentato abſq̧ alia ꝑbatione dñij.
121 Preſumptiones.ll.ſunt liquidiſſime probationes.
122 In ſpiritualibus ſpoliatus tenetur probare titulum.
123 Petēs reſtitutionē ꝯiugis dꝫ facere fidē d titulo mrīmoniali.
124 Interdictū de hoīe exhibē.hꝫ annexā cām proprie.
125 Electio epiſcoporū ad clericos cathedrales eccleſie pertinet
126 Qui primo intentauit petito.puta cōfeſſo.ꝑ iurib⁹ incorpo.pōt ſuſpendere tale petitoriū ⁊ trāſire ad poſ.rōne quaſi poſ.ꝙ hꝫ per ꝗ vult transferre onus ꝑbādi in aduerſarium.
127 Qui effectus reſultant ex poſ.trāſferente onus probandi in aduerſarium.
128 Quaſi poſ.in iuribus incorporalibus an releuet ab onere ꝑbandi ⁊ transferat in aduerſarium.
129 Poſ.habēs annexā cāꝫ dominij an concurrat cum petitorio.
130 Si reus ꝯ quē fuit actū rei vendi.fuit ſpoliatus ab actore lite pen.tunc proceditur ſuper vtroq̧.
131 Spoliatio lite pen.facta eſt odioſior ſpoliatiōe ante litē motā.
132 Que emergunt poſt litem conte.pertinent ad officium iudi.
133 Si appellās li.pē.ſpoliat aduerſariū vr̄ renūciare appellatio.
134 Si intentans poſ.recupe.rōne ſpoliationis facte ante oīa itē ta poſ.agit rōne diuerſe poſ.concurrit petitoriū cum poſ.
135 Cauſa ſpoliationis eſt priuilegiata, ⁊ an ſit exceptio dilatoria.nu.118.
136 Exceptio emergens poſt litē conteſta.an poſſit opponi.
137 Diſpo.cle.j.de cā poſ.⁊ proprie.an habeat locum in cauſis non beneficialibus.
138 Exceptio executionis an ſit dilatoria.
139 Qñ reus ꝯuentus rei vendi.nō reperiꝛ poſſidere tpe ferende ſententie nec de hoc fuit interrogatus nec ſe obtulit liti fereꝛ ſnīa ſuper petito declarandū actorē dominum ⁊ abſolueretur reus qꝛ nō poſſidet.⁊ nu.140.
141 Si poſt litē ꝯte.ſup petito.reus nō interrogat⁹ an poſſideat proponat poſ.adipiſcende ꝑcedet ſuper vtroq̧ iudicium.
142 Qñ vnus ⁊ idē intentat petito, ⁊ poſ.magis impeditur concurſus petitorij ⁊ poſ.retinende ratione ꝯtrarietatis quā petitio ⁊ poſ.recuperande adipiſcende.
143 Si poſ.primo ꝑponatur ⁊ per alium ſecundo petitorio an concurſus admittatur.
144 Spoliatus pōt conueniri ſeu paciſci ne poſſit agere p ſpoliatione iā facta ſuper poſ.recuperande ⁊ ſibi preiudicant.
145 Poſ.retinende ab vno intentatum non concurrit cū petitorio ab alio intentata reſpectu eiuſdem poſ.naturalis.
146 Si agatur diuerſis reſpectibus reſpectu diuerſe poſ.an poſſint concurrere petitorium ⁊ poſ.
147 Rei vendi.datur ciuiliter contra poſſidentē.
148 Queſtio ſpoliatiōis eſt priuilegiata vt ante d ea cognoſcat.
149 An qñ ſimul ⁊ eodē tpe vnus proponit petitorium ⁊ alius poſ.concurrant.
150 Qñ petito.⁊ poſ.ꝑponiꝛ ab vtroq̧ poſſeſ.prio expeditur.
151 Ratiōe ꝯtrietatis ⁊ ordinis iudiciarij debet ꝑcedere poſ.
152 In iuribus corporalibus an poſſit vnus ꝯ alterum ⁊ alter ꝯ aliū agere ducendo ius ſuum eſſe ⁊ ſe poſſidere.
153 Duo iudicia poſſeſ.an poſſint ſimul eodem tpe cumulari.
154 An ab eadē parte poſſint iudicia poſ.cumulari.
155 A diuerſis poſſunt cumulari ab vno interdicto recuperande ab alio vti poſſide.ſuper eadem re.
156 In caſibus in quibus non admittitur cumulatio peti.⁊ poſ.an ſit neceſſe ꝙ opponatur.
157 In remedijs q̄ electione tolluntur ſi vnū ꝑponaꝛ in vno iudicio ⁊ aliud ſucceſſiue in alio: ſm tollitur ipſo iure.
158 An facta in primo iudicio inter eaſdē perſonas ⁊ corā eodē iudice faciant fidē in alio.
159 Uno momēto poteſt totus ꝑceſſus prius factus reproducti ꝯſenſu ꝑtiū cōfirmari qñ erat inualid⁹ qꝛ forte fact⁹ tpe feriato.
160 Quādo peti.⁊ poſ.prohibētur rōne ꝯtrietatis etiā parte non oppo.ſequitur abſolutoria.
161 Regulariter petito.⁊ poſ.ſimul ꝑcedunt ſi a iudice vel a parte non opponatur.
162 Quādo ex actis apparet ꝙ agens eſt ſibi ꝯtrius poteſt iudex eum repellere.
163 Quando actor agēdo vno ex duobus remedijs renunciat iudex poteſt eum ex officio repellere.
164 Qñ iudici delegato eſt cōmiſſum vt primo de poſ.deinde de petito cognoſcat.etiā ſi nō opponatur a iudice vel ꝑte ſi cumulatio eſt facta iudicium eſt nullum.
165 An in poſ.iudicijs requiratur litis conteſtatio.
166 In poſ.ꝑcedit ſummarie.in ſummarijs requiriꝛ lit.conteſ.
167 Quando intentatur remedium poſ.c.reintegranda.requiritur litis conteſtatio.
168 Quando lex dicit ꝙ ſummatim procedatur intelligitur abſente parte ⁊ nō ſit litis conteſtatio.
169 Qñ poſſeſ.non dirigitur ꝯ certā perſonam, ibi non requiritur litis conteſtatio.
170 Actus qui de ſua natura non habet aduerſarium certū, non requiritur litis conteſtatio.
171 In poſ.carbo.nō requiritur litis conteſtatio.
172 Quando periculū eſt in mora: tūc in poſ.nō requiritur litis conteſtatio.
173 In cā dāni infecti eſt periculū in mora.ideo celeritatē deſiderat ⁊ tamē requiritur litis conteſtatio.
174 Ubicunq̧ eſt ꝑiculū in mora recedim⁹ a regulis iuris cōis.
175 Dictio mox ⁊ ſimiles quid important.
176 In oī iudicio ꝗtūcūq̧ ſummario pſona que litigat dꝫ plene legitimari ꝗuis cā principalis reqrat ſummariā cognitionem.
177 Qñ aliquid de neceſſitate requiritur ſi illud interueniat minus legitime aut minus ſolenniter, non vitiat actum.
178 An requiraꝛ litis ꝯte.in reſtitutione in integrum minoris.
179 Qñ actor ꝑpoſuit libellū ex ꝑte eius eſt lis quaſi conteſtata.
180 Petito.⁊ poſ.an poſſint eadem ſententia terminari.
181 Quis ſit effectus cumulationis petito.⁊ poſſeſſorij.
182 Interdictū de tab.exhiben.debet precedere petitorium.
183 Uerbum pleno iure importat petitorium ⁊ poſ.intentatum.
184 Uerbū pertinere poteſt referri ad petito.⁊ poſ.
185 Uerbum ſpectat importat idem quod verbum pertinere.
186 Qui petit declarari rem ad ſe ſpectare ⁊ reum condēnari ad reſtitutionē, dicitur intentare petito.
187 Hec concluſio libelli peto rem reſtitui adaptatur ad poſ.⁊ ad petitorium.
188 Hec clauſula reducas ad ius ⁊ proprietatem male alienata in reſcripto poſita ſignificat poſ.petito.
189 Ubi cauſa ſimpliciter eſt cōmiſſa intelligitur cōmiſſum poſ.⁊ petitorium.
190 Hec clauſula per iudicē in ſententia poſita.ſaluo iure tertij qꝛ nō intendit preiudicare in aliquo iuri ſuo intelligitur reſeruare per hanc petito.⁊ poſſeſſorium.
191 Clauſula petēs de ꝑdictis ⁊c.in libello poſita operatur ſi actor narrauit reſpiciētia petito.⁊ poſ.⁊ ꝯcluſit i poſſeſſorio.
concluſio

cõcluſio ſit attendenda:tamen operatur quod poterit poſt ea
probationes inducere etiam ſuper petitorio.
192 Si actor in libello agat de mutuo ⁊ poſtea ꝓbat ſolũ ð cõfeſ
ſiõe mutui,vel ſi egit ex naturali mutuo,⁊ poſtea ꝓbet de ciui
li ſuccũbit,niſi ĩ libello adiecíſſet clauſulã parẽ ſup ꝓdict.⁊c.
a **Nihil commune** [a] Iſte.§.eſt famoſus ⁊ dif
ficilis.⁊ habet materiam
quotidianã.Bar.ex ſua ſolẽni repetitione eã magis ſolẽnem ⁊
magis famoſam reddidit. ¶ Diuidit̃ ſʒ Bar.⁊ alios in tres.
partes.In prima premittit vnum dictũ in genere. In ſcða in
fert ad ſpecieʒ.In tertia reſpõdet tacite obiectioni.ſcða ibi,⁊
iõ nõ denegat̃.tertia ibi.nõ enim videt. ¶ Poſt itẽtatũ peti
toriũ nõ prohibet̃ intentari poſſeſſoriũ retinende.h.d. ¶ Du
bium faciebat:q2 nõ dʒ quis pro eadẽ re diuerſis iudicijs ⁊ di
uerſis libellis vexari cũ obſtet pẽdẽtia litis in primo,⁊ ſic exce
ptio duplicitatis.l.vbi ceptũ.ſ.de iudi.aut.qui ſemel.C.quo.⁊
quã.iu.notãt Doc.in l.edita.C.de eden.Ad hoc rñdet text.ꝙ
hic primus libellus fuit datus ꝓ proprietate:ſecundus ꝓ poſ
ſeſſione,que nihil habẽt cõmune:ideo lʒ iſta iura intentent̃ ſu
per eadem:tamẽ q2 ſunt diuerſa ⁊ ſeparata ⁊ diuerſi effectus.
ideo dicta exceptio nõ obſtat.⁊ ꝓcedi poteſt ſup vtroqʒ libel
lo. ¶ In tertia parte ibi,nõ enim videtur poſſeſſioni renũcia
re.tex.vt dixi remouet obiectionẽ:naʒ rei vẽdicatio preſuppo
nit dñium in agente ⁊ poſſeſſionẽ in reo cõuento. Et ſic in rei
vẽdicatione ꝓſupponũt̃ duo extrema habilia ad hoc vt com
petat.l.officium.⁊ l.ĩ rem.in prin.ſ.de rei vẽ.⁊.vni. C. de alie.
1 iud.mut.cau.fact.c.examinata.de iud.Unñ vẽdicatio † non da
tur poſſidẽti l.j.§.hoc interdictũ.ĩ.vt poſ.⁊ d.c.examinata.vbi
dicit tex.cum ius patronatus poſſidebas nec rei vẽdicationẽ
intentare potuiſti.⁊ tex.in.§.eque in ver.iſte quoqʒ.inſti.de ac.
vbi dicit tex.ꝙ actionibus realibus ille agit qui nõ poſſidet.
nã ei qui poſſidet nõ eſt perdita actio,vt ibi in tex.Ergo cũ in
iſto tex.primo egerit rei vendi.que preſupponit aduerſarium
poſſidere:certe ita agendo vr̃ poſſeſſioni renunciare:⁊ poſſeſ
ſio põt ſolo animo perdi.l.ſi quis vi.§.differẽtiam.ĩ.eo. Ergo
non dʒ poſtea poſſe agere interdicto vti poſſid.in quo preſup
ponit ſe poſſidere:q2 illud interdictũ nam datur niſi poſſeſſo
2 ri,ideo appellatur vti poſſidetis.† Ergo eſt ſibi contrarius:iõ
cũ ſit cõtrarius non dʒ audiri.c.vnico.in ver.omnibus.vt ec
cle.benefi.ſine diminu.conferan.⁊ c.pe in fi.de offi.dele.in vj.⁊
in hoc conſiſtit medulla huius tex.Ad hoc reſpondet Iuriſ
con. in iſta tertia pte ꝙ qui intẽtat rei ven.nõ renunciare poſ
ſeſſioni:q2 rei ven.põt cõpetere pro ſola detentatione vel tenu
ta que eſt apud aduerſariũ vel pro ſola naturali.l.officiũ. in fi.
3 vel † ꝓ ſola ciuili.Sic rei ven.datur cõtra ciuiliter poſſidẽtem
tm̃.vt eſt gl.in l.Põponius.§.ſi is qui precario.vbi dicã.ĩ.e.⁊
gl.in l.ij.C.vbi in rem actio.Bart.hic ĩ quarta combinatione.
4 Item qñ poſſidens dolo deſijſſet poſſidere adhuc põt conue
niri rei ven.l.ſi autẽ.§.ſed ⁊ is.⁊ l.is qui dolo de rei vend. ⁊ l.
patrẽ.ĩ.de reg.iur.Unde intẽtando rei ven.nõ videtur renun
ciare ciuili q̃ erat apud ipſuʒ agẽtẽ ꝓ qua nũc intẽtat interdi
ctum vti poſſidetis.nec etiã renũciare poſſeſſioni q̃ poſtea ad
eũ peruenit,⁊ hoc voluit dicere Iuriſcõ.tollendo obiectionẽ.
5 ſ.factã.Et ſic habes diligenter † notare qð rei vẽ.põt dari etiã
nõ poſſidẽti.text.eſt hic,⁊ ita etiã no.ex iſto tex. Rap.Cu.hic,
⁊ qñ rei ven.datur poſſidenti tũc appellat̃ cauſalis:q2 eſt cum
cauſa ⁊ ſic dñio.Sed qñ datur non poſſidenti appellat̃ forma
lis:ita tʒ Bal.in l.ſi de proprietate.in ij.col.in prin. C. ſi a non
cõpet.iudi.quãuis Raph.Cu.de eo mentionẽ nõ faciat. Sed
aduerte q2 gl.magna hic,circa mediuʒ tʒ contrariũ ꝙ rei ven.
non põt dari poſſidẽti,⁊ in cõtrarium vr̃ eſſe tex.clarus. in d.
c.examinata.de iud.vt ſ.retuli. Ibi cuʒ ius patronatus poſſi
debas nec rei ven.intẽtare poteras. Sʒ declara ⁊ intellige vt
ſ.proxime dixi.Nam agẽs rei vend.habet intus illud ꝙ petit:
q2 habet poſſeſſionem:ergo vr̃ eſſe in dolo,⁊ videtur ꝙ debeat
repelli exceptione doli.l.dolo facit.ĩ.de exce. doli. Tñ veritas
eſt ꝙ in rei vendi.agens principaliter petit ſe declarari dñm.
d.l.in rẽ.⁊ l.officium.⁊ reſtitutio poſſeſſionis venit per officiũ
6 iudi.merce.l.qui reſtituere.cũ gl.de rei ven. ¶ † In tex. ibi qui
cepit rem vendicare.verbum cepit denotat actum inchoatũ.l.
j.§.cepiſſe.ĩ.de pollicita.⁊ l.vbi ceptum.ſ.de iudi.ſed poſtea in
fi.dicit rem vendicauit qð vr̃ denotare rem perfectam cum ſit
verbũ preteriti perfecti.l.j.§.fi.ſ.ꝙ quiſqʒ iur.c.in his. de ver
ſigni.ergo tex.vr̃ ſibi contrarius.Sed concorda.q2 verbum ce
pit,vult dicere quod inchoauit a petitorio ⁊ nõ a poſſeſſorio
poſtea aũt dicit iudicium perfecit.Et ſic lʒ tex.dicat iudicium
a prin.fuiſſe ceptũ in rei ven.nõ ꝑ hoc excludit quin poſtea fue
rit perfectum:ſicut in ſimili dr̃ in euangelio, valde mane vna
ſabbatorũ venerũt ad monumẽtum orto iam ſole:vbi initium
eundi fuit valde mane,⁊ poſtea peruenerũt ad locuʒ orto iam
7 ſole.ita hic a principio cepit:⁊ poſtea perfecit. ¶ † Itẽ q2 peti
toriuʒ toties reperitur.ĩ.dic ꝙ petere ꝓprie dicitur ille q̃ agit
actione in rem.l.actio in perſona.ĩ.de act.⁊ oblig.vbi dicit tex.
Actio in perſonã,petitio in rẽ Ideo iura ⁊ Doc.appellãt iu
dicium petitoriũ in quo de dñio ⁊ ſic de ꝓprietate agit̃:q2 tũc
eſt ꝓprie petitio. ¶ Antequã veniã ad notabilia ⁊ intellectu
tex.qui dicit nihil cõmune hʒ proprietas cũ poſſeſſione, vidẽ
dum eſt quid ſit proprietas ꝓprie,⁊ vnde dicat̃. Et in hoc fa
ciaʒ duo,ponã primo theoricã poſtea ponã practicã,que erit
valde vtilis.Et in iſto text.ꝓprietas intelligit̃, id eſt dominiũ.
8 † ⁊ ſic ꝓprietas ⁊ dñiũ capiunt̃ ꝓ eodeʒ facit tex.in c.j.de cauſ.
poſ.⁊ ꝓpriet.⁊ ibi do.Abb.in ij.no.notat qð proprietas capit̃
pro dñio.⁊ quod ideʒ eſt dicere cauſa proprietatis ꝙ cã dñij.
Ad idem tex.in l.j.§.huius autem.ff.vti poſſide. vbi tex. id qð
prius appellauit ꝓprietatẽ poſtea appellat dominiuʒ,facit ꝙ
not.Bart.in l.locorum.C.de om.agr.deſer.lib.xj.vbi per illum
tex.in verbo ꝓprietas poſſeſſionis, notat ꝙ tantum eſt dicere
9 ꝓprietas poſſeſſionis ſicut dñiũ poſſeſſionis.† Ad idem facit
q2 ſicut eſt reperire poſſeſſionẽ ⁊ quaſi poſſeſſionẽ.l.ſeruus. §.
incorporales.cũ gl.ſ.ti.j.⁊ l.iij.in prin.ſ.eo.⁊ l.ſequit̃.§.ſi viam.
ĩ.tit.j.ita eſt reperire proprietatẽ ⁊ quaſi proprietatẽ,vt eſt gl.
in l.ij.§.quedam.ĩ.de interdic.quã ad hoc reputauit ſingularẽ
Bal.Iac.Alua.in c.j.§.j.de inueſti.de re.alie.fac. ⁊ eſt tex. in c.
10 fi.de iu.† Itẽ predicta clare cõfirmant̃ per etymologiã ipſius
vocabuli:nã proprietas vult dicere proprie tuuʒ.⁊ cõponitur
11 ex integro ⁊ corrupto,put millies dicũt grãmatici.† Et argu
mentũ ab etymologia vocabuli negatiue vr̃ procedere, prout
arguit Iuriſcon.in l.ij.§.appellata.ſ.ſi cer.pet.⁊ dixi late.l.j.in
prin.ſ.eo. ¶ In cõtrarium ꝙ aliud ſit ꝓprietas ⁊ aliud dñiuʒ
eſt tex.fortis.in l.ſi ꝓcurator.j.ſ.de acqui.rer.do. in verbo do
12 minium mihi ⁊ proprietas acquirit̃. † Illa copula ⁊ cadit in
ter diuerſa,vt eſt gl.in ru.ſ.de iu.⁊ fac.igno.⁊ glo.in c.querelã.
de ſimo.lʒ gl.in d.l.ſi procurator.exponat dñiuʒ.ſ.plenũ ⁊ pro
prietas nuda,que expoſitio nõ eſt bona vt ſtatiʒ.ĩ.patebit.Et
pondera ꝙ ille eſt tex.Iuriſ.qui ſemp proprie ⁊ latiſſime loqui
tur.Itẽ qð non ſint idẽ,eſt tex.in l.ꝓprietatis.C.de proba.vbi
dicit tex.proprietatis dñium,ac ſi diceret dñium dñij,ſi ꝓprie
tas idẽ eſſet qð dñium,lʒ glo.ibi exponat.i.dñium ꝙ eſt ꝓprie
13 tas qð nihil eſſet dicere. ¶ † Que ergo ſit differẽtia inter dñiũ.
b ⁊ ꝓprietatẽ [b] laborauit multũ inſignis ⁊ fundamẽtalis Doct.
Io.Fa.in §.ſed iſte.in xv.col.inſti.de actio. Et tñ nihil boni in
effectu.dr̃.Credo ꝙ differẽtia ſit iſta:nã dñiũ eſt terminus ma
gis latus ⁊ cõprehendit quodcũqʒ dñium ſiue ſit directũ ſiue
vtile:nã ⁊ vſufructuarius dr̃ habere dñiũ. l. iij.§.j.ſ.de vſufru.
no.in l.j.§.ii.ſ.de iuriſd.om.iu.Sʒ proprietas nunq̃ capit̃ niſi
ſolũ pro directo ⁊ vero dñio.put oſtendit etymologia vocabu
14 li quã dixi.† Nã dicitur proprietas quaſi proprie tua:vnde di
cit Bal.in l.cũ res.in fi.C.de proba.qð iſtud nomen ꝓprietas,
eſt nomẽ directũ ⁊ non obliquat̃:⁊ nunquã ponit̃ pro vtili do
minio. Ideo emphyteuta,feudatarius , ſuperficiarius,⁊ ſimiles
qui habẽt vtile dñiũ.§.adeo.inſti.loc. nõ dicunt̃ habere ꝓprie
15 tatẽ,ſed directus dñs eſt qui eã hʒ.† Alibi dicit Bald.in l.pe.
in ij.col.C.ſi a nõ cõpe.iudi.ꝙ appellatione proprietatis ſemp
intelligit̃ de directa. Alibi dicit Bal.in c.j.§.j.de inueſti. de re.
alie.fact.ꝙ ſignificatio proprietatis eſt magis nuda ⁊ ſtricta
quã ſignificatio dñij,⁊ ita habes primũ:quia ſit proprie ꝓprie
tas,⁊ vñ dicatur. ¶ Uenio ad ſcðm vt reducã ꝓdicta ad pra
16 cticam. † Et adduco in mediũ illud quod ſingulariter decidit
Bal.nec alibi legi.in l.ij.ſ.de codi.inſtit. Qð ſi aliqs in libello
diceret ꝓprietatẽ talis loci ad ſe ſpectare,vel ſe eſſe ꝓprietariũ
⁊ poſtea in proceſſu ꝓbaret de vtili dñio,puta qð eſſet emphy
teuta vel vaſallus,debet ſuccumbere, q2 non eſt reperire niſi
proprietatẽ directã.l.ſi tibi proprietas.ſ.de vſufru. accreſcen.
Secus ſi dixiſſet ſe dñm:q2 dñiuʒ bene poteſt intelligi de vtili
ſm Bart,in l.ſed ⁊ ſi poſſeſſori. §.item ſi iurauero per illũ tex.
ſ.de iureiur.⁊ ita limita ibi dicta per eũ. ¶ Adde qð alibi con
trarium tenet do. Alex,nullã faciens de Bal.mentionẽ. in l. ſi
finita.§.ſi de vẽctigalibus.in ij.col.ſ.de dam.infec.vbi tenet ꝙ
ſi emphyteuta vel alius habẽs vtile dñium: peteret in libello
declarari ſe ꝓprietariũ vel ꝓprietatẽ ad ſe ſpectare,⁊ ex narra
tis in libello appareret ꝙ ageret vt emphyteuta:ſuſtineret̃ li
bellus ⁊ improprigrent̃ verba libelli trahẽdo ea ad vtile dñiũ:
cum videamus quod ꝓprietas large referatur etiaʒ ad ſolam
poſſeſſionem.l.interdũ.ĩ.de ver.ſig.⁊ l.ij.C.de proba. Alibi idẽ
d. Alex.in l.ſi qs vi.§.differẽtia.in vlt.col.ĩ.eo. facit mẽtionem
de deciſione Bal.in d.l.ij.ſ.de cõdi.inſti.⁊ dubitat an ſit vera.
Dicit cõſiderandũ qð text.iuncta gl.in l.interdum. ĩ.de verb.
ſign.vr̃ accipere pro equipollentibus proprietatem, ⁊ dñium.
Sed in libello late accipit̃ dñiuʒ ꝓ vtili,⁊ ſuſtineatur libellus.
71 ergo idẽ in ꝓprietate,† Tñ dr̃ ꝙ magna eſt authoritas Bal.

a ¶ Commune. Ornat Dec. in l.non hoc. id eſt no.C. vnð. lega. Purpu.

b ¶ Proprietatẽ. Adde Docto. in l. ſi procurator. ff. de acqui. re.do.

vbi non hʒ ↄdictorem.⁊ qd eius deciſionē alibi non reperies.
credo qd iſte paſſus ſit valde ambigu⁹.⁊ ſi cōtingeret in pra-
ctica eſſet qō ꝓ amico. Tenendo tñ deciſionem Bal. in d.l.ij.
ↄ Alex.p ea q̄ dixi.ſ.qꝛ iſtud nomen ꝓprietatis eſt nomen di-
rectū qd nūquā obliquat̄ ⁊ nūquā ponit̄ ꝓ vtili dñio ſʒ Bal.
in d.l.cū reſ.in fi.C.de ꝓba.⁊ in d.l.pen.in ij.col.C.ſi a nō com-
peten.iud.Et ſequit̄ idē do.Alex.in cōſi.clix.v.vol.qd incipit,
18 in cā ⁊ lite vertente inter priorem.in vlti.col.nō obſtaret † ꝙ
verba libelli debeant impropriari vt libellus ſuſtineat̄:qꝛ iſtud
eſt verum qñ ſaltē ex larga ſignificatione vocabuli pñt illud
importare:alias ſecus ſm Spe.in tit.de offi.iud.§.de ſeruit.in
verſ.in ſnīe quoqʒ.⁊ ver.ſequenti,quem refert ⁊ ſequitur dom.
Alex.in ↄſi.cxxj.j.vol.qd incipit,viſo ꝓceſſu cauſe vertētis in-
ter moralium.in vij.col.ad fi. Et nota:qꝛ ſi vera eſt iſta deciſio
Bal.ex ea habes magnā limitationē ad ea que late dixi poſt
19 Bart.pro ſuſtinendis libellis in d.§.itē ſi iurauero.¶†Que
aūt dicat̄ plena ꝓprietas.⁊ que nuda pʒ ex tex.in l.femine.§.il
lud.C.de ſecun.nup.⁊ ibi no. Bal.⁊ dt ꝙ nō eſt alibi tex.ī iure
qui ita bene ꝓbet. Nam plena proprietas eſt dñium abſolute
dictum cum alienandi potentia:⁊ dt ꝙ fuit ſuper hoc interro
20 gatus a dño papa.¶†No.primo.ex iſto tex.illud vulgatū,ꝙ
ꝓprietas nihil hʒ cōe cū poſſeſſione.facit.l.permiſceri.in pri.ī.
eo.Alibi dt tex,ꝙ ſeparata dʒ eſſe poſſeſſio a proprietate.in l.
j.§.huius aūt.ff.vti poſſid.Alibi dt text.in l.ſi duo.§.fi.in fi.eo.
tit.longe aliud eſt rei pretium aliud poſſeſſionis.Alibi dt tex.
ꝙ alia eſt eſtimatio poſſeſſionis alia ꝓprietatis in l.ſi mulier.
§.qui poſſeſſionem.ſ.de eo qd met.cā.Itē facit qꝛ proprietas
pōt eſſe penes vnū.⁊ poſſeſſio penes alium:qꝛ ſunt ſeparata
vt iuribus preallegatis.Itē proprietas cauſat petitorium ⁊
ſic rei vendicationē.l.in rem.in prin.ſ.de rei vendi.Poſſeſſio
autē cauſat interdicta poſſeſſoria:⁊ ſic quo ad effectus ſunt
ſeparata ⁊ nihil hñt commune. Item proprietas ſolo animo
amitti nō poteſt,ſecus in poſſeſſione.l.ſi quis vi.§.dña.ī.eo.⁊
l.iij.§.in amittenda.ſ.eod.Item alius eſt modus probandi in
petitorio alius in poſſeſſorio.Sic etiā reducendo ad iudiciū
nihil hñt cōmune:nā poſſidēti regulariter nō incūbit onus ꝓ
bandi.§.cōmodū.inſti.de interdic.Item vno ex eis in iudiciū
deducto, aliud tanquam non motum non preparatum pote-
rit in iudicium deduci cum ſint diuerſa ⁊ ſeparata,vt hic.Itē
dñium ſeu proprietas eſt ius quo res eſt mea:poſſeſſio autem
eſt ius quo rem teneo ſm Bal.in d.l.pen.in ij.col.C.ſi a nō cō-
21 petē.iudi.†Unde ex iſto tex.⁊ predictis pōt inferri ꝙ ex poſ-
ſeſſione nō dʒ induci ꝑſumptio dñij, ſi nihil hñt cōe,ꝑſertim:
qꝛ lʒ olim dñiū cepiſſet a poſſeſſione.hodie eſt ſecus ſʒ Bar.
ī.in prima gl.hodie enim pōt eſſe dñiū ſine poſſeſſione vt ibi
per Bar.Item poteſt eſſe poſſeſſio ſine dñio.⁊ ita qd ex poſ-
ſeſſione non preſumatur dñium tʒ glo.in l.ij.⁊ in l.cum res.C.
de prob.de quo dic vt late per Bart.in l.pen.ſ.de condi.inſti.
cum ſuis ↄcordantijs per Bal.in l.j.⁊ in l.nō ignorat.C.q ac-
22 cuſa.non poſſ.¶†Scdo no.ex hoc tex.quod ex ſeparatis nō
fit bona illatio de vno ad aliud:neqʒ quo ad poſitionem neqʒ
quo ad remotionē,vt dt gl.j.Ad hoc ſemper allegatur iſta l.
⁊ lex papiñ.l.iij.rñſorū ait exuli.ſ.de mino. ⁊ in l.fi.ſ.de calū.⁊
in l.inter ſtipulātem.§.ſacram.in verſ.ſed hec diſſimilia ſunt.ī.
de verb.obl.Facit text.in l.ſi maritus.j.in fi.in verbo ſeparata
ſunt.C.de dona.inter virum ⁊ vxo.per quem tex. not.ibi Bal.
ꝙ ſeparatorum ſeparata dʒ eſſe rō.Alibi no.idē Bal.in l.iij.
§.ſi tutor.per illum tex.ī.iudicatum ſol.ꝙ ſeparatarū poteſta
23 tum ſeparata eſt rō.†Item adde illud qd in practica not.Se
mi.in c.cupientes.§.quod ſi per viginti.de elec.in vj.ꝙ ſi ſtatu
tū excludit quem a poteſtate proſequendi cām ſi non ſeruaue
rit certas ſolennitates intra certum terminum,qd elapſo illo
termino,nihilominus auditur ille qui vult probare qd ſua cā
non includatur ſub tali ſtatuto,ſed ſit ſeparata,qd eſt not.ſm
24 eum,⁊ quotidie practicat̄ in ſtatutis,vt ipſe dicit.¶†Tertio
no.in verſ.⁊ ideo,⁊ ſic in ſcda parte text.qd qui egit in iudicio
petitorio ⁊ ſic rei vendicatione,non impeditur intētare poſ-
ſeſſoriū retinende nomine eiuſdē rei. ⁊ in hoc iſte tex.eſt ſing.
ſm Raph.Cu.⁊ do.Alex.hic.Amplia qd ſimiliter nō impedi
tur intentare interdictum recuperande,⁊ ſic vnde vi.l.eū fun-
dum.§.fi.ff.de vi ⁊ vi ar.quam allegat pro cōcordāti. gl, fi.hic
in fi,Similiter nō impedit̄ intentare interdictū adipiſcende.l.
j.§.quod autem ait.ī.quo.lega.De vtroqʒ eſt tex.in c.Paſto-
ralis.de cā poſ.⁊ ꝓprie,⁊ ibi in tex.datur vna limitatio vt iſtud
tm̄ procedat ante cōcluſionē in cā de quo vltimo ponit Bar.
ī.in prima cōbinatione.⁊ ita no.gl.fi.hic,in prin. Et pondera
ex predictis ꝙ iſtud ꝓcedit in omni interdicto poſſeſſorio ſi-
ue ſit retinende,ſiue recuperande,ſiue adipiſcende poſſeſſiōis
25 de quo tñ pleni⁹.ī.dicet̄ in materia cumulationis. ¶†Quar
to ⁊ vltimo no,in ver.non enim,⁊ ſic ex tertia parte tex,ꝙ qui
intentat rei vendicatione ,non per hoc vr̄ poſſeſſioni ſue re-
nunciare. Facit ratio:quia eundo ad iudicem debet conditio
mea fieri melior ⁊ non deterior.l.aliam.ī.de don. ⁊ l. non ſolet.
ī.de regul.iuris.Item inducta ad vnum effectum non debent
operari cōtrarium.l.legata inutiliter. ſ. de adim.leg. l. legata
inutiliter.ſ.de leg.j.⁊ l.fuit queſtionis.ibi d.Alex.ad hoc no.ſ.
de acquiren.hered.⁊ c.ad noſtram.de appellat.Item inducta
ad augmentum non debent operari diminutionem,vt eſt tex.
not.in l.ſi mancipia.in princip.ſ.de fund.inſtrum.Item indu-
cta ad conſeruationem iuris ſui non debent operari diminu-
tionem ,vt eſt text.notat in l .cum quidam. ſ. de bon. poſſeſ.
Sed iſte qui agit rei vēdicatione agit pro cōſeruatione iuris
ſui,⁊ vt effectualiter reſtitutionē rei cōſequatur l.q reſtituere.
ſ.de rei vē. ergo non debet operari cōtrariū effectū vt vendi-
cando rem videatur renunciare poſſeſſioni ſue. Et ex hoc no.
26 text. † habes correlarie notare duo.Primo ꝙ rei vendicatio
cōpetit etiā poſſeſſori,⁊ ſic illi qui eſt dñs ⁊ poſſeſſor cū detur
cōtra nudū detentatorē, vt dixi late.ſ.in euidētialibus huius
27 tex.†Secundo habes ꝙ agens rei vendicatione non per hoc
ſuſpicatur ſe poſſe repelli,⁊ ſic per hoc nō perdit poſſeſſionem
idē no.Raph.Cu.hic, ⁊ in l.clā poſſidere.§.fi.per gl.magnam
ibi in vlt.parte.Sicut etiā nunciando quis nouū opus ꝓ iudi-
cem nō perdit poſſeſſionē,lʒ nunciādo verbo tanquā timidus
eā perdat.l.de pupillo.§.meminiſſe.vbi tex.de vtroqʒ.ſ.d.ope
no,nun.gl.⁊ Doct.in l.j.§.in operis.eod.tit.¶Expeditis tex-
tualibus capio gl.primam,quam diuide magiſtraliter in tres
partes.In prima exēplificat tex.per caſū a cōtrario in l.⁊ a
eadem.§.fi.ī.de exce.rei iu.vbi eſt caſus contrarius quādo pri-
mo fuit intentatum interdictum poſſeſſoriū poſtea rei vendi-
catio ⁊ ſic petitoriū,vñ gl.noſtra caute dicit. pone exemplum
ad principium huius.§.non ad ſecundā partē ad quā melius
facit tex.in.l.cum fundum.§.fi.ī.de vi ⁊ vi ar. quam gl.fi.in fi.
alleg.pro concordanti.In ſecunda que eſt ibi,ſed opp.glo.n-
ſcet ſimul tria cōtraria que ſunt diuerſa, in primo cōtrario o-
ſtēdit qd imo dñiū ⁊ poſſeſſio habēt cōmunionē reſpectu iu-
ris:qꝛ vtrūqʒ eſt ius incorporale. In ſcdo cōtrario oſtēdit q
habēt cōmunionē antecedētis ⁊ cōſequētis,vt dicit Bar.vel
melius vt cauſe ⁊ cauſati. In tertio cōtrario oſtēdit ꝙ habēt
communionē cōnexitatis ſeu inſeparabilitatis. In tertia par
te principali q̄ eſt ibi.ſol.nihil gl. ponit tres ſol. q lʒ videantur
tradi ad oīa tria cōtraria precedentia:tñ nō vadūt niſi ad pri-
mum,⁊ ad alia duo gl.non rñdet:vt hic plene declarat Bar.
28 ¶Circa primā oppo.gl.qꝛ gl.non ꝓbat aſſumptū qd dñium
⁊ poſſeſſio ſint incorporalia. Bar.conant̄ vtrunqʒ ꝓbare.⁊ q
dñiū ſit ius ꝓbat ex.l.ex hoc iure.ff.de iuſti.⁊ iu.Sed ille tex.
nihil facit:qꝛ lʒ dicat ꝙ dñiū ſit ex illo iure, nō ꝓ hoc ꝓbat q
dñium ſit ius,patet qꝛ ille tex.etiā dt qd ex hoc iure ſunt cōtra-
ctus ⁊ tñ cōtractus nō ſunt ius ſed factum.l.conſilio.in fi.ſ.de
cur.fur.lʒ poſtea ex contractu,qui eſt factū orial̄ poſtea ius.
Itē tex.ibidē dt ꝙ ex hoc iure ſunt bella:⁊ tñ bellū non eſt ius.
Melius ergo probaſſet Bar.ꝙ dñium ſit ius, ex diffinitione
dñij quā tradūt Bar.⁊ Doc.in l.ſi qs vi.§.differentia.ī.e.vbi
diffiniūt qd dñiū eſt ius libere ⁊ perfecte diſponēdi de re ſua
29 Do.Bart.†probat qd etiam poſſeſſio ſit ius.per.l.peregre in
prin.in verbo ius poſſeſſionis.ī.eo.de hoc plene tetigi.in l.j.in
princ.ſ.eo.vbi plene examinaui,an poſſeſſio ſit ius,an vero ſit
factū.Sed aduerte:qꝛ imo poſſeſſio ſaltē naturalis vr̄ eſſe q
corporale:ergo non eſt ius:qd eſt incorporale,vt vr̄.eſſet tex.
l.qd ſeruus.circa prin.in verbo corporalem poſſeſſionē.⁊ in l.
ſi id qd.§.fi.in verbo corporalis poſſeſſio.ī.eo.Nec dicat̄ ꝙ ſit
corporalis qꝛ in ea acquirēda requiratur corp⁹,vt.l.j.in prin.
ſ.eo.Quia poſſeſſio nō dʒ cōſiderari ꝓut ineſſe producitur,ſed
prout eſt ineſſe producta.vt declarat Bar.in.l.j.in princ.in a
col.ſ.eo.qꝛ modus acquirēdi poſſeſſionē nō eſt poſſeſſio,ſicut
nec modus acquirendi dñium,vt eſt vſucapio non eſt dñium
gl.in.l.iij.ī.ti.j.Dic ꝙ in illis iuribus poſſeſſio capit̄ ꝓ actuali
inſiſtētia rei,⁊ illa eſt corporalis,vt dicit text.in.l.j.in princ.in
verbo qꝛ naturaliter tenetur ab eo q ei inſiſtit.ſ.e.⁊ horū veri-
tas vt dixi pendet ab illo articulo quem ibi tetigi:an poſſeſſio
ſit ius vel factum.l.¶Itē circa primā ſol.gl.q̄ exponit nihil.
i,non omne.Bart.⁊ omnes dicunt qd eſt vera in ſe,ſed qd iſto
modo non bene ſequeretur illatio quā facit tex.Tu dic quod
imo iſta ſol.etiā nō eſt vera in ſe,qꝛ preſupponit directo ↄtra-
rium eius quod vult tex.qꝛ iſte text.loquitur vniuerſaliter ne-
gatiue.⁊ iſta expoſitio loquit̄ particulariter,vt dt glo.Et iſta
particularis ſic expoſita nihil.i.non omne,eſt ꝑſupponere q
in quibuſdā habeant cōionem.Sed habere cōionem in aliqui-
bus ⁊ nihil habere cōmune,vt dicit litera,ſunt contraria.ergo
30 prima ſol,nullatenus eſt tenenda.dñ gl,in iſta prima ſol.† pro
ea probāda dicit qd in incorporalibus habetur dñium,ſʒ non
poſſeſſio.

poſſeſſio.Gl.nihil allegat. Sed Bar.⁊ omnes qd in corporali bus habeatur dñium allegant text. in l.qui vſumfructum.ff.ſi vſuſfru.peta.¶Sed tu aduerte qd ille tex. pbat de directo ɔ̃rium:qr appellat poſſeſſionem vſuſfructus ⁊ dñium. nam formaliter dt,qd abſurdũ eſſet,eſſe melioris ɔditionis poſſeſſionẽ vſuſfructus quam dñium vſuſfructus,put ẽt eſt tex.in l.pen.ff.de ſerui.⁊ in l.edes.§.fi.ff.de ſerui.vrb.pred.Et ſi tu ſubtilis diceres qd inquantum tex.dt poſſeſſionem vſuſfructus capit improprie poſſeſſionem: qr cum vſuſfructus ſit ius non põt proprie poſſideri ſed quaſi.l.ſequitur.§.ſi viam.ĩ.tit.j.⁊ l.ſeruus.§.incorporales.ff.tit.j.⁊ l.iij.in prin.ff.eo. Ego dico ꝙ ẽt dum tex.ibi dt dñium vſuſfructus ẽt ibi ponit dñium improprie:qr etiã dñium ꝙ hz vſufructuarius non eſt verum ⁊ ppriũ dñium, ex quo recognoſcit alium dñm ſuperiorem vt declarat Bar.in l.j.in prin.in ij.char.ff.eo.Pz clare:qr vſuſfructus non eſt ius pfecte diſponendi:prout diffinitur dñium proprium per Bart.⁊ omnes in l.ſi qui.§.dña.ĩ.eo.Sed eſt ius vtendi ⁊ fruendi.l.j.ff.de vſufr.ergo iſta differentia gl.Bar.⁊ omniũ non eſt vera.

31 ¶†In iſta prima opp.Bar.lz ſecundam opinio.Joannis tã quam notabiliorem,lz dicat ꝙ etiam tertia poſſit teneri. Tu teneas tertiam ſol.ꝙ proprietas ⁊ poſſeſſio nihil hñt commune reſpectu identitatis ſubſtantie:qr diuerſa eſt ſubſtãtia proprietatis a ſubſtantia poſſeſſionis. Et ſic in iſto text. negatur communio ſubſtantifica ⁊ ſpecialis : non autem negaẽ quin ſit aliqua cõio reſpectu gñis.Qr nulle res ſunt in mundo que reſpectu gñalitatis non habeant aliquid cõe: vnde homo ⁊ aſinus hñt cõionem reſpectu gñis , hoc eſt hñt hoc cõe quod vtrunqz ſit animal.Tñ inſpectis terminis ſpecificis iſta eſt vera ppoſitio,homo ⁊ aſinus nihil hñt commune.Jta in ppoſito lz reſpectu gñis vtrunqz.ſ.pprietas ⁊ poſſeſſio ſit ius , cum vtriuſqz diffinitio debeat ɔſtare ex gñe ⁊ differentijs ſm Bar.in l.j.ff.de teſt.⁊ in l.j.in pn.ff.e. Tñ inſpectis terminis vtriuſqz iſta eſt vera ppoſitio pprietas ⁊ poſſeſſio nihil hñt commune.

32 ¶†Circa ſm ɔ̃rium glo. ꝙ dñium cauſatur a poſſeſſione, ⁊ ſic poſſeſſio ſe habeat vt antecedens ,dñium vt ɔ̃ñs,glo.non rñdet.Bar.ergo rñdet dupliciter, ⁊ alij cum eo tenent.Primo ꝙ de iure primeuo bene proceſſit dñium a poſſeſſione.Sed hodie poteſt haberi dñium ſine poſſeſſione ⁊ ſine traditione : vt in legato.l.a Titio.in fin.ĩ.de furt.Et in eccleſia iuſta l.fina.C.de ſacroſanct.eccle.vnde hodie poſſeſſio de neceſſitate non eſt antecedens ad dñium. Sed aduerte:qr caſus allegati p Bar.ſunt ſpeciales.vnde oſtendit regulam eſſe:vt dicit gl.ꝙ ex poſſeſſione ſeu per metum poſſeſſionis acquiritur dñium, ſiue occupetur qñ eſt in nullius bonis.l.j.in princ.ff.eo.ſiue tradatur.§.ex his.inſtit.per quas perſo.no.acqui.l.traditio.in fi.ff.tit.j.⁊ l.traditionibus.C.de pac.⁊ eſt gl.magiſtra. in l.ſi ager.ff.de rei vendi.Scdo modo rñdet Bart.quod argumentum procedit in actu acquiſitionis lz non in actu retentionis: qr non poteſt retineri dñium abſqz poſſeſſione.Sed iſta ſol.non tollit argumentum:qr ex ea ſequitur qd hñt aliquid commune:habẽt enim communionem ⁊ ɔnexitatem reſpectu acquiſitionis ſeu gñationis,ſicut ẽt oblõ ⁊ actio.l.licet.§.ea oblõ.ff.de procura. Sed qñ oratio ſumitur negatiue ex vniuerſo,vt hic,ſi aliquid ſit falſum tota oratio reddiẽ falſa.l.ſi is qui ducenta.§.vtrum.ff.de rebus dub.⁊ ita eſt expedita prima glo.¶Capio glo.ij.in verbo qui cepit.Pro introitu huius gl.premitte qd Barto.⁊ cõiter doc.ex iſta gl.colligunt quinqz lectura , ⁊ ſic quinqz intellectus.Sed vr̃ quod mens gl.fuerit facere tm̃ tres lectu.pncipa.pz qr glo. in vlt.ſol.dixit vel tertio dic.Jdeo vr̃ qd prime ſol.quas Bar. facit eſſe tres , ſunt in effectu tm̃ vna.ſ.qñ finito petitorio pponitur poſſeſſorium.Finiri autem põt petitoriũ tribus modis,vel qr agens ſuccubuit,vel renunciauit expreſſe vel ꝙ renunciauit tacite. Et de iſtis tribus modis Bart.facit tres lec. que tendunt ad idem qd hic non datur ɔcurſus petitorij ⁊ poſſeſſorij.Sed ſm alias duas lecturas bene daẽ ɔcurſus.Jſto modo intelligẽdo,iſta gl.diuidiẽ in ſex partes. Jn prima opponit ɔ̃ tex.Jn ſcda ponit tres ſo.que tendunt ad idez.⁊ aſſignat rõnem tertie ſo.Jn tertia ɔ̃ tertiam ſo.opponit ⁊ ſoluit.Jn quarta ponit aliam ſol.Jn quinta aliam. Jn ſexta ⁊ vltima allegat duas leges ɔcordantes ad tex.ſcda ibi , hic ergo dic.tertia ibi,ſed certe ergo ⁊ eɔ̃ agendo petitorio.quarta ibi, vel dic agi,quinta ibi,vel dic tertio.ſexta ⁊ vltima eſt ibi, ⁊ facit.ĩ.eo.l.fi.¶Sed aduerte, licet alias legendo ſemper ſecutꝰ fuerim declarationem Bar.⁊ doc.ad iſtaz gl. quod in iuſta gl. formetur tantum vna opp.⁊ ponuntur quinqz ſolu.⁊ ſic qnqz intellectus.Tñ gl.ponit vnam aliam principalem ſol. ibi , ſed reſponde hic agit neſciens.de qua Bar.non facit mentionem pro ſolutione illius oppoſitionis : eo qr talis ſol.non vadit ad illam oppo.Et ſic in glo.ſunt ſex ſol.⁊ Bart. non facit mentionem niſi de quinqz.Jdeo ego nunc teneo ꝙ alia fuerit mens ⁊ intentio glo.quam Bart.⁊ doct.intellexerint. qui intellexerũt qd iſta gl.formet vnum ɔ̃rium tm̃.ſ.ꝙ petitorium ⁊ poſſeſſoriũ retinende non pñt ſimul ɔcurrere:qr prius dz expediri cã poſſeſſorij , ⁊ poſtea cã petitorij.vt l.ordinarij.C.de rei vend.⁊ l.incerti.C.de interdi.no.gl.in l.ſi de vi.ff.de iud.ɔ̃rium de directo dr̃ in iſto tex.⁊ ad iſtam oppoſitionem vadunt quinqz ſol. glo.ſm Bar.⁊ ſcriben.Sed vt dixi,alia etiam eſt ſolu.glo.que non faceret ad propoſitum iſtius oppoſitionis.Jdeo ego teneo ꝙ gl.formet duas prin.oppo.Prima eſt quam ſtatiz formaui.Et iſta oppoſitio vadit ad ſecundam partem text.ibi, ⁊ ideo. ⁊ ad iſtam oppo.vadunt tres prime ſolu.gl.ſm qr non datur in hoc tex.concurſus petitorij ⁊ poſſeſſorij,⁊ ſic ceſſat oppoſitio.nam ſm primam ſolu.agẽs petitorio,in eo prius ſuccumbit.poſtea egit poſſeſſorio.Sed ſm ſecundam lecturum,ille qui egit petitorio ei renunciauit expreſſe.vel tertio renunciauit tacite.⁊ ſic ſm has tres lecturas non datur in hoc text.concurſus petitorij ⁊ poſſeſſorij,iſta ſunt plana in gl.¶Secũda principalis oppo.gl.eſt ibi.Sed certe ergo ⁊ eɔ̃ agendo petitorio.Et ad iſtaz ſecundaz opp.vadunt alie tres ſol.gl.que ſequuntur.⁊ ſic ſunt ſex ſolutiones.Tres vadũt ad primam opp.⁊ tres alie ad iſtã ſecundam licet Bart.⁊ doct.dicant quod ſunt tm̃ quinqz ſolu que vadunt ad primam oppo.⁊ male.Jſta ergo ſecunda opp. vadit magis directo ad tertiam partem tex.ibi,non enim vr̃.⁊ ſic lz Bar.dicat qd ſimul.⁊ communiter proſequatur ſecundã ⁊ tertiam partem tex.Dic melius,quod imo gl.proſequitur ſeparatim ſecundam partem:⁊ deinde tertiam partem tex.Et lz gl.videatur iſtam ſecundam oppo.formare ad ea que.ff.dixi in tertia ſolu.precedentis ɔ̃rij.⁊ poſtea gl.ĩ.in prima ſolu.huius ſecundi ɔ̃rij dicat. Sed ff.intellexi cum ex certa ſcientia.⁊ ſic nõ videatur gl.opponere ɔ̃ tex.Tñ iſta ſecunda oppo.venit proprie ⁊ realiter ɔ̃ tertiam partem text.vbi dicit tex.quod agendo petitorio non vr̃ renunciare poſſeſſorio. Contra rei vendicatio nõ põt competere ei qui poſſidet.§.ei qui.inſti. de actio.⁊ l.j.§.perpetuo.ĩ.vti poſſid.⁊ c.examinata.de iudi.Nam agẽdo rei vendicatione,preſupponit reum ɔuentum, ⁊ ſic aduerſarium poſſidere.l.vnica.C.de alie.iudi.⁊ d.c.examinata.ergo dato qd agẽs rei vendicatione.⁊ ſic petitorio poſſideret.tñ ita agendo vr̃ poſſeſſioni renunciare, ex quo preſupponit aduerſariũ poſſidere,⁊ poſſeſſio põt ſolo aĩo perdi.l.ſi quis vi. §.differentia.ĩ.eo.⁊ l.iij.§.in emittenda.ff.eo.Si ſic eſt,ergo non põt pcedere illud qd dt tex.ꝙ agendo rei vendicatione non videatur renunciare poſſeſſioni.Jtem non põt procedere illud ꝙ dt tex.qd poſſit ẽt agere interdicto vti poſſidetis.qr illud non datur niſi poſſidenti.Unde iſte intentas remedia ɔ̃ria non eſt audiendus,vt dixi.ff.in prin.tex.⁊ eſt gl.in c.ſolicitudinem.de appel.facit l.ſcripture.C.de fide inſtru.Jſta eſt pprie ſecunda oppo.gl.que realiter ⁊ fortiter tendit ɔ̃ tex.ad quam Bar.⁊ doc.non aduertunt nec eam ſuper iſta glo.formant. Et ad iſtam ſecundam oppoſitionem proprie vadũt alie tres ſol.gl. Prima eſt ꝙ iſte agens neſciebat ſe poſſidere:qr poſſidebat per aliũ, ſcz per filium vel ſeruum . Ergo agendo rei vendicatione non põt dici ꝙ renunciauerit poſſeſſioni quam ignorabat ſe habe-

33 re:qr iuri † ꝙ quis ignorat ſe habere nunquam intelligitur renunciare.l.mater decedens cum vulgaribus.ff.de inoffic.teſta. Jmo nec iuri ꝙ quis dubitat an habeat nunquam intelligiẽ renunciare.l.ſi §.ſi autem neſcius ⁊ dubitans.vbi Bar.multũ no.C.de fur.⁊ l.quandiu.vbi late dixi.C.qui admit. Scda ſolu.gl.eſt qñ egit rei vendicatione non poſſidebat:ſed poſtea que-

34 ſiuit poſſeſſionem,vnde † iuri de futuro poſtea querendo nunquam intelligitur quis renunciare.l.ſi ita ſcriptum. §.ſub conditione.ff.de lega.ij.gl.Bar.omnes.in l.j.C.de pact. Sic in forma rñdetur ſecunde opp.qd agendo rei vendicatione intelligitur renunciare poſſeſſioni:procedat ſi ille tempore quo egit poſſidebat:ſecus ſi poſtea acquiſiuit poſſeſſionem.Tertia ſol.gl.vera eſt quod hic poſſeſſor agit rei vendicatione ɔ̃ ſimplicem detentatorem pro ſola tenuta ꝙ poteſt.l.officiũ.ff.de rei vendi.⁊ ſic preſupponit reum ɔuentum non eſſe poſſeſſorem , ſed detentatorem:ergo tunc intelligaẽ ſue poſſeſſioni ciuili renunciare:ideo põt pro ſua ciuili agere interdicto vti poſſid.ɔ̃ eundem a quo turbatur in ſua ciuili. Ergo rei vendicatio ⁊ interdictum vti poſſid.non ſunt remedia ɔ̃ria ex quo competũt diuerſis reſpectibus,vt dicit gl.Jſta vr̃ mihi eſſe mens ⁊ intẽtio huius glo.clara ⁊ expedita.lz Bart.⁊ alij aliter intelligant ⁊ inculcant ſolutiones Glo.ad vnum contrarium ⁊ male. Secundum iſtam declarationem diuido hanc glo. in tres partes prin.Jn prima format vnam oppo.contra ſecundam partem tex.⁊ ponit tres ſo.⁊ rõnẽ tertio ſolutionis.⁊ ille tres ſo.tẽdũt ad idẽ.vt ff.declaraui.Jn ſcda format aliã ſecũdã opp.pprie ɔ̃ tertiã partẽ tex.lz videaẽ opponere ad pcedentia ⁊ ponit tres ſolu. Jn tertia allegat duas leges ɔcordantes ad text.⁊ dum

allegat.l.fi.in prin.ī.e.Et corrupta dz allegare.l.pe.ſ.permiſce
ri.ꝛ nō l.fi.q̄ incipit aduerſus.ſcda ibi, ſed certe ꝙ ꝛ eꝫ agendo
petitorio.tertia ꝛ vltima eſt prope fi.ibi. ꝛ facit.ī.eo.l.fi.in prin.
Ruſus prima pars prin.gl.pōt ſubdiuidi in quinqꝫ particu-
las.In prima opponit ꝯ ſcdam partem tex.In ſcda ſoluit vno
modo.In tertia alio.In quarta alio.In quinta ponit rōnem
tertie ſo.partes patent in gl.Similr ſcda pars prin.gl.pōt ſub
diuidi in quatuor.prout ſcdo opponit. Deinde triplr ſoluit,
partes ēt patent in gl.Ita habes enucleatum ꝓprium ſenſum
huius gl.aliter quam Bar.ꝛ doc.dixerint:ſequar tn̄ in ſequen-
tibus legendo ordinē Bar.cuius veſtigia ſemp adoro.In ea-
dem gl.ibi,hic ꝙ dic ꝙ primo egi rei ven.ꝛ ſuccubui. Iſta eſt ꝑ
35 ma ſol.ꝛ ſic primus intellectus ad iſtum tex.Ex quo habes† qd
a ſnīa abſolutoria [a] lata in petitorio iudicio ſup rei vēdi. nō p̄iu
dicat eidem poſtea agenti poſſeſſorio ꝙ eſt verum ſm Bart. ꝛ
alios qn̄ reus fuit abſolutus qꝛ actor nō ꝓbauit:qꝛ tūc nihil ē
ꝓbatū de iure poſſeſſoris.l.ſi inter me.ī.de excep.rei iudi. ꝛ l.ſꝫ
ꝛ ſi poſſeſſor.in prin.ꝫ.de interiur. Secus ſi eſt abſolutus qꝛ ip
ſe reus ꝓbauit ſe dn̄m,tūc ſnīa abſolutoria obſtat aduerſario
volenti agere interdicto adipiſcende.puta quorum bonoꝝ ꝓꝑ
regulam dolo facis qꝛ petis ꝙ mihi reſtiturus es: qꝛ ego ſum
dn̄s,ꝛ res dꝫ eſſe penes dn̄m.c.cum dilectus d cau.poſ.ꝛ ꝓpri.
36 l.bona fides.ꝫ.depo.† Secus ſi ageret interdicto retinēde,ꝛ ſic
vti poſſi.tunc nō obſtat exceptio dn̄ij ſm gl.in l.ſi de eo.§.fi.in
37 gl.mag.ad fi.ī.eo.Subdit Bar.ſaluando Dy.† ꝙ ī interdicto
vti poſſi.qn̄ vterqꝫ pretendit ſe poſſidere.put quotidie ꝯtingit
ꝛ vterqꝫ hꝫ pares ꝓbationes poſſeſſionis.ille dꝫ obtinere q de
ſuo dn̄io docet.qꝛ apparet ꝙ poſſeſſio ſua eſt iuſtior ſm Cy. in
l.vni.in pen.q.C.vti poſſi.Idē repetit Bar.ī.in ſeq.col.not.bn̄
iſtam deciſionem Bar.qꝛ frequenter allegaꝛ in practica. Ad-
de qd idem tꝫ Bar. in l.ſi duo.in prin.in vlti.col.ī.vti poſſi. vbi
38 dt omnes hoc tenere.† Confirmaꝛ optime qꝛ poſſeſſio titula-
ta,id eſt.q̄ hꝫ titulum dn̄ij eſt potior ꝛ preferꝛ,qꝛ magis iuſtifi
caꝛ p viā rōnis,ſm Bal.in l.qui accuſare.in vlti.no.C.de eden.
39 vbi reputat hoc eſſe tenenduꝫ menti. Ad idē bene facit:qꝛ† qn̄
dubitaꝛ de poſſeſſione antiquiori,hoc eſt quis eorum ſit in lō-
giori poſſeſſione,ille qui probat iuſtiorē cām ille vincit. qꝛ qua
litas poſſeſſionis facit vnam probationē alteri preualere. Tā
to iuſtior ꝛ potior eſt poſſeſſio: quāto magis eſt a proprietate
cauſata.Ita ſignanter tꝫ Bal. in l.data opera. ad fi.C.de his
qui accu.non poſ.Cuius verba reputauit eſſe aurea ad practi
cam do.Frā.de curte in ꝯſi.lxxvj. qd incipit ſuper motiuis red
40 ditis in fauorem cōitatis.in pen.col.ad fi.† Item qn̄ duo pro
bant de poſſeſſione bona ꝛ inſolidum.ille erit potior cui ius cō
mune fauet:qꝛ cum eo eſt iuris adminiculum. Ita ſignanter
tꝫ Bal.in c.ſi diligenti.in vlt.col.per illū tex.d preſcri.Et Bal.
in c.lꝫ cām.in viij.col.de ꝓbat.per illum tex.quem ad hoc repu
tat ſingularē.Subdit fortius qd etiam inter predones,ille vin
cit in interdicto vti poſſid.qui ꝓbat titulum.no.bene predicta
41 qꝛ ſunt vtilia ꝛ quotidiana ad practicam. ¶† Succeſſiue per
iſta Bar.tradit intellectum ad glo.no.in l.ſi de vi.in glo.mag.
ad fin.ꝫ.de iudi. ꝙ exceptio.dn̄ij obſtat agenti poſſeſſorio ſi de
dn̄io quis eſt paratus docere incontinenti,vt illa glo.ꝓcedat
agente poſſeſſorio adipiſcende.Secus ſi retinende.qd probat
qꝛ ibi gl.dt exceptionem dn̄ij opponi ſm regulam, dolo facis,
ꝛ ſic loquitur de eo qui agit vt poſſeſſioneꝫ acquirat de nouo,
non vt acquiſitam retineat cum Bar.ſimplr tn̄t alij hic.Add
qd eundem intellectum ad illam gl.tꝫ Bal.in c.j.de reſti.ſpo.ꝛ
c.in literis.eo.tit.Sed dic,qd illa gl.loquitur in quocunqꝫ gn̄e
poſſeſſoriū vt clare ſonant verba gl.ibi.Nec obſtat fundamen-
tum Bar.ꝙ exceptio dolo facis non obſtat agenti poſſeſſorio
retinende:qꝛ imo petens ſe non turbari in poſſeſſione petit qd
eſt reſtituturus ſi ꝯuentus offert ſe incontinenti paratum pro
bare de dn̄io:qꝛ ſi poteſt poſſeſſionem auocare, longe magis
pōt illam turbare. Ang.in l.nec in ea.§.j.ī.ad l.Iul. de adul. ꝛ
iſtud eſt fundamentum Pau.de Ca.in d.l.ſi de eo. §.fin. ī.eod.
42 ¶† Limita ꝯclōnem Bar.ꝙ in interdicto adipiſcende poſſit
obijci exceptio dn̄ij qn̄ quis vult eam ꝓbare incontinenti.Fal
lit no.qn̄ poſſeſſorium adipiſcende ꝯcederetur alicui in penaꝫ
rei ꝯuenti qui primo negauit ſe poſſidere.ꝛ poſtea ꝯuictus eſt
de mendacio: tunc ꝓꝑ odium delinquentis fit vt non admit-
taꝛ volens ſtatim ꝓbare de dn̄io.gl.eſt ſing.in l.fi.ꝫ.de rei vend.
quam ibi approbat Bar. ꝛ ex ea infert ibi Ange.hanc limita-
tionem.ꝛ ſequitur ſimplr Are. hic. ¶ Iuxta hanc partem gl.
querit Bar.an ſnīa abſolutoria lata in petitorio pariat exce-
ptionem rei iudicate in poſſeſſorio ſcdo loco intētato. In hoc
Bar.in poſſeſſorio non habente annexam cām ꝓprietatis qd
eſt rlr: facit tria membra ſicut tres ſunt ſpecies interdicti ꝛ q̄s
43 declarat tex.in §.ſequens inſtit.de interdi. ¶† Circa primum
membrum inquantum ꝯcludit Bar. ꝙ agenti interdicto recu
perande non obſtat exceptio rei iudi.etiam ſi de ea ſtatim fidē
faceret ꝛ ēt ſi eſſet lata abſolutoria qꝛ reus abſolutus ꝓbaſſet
de dn̄io. eo qꝛ agenti tali interdicto recuperande non obſtat
exceptio dn̄ij:qꝛ ſpoliatus an̄ oīa eſt reſtituendus. l.ſi quis ad
ſe fundum.C.ad leg.Iul.de vi publi.c.ſolicite.ꝛ in c.literis.de
reſti.ſpo.Adde ꝙ idem tꝫ gl.in d.c.ſolicite.in gl.j. ꝛ gl. in c.pa-
ſtoralis.de cau.poſ.ꝛ ꝓpri.idem tꝫ Bar.in l.ſi de vi circa fi.ꝫ.d
iud.d.Abb.in c.literas.in vj.col.de reſti.ſpo. ¶ Cōtrariuꝫ tꝫ
Ang.ꝛ Imo.ꝛ indifferenter oēs Mod.hic, ꝛ dt Rapha.Cu.
qd habuit de facto iſtam qōnem,ꝛ ꝙ ita obtinuit ꝯ Bar.Idē
tꝫ Pau.de Ca.in l.ij.C.de edic.diui Adri.tol.ꝛ in l.permiſceri.
in prin.ī.eo.Cano.in c.ij.de cau.poſ.ꝛ ꝓpri.do.Ant.de But.in
c.cum dilectus.ꝛ in c.paſtoralis.eo.tit.ꝛ in c.in literis.de reſti.
ſpolia.Iſta eſt cōis opi.ꝯ Bar.ſm do. Alex.hic.ꝯ Bar.addu-
cuntur duo precipua fundamenta. Primo,qꝛ per ſnīam abſo
lutoriam latam in fauorem rei,qua pronunciatum eſt euꝫ eſſe
dn̄m,notorie ꝯſtat de dn̄io rei:qꝛ ſnīa lata inter eaſdem perſo-
nas facit notorium.c.veſtra.ꝛ c.fi.de coha.cle.ꝛ mulie.Sꝫ exce
44 ptio de qua † notorie ꝯſtat,excludit ſpoliatum agentem inter
dicto recuperande,vt eſt tex.cum gl.in c.ad decimas de reſti.
ſpol.in vj.probaꝛ in c.ſignificaſti.de diuor.Et ita rn̄detur ad re
gulam.d.l.ſi quis ad ſe fundum.ꝙ ſpoliatus ante oīa eſt reſti-
tuendus,nam ꝓcedit niſi exceptio dn̄ij ſit notoria per ſnīam.
¶ Ego pro iſto primo fundamento ꝯ Bar.ꝙ qn̄ notoriuꝫ eſt
de dn̄io non admittaꝛ exceptio ſpoliationis. Addo do. Abb.
in c.cum dilectus.in ix.col.de ord. cog. notat do. Abb. in c.in-
tellerimus.in iij.ꝛ iiij.no.per illum tex.de adul.late Gemi.in c.
frequens.§.fi.ꝛ in d.c.ad decimas.in pen.col.de reſti.ſpol.in vj.
45 ¶† Item addo ꝙ ſingulariter tꝫ do. Alex.in l.ſi rem aliquaꝫ.
in vlt.col.ī.eo.vbi tꝫ ꝙ exceptio notoria dn̄ij,impedit remediū
l.ſi quis ꝯductionis tit.C.lo.ꝙ remedium eſt ſilr recuperande
poſſeſſionis allegat que hic hn̄r. Eſt verum qd alibi gl. in c.ex
ꝯqueſtione.de reſti.ſpo.quam Bal.ibi multum no.tꝫ,qd d no-
torio impedimento non poteſt excipi per ſpoliatorem.qd mul
tum faceret ꝯ iſtud fundamentuꝫ.Reperio etiam qd do. Car.
Flo.de quo ſcriben.mentionem non faciunt in cle.vnica.d cau.
poſ.ꝛ proprie.in vlti.col. in xvj. q.rn̄det huic fundamento.qd
notorietas dn̄ij ꝓueniens ex tali ſnīa non excludit poſſeſſoriꝫ
eo qd habuit ortum priuſq̄ ſurgeret talis notorietas dn̄ij:qꝛ
iſto facto ſuperuenienti non dꝫ tolli ius queſitum parti:qꝛ iſte
prius fuit violenter:ꝛ ſic de facto ſpoliatus anteq̄ ſpoliatus
obtineret ſnīam.c.audita.de reſtit.ſpol.Et ſic nō obſtante ſnīa
lata petitorio pro aduerſario,pōt pars deducere poſſeſſoriꝫ
recuperande quod ſibi competit ex ſpoliatione prius facta.
Sed iſta rn̄ſio ꝯfunditur aperte per tex.in d.ca.ſignificaſti.de
diuor.vbi exceptio notoria adulterij vxoris ſuperueniēs poſt
ſpoliationem.ꝛ tn̄ facit quod mulier ſpoliata non debeat ante
reſtitui.Item confunditur per c.primum.de reſti.ſpo.vt ſtatiꝫ
dicam in ſequen.fundamento.ꝛ ſic illud primum fundamentū
ꝯ Bart.remanet validum ꝛ inconcuſſuꝫ. ¶ Secundo ꝯ Bar.
facit: qꝛ ex quo in iudicio petitorio diſputatum eſt ꝛ lata ſen-
tentia de iure dn̄ij,ſpoliato tacite ꝯſentiente, qui non eſt viſus
ꝯſilio legis is qui deſtinauit.ꝫ.de rei vendi.vt ab initio ꝓpone
ret poſſeſſorium recuperande.Ergo ꝯ eum poſtea agenteꝫ ad
reſtitutionem,poterit opponi exceptio dn̄ij iam cogniti,ꝛ pro
bati,vt eſt tex.in c.j.de reſti.ſpol.Qꝛ ex quo paſſus eſt ita agi d
dn̄io ꝛ pronunciari,ex quodam tacito ꝯſenſu ſibi preiudicat:
vt ibi eſt tex.ꝛ in ſimili tꝫ Bar.in l.j.§.ſꝫ ꝛ ſi is cui.ff.de ope.no.
46 nun. ¶† Adde tertio ꝓ iſta opi.ꝯ Bart.bene facere qd tꝫ no.
Bal.in l.ſi de proprietate.in vlt.col.poſt medium.C.ſi a nō cō
peten.iud.vbi tꝫ ꝙ qn̄ exceptio que obijcitur ſpoliato ꝓbatio
nem non requirit.vt in caſu noſtro, ille ſpoliatus non dꝫ reſti-
tui. Allegat ita tenere Oldr.laud.in cōſi.cclxxj.eſt corrupta al
legatio ꝛ debuit allegare in conſi.cclxxiiij.incip.in cauſa q̄ ver
titur ſuper dioceſano iure.in ij.col.idem tꝫ ipſe Oldr. in conſi.
ccxxiiij.incip.iſte ſunt allegationes ſuper iure primogenituꝛ.
¶ Quid tenendum? habeo iſtum caſum pro valde ambiguo
ꝛ diſputabili ad vtranqꝫ partem. Et lꝫ omnes hic teneant ꝯ
Bar.preſertim.dō. Alex.ꝛ Are.tu potes diſputatiue attenta
re defenſionem opinionis Bar. ¶ Primo per text. optimum
in c.porro.de diuor.vbi eſt tex.bn̄ ſignandus ꝙ exceptio noto-
ria non impedit quin ſpoliatus ante oīa debeat reſtitui. Tri
ꝯtrium vr̄ dicere text.in c.ſequenti.ſ.in c.ſignificaſti.eo.tit. qd al
legaui.ꝫ.pro parte ꝯtra.ꝙ c.allegatur per tenentes opinioneꝫ
contrariam contra Bart. Iſtud eſt difficilimum contrarium
ſm do. Abb.ꝛ Canoni.in d.c.porro.qui varijs modis conatur
reſpondere ꝛ non bene eneruant difficultatem illorum iurium
preſertim inquantum.d. Abbas reſpondet quod in d. c.por
ro,non fuit oppoſita illa exceptio notoria conſanguinitatis.
Et quod ſi bene aduertatur ad illum text, non dicitur fuiſſe
oppoſitam

a ¶ Snīa abſolutoria. Add Io. an.in addi.Spe.ti.de pet. ꝛ poſſe. §.j.ver. Sed qd ſi ꝓ vno.

oppoſitam talē exceptionē,⁊ ſic vult qꝺ ſi iuiſſet oppoſita mu
lier tanꝙ ſpoliata nō fuiſſet prius reſtituta,que ſolū.vr̄ mihi
truffa:qꝛ eſſet imponere legem verbis ⁊ non rebus,contra.l.
ij.in fi.C.cōia dele.⁊.c.cōmiſſa.in prin.de elec.in.vj.Itē rn̄de
re vt facit do.Abb.ꝙ illa exceptio lꝫ ſufficiat ad ſeparationē
thori nō tn̄ ſufficit quin talis mulier potuerit ſtare i domo:ſi
non tanꝙ vxor,ſaltē tanꝙ ſoror:iuxta.c.cōſanguinei.de frig.
⁊ malefi.etiā nō tollit difficultatē.Sꝫ pōt reſpondere,ꝙ i.d.
c.ſignificaſti.exceptio notoria adulterij,per quā marit᷒ pōt
ipſo iure repellere vxorem ⁊ petere ſeparationem matrimonij
quo ad thorū,qꝛ ꝯcernit poſſeſſoriū impedit reſtitutionē.Sꝫ
in.d.c.porro.exceptio ꝯſanguinitatis lꝫ notoria:qꝛ concernit
petitoriū ⁊ ſic proprietatē matrimonij an valeat vel nō.Tūc
deiectio vxoris ex ea fieri non pōt:qꝛ eſt ꝑiudicialis,vnde dꝫ
ferri ſnīa per iudicē ⁊ nō poteſt maritus ꝓpria authoritate fa
cere:iō nō impedit reſtitutionem.ita ꝓprie loquit̃ tex.in.d.c.
porro.vbi tex.aſſignat dictā rōnē.Et ita etiam vident̃ aliq ca
noniſte idē ſentire:lꝫ nō ſic exprimāt,Modo in propoſito ex
ceptio ſnīe abſolutorie ſolum reſpicit dominium ⁊ ſic proprie
tatē ⁊ nihil de poſſeſſione.Ideo lꝫ ſit notoria non dꝫ impedire
reſtitutionem ſpoliatiōis.vt eſt tex.in.d.c.porro.qui iſto modo
ſtringit pro Bar.⁊ nihil obſtabit tex.in.d.c.ſignificaſti.quē ad
uerſarij pro ſe allegāt ꝯ Bar.¶ Scḋo ꝓ cōcluſione Bar.ſtri
git qꝛ ſtat ſimul ꝙ reus pro quo lata eſt ſnīa ſit dn̄s ⁊ tn̄ actor
debeat poſſidere:qꝛ vt dicit iſte tex.nihil hꝫ cōe poſſeſſio cum
proprietate.Ergo non vr̄ ꝙ ſnīa lata ſuper vno debeat preiu
dicare ſup alio:nā ſtat qꝺ tuū ſit dominiū tantū:ego iſtā poſſeſ
ſionem habeam.Et ſtringe forti᷒ reſpōdēdo fundamentis cō
trarijs.Nam ſnīa lata ſuper dominio facit notoriū inter ipſas
partes,vt dicant aduerſarij,verum eſt reſpectu dominij ſꝫ nō
reſpectu poſſeſſiōis niſi ſnīa eſſet lata ſup vtroqꝫ.Et ſi tu ſub
tilis diceres,iſtud fundamētū poſſet militare qn̄ ꝯſtaret de iu
ſta poſſeſſione agētis,vt tꝫ Bar.j.i ſecūdo mēbro principali.
Sed hic propter ſnīam latā ſuper dominio pro reo,eſt ꝑſum
ptio qꝺ poſſeſſio nō ſit iuſta.Item ille ꝗ ſuccubuit in dominio
tenetur ad reſtitutionē poſſeſſionis,vt eſt tex.i.l.officium.ſ.de
rei vendi.Reſponde ꝙ iſtud non videtur poſſe procedere in
interdicto recuperāde,cū etiam predo ſpoliatus ante omnia
a fit reſtituendus[a]:vt dicit tex.in.c.in literis.in fi.de reſtii.ſpol.
Ergo in interdicto recuperande qꝺ eſt ita priuilegiatū,nō vr̄
illa reſponſio poſſe militare.Contra iſtud fundamētū turbat
me multum vnus tex.i.c.j.de reſti.ſpo.vbi ſi ſpoliatus paſſus
eſt cognoſci de dominio.⁊ lata ſit ſententia ſuper dominio,nō
poteſt poſtea ille ſpoliat᷒ petere qꝺ reſtituat̃.Niſi diceres qꝺ
ibi ſnīa fuerit lata ſuper vtroqꝫ ⁊ ſup dominio ⁊ ſuper poſſeſ
ſione,que ſol.non videtur mihi tuta ad illum tex.⁊ eſt omnino
47 diuinare ⁊ reſtringere illū tex.¶ † Tertio ꝓ opi.Bar.facere
videtur illud quod tenet Bal.in.l.ordinarij.in vlti.col.circa
mediū.C.de rei ven.Ubi tenet qꝺ eſt ſpeciale in ſpiritualibus
ꝓpter periculū anime ꝙ nō ſit fienda reſtitutio ſpoliato ſi eſt
notoriū de iniuſtitia agentis,ita intelligit Inn.i.c.cōſtitutus.
de filijs preſby.ſed caue per tex.in.d.ca.ad decimas.de reſti.
ſpo.in.vj.⁊ in.d.c.ſignificaſti.de diuor.Et ꝯriū tenet Salice.lꝫ
do.Bar.non faciat mentionem in.l.ſi qs ad ſe fundū.C.ad.l.
Iul.de vi.¶ Quarto ⁊ fortius facere videtur:qꝛ ſi ſnīa lata in
petitorio pareret exceptionē rei iudicate in poſſeſſorio recu
perande quādo reus eſt abſolutus:qꝛ probauit ſe dominium,
ſequeretur ꝙ iſta duo remedia nō poſſent ſimul cumulari per
regulā.l.fundi.⁊.l.fundū.j.de excep.Et tamē iſtud eſt falſum.
l.cum fundum.§.fi.j.de vi ⁊ vi arma.⁊.c.paſtoralis.de cau.poſ.
48 ⁊ ꝓprie.† Tamē ad iſtud fundamētū reſponde vt per Bart.
in.d.l.fundum.in.ij.col.j.de exce.vbi Bart.tradit no.doctr.
Quod qn̄ abſolutoria lata in prima.poſſibile eſt ꝙ pariat ꝑ
iudiciū in ſcḋa ſm cōmunem curſum cauſarū ⁊ ſm cōiter acci
dētia,tunc nō admittitur cumulatio.Sꝫ in propoſito noſtro
cōis curſus cauſarū eſt,ꝙ reus nō aſſumat i ſe onus probādi
rē eſſe ſuā lꝫ poſſit ſi vult.l.circa.vbi gl.no.ſ.de prob.⁊ tūc non
facit preiudiciū cumulationi:⁊ ita etiā rn̄dent Imo.⁊ Mod.
j.ſuper prima ꝯſtitutione Bar.vbi dicetur.¶ Et tenēdo iſtā
partē non obſtat tex.in c.ad decimas.de reſti.ſpo.in.vj.ſuper
quo ſe fundant tenentes ꝯrium:quia ibi exceptio notoria iuris
cōis ꝙ predia erant in aliena parochia conſtituta:ita ꝯclude
bat ſuper poſſeſſione ſicut ſup dn̄io,⁊ ſic ibi notorie conſtabat
de iniuſta poſſeſſione.Itē ibi eſt iuris communis preſumptio
cōtra petentē reſtitutionem talis poſſeſſionis,de qua ibi,vt dt
49 ibidem tex.Nimirū ſi nō auditur,que rō ceſſat hic.¶ † Circa
ſecundū membrū Bar.i quo tenet ꝙ agenti iterdicto retinē
de puta vti poſſidetis,non ob exceptio dn̄ij nec rei iudicate:
ſi cōſtat de iuſta poſſeſſione itentantis iterdictū.per glo.in.l ſi
de eo.§.fi.vbi etiā Bar.idem tenet.j.eo.Et per iſtū tex.Iſtam
concluſionē impugnat ſubtiliter do.Alex.hic,dicēs ꝙ minus
poteſt defendi quā precedens cōcluſio:qꝛ qn̄ agit̃ poſſeſſorio
recuperāde per ſpoliatum,qꝺ eſt priuilegiatū vt ſpoliatus an̄
omnia ſit reſtituendus.Tamen ſi de dominio conſtat ꝑ abſo
lutoriā latā in petitorio:qꝛ tranſit in notoriū inter ipſas par
tes:hec exceptio notoria dominij obſtat i poſſeſſorio recupe
rāde:ergo multo magis dꝫ obſtare qn̄ agitur poſſeſſorio reti
nēde perturbatum,ex quo notorie conſtat de dn̄io per ſnīam
prius latā i iudicio petitorio.Unde qꝺ cōcluſum eſt i cōcluſio
ne precedenti ꝯ ſpoliatum qui eſt priuilegiatus:fortius debet
hic ſtatui contra turbatū.¶ Sed tu aduerte quod iſta ratio
nihil obſtaret tenēdo cōcluſionē Bar.prout tenui in ꝑcedēti
membro.Sed etiā tenendo aliam opi.que eſt communior,cō
tra Bar.Adhuc dico ꝙ iſta rō.d.Alex.lꝫ ſubtilis ⁊ admodū
colorata pōt optime euadi:qꝛ facilius impedit̃ reſtitutio quā
retentio ꝑ regulā.l.patre furioſo.ſ.de his ꝗ ſunt ſui vel alieni
iuris.⁊ l.fi.vbi tex.not.ſupra vn̄ libe.⁊c.quemadmodū circa me
dium.de iureiurā.⁊ c.ad apoſtolicam.de regula.qꝛ in iſto poſ
ſeſſorio retinende nulla reſtitutio poſſeſſionis petit̃,ſi petitur
ſolum quod aduerſarius a turbatione deſiſtat.Et ſic nō videt̃
obſtare exceptio rei iudi.per.l.cū querit̃.cū ſeq.j.de exce.rei iu
dica.Niſi peteret̃ reſtitutio naturalis poſſeſſionis:vt per glo.
hic in vltimo intellectu.⁊ gl.in l.clam poſſidere.§.ꝗ ad nundi
nas.in gl.mag.in vlti.parte.ſ.eod.Eam non pōt deſiſti a tur
batione niſi naturalis reſtituatur,vt dicūt gloſſ.ꝓallegate.
Tamē iſtud venit in cōſequentiā.Ergo nō eſt cōſiderandū
ad.l.ſi qs nec cauſam.ſ.ſi cert.peta.⁊ l.j.§.ſi te rogauero.ſ.de
po.Alias diceret̃ poſſeſſoriū recuperāde quod eſt falſum:vt
§.ſequens.inſti.de interdi.Itē agentis interdicto retinende lꝫ
apparēter vr̄ actor tamē potius i effectu eſt defenſor,ne tur
bet̃.l.j.§.hui᷒ autē.j.vti poſſide.Uñ ꝯuis aduerſari᷒ ſit dn̄s
nō tn̄ licuit ꝓpria authoritate de facto moleſtare iſtū ꝗ eſt in
poſſeſſione bona fide:vt dt Bar.l.vim facit.j.de vi ⁊ vi arma.
⁊ l.j.C.qn̄ lice.ſine iudi.ſe vindic.Facit bene tex.in l.j.§.fi.cum
ſeq.j.vti poſ.vbi qn̄ poſſidet qs vi vel clā vel precario a dn̄o:
tūc lꝫ dn̄o eum turbare.ergo ſecus qn̄ bonafide:⁊ ſic qn̄ iuſti
50 ficat poſſeſſionem vt loquitur Bar.¶ † Circa tertium mēbrū a
Bart.no.bene dictū Bar.quod ſi eſt lata ſententia in iudicio
petitorio pro reo per quam declaratus eſt dn̄s,qꝺ exceptio
talis ſentētie ita demū repellet agētē poſſeſſorio adipiſcende
ſi de tali ſententia doceat incontinenti,ſcḋm gl.in l.ij.de vi.in
51 gl.magna.ad finē.ſ.de iudi.† Pondera ergo diligenter quod
lꝫ ſentētia lata faciat inter eaſdē perſonas notoriū.c.veſtra.⁊
c.fina.de cohabi.cleri.⁊ mulie.not.Inn.in c.ex inſinuatione.de
appel.⁊ in c.per tuas.de teſta.Tamen talis ſententia nō facit
notoriū alij iudici qui eā nō tulit niſi producat coram eo.Ita
vult Bar.⁊ de hoc vide gl.10.in l.quoties.§.fi.ff.de probatio.
Et quod vult domi.Anto.de but.in c.inter monaſterium.de
52 re iu.¶ † Iuxta predicta querit Bart.quid in caſu contrario.
An ſententia abſolutoria lata in poſſeſſorio preiudicet agen
ti poſtea petitorio.Aduerte inquantum Bart.hic allegat.l.⁊
an eadem.§.fi.j.de excep.rei iudica.per qua.gloſ.primo exem
plificat princip.§.noſtri.Non videtur quod ille text.faciat ad
propoſitum qꝛ ibi de ſententia abſolutoria verbū nullū,ſed ſo
lū dicit de eo qui egit poſſeſſorio ⁊ poſtea vult agere petitorio
an ei obſtet exceptio.Sicut nec in iſto text.nr̄o aliqua ſit mē
tio de ſnīa abſolutoria prout Bart.met.j.prime per hoc re
probat primū intellectū gl.Sed defendendo Bar.reſponde
cū ille tex.ponat̃ ſub titulo de exceptio.rei iu.Et dicat non re
53 pelli per exceptionē.Ergo loquitur de exceptione re iu.† Et
ſic loquitur lata ſententia.vt conueniat titulo ſub quo eſt po
ſita ar.l.Imperator.ſ.de in diem adie.gl.in c.tibi qui in gloſſ.
j.de reſcrip.in vj.Iſtud autem non poteſt dici ad tex.noſtrum.
⁊ ita in hoc ſaluo Bar.ne videatur contrarius.¶ Sed tu vl
tra Bar.inducas ſubtilius illū text.in d.l.⁊ an eadem.§.fi.quia
ſi ſentētia lata in poſſeſſorio poſſet parere exceptionē rei iudi
cate in petitorio non admitteretur cumulatio per regulam.l.
fundi.⁊ l.fundū.j.de expe.Sed ꝯtrariū decidit ille tex.ꝙ admit
tat̃ cumulatio:ergo vult ꝙ ſnīa lata in poſſeſſorio nō pariat ex
54 ceptionē rei iudicate in petitorio.¶ † Itē inquantum Bart.
vult ꝙ qn̄ eſſet poſſeſſoriū habens annexā cā dominij tūc ſnīa.
lata in poſſeſſorio bn̄ parit exceptionē volēti agere petitorio
d.l.ij.§.quedā cū gl.j.de interdic.Adde ꝙ idē tenet Bar.j.in
prima combinatione.Bal.in repete.l.incerti.in v.col.C.de in
terdic.¶ Iſtud reprehendūt domi.Ant.de Bu.poſt.Io.Ca.
in c.cū dilectis.x.col.de cā poſ.ꝓprie,⁊ do.Alex.hic fundamen
to ſatis colorato:qꝛ cū dn̄iū veniat incidenter ſnīa lata in poſ
ſeſſorio,vbi dn̄iū venit incidenter nō facit preiudiciū ſi in alio
iudicio principaliter intentetur ꝓut ſit in iudicio petitorio.l.
ſed ſi ātē.j.de exce.vbi eſt tex.ꝙ ſi egi ꝯfeſſoria ad ſeruitutē vie

a ¶ Reſtituēdus.
ca.j.ij.qō.j.Adde
Card.Zaba.in c.
Abb.colū.iij.qꝺ
met.cau.

⁊ aduerſarius excepit me non eſſe dominū,iuxta l.ij.in prin.ff.
ſi ſer.ven.⁊ ſuccubuit.non nocet agenti rei vendicatione.⁊ ita
declarat Bart.in l.qui Rome.§.duo fratres i v.op.j.de ꝟ.ob.
¶ Iſtas op.cōcordat Lud.Ro.hic in viij.co.ſuper prima cō
binatiōe Bar.⁊ dicit ꝙ aut iudiciū poſſeſſoriū habet principa
liter annexam cām ⁊ proprietatis vt eſt iudiciū de itine.actuqꝫ
priua.⁊ de aqua quo.⁊ eſti.Et tūc verū eſt illud ꝙ tenet Bart.
ꝙ ſnia in illo lata parit exceptionem rei iudicate in petitorio.
Aut hꝫ incidenter annexā cām ꝓprietatis adeo ꝙ de ipſa in
hoc poſſeſſorio iudicio ſummarie probat̄: vt eſt in iudicio de
lib. exhiben. Tūc ſnia lata ſuper hoc poſſeſſorio ex ꝓbatione
ſummarie facta ſup dn̄io,nō parit exceptionē rei iud.i petito-
rio:vt ꝓbat̄ in l.pen.⁊ ibi gl.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.⁊
in l.a diuo pio.§.ſi ſup rebꝰ.de re iud.⁊ in c.veniens.de teſti.⁊
ita ꝓcedit opi.d.Ant.¶ Tu aduerte defendendo Bart.ꝙ in
poſſeſſorio habēte cām ꝓprietatis dn̄ii venit principaliter ⁊
nō in cōſequētiā poſſeſſionis.Nā in interdicto de itine.actu.
ꝓua.dꝫ probari dn̄ii vel ius ſeruitutis vt competat iſtud iter
dictū de itine.actuqꝫ priua.l.iij.§.hoc aūt īterdicto.⁊ ibi Bar.
j.de itine.actuqꝫ.priua. Ergo apparet ꝙ probatio iſtiꝰ iuris
ſeu dn̄ij venit principaliter ⁊ nō in ꝯſequētiā poſſeſſionis.Nā
in iſto interdicto nō requirit̄ quē poſſidere vel quaſi ſꝫ reqrit̄
vſus facti ⁊ dn̄ium,vt declarat Bart.in l.j.§.hoc interdicto.j.
de itine.actuqꝫ priua.per illū tex.in ꝟbo vſus ſit ⁊ hoc eſt que
voluit dicere Lu.Ro.quē ſtatim ꝓxime retuli. Ad idē bn̄ fa-
cit tex.in l.j.§.fi.j.de aqua quoti.⁊ eſtiua.vbi dr̄ tex.notabiliter
ꝙ interdicta poſſeſſoria q̄ habēt cām ꝓprietatis nō ſunt ſicut
cetera poſſeſſoria que iudiciū petitoriū preparāt.ſꝫ iſta totaꝫ
qōnem finiunt.⁊ ibi gl.dr̄ ꝙ in iſtis qd̄ proprietatis terminat̄,
in alijs reſeruatur.Et ſic non obſtat tex.in d.l.ſed ſi ante.qꝛ ibi
dn̄iū fuit deductū incidēter.Patet qꝛ ex ſola poſſeſſione pro-
batur.l.ſecuti.§.ſed ſi querat̄.ff.ſi ſeru.vēdicet̄.⁊ ita etiam effe-
ctualiter tenent Mo.Senē.hic:lꝫ alijs verbis ⁊ alijs medijs
vtātur.¶ Itē adde ꝙ Bal.in l.poſt ſnīam.C.de ſen.alid̄ atten
tauit ꝙ etiā ſi in poſſeſſorio iudicio eēt dn̄iū liquidatū:tn̄ non
ꝑiudicaret in petitorio:eo qꝛ ſup dn̄io nō pōt ferri ſnīa,cū non
ſit ſuper dn̄io lis cōteſtata ſed ſuper poſſeſſione.ergo nec pro-
batio.l.momētanee.C.q legi.pſo.hab.niſi quatenus accedant
ad adminiculū poſſeſſorij iuſtificandū c.lꝫ cām de ꝓba.Fallit
in poſſeſſorio mixto iuris ⁊ facti.l.fi.C.d edi.diui Adria.tol.ſic
eū.Sed iſtud non obſtaret Bar.in poſſeſſorio habere cām ꝓ-
prietas in quo dominiū principaliter intentatur vt ſtatim de
55 duxi.¶ † Itē adde Bal.in l.fi.vl.co.C.de codicil.vbi tꝫ qd̄ ali-
qn̄ poſſeſſorē eſt cōtrariū petitorio.Et tūc preiudicat petito-
rio rōne ꝯrietatis ⁊ electiōis per illū tex.Interdū nō eſt cōtra
rium ſed preparatoriuꝫ illius vl̄ ſeparatū ab illo:⁊ tūc illi non
preiudicat,qd̄ reputat bene notandum.¶ Iſta prima lec.glo.
ſm̄ Bar.eſt in ſe vera ſed quantū ad iſtam l.continet diuinatio
nē cū in iſto tex.nulla fiat mentio de ſnīa abſolutoria,vel quod
56 actor ſuccūbuit ſꝫ eū.†.Tu dic fortius quod iſta prima lec.eſt
ꝯ iſtū tex.qui dr̄ cepit rē vendicare.ꝙ verbū cepit.denotat ini-
tiū ⁊ nō perfectionē l.j.§.cepiſſe.j.de pollicit.⁊ l.vbi ceptum.ff.
de iudic.Nec ob.qd̄ tex.in fi.ſi dicat vendicauit qd̄ rē perfectā
denotat l.j.§.fi.ff.qd̄ quiſque iur.c.in his de ver.ſi.qꝛ dic quod
tex.ff.in verbo cepit dicere ꝙ inchoauit a petitorio,⁊ non poſ
ſeſſorio nō autē vult dicere qd̄ iudicium ſit inchoatū ſed non
perfectū.¶ Tu cōſidera bene circa illud verbum vendicauit:
nā non infert ſnīam:qꝛ vendicare pendet ab actore.Sed ſentē
tiare pendet a iudice.Et ſi dicas verbum vendicauit,impor-
tat cū effectu ergo importat ſnīam.Hic aduerte cū iſtud affir-
matiuū importat ſnīaꝫ pro ipſo vendicāte latā,ergo ꝯ iſtū pri
mū intellectū gl.que vult ꝙ ſuccubuit.¶ Itē cōtra primā lec.
facit qꝛ ſi petitorium eſſet finitum,illatio text.non bene veni-
ret ex dictio generali.ſ.qd̄ nihil hꝫ commune proprietas cum
poſſeſſione.Ideo non denegetur interdictū poſſeſſoriū ei qui
rem vendicauit.Sed rō eſſet:qꝛ primū iudiciū eſſet finitū ideo
cōceditur ſm̄.vt ergo illatio text.ſit bona,inferatur ex primo
dicto generali:neceſſe eſt dicere ꝙ vtrunqꝫ iudiciū ſtabat ⁊ ꝙ
admittitur concurſus.¶ In eadem gloſ.ibi petitorio renun-
cio expreſſe.Habes ſecundam lec.quod agens nunc poſſeſſo-
rio expreſſe renunciauit petitorio.Et ſic ceſſat concurſus ⁊ cō
57 ſequenter ceſſat oppo.formata.ff.in prin.huius gloſ.¶ † Pro
declaratione huius ſecunde lecture querit Bartol.de duobus.
Primo an per renuntiationeꝫ iudicij petitorij factam ab ac-
tore querat̄ dominiū reo qd̄ erat penes actorem,an ſolū pare
retur exceptio.Et concludit ꝙ non acquiratur dominiuꝫ reo
lꝫ intelligatur renunciaſſe inſtantie ⁊ actioni.Sic intelligit gl.
in l.poſtquā liti.in gl.j.vbi etiā Pau.d Ca.idē tꝫ.C.de pac.Mo
uetur per tex.in l.ſi pro fundo.in fi.vbi etiā Bart.⁊ Bal.idem

firmant.C.de tranſa.vbi ille q tranſigit renunciat iudicio,ꝓt[...]
qꝛ trāſactio dicit̄ eſſe exceptio litis finite.l.fratris.C.de tranſ.
Et tamen ꝑ talem renunciationem non transfert̄ dominium,
vt ibi eſt tex.¶ Adde qd̄ idē tenet Imo.Raph.cu.do.Alex.
⁊ Aret.hic Bal.in.l.j.in.iiij.col.C.commu.d lega.do.Anto.de
But.in.c.cū dilectꝰ.in.iiij.col.de cau.poſ.⁊ ꝓprie.⁊ in.c.in li-
teris.in.v.col.d reſti.ſpo.Pro iſta opi.Bar.adducit Raph.
cu.rōnē quā dr̄ eſſe meliorē quā illa Bar.Nā ille,q renunciat
liti,renūciat quaſi ius nō habeat,nō aīo trāſferēdi ius ſuū.Et
ſic eſt ſolū quedā ꝓteſtatio iuris nō cōpetētis ſibi.l.ſi marit[...]
la.ij.ſi negauerit.⁊ ibi gloſ.mag.j.ad l.Jul.de adul.facit.l.[...]
aduerſariꝰ.in.fi.C.de fide inſtr.Vn̄ actus agētiū nō debēt op[...]
rari vltra eoꝝ intentionē.l.nō oīs.in ꝓn.ff.ſi cer.peta.⁊ l.obli-
58 gationum ſubſtātia.§.fi.ff.de actio.⁊ obli.¶ † Tu vltra ſcrib[...]
ꝓ iſta opi.Bar.adde facere tex.quē Bal.ibi reputat ſingula-
rē i.l.ſi te.C.de inge.⁊ manu.vbi q renunciat liti non vr̄ per ho[...]
fateri qd̄ aduerſarius habeat ius.quod eſt no.ſecundum eu[...]
59 ¶ † Secūdo facit:quia qui renunciat liti non tribuit aduerſa-
rio poſſeſſionem.imo ſi aduerſarius apprehēderet poſſeſſio[...]
ꝓpria authoritate,poſſet renuncians agere contra eū inter[...]
cto recuperande,veluti ſpoliatꝰ ſm̄ do.Anto.de But.in.c.[...]
60 in fi.de reſti.ſpo.¶ † Tertio facit:qꝛ q renunciat liti non vi[...]
tur ſuccumbere:⁊ ſic non caderet in ſtatuto faciente mentio[...]
de ſuccumbente in lite.tex.eſt in.l.alia.quem Bal.in vlti.no[...]
reputa not.⁊ ibi Sali.C.de his quib.vt indig.gl.in.l.is cu[...]
ꝯ.in gl.j.⁊.ij.ff.de vulga.⁊ pup.Barto.in.l.poſt legatum.[...]
prin.in.iij.col.ff.de his quibꝰ vt indig.facit tex.in.l.deſtitiſ[...]
ff.de iudi.gl.hic,que ponit vt diuerſa ſuccūbere ⁊ renunciar[...]
Quarto facit:qꝛ ex quo hic renūciauit petitorio vt poſſet ag[...]
re poſſeſſorio:nō videtur habuiſſe rem pro derelicto q inte[...]
debat eam poſſidere:qꝛ limitata cauſa limitatum ꝓducit eff[...]
ctum.l.in agris.ff.de acqr.re.do.⁊ l.age.C.de trāſac.¶ Iſtam
concluſionē Bar.impugnāt Ang.Ludo.⁊ do.Ja.pute.hic[...]
Salic.in.d.l.ſi pro fundo.qꝛ ſi verum eſt quod videor renun-
ciare rei vendicationi ⁊ eam transferre in aduerſariū vt dic[...]
Bar.ergo etiam videor renunciare dn̄io a quo oritur ⁊ cau-
ſatur rei vendicatio que datur domino.l.in rem.⁊ l.officium.[...]
de rei vendi.Nā dominiū eſt cauſa formalis rei vēdicationis.
l.vnica.C.de alie.iudi.⁊ l.ex diuerſo.§.j.ff.de rei vēdi.c.exami-
nata.de iudi.Sed iſta rō nihil valet ⁊ eſt impertinens:qꝛ Bar.
nō dr̄ quod acquiratur rei vendicatio reo ſed bene dicit quod
acquiritur exceptio pacti vel doli cōtra rei vendicationē.Pre-
61 terea ſm̄ do.Alex.⁊ Aret.qui cedit rei vendicationē tibi no[...]
per hoc cedit dominiū:† quod nō pōt trāſferri ſine traditio[...]
l.traditionibus.C.de pac.Et eſt gl.ordina.in.l.plane.ff.fam[...]
ercíſ.no.Bar.in l.ſi culpas.ff.de rei vē.Ang.⁊ aliū in l.j.ꝓ
empto.⁊ in l.in depoſiti.j.de re iudi.gl.⁊ doc.in l.fi.C.de here[...]
vel act.vel.¶ Sꝫ iſta iura ſm̄ Moder.ſenē.nihil faciunt:qu[...]
loquuntur quādo poſſeſſio nō erat penes illuꝫ cui fit ceſſio re[...]
vendicationis.Nimirum ſi non transfertur dominiū nuda v[...]
luntate ſine traditione l.ſi quis vi.ff.differētia.j.eo.iuncta d.l.
traditionibꝰ.Secꝰ eſt in caſu noſtro vbi renūciatio vēdicatio-
nis ſit poſſeſſori.⁊ tūc trāſfertur dn̄iū ꝑ ceſſionē.abſqꝫ alia tra-
62 ditione † qꝛ tantum operat̄ dimiſſio quātū traditio quantuꝫ ad
transferendū dn̄ium vel vſucapionē l.qua ratione.§.interdū.ff.
de acquiren.re.do.⁊.§.interdū.inſtitu.de re.diuiſio.⁊ declarat
no.Sali.in l.j.ad fi.C.de actio.⁊ oblig.⁊ eſt de mēte Bart.in
l.ſi culpa.Niſi tu diceres defendendo fundamentum d.Alex.
Are.qd̄ dimiſſio idē operat̄ quod traditio,ꝓcedit qn̄ dimiſſio
ſit ad finē transferendi dominiū ſecꝰ qn̄ ſit vt imponat̄ finis co[...]
63 trouerſie.† ¶ Itē adde ꝓ Bart.benefacere ꝙ remittere lite[...]
non eſt dare.Et ſic nō eſt dominiū transferre.d.l.ſi pro fundo
in fi.Sed bene remittere rem vel actioneꝫ ſi remittens eſt d[...]
⁊ iſtud agat,ſm̄ Bal.in l.j.in j.col.C.de bo.mater.⁊ in l.ſi inte[...]
64 vos.C.cōmu.vtriuſqꝫ iud.¶ † Itē inquātuꝫ Bar.alternati[...]
dr̄,qd̄ reus cui facta eſt renūciatio iudicij petitorij habet exce-
ptionē pacti vel doli.Intellige ꝙ habet exceptionem pacti ſi
fuit preſens renunciationi qꝛ tunc interuenit cōſenſus duo[...]
ſaltē tacitus requirit̄ in pacto.l.j.ff.de pac.¶ Sꝫ ſi fuit abſen[...]
65 competit exceptio doli:† Nā renunciatio iuris realis pōt fie-
ri in abſentia partis ſm̄ Bart.in d.l.nō ſolū.§.ſi liberationi[...]
verba.ff.de libe.lega.Inn.in c.veniens.de renun.Dixi late i[...]
l.idem in duobꝰ.§.fi.de pac.¶ Et vtilitas eſt an ꝯpetat exce-
65 ptio pacti,† an exceptio doli:qꝛ exceptio pacti tollit ipo iure
naturalē obligationē ⁊ elidit ciuilē.Ita ꝓprie loquit̄ tex.in
l.ſi vnus.§.pactꝰ ne peteret.ff.de pact.ſecus eſt in exceptione
doli ſubſidiaria.Ita.ſingulariter declarat Bal.in l.pacta que
ꝯ.in vj.⁊ vij.col.C.de pact.Sali.in l.pacta nouiſſima.i duob[...]
locis.in.vj.⁊ in viij.colum.C.eo.Pau.de Ca.in d.§.pactꝰ ne
peteret,⁊ ibi domi.Alex.in v.col.Pau.de Caſt.in l.iuriſge[...]

§.fi.ꝛ ibi plenius dixi.ſ.ď pac.¶ Scďo ꝗrit Bar.an trāſiēs
de petitorio ad poſſeſſoriū debeat condēnari in expenſis,ꝛ
facit duas ꝯcluſiones ſm Spe.in tit.de expen.§.iuxta.i ver.
qđ ſi ſuſpenſo petitorio.¶ Prima,qđ trāſeūdo de petitorio
67 ad poſſeſſorium vel eȝ renunciando expreſſe vel tacite de-
bet cōdemnari in expenſis:q2 temere litigauit ꝑ regulam.l.
eū quem temere.ſ.de iudi.ꝛ.c.finē litibus.de dolo ꝛ ꝯtuma.
68 ¶ Secunda concluſio,qđ accumulans vtrunꝗ; remediū nō
debet,per hoc in expenſis cōdēnari,ſed expectatur finis.alle.
Jo.An.i.c.cū ſuꝑ.in gl.pe.ď cau.poſſ.ꝛ ꝓprie.Eſt corrupt⁹
Bar.q2 Jo.An.ibi nihil ponit ſed i c.paſtoralis.e.tit.ď cau.
poſ.ꝛ ꝓprie.ꝛ ibi d.Ant.de Bu.i.iij.col.etiā tȝ cū Bart.hic.
69 ¶ Adde illud ꝙ tenēt Bar.ꝛ doc.in.l.edita.in vlt.col.C.ď
edē de emēdāte vel corrigēte libellū,qđ debeat prius tanꝗ; te
mere litigās ſoluere expēſas aduerſario.ꝛ Bar.no.i.l.rura.
70 C.ď om.agro deſer.lib.xj.¶ Itē adde in ſpecie,ꝙ q renū-
ciat petitorio,ꝛ ſic liti,debet condemnari aduerſario in expē
ſis ſm Bar.in.d.l.poſtꝗ; liti.i vlt.col.in.v.q.C.de pac.limi
tādo vt ibi ꝑ eū.Et idē tȝ Bal.in aut.cōtra q ꝓpriā in ſcďo
no.C.de nō nu.pe.ꝗuis renunciās liti nō dicaṫ ꝓprie ſuccū-
bere,vt dixi in ꝑcedēti.q.ꝛ in.d.l.poſtꝗ; liti.ꝛ ita habes expe-
ditā ſcďam lecturā gl.¶ In ea.gl.ibi,vel dic etiā tacite.Iſtaȝ
71 tertiā lec.gl.limitat no.Bar.vt hic ꝑ eum.Ex cuius dictis
habes elicere tres ꝯcluſiones.Primo habes exregiam limi
tationē ad iſtum tertium intellectū gl.vt procedat quādo re⁹
ſcďo loco conuētus poſſeſſorio ꝯfitetur agentē eſſe poſſeſſorē.
Tunc intelligitur actorē renūciaſſe petitorio,ꝑ fundamētum
gl.in.§.ei vero q inſti.de actio.Item cōſtat tūc eū habere illď
qr petit.Ergo dȝ reus abſolui.¶ Sed aduerte ſubtiliter in-
quantum Bar.vult qđ ſi re⁹ cōfiteatur agentē vti poſſidetis
poſſidere,qđ ex quo tūc cōſtat actorem habere illud ꝙ parte
petit dȝ ſeqͥ abſolutoria ab inſtantia iudicij.§.fi.inſti.de pe.
72 teme.litigan.ꝛ.l.quoties vltima.ſ.de ſolu.Iſtud vr̄ inepte
ꝛ male dictū:q2 in interdicto vti poſſidetis requiriṫ duo ex-
trema habilia.ꝗ ſunt ꝓbanda ab actore,ſcilicet poſſeſſio ex
ꝑte agētis.ꝛ turbatio ex parte rei cōuēti.Et ſic interdictū vti
poſſidetis daṫ ꝓprie ꝑ turbatiōe ꝗ fit ipſi poſſidēti.l.i.§.eſt
igiṫ.ꝛ.§.huius.ꝛ ibi gl.ꝛ.l.ſi duo.§.itē videam⁹.ſ.vti poſſide
tis.gl.ꝛ doc.i.l.clam poſſidere.§.fi.eo.Licet ergo re⁹ ꝯfiteaṫ
actorē poſſidere ꝛ ſic cōfiteaṫ vnū extremū ꝙ reqͥriṫ ex parte
agentis nō propterea cōfiteṫ ſe turbari,ꝛ ſic nō cōfiteṫ extre-
mū reqͥſitū ex parte ſui vt teneaṫ interdicto vti poſſidetis.Er
go nō eſt verū aſſumptū Barto.ſ.actorē habere illud ꝙ a ꝑte
petit ꝛ ꝓpterea debere ſeq abſolutoriā.¶ Scďo Bar.met.i
73 prima combinatiōe ante finē tȝ,dato ꝙ reus ꝯfiteaṫ me poſ-
ſidere:tū adhuc eſt neceſſaria ſnīa ꝯdemnatoria:q2 eſt neceſſe
qđ fiat cōdemnatio in intereſſe quantū intereſt mea me nō eſſe
turbatum.ꝛ.l.ſi duo.i prin.ſ.vti poſſi.Et ſic Bart.ibi vult ꝙ
qñ reus cōuentus cōfiteṫ me actorē poſſidere quod tūc ſit fe-
renda ſnīa condēnatoria.Hic,vero vult ꝙ ſit ferenda ſnīa ab-
ſolutoria ab obſeruatione.Iſta vr̄ multū vrgere cōtra Bart.
74 ¶ Sed ſalua Bar.a prima impugnatione inquantū vult ꝙ
ſeqͥ debeat abſolutoria ab inſtantia.Intellige ſane Bar.de
abſolutoria ab iſtantia petitorij prius ꝑ eū intētati,nō aūt ab
inſtantia poſſeſſorij.Rō:q2 tūc videṫ renunciare petitorio ex
quo nūc agēdo poſſeſſoria hȝ a parte cōfitente illud qđ petit.
Iſta eſt ꝓprie mēs Bar.ꝛ iſto mō ceſſat obiectū:q2 nō eſt fe-
rēda abſolutoria ſuꝑ poſſeſſorio ſȝ ſuꝑ petitorio pri⁹ itētato.
Et niſi ita intelligaṫ Barto.nō poſſet in mille annis ſaluari.
¶ Circa ſm ſalua Bar.ꝛ intellige ꝙ nō eſt neceſſaria ꝯdēna
toria reſpectu rei.ita loqṫ Bart.hic.Sȝ bñ reſpectu itereſſe.
ita loqṫ Bar.ſ.in prima ꝯbinatione ante fi.ꝛ ita etiā in ſimili
75 ďt Bar.ſ.in quarta lectu.gl.¶ Secūda cōcluſio Bar.eſt ꝙ
reus ꝯuent⁹ poſſeſſorio ſi negat actorē poſſidere nō pōt ſe fun
dare ꝙ agēdo poſſeſſorio renūciat petitorio,cū ex eo ꝙ qs im
pugnat ſe iuuare nō pōt vt in regula ex eo de regu.iur.i.vi.ꝛ
cū Bar.tenēt oēs.Et credo eū effectualiter bñ dicere.Sȝ in-
quātū Bar.ꝓ hoc allegat.l.cū de indebito.in prin.ſ.de ꝓba-
tio.vbi in penā negationis amittit qs preſumptionem debiti
que reſultabat ex ſolutione,ita ꝙ negans ex ea ſe iuuare non
poſſit:ita hic nō pōt re⁹ ſe iuuare ex aſſertiōe actoris quā ne-
gauit.Sȝ illa.l.parū vr̄ facere,ꝛ pōt de facili euadi:q2 ibi nō
ſolū reus cōuent⁹ negauit aſſertionē aduerſarij,ſed etiā fuit
conuictus de mandacio:vt ibi dicit tex.Facit auṫ.cōtra q ꝓ-
priam.C.de non nume.pecu.ꝛ.l.fi.ſ.de rei vendi.ꝙ nō eſt in
76 terminis noſtris.¶ Item dum Bar.moueṫ qđ quis nō pōt
a fundare[a] ex poſitione quā negauit ſm Spe.in ti.de poſi.§.viij.
verſi.ſed ſecundum premiſſa Bar.in.l.non vtiꝗ;.ſ.de excep.
ꝛ in.l.poſt legatum.in princ.in.ij.col.ſ.de his quib.vt indi-
gnis.Iſtud etiam nō videtur facere:q2 ibi qs vult ſe fundare
ex eo qđ immediate negauit ꝛ non poteſt.Hic non ita imme-
diate:q2 reus dicit ꝙ actor agendo poſſeſſorio renūciat peti
torio,naȝ reus nō negat nec pōt negare eū egiſſe poſſeſſorio,
Et ſic nō negat illud ex quo vult ſe fundare,lȝ neget ſe teneri
aut eum poſſidere.Ad hoc bene facit quod vult Bar.in.d.l.
poſt legatū.in princ.in pen.col.vbi dicit ꝙ regula dicti.c.ex
eo ꝓcedit qñ qs limitate ꝛ punctualiter impugnat illud quo
vult ſe fundare.Sec⁹ ſi ſimpliciter negat factū vel ꝯtū prin
cipalem.per.l.ſi qs inficiat⁹.ſ.depo.ſequitur do.An.ď Bu.
in.c.cum olim.de cenſi.in.xij.col.in ver.ſecundo caſu.Pe.ď
Anch.in cōſi.cciij.inci.iudex.in pe.col.d.Card.in cōſil.xxj.
ꝙ incipit punctus queſtionis eſt.Titius debitor.Licet alibi
Bar.i.l.decē.ad fi.ſ.ď verb.obli.no teneat qđ nō ſolū q negat
omnino factū nō pōt ex eo ſe iuuare,ſed etiā ſi ſolū impugnet
ſolēnitatē act⁹ ꝑ.d.l.cū de indebito.i prin.ꝛ.d.l.poſt legatū.i
77 prin.¶ Tertia cōcluſio Bar.eſt quod quando re⁹ cōuent⁹
interdicto vti poſſidetis negat actorē poſſidere,tunc non pōt
ſuper vtroꝗ; procedi ratione contrarietatis,ſed prius ꝓce-
detur ſuꝑ poſſeſſorio ꝛ ſuperſedebitur in petitorio q differeṫ
in euentū poſſeſſorij.Idē ꝛ plenius repetit Bar.in prima cō
binatione.in fi.Et eſt tex.formalis in.l.crit⁹.ſ.e.Sȝ adverte,
ꝛ no.limita qđ licet reus q negauit actorē poſſidere nō poſſit
eū poſtea repellere ab agēdo petitorio vigore tacite renūcia
tionis.Tamē iudex ex officio ſuo poterit poſtea excludere a-
ctorē ab agendo petitorio,ꝓꝑ eius ꝯfeſſionē,lȝ pars ꝓꝑ eius
negationē nō poſſit in ea ſe fundare.Iſta eſt doc.no.eiuſdem
Bar.in.d.l.poſt legatū.in princ.in.iij.col.in ver.ad vnum tm̄
78 aduerte ꝑ.c.cū olim ꝛ ibi.Inn.de teſti.Itē cū iudex videat
partē iniuſte agentē ꝓꝑ eius confeſſionē poteſt ex officio ſuo
eam repellere per gl.in.l.vbi pactum.ꝛ ibi Bar.vbi dixi.C.
de trāſ.¶ In ea.gl.ibi.Sed certe ergo ꝛ econtra.Habes ex
gl.duas concluſiones.Prima qđ in caſu econtrario ad ꝑce-
dentem,agens petitorio in quo ďt aduerſariū poſſidere intel
ligitur renunciare poſſeſſorio ꝛ ſic poſſeſſioni quā hȝ rōne cō
trarietatis ꝛ hoc ſi ſciat ſe poſſidere:ſecus ſi ignoret vt hoc
tex,quē gl.ſic intelligit.¶ Scďa concluſio gl.eſt qđ duob⁹ ca
79 ſib⁹ pōt qs ꝓbabiliter ignorare ſe poſſidere.¶ Circa pri-
mam concluſionem adde qđ cū ea trāſeunt Bar.ꝛ cōiter alij,
cū duplici limitatiōe.Iſtā concluſionē impugnat Lud.Ro.
hic.Primo ꝑ iſtum tex ſimpliciter itellectū,vbi actor primo
intētauit petitoriū ꝛ tū nō intelligiṫ per hoc renūciare poſſeſ
ſorio vt dicit litera.Et dicit quod hic ignorabat ſe poſſidere
vt dicit gl.eſt diuinare,prout Bar.met.ſ.dicit i repetitione
iſtius lecture.ſed ad hoc rñdent do.Alex.ꝛ Are.ꝙ iſte tex.dȝ
intelligi ſm quintam lecturam gl.veram,qñ actū erat petito
rio ratione detentationis vel naturalis poſſeſſionis exiſtētis
penes cōuentū,poſtea intētatum eſt poſſeſſoriū retinēde rōne
turbationis ciuilis poſſeſſionis.Nimirū ſi ꝑ itentationē peti
torij nō vr̄ tūc renūciatū poſſeſſioni ciuili:q2,ad diuerſ agiṫ.
Caue tū:q2 rō huius tex.eſt gn̄alis:q2 nihil habēt cōe ꝓprie
tas ꝛ poſſeſſio.¶ Scďa ſubtiliori rōne mouenṫ:q2 vbicūꝗ; ꝑ
actum quem quis exercet intelligitur renūciare alteri ita de
mum reſultat renunciatio ſi ille actus per quē videtur renū-
ciare ſortiaṫ effectū ſm intentionē agentis,al's ſec⁹.l.ſi iure.
ſ.de leg.iij.ꝛ.§.poſteriore.inſtitu.qui.mo.teſt.infir.Ubi ita
demū ꝑ ſcďm teſtamentū intelligiṫ receſſum a primo ſi ſcďm
habuit effectū,alias ſec⁹.Facit.l.ſi qs antc.ſ.eo.ꝛ.l.nihil.§.ſi
cū filius.ꝛ ibi Bal.ſ.ď inoffi.teſt.Sed in caſu iſto,intentans
rei venditionē dato ꝙ milies intelligereṫ renūciare poſſeſſiōi,
nō haberet effectū quem intendit intentādo rei vēdicationē,
cū vellet condemnari aduerſariū ad reſtitutionē rei.l.officiū.
l.qui reſtituere.ſ.de rei ven.Sed talis effectus nō pōt ſeq:q2
lȝ ego agens perderē poſſeſſionē nō tū acquiritur aduerſario
q2 corpus ꝛ animus requiritur in poſſeſſione acquirēda.l.iij.
in prin.ꝛ.l.quemadmodū.ſ.eo.Ad hoc reſpōdēt.do.Alexā.
ꝛ Are.ꝙ in poſſeſſione ꝗ facilius amittiṫ,ille q vult trāſferre
poſſeſſionem in aliū licet nō transferre poſſit prout intendit,
nihilominus eā ꝑdit.l.i.§.ſi vir.ſ.eo.ꝛ.l.qđ meo.§.ſi furioſo.
ſ.e.Ecce qđ ꝑ actū ꝗuis inutilē qs perdit poſſeſſionē,ex quo
habebat animū eam perdēdi.Tu aduerte qr in illis iuribus
finis agentis tendebat ad amiſſionē poſſeſſionis,nimirum ſi
tibi ꝑdiṫ,ſȝ hic finis agentis petitorio tēdebat effectualiter
cōſeq poſſeſſionē.¶ Tertio ſtringit tex.quē Lu.Ro.all.i.c.
examinata.de iud.vbi rei vendicatio fuit intentata ꝑ poſſidē
tē:ꝛ diciṫ ibi i tex.ꝙ nō potuit intētari:q2 nō ꝯpetit poſſidēti.
Ergo intentando petitoriū nō vr̄ poſſeſſioni renūciaſſe:q2 ſic
potuiſſet rei vendicatio intētari.Ad illū tex.rñdet.d.Alexā.
ꝙ ibi nō apparet qđ actor ſciuerit poſſidere.Iſta ſo.do.Alex.
nō valet:q2 in facto proprio non cadit ignorātia.l.fi.ſ.ꝓ ſuo.
¶ Tu vltra alios adde ꝯ cōcluſionē gl.ꝛ Bar.cōem eſſe tex.

[a] ¶ Fundare. adde Soci. conſil.clviij. colu.ij.verſ. nec obſt.cōſil.ccviij.col. j.in fin.

apertum i.§.ei vero;qui.inſti.de actio.allegatū i parte ꝓcedē
ti gl.vbi tex.dꝫ ꝙ poſſidēti nō dat rei vēdicatio.Idē etiā dicit
tex.in.l.j.§.interdictū autē.ꝗ.ti poſſi.Sed ſi agendo rei ven
dicatiōe ⁊ ſic petitorio qs perderet poſſeſſionē prout gloſſ.⁊
cōiter doc.volūt:ergo poſſidenti deberet cōpetere rei vēdi
catio cuius ꝯtrū dicit expreſſe ille tex.Et ſi dicis ꝙ ille text.
dꝫ de neceſſitate reſtringi qñ agēs ignorabat ſe poſſidere:qꝛ
iſto caſu agendo rei vēdicatione nō amittit poſſeſſionē,certe
ſequeret ꝙ ſciēti ſe poſſidere indiſtincte daret rei vendicatio
ex quo agēdo rei vēdicatiōe amittere poſſeſſionē ꝙ ꝓ certo vi
det ꝯ illū tex.Et dicta reſtrictio eſt manifeſta violētia ad illū
tex.ponētē regulā gñalem ꝙ poſſidēti nō det rei vendicatio.
Itē in facto proprio qd qui poſſideat nō eſt tolerabilis igno
rātia,vt ſtatim dixi,⁊ ſic per illum tex.⁊.d.c.examinata.vr̄ te
nenda opi.Innoc.⁊ Lu.Ro.ꝯ cōem:qꝛ ad iſta iura nō video
reale rñſum.¶ Tenendo opi.glo.Bar.⁊ magis cōmunē,qd
agens petitorio intelligatur renūciare poſſeſſorio.Circa cuꝫ
Raph.Lu.hic mouet ſubtilē difficultatē.quare in iſto articu
lo nō diſtinguat Bareo.prout facit in precedēti.Nam Bar.
in articulo ꝓcedēti eꝯrio,an agens poſſeſſorio intelligat renū
ciare petitorio,diſtinguit.Quod ſi aduerſari⁹ cōfiteat actorē
poſſidere:⁊ tunc intelligat renunciare petitorio,ſec⁹ ſi negat,
quare etiā in iſto articulo eꝯ non eodē modo diſtinguit Bar.
qñ qs agit petitorio nunqd videatur renunciare poſſeſſorio
vt diſtinguatur ſi reus conuentus cōfiteat agentē petitorio
eſſe dñm,⁊ tūc bñ itelligat renūciare poſſeſſorio.ſec⁹ ſi neget
quare non ſic diſtinguit Bart.Huic difficultati rñdet ſubtili
ter ſolus Raph.cu.qui ſolus tangit,quod in iſta ſecūda qōne
agitur de perdenda poſſeſſione que facilius perditur quā do
minium ⁊ ſic petitoriū.de quo tractat in articulo precedēti.l.
ſi quis vi.§.differentia.ꝗ.eo.Nimirum ſi in iſto ſcdo caſu non
diſtinxit Bart.an cōfiteat aduerſari⁹ vel nō.¶ Tu aduerte
licet iſta ſolu.Raph.diuerſificet titulos qōnis ⁊ videat dari
aliqua rō diuerſitatis:tamē non tollitur fundamentū.Bar.
in precedenti articulo qd eſt generale ad vtrūqꝫ mēbrum:qꝛ
ex eo qd qs negat,ſe iuuare non pōt.Si ergo aſſertio actoris
eſt negata pee reum:ergo nō pt dicere ꝙ intentādo petitoriū
renūciauerit poſſeſſorio per fundamēta met.Bar.ibi.nec di
cat quod iſtud fit ratione contrarietatis:qꝛ idē preciſe in in
articulo precedenti.¶ Secūdo fortius ꝯ ſolu.Raph.cu.licet
ſubtilem,quod ſit falſa ⁊ in ea parte errauerit,oſtēdo ineuita
biliter.Nā Bar.ſ.proxime.inſi.q.ij.lectu.tꝫ quod etiam qñ
expreſſe renunciatur petitorio nunqꝫ perditur dñiū nec iuri
dominiū vnqꝫ intelligitur renūciari.per.l.ſi ꝓ fundo in fin.C.
de traſac.cū aliis.ibi allegatis ꝑ Bart.ſed ſolū acquiritur
exceptio pacti vel doli cōtra rei vendicationem,⁊ ſic ꝯtra pe
titorium.l.poſtqꝫ liti.cū gl.j.C.de pac.Ergo multomagis in
tacita renūciatione de qua loquuntur glo.Bar.⁊ doc.intelli
git perdi dominiū.Et ſic non eſt verū illud qd dicit Rapha.
Cu.ꝙ in articulo precedendi Bar.agatur de perdēdo dñio.
hic autem de perdēda poſſeſſione.Poſſes ſaluare Raph.cu.
ne videatur tam ſupine erraſſe,ꝙ in iſta queſtiōe agit de per
denda poſſeſſione que facilius perditur ſola animo.d.l.ſi qs
vi.§.differentia.Sed in mēbro ꝓcedenti loquit Bar.qñ agit
de perdēdo iure petitoriū,qd nō perditur ſolo animo nō autē
dicas de perdendo dñio prout dicit Raph.nā iſtud eſt male
dictū vt predixi.Iſto modo diuerſificarentur caſus.qꝛ hic lo
qt qñ agit de perdenda poſſeſſione.ſed in precedenti mēbro
agit de ꝑdendo iure petitoriū.Et rō diuerſitatis eſt ſm Rab.
qꝛ facili⁹ perdit poſſeſſio ſolo animo.d.§.differētia.ſꝫ ius pe
titoriū nō pōt ſolo animo amitti ſicut nec ipſum dominiū.d.§.
differētia.¶ Sꝫ caue:qꝛ iſta ſaluatio etiā nō ſatiſfacit:qꝛ aſ
ſumptū Rap.nō vr̄ verū,qd ius petitoriū nō poſſit ſolo animo
ꝑdi.Iſtud non vr̄ verū patet:qꝛ intentando poſſeſſoriū tacite
ſolo animo perdit petitorium.ita tenet gl.in iſta tertia lec.⁊
oēs ſequunt.Ergo patet ꝙ etiā ius petitoriū pōt ſolo animo
perdi.Niſi dicas qd nō ſit ex ſolo animo ſꝫ rōne ꝯrietatis:qꝛ
iſta remedia vident ꝯria,vt.ſ.declaraui.Itē adhuc i poſſeſſio
ne ꝑdenda militant fundamēta Bar.facta in ꝓcedēti mēbro,
Quod ex eo qd qs impugnat ſe iuuare nō pōt.vñ reus negās
petitione actoris nō vr̄ poſſe fundare qñ actor intentēdo peti
toriū videat renūciare poſſeſſorio.ſicut nec in caſu eꝯrio ꝓſer
tim cū etiā magnum ſit cōmodum poſſeſſionis.§.cōmodum
80 inſtit.de inter.†Et beati ſunt poſſidentes vt inquit glo.in.c.
j.§.ſi tres de pace tenen.Unde putarē ad euadēdū ꝑdictas
amaritudines tutius eſſe tenere ꝙ etiā debebat hic diſtingui
prout in mēbro precedēti.Quod aut reus cōfitet aut negat.
⁊ ita ſupplend⁹ ſit Bar.in iſto mēbro qꝛ ſum⁹ in caſib⁹ ꝯrijs.
81 †Et ꝯriorum eadē debet eſſe diſciplina qñ cōcurrit idētitas
rōnis.l.⁊ ſi cōtra.ſ.de vul.⁊ pup.⁊.l.fi.ſ.de leg.iij.gl.i rubꝛ.

ſ.eo.Et late Bar.in.l.inter ſtipulantem.§.ſacrā.vbi dixi.ſ.d
82 ver.ob.¶†Scda cōcluſio gl.eſt qd duob⁹ caſib⁹ poteſt quis
ꝓbabiliter ignorare qd poſſideat.Primus,qñ poſſidet per
aliū puta filium vel ſeruum,nam talis ignorātia eſt ꝓbabilis
per regulam.l.fi.ꝗ.pro ſuo.Scds qñ credit aduerſariū poſſi
dere cū vere ipſe poſſideat.Iſtū caſum ſaluat Bar.in re im
mobili ꝑ.l.iij.§.nerua fili⁹.ſ.e.Sec⁹ i re immobili.¶ Caue:
83 Bar.incidit in duos errores.†Primo em̄ vult qd facili⁹ ꝑ
datur poſſeſſio rei immobilis quam mobilis qd non eſt veruꝫ
cū poſſeſſio rei mobilis ſit vilis ⁊ abiecta ideo facili⁹ ꝑ negli
84 gentiā ꝑdit.l.ſi rē mobilē.ꝗ.eo.†Scdo errat Bart.qd in im
mobili ſola obliuio cauſet amiſſionē poſſeſſionis.Iſtud eſt fal
ſum:qꝛ imo etiam requirit diuturnitas ſeu longinquitas tē
poris prout tꝫ ipſemet Bar.⁊ ibi oēs ſequunt in.l.ſi id qd.i
prin.ꝗ.eo.Rap.Lu.⁊ doc.Alex.hic.⁊ ita habes expeditū ter
85 tiū intellectū gl.¶†In ea.gl.ibi vel dic agi hic vti poſſide
detis.Habes quartā lecturā,qd hic actor agit poſſeſſorio rō
nē poſſeſſionis acqſite poſt petitoriū prius intētatū.Et ſi di
cat ꝙ ex quo poſſeſſio ꝑuenit ad actorē ergo ceſſat petitoriū,
ergo reus dꝫ abſolui ꝑ.l.ſi autē.§.j.ſ.de rei ven.⁊.§.fi.inſti.
de ꝑpetu.⁊ tēp.actio.⁊.l.quoties ſcda.ꝗ.de ſol.Rñdet Bart.
quod reus bñ debet abſolui quo ad rem principalen.Tamen
durat iudiciū vt feratur ſententia quo ad fructus ⁊ ſtipulatio
nem de euictione.l.vtiqꝫ.in prin.de rei vendica.⁊.l.ſi ſeru⁹.ꝗ.
iudi.ſol.Et cū Bar.tenēt Ang.⁊ cōmuniter aliꝗ.¶ Tu rñde
meli⁹ qꝛ lꝫ poſſeſſio poſtea peruenerit ad actorē ⁊ hoc reſpe
ctu re⁹ debeat abſolui:tñ ad hoc durat iudiciū rei vēdicatio
nis ⁊ ſic petitoriꝗ non ſolū quo ad acceſſoria vt dicit Bar.ſed
etiā ad iudiciū principale in quo petebat ſe declarari dñm.l.
⁊ ex diuerſo.§.j.ſ.de rei vēdi.⁊.l.Pōpo.§.ſed ⁊ is.ſ.d pcu.
qd cum nō ſit adhuc factū dꝫ fieri.Ergo dꝫ ferri ſnīa diffini
tiua ſuper principali per quā declaret actorē eſſe dñm dato
ꝙ reus nūc nō poſſideat:vt eſt tex.ſolēnis.i.l.ſi a te.§.j.iūcta
gl.ſing.ꝗ.de exce.rei iud.Et ille text.dꝫ ad hoc ſcribi literis
aureis ſm Bar.ibi ⁊ ita etiam tꝫ Pau.de ca.hic.Et illa glo.
nō reperit alibi in iure ſm Bal.in rub.extra de ſent.⁊ re iud.
in.ij.col.⁊ eam ꝓ no.no.etiā Bar.ꝗ.i quarta cōbinatione vbi
86 latius dicā ⁊ facit qd vult Bar.ꝗ.i quinta lec.gl.¶†In eadē
gl.ibi dic tertio.Habes quinta lectu.ā gl.qd petitoriū ⁊ poſ
ſeſſorium poſſunt ſimul intentari diuerſis reſpectib⁹ ⁊ rōne
diuerſe poſſeſſionis.Et tūc tex.plane procedit ꝑ ꝓ petitoriū
ꝙ intentat reſpectu vni⁹ poſſeſſionis nō vr̄ renūciatū poſſeſſo
rio cōpetēti rōne diuerſe poſſeſſionis.Cōtra iſtā lec.opponit
87 Bar.†ꝙ qd plura remedia ad eandē rē cōpetūt.nō admittit
cumulatio rōne duplicatis.l.nemo ex his.§.quoties.ꝗ.d reg.
iur.Imo tūc actor debet eligere vnū remediū ſolū quo agat.
l.ꝙ in bꝫ dē.§.eligere.ſ.de tribu.⁊.l.cū fili⁹.§.varūs.ſ.d le.
ij.Et rñdet ſubtiliter Bar.vt hic ꝑ eū,q vr̄ dupliciter ſolue
re.¶ Sꝫ aduerte ad ambas ſolu.Bar.qꝛ realiter nō euacuāt
op.ſ.factā qn ꝑ vtrunqꝫ remediū actor ꝯſequat naturalē poſ
ſeſſionē.Et ſic qn reſpectu naturalis ad idē intētent iſta duo
88 media.Nā prima ſol.Bar.tollit†qꝛ qua rōne in rei vēdica
tiōe reſtitutio rei nō venit iure canonis ſed officio iudicis idē
vr̄ in iterdicto vti poſſidetis,ꝙ reſtitutio nō veniat iure actio
nis in factū q̄ cōpetit pro oībus interdictis.l.quoties.vbi gl.
magiſtra.ſ.de preſcri.verb.ſed officio iudicis.Et hoc expſſe
firmat Aret.hic,lꝫ d.Alex.poſt Bar.ſentiat ꝯriū.Preterea
lꝫ reſtitutio naturalis poſſeſſionis fieret diuerſimode.Tñ ꝑ
vtrūqꝫ remediū qs effectualiter cōſeqt naturalē poſſeſſionē.
Ergo eādem rē.Ergo dꝫ impediri cōcurſus rōne duplicitatꝭ
vt iurib⁹ precalleg.Scda ſolu.Bar.ꝙ i interdicto poſſeſſorio
vti poſſidetis venit vnum ꝙ non venit in rei vēdicatione.⁊ ſic
in petitorio:qꝛ iudex declarat me ciuilē poſſeſſorē ex qua ciui
li poſſeſſione ſeqt vſucapio nō iterrupta ⁊ acqſitio fructuū q
effect⁹ nō reſultat ex ſnīa lata in petitorio.Iſta ſolu.Bar.nō
tollit oppoſitionē:qꝛ lꝫ in vno veniat aliqd diuerſum ab alio
tñ qꝛ ꝑ vtrūqꝫ iudiciū venit reſtitutio poſſeſſiōis naturalis ⁊
eiuſdē met rei,hoc reſpectu nō deberet admitti cumulatio.Sꝫ
iungendo ſimul vtrāqꝫ ſo.Bar.credo qd Bar.voluit ꝓbare
ꝙ iſta duo remedia ad diuerſa cōpetāt ⁊ nō ad eadē rem,⁊ ſic
ceſſat rō duplicitatis ⁊ ꝯrietatꝭ.Ideo admittit cumulatio vt
hoc tex.Nā in rei vendicatiōe petit ꝙ actor declaret dñs ſed
in iudicio poſſeſſorio petit qd declaretur poſſeſſor ꝙ ciuiliter
poſſideat.Et dato ꝙ i vtroqꝫ poſtea venit reſtitutio naturalis
poſſeſſionis:tñ hoc non eſt curandum.Et hoc proprie voluit
Bar.cum non veniat iure actionis ſꝫ officio iudicis mercena
rio ꝙ iudex pōt non exhibere cū videat alio remedio eidē ſuc
curſum,vt dicit Bar.Et ſic attendi dꝫ illud qd principaliter
venit i actionē.l.j.§.ſi te rogauero.ſ.d poſi.⁊.l.ſi qs nec cāu
ſ.ſi cer.pet.non autē debet attendi id ꝙ poſtea venit acceſſo
ric ſolum

rie ſolũ officio iudicis mercenario ⁊ nõ iure actiõis,ad cogno
ſcẽdũ an cedat duplicitas vel cõtrarietas,⁊ ſic impediat̃ ↄcur
ſus ⁊ cumulatio,ſed ex quo hic iſta duo remedia principaliter
ad diuerſa cõpetũt:nõ admittitur cumulatio.Iſta ẽ ꝓprie mẽs
89 Bar.que iſto modo plane ꝓcedit.℄ †Sed vltra Bar.poteſ
aliter ⁊ ſubtilius reſpondere ꝙ iſta duo remedia ſcꝫ petitoriũ
⁊ poſſeſſoriũ nõ cõpetũt ad idem,nec reſpectu principalis pe
titionis nec etiã reſpectu executionis de principali petitione.
Cõſtat,nã principalis petitio in rei ven.vt eſt agẽs declaretur
dominus:ſꝫ in interdicto vti poſſidetis principalis petitio eſt
vt agens declaretur poſſeſſor:⁊ non turbet̃ in ciuili,ꝑut etiã di
90 cit Bar.†Similiter etiã reſpectu executionis nõ cõpetũt ad
idẽ.Patet q2 in rei vẽ.reſtitutio rei que venit officio iudicis
mercenario.l.officiũ.ff.de rei vendi.⁊ Bar.etiam dicit quod illa
reſtitutio eſt preciſa:q2 cõdemnatus per ſentẽtiã cogitur pre
ciſe reſtituere manu militari nec preſtãdo intereſſe liberatur.l.
qui reſtituere.ff.de rei ven.⁊ ibi gl.mag.in verbo condemnan
dus.circa mediũ quaꝫ Bal.⁊ Ang.ibi ad hoc no.⁊ exclamant
⁊ eã reputãt ſingularem.Bal.in.l.vnica.in penulti.col.ad fi.C.
de ſenten.que pro eo qđ inter.De qua gl.dixi plenius.in.l.ſti
pulationes non diuiduntur.ff.de ver.ob.Secus eſt in interdi
cto vti poſſidetis,qđ nõ datur directo ad reſtitutionem natu
ralis poſſeſſionis nec officiũ iudicis mercenariũ illi deſeruiẽs
ſed per indirectũ:q2 per naturalẽ turbatur actor in ciuili,⁊ ſic
reſtitutio naturalis fit ne fiat turbatio in ciuili,ſcđm gl.hic in
iſta quinta lec.⁊ gl.in.c.clã poſſidere.§.q ad nundinas.ff.e.Et
iſto reſpectu dr recuperande poſſeſſionis ſm Bar.in.d.§.qui
ad nundinas.in vlti.colũ.poſt mediũ.Itẽ ⁊ ſcđo in interdicto
vti poſſidetis pꝫ venire intereſſe poſſeſſiõis.l.ſi duo.§.fi.ff.vti
poſ.gl.in.d.§.qui ad nundinas,in gl.mag.ad fi.ſꝫ in rei vendica
tiõe reſtõ venit ſub nõie rei vt res reſtituatur.ſed in interdicto
reſtitutio venit ſub nõie poſſeſſionis vel tenute.Fit eñ eſti
matio intereſſe habito reſpectu ad poſſeſſionẽ ſolã:⁊ nõ ad rẽ
ita dicit iuriſcõ.in.d.l.ſi duo.§.fi.ſed in rei vendicatio,aut fit
reſtõ rei ſi extat,aut fit eſtimatio habito reſpectu ad rem.d.l.
qui reſtituere.Ergo effectualiter non fit executio ad idẽ.Et ſi
dicat iſta reſponſio procedit qñ reſtitutio ſit circa intereſſe:q2
tũc aliter fit reſtitutio intereſſe in interdicto.Aliter in rei vẽ
dicatione.ſꝫ qñ agitur de reſtitutiõe naturalis poſſeſſiõis eſt
idẽ:q2 dico ꝙ ſatis eſt ꝙ executio poſſit fieri circa diuerſa.Nõ
recedas tamen a ſolutione Bar.declarat,vt.ſ.⁊ ad iſtam op.
91 videt̃ etiã no.Bal.in.l.ordinariũ.in.iij.co.C.de rei ven.℄ †Nõ
omitto inquãtũ Bar.expreſſe tenet qđ in rei vendicatione re
ſtitutio rei non venit iure actiõis ſed officio iudicis.Utilitas
patet ex his que tradunt Bar.⁊ docan.l.j.ff.de iuriſ.om.iudi.
Ubi ponunt,an officium iudicis ⁊ actio ſint idem,⁊ ibi poſuit
octo no.differẽtias.Idẽ hec vtilitas patet:q2 lata ſñia officiũ
iudicis expirat ⁊ põt poſtea de per ſe peti ſi nõ fuit prius peti
tũ.l.iiij.C.de p.gl.in.l.iij.ſi rem.ff.de leg.ij.§.⁊ in.l.nõ ſolum.ff.de
rei vẽ.Iſtud idẽ ꝙ Bar.hic,ꝙ reſtitutio veniat officio iudicis
⁊ nõ iure actionis,tenent ẽt Bar.⁊ Bal in.l.harũ.in fi.ff.ſi ſer.
vend.⁊ in.l.ſciendũ.§.ſi fundum.ff.qui ſatiſ.cog.Pet.⁊ Cy.in.l.
ij.C.de ſerui.⁊ aqua.Spe.in ti.de om.iud.§.de ſerui.ver.ſi autẽ
poſt ſñiam.Ang.in.l.ſi hereditatem.⁊ in.l.iꝫ.ff.de petitio.here.
Et eſt gl.in.§.j.in verbo nullo iure.vbi aliquando plene dixi.
inſti.de act.⁊ ibi Jo.Fab.vbi dicit ita tenere cõem curſum cã
rũ.facit bene tex.in.l.q reſtituere.in ver.officio iudicis.ff.de rei
92 ven.†Idẽ facit:q2 petitio hereditatis ⁊ rei vendicatio equipa
rantur.l.ſinaũt.§.ſed ⁊ is.ff.de rei ven.Sed in petitione heredi
tatis reſtitutio venit officio iudicis.l.licet.in verſi.officio.ff.
de peti.her.Ergo ſimiliter in rei vendicatione.Et iſta eſt vera
⁊ cõis cõcluſio.℄ Contrariũ tñ ſentit Bar.ſibi contrarius in
l.ſi prius.ff.de ope.noui nun.in.ij.q.ſi dum allegat.d.l.qui
reſtituere.⁊ ibi Imo.⁊ Mod.ponderãt iſtã cõtrarietatẽ Bar.
Et hoc expreſſius tenet Bar.in.l.j.C.de preca.⁊ ſal.interdi.⁊
in.l.j.in fi.prin.ff.eo.Ang.in.l.argentari⁹.§.cũ aũt.ff.de eden.
Sed cõcorda iſtã contrarietatẽ ſcđm cunctẽ Ang.hic in repe.
in.xix.col.qđ agens rei vẽdicatione põt petere iure actionis
non ſolũ declarari dominũ,ſed etiam condemnari aduerſariũ
ad reſtituendum rem,prout etiam dicit Bart.in.l.⁊ ex diuerſo
§.j.in.ij.no.ff.de rei ven.vbi dicit ſe non damnare libellum anti
quorum qui in rei vendicatione petebant vtrũqꝫ.⁊ ſe declara
ri dñm ⁊ aduerſariũ cõdemnari ad reſtituendum rem ⁊ ita pro
cedit ſecunda opi.Sꝫ poſtea lata ſentẽtia,executio fiet officio
93 iudicis.d.l.qui reſtituere cũ alijs ſupra allegatis.℄ †Item in
telligas quod iſtud non ſit officium iudicis mercenariũ prout
tenẽt Imo.⁊ do.Alex.in.d.l.ſi prius,⁊ male.Sꝫ eſt officium iu
dicis nobile inductũ ex edicto pretoris poſito in.l.iiij.ff.de re iu
di.vbi dicit cõdemnatũ ſoluere cogam.ita expreſſe tenet Bart.
in.l.iubere cauc.in.vij col.ff.de iuriſ.omnium iu.⁊ in.l.a diuo
pio.§.j.ff.de re iu.Ange.in d.l.qui reſtituere.Jo.de Imo.ſibi
contrarius.in c.fi.in xviij.col.⁊ ſequẽ.de offic.iu.⁊ lꝫ idem Bar.
in l.j.in pen.col.ff.de iuriſ.om.iud.videatur de hoc dubitare ⁊
relinquere indeciſum.tñ ſe remittit ad ea que dixit.in d.l.iube
re cauere.℄ Iſtũ quintũ intellectũ gl.tanquam notabilẽ ⁊ lite
re cõuenientẽ ⁊ nihil ſubaudiẽtẽ ad tex.ſequunt̃ oẽs indifferen
ter hic Cy.⁊ Bal.in l.ordinarij.C.de rei ven.do.Ant.de Bu.
in c.cũ dilect⁹.in iiij.col.in fi.de cã.poſ.⁊ proprie.⁊ ita tene.Tñ
iſte cõis intellectus nõ videt̃ tranſire ſine difficultate.Primo
q2 ſm iſtũ intellectũ illatio tex.non bene fieret ex primo dicto
gñali,vt facit iuriſconſul.Quia proprietas nihil habet cõe cũ
poſſeſſiõe,ſed fieret ex alio:q2 petitoriũ ⁊ poſſeſſoriũ intẽtant̃
ex diuerſis,cauſis petitoriũ ex naturali cõuenti,poſſeſſoriũ ex
ciuili agẽtis.Niſi dicas ꝙ dictũ gñale tex.ꝓcedit qñ diuerſis
reſpectib⁹ agit̃,al's nõ poſſet cadere cõcurſus nec cumulatio
vt ſtatim dicã.℄ Scđo ſm iſtũ quintũ intellectũ.tex.iſte red
deret̃ de indubitabili.Nã nõ eſt dubiũ ꝙ agẽdo ↄ te petitorio
rõne naturalis vel detẽtatiõis que eſt penes te nõ videor renũ
ciaſſe ciuili que eſt penes me q2 ex ſeparatis nõ fit bona illatio
l.Papinian⁹ exuli.cũ vulgarib⁹.ff.de mi.Itẽ inducta ad aug
mentũ nõ debẽt operari diminutionẽ.l.ſi mãcip.ff.de ſui.init.
℄ Tertio:q2 iſte intellect⁹ nõ caret diuinatiõe ſicut nec ꝑce
dẽs ꝙ hic agẽs interdicto vti poſſidẽtis ſolũ poſſideret ciui
liter nõ naturaliter.Iſtud nõ dr in tex.⁊ rei vend.dat̃ etiã poſ
ſidẽti ↄ nudũ detẽtatorẽ,vt hic in gl.⁊ dixi.pluries.ſ.℄ Quar
to ſm Bart.⁊ cõiter doc.iſte tex.loquit̃ caſu claro ⁊ certo.Et
ꝙ ita intelligãt iſtũ tex.pꝫ q2 Bar.ſubſequẽter format qõnẽ qđ
in caſu dubio qñ actũ eſt ſimpl'r.Et iſto modo intelligẽdo tex.
redderet̃ de indubitabili.Nã cui dubiũ ꝙ ſi eſſet certũ agẽtem
petitorio egiſſe rõne detẽtatiõis vel naturalis exiſtẽtie penes
ↄuentũ,ꝙ nõ intelligeret̃ renũciaſſe ſue ciuili,per quã intẽtat
poſſeſſoriũ:q2 ex ſeparatis nõ fit illatio:⁊ q2 inducta ad augmẽ
tũ nõ dꝫ operari ↄtrariũ vt ſtatim dixi.Unde intellige iſtum text.
loqui ſimpliciter,⁊ ſic in caſu dubio ꝑut etiam intelligit Ra.
Cu.hic:qñ ſimpliciter fuit actum petitorio,⁊ poſtea poſſeſſo
rio ⁊ nõ apparet reſpectu cui⁹ poſſeſſiõis egerit.Et ſic erit hic
tex.no.ꝙ in dubio intelligit̃ intẽtare petitoriũ rõne naturalis
vel detẽtatiõis exiſtẽtis penes cõuentũ,⁊ poſſeſſoriũ rõne ſue
ciuilis.Et ſic ceſſat cõtrarietas q al's impediret cõcurſum pe
titorij ⁊ poſſeſſorij.Et ita intelligẽdo iſtũ tex.ꝑut realiter intel
ligi dꝫ,redditur ſuperflua ſequens qõ Bar.q querit circa iſtũ
tex.qđ in dubio ex quo iſte tex.loquit̃ in dubio.Itẽ ſuperuacuũ
eſt illud ꝙ ibi tenet Bar.ꝙ ſtandũ eſt declarationi actoris:q2
abſqꝫ alia declaratiõe ꝓcedit clare iſte tex.ꝑut ẽt ibi dicam:q2
lex eſt q ita interpretat̃.Qñ ſimpliciter actum eſt petitorio ⁊
poſſeſſorio vt hoc tex.⁊ ita ẽt tꝫ Rap.Cu.⁊ d.Alex.hic.Item
vanũ eſt illud ꝙ ibi tꝫ Bar.ꝙ iſta poteſtas declarãdi nõ tran
ſeat ad here.libellãtis ex quo ipſa lex ita declarat ⁊ ita eſt ve
ritas ⁊ verus intellectus hui⁹ text.Et ſic tenet iſtũ quintũ in
tellectũ gl.q ẽ cõis ⁊ minus periculoſus ceteris,declarãdo eũ
vt ſtatim dixi qđ loquat̃ in caſu dubio ⁊ non in caſu certo ꝑut
94 Bar.⁊ doc.cõiter itelligũt.℄ †Extẽde iſtũ tex.ſꝫ iſtã quintã
lecturã q loquit̃ in interdicto vti poſſi.⁊ ſic in interdicto reti
nende vt ꝓcedat etiaꝫ in interdicto recuperãde ⁊ adipiſcende
95 ſm Bart.j.in quarta cõbinatione vbi dicet̃.℄ †Iuxta iſtam
quintã lecturã g.qrit Bar.qđ ſi actor ꝓpoſuit petitoriũ ſim
pliciter,vel poſtea poſſeſſoriũ ſimpliciter, an videat̃ ꝓponere
reſpectu eiuſdẽ poſſeſſiõis ad diuerſis reſpectib⁹.Concludit
ꝙ in dubio ſtat̃ declaratiõis libellãti,ꝓ qua poſſeſſiõe itẽtauit
petitoriũ ⁊ ꝓ qua poſſeſſoriũ iuxta l.ſi qs intẽtione ambigua.
ff.de iudi.Cũ.Bar.trãſeũt Ang.Imo.Lu.Ro.⁊ d.Alex.hic,
⁊ d.Ant.de bu.in c.cũ dilect⁹ de cau.poſ.⁊ proprie.Sol⁹ Are.
ↄ iſtã doc.Bar.allegat tex.quẽ ad hoc reputat ſing.⁊ nouũ in
l.duob⁹.§.igit̃ ſi qs in ver.ↄ ſi cũ.ff.de iureiur.vbi fideiuſſor iu
dicatũ ſolui qui in vna inſtantia iurauit ſe non debere nõ põt
poſtea in alia inſtãtia declarare dictũ ſuũ,videlicet ex qua cã
iurauerit ſe nõ debere,⁊ hoc ne ſit i ptãte ſua eludere nouũ iu
diciũ.Ergo idẽ dicendũ in caſu noſtro ꝙ actor nõ dꝫ poſſe du
rare in ſecundo iudicio intẽtato qño intellexit ꝟba prolata in
primo,ne ſic declarãdo excludat exceptionẽ rei cõuẽti q vult
eũ repellere tanqȝ ↄtrium.Ita ibi tenet Bar.in ij.ſol.qua ſi te
neas fortit̃ obſtat ille tex.ſm eũ nec eſt bona rñſio.Bar.ibi,ꝙ
d.l.qs intẽtione ambigua loquat̃ qñ ꝟba ſunt dubia,ſꝫ text.
in d.§.igitur ſi qs.loquat̃ qñ verba ſunt clara ſed cã ẽ dubia.
Nã videt̃ eſſe eadẽ rõ vtrobiqꝫ cũ agat̃ de intẽtiõe agẽtis vel
excipiẽtis declarãda idẽ Bar.ibi ponit aliã ſolu.ſm quã pro
baret̃ ſua cõcluſio Bar.hic,ꝙ ille.§.ſit intelligend⁹ ſm.§.ſi ei
q in eadẽ l.ꝙ ẽt in diuerſa inſtãtia ad vtilitatẽ alteri⁹ admittit̃
interpretatio ⁊ declaratio.Tu aũt rñde ad illum tex.dupliciter.
ter.primo ꝙ §.ille nõ loquit̃ in fideiuſſore iudicatũ ſolui ꝑut

dicit Aret. ⁊ ſentit ibi Bar. in vlt. q. ꝙ apparet: qꝛ ſi ſtipulatio non eſſet cõmiſſa eo qꝛ nõ promiſiſſet certe nõ poſſet etiã ꝯue-niri iudicati cuius ꝯtrũ ibi dicit text. Vñ ille tex. loquit̃ in reo principali. Et etiã ibi declarat Bal. qui de iure ſtoꝝ vñ pſta-bat iſtã cautionẽ iudicatũ ſolui vt declarat Bar. poſt gl. in ru. ꝗ. in ſo. in ij. ⁊ iij. q. In quo reo principali quis nõ ſit commiſſa ſtipulatio iudicatũ ſolui: qꝛ eã nõ ꝓmiſit. Tñ põt cõueniri iu-dicati ex ſñia iudicis in qua fuit cõdẽnat⁹. Et ideo ibi iuramẽ-tũ ſup vno nõ liberat ab alio, vt ibi dicit tex. q iſto mõ non facit ad ꝓpoſitũ ⁊ ceſſant oppoſitiones Bart. ibi, in quibus ſe fun-dat Are. Scđo ⁊ clarius rñdeo ꝙ ille tex. loquit̃ in iuramento ꝙ intelligit̃ ſm declarationẽ differẽtis. l. iij. ꝗ. fi. ꝟ. de iureiu. Iđ eius declaratio nõ cõmittit̃ in libellãte per. d. l. ſi quis intẽtiõe

96 ambigua. ¶ † Item inquãtũ ſubdit Bar. ꝙ ſi actor eſſet mor-tuus predicta declaratio non poſſet fieri per eius heredẽ: quia facultas declarãdi que cõpetit libellanti eo mortuo nõ trãſit ad hẽdes: vt hic in gl. cũ allegatis per Bart. Iſtud reprobant Lu. ro. ⁊ do. Ia. bu. qꝛ imo facultas declarãdi trãſit ad heredẽ qñ ex declaratione heredis non dãnificatur reus, ſʒ ſolũ amit-tit lucrũ vt eſt tex. cũ gl. in l. ſi qs a filio. ꝗ. ſi plures ⁊ ibi Bart. ꝟ. de leg. j. Bart. in d. l. inter ſtipulantem. ꝗ. j. in ij. col. vbi dixi. j. de ver. ob. Sʒ hic ex iſta declaratiõe hẽdis nõ dãnificat̃ aduer-ſari⁹, cũ ſolũ ſibi auferat̃ exceptio declinatoria ꝙ iſta iudicia ſunt ꝯria ⁊ incõpatibilia. Facit ꝙ no. Bar. in l. fi. in fi. in prin. j. de his que in frau. cre. vbi tenet ꝙ ꝓcurator habens mandatũ cũ libera põt renũciare exceptionibus declinatorijs in preiu-diciũ dñi: qꝛ ꝑ hoc nõ videt̃ dãnificari dñs. Tene dictũ Bart. qđ etiam ſequũtur Ang. do. Ale. ⁊ Are. hic. Ad hoc argumẽtã Lud. rñdet Alex. ꝙ iſta declinatio poteſt afferre dãnum ad-uerſario quia poſſet heres declarare de tali poſſeſſione ſenſiſſe defunctũ, ſuper qua reus nõ feciſſet probatiões. Sʒ caue iſta ſol. do. Alex. non eſt generalis nec gñaliter ꝓcederet. Itẽ dãni-ficatur ſaltẽ in expẽſis. c. in noſtra. de iureiu. c. finẽ litib⁹ de do. ⁊ cõtu. Tu aduerte ꝙ iſta qõ ceſſat tenẽdo opi. Raph. cu. que mihi plʒ, ⁊ quã etiã ſequit̃. Alex. ꝙ in iſto tex. iſte ꝯgens etiam ſine vlla declaratione nõ ſibi cõtrarius per iſtũ tex. qui loqui-tur in caſu dubio ⁊ vult ꝙ admittat̃ concurſus, nã iſte tex. in-telligeretur in caſu certo: non de indubitabili ꝓut etiã. ꝟ. dixi. Scđo: qꝛ ex actibus noſtris voluntarijs nunq̃ dʒ ſumi conie-ctura vltra q̃ actus de neceſſitate cõcludat. l. fi. C. ne vxor pro marit. l. j. ꝗ. ſi quis hoc interdicto vbi no. Bart. j. de iti. actuque priua. no. Bar. in l. Titiũ aut Meuiũ. ꝗ. altero. ꝟ. de adim. j. tu. Vñ ſi ago rei vẽdicatiõe ⁊ dico te poſſidere, itelligor deducere ſolũ naturalẽ tuã q̃ erat neceſſaria ad rei vẽdicationẽ. Si po-ſtea intẽto poſſeſſoriũ intelligor intentare rõne ciuilis mee. Et ita interpretatio in dubio dʒ fieri preſertim gratia cõtrarieta-tis euitãde. ar. ꝗ. quibus. in j. conſt. C. ⁊ c. cũ tu. de te. Et eſt bo-nũ fundamentũ. ¶ Tu autem vltra ſcriben. aduerte ꝙ deciſio Bar. videt̃ eſſe aliqualiter defectiua qñ mortuus eſt libellans, quo caſu declaratio libelli nõ cõtingeret eius heredi, qd iuris eſſet tũc non aperit Bar. Tñ ſatis inclinat ꝙ tunc illa iudicia non intelligerentur diuerſis reſpectibus intẽtata. Et ſic nõ ad-mitteretur eoꝝ concurſus. Et ſm hoc ſequeretur ꝙ ambo iu-dicia procederẽt viuo libellante qꝛ ipſe poſſet declarare ſe di-uerſis reſpectibus intẽtaſſe. Secus in eius herede qui nõ põt declarare. ſentit. ergo Bar. ꝙ tũc iſta iudicia nõ ꝓcederẽt. Et ſic ex perſona heredis fieret immutatio validitatis iudicij qđ vr̃ ꝯ. l. ij. in fi. C. de fru. ⁊ lit. expẽ. ⁊ ar. l. ij. ꝗ. ex his ⁊ l. in executio-ne. ꝗ. pro parte. j. de ver. ob. Niſi dicas ex mẽte Bar. hoc tolle-rari ex diuerſitate rõnis: qꝛ facultas declarandi cõpetit libel-lãti ſʒ nõ eius here. ¶ Breuiter tene illud ꝙ tenui. ꝟ. proxime ꝙ ſuperflua eſt iſta queſtio Bar. ⁊ illud qđ dicit de declaratio-ne libellantis, ⁊ illud ꝙ tenet talis declaratio non tranſeat ad heredẽ, per illũ tex. qui loquit̃ i caſu dubio. Alias eſſet de indu-bitabili vult ꝙ in dubio qñ ſimpliciter eſt intẽtatũ petitoriũ ⁊ poſſeſſoriũ ⁊ nõ apparet an reſpectu eiuſdẽ poſſeſſionis an ve-ro diuerſis reſpectib⁹ ꝙ vtrunqʒ ꝓcedit ⁊ admittit̃ cumulatio qꝛ in dubio diuerſis reſpectib⁹ ⁊ reſpectu diuerſarũ poſſeſſio-nũ cenſetur cumulata prout tenẽt Rap. Cu. ⁊ Alex. hic. Con-firmat̃ qꝛ in dubio dʒ fieri interpretatio vt actus valeat ⁊ iudi-ciũ procedat. l. quoties in ſtipulationibus. j. de verb. ob. Ergo ſequit̃ ꝙ ſuperflua eſt declaratio libellãtis, vt tenet Bar. ex quo iſte text. ſic declarat. Ita vanũ eſt dicere qđ iſta declaratio non tranſeat ad heredem libellãtis cũ ipſa lex ſic declaret vt dixi ⁊

97 do. ꝙ iſta ſit veritas. ¶ † Extra gloſ. querit Bart. eſt materia quotidiana, an petitoriũ ⁊ poſſeſſoriũ poſſint ſimul eodem tpe intentari,[a] ⁊ lʒ opi. Mar. cõiter approbatã ꝙ in poſſeſſorio re-cuperãde ⁊ adipiſcende ſit ꝑmiſſa cumulatio vſqʒ ad cõcluſio-nẽ ex cã eſt tex. clarus in c. paſto. de cã poſ. ⁊ ꝓprie. Sec⁹ in in-terdicto retinẽde rõne ꝯrietatis ⁊ in hoc reprobat Pet. ⁊ Cy. Idẽ tʒ Bar. in d. l. incerti. C. de interd. ⁊ ibi Bal. in repe. in vj. col. Bal. in d. l. ordinariũ. ij. ⁊ iij. co. C. de rei ven. An ⁊ cõiter alij hic. d. Ant. de bu. in c. cum dilectus in v. col. ⁊ ſeq. de cau. poſſ. ⁊ proprie cano. in d. c. paſto. ¶ Tu primo aduerte inq̃tũ Bar. ⁊ cõiter doc. vtriuſqʒ cenſure tenẽt opi. Mar. Qđ oĩa poſſeſſo-ria cõcurrãt cũ petitorio excepto poſſeſſorio retinẽde rõne cõ-trarietatis. Quã opi. dicit Ang. eſſe cõiter approbatã ⁊ ꝑ ca-noniſtas eſſe canonizatã ꝑ duos tex. vnũ iuris ciuilis, aliũ iu-ris canonici, ꝑ tex. in l. cũ fundũ. ꝗ. fi. j. de vi. ⁊ vi. ar. ⁊ tex. i c. pa-ſtoralis. ⁊ dt Bart. ꝙ illa decretalis approbat iſtã opi. Mar. Mihi videt̃ ꝙ iſta duo iura non faciãt ad propoſitũ qꝛ nõ lo-quũtur qñ iſta iudicia intentantur eodẽ tpe. prout eſt pſens q. Sʒ qñ intentãtur diuerſis tẽporibus ꝓut etiã loquit̃ tex. no-ſter ⁊ Bart. j. i ſuis cõbinationib⁹ facit magnã differẽtiã ⁊ di-uerſas ꝯbinatiões an iſta remedia intentent̃ eodẽ tpe an vero diuerſis tẽporib⁹. Et tex. in c. paſto. ꝓprie loquit̃ qñ prius fuit intentatũ petitoriũ, ꝓut etiã clare loq̃t̃. d. l. cũ fundũ. ꝗ. fi. De-cidit ꝙ ſup eo iam erat cõcluſum in cã: tũc nõ põt poſtea inte-tari poſſeſſoriũ ſecus ſi nõdũ erat cõcluſum in cã. Ergo expreſ-ſe loquũtur iſta iura qñ intentabãtur diuerſo tpe ⁊ nõ qñ eo-dẽ tpe, ꝓut eſt preſens qõ. Vñ Bar. forte de hoc ꝑpẽdit dũ j. in fi. huius articuli dt opi. Mar. ⁊ gloſſatoꝝ noſtroꝝ ⁊ illius decretalis paſtoralis eſſe fundatã ſup veritate. tñ qꝛ iſtud non eſt ſic indiſtincte itelligẽdũ. ideo examinat ꝑ. vij. cõbinationes in quibus facit dictã differẽtiã an eodẽ tpe diuerſis intẽtent̃. ¶ Secũdo aduerte ꝙ lʒ Bar. ita audacter reprobet op. ſubti-lis Pe. de Bellape. ⁊ dicat eſſe falſum ſicut Iudas Iſcarioth ꝑ ſex regulas ĩpediẽtes cumulationẽ. vt hic ꝑ eũ. Tu ſubtili-

98 ter conſidera ꝙ oẽs rõnes Bar. poſſent militare ꝯ Petr. ī caſu quo petitoriũ ⁊ poſſeſſoriũ retinẽde intẽtarent̃ rõne eiuſ-dẽ poſſeſſiõis ſʒ rõne diuerſe poſſeſſionis oẽs firmãt ꝙ cõcur-rant, vt eſt tex. hic ſm quintã lec. gl. cõiter per oẽs approbatã. Sʒ in hoc Pe. ⁊ Cy. nõ diſcordãt a Bar. qꝛ etiã ſi ipſi loquũt̃ qñ nõ cõpetũt ad idẽ ⁊ qñ nõ eſt ꝑpoſita ꝯrietas ꝓut apparet ex rõnib⁹ eoꝝ. ⁊ maxime ex ꝑma rõne q̃ adducit Pe. de bella-per. Qđ qñ duo remedia cõpetũt ad idẽ nõ admittit̃ cumula-tio, imo qñ petitoriũ ⁊ poſſeſſoriũ retinẽde ſimpl'r opponunt̃, in dubio debẽt intelligi ꝑponi rõne diuerſe poſſeſſionis, vt ſic nõ impediat̃ cumulatio vt late tenuit. ꝟ. ⁊ tʒ etiã. Rap. Cu. hic. Et ita optĩe ſubſtinet̃ opi. ſubtilis Pet. de bella. ⁊ Cy. q̃ bñ re-lata nõ ꝯdicit ꝟbis Bar. ſʒ ꝯcordat. ¶ Sʒ caue vt nihil omit-tat̃ qđ cũ Pe. de bellaper. ita gñaliter dixerit ſe tenere ꝙ omne poſſeſſoriũ poſſit cõpetere cum petitorio, qui totũ dt nihil ex-cludit, vulgata. l. Iulianus. ꝟ. de le. iij. ⁊ c. ſolite de maio. ⁊ obe. Sʒ dic ꝙ Pe. loquutus eſt de potentia, ꝙ omne poſſeſſoriũ poſſit ꝯcurrere cũ petitorio, nõ ꝙ ſemꝑ actu ꝯcurrat. Iſta po-tẽtia ſaluat̃ rõne diuerſe poſſeſſiõis nõ qñ ad idẽ ⁊ ſic reſpectu eiuſdẽ poſſeſſiõis, ꝓut vult primũ fundamentũ Pe. ¶ Tertio adde ꝙ Pau. de ca. in d. l. ſi de vi. in pe. co. ꝟ. de iu. defendit eius opi. Pe. de bella. Nã dt ꝙ op. Mar. cõiter. approbata. q̃ vult ꝙ nõ admittat̃ ꝯcurſus petitorij ⁊ poſſeſſorij retinẽde rõne ꝯ-rietatis eo qꝛ i poſſeſſorio dico me poſſidere: i petitorio aũt di-co te poſſidere procedit qñ expſſe dico vl' tacite, qꝛ ꝯcludo i petitorio te ꝯdẽnari ad reſtitutionẽ rei: nã eo ipſo videor dice-re te poſſidere. Sʒ ſi ꝯcludo ſolũ ſup declaratiõe iuris mei pu-ta dñij nulla eſt repugnãtia quominꝰ poſſent cumulari. Nã dico me eſſe poſſeſſorẽ ⁊ dñm ⁊ ꝙ tu turbas me in poſſeſſione poſſum intẽtare poſſeſſoriũ retinẽde petẽdo declarari me poſ-ſidere ⁊ tibi inhiberi ne me turbes. Poſſum ẽt i eodẽ libello vl' diuerſo petere me declarari dñm ⁊ ſic petere declarari ius meũ ꝑ glo. in l. ſi duo patroni. in prin. ꝟ. de iureiu. ⁊ l. ſi ꝯtẽdebat. j. de fideiuſ. Et iſto mõ ꝓcedit opin. Pet. q dicit ꝙ non põt cadere in caput ſuũ qn omne poſſeſſoriũ ẽt retinende poſſit ꝯcurrere. Nõ eñ dt Pe. ꝙ ſemꝑ ꝯcurrãt. vñ intelligit ꝙ natura poſſeſſo-rij retinende nõ excludit concurſum petitorij, lʒ bene poſſet ex-cludere qñ ſubeſſet ꝯrietas. ⁊ dt Pau. de ca. ſe putare iſtud eſſe verũ ſicut euangeliũ. Si ꝯſideres bñ iſtud vr̃ tibi veriſſimum lʒ nõ tangatur per aliquẽ ſm eũ: ⁊ hoc frequenter videmus in practica ſm eundẽ, qñ duo cõtẽdũt de proprietate ⁊ poſſeſſio-ne, vterqʒ dat libellũ in quo narrat ſe poſſeſſorẽ ⁊ dñm. Et ſic cumulat̃ vtrũqʒ iudiciũ ⁊ vtrũqʒ tendit ad declarationẽ iuris agentis, nec eſt credendũ inquãtũ dt ſe dñm ꝙ velit petere ad-uerſariũ cõdemnari ad reſtituẽdã rẽ cũ aſſerat ſe poſſidere, ſed ſolum ꝙ declaretur dñs propter turbationẽ aduerſarij. ita ꝯ-ſidet Pau. de ca. in d. l. ſi de vi. ¶ Iſta ſaluatio mihi non ſatis-facit qꝛ nimirum reſtringeret opinionem petr. Itẽ differentia quã facit Pau. de ca. non videt̃ eſſe tuta: qꝛ qñ in petitorio di-co expreſſe vel tacite reum conuentum eſſe poſſeſſorẽ: tunc non concurrit cũ poſſeſſorio rõne contrarietatis. Secus ſi in peti-torio ſolũ petã me declarari dñm, cũ i rei vẽdicatiõe requira-tur du-

[a] Intentari, Add. de doc. in c. ſubor-ta de re iud.

tur duo extrema.dñiũ in agẽte,ꝛ poſſeſſio in cõuẽto.c.exami-
nata.de iud.ꝛ ſi dicas vt dr̃ Pau.de ca.lꝫ pſupponã te poſſi-
dere nõ ꝑ hoc peto reſtitutionẽ rei, ſꝫ ſolũ me declarari dñm:
qꝛ dico ꝙ ex pſuppoſito ſecundi extremi reſultat ꝯrietas q̃ dꝫ
impedire cumulationẽ. Nã in rei vẽdicatione vbi requirũtur
duo extrema habilia.ſ.dñiũ ex parte agẽtis,ꝛ poſſeſſio ex par-
te conuenti.l.in rẽ.ꝛ l.officium.ff.de rei ven.ꝛ l.vnica.C.de alie.
iud. Agẽs petit ſe declarari dñm ꝛ aduerſariũ ꝯdẽnari ad re-
ſtituẽdam rẽ ſm Bar.in l.ꝛ ex diuerſo.§.j.in ij.no.ff.de vẽ. Se-
quuntur Imo.ꝛ can.in c.ij.de libel.obla. in interdicto vti poſ-
ſidetis. ꝛ petit declarari ſe poſſeſſorẽ ꝛ aduerſariũ ꝯdẽnari ne
eũ moleſtet:ꝛ ſic extremũ ex pte rei cõuẽti eſt magis diuerſum
in rei vẽdicatiõe,q̃ ſit in interdicto vti poſſidetis. Vñ ſi in rei
vẽdicatiõe peterẽ me declarari dñm ꝓpter turbationẽ aduer-
ſarij vt tꝫ Pau. de ca.aſſumerẽ extremũ vti poſſidetis ꝙ non
eſt dicẽdum. Quid tenẽdũ in iſto arti? Mihi plꝫ opi. ſubtilis
Pe.de bella.ꝛ Cy.ꝙ imo etiã interdictũ retinẽde poſſit ꝯcur-
rere cũ petitorio,ꝑ tex.in hoc §.noſtro,q̃ ꝓprie loquit̃ i inter-
dicto retinẽde.ſcꝫ vti poſſidetis.ꝛ decidit ꝙ ꝯcurrat cũ petito
rio.ꝛ ſi dicas mihi ꝙ Bar.ꝛ doc.loquuntur qñ eodẽ tpe,ſꝫ iſte
tex.loq̃t ꝙ diuerſo tpe. Dico ꝙ ſilr̃ ita dicẽdo nihil faciẽt duo
iura q̃ alle. Bar.ꝓ opi. Mar.qꝛ ẽt illa loquunt̃ qñ diuerſis tẽ-
porib⁹ put iſte tex. Et ſi iterũ dicas ꝙ iſte text.loquit̃ qñ ꝯſta-
bat ꝙ vtrũqꝫ iudiciũ intẽtabatur diuerſis reſpectib⁹:ꝛ ſic rõ-
ne diuerſe poſſeſſiõis,ꝛ ſic loquit̃ in caſu certo prout.ſ.Bart.
ꝛ alij cõiter tenent:qꝛ dico ꝙ iſte tex. ſimplr̃ loquit̃. ꝛ ſic in du-
bio,al's eſſet de indubitabili put tenui. ſ. ſup quinta lect. glo.
Et ſic in dubio iſta duo remedia cenſent̃ intẽtata rõne diuerſe
poſſeſſionis,ꝛ ſic admittit̃ cumulatio.ita ex text.hic. ¶ Vñ di-
ſtingue breuiter tres caſus. Aut petitoriũ ꝛ poſſeſſoriũ retinẽ-
de intẽtant̃ reſpectu eiuſdẽ poſſeſſiõis:ꝛ tũc planũ eſt ꝙ nõ ad
mittatur cumulatio rõne ꝯrietatis. Ita loquunt̃ fundamenta
Bar.adducta ꝯ Pe. Aut intẽtãt reſpectu diuerſe poſſeſſiõis
ꝛ hoc ꝯſtat.Et tũc ſine dubio admittit̃ cumulatio. Aut ſumus
in caſu dubio,ꝛ tũc ꝓpria ꝓcedit opi.ſubtilis. Pe. de bella. ꝙ
ẽt tũc admittatur cõcurſus petitorij ꝛ poſſeſſorij retinẽde.per
hũc tex.ꝛ ꝑ fundamẽta Pe.pſertim primũ. Nec ẽ verũ aſſum-
ptũ Bart.ꝛ aliorũ ꝙ inter petitoriũ ꝛ poſſeſſoriũ retinende ſit
ꝯtrarietas:eo qꝛ in primo actor pſupponit reũ poſſidere,in ſe-
cũdo ſeipſum:qꝛ dico ꝙ rei vendicatiõe ſufficit ꝙ reus cõuẽt⁹
ſolũ detineat aut naturaliter poſſideat.l.officiũ.ꝛ l.in rem.ff.de
rei ven. Et ſi ego agẽs dico te poſſidere. intelligit̃ de naturali
vel de detẽtatiõe q̃ ſolũ eſt neceſſaria ad rei vendicationẽ,ꝛ dũ
poſtea itẽto poſſeſſoriũ retinẽde, intelligor intẽtare rõne mee
ciuilis,ꝛ ſic nulla eſt cõtrarietas, vt declaraui.ſ.pluries. pſer-
tim in q̃nto intellectu gl. Iſto mõ tollit̃ illud ꝙ forti⁹ obſtabat
cõtra Pe.ſ.rõ cõtrarietatis. Sꝫ caue:qꝛ Bar.loquit̃ qñ eodẽ
reſpectu ꝓponunt̃:tunc bñ obſtaret rõ cõtrarietatis. Sꝫ Pet.
loquit̃ qñ ſimplr̃,quo caſu intelligit̃ diuerſis reſpectib⁹ ꝛ bene
vt ſ.dixi. ¶ Silr̃ ceſſat ſcd'a rõ electiõis adducta ꝑ Bar.dum
dicit ꝙ ſi ego ſciens me poſſidere ago rei vendicatiõe, videor
renũciaſſe poſſeſſioni,ꝛ ꝑ ꝯñs poſſeſſorio retinende. Nã iſtud
aſſumptũ eſt falſum: qꝛ ſtat ꝙ ego ſciã me poſſidere ciuiliter ꝛ
cõuentũ naturaliter,vñ agẽdo rei vẽdicatione nõ renũcio mee
ciuili,vt hoc tex.ſ.fuit dictũ. ¶ Similiter nõ obſtat tertia re-
gula impeditiua cumulationis adducta per Bar.qꝛ imo facit
oppoſitũ. Nã vt dicit Pe.in ſcd'o fundamẽto, ſnĩa lata i iudi-
cio petitorio nõ parit exceptionẽ rei iudicate in poſſeſſorio re-
tinẽde l.ꝛ an eadẽ.§.ſi.j.de exce.rei iu.Et illud ꝙ Bart.dt,ꝙ in
multis caſib⁹ parit nõ eſt bñ dictũ.qꝛ cõtrariũ tꝫ ipſemet Bar.
ꝯrius.ſ.in prima lec.ꝛ j.in j.cõbinatione, vbi tꝫ ꝙ abſolutoria
lata in petitorio non obſtat in poſſeſſorio retinẽde, de quo di-
ſputatur,vel recuperãde.ꝛ iõ Bar.volẽs iſtud fugere dixit in
multis caſib⁹,ſꝫ nihil eſt. ¶ Similiter nõ obſtat quarta regu-
la duplicitatis ꝙ per vtrũqꝫ idẽ cõſequat̃. iſtud non eſt verũ,
imo ꝑ petitoriũ agit̃ ad diuerſum q̃ ꝑ poſſeſſoriũ , put ſubtilr̃
ꝛ bñ ipſemet Bar. cõprobauit.ſ.in q̃nta lec. ¶ Eodẽ mõ non
obſtat q̃nta regula ꝙ actor habeat illud ꝙ petit. Nã iſtud non
ꝓcedit ſi aduerſari⁹ negaret agẽtẽ vti poſſidetis,poſſidere:tũc
nihil ſibi prodeſſet,vt ꝑ Bart.ſ.in iij.lec.ꝛ ita habes defenſatã
opi. ſubtilis Petr. que bene intellecta non diſcrepat a dictis
Bar.prout oſtendit.ſ.in ſcd'o fundamento. ¶ Non omitto tñ
inquantũ dixi in primo fundamẽto q'd tex. in l.cũ fundũ. §. fin.
j.de vi ꝛ vi ar.in c.paſtora.quos allegat Bar.pro opi. Marti,
nõ videbant̃ facere ad ꝓpoſitũ pñtis q̃õnis:qꝛ nõ loquunt̃ qñ
iſta iudicia intentant̃ ſimul eodẽ tpe.put eſt pñs q'd ſꝫ diuer-
ſis tẽporibus prout etiã loquit̃ iſte tex. Nam potes intelligere
Bar.eo tpe.i.in eodẽ iudicio ꝛ in eadem inſtãtia lꝫ vnũ fuerit
prius inchoatũ altero. Tñ poſtea in proceſſu dicunt̃ eodẽ tpe
intẽtari. Iſta vr̃ eſſe mẽs Bar. ꝛ ita ꝓprie loquunt̃ illa duo iura
allegata ꝑ Bar.in verbo pendente iudicio nihilominus inter
dicto recte agi placuit. ¶ Sꝫ caue iſto modo intelligẽdo que-
ſtionẽ Bar.ꝛ doc.eo.modo eſſet tex.expreſſus nihil ſubaudiẽ-
do de iſta q̃õne opi. Pe.in iſto.§.noſtro q̃ expꝛ̃e loquit̃ de in-
terdicto retinẽde de quo ſolo ẽ dubitatio.ꝛ vult q̃ poſſet intẽ
99 tari eodẽ tpe cũ petitorio. ¶ †Nec ob.ſi diceretur ꝙ iſte. §.hꝫ
varios intellect⁹.ſ.quinqꝫ relatos in gl.ergo non põt allegari
ad deciſionẽ cauſarũ vt no.Bar.i l.in ambiguo.ꝑ illũ tex.ff.de
reb⁹ du. Imo.ꝛ Mo.in l.ſi ꝯuenerit.ꝑ illũ tex.j.de re iud.qꝛ q'd
multipliciter itelligit̃ ei⁹ veritas ignorat̃ ſꝫ Buetiũ,vt inquit
Bal.in l.pcib⁹.in vij.col.de impub.ꝛ alijs ſubſtit.ꝛ idẽ Bal. in
l.data opera.in vj.col.C.de his q̃ accu.nõ poſ. Dico ꝙ oẽs in-
tellectus gl.reprobant̃ excepto vltimo,quẽ oẽs indifferẽter te
nẽt.Et ſic in effectu eſt acſi haberet vnũ ſolũ intellectum, ꝛ ita
ineuitabiliter ſtringit ꝓ opi. Pe. ¶ Bar.ꝑ ſuo more elegãti,
vt hãc materiã quotidianã plene attingat,fecit. vij.cõbinatio
nes, quas ſeriatim proſequar. Prima cõbinatio eſt,qñ vnus
ꝛ idem primo egit iudicio petitorio ꝛ poſtea egit poſſeſſorio.
An admittat̃ cumulatio.Et ſicut ſunt tres ſpecies interdicto
rũ enumerate ꝛ declarate i §.ſequẽs.inſti.de iterdi. Ita Bart.
facit tria principalia mẽbra. ¶ Ex dictis Bar. i pmo mẽbro.
100 ſ.in poſſeſſorio adipiſcẽde † habes duas ꝯcluſiones. Prima
eſt q'd permittit̃ cumulatio petitorij ꝛ poſſeſſorij adipiſcende
eo qꝛ ſm iudiciũ poſſeſſoriũ cum ſit ſummariũ,citius expedie-
tur q̃ primũ q'd eſt ordinariũ.Et iõ ſnĩa q̃ dꝫ ferri in petitorio
nõ poſſet incontinẽti produci in poſſeſſorio vt illud impediat
iuxta gl.no.in l.ſi de vi.in gl.mag.ad fi.ff.de iud.ꝛ Bar. in j.lec.
101 glo. ¶ †Ex iſta prima cõcluſione Bar.infert̃ no.limitatio ad
regulã.l.fundi.ꝛ l.fundũ.j.de excep.vbi impedit̃ cumulatio,eo
ꝙ abſolutoria in primo põt parere exceptionem rei iudica.in
ſcd'o. Nã dꝫ limitari qñ veriſimiliter ſperat̃ ꝙ primũ iudicium
prius expediet̃ ꝛ finiet̃ q̃ ſm ꝛ ſic prima ſnĩa veriſimiliter pri⁹
ferret̃.Et iſtã limitationẽ ex verbis Bar.no. Io.de Imo. hic.
¶ Sed iſta limitatio nõ ꝓbat̃ de iure ſm.d.Alex.hic duplici-
ter rñdẽtẽ ad.d.c.paſto.vt hic ꝑ eũ. Sꝫ tu aduerte ꝙ Bar.ꝓ-
bat bõa rõne:qꝛ exceptio rei iudicate ita obſtat ſicut exceptio
ſm Dy.in c.qui ad agendum.de regu. iur. in vj. Sed exceptio
dñij nõ põt opponi ad impediendũ agi poſſeſſorio niſi incõti
nẽti ꝓbet̃,vt no.gl.in d.l.ſi de vi.Ergo nec de ſnĩa põt opponi
ad impediẽdũ poſſeſſoriũ niſi pri⁹ ſit lata ꝛ ſic incõtinẽti poſ-
ſit probari. ¶ Cõtra iſtã cõcluſionẽ adducit Are.tex.i l. inter
dũ iuncta.gl.j.de pub.iud.vbi ſi eſt actũ criminaliter lege Iu-
lia de vi.nõ pt poſtea cumulari poſſeſſoriũ recuperãde illa rõ-
ne:qꝛ abſolutoria lata in primo parit exceptio rei iudi.in ſcd'o
l.ij.§.hoc edicto.ꝛ ibi Bar.j.vi bon.rap.Et tñ ibi ſnĩa ferenda
in iudicio criminali ꝙ eſt ordinariũ ꝛ ſolenne, veriſimiliter nõ
poterat produci in iudicio poſſeſſorio ꝙ eſt ſummariũ cũ veri
ſilr̃ citius finiri nõ poſſit.Ergo ibi eſt tex.ꝯ cõcluſionẽ Bart.
Sꝫ ad illũ tex.rñde ſm Mod. Senẽ.ꝙ ibi ſcd'o iudicio diſcu-
titur idẽ factũ.ꝛ propter hoc ſnĩa lata in primo parit exceptio
nẽ rei iudicate in ſcd'o.Et tunc licet primũ nõ veniat prius ex
pediẽdũ. Tñ nõ admittit̃ cumulatio ita loq̃t. d.l.ij.§.j.j.vi bo.
rap.ſꝫ hic nõ diſcutit̃ idẽ factũ ſed diuerſuꝫ. Tñ qꝛ in primo iu
dicio põt liquidari dñiũ rei ꝛ de eo poſſet reus opponere tã q̃
de notorio,certe ſi in primo,qꝛ eſt ordinariũ, nõ veriſilr̃ prius
fert̃ ſnĩa ꝑ q̃ poſſit incõtinẽti ꝓbari dominiũ iõ non impediet̃
102 cumulatio.ita proprie loquitur Bar.hic. ¶ †Scd'a cõcluſio
Bar.ꝛ q̃dẽ egregia ꝛ ſolẽnis eſt ꝙ poſt cõcluſionẽ in cã ſi re⁹
plene ꝓbauit de dominio tũc impediet̃ cumulatio poſſeſſorij
adipiſcẽde:qꝛ ſperat̃ prius ſnĩa in petitorio ſup dñio q̃ veriſilr̃
poterit incõtinẽti in poſſeſſorio ꝓduci,q'd eſt ſingulare verbũ,
vt etiã dicit. Alex. Sic habes q'd ſi eſſet cõcluſum in cauſa ꝛ fa
cte probationes de dominio in petitorio ꝑ reũ. Ita ꝙ eſt veri
ſimile cito ferri ſnĩam ꝛ incõtinẽti ꝓduci in poſſeſſorio iſto ca
103 ſu.d.c.paſt.procederet etiã de rigore iuris ciuilis.† Et ſic col
lige ſingularem regulã ꝙ ex cõcluſione in cã cũ probatiõe ple
na reſultat deciſio veriſimilis q̃ ſperat̃ poſſe incõtinẽti produ
ci,ac ſi eſſet lata ſnĩa,ex quo ſtatim veriſimiliter ſperatur ferri.
cũ Bar.trãſeũt Imo.Lu.ꝛ latius.d.Alex.hic.d.Ant.de bu.
in c.cũ dilectus.de cau.poſ.ꝛ ꝓprie. ¶ Iſtã ſcd'am cõcluſionẽ
Bar.fortiter impugnat Ang.hic.qꝛ Bar.equiparat caſuꝫ in
quo q's lata ſnĩa habet ius de preſenti.ad caſum in quo ſperat̃
de futuro. Que equiparatio nõ videt̃ bona qꝛ ad pſens oua
cras pullis ſunt meliora. Item ſm Claudianũ , omne futuruꝫ
deſpicit̃:ſuadẽt pſentia tẽpora fructũ ſm gl.in l. cũ hi. in prin.
ff.de trãſac. Preſertim ꝛ fortius ꝛ valde obſtat cũ a iure ꝙ in
futurũ ſperat̃ poſſit appellari ꝛ ꝑ appellationẽ dicet̃ ſuſpẽſuꝫ
104 vel extinctũ pronunciatũ.l.j.in ſi.j.ad Turpil.d.Alexã. † de
fendit Bar.duplici rõne. Prima qꝛ probationes de dominio
poſt cõcluſionẽ in cauſa faciunt rem notoriam glo.eſt ſin.in c.

105 ſignificauerit.de teſt.†Sʒ exceptio dominij notoria impedit
litis ingreſſum ſm Arch.⁊ alios in c.vt circa.de ele.in vj.cum
ꝯcoꝛ.hic allegatis p Alex.⁊ plenius in l.creditori. C.de pac.⁊
in l.ait ꝑcoꝛ in pꝛin.in iiij.col.ij.de iureiu.⁊ eſt bonus text.in c.
qm̃.adſi.de ſi.pꝛeſby.quē ad hoc alleg.d Ab.in c.exceptionem
de excep.Ergo exceptio dn̄ij notoꝛia repellet a limine iudicij
volentem agere in poſſeſſoꝛio adipiſcende. ¶ Secunda ratio

a ¶ Probatiões Adde Abba. ⁊ Ant. de But. i c. veniẽs. el. ij. de teſt.

106 Alex.eſt†qꝛ probationesᵃ facte in vna cauſa faciunt fidem in
alijs inter eaſdem pſonas incaſibus in quibus ſnīa lata in pꝛi-
mo faceret fidem in ſecundo.l.ſed ⁊ ſi poſſeſſoꝛi.§.fi.vbi dixi.ꝟ.
de iureiu.Bar.in l.cū lite moꝛtua.j.iudica.ſolui.⁊ l.ꝟ.ij.§.j.j.vi
bon.rap.cano.in c.cauſam que de teſt.Sed aduerte.Alex.vo-
luit euadere fundamenta Ang.⁊ Aret.p indirectū dum dicūt
ꝙ lʒ immediate ſperetur ferri ſnīa,tū ab ea poterit appellari ⁊
eius effectus ſuſpēdi ⁊ cū erit appellatū nō poterit p ſnīam in
cōtinēti pꝛobare de dominio.Ale.vt hoc euaderet reſpōdet
ꝙ probationes poſt concluſionem in cauſa faciunt notoꝛium.
Et ſic Alex.cum myſterio noluit facere fundamentū ſuper ſen
tentia ferenda.ſʒ ſuper probationibꝰ iaʒ factis in iudicio pe-
titoꝛio:qꝛ ſufficit in iudicio poſſeſſoꝛio pꝛoducere illas proba-
tiones de dominio,ad repellendū volētē agere poſſeſſoꝛio adi
piſcende ſm eum. Et ſubdit do.Ale.ꝙ aliter difficile eſt ſuſti-
nere Bar.repḣenſione Ang.Et certe rationes do. Alex.ſunt
107 in ſe vere,ſed non ſunt ad pꝛopoſitū.†Pꝛima enim rō Ale.ꝙ
pꝛobationes de dominio poſt concluſionem in cauſa faciunt
rē̄ notoꝛiā,pꝛocedit in illo pꝛimo iudicio petitoꝛio in quo erat
concluſum in cauſa.Ideo ꝓpter cōcluſionē in cauſa nihil po-
teſt cōtra eas obijci. Sed poſtea in alio iudicio poſſeſſoꝛio in
quo ſumus ante concluſionē in cā contra pꝛobationes poteſt
obijci,vt p Bart.in aut.qui ſemel.in vlti.col.C.de ꝓbatio.⁊ ſic
108 non faciunt rem notoꝛiam.Quia†pꝛobatio que poteſt repꝛo
bari non poteſt facere notoꝛium ⁊ ita declarat do.Ab.in c.cū
olim.in ſcd̄o no.de ver.ſigni.⁊ ſic quoad impediendū effectum
iudicij poſſeſſoꝛij non pꝛobabūt notoꝛiuʒ dominium. ¶ Non
obſtat ſecunda ratio Alex.qꝛ licet faciāt fidem inter eaſdē per
ſonas in alio iudicio: tamen non faciunt notoꝛiū ꝙ impediat
litis ingreſſum.Et ſic fundamentum Ange.⁊ Are.cōtr.Bar.
remanet inconcuſſum.Niſi tu reſpondeas ſufficere ꝙ poſſibi
le ſit ꝙ ſententia lata in pꝛimo poſſit facere pꝛeiudicium in ſe-
cundo ad hoc vt impediaẗ cumulatio ſecundum Bart.in d.l.
fundum.⁊ do.in l.edita.C.de eden.que poſſibilitas pōt hic ſta-
tim contingere ſi non appelletur.Tamen non ergo ꝙ oppoſi
tio Ange.eſt foꝛtis ¶ Ergo vltra ſcribētes cōfirmo iſtā ſecun
dā cōcluſionē.Bar.alijs duobus fundamētis que ꝓpꝛiꝰ acce
109 dunt.†Pꝛimo qꝛ paria ſunt vel ꝙ quis ſit p ſnīam actualiter
cōdēnatus,vel ꝙ ex ꝓceſſu appareat ꝙ ſit cōdēnādus:tex.eſt
ſolen.l.q pene verſ.diuus quoqʒ pius.j.de manu.ibi vel eum
futurū pꝛoſpiceret vt damnaretur,⁊ ille tex.ꝓcedit etiā in ꝑiu-
diciū libertatis q̄ eſt alioquin fauoꝛabilis. ¶ Et per illum tex.
no.ibi do.Bene.de plū.ꝙ paria ſunt aliquē eſſe condēnatū vel
pꝛoſpicere cōdēnationē,⁊ ſic paria ſunt latam eſſe ſententiaʒ
vel pꝛoſpicere ſententiam debere ferri ⁊ per hoc decidit ſingu
110 lariter†ꝙ licet detentus in cā capitali non debeat fideiuſſoꝛi
bus relaxari.vt no.Bar.in l.j.j.de cuſt.reo. Tamen ſi conſtat
de innocentia ⁊ ſic concluſum in cā poterit relaxari.arg.illius
tex.⁊ l.quāuis indubitati.ad fi.C.de adul.vbi etiam eſt bonus
tex.pꝛo.Bar.nam ibi dicit tex.qd̄ qꝛ erat pꝛobatū debebat fer
ri ſnīa habetur ac ſi eſſet ſententiatū.Ad idem bene facit text.
in l.iij.§.lege Julia.ꝟ.de teſti.in verbo iudicatus vel conui-
ctus:lʒ gl.ibi ſubaudiat conuictus per ſuam confeſſionē quod
111 eſt reſtringere illū tex. ¶ †Ad idē bū facit ꝙ tʒ Bal.in l.ſi pꝛo
ea in vj.q.ij.mād.vbi tenet ꝙ ſicut fideiuſſoꝛ cōdēnatus p ſen-
tentiā pōt agere cōtra pꝛincipalē debitoꝛē ita qd̄ ex ꝓceſſu eui
dēter apparet ꝙ de bꝛeui cōdēnabitur.per tex.in aut.vt cū de
appel.cogno.in pꝛin.col.viij.⁊ in d.l.quāuis indubitati.ad fin.
Et tū fideiuſſoꝛ anteꝙ ſoluat vel niſi ſit cōdemnatus nō pōt
112 agere.d.l.ſi ꝓ ea. ¶ †Scd̄o pꝛo Bart.facit trita regula ꝙ pa-
ria ſunt vel ꝙ ſit lata ſnīa,vel ꝙ ſit concluſum in cauſa.l.ſi reʒ.
§.fi.cū gl.fi.ꝟ.de euic.per quē ita tenet Bar.in l.ſi mater §.ea-
dē in fi.j.de exce.rei iu.Bald.in d.l.ꝙuis indubitati.ad fin.vbi
bonus tex.i l.erroꝛ in ij.⁊ iiij.q.C.de iur.⁊ fac.igno.⁊ in l.incer-
ti.in vj.col.C.de interdi.Cy.in l.alia C.de his qb.vt ind.Lud.
Rom.in commen.l.admonendi in ij.co.⁊ ibi Pau.de Caſ.in x.
co.ꝟ.de iureiu.Lu.Rom.in l.ſi Titius.j.de verb.ob.⁊ ibi vide
omnino Aret.in ij.col.d.Alexan.in l.ſi mulier.ff.ſol.ma.d.Ab.
113 in c.paſtoꝛalis.de excep. ¶ †Ultimo aduerte inquantū Bar.
vult ⁊ alij oēs ſequuntur quod.d.c.paſto.de cau.poſſeſ.⁊ pꝛo-
pꝛie.pꝛocedat ſolū de equitate canonica ne lites litibꝰ intricē-
tur. Secus ſit de rigoꝛe iuris ciuilis. Iſtud etiam repeti.j.in
ſecundo mēbꝛo huius pꝛime cōbinatiōis ⁊ alibi inferius ſepe,

Licet omnes ita tranſeant non videtur bene dictū:qꝛ non dꝫ
induci diſcoꝛdia inter ius cano.⁊ ciuile c.cum expediat de ele.
114 in vj.†Et qū aliquid reperiẗ clare deciſum de iure cano.ei ſta-
mus etiam in foꝛo ciuili c.j.⁊ ij.de ope.noui nū.pꝛeſertim in re
ſpicientibus oꝛdinationē litis ſm Gemi.in c.j.in x.col.p gl.ibi
de exce.in vj. Nec obſtat illud ꝙ mouit Bar.ad ita dicendū.ſ.
qd̄ ſnīa lata in petitoꝛio qū reꝰ pꝛobaſſet ſe eſſe dn̄m facere pꝛe
iudicium in poſſeſſoꝛio ſm Dy.in d.c.qui ad agēdū.Ergo non
debet admitti cumulatio etiam ante concluſionem in cā p re-
gulā.l.fundi.⁊ l.fundum.j.de excep.Quia ad hoc clare reſpon
115 detur ſm eundemmet Bart.alibi†ꝙ illa regula pꝛocedit qū
ſm cōem curſum cauſarū iſtud cōtingit,alias ſecus.Sed cōis
curſus cārū nō eſt ꝙ reus pꝛobet ſe dn̄m,ſʒ ꝓbet actoꝛ ſi velit.
l.actoꝛ ꝙ aſſeuerat.C.de pꝛob.l.circa.vbi gl.no.ff.eo.de pꝛoba.
Ita expꝛeſſe limitat Bar.in d.l.fundū,in ij.co.Imo.⁊ d.Alex.
hic in iſta pꝛima combinatione. ¶ Et iſto ſtante ꝙ puto verū,
ſupernacuū erit illud qd̄ dicit Bar.d̄ cōcluſiōe in cauſa facta
ꝓbatiōe,ex quo bꝛeui ſeparatur ſnīa in pꝛetoꝛio tūc impediaẗ
agi poſſeſſoꝛio. Nā ſufficit ſola cōcluſiōe in cauſa ad impedien
dū intentari interdictū poſſeſſoꝛiū.d.c.paſto.Et ita teneo con-
tra Bar.⁊ oēs ⁊ ita habet plene expeditū pꝛimū mēbꝛū pꝛime
cōbinatiōis. In ſcd̄o mēbꝛo ꝑme cōbinatiōis qū poſtea ꝓpo-
nitur poſſeſſoꝛiū recuperāde Ex dictis Bar.habes duas no.
116 concluſiones.†Pꝛima eſt qd̄ qui pꝛimo egit petitoꝛio,poteſt
intentādo poſſeſſoꝛiū recuperande ipſemet ſuſpēdere petito-
117 rium.†Iſtud repꝛobat Rap.cu.per authen.qui ſemel.C.quo
⁊ quādo iudex.vbi qui ſemel ꝓduxit libellū in iudicio,non po-
teſt poſtea deſiſtere a ꝓcedendo in illo libello,niſi renūciet liti.
Alex.nō facta mētione.Rap.dicit iſtud eſſe diligentiſſi.ne no-
tandū pꝛo limitatiōe dicte aut.q ſemel.vt nō ꝓcedat odio vio-
lenti inuaſoꝛis,cuius odio ſuſpendiẗ petitoꝛiū donec fuerit ter
minatū poſſeſſoꝛiū. Tu aduerte ꝙ iſta limitatio domi.Alex.
non videẗ eſſe vera,per illud qd̄ tenet Bar.in ſeq.membꝛo hu-
ius pꝛime cōbinationis.Ubi vult idē eſſe in interdicto retinē-
de qū agiẗ pꝛo iuribus incoꝛpoꝛalibus,vbi etiā tenet ꝙ actoꝛ
poſſit ſuſpendere petitoꝛiū rōne poſſeſſiōis quā hʒ p quā vult
transferre onus pꝛobādi in aduerſarium iuxta gl.in l.ſicuti.§.
ſed ſi queratur.ff.ſi ſer.vēdi. Et tamē ibi ceſſat odiū violēti in-
uaſoꝛis ⁊ nihilominus actoꝛ intentādo poſſeſſoꝛium pōt ipſe-
met ſuſpēdere petitoꝛium. Tamē ꝓ limitatiōe Alex.ego alle-
go foꝛmalem text.in cle.vni.de cau.poſ.⁊ ꝓpꝛie.qui foꝛmaliter
dicit in ſpoliātis odiū poſſe ſuſpēdere petitoꝛium.Et pondera
qd̄ ille tex.poteſt foꝛtiter induci contra illud ꝙ tenet Bart.in
ſequēti membꝛo,qꝛ ſi ſpeciale eſt in odiuʒ ſpoliatoꝛis:ꝙ actoꝛ
poſſit ſuſpendere petitoꝛiū:ergo vbi ceſſat odium ſpoliatiōis
ſecus eſſet niſi dicas ꝙ ibi ſit ſpāle odio ſpoliatoꝛis in actoꝛe
non poſſidēte.Sed qū actoꝛ poſſideẗ,tūc rōne ſue poſſeſſionis
poteſt ſuſpendere petitoꝛium ⁊ ꝓcedere in libello poſſeſſoꝛio.
Uel ſcd̄o potes dicere ꝙ ibi ſit caſus ſpecialis:qū cā beneficia
lis p appellationē deuoluiẗ ad Papā,vt ibi tenet gl.in verbo
per appellatiōis ⁊ ibi doc.Tamē qd̄ in d.cle.vni.idē ſit in cau-
ſis beneficialibus firmat do.Abb.in d.c.paſto.in vij.col.⁊ ſeq.
Sed iſtis pꝛemiſſis,rn̄de melius ⁊ plane ad d.aut.qui ſemel.ꝙ
loquitur in actoꝛe qui voluntarie ⁊ ſine cā vult deſiſtere pꝛoce
dendo ſuper actione iam intentata.tūc non poteſt,vt ibi.Sed
hic deſiſtit cum cauſa ⁊ ex permiſſiōe iuris ⁊ ad certū tēpꝰ do-
nec expedieẗ cā poſſeſſoꝛij q̄ ſummarie expediẗ.l.iij.§.ibidem.ff.
ad exhiben. Nā iſta materia noſtra ⁊ in caſu d.c.paſtoꝛalis ex
permiſſone iuris permittiẗ actoꝛi ſuſpendere petitoꝛiū nouam
actionē pꝛoducēdo in poſſeſſoꝛio.Ita dicunt Joā.⁊ alij in d.c.
paſto.Spe.in ti.de peti.⁊ poſ.§.j.ver.ꝑt ēt agi petitoꝛio.Joā.de
Imo.in l.ſi pꝛius.ff.de ope.no.nun.⁊ ibi ipſemet Alex.in pꝛi.
col.⁊ eſt bonus text.in l.j.ſm ſecundam lec.gl.C.de carbo.edi.
Contra iſtam pꝛimā cōcluſionē.Bar.cū qua oēs tenēt,ego ar
guo de tex.in c.j.de reſt.ſpo.vbi ſi ſpoliatus petit aduerſarium
intētare petitoꝛiū ⁊ ſic agere de dn̄io ſibi pꝛeiudicat in interdi
cto recuperāde,ne poſſit poſtea dicere ꝙ ſpoliatꝰ añ oīa ſit re-
ſtituēdus.Ergo ſi ipſe ſpoliatus egit petitoꝛio,debet ſibi pꝛe-
iudicare ne poſtea poſſit agere interdicto recuperande.Et ſic
videtur obſtāte regula electiōis q̄ hʒ impedire cumulationē.
l.ſi.cū gl.in ꝟbo ex moꝛe.C.de cod.Pꝛeſertim cū iſta exceptio
118 †ꝙ ſpoliatus añ oīa debeat pꝛiꝰ reſtitui ſit exceptio dilatoꝛia
q̄ debet opponi ante lit.cōte.ſm Bar.no.j.in quarta cōbina-
tione.Et ſic Bar.q dicit qd̄ iſto caſu nulla regula cumulatio-
nis obſtat nō videtur bene dicere ex quo videtur obſtare regu
la electionis vt ꝓdixi.Et ſi tu reſpōderes ꝙ Bar.hic loquiẗ qn̄
qui intentauit petitoꝛium ſimpliciter nō tanꝙ ꝯ ſpoliatoꝛem
quo caſu non videtur renūciare exceptiōi ſpoliatiōis alias eſſet
ſecꝰ:ita quilibet pꝛima frōte reſponderet qꝛ dico qd̄ iſta ſol.eſt
falſa ⁊ cōtra tex.expꝛeſſum quē ad hoc reputo:no.in d.c.paſto.
vbi

vbi actoꝛ expꝛeſſe egit tanq̃ ſpoliatus iudicio petitoꝛio ꝯ ſpo
liatoꝛē ⁊ tñ hoc ſibi nõ obſtat quin poſtea poſſit agere interdi
cto recuperande ẽt ſi pꝛĩo loco fuit interrogatus an tanq̃ ſpo
liat⁹ vellet agere interdicto recuperãde ita ibi eſt clar⁹. Unde
ego reſpondeo ⁊ plane ꝙ tex. in d. c. j. de reſti. ſpo. loquit̃ qñ ſpo
liat⁹ cõſenſit ꝙ aduerſari⁹ ageret de ꝓꝓꝛietate ⁊ ꝓbaret de do
minio tũc ſibi pꝛeiudicat. Sꝫ nos loquimur in caſu ecõtrario qñ
ſpoliat⁹ eſt ille qui egit petitoꝛio ⁊ q debebat ꝓbare de dñio, ⁊
tũc iſtud ſibi nõ p̃iudicat qn poſtea poſſit agere interdicto re
cuperande tex. eſt in d. c. paſtoꝛalis qꝛ tũc inducta ad augmẽ
tũ nõ debẽt operari ꝯtrariũ i l. ſi emãcipia. ff. de fun. inſt. ¶ Se
cũda no. concluſio vr̃ colligi ex verbis Bar. ⁊ Imo. ⁊ Alex. ⁊
Are. ita colligit ex mẽte Bar. qđ ſatis ſit actoꝛi in poſſeſſoꝛio
recuperãde ꝓbare ſpoliationẽ factã ꝑ reũ ad hoc vt obtineat
in petitoꝛio ⁊ declaret̃ dñs licet dñiũ aliter non pꝛobet ex quo
ſpoliatoꝛi incũbit onus ꝓbãdi vt dicit Bar. in l. vis eius. C. de
ꝓba. Sꝫ ꝑ certo ſi bene inſpiciant̃ verba Bart. illud non vult
ſꝫ bene vult ꝙ ſuſpẽſo petitoꝛio procedet̃ ſup poſſeſſoꝛio recu
perãde vt appareat cui onus ꝓbãdi i petitoꝛio incũbat Et ſi
iſte actoꝛ i poſſeſſoꝛio obtinuerit i interdicto recuperãde ⁊ ſic
fuerit reſtitutus ad poſſeſſionẽ ſuã nõ habebit neceſſe vlteri⁹
pꝛobare in petitoꝛio de dominio ꝓpter poſſeſſionẽ quã hꝫ ad
quã fuit actualiter reſtitutus ſꝫ onus ꝓbãdi hñ ſpectabit ad
uerſariũ ꝑ d. l. vis eius ꝓpter ſpoliationẽ. Et iſto caſu qñ nul
lus eoꝛũ poſtea ꝓbauerit de dñio in petitoꝛio q̃ ſnĩa ſit tũc fe
rẽda in petitoꝛio Bar. nõ aperit. Sꝫ p̃t dici ꝙ ex quo actoꝛ hꝫ
illud ꝙ effectualiter volebat per petitoꝛiuꝫ. ſcꝫ reſtitutionem
poſſeſſionis. l. officium. ff. de rei vẽd. refert̃ ſnĩa abſolutoꝛia ab
inſtãtia ſeu ab obſeruatione iudicij in petitoꝛio iuxta. §. fi. inſt.
119 de ꝑpe. ⁊ tẽp. act. ⁊ l. quoties †. j. de ſol. Moneoꝛ ꝑ illud ꝙ in ſi
mili. tꝫ Bar. ꝰ. ſup tertia lec. gl. vbi tꝫ ꝙ qñ re⁹ cõfitetur agen
tem vti poſſidetis poſſidere qꝛ tũc actoꝛ hꝫ illud ꝙ a parte pe
tit debet ſequi abſolutoꝛia ab inſtantia iudicij ſuper petitoꝛio
ita ibi tenet Bal. ⁊ idem Bar. j. in tertio mẽbꝛo huius pꝛime
cõbinationis lꝫ ibi loquatur qñ reus confitetur agenteꝫ poſſi
dere hic aũt qñ negauit tamẽ hic habuit eſtimationeꝫ poſſeſ
ſionis nec iſto caſu fiet alias declaratoꝛia dñij poſtq̃ a neutra
pte eſt pꝛobatũ. Et iudex nõ p̃ot declarare ſup dñio de quo ꝑ
ꝓbatiões nõ cognouit. l. ꝺ quare ꝰ. ꝺ iud. cũ ſeparata ſit cã poſ
ſeſſiõis a dñio vt hic. ⁊ l. ſi marit⁹. ꝰ. ꝺ do. iter vi. ⁊ vxo. iſta cre
do fuit mẽs ⁊ intẽtio Bar. lꝫ Mod. ſenen. aliter intelligant ⁊
120 declarẽt Bar. ⁊ nõ bene. ¶ Tamẽ vt veritas† pꝛedictoꝛum
magis appareat pulchꝛiuꝫ ⁊ valde vtile in pꝛactica eſt videre
de veritate hui⁹ ſecũde ꝯcluſiõis An agẽs poſſeſſoꝛio recupe
rande obtinet contra violẽtũ inuaſoꝛẽ etiã in petitoꝛio pꝛius
intẽtato abſq̃ alia ꝓbatiõe dñij. Iſte eſt ſubtilis paſſus i quo
poſſet vtraq̃ pars optime defendi. Et ptẽ affirmatiuã tꝫ In.
in d. c. paſto. circa fi. in pe. gl. Rap. cu. ⁊ Lud. ro. hic. Auge. in
l. mẽtũ. §. volẽti. ꝰ. ꝙ me. cau. vbi limitat i vitioſo poſſeſſoꝛe vi
tio expulſo. Sec⁹ ſi vitio cõpulſiuo vt ibi ꝑ eũ ¶ Pꝛo iſta par
te adducũt Raph. ⁊ Lud. ro. tex. reputatũ ſingularẽ in. l. ſi qs
emptiõis titulo. §. ſꝫ hec ſup illis. C. de p̃ſcr. xxx. an. vbi pꝛoba
tio ſimplicis violento operat̃ ꝙ cõtra agẽtẽ nõ poſſit referri
queſtio a violente inuaſoꝛe illũ tex. ad hoc pꝛimo loco induxit
Bar. in. l. iiij. cato. in. ij. oppo. j. de verb. ob. Sed ad illũ tex. rñ
det Bal. in. d. l. vis eius ⁊ in locis. j. allegãdis qđ ibi loquitur
in expulſo qui iã habebat tp̃is pꝛerogatiuã: qꝛ diu ante poſſe
derat. Unde ex cõiunctione duarũ pꝛeſumptionũ. ſ. antiq̃ poſ
ſeſſionis ⁊ violẽte reſultat pꝛeſumptio dñij ⁊ nõ ex altero ipſo
rum. Et iſto modo poſſet ille tex. retoꝛqueri cõtra Bar. ꝑ ea
dem parte facit tex. in. d. l. vis ei⁹. C. de pꝛoba. allegat⁹ ꝑ Bar.
cõiuncta. l. libertis. §. fin. ꝰ. de lib. cau. Ubi ſi ego dñs pꝛobo vi
tioſam poſſeſſionẽ ſerui quis gerit ſe ꝓ libero ſtatim feret̃ ſnĩa
ꝓ me ſi ſim dñs. Et ecõtra ſi ſeru⁹ ꝓbauerit ſe violẽter poſſeſ
ſum ſtatim declaratur liber abſq̃ alia pꝛobatione. Ad hoc re
ſpondẽt Imo. ⁊ Mod. hic ⁊ Bal. in. d. l. vis eius qđ ibi loquit̃
qñ vis eſt illata circa ſtatũ perſone qui p̃ſumitur talis qualis
erat pꝛi⁹ vt habetur in. l. ſi pꝛi⁹. ꝰ. de ope. no. nun. Sec⁹ vbi nõ
tractatur de ſtatu pſone ſꝫ de ſimplici dñio aliarũ rerũ, contra
autẽ ex parte dñi ratio eſt frequẽtia fuge ſeruoꝛũ. l. cũ ſeruum
quiſpiã. C. ꝺ ſer. fugi. ⁊ l. iuſto in pꝛin. j. ti. j. ¶ Contrariã opi. te
nẽt Imo. d. Ale. ⁊ Are. hic. Cy. in. l. j. i pe. q. C. vbi cau. ſta. Bal.
Sal. ⁊ Pau. de ca. in. d. l. vis ei⁹. Bal. in. l. ſi quis ad ſe fundum.
in. ij. no. C. ad. l. Iul. de vi. ⁊ in. l. ij. in. xiij. q. C. de ſer. a qua. Imo.
in. l. iiij. §. cato. in. ix. col. j. de verb. obl. ⁊ iſta eſt magis commu
121 nis opi. Pꝛo quo adducunt̃ aliqua ſatis leuia. ¶ † Pꝛimo re
gula. l. de qua re. ꝰ. de iud. ⁊ ſic iudex nõ p̃t declarare ſup dñio
de quo nõ cognouit ꝑ ꝓbatiões partis cũ ſeparata ſit cã poſ
ſeſſionis a dominio vt hic ⁊. l. ſi marit⁹. C. de dona. inter virũ ⁊
vxo. Ad iſtud reſpõdet Are. quod ſaltem pꝛobatũ eſt pꝛeſum
ptione iuris cum pꝛeſumptiones legũ ſint liquiſſime ꝓbatio
nes. l. ſi quis duplex. ꝰ. de manu teſt. gl. in. l. ſi tutoꝛ pet t⁹. C. de
pericu. tu. Sed tu dic qđ de hoc nõ eſt pꝛeſumptio iuris. nam
iſtꝺ ꝓꝓꝛie eſt ꝺ quo diſputatur. ¶ Scđo ad idẽ adducit̃ quia
ſequeretur ꝙ dñs violẽter inuadẽs poſſeſſionẽ rei ſue ꝑderet
ſtatim dñium rei ſue abſq̃ eo ꝙ conueniretur cõditione legis
ſi qs in tãtam. C. vnde vi. qđ eſt falſum vt ibi qꝛ alias iſta. l. ni
hil ſeruiret Ad hoc rñdet Are. qđ illa ſatis ſeruit qꝛ ꝯ iſtã pꝛe
ſumptionem iuris admittitur pꝛobatio in ꝯtrariũ que nõ admit
122 teret̃ ſi eſſet lata ſnĩa ꝓ me. ¶ † Sꝫ omiſſis leuibus ꝓ iſta pte
Are. alleg. tex. bonũ ⁊ mihi magis in pꝛopoſito adduci poſſet
in. c. cum eccleſia ſutrina. ad fin. de cau. poſ. ⁊ ꝓꝓꝛie. Ubi ſpolia
tus egit poſſeſſoꝛio ⁊ petitoꝛio ſimul pꝛobauit ſpoliationẽ ſed
non dñiũ ibi tex. decidit ꝙ obtinet in poſſeſſoꝛio ſꝫ ſuccũbit in
petitoꝛio qꝛ nõ pꝛobauit dñiũ ergo odio ſpoliatoꝛis nõ pꝛeſu
mit̃ dñiũ ergo vbi vr̃ tex. plan⁹ in terminis ꝓ iſta parte. ¶ Sꝫ
tu rñde ad illũ tex. altero ex duob⁹ modis. Pꝛimo ꝙ ibi loqui
tur in cauſis beneficialib⁹ ⁊ ſic ſpiritualib⁹ in quib⁹ dꝫ pꝛoba
ri titulus ſicut beneficiũ nõ p̃ot obtineri abſq̃ canonica inſti
tutione ſuperioꝛis. c. ex frequẽtibus. de inſti. ⁊. c. j. de reg. iur. li.
123 vj. Idõ dꝫ pꝛobare titulũ al's ſuccũbit ſicut † petens reſtitutio
nẽ coniugis dꝫ fidẽ facere de titulo matrimoniali. c. ex parte. ⁊
124 c. ex trãſmiſſa. de reſti. ſpo. † Idẽ in interdicto de libero hoĩe
exhibendo hꝫ enim annexã cãꝫ ꝓꝓꝛietatis. l. ij. §. quedã. j. de in
terdi. de quo late per Abb. poſt alios in. c. in literis de re. ſpol.
gl. in cle. vnica. in gl. fi. de cau. poſ. ⁊ pꝛopꝛie. Scđo ⁊ notabilius
125 † rñde qđ ibi lꝫ pꝛobatũ fuiſſet de poſſeſſione ⁊ ſpoliatiõe tñ
p̃ſumptio iuris cõis erat in petitoꝛio cõtra actoꝛẽ qꝛ regula
riter niſi de ſpeciali cõſuetudine in ꝯtrariũ ꝓbetur electio epoꝛũ
ad clericos cathedraliũ eccleſiarũ de iure ptinet ⁊ nõ ad alios
clericos cõuentualiũ eccleſiarũ. Et ita expſſe đt tex. in ver. ⁊ ſꝫ
ſtatuta canonica. Idõ nimirũ ſi ibi ꝓbatio facta ſuper poſſeſſo
rio ⁊ ſuper ſpoliatione nõ releuat ab onere ꝓbãdi ſup petito
rio qđ eſt manifeſta p̃ſumptio iuris cõis q̃ ratio ceſſat in caſu
noſtro vbi poſſeſſoꝛio nõ cõtradicit p̃ſumptio iuris cõis: imo
potius adiuuat qꝛ q poſſidet p̃ſumit̃ dñs. l. ſiue poſſide. C. de ꝓ
ba. cũ diſtinctione tñ quã ponit Bar. in. l. qdã in ſuo. ꝰ. de cõdi.
inſti. cũ ſuis cõcoꝛ. Et ita habes bene expeditũ ſꝫ mẽbꝛũ Bar.
¶ In tertio mẽbꝛo pꝛime cõbinationis qñ poſtea ꝓponit̃ poſ
126 ſeſſoꝛiũ retinẽde. † Ex dictis Bart. habes duas cõcluſiones
Pꝛima qđ actoꝛ qui p̃mo intẽtauit iudiciũ p̃toꝛiũ, puta con
feſſoꝛiã pꝛo iurib⁹ incoꝛpoꝛalibus p̃ot ſuſpendere tale petito
riũ ⁊ trãſire ad poſſeſſoꝛiũ ratione quaſi poſſeſſionis quam hꝫ
per quã vult trãſferre onus pꝛobandi in aduerſariũ. Et idẽ in
rebus coꝛpoꝛalib⁹ qñ actoꝛ ignorãs ſe poſſidere pꝛimo inten
tauit petitoꝛiũ deinde poſſeſſoꝛium retinende ſi reus negauit
eũ poſſidere quo caſu cũ vr̃ renunciatũ petitoꝛio poteſt talis
actoꝛ ſuſpẽſo petitoꝛio ꝓcedere ſup poſſeſſoꝛio ſꝫ Bar. Et ita
limitat̃ aut. qui ſemel. C. q̃ño ⁊ qñ iud. de quo dic vt dixi in mẽ
127 bꝛo precedẽti. ¶ † Et ſic ratio poſſeſſionis trãſferẽtis onus
pꝛobandi in aduerſariũ operat̃ tres no. effectus. Pꝛimo facit
ꝙ ſit licita variatio etiã poſt li. conte. qꝛ vbi pꝛimo intentauit
petitoꝛium p̃ot poſtea variare ⁊ intẽtare poſſeſſoꝛiũ ſicut etiã
in ſimili eſt tex. in. c. lꝫ de pꝛocu. in. vj. De quo an ⁊ quando ad
mittatur variatio habes per Bart. in. l. de rebus ſupꝛa rerum
amota. per Bar. Imo. ⁊ alios in. l. cũ dotẽ. §. eo autem tempo
re. ꝰ. ſol. ma. cum concoꝛdantijs quas alias dedi. Secundo, qđ
poſſit actoꝛ deſiſtere a petitoꝛio intẽtato donec finietur poſſeſ
ſoꝛiũ poſtea intentatum qđ videtur contra regulã dicte aut.
qui ſemel ſed dic vt dixi. ꝰ. in precedẽti membꝛo Bart. Tertio
datur magna limitatio ad dicta Bart. ⁊ alioꝛum. l. edita. C. de
eden. in materia mutationis libelli vbi Bar. tenet ꝙ actoꝛ nõ
p̃ot mutare libellũ niſi renunciet actioni pꝛimo intẽtate. Sed
aduerte lꝫ oẽs ſimpliciter tranſeunt cum Bar. tamẽ in iſta di
cta Bar. ſunt apud me valde dubia. Pꝛimo qꝛ Bart. hãc ſuã
concluſionem non bene pꝛobat aliquo iure ꝙ actoꝛ poſt intẽ
tatum petitoꝛiũ poſſit illud ſuſpẽdere ⁊ trãſire ad poſſeſſoꝛiũ.
Nam licet Bar. dicat hoc ꝓcedere ratione oꝛdinis vt ex hoc
appareat quis debeat onus ꝓbandi ſubire ꝑ. l. j. §. huius autem
interdicti. j. vti poſſi. Certe ille text. loquit̃ a pꝛincipio reinte
gra. non autẽ poſtq̃ pꝛimo elegit petitoꝛiũ quia via q̃ elegiſti
hec tibi pateat vt inquit tex. in. l. ſi mulier. §. fi. in fi. ꝰ. qđ me. cã.
Itẽ qꝛ imputet ſibi actoꝛ quare a pꝛincipio nõ elegit cõſilium
iuriſcõſulti in. l. is q deſtinauit. ꝰ. de rei ven. qꝛ ſi volebat ex cõ
modo poſſeſſionis transferre onus pꝛobãdi in aduerſariũ de
bebat a pꝛincipio agere interdicto vti poſſidetis. Et ſi vera
eſſet doctrina Bar. cõfunderetur illud qđ ibi đt iuriſcõſultus
qđ nequaquam eſt dicẽdum. Tertio quia poſtq̃ acquiſitũ eſt
ius parti ex litis cõteſtatione facta ſuper pꝛima petitione nõ
debet actoꝛ poſſe illi pꝛeiudicare per regulã. l. fin. ꝰ. de pactis.

Quarto qꝛ negari non pôt qin offendat regula dicte aut. qui
ſemel. Quinto, qꝛ iſta iudicia ita demũ impediãtur cumulari ſi
opponat a parte ſm Bar.ĩ.in ſi.q. Sed abſurdũ eſt qꝺ qs exci
piat ꝯ ſeipſum vt dicit gloſſ.in.l.ſed ſi ante.ff.de exce. Tũ ſi vis
defendere concluſionem Bart.cũ qua ceteri trãſeunt dic pro
ea melius facere tex.in.l.cũ fundũ.§.ſi.ĩ.de vi ⁊ vi ar. ⁊ in. c.pa
ſtoralis.de cau.poſ.⁊ ꝓprie.⁊ in.c.ſignificauerunt de teſti. per
que iura apparet ceſſare in oppoſitũ adducta. Et ſi diceret qꝺ
illa iura loquunt in interdicto adipiſcẽde vel recuperãde non
aũt retinende, ꝓut loquit Bar.hic.⁊ inter iſta eſt dña.vt fir-
mat Bar.ſ.in.j.q.extra gl. ¶ Dic qꝺ qñ cõpetit pro iuribus
incorporalibus: tũc ceſſat omnis ꝯrietas vt dicit Bar.eſt idẽ
qꝺ in alijs duobus interdictis: ⁊ ideo caue ꝙ aliud videret qñ
intentatur pro rebus corporalibus: ⁊ tamen Bart.adhuc idẽ
128 tenet.† Item inquãtum preſupponit Bar.ꝙ quaſi poſſeſſio
in iuribus incorporalibus releuet ab onere probãdi ⁊ transſ-
fert onus probandi in aduerſarium. Adde qꝺ ꝯrium tenet gl.
in.d.l.ſicut.§.ſed ſi queraт.ſ.ſi ſer.ven.quã Bartſ. hic allegat
pro ſe, ſed de hoc dic vt plenius per Bar.in.l.ſi prius.in.ij.op-
129 po.iij.partis.vbi dixi.ſ.de ope.no.nun. ¶ † Secunda nota-
bilis ⁊ ſingularis concluſio Bart.eſt ꝙ vbicunqꝫ poſſeſſoriũ
qꝺ proponit hꝫ cauſam dominij, iuxta glo.in.l.ij.§.quedã.ĩ.de
interdic. Et ſic quando eſt poſſeſſoriũ quod non poteſt iuſtifi-
cari niſi ex probatione dominij: tunc nunquã cõcurrit cũ peti
torio: quia obſtat regula, ꝙ abſolutoria lata in vno, parit exce
ptionẽ rei iudicate in alio: ⁊ ita limitat Bar. ⁊ omnia dicta in
iſta combinatione ⁊ ſequentibus. Adde qꝺ idem tenet Bal.
in l.edita.in viij.q.C.de edẽ. do. Abb.in.d.c.paſtoralis.licet de
Bart.non faciat mentionẽ.adde etiã bonum tex.in.l.j.§.fin.⁊
ibi gl.ſ.de aqua quoti.⁊ eſti. Bart.ſ.in.j.lectu.glo.in duobus
locis. ¶ Iſtã concluſionem Bart.limitat do. Alex. vt proce-
dat quando primo eſt intentatum iudicium petitoriũ vt tunc
non poſſit poſtea intentari poſſeſſoriũ habens annexã cauſam
proprietatis per rõnẽ Bar.hic.qꝛ ſnĩa lata in primo pareret
preiudicium in ſecundo. Secus eſſet econtra ſecundum eum
quando primo fuiſſet intentatum tale poſſeſſorium habẽs an
nexam cauſam proprietatis: quia tunc ceſſaret ratio Bar. Nã
tũc ſnĩa lata in tali poſſeſſorio nõ preiudicat ĩ petitorio. Rõ,
qꝛ ex quo in iſto primo iudicio poſſeſſorio de dñio fuit actum
incidẽter nõ ꝑiudicat in alio iudicio vbi poſtea de dñio prin-
cipaliter tractatur, vt eſt tex.ĩ.l.ſed ſi ante.j.de exce. Ideo ma
le dicit Bar.ſm eum qꝺ iſta limitatio ſit generalis ad ſequen
tes cõbinationes, nã non eſt verum in caſu econtrario. Et ita
etiam tenet Ant.de But.poſt Jo.and.in.d.c.cum dilectus.de
cauſa poſ.⁊ proprie. Tu autẽ tene cõcluſionẽ Bar. in vtroqꝫ
caſu. Et dic ꝙ imo etiã in ſecundo caſu qñ prius fuit intenta
tum poſſeſſorium habent cauſam dñij ꝙ etiam tunc de dñio
principaliter tractatur ⁊ non in conſequẽtiã poſſeſſionis ꝓut
late firmaui ⁊ tenui.ſ.in.j.lectu.gl.⁊ ibi reſpondi ad.d.l.ſed ſi-
ante.ĩ.de excep.⁊ ita eſt perfecte expedita prima combinatio
Bar. ¶ Secunda cõbinatio Bart.eſt quando vnus ⁊ idem
prim proponit poſſeſſorium: deinde petitorium ⁊ in effectu
diſtinguit per omnia prout in prima vbi fuit dictum. Simili-
ter in tertia combinatione per omnia diſtinguit vt in prima
Quarta cõbinatio qñ vnus primo ꝓponit petitoriũ. Alius
ſcꝺo poſſeſſoriũ. Bart.facit tria mẽbra ſicut tres ſunt ſpecies
interdictorũ: ſicut etiã facit in alijs conſtitutionibus ex dictis
Bar.in.j.mẽbro qñ poſtea intẽtatũ fuit poſſeſſoriũ recuperan
130 de, collige quatuor cõcluſiones.† Prima concluſio eſt ꝙ qñ
reus ꝯ quẽ fuit actũ rei vendicatione fuit ſpoliatus ab actore
pendente lite ⁊ ſic poſt ſuſceptũ iudiciũ: tunc proceditur ſuper
vtroque iudicio, nec vnum ſuſpendit aliud.l.ſi conſtiterit.C.ſi.
reg. Et ſic vtrunqꝫ ⁊ petitoriũ ⁊ poſſeſſoriũ ꝓcedit rõne ſpo-
liationis facte poſt iudiciũ intẽtatũ in petitoriũ. cũ Bart. alij
ſimpliciter tenẽt ꝓcipue Rap.cu.⁊.d. Alex.hic. ¶ Sed Are.
131 arguit ꝯ Bar.ſubtiliter qꝛ ſpoliatio facta lit.pe.† eſt odioſior
q̃ facta añ litẽ motã. Qꝺ pꝫ qꝛ retractat officio iud.abſqꝫ eo
ꝙ intẽtet remediũ ordinariũ.c.pe.⁊ ſi.vt lit.pe. Bal. in.c.ſan-
cimꝰ quo tẽp.mil.inueſti. pe.de.in vſi.feu. Inn.⁊ Mod.i.c.di
lecti.de exce. Vñ vr ꝙ ſicut ſpoliatio facta añ litẽ motã in pe-
titorio facit ſupſederi in ipſo petitorio.vt Bar.ſtatim dr. Ita
⁊ fortiꝰ iſta q̃ eſt odioſior ſaluat Bar.ꝙ iõ iſto primo caſu non
ſuſpẽdit petitoriũ: qꝛ ſup eo a ꝓncipio lis fuit ltĩe inchoata, ex
quo nõdũ ſecuta erat ſpoliatio. vñ nõ poterit agẽ repelli. Se
cus eſt in ſcꝺo caſu qñ ſpoliatio ꝓceſſit petitorium quo caſu ex
quo agẽs vere poſſidebat nõ videt potuiſſe agi petitorio ꝓ eo
ꝙ erat penes eũ.§.ſi. inſti.de perpe. ⁊ tẽp.ac. Judicio aũt ltĩe
inchoato plus fauet.ar.l.qui cũ maior.in princ.ſ. de bo. liber.
¶ Tu aduerte ꝙ Are.nõ bene ꝓbat aſſumptũ ſuum qꝺ ſpo-
liatio facta lite pẽ.ſit odioſior q̃ facta ante litem, ex eo qꝛ pri-
mo caſu non eſt neceſſe recurrere ad remediũ ordinariũ ſed re
tractat per offi.iud.abſqꝫ remedio ordinario vt iuribus ꝑ cuſ
alle. Nã iſtud ibi nõ prouenit qꝛ ſit odioſior ſed illud ꝓcedit ex
132 regula generali que hꝫ ꝙ † ea que emergunt poſt lit.cõte per
tinent ad offi.iud.l.ediles.la j.§.itẽ ſciendũ. ſ. de edi. edic. Bñ
verũ eſt ꝙ in propoſito vtilius eſt implorare offi.iud.ſup reſti
tutione q̃ intẽtare interdictũ vnde vi vel aliud remediũ ordi
nariũ. Qꝛ in remedio ordinario neceſſe eſt ꝓbare duo copula
tiue.ſ.poſſeſſionẽ ⁊ ſpoliationẽ.c.cõſultationibꝰ de of.de leg.⁊
ibi do. Abb.in ij.no.dr ꝙ ad hoc quotidie allegat ille tex. Sed
in implorando officio iud.nõ eſt neceſſe ꝓbare ſpoliationẽ.ſed
ſatis eſt ꝓbare ꝙ poſſidebat tpe litis mote ⁊ nũc aduerſarius
eiꝰ reperit in poſſeſſiõe gl.in cle.ij.vt lit.pẽ. Et ita not.declarat.
d. Abb.ĩ.c.ex pte ſcꝺo in vlt..co.de reſcri.⁊ in c. bone de appel-
la.ꝙ no.⁊ hoc forte voluit cõſiderare Are. Tu aũt ꝓba aſſum
ptũ Are.nõ eũdo lõgius ꝑ tex.in d. l. ſi cõſtiterit.C.finiũ regi.
vbi q pẽdente lite ſpoliat aduerſariũ tenet reſtituere illud qꝺ
occupauit ⁊ pro pena tãtundẽ de ſua ſpecie. Et tamẽ ſi ſpoliaſ
ſet ante motã condẽnaretur ad eſtimationẽ ⁊ ſic pena eſſet in
quãtitate.l.ſi qs in tantã.C.vnde vi Bal.in l.ſi conſtiterit.per
illũ tex.iuncta.l.ſi qs in tãtã. Ergo apparet per illũ tex.iuncta.
l.ſi qs in tantã.ꝙ odioſior eſt ſpoliatio que fit lite pẽ.q̃ ea que
fit ante. ¶ Secũdo cõtra Bar.⁊ doc.aduerte ꝙ in d.l.ſi conſti
terit in qua ſe fundat Bart.⁊ alij violentia non fuit cõmiſſa in
tota re in qua erat actũ petitorio ſꝫ in aliqua pte vt pꝫ ex illo
tex.in ſi. dũ dr tm̃ agri modũ quantũ admittere tentauit amit-
tat ſꝫ hic ſpoliauit in totũ niſi forte argueres de parte ad totũ
vulgata l.que de tota.cũ ſi.ſ.de rei vẽ.⁊ c.paſtoralis.in pri.de
133 offi.dele. ¶ † Tertio cõtra Bar.arguo ꝑ illud ꝙ ĩ ſimili habe
mus ꝙ ſi appellans lite pẽdẽte ſpoliauit aduerſariũ vr renun
ciare appellationi.gl.in c.non ſolum de app.in vj.⁊ ita no. In
c.ex parte de reſcri.quẽ refert ⁊ ſequitur Bald.in l.preſcriptio
ne in x.col.C.ſi cõtra ius vel vti pub.⁊ ibi Bal. aſſignat ꝓ hoc
duas rationes. Prĩa qꝛ actus cõtrarius lit.pen.inducit deſti-
tutionẽ litis, vt l.ſi filiꝰ.ſ.de mino. Secũda ratio qꝛ ꝓpria au
thoritate ius ſibi ipſi dicẽdo videt ſpreuiſſe iudicẽ: ideo debet
repelli a iudice quẽ ſpreuit Idẽ tenet Bal.in d.c.ex parte de
reſcri.⁊ in c.an ſit de appel.d. Abb.ĩ c.ex parte. ij. in prĩa op.de
reſcri. Ange.in l.ſi.C.de tẽpo.appel.d. Matthe.in no.lxxiij.in
cip.nota mirabilẽ doctrinã. ¶ Et põdera ꝙ illa duo fundamẽ
ta que adducit Bal.in d.l.ꝓſcriptione ſtringunt contra Bar.
hic. Si ergo ſpoliatio facta ante litẽ motã facit ceſſare iudiciũ
petitoriũ.l.ſi quis ad ſe fundũ.C.ad l.Jul.de vi.cũ alijs allega
Bar.qꝛ eſt priuilegiata ſm Bar.⁊ oẽs hic. Ergo fortiꝰ dꝫ face
re ſuperſederi ſpoliatio facta lit.pẽd.q̃ eſt odioſior vt ꝓbaui.
Niſi diceres iſtud tolli in ꝓpoſito per d.l.ſi cõſtiterit allegatã
per Bar. ¶ Quarto ꝯ Bar.facere videt qꝛ iſto primo caſu ẽ
ſuperſedẽdũ ſup petitorio ſaltẽ rõne cõtrarietatis qꝛ agẽs pe
titorio ⁊ ſic rei vẽdicatiõe dicit aduerſariũ poſſidere agẽs ve
ro interdicto recuperãde dr ſe ſpoliatũ ⁊ ſic ptẽ aduerſam poſ
ſidere ergo prius eſt cognoſcẽdũ quis poſſideat preſertim cũ
cauſa ſpoliationis ſit priuilegiata vt ante oĩa de ea cognoſcat
vt dixi. Niſi reſpondeas ſaluando Bart.ꝙ iã lis erat legitime
inchoata ſuper petitorio ⁊ iſta cõtrarietas poſtea naſcit pen
dẽte primo iudicio propter ſpoliationẽ ideo nõ impedit.d.l.ſi
conſtiterit ⁊ ita habes expeditã primam concluſionem Bar.
134 ¶ † Secũda cõcluſio eſt ꝙ quãdo intẽtãs poſſeſſoriũ recupe
rande ratione ſpoliationis facte intentat petitorium ⁊ ſic ante
primũ iudiciũ finitũ agit rõne diuerſe poſſeſſiõis quod adhuc
iſto caſu ꝓcedit vtrũqꝫ iudiciũ per iſtũ tex. ſm quintã lecturã
gl.communiter approbatã cum Bar.tenet Imo. Ludo ⁊ do.
Alex.hic. Nota ex hac concluſione magnã extẽſionẽ ad iſtum
tex.ſm quartam lecturam glo.communiter approbatam nam
iſte tex.loquitur de interdicto retinẽde ⁊ extẽditur ad interdi
ctũ recuperãde ſm Bar.in iſto mẽbro ⁊ ad ĩterdictũ adipiſcen
de ſecundũ Bar.hic in ſequenti mẽbro huius quarte combi
nationis. ¶ Iſtã cõcluſionẽ reprobat Raph.Cuma.⁊ do. Jac.
Bu.hic qui dicit Bar.in hoc maxime erraſſe eo qꝛ cauſa ſpo
liationis eſt priuilegiata ⁊ ante omnia ſpoliatus eſt reſtituen
dus vt dixi ſiue agat ꝑ modũ exceptionis ſiue per modum ac
cuſationis.c.cũ dilectus ⁊.c.ſi.de ord.cog.⁊ c.ex cõqueſtione.de
reſt.ſpolia.vnde cauſa magis priuilegiata eſt ꝓferẽda.l.ordina
135 rij.C.de rei ven. Sed ad hoc reſponde † defendẽdo Bart. qꝛ cã
ſpoliatiõis eſt priuilegiata verũ eſt reſpectu poſſeſſiõis ĩ qua
cõmiſſa eſt ſpoliatio.ſecus reſpectu diuerſe poſſeſſionis vt lo
quitur Bar. hic puta quia ago petitorio cõtra te qꝛ detines
vel ciuiliter poſſides. Nã rei vendicatio datur contra ciuiliter
poſſidentem vt eſt gloſ.in l. Pomponius.§.is qui.⁊ ibi Bar.
ĩ.eod.⁊ tu dicis te ſpoliatũ naturali poſſeſſione ⁊ ſic diuerſa.
¶ Scꝺo ⁊ fortius mouetur Raph.Cu.qꝛ admitteretur cõcur
ſus petitorij

ſus petitoriũ ⁊ poſſeſſoriũ recuperãde vt vult Bart.certe exclu
deretur poſſeſſoriũ recuperãde nã ibi ſit probatio dñij in ipſo
poſſeſſorio recuperãde excludit̃ reſtitutio.c.j.de reſtit.ſpo. Jõ
cũ petitoriũ eẽt ꝓiudiciale poſſeſſorio nõ dꝫ admitti cõcurſus.
l.j.⁊ ibi no. C.q.accu.nõ poſ.Bar.in l.fructꝰ.j.de exce. ⁊ marie
q: ſñia lata ſuper dñio in petitorio facit notoriũ in ipſo poſſeſ
ſorio inter ipſas partes prout dixi late ṡ.in j.lec.glo.Sꝫ ad hoc
reſponde defendẽdo Bar .ꝙ ex quo.iudiciũ petitoriũ eſt ordi
nariũ iudicium vero poſſeſſoriũ eſt momentaneum l.momen
tanee.C.qui legi.perſo.nõ hab.Et ſic eſt ſummariũ ⁊ in eo ſum
marie proceditur l.iij.§.ibidem.cũ gl.ff.ad exhi. non eſt veriſi
mile imo nec quaſi poſſibile ꝙ poſſit ferri ſñia in petitorio ſu
per dñio imo nec probationes fieri antequã expediat̃ poſſeſſo
riũ ꝙ eſt ſummariũ vt declarat Bar.ṡ.in prima cõbinatiõe in
primo mẽbro vbi dixi.¶ Tertio iſtã ꝯcluſionẽ reprobat Are.
alia ratione.ſ.per illud qᷣ tenet Bar.in ſequẽti parte quod qñ
rei vẽ.⁊ interdictũ recuperande ꝓponũtur a diuerſis partibꝰ
reſpectu eiuſdẽ rei ſuperſedet̃ in petitorio ne fiat preiudiciũ in
terdicto recuperãde ꝓpter qõnẽ dñij.d.l.ſi qs ad ſe fundũ.⁊ d.
l.j.C.ſi.per vim vel alio mõ.Et lꝫ in hoc caſu q: actiões iſte di
riguntur in diuerſa non reſultet aliqua incõpatibilitas ſtat tñ
ratio priuilegij ꝙ nõ q̃ratur de dñio anteq̃ ſpoliatus ſit reſti
tutus ſed in rei ven.dñiũ ſemper deducitur principaliter iure
actionis ſiue agatur rõne detẽtationis ſiue rõne poſſeſſionis
q: reſtitutio rei venit per offi.iud.vt tꝫ Bart.ṡ.in v.lec.vbi di
xi ſed reſpondevi dixi in p̃cedenti fundamẽto.¶ Tertia not.
cõcluſio eſt q̃dẽ vtilis ⁊ diſputabilis ꝙ exceptio ꝙ prius cog
noſcatur de cã ſpoliationis eſt dilatoria ideo nõ poteſt oppo
ni poſt li.cõ.Jſtã intẽdo bene examinare: q: millies allegat̃ in
practica iſta deciſio Bar.Jſtã cõcluſionẽ reprobat Rap.Cu.
⁊ do.Ja.pute.q: ex quo lis fuit cõteſtata ſup petitorio anteq̃
ꝓponeret̃ poſſeſſoriũ ergo cũ iudiciũ poſſeſſoriũ fuerit inten
tatũ poſt litẽ cõteſtatã i petitorio.Et ſic iſta exceptio qᷣ priꝰ
cognoſcat̃ de poſſeſſorio recuperãde ſuperuenit poſt litẽ con
teſtatã.Ergo dꝫ poſſe poſtea opponi q: exceptio exurgẽs pꝰ
litẽ cõteſtatã quãuis dilatoria põt poſtea opponi.l.ij.cũ gl. C.
de cõſor.eiuſdẽ lit.c.inſinuãte.de of.dele.Bar.in l.Põpo.§.ra
136 ti ṡ.de procu.† Ad hoc reſpondet.d.Alex.qᷣ predicta regula
que hꝫ qᷣ exceptio ſuperueniẽs poſt litẽ cõteſtatã p̃t poſtea
opponi ꝓcedit qñ facto aduerſarij ſuperuenit poſt litẽ conte
ſtat.d.l.ij.C.de conſor.eiuſdẽ li.Secus qñ talis exceptio dilato
riã ſuperuenit mihi poſt litẽ cõte.facto meo vt hic tũc nõ pro
deſt nec põt poſtea opponi ita tenet Bart. i l.j.in iiij.col.j.ď ex
cap.per.l.iuſiurandũ ⁊ ad pecunias.§.fi.de iure iu. Jdem.not.
Nico.de neap.poſt Ray.in lecturis Bar.in l.ij.§.numerũ per
illũ tex.ṡ.de excuſ.tu.Alio modo rñdet Are.ꝙ predicta regu
la eſt vera niſi talis exceptio potuiſſet priꝰ opponi eſſe eñ po
tuit prius opponere poſſeſſoriũ ante litẽ cõteſtatã ⁊ facere qᷣ
ſibi poſtea cõpeteret exceptio. vnde perinde eſt ac ſi ſibi vere
cõpetijſſet ante litẽ conteſtatã. Nã ita imputatur ei ſi in eius
poteſtate eſt facere qᷣ ſibi cõpetat ius formale,ſicut ſi vere cõ
peteret.l.ſi qs inſtituetur heres.in prin.⁊ ꝙ ibi Bar.ṡ.de her.
inſti.⁊ l.j.§.qui ſub conditione.ṡ.ſi quis omi.cau.teſta.facit l.q
poteſt.j.de reg.iu.⁊ iſta videt̃ notabilior reſponſio.Ego tertio
loco adhuc plenius reſpondeo ad iſtud fundamentũ Rap. ꝙ
q̃ primum aduerſarius agit petitorio ſtatim ⁊ incõtinenti or
ta eſt exceptio dilatoria ſpoliationis ipſi ſpoliato.c.ij.de or. co
gni.ergo non eſt verũ aſſumptũ Rap. ꝙ exceptio ſpoliationis
dilatoria oriatur demũ qñ poſt litẽ conteſtatã fuit intentatũ
poſſeſſoriuꝫ recuperãde. Jllud eñ verũ eſt ⁊ ꝓcedit per modũ
agẽdi,ſed ꝑ viã excipiẽdi ſtatim eſt orta q̃ primum agit̃ petito
rio.¶ Scdo ⁊ fortius ꝯ̃ Bar.adducit Raph. fortẽ tex. in cle.
vni de cau.poſ.⁊ prop. vbi dicit formaliter tex.ꝙ vſqꝫ ad cõclu
ſionẽ in cã facta in petitorio põt intẽtari poſſeſſoriũ recuperã
de.Et ſuſpendetur petitoriũ odio ſpoliantis ergo ibi eſt text.
formalis ꝯ̃ Bar.ꝙ poſt litẽ cõteſtatã in petitorio imo vſqꝫ ad
cõcluſionẽ in cã põt intẽtari poſſeſſoriũ recuperãde Jtẽ ibi eſt
tex.ꝙ non eſt exceptio dilatoria vt vult Bar.cũ poſſit opponi
poſt litẽ conteſtatã.¶ Contra Bar.etiam tꝫ Pau.de Ca.hic
in ſi.dicens qᷣ habuit iſtũ caſum de facto in arduiſſima qõne i
cã matrimoniali in qua.primo fuit intentatum petitoriũ ⁊ lis
cõteſtata ſup eo poſtea fuit intentatũ iudiciũ poſſeſſoriũ recu
perande ⁊ dicit ꝙ cõtra Bar.volentẽ qᷣ exceptio proueniẽs
ex poſſeſſorio recuperãde ſi dilatoria que nõ põt opponi poſt
lit.conte.eſt tex.cũ gl.in c.ex conqueſtione ⁊ ibi expreſſe Jnno.
de reſti.ſpo.ꝙ imo ſuſpendat̃ petitoriũ ⁊ de hoc ſm eũ ponit
Spec.in ti.de cau.poſ.⁊ ꝓprie.poſt pri.¶ Sꝫ defendẽdo Bar.
põt reſpõderi ad iſta duo iura canonica: ſcꝫ ap.d.cle.vnicã.⁊
ad d.c.ex conqueſtione.ſm.d.Alex.non hic, ſed j.in vj.cõbina
tione poſt.d.A.it.in d.c.cũ dilectus quod concluſio Bart.pro
cedit de iure ciuili ſed inſpecta diſpoſitione iuris canonici nõ
ꝓcederet illud qᷣ dicit Bart.ꝑ iura p̃allegata.⁊ c.fin.de ord.
cog.Et ſic.d.Ale.inducit differentiã inter ius canonicũ ⁊ ius
137 ciuile ꝙ i dubio fieri nõ dꝫ vt c.j.⁊ ij.de ope.no.nũ. ¶ Scdo
reſpõdet Are.qᷣ illa iura canonica habẽt locũ de equitate ca
nonica in cauſis bñficialibus ⁊ ſpiritualibꝰ in qbus multa ſpe
cialia ſtatuunt̃ que nõ ꝓcedũt in alijs cauſis ꝓphanatis ratio
nẽ dixi.ṡ.in j.cõbinatione.Sꝫ caue ꝙ illa cle.vni habeat locuꝫ
etiã in cauſis nõ bñficialibus tenet expreſſe. d.Abb.in d.c.pa
ſto.in vij.col.prout etiã retuli.ṡ.in j.combinatione.¶ Contra
Bar.etiã tenet.d.Abb.in d.c.ex cõqueſtione.in ij.q.vbi mouet̃
fortiori fundamẽto.Nam licet ſm eum ꝙ prius procedat̃ ſup
poſſeſſorio recuperande ſit quedã exceptio dilatoria qñ pro
ponit̃ via exceptionis ꝓpoſitio tñ poſſeſſorij per modũ actio
nis põt fieri qñcũqꝫ ante cõcluſionẽ in cã quo caſu in cõſequẽ
tiã poſſeſſorij venit ſuſpẽſio petitorij.Jdeo nõ attẽditur vtrũ
iſta ſuſpẽſio ſit de natura dilatorie ex quo trãſit cũ natura ſui
principalis cuiꝰ accidẽs eſt arg.l.qui habet prin.ṡ.de tute.⁊ l.
j.in fin.ṡ.de autho.tuto.Tñ iſta ratio videtur contra mentem
dicte.cle.vnice que dicit qᷣ illud inducit̃ in odiũ ſpoliatoris er
go pꝫ qᷣ ſi nõ eſſet iſta ratio qᷣ alias nõ ſuſpẽderetur petito
riũ ⁊ ſic habeo relatos oẽs q tenẽt cõtra Bar.¶ Sed cũ con
cluſione Bar.tenẽt cõiter alij p̃ſertim.d.Ale.⁊ Are.hic Spe.
in ti.de peti.⁊ poſ.§.ſciẽdum,ver. ſꝫ pone.d. Ant. de Bu.in d.
c.cũ dilectꝰ.in x.co.⁊ ſeq.Bal.ĩ l.ordinarij in vj.co.C.de rei vẽ.
a ¶ Ego in vtili paſſu ꝓ cõcluſiõe Bar.ꝙ iſta exceptio[a] ꝙ prius
cognoſcatur de cauſa ſpoliationis ſit dilatoria ⁊ ſic tollat̃ li
138 te.cõte.addo ſimile † in exceptione excuſſionis qᷣ prius excu
tiat̃ p̃ncipalis anteq̃ poſſit cõueniri fideiuſſor Jſta exceptio
ordinis ſimiliter eſt dilatoria ⁊ tollit̃ lite cõteſtata ſm Cyn.in
aut.p̃ſente.C.de fideiuſ.⁊ in d.l.exceptionẽ.C.de ꝓb.⁊ ibi Bal.
in pe.co.in ver.eſt quedã exceptio ordinis.⁊ ibi etiã Sal. Jdẽ
tenẽt Ang.⁊ Pau.de ca.in l.decẽ.j.de ver.obl.Bal.in c.ex re
ſcripto vbi no.limitat de iurein.Sal.in l.ij. C.cõmu.diui.⁊ in
aut.hac ſi debitor in pe.q.C.de pig.Pau.de ca.i l.ſi in pri.ff.ſi
cer.pe.Pe.de anch.in cõſi.cclxxxiij.d.Alex.in cõſi.lxxviij.pri
mi.vol.in vl.co.qᷣ bñ nota ⁊ iã habui de facto.¶ Sꝫ cõtra cõ
cluſionẽ Bar.multũ facit q: permittit̃ actori qui intẽtauit pe
titoriũ vſqꝫ ad cõcluſionẽ in cauſa ſupſedere in petitorio ⁊ itẽ
tare poſſeſſoriũ recuperãde vt eſt tex.ĩ d.c.paſto.ergo etiaꝫ dꝫ
ꝑmitti reo vſqꝫ ad cõcluſionẽ i cã facere ꝙ ſuperſedeat̃ in peti
torio ⁊ priꝰ cognoſcatur cã ſpoliatiõis vt in iudicijs ſeruetur
equalitas inter actorẽ ⁊ reum,vt l.fin.C.de fruct.⁊ lit.expen.q:
nõ dꝫ licere actori ꝙ reo nõ lꝫ vt in regula nõ dꝫ de reg.iu.pre
ſertim cũ cã ſpoliatiõis ſit priuilegiata vt de ea priꝰ cognoſca
tur ⁊ ſupſedeat̃ i cã petitorij.l.ſi qs ad ſe fundũ. C.ad.l. Ju.de
vi.⁊ l.j.C.ſi ꝑ vim vel alio mõ. Et ſic in puncto iuris vr̃ ꝙ opi.
Ra.Pau.de ca.⁊ d.Abb.ꝯ̃ Bar.⁊ ſequaces ſit verior p̃ſertim
139 per.d.cle.vnicã cui nõ bene rñdet̃ ¶ † Quarta cõcluſio Bar.
eſt ꝙ reus conuentꝰ rei vẽdicatione nõ reperit̃ poſſidere tem
pore ferẽde ſñie nec de hoc fuit interrogatus nec ſe obtulit li
ti iuxta.l.is q ſe obtulit.ij.de rei ven.Quod tñ feret ſñia ſup pe
titorio declarando actorẽ dñm ⁊ abſoluet̃ reus quia non poſſi
det vt eſt glo.ſing.in l.ſi a te §.j.j.de excep.rei iud.Effectus eſt
magnꝰ q: ſi poſtea poſſeſſio puenerit ad reũ poterit ei aufer
ri virtute dicte declarationis ⁊ ita tenẽt omnes.¶ Cõtra iſtã
concluſionẽ ⁊ cõtra dictã gl.in d.l.ſi a te.§.j.videtur eſſe fortis
tex.in c.examinata de iudi.Ubi ſi actor poſſidẽs intẽtat rei vẽ
dicationẽ q: petitio eius dicit̃ inepta abſoluitur reus ſimpli
citer ⁊ actor repellit̃ ergo ibi vr̃ de directo tex.cõtra dicta glo.
Tamen do.Abb.in d.c.examinata in vl.no.ponderat illũ text.
pro ſingulari vltra oẽs vt ipſe dicit pro gl. in d.l.ſi a te.§.j.⁊ ꝙ
140 ibi no.Bar.¶ † Breuiter dic ꝙ illa ſingularis gloſ.in d.l.ſi a
te.§.j.⁊ Bar.hic ꝓcedit qñ non cõuentus rei vẽdicatione eſt
litẽ cõteſtatus ⁊ paſſus negotiũ pro actore liquidari.Tamen
in nulla parte iudicij fuit interrogatus an poſſideret quo ca
ſu dr̃ ꝓprie ſe offerre liti iſto caſu pronunciabitur actorẽ eſſe
dominũ ⁊ reus abſoluetur q: nõ apparet eũ poſſidere.Nã tũc
iudicium rei vendicationis fuit bene inſtitutum ita declarant.
Bar.⁊ Ang.in l.ſi qs ſe obtulit.d.Abb.in c.aduerſario.de ex
cep.Secus quãdo reꝰ negauit ſe poſſidere ⁊ actor poſſidebat
rem quã vẽdicabat quo caſu non potuit fundare actionẽ ſuã
tunc reus ſimpliciter abſoluit̃ ⁊ nihil pronũciatur pro actore
imo repellitur ita loquitur tex.in d.c. examinata. Et ſic habes
qᷣ nõ vr̃ ſe liti offerre q ſuſcipit iudiciũ ſi non aſſerat ſe poſſi
dere ſm gloſ.⁊ doc.in d.l.is qui ſe obtulit.⁊ in d.l.ſi a te.§.j.⁊ ita
etiam tꝫ do.Abb.in.d.c.examinata,in vlt.no.¶ Et ſi dicatur
qᷣ ex quo reus non poſſidet deficit vnum extremũ formale re
quiſitũ in rei vendicatione ſcilicet poſſeſſio in conuento.l.vni.
C.de alie.iud.mu.cau.fac.⁊ ſic iudiciũ nullũ ⁊ ſententia nulla

a ¶ Exceptio. Ad
de ſoc. conſilio.
xxiiij.col.j.verſ.iiij.
vr̃ ꝓbari. Alexã.
cõſi.xxxiiij.ꝑ tot.
iiij.vo.fel.in c.ex
ceptionem.co.xv.
verſi.⁊ iſta ď exce
ptõ.Jaſ.i l.ita de
mũ C.de pen.co.ſ.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

aduerte qđ ter.in d.l.ſi a te.§.j. cũ myſterio dicit quis fundum
quẽ putabit ſe poſſidere defendit. Et ſic apparet qđ reus non
oppoſuit exceptionẽ qđ nõ poſſideret ⁊ ſic reo nõ opponẽte:
⁊ nõ interrogato an poſſideret fuit iuriſdice facta litis cõteſta
tio ⁊ factus ꝓceſſus. ¶ Alio ⁊ ſcđo mõ rñdet do. Car. Flo. in
d.c. examinata qđ gl. in d.l. ſi a te.§.j. procedit quãdo rei vendi-
catio actualiter cõpetit actori: qꝛ licet reus cõuẽtus nõ poſſi-
deret, tñ poſſeſſio erat penes tertiũ ⁊ nõ penes actorẽ. Secꝰ ſi
rei vẽdicatio actualr agẽti nõ cõpetit: puta qꝛ poſſeſſio ſit pe-
nes ipſum actorẽ nec alius poſſideat aut detineat: ⁊ tũc actor
repellit̃. ita ꝓprie loquitur tex. in d.c. examinata, Et licet Lud.
Ro. hic in pe. col. reprobet iſtã ſol. eo qꝛ etiã ibi rei vendicatio
actualiter cõpetebat actori: eo qꝛ res erat poſita in ſequeſtro
penes tertiũ, vnde ratione detẽtatiõis poterat ꝯ ſequeſtrariũ
intẽtari. l. officium. ſ. de rei vẽdi. Dic melius ꝓut etiã dt Aret.
hic qđ tpe quo fuit actum rei vendicatione nõ erat adhuc fa-
cta ſequeſtratio: ⁊ ſic a ꝓncipio inepte fuit actum ⁊ ſic tene gl.
in d.l. ſi a te.§.j. que eſt ſingularis ⁊ cõiter approbata ſm An.
in l. Põpo.§. ſꝫ ⁊ is ſ. de procu. ⁊ in d.l. is qui ſe obtulit. ⁊ non
reperitur alibi in iure ſm Bald. in rub. extra de ſen. ⁊ re iud. in
ij. col. ⁊ ita habes expeditũ primũ mẽbrum huius quarte cõbi
141 natiõis. ¶ † In ſcđo mẽbro huius quarte combinationis in
quo loquit̃ Bart. de interdicto adipiſcende tꝫ qđ ſi poſt litem
cõteſtatã ſup petitorio reus nõ interrogatꝰ an poſſideat ꝓpo
nat poſſeſſorium adipiſcende qđ procedet ſuper vtroqꝫ iudi-
cium. Jſtud nõ videt̃ verũ impediente regula contrarietatis:
qꝛ agens rei vẽdicatione dicit aduerſariũ poſſidere, ⁊ ille poſt-
ea agens poſſeſſorio adipiſcende negat ꝙ poſſideat: ſꝫ dt acto
rem poſſidere, ergo nõ ꝓcedit iudiciũ ſuper vtroqꝫ ſicut in ſi-
mili dicit Bart. in ſequẽti mẽbro in interdicto retinende ad fi.
Salua ꝙ Bar. hic loquit̃ qñ ſup petitorio fuit lis cõteſtata: ⁊
142 ſic illud iudiciũ rite ⁊ recte proceſſit. ¶ † Jtẽ ex ijs que dicit
Bar. in quarta cõbinatione iũcto eo ꝙ tꝫ Bar. ſ. in j. cõbina-
tione habes diligenter notare qđ qñ vnus ⁊ idẽ intentat peti-
toriũ ⁊ poſſeſſoriũ magis impedit̃ cõcurſus petitorij ⁊ poſſeſ-
ſorij retinẽde rõne ꝯtrarietatis ꝙ petitorij ⁊ poſſeſſorij recuperã
de vel adipiſcende, ita vult Bar. ſ. in j. cõbinatiõe. ⁊ eſt tex. in
d.c. paſto. Tamen qñ iſta remedia intentant̃ a diuerſis: qꝛ peti
toriũ intentat̃ ab vno ⁊ poſſeſſoriũ ab alio: vel ecõtra eſt totũ
oppoſitũ: qꝛ facilius admittitur concurſus petitorij ⁊ poſſeſ-
ſorij retinẽde ꝙ petitorij ⁊ poſſeſſorij recuperãde vel adipiſcẽ-
de. Sꝫ i diuerſis pſonis ẽ totũ ꝯ̃. Rõ diuerſitatis eſt i prõptu
qꝛ in eadẽ pſona eſt maior ꝯtrietas in poſſeſſorio retinẽde ꝙ in
alijs: pꝫ qꝛ ſi ago petitorio aſſero aduerſariũ poſſidere. Si ago
poſſeſſorio retinende aſſero me poſſidere: ⁊ ſic ſum mihipſi ꝯ-
rius Secus qñ ago poſſeſſorio recuperãde vel adipiſcende:
qꝛ in neutro aſſero me poſſidere, ſꝫ aduerſariũ, Sed in diuerſis
perſonis eſt totum ꝯ̃riũ: qꝛ nulla eſt ꝯtrietas in poſſeſſorio re-
tinende cum petitorio in alijs ſic: nam ago ꝯ te rei vendicatio
ne ⁊ ſic petitorio aſſero te poſſidere. Si poſtea ecõtra tu agis
contra me vti poſſidetis ⁊ ſic retinende: tu etiã aſſeris te poſ-
ſidere: ⁊ ſic inter nos nulla eſt ꝯtrietas. Nota quia boni ſunt ter
143 mini ⁊ fundamentales in preſenti materia. ¶ † Quinta com-
binatio Bar. qñ vnus primo proponit poſſeſſoriũ, alius ſcđo
petitoriũ: ⁊ ſic econuerſo ad. q. precedẽtẽ in qua Bar. facit tria
mẽbra vt hic p eũ. ¶ Adde ꝙ Bar. in primo mẽbro eſt dimi-
nutus: qꝛ nõ facit illã diſtinctionẽ quã facit in alijs duobꝰ mẽ
bris ſequẽtibꝰ vtrũ agat̃ diuerſis reſpectibus ⁊ ſic reſpectu di
uerſe poſſeſſiõis an eodẽ reſpectu vt prio caſu admittat̃ cõcur
ſus vtriuſqꝫ iudicij. Pro certo Bar. eſt in hoc diminutꝰ qꝛ ita
debuit diſtiguere in iſto mẽbro ſicut in duobꝰ ſequẽtibꝰ ⁊ ꝓut
diſtiguit in alijs cõbinationibꝰ: attẽto maxie ꝙ ipſemet Bar.
ſ. in ꝓcedẽti cõbinatiõe in pmo mẽbro ita formalr. diſtinguit
ꝗ̃tionẽ in terdicto recuperãde qđ ſi ꝓponat̃ diuerſis reſpectibꝰ
admittat̃ cumulatio amborũ iudiciorũ per iſtũ tex. ſm quintã
lecturã gl. cõiter. approbatã. Neſcirẽ ſaluare Bar. in hoc, ſꝫ pu
to ꝙ fuerit in aduertẽtia Bar. hic. ⁊ idẽ Bart. j. in vj. cõbina-
tione ꝫ nemo aduertat. ¶ Scđo ꝙ Bart. ſubdit ꝙ ſpoliatus
agẽs poſſeſſorio recuperãde põt cõſentire ꝙ cognoſcat̃ ſup ex
ceptiones dñij oppoſita per reũ per c. j. de reſtit. ſpolia. Adde
144 † ꝙ ſpoliatꝰ põt conuenire ſue paciſci ne poſſit agere ꝓ ſpo-
liatiõe iã facta poſſeſſorio recuperãde ⁊ ſibi preiudicat ſm do.
Abb. late in in c. ſolite. in vlt. co. de reſti. ſpol. ⁊ in c. cũ dilectus.
in xj. col. de ordi. cog. ⁊ hoc no. qꝛ iam habui de facto. Et vt di-
cit Bart. licitũ eſt, renũtiare iuri ſuo. l. ſi quis in cõſcribẽdo. C.
de pac. c. ſi diligẽti. de for. cõpe. nã remittẽtibus actiones ſuas
non eſt amplius dandus regreſſus, vt dicit tex. in l. querit̃.§. ſi
venditor. ſ. de edil. edic. ⁊ vij. queſtio j. in c. quam periculoſum.
154 ¶ † Tertio inquãtũ Bal. in vltimo mẽbro tenet, ꝙ ſi primo
intentatũ eſt ab vno poſſeſſoriũ retinende, ſecundo intentetur
ab alio petitoriũ eodẽ reſpectu. ſ. eiuſdẽ naturalis poſſeſſionis
ꝙ iſta nõ poſſunt cõcurrere rationẽ cõtrarietatis Cum Bar.
omnes indifferenter trãſeunt idẽ tenet Bart. j. in vj. combina-
tione ⁊ etiã. ſ. in quarta combinatione ad fi. Jſtud non vide-
bene dictuꝫ. Nã qui intentat poſſeſſoriũ retinẽde dicit ſe poſſi-
dere alter q intentat ſecũdo loco petitoriũ fatetur aduerſari-
poſſidere ergo hic nulla eſt contrarietas vt vult Barto. N-
ſaluãdo Bar. ꝯſideres effectũ qꝛ vterqꝫ vult illã naturalẽ po-
ſeſſionem eiuſdem rei vnus ratione dominij. l. officiũ. ſ. de re
vendi. alius ratione interdicti ⁊ ſic conſiderato fine ⁊ effectu
vtriuſqꝫ iudicij dicit̃ reſultare cõtrarietas Secũdo potes ſa-
uare Bar. per ea que dicit Bar. ſ. in quarta combinatione
fin. quando actor qui primo agit petitorio poſtea cõuẽtus v-
poſſidetis aſſerit ſe poſſidere eãdẽ poſſeſſione qua cõuentu-
Et tũc eſt ſibi ꝯ̃riꝰ vt ibi per Bar. ⁊ in iſtis terminis ſalua e-
146 Bar. hic. ¶ † Jtẽ inquãtũ. ſ. in pmo mẽbro tenui ꝙ Bar.
defectiuus ꝙ ſi agat̃ diuerſis reſpectibꝰ reſpectu diuerſe po-
ſeſſiõis dicta iudicia poſſint cõcurrere. Jſtud patet: qꝛ ſi acto-
primo egit poſſeſſorio recuperande ꝙ eſt priuilegiatũ vt an-
de eo cognoſcat̃ ⁊ dicit ſe ſpoliatũ ſua naturali poſſeſſiõe: r-
vero poſtea egit petitorio ⁊ ſic rei vẽdicatione qꝛ dicit adu-
ſariũ detinere vel ciuiliter poſſidere tũc vt dicit Bar. ſ. in p-
mo mẽbro precedẽtis cõbinationis iſta duo iudicia ſimul c-
currunt ar. huius. l. ſecundũ quintã lecturã glo. ¶ Et aduer-
ꝙ tunc ceſſant fundamẽta inducta per Bar. hic Primum
actor intentãs poſſeſſoriũ recuperãde negat ſe poſſidere er-
nõ poteſt cõueniri petitorio ⁊ ſic rei vendicatione. l. ſi. ſ. de r-
vẽd. Reſpondet̃ ꝙ negat ſe poſſidere naturaliter ex quo di-
ſe ſpoliatũ ſua naturali ſed poteſt cõueniri ratione detẽta-
147 nis. l. officiuꝫ. ſ. de rei vendi. † Jtem ratione ciuilis poſſeſſio-
nis qꝛ rei vẽdicatio dat̃ cõtra ciuiliter poſſidẽtẽ. gl. in l. Pom-
148 ponius.§. ſi is qui. ⁊ ibi Bar. vbi alias dixi. j. eo. ¶ † Nõ ob-
ſecũdũ fundamentũ. Bar. ꝙ cauſa ſpoliationis eſt priuilegi-
ta vt añ de ea cognoſcat̃. Reſpõdet̃ verũ eſſe reſpectu natur-
lis poſſeſſionis in qua actor dicit fuiſſe cõmiſſaꝫ ſibi ſpolia-
nẽ, ſꝫ nõ reſpectu alterꝰ cuiꝰ reſpectu nũc cõuenit̃ puta de-
tationis vel ciuilis poſſeſſionis. Et ſic reſideo in eo ꝙ tenu-
ꝙ Bar. ſit defectiuꝰ in iſto prio mẽbro Põdera ꝙ Bar. m-
in vj. cõbinatione in fi. vbi etiam loquitur quãdo primus p-
ponit interdictum recuperande ⁊ alius petitorium. ⁊ tãꝫ p-
ea. Bar. ibi in fi. dicit ꝑdicta vera niſi diuerſis reſpectibꝰ ag-
ret̃ tũc enim dicta iudicia cõcurrũt nec eſſet aliqua regula
pediẽs ſm eum ⁊ ſic tenet illud qđ ego teneo licet hic ſit dimi-
149 nutus. ¶ † Sexta combinatio quãdo ſimul a eodẽ tempo-
vnus proponit petitoriũ ⁊ alius poſſeſſoriũ. Bart. bene di-
150 adde ꝙ ſtatim dixi in ꝑcedẽti cõbinatione. ¶ † Septima c-
binatio Bar. eſt quãdo vterqꝫ ꝓponit petitoriũ ⁊ poſſeſſo-
aſſerẽs ſe eſſe dñm ⁊ poſſeſſorẽ cõcludit ſm omnes ꝙ ꝓced-
dꝫ poſſeſſoriũ ⁊ prius expediri rõne ꝯtrarietatis ⁊ ratione o-
151 dinis iudiciarij. ⁊ cũ Bar. tenẽt oẽs. ¶ † Adde ꝙ ꝑ hoc p-
alibi male dicere Pau. de caſt. in l. ſi de vi. in pe. co. in n. ſ. de
di vbi dicit frequẽter videmꝰ in practica ꝙ duo ꝯtẽdit de ꝓ-
prietate ⁊ poſſeſſione ⁊ vterqꝫ eorũ dat libelluꝫ in quo nar-
ſe poſſeſſorẽ ⁊ dñm ⁊ ſic cumulat̃ vtrunqꝫ iudicium ⁊ vtrun-
tẽdit ad declarationẽ iuris agẽtis ꝙ fieri poteſt vt ibi per e-
Credo ꝙ erret nã iſta cumulatio nõ admittit̃ vt hic per B-
⁊ omnes qꝛ debet ꝑcedere poſſeſſoriũ ratiõe ꝯtrarietatis ⁊
152 tiõe ordinis iudiciarij. ¶ † Jſtã ꝯcluſionẽ Bar. limitat B-
in l. vnica.§. j. in vlt. col. C. de cadu. tol. nõ procedere in iuri-
incorporalibꝰ in quibꝰ vnus cõtra alterũ ⁊ alter cõtra aliũ p-
teſt agere dicẽdo ius ſuũ eſſe ⁊ ſe poſſidere vel quaſi. Nã d-
ces libelli ꝓcedũt in petitorio ⁊ poſſeſſorio retinẽde rerum
corporaliũ ⁊ eſt vtilis mutua petitio propter pleniorem v-
riã vt dicit ſingulariter notari in l. j.§. j. ſ. vti poſſid. Jſtã li-
tationẽ reprobat Are. hic qꝛ non debẽt admitti libelli dire-
contrarij qñ ꝑ vnũ iudiciũ intentatũ idẽ omnino quis po-
cõſequi alter agẽdo alter per viã exceptionis. Jta dicit glo-
in l. quẽadmodũ ⁊ ibi Bal. ſ. de iud. Sꝫ non reperio Bald.
hoc dicere. ¶ Tu tene limitationẽ Bal. que videt̃ bona ceſſ-
tibus rationibus Bar. cum in iuribus incorporalibus ceſſa-
cõtrarietatis ⁊ ordinis ſi vterqꝫ vult aſſumere in ſe onus p-
di vt declarat Bar. ſ. in tertio mẽbro prime cõbinationis, n-
ꝓprie loquit̃ in iuribus incorporalibus Sed vnũ mihi ob-
cõtra iſtã limitationẽ Bal. qꝛ iudiciũ debet cõſtare ex trib-
perſonis. c. forus, de ver. ſig. vnde etiã in tribus iudicijs i q-
bus quilibet dicitur actor ⁊ reus dꝫ priꝰ diſcuti quis ſit act-
⁊ quis reus l. in iuribus. ⁊ l. ſeq. ff. de iud. qđ non eſt hic e-
153 vterqꝫ ẽ actor ⁊ vterqꝫ agit ⁊ ꝓponit libellũ. ¶ † Vltra B-
adde octauã combinationem quam Bar. omiſit, videlicet
duo iudicia poſſeſſoria poſſint ſimul eodem tempore conc-

rere ⁊ cumulari in q̃ Bal. i repe. l. incerti. in. xj. C. de interdi.
tꝫ quod ab eadem parte nõ poſſint cumulari ratione contra-
rietatis. Nã intentãs poſſeſſoriũ recuperande aſſerit ſe olim
poſſediſſe ⁊ nũc eſſe ſpoliatũ. c. olim. ꝺ reſti. ſpo. iterdictũ ad-
ipiſcende p̃ſupponit nũq̃ poſſediſſe iterdictũ retinẽde p̃ſup-
ponit qꝺ poſſideat. Ergo impoſſibile eſt ꝙ ab eodẽ poſſint ſi-
mul cumulari. ſꝫ a diuerſis partibꝰ. Tenet Bal. ꝙ fieri poſſit
cumulatio excepto poſſeſſorio recuperãde in quo recõuentio
nõ pcedit niſi eodẽ poſſeſſorio pro alia ſpoliatiõe. c. fi. ꝺ ordi.
cog. lꝫ Bar. ſ. ante primam cõbinationẽ dicat illud. c. fi. pce
dere de iure canonico tantũ. Et cũ illa deciſione Bal. ſimpli-
154 citer tranſit do. Alex. hic. ¶ † Sed tu ſubtilius aduerte ꝙ ẽt
ab eadem parte vr̃ ꝙ iudicia poſſeſſoria poſſint ſimul cumula
ri circa diuerſa: puta recuperãde ratione naturalis ſpoliati,
adipiſcende rõne ciuilis vt hoc tex. ſm quintã lecturã gl. ⁊ te
net Bar. in omnibus combinationibus preſertim in quarta
cõbinatione. Ego dixi in quinta ꝯbinatione in primo mẽbro
Bar. ¶ Similiter interdictũ adipiſcẽde ⁊ retinende pñt cu
mulari a diuerſis reſpectibus per illud qꝺ in ſimili tꝫ Bart.
in tertio mẽbro quarte cõbinationis: ⁊ ita etiã in ſpecie repe
155 rio tenere Lu. Ro. hic alij nihil tãgũt. ¶ † An autẽ a diuer-
ſis poſſint cumulari ab vno interdictũ recuperãde ab alio vti
poſſidetis ſup eadẽ re. Licet Bal. ſimpliciter teneat ꝙ nõ eſt
lõgus articulus quẽ plene tãgit Inn. ⁊ poſt eũ. d. Ant. ꝺ bu.
i. c. veniens de p̃ſcri. quos late refert. Lu. Ro. hic, p te videas
Jo. an. in addi. Spe. i ti. de peti. ⁊ poſ. §. j. ver. ſed an intẽtati.
⁊ ita habes expeditã principalẽ q̃õnem Bart. p ſeptem cõbi
156 natiões an petitoriũ ⁊ poſſeſſoriũ poſſint cumulari. ¶ † Se
cũdo principaliter q̃rit Bar. An in caſibꝰ in qbꝰ dictũ eſt nõ
admitti cumulationẽ ſit neceſſe ꝙ opponat exceptio, ⁊ an ſi nõ
opponat iudicia ſint nulla vel ſaltem reus veniat abſoluãdꝰ:
diſtinguit faciẽdo quatuor mẽbra, vt hic late p eũ ⁊ cũ Bart.
tranſeunt hic Mod. Idẽ tenet Bar. in. l. edita. C. ꝺ edẽ. i vl-
ti. char. in verſi. expeditis generibꝰ cumulationũ. Bal. i. or-
dinarij. in. iiij. col. C. de rei vendi. do. Ant. de bu. in. c. cũ dile-
ctus de cau. poſ. ⁊ proprie. ¶ Tu adde in ſecũdo mẽbro qñ
talia iudicia nõ ꝯcurrũt: eo q2 abſolutoria lata in vno facit p̃-
iudicium i alio. Pro hoc Bar. allegat. l. gñaliter. ſcꝺm ſecũ-
dam lec. gl. j. de exce. Tu dic qꝺ illa gl. meliꝰ fuiſſet allegata
p Bar. in primo mẽbro qñ rõne prelatiõis vel ordinis impe
dit cumulatio. Nã ibi gl. pprie loquit de exceptione: qꝺ priꝰ
procedatur in rei vendicatione q̃ pro ſeruitute vic. iuxta. l.
fundũ. j. de exce. Niſi ſaluãdo Bar. dixeris qꝺ ibi eſt duplex
exceptio. ſ. ordinis vt dixi. ⁊ etiã qꝺ ſnĩa lata i vno parit exce
ptionẽ in alio. d. l. fundũ. ⁊ ppter iſtud ſecundũ fundat prima
157 rõ: ⁊ iſtud etiã cõſiderauit Bar. hic. ¶ † In tertio mẽbro dũ
Bar. loquit de remedijs que electiõe tollũtur, ⁊ dicit ꝙ ſi vnũ
proponit in vno iudicio ⁊ aliud ſucceſſiue in alio ꝙ ſm tollit
ipſo iure, vt in caſu. l. fi. C. de cõdi. Dic rationem eſſe: q2 qñ ex
eodẽ facto vel cã oriũtur diuerſe actiones: tũc vna electa col-
ligit altera. arg. l. ſi reus. j. ꝺ fideiuſ. Ita magiſtraliter decla
rat Bar. in. l. j. §. vñ q̃rit. in prima regula. ſ. de pub. ⁊ p doc.
⁊ Bar. ibi. preſertim in prima ⁊ ſecũda regula tolluntur tria
158 iura q̃ allegat Are. hic ꝯ Bar. ¶ † Itẽ diligenter no. ſingula
rẽ doctrinã Bar. quã ponit i iſto tertio mẽbro ꝙ acta facta in
primo iudicio etiã inter eaſdẽ p̃ſonas, etiã corã eodẽ iudice
plus nõ faciũt fidẽ in alio iudicio etiã in cã recõuẽtionis, niſi
pars producat illa acta in ſecũdo iudicio. Et ſic nõ dꝫ ꝯſtare
iudici vt iudici de actis. niſi quo ad illã cãm in qua ſunt facta.
ſeqt Bar. in. l. ordinarij. in. iiij. col. C. de rei vendi. d. Ant. de
bu. in. d. c. cum dilectꝰ. in. xij. col. ⁊ ſeq. Ubi p hoc dꝫ qꝺ cauti
practici pducũt acta vniꝰ cãe in alia, ⁊ eſt gl. no. in. l. quoties.
§. fi. in ꝟbo hr̃dẽ. ſ. de pb. ⁊ ita etiã valde no. ſeqt d. Matthe.
in no. clj. Et iſtud dictũ Bar. etiã notat ⁊ reputat egregiũ d.
Alex. in cõſi. lxxij. inci. in cã vertẽte inter Pe. ⁊ Jo. i pe. col.
in fi. in. i. vol. Sequitur etiam do. Alex. in. l. ij. ad fi. C. de edẽ.
159 Accedat † ꝙ vult gl. no. ⁊ ibi no. Bar. i. l. mutari. ſ. ꝺ pen. vbi
tꝫ ꝙ vno momento poteſt totus proceſſus priꝰ factꝰ repro-
duci ⁊ conſenſu partium ꝯfirmari qñ erat inualidus: puta q2
160 factꝰ tpe feriato, vt ibi no. p eũ. ¶ † In quarto mẽbro Bar.
qñ prohibetur cõcurſus ratiõe contrarietatis, dato ꝙ iudex
⁊ pars nihil opponans: ſi etiã i proceſſu cõtinet cõtraria, ſeq
tur abſolutoria etiã parte nõ opponente, per regulã. l. vbi re
pugnãtia. j. de reg. iu. ⁊. l. ſcripture. C. ꝺ fi. inſt. Addꝺ ꝙ actum
repugnãtẽ etiã ſummus deus nõ põt in eſſe pducere ꝑꝫ Ang.
in conſi. clxxxij. incip. hic pũctꝰ prima facie videtur clarꝰ. cir
ca fi. ¶ Sed vt iſtam mẽteriam clarius habeas, fac regulam
161 ſm Jo. de Imo. ⁊ d. Alexã. cũ tribꝰ fallentijs. Regula eſt ꝙ
regulariter iſta iudicia ſimul procedũt ⁊ ſimul pñt cumulari
ſi nõ opponat a iudice vl' a pte. l. ſi mãci. i pn. ⁊ ibi gl. ſ. ꝺ eui.

Itẽ q2 leges loquentes de cumulatiõe prohiblia ſem p vident
ſe referre ad exceptionẽ, vt ptꝫ i iuribꝰ hic allegatis p Bar.
Facit qꝺ etiã in criminalibꝰ procedit accumulatio accuſatio
nis duorũ qñ plures accuſantur in eodẽ libello. Si nõ oppo-
nat a parte ſm Bar. in. l. hos accuſare. §. lege. j. de accuſa. ⁊
in. l. j. §. accuſationẽ. j. ad turpil. gl. ⁊ Bal. i. l. ſi accuſatoribꝰ.
C. ꝺ accuſa. Bal. cũ rõnibus. in. ij. q. C. qui accu. nõ poſ. Item
regulariter iudex non dꝫ impartiri officium ſuum niſi parte
petente vel excipiẽte. l. iiij. §. hoc autẽ iudiciũ. ſ. de dã. infec.
162 ¶ † Iſta regula primo fallit quãdo apparet ex actis ꝙ agẽs
eſt ſibi contrarius: q2 ſicut iudex poteſt ex officio libellũ ine-
ptum reijcere, vt eſt gl. in. l. j. ⁊ ibi dixi. ſ. ꝺ offi. aſſe. ⁊ i. c. ſacer
dotibꝰ. xj. q. j. Ita põt ex officio repellere eũ qui nõ eſt audiẽ
dus: q2 eſt ſibi ꝯtrius. l. j. C. de fur. ⁊. c. ſolicitudinem. ꝺ app.
163 ¶ † Secundo fallit quãdo actor agendo vno ex duobꝰ reme
dijs alij renunciat, vt quãdo intentando petitoriũ renũciant
poſſeſſorio vel eꝯ vt hic ſecundum tertiã lectu. gl. ⁊. l. fi. C. ꝺ
codicil. Tũc ſi intentat ſecundũ: q2 cõſtat eum ſine actione ex
periri iudex ex officio etiã parte nõ opponẽte põt eã repelle-
re ſm gl. in. l. vbi pactum. C. de tranſac. ⁊ in. l. ſi vnus. §. pactꝰ
164 ne peteret. in ꝟbo, in opponẽdo. ſ. ꝺ pac. ¶ † Tertio vltra
Bar. limita i iudice delegato cui cõmiſſum eſt vt primo ꝺ poſ
ſeſſorio deinde petitorio cognoſceret: quia ſi fiat cumulatio
q̃uis nõ opponatur per partẽ vel iudicem: tamẽ pceſſus erit
nullus tex. eſt no. in. c. venerabili. ⁊ ibi doc. no. de offi. dele. ⁊
ſeqt ſimpliciter d. Alex. hic Ratio eſt, q2 forma mãdati dili-
gẽter eſt attendẽda p delegatũ. l. diligenter. in prin. ſ. mãd.
⁊. c. cum dilecta. de reſcri. Et ita habes expeditã iſtam ſcꝺam
165 queſtionẽ Bar. ¶ † Tertio querit Bar. an i iudicijs poſſeſſo
rijs requirat litis cõte. Concludit quod ſic in omnibꝰ tribus
retinende adipiſcende ⁊ recuperãde. vt hic late p eũ. Licet
in interdicto recuperãde videatur eſſe plus dubiũ odio ſpolia
toris. Et cũ Bar. tenet Imo. ⁊ alij Mod. hic idẽ Bart. poſt
gl. i. l. j. C. ſi ꝺ momẽ. poſ. fue. ap. Bar. ⁊ Ang. i. l. fi. C. q legi.
p io. hab. ſta. in iudi. vel nõ gl. in. c. ꝯſultationibꝰ. i gl. fi. ⁊ ibi.
Jo. and. ⁊ Bar. in. j. col. de offi. dle. Bal. in. l. fi. C. ſi p vim vl
alio mõ. ⁊ in repe. l. incerti. i. xiiij. q. C. de iterdi. vbi diſputat
⁊ nõ clare firmat: q̃cquid teneat idẽ Bald. in. q. p eũ diſpputa
ta q̃ incipit, accuſatus de vi turbatiua. in. xv. q̃õ. vbi tꝫ q̃ in
interdicto recuperande qꝺ datur ſpoliatio nõ requirat litis
conteſtatio. ¶ Sed primam opi. que eſt communis: tꝫ etiam
Ang. in l. j. §. annum. poſt gl. ibi. j. de iti. actuq priu. Sa. i d.
in d. l. fi. C. ſi per vim vel alio mõ. vbi dicit quod excepto Bu
li. de Eug. doc. communiter tenent quod requiratur litis con
teſtatio. Idẽ tenet do. Ale. in conſi. cclxvij. incip. cõſideratis
his de qbus in themate fit mentio. in iiij. co. quod eſt conſili
um. ſm in. iij. vo. Et pro iſta communi opi. vltra allegata per
Bar. eſt bonus tex in c. ij. in ver. cã igitur lis. ⁊ ibi doc. vt li.
non conteſt. Ubi eſt tex. quod etiam in poſſeſſorio recuperãꝺ
in quo eſt maior dubitatio: tamen requiritur litis conte. Ad
idem tex. in l. properandum. in prin. in ꝟbo poſſeſſionẽ iũcto
verbo poſt litem conteſtatam. C. de iudi. ⁊ tex. in l. j. neceſſa-
rio in verbo ad ius ordinariũ. ſ. ſi mulier vend. nomi. Ad idẽ
facit q2 ſnĩa lata in poſſeſſorio dicitur eſſe diffinitiua. vt no.
Bal. in l. ꝙ iuſſit. j. de re iu. ⁊ in l. poſt ſententiam. C. de ſentẽ.
⁊ interlocu. oĩ. iu. ⁊ in. l. j. in gl. j. in fi. C. ſi de imo. poſſeſ. fue.
appel. Sed diffinitiua non poteſt fieri lite non conteſta. l. pla
166 tẽ. C. de ſenten. ¶ † Itẽ p communi opi. facit bona rõ: q2 i
poſſeſſorijs pceditur ſummarie. l. iij. §. ibidem cum glo. ſ. ad
exhiben. Sed in ſummarijs requirit litis conteſta. l. tigni. §.
idẽ ſcribit ⁊. §. ſi quis non poſſideat. ⁊ l. Julianus. §. proinde.
ſ. ad exhibẽ. ſm Bar. in extrauagan. ad reprimendũ i verb.
ſummarie: ⁊ in l. iiij. §. hoc autem iudicium. in vl. co. ⁊ in vlt.
q̃õ. ſ. de dam. infecto. Sicut etiam in nunciatione noui ope-
ris reqritur litis cõteſtatio gl. in l. de pupillo. §. q opꝰ ꝺ ope.
67 no. nun. ¶ † Similiter quando intentatur remediũ poſſeſſo
c. re interganda. iij. q. j. requiritur. litis conte. ſm Archi. ibi
vbi refert idẽ tenuiſſe Goffre. in c. ij. de offic. iudic. Idẽ tenet
Sal. in d. l. fi. C. ſi per vim vel alio mõ do. Alex. in d. cõſilio
cclvij. alias. ij. in iij. volumine. ⁊ hic. ſed aduerte in ꝯtrium.
68 † Ego arguo ſic: q2 quãdo lex dicit quod ſummatim proce-
datur intelligitur abſente parte ⁊ ſic non fit litis conteſtatio
ita tꝫ Bar. me. in l. fulcinius. j. cumꝰ hoc. §. ex qui. cau. in poſ.
ea arg. l. recuſare. in prin. ſ. ad Trebellia. Et põdera iſtꝺ id.
velle Bal. hic in fallentia quã ponit in carboniano edicto vbi
vult qꝺ non requiritur litis conteſtatio quia ſummatiꝫ pcedit
Idẽ vult Bar. i. in iiij. q. ꝙ vbi pceditur ſumma iꝫ nõ reqrat
litis conteſtatio. quomodo concordabimus iſtam ꝯrietatem.
Bar. met. Tu potes ſaluare ex doctrina no eiuſdẽmet Bar.
in l. j. §. fi. i j. co. j. e. pto. ſtipul. vbi dicit qꝺ quãdo lex dt ſum.

matim cognoſci vel ꝓcedi,ꝛ ſum⁹ in caſu quo ſnīa lata nō pa-
rit plenū p̄iudiciū:ꝛ tūc intelligitur ſummatiꝫ tā in ordine
ꝙ̄ in probatione,ꝛ tunc non requiritur litis ꝯteſtatio.Sec⁹ in
cauſa in qua ſummatim cognoſcit plenū p̄iudiciū parit,vt ibi
p̄ceū,ſꝫ carboniana nō parit plenū p̄iudiciū,igiꝉ ibi ſumma-
tim intelligitur ſine litis cōteſtatione,ita ꝓprie loquiꝉ Bar.
hic in ſua fallentia.ꝛ.ī.in.iiij.q.Sꝫ ſnīa lata in poſſeſſorio fa
cit plenū p̄iudiciū:q̄ꝛ ab ea appellari nō pōt.l.vni.C.ſi de
momē.poſ.fue.app.Bar.in.l.ſi.ꝟ.de app.recip.ibi igiꝉ ſum
matim itelligiꝉ interueniēte litis ꝯteſtatiōe.Iſta eſt pulchra
169 cōcordia ꝛ pulchra doctrina quā no.¶†Iſtā cōem ꝯcluſio-
nē limitat Bar.duob⁹ modis.Primo qn̄ poſſeſſoriū nō di-
rigitur cōtra certam perſonā.Ibi nō reqritur lit.ꝯte.l.fi.C.
170 ꝺ edic.diui.adri.tol.iſtud repetit Bar.ī duob⁹ locis.† Addō
pro iſta limitatione bonā gl.in.l. quinquaginta.ꝟ.ꝺ excu.tu.
ff.quā gl.no.ibi Bal.qꝺ act⁹ de ſui natura non hꝫ aduerſariū
certū non requirit lit.cōte.ſed requirit ꝓpoſitionē ꝛ ꝓbationē
ꝛ illa propoſitio habeꝉ ꝓ litis conte.per illū tex.cum gl.not.
171 ¶†Secūdo limitat Bar.ī poſſeſſorio carboniano in quo nō re-
162 quiritur litis cōte.duplici rōne de qua hic per eū.¶†Ter
tio vltra Bar.ſingulariter limita qn̄ periculū eſſet in mora,
tūc in poſſeſſorio n̄ reqriꝉ li.cōte.ſm Bal.in.d.l.ī.certi.ī.xiij.
q.Iſtā limitatiōē reprobat do.Alex.hic in vlt.col.lꝫ dicat ꝙ
173 neminē inueniat faciētē mētionē de hac limitatiōe.¶†Mo
tus colorato fundamēto:q̄ꝛ in cā damni infecti periculū eſt in
mora:ꝛ ideo celeritatē deſiderat.l.j.ꝟ.de dā.infec.ꝛ tamē ſm
cōmunem cōcluſionē requiriꝉ lit.cōte.ſm Bar.ꝛ doc.in.d.l.
174 iiij.§.hoc autē iudiciū.in vlt.q.ꝟ.de dam.infec.¶†Sed tu
tene limitatiōnē Bal.q̄ꝛ vbicūqꝫ periculū eſt in mora recedi
mus a regulis iuris cōis.l.de pupillo.§.ſi quis riuos.ꝛ ibi.
d.Alex.ad hoc no.ꝟ.de ope.no.nūc.ꝛ ibi multa cumulaui ad
iſtā regulā.facit.l.ait ꝑtor.§.ſi debitorē.ī.de iis q̄ in frau.cre.
Nō obſt.fundamētū d.Alex.q̄ꝛ lꝫ cā dāni infecti celeritatē de
ſideret.d.l.j.ꝟ.de dā.infec.tn̄ ꝓ hoc nō tolliꝉ lit.cōte.q̄ꝛ ſi dā
nū pendēte iudicio ꝯtingeret pōt agi ꝓ illo dāno.l.ſi finita.§.
elegāter.ꝟ.de dā.infe.ita formaliter reſpondet Bart.in.d.§.
hoc autē iudicio.ī vlt.q.ꝛ valde admiror ꝙ d.Alex.nō faciat
de eo mentionē cū Bar.ibi ante eū formet illud fundamentū
ꝛ ei rn̄deat vt dixi.¶Sꝫ aduerte lꝫ opi.Gui.de cu.ſit repro
bata ꝓ Bar.ꝛ ſcrib.hſc.tn̄ iſta opi.Gui.eſt multum equa ſm
Bal.ī.d.l.icerti.ī.xiij.q.ꝛ ibi iter alia rn̄det ad.§.hodie.inſti.
de interdi.alleg.per Bar.ꝙ ibi ſunt verba narratiua nō a
tem diſpoſitiua ꝙ requiratur li.cōte.An verba renūtiatiua
legiſlatoris diſponāt,dixi alias plene in.l.q ſe patris.C vnꝺ
lib.idem etiam reſpondet Bal.ad.l.iij.§.pe.ꝟ.de lib.exhib.
allega.ꝓ Bar.vltra rn̄ſionem Gul.hic relatā ꝑ Bar.ibi reo
abſente ꝓceditur ad miſſionē in poſſeſſionē bonorū:iō nō fer
tur diffinitiua:q̄ꝛ non liquebat de cā.Itē q̄ꝛ eſt in electiōe ac
toris qꝺ velit ex iſtis remediis mitti in poſſeſſionē bonorū rei
cōtumacis an qꝫ ꝯ eū procedatur ad ſnīam diffinitiuā.¶Itē
adde qꝺ pro iſta opi.Gul.contra cōem facit bn̄ tex.in.l.momē
tane.in verbo mox.C.vnde vi.vbi poſſeſſorio recuperādo in
quo ꝓprie cōſiſtit dubitatio dꝫ mox.procedi:ꝛ ſic ſine lit.con
a te.ſed ad illum tex.rn̄det Lud.ro.hic.qꝺ dictio a mox,aliqn̄
175 iportat interuallum vt no.in l.j.ꝛ ibi dixi.ꝟ.ſi cer.pe.†Tu
rn̄de melius ſm Jo.de Imo.ꝙ dictio mox.ſignificat⁹ ꝙ ſum
mare debeat ꝓcedi.Sꝫ in ſummariis reqriꝉ litis conte.vt.ꝟ.
ꝓxime dixi ꝛ limitaui.probo aſſūptū qꝺ iſte dictiōes mox ſta-
tim ꝛ ſimiles iportāt iudiciū eſſe ſummariū.ita no.Bart.in l.
res q̄.§.j.ī.de iur.fiſ.vbi ad hoc pūctualiꝉ allegat.d.l.momē
tanee.C.vn̄ vi.idē et tꝫ Bar.in l.pe.circa prin.C.ꝺ ꝓo.¶Itē
176 aduerte circa quartum fundamentū Gul.de cu.ꝙ ē reale†ſꝫ
tu fortius inducas,nā in oī iudicio quātuncunqꝫ ſummario ꝑ
ſona que litigat dꝫ plene legitimari ꝙ̄uis cā principalis req
rat ſummaria cognitionē,ita ſignāter no.Bar.in l.fi.in fi.per
gl.ibi.C.de edic.di.adri.tollen.cū multis concor.quas alias
ibi dedi.Seqtur.do.Ale.in l.iudices.C.de iudic.mō ſi ī caſu
nr̄o in iudicio poſſeſſorio in q̄ requiriꝉ ſummaria cognitio le-
gitimatio perſone litigātis eſt ſublata.l.momentanee.C.qui
legit.perſo.non hab.ꝛ l.j.ꝛ fi.C.ſi per vim vꝉ alio mō.Ergo a
fortiori intelligitur remota litis conte.q̄ꝛ ſi remouetur legiti
matio ꝑſone que eſt fortior,ꝛ q̄ ī oī iudicio etiā ſummario req
ritur,ꝛ dꝫ plene fieri.ergo fortius intelligitur remota litis cō
teſtatio.Iſto mō volui ꝛ arguere Guli.de cu.ꝛ hoc modo in-
ducendo n̄ obſtaret fo.Bar.¶Similiter circa octauum fū-
damentum Gul.de cu.illud fort⁹ inducas hoc mō in poſſeſſo
rio recuperande licitū eſt ſpolatio propria authoritate rē re
cuperare.l.iij.§.cū igiꝉ.ī.de vi ꝛ vi ar.Similiter ſi ſū in poſ-
ſeſſiōe rei mee:ꝛ tu aliqd de ea facias poſſū ꝓpria authoritate il
lud factū dſtruere.l.quēadmodū.§.j.ꝟ.ad l.Aqui.ꝛ l.ſi vitē

a ¶ Dictio mox. Adde Bal.ī l.Iubem⁹.§.ſane.C.ꝺ ſa.ſā ecc.Tu dic qꝺ hec dictio mox hꝫ multas ſignificatiōes Aliqn̄ omne ꝯnotat id ꝙ ſit infra biduū vꝉ triduum glo.in l.poſt rē ver.mox.ff.ꝺ trāſa.Nōnūqꝫ iportat ſpeciū decē dierū.l.ad ꝓē ptoriū.ff.ꝺ iud.cū.l.ſequē.vbi Ange.Spe.ꝛ ꝺ appel.§.j.Modo indicat tēpus duorū menſiū.l.a diuo Pio.§.j.ff.ꝺ re iud.interdū denotat poſt annum.c.ſi in qualibet vbi gl.ſi.q.ij.c.ſi lōgiquitate.xij.diſt.Aliqn̄ intelligiꝉ.ſ.anno ſequēti.l.ſꝫ ꝛ ſi qs.§.operas cū.§.ſeq.ꝛ ibi gl.ver.mox.ff.de vſuf.iō.īterdū capitur ꝓ trienio.l.ſꝫ ꝛ ſi ſub ꝯditiōe,§.ſi ſeru⁹.ff.de her.inſt.Nōnūqꝫ denotat tps īcertū iudicis arbitrio ſtatuēdū.l.ſi is a quo,ī prin.ff.ī pn.ff.vt in poſſeſ.lega.

§.ſi ad ianuam.ī.qꝺ vi aut clam.Bar.no.ī.l.j.§.nūciatio.ī.j.
col.ꝟ.de ope.no.nūcia.Si ergo poſſum ꝓpria authoritate fa
cere omiſſa omne iuris ſolēnitate:ergo lꝫ intenteꝉ via iuris ꝛ
min⁹ legitime:q̄ꝛ ſine litis conte.iſtud nō dꝫ vitiari cū habea
127 m⁹ regulā†ꝙ qn̄ aliquid de neceſſitate nō requiritur ſi illud
interuenit ꝛ min⁹ legitime aut min⁹ ſolēniter nō vitiat actū.
l.vni.in.prin.C.de rei vxo.actio.Bar.in.l.j.ad fi.prin.ꝟ.de
edendo.Facit ꝙ vult gl.no.in.§.ſerui.v.vol.ī verbo ī trāſitu.
inſtitu.de lib.Ubi gl.tꝫ.ꝙ qn̄ in aliquo actu nō requiriꝉ pre-
ſentia iudicis ſi interueniat ꝛ nō ſolenniter,nō vitiat actū.Si
cut etiā in cauſis in qb⁹ nō reqriꝉ libellus ſi porrigaꝉ libell⁹
ꝛ nō ſolēnis nō ꝓ hoc vitiaꝉ ꝓceſſum nec ſnīam,vt vult gl.no.
in.l.vinū.in gl.mag.ad fi,vbi plene dixi.ꝟ.ſi cer.pe.Ita vo-
luit arguere Gul.ꝺ cu.¶Circa nouū fundamētū Gul.ꝺ cu.
l.in cauſe.§.cauſa cognita.ꝟ.de mi.vbi in impetratione reſti-
178 tutiōis in inte.nō reqriꝉ litis conte.Bar.†ꝓ reſponſiōe dt
eſſe videndū Cy.in auꝉ.ſi omnes.ī vlt.q.C.ſi minor ab here.
abſti.Cy.ibi diſtinguit ꝙ aut minor petit ſe admitti ad aliqd
dandū vel faciēdū ꝑ in integ.reſti.ꝛ tunc opus eſt litis ꝯteſta.
Aut nō petit aliquid ſibi dari vel fieri,ſed petit aliqꝺ obſtacu
lum remoueri per in inte.reſti.Et tūc nō eſt neceſſaria aliqua
litis conteſt.vt ibi ꝑ eū.¶Circa vltimum fundamentū tamē
179 Gui.de cu.inquantum Barto.reſpondet†ꝙ qn̄ actor ꝓpo-
ſuit libellū lis ex parte ſua eſt quodāmodo ꝯteſtata.Ideo ab
ſente pōt tūc ferri ſnīa diffinitiua ꝑ auꝉ.q ſemel.C.quō ꝛ quā
do iud.Adde ꝙ cōtrariū tenet ipſemet Bar.ſibi cōtrari⁹ ī.l.
edita.ī.iiij.col.ad fi.C.ꝺ edē.Eo q̄ꝛ ſi iſta rō eſſet vera ꝙ actor
obtulit libellum ex eius parte eſſet facta litis ꝯteſt.ſequereꝉ
quod etiā de iure antiquo ffōrū potuiſſet ferri ſnīa diffinitiua
cōtra talem actorē quāſi contra eū ſit lis cōteſt.q̄ eſt falſum.
l.ꝛ poſt edictū.in fi.ꝟ.de iudi.¶Secundo q̄ꝛ conſtitutio diciꝉ
ſimul atteſtatio,vt not.in.l.j.C.de lit.conteſt.Sed ꝑ ſolā pro-
poſitionem libelli non fit atteſtatio ſimul.ergo ex nulla parte
fit litis conteſt.Ita etiā tenet Bar.in.l.j.in fi.col.de li.cōteſt.
vbi refert oēs doc.ita tenere.ꝛ idē tꝫ Spe.in.tit.de lite ꝯteſt.
§.qn̄ in ver.nunqd abſente.¶Itē adde qꝺ iſtud tꝫ Bar.hic ꝛ
etiā reprobat Bal.in.q.per eum diſputata incip.accuſat⁹ de
vi turbatiua.in pe.char.ī.xvij.col.Primo q̄ꝛ inter oblationē
libelli ꝛ litis cōte.eſt maximum interuallū.Secūdo q̄ꝛ actor
habet exceptionem p̄iudicialē exceptionis declaratorie.l.
qm̄ Alex.C.de adul.quā non haberet ſi quo ad ſe diceret lis
nō ꝯte.l.fi.C.ꝺ excep.l.exceptionē.C.de ꝓba.Quid tenēdū:
Teneas iſtꝺ ꝙ tꝫ Bar.hic,ꝙ eſt veri⁹ ꝙ ex parte actoris qn̄
ꝓpoſuit libellū eſt inducta quaſi litis cōteſt.Dūmodo poſtea
re⁹ rn̄deat anteꝙ̄ actor reuocet,dato etiam ꝙ actore abſente
rn̄deat:eo q̄ꝛ ſcriptura libelli ꝓducti ſemꝑ loquitur.l.Arria.
C.de here.vn̄ ſi poſtea reus reus rn̄deat inducitur vera litis
cōteſt.Alias ſi ſecus diceremꝰ nunqꝫ eſſet cōteſtatio cū inter
oblationē libelli actoris ꝛ rn̄ſionē rei iure ſit cōſtituta dilatio
xx.dierū.auꝉ.offeraꝉ.C.ꝺ lit.ꝯte.Ita tenēt.d.Ant.ꝺ bu.Car.
ꝛ Jo.ꝺ imo.ī.c.j.de lit.cōte.ibidē.d.Ab.ī.iiij.col.ꝛ ſe referēs
ita practicari.ꝛ ita habes bn̄ expeditā tertiā.q.Bar.In qua
nō recedas a cōi ſnīe.¶Quarto querit Bart.an petitoriū ꝛ
180 poſſeſſoriū †debeāt eadē ſnīa terminari in caſib⁹ in qb⁹ pn̄t
cōcurrere,ꝛ tꝫ ꝙ de iure cano.ſi ab eodē ꝓponanꝉ debeāt ſi-
mul eadē ſnīa terminari.Sec⁹ de iure ciuili:q̄ꝛ pri⁹ dꝫ termi
nari.illud quo primo cōſtat:ꝛ ſic Bart.inducit differētiā iter
ius cano.ꝛ ius ciuile,ꝙ in dubio fieri nō dꝫ.c.j.ꝛ.ij.ꝺ ope.no.
nun.Vn̄ dic ꝙ imo eſt idē etiā de iure cano.q̄ꝛ ſi prius cōſtat
de poſſeſſorio prius terminaꝉ:ꝓut eſt tex.ī.c.ij.ꝺ cau.poſſ.ꝓ-
prie.vbi tex.refert in hoc ius ciuile ꝛ illi ſtat.ꝛ ita etiā tꝫ Jo.
an.ī d.c.poſt.Lꝫ Bar.dicat ꝙ gl.ī.d.c.ij.ſentit hāc differētiā
inter ius ciuile ꝛ cano.dic melius ꝙ gl.ibi voluit dicere ꝙ de
iure canonico admittit cōcurſus petitorij ꝛ poſſeſſorij,lꝫ de
iure ciuili ſit ſec⁹ ſꝫ opi.Jo.gloſſatoris.lꝫ Marti.aliter te-
nuit,ꝛ poſtea gl.ibi,ī fi.tꝫ ꝙ vnū pōt terminari ſine alio,ꝛ ꝙ in
hoc ius ciuile nō ꝯdicit cano.Ita tꝫ Imo.Lu.Ro.ꝛ ī effectu
Are.hic ꝛ ita ꝯ ꝙ̄uis cū Bar.teneat d.Ant.de Bu.ī.d.c.cum
dilectus.in antep.col.ꝺ cau.poſ.ꝛ ꝓprie.ꝛ ī.c.j.ꝺ mu.peti.ꝺ
quo vide Inn.ꝛ alios ī.c.veniēs.de p̄ſcri.d.Alex.ī ꝯſi.cccx.
ꝙ incipit viſa facti narratio.mihi trāſmiſſa qꝺ eſt ī.iiij.vo.cō
161 ſil.xlv.¶†Item dum Bart.tangit quis ſit effectus vtriuſqꝫ
iudicij,ꝛ qualiter fiet executio,ꝛ remittit ſe ad Cy.q perfecte
locut⁹ eſt ſꝫ eū in.d.l.incerti.in.ij.q.Tu vide pleni⁹ Alex.in
cōſi.cxxx.v.vol.incip.viſa facti narratiōe.ꝛ in cōſ.clix.v.vo.
inci.in cā.ꝛ lite vertēte inter priorē.ī prima col.ꝛ dic vt ibi ꝑ
182 do.Alex.¶†Quinto ꝛ vltimo q̄rit Bar.an iterdicta exhibi
toria debeant precedere iudicia petitoria.Adde in quātū tꝫ
Bar.ꝙ interdictū de tabulis exhibendis debet p̄cedere peti
torium.Adeo qꝺ ſi ſuper petitorio ſit lis cōteſtata non pote-
rit amplius

ꝛit ampli⁹ illꝺ agi ꝑ.l.fi.ꝭ.de tab.exhib.dic iſtud ꝓcedere ſequē
do intellectū quē ibi gl.tꝫ ſed ille intellectus non eſt bonus vt
ibi ꝑ Bar.Ideo dic aliter ⁊ melius vt ibi per eū.Et ita etiam
tꝫ Jo.de imo.hic ī fi.Et per iſta eſt impoſitus finis ſolēni re
petitioni Bar.de qua nihil oīno fuit pretermiſſum. ¶ Ultra
Bar.⁊ doc.ſexto q̄ro qñ dicaꝛ intētatū petitoriū ⁊ qñ poſſeſ
ſoriū ⁊ qñ vtrūqꝫ ſiſꝛ.In qua q̄ōne pono infra ſcriptas ꝯclu
183 ſiōes.¶ †Prima ꝙ illa ꝟba pleno iure,iportāt intētatū non
ſolū petitoriū ſꝫ ēt poſſeſſoriū.c.q̄rela.de ele.⁊ ibi ī indiuiduo.
Ita no.Inn.ī gl.ī ꝟbo pleno iure,ad idē tex.ī.l.Julianus.la.ꝭ.
§.fi.ī ver.plenius.⁊ ibi no.Ange.ꝗ.de rei ven.⁊ tex.in.c.cum ⁊
platāre.§.ī eccleſijs.de priui.d.Alex.ī ꝯſil.lxxxix.v.vol.incipit.
184 excelētiſſ.iuriſcōſul.in prin.¶ †Similiter ꝟbū pertinere,pōt
referri ad petitoriū ⁊ ad poſſeſſoriū gl.eſt no.in.l.qs intētione
ambigua.ꝗ.de iudi.Spe.in ti.de cau.poſ.⁊ ꝓprie.§.notādū.in
ꝟ.alie.do.Ant.ꝺ bu.in.c.j.de ſeque.poſ.⁊ fru.⁊ ibi nota.d.Ab.
in.iiij.col.⁊ idē d.Ant.ꝺ bu.ī.c.cum eccleſia Sutrina.ī.iiij.col.⁊
ibi.d.Ab.in vlt.col.de cau.poſ.⁊ ꝓprie.Ange.vbi limitat in.d.
l.Julian⁹.§.idē Julian⁹.ꝗ.ꝺ rei vē.facit tex.in.l.verbū illꝺ pti
nere.ꝭ.ꝺ ver.ſig.⁊ in.c.cū ad ſedē.ꝺ reſti.ſpo. ¶ Uñ reducēdo
ad practicā reſcriptū principis vel pape ꝯtinēs,ꝯqueſtus eſt
talis ꝺ Titio q̄ iniuriā ſibi fecit de re ad ipm ptinēte pp illud
ꝟbū ptinēte īcludit petitoriū ⁊ poſſeſſoriū.Ita nota.tꝫ Bal.ī.
l.pe.in vl.col.C.ſi a nō ꝯpe.iudi.fue.iud. ibidē etiā Bald.in pe.
col.hoc ampliat ēt ſi adijciaꝛ dictio de iure,puta qꝛ in ſcripto
vel in libello dꝛ.In tali re ad eū de iure pertinēte.Tūc etiam
venit petitoriū ad poſſeſſoriū.alꝛ.Inn.in.c.epiſcopi.de re.eccl.
nō alie.¶ Sꝫ ꝙ ꝟbū ptinere,verificaꝛ etiā in ſolo poſſeſſorio
ꝓbaꝛ in.c.q̄relā.de ele.iūcto eo ꝙ ibi tꝫ gl.antepe.Et illum tex.
ibi ad hoc valde no.repu.d.Ant.de bu.in.iij.co.⁊ tertio no.in
ducēdo vt ibi ꝑ eū.⁊ no.d.Alex.queꝫ oīno vide in ꝯſi.xcviij.v.
185 vol.inci.viſis his q̄ elegāter ⁊ copioſe.in.j.col.¶ †Idem dic
de ꝟbo,ſpectat qꝺ idē vꝛ importare ꝙ ptinet:qꝛ ꝟbuꝫ ſpectat
ītelligiꝛ reſpectu ꝓprietatis ⁊ reſpectu poſſeſſiōis ſm Jo.an.
in.c.dilecto.ī ꝟ.ſpectātia.de offi. Arch.d. Abb.i.d.c.cum eccle
ſia ſutrina.ī vlt.col.Alb.ꝺ ro.in dictionario ſuo in ꝟb.ſpectat.
⁊ do.Pe.de Ferra.in practica ſua papiēſi ī ꝟb.ſpectat ptinet.
186 ¶ †Tū petens declarari rē ad ſe ſpectare ⁊ reū ꝯdēnari ad
reſtitutionē poſſeſſiōis dꝛ intētare petitoriū ſm Fed.de ſen.in
ꝯſi.cclxxxij.inci.ꝯſi.traditū ꝑ venerabilē virū Jo.An. in addi.
Spe.in ti.de act.⁊ peti.§.ſeqꝛ.in addi.q̄ incipit dicunꝛ eñ ſim
plices.d.Ant.de bu.ī d.c.cū ad ſedē.ī iij.col.ꝺ reſt.ſpo. d. Alex.
187 in ꝯſ.clix.v.vol.ici.ī cā ⁊ lite vertēte inꝛ priorē in j.co. ¶ †Itē
iſta cōcluſio libelli peto rē reſtitui adaptaꝛ ad poſſeſſorium ⁊
ēt petitoriū etiā ſi narreꝛ in poſſeſſorio. Ita no.tꝫ. d. Anto.de
But.ī d.c.cū ad ſedē.in iij.co.ꝑ illū tex.⁊ ibidē Joan.de Imo.⁊
alij.Spe.in ti.de reſti.ſpo.§.j.ver.⁊ no.Bald.in l.pe.C.de ſent,
188 q̄ ſine cer.quā.Fede.de ſe.in ꝯſ.cclxxxiij.inci.ꝯſi.latū.¶ †Itē
illa ꝟba ad ius ⁊ ꝓprietateꝫ reducas male alienata. qb⁹ papa
frequēꝛ in reſcriptꝫ vtiꝛ ſignificāt poſſeſſoriū ⁊ petitoriū iuxta
c.cū dilect⁹.de oꝛ.cogni.circa med.ibi,ꝙ caſtrū ad i⁹ ⁊ ꝓprieta
tem ſui monaſterij ptineret.Ita no.tenēt In.⁊ ibidē. d. Abb.
in c.epī.ꝺ reb.ecc.nō alie.Spe.in tī.ꝺ reſcri.ꝑſen.§.rōne quoqꝫ
forme ver.item ꝙ in reſcripto.Archi.in c.⁊ ſi illi.xū.q.ij.⁊ in c.
reuera.in fi.iij.q.ix.Bal.ī l.inbem⁹ ſcꝺa.in fi. C.ꝺ ſacr.ſan.eccl.
in l.ſi mulier.§.q̄ in poſſeſſionē. in fi. ꝗ. ꝙ me.cau. ⁊ in l.j. ꝗ.de
cōſti.ꝑn.⁊ in l.ſi qs ad ſe fundū.per illū tex.C.ad l.Jul.de vi. d.
Ab.in c.j.in ix.col.de in inte.reſt.Lud.ro.in ꝯſi.ccliij.in vj.col.
189 ¶ †Itē vbi cā eſt ſimpliciter cōmiſſa ītelligiꝛ cōmitti nō ſolū
poſſeſſoriū ſꝫ etiā petitoriū.tex.eſt valde no.in c.j. circa me de
ſeque.poſ.⁊ fruc.⁊ ibi do.Abb.in duob⁹ locis in ij.⁊ iij.col. ad
190 hoc multū no.illū tex.⁊ reputat tenēdū mēti.¶ †Itē ſi iudex
in ſnīa dicat ſaluo iure tertij:qꝛ nō intēdit in aliquo ꝑiudicare
iuri ſuo:intelligiꝛ iudex reſeruare nō ſolū petitoriū. ſꝫ ēt poſ
ſeſſoriū.Ita ſingulariter tꝫ Bal.in cōſ.cccxcvij.ij.vol.inci. cō
191 paruerūt in iudicio.¶ †Ultimo tene perpetuo mēti:practica
ꝓ ꝯdimēto predictorūꝙ ſi actoꝛ in libello narrauit reſpiciētia
petitoriū ⁊ poſſeſſoriū,⁊ ꝯcludit expreſſe in poſſeſſorio,lꝫ alias
debeat ſemꝑ attēdi cōcluſio ⁊ nō illꝺ ꝙ narraꝛ in libello ſꝫ illꝺ
qꝺ ꝯcludeꝛ,ſm Inn.in c.ſup literis.de reſcri.Bar.ī l.aurelius.
§.idē q̄ſijt.ꝗ.de lib.leg.cū ꝯcoꝛ.quas alꝭ late late dedi ī §.j.iſti.
de actio.⁊ ī l.j.in prin.ꝗ. de edē. Tū ſi libellās, addidit in fi. li
a belli illā clauſulā ᵃ gn̄alē q̄ ī libellis cōiter ſubijciꝛ. ſ.petēs ꝺ ꝑ
dictꝫ iuſticiā ſibi fieri iuxta text.in d.c.cū dilect⁹.circa.ꝑn.ibi ꝺ
qb⁹ iuſtitiā ſibi fieri poſtulabat.Tūc poterit poſtea ēt ſup pe
titorio pꝛatiōes inducere:qꝛ hec clauſula gn̄alis pōt ꝯplecti
vtrūqꝫ,ex q̊ ī narratiōe fuit fctā mētio ꝺ vtroqꝫ,lꝫ poſtea ꝯclu
ſio fctā fuerit ī poſſeſſorio.itaqꝫ ſingꝛꝛ tꝫ Cal.in d.c.cū dilect⁹.
poſt.Inn.ibi:referēs ſe ita ꝺ facto obtinuiſſe,⁊ ſequunꝛ ibi Ca
no.ꝑſertim.d.Ab.in vlt.car.in xxiij.col.vbi reputat iſtaꝫ deci

ſionē Cal.eſſe bñ not.Eam etiaꝫ ſequitur.d.Abb.in c.paſto.in
j.de cau.poſ.⁊ proprie.Et ſimili no.Jo.de imo.in c.ſi cautio.in
192 pe.col.circa fi.de fi.inſtr.Ubi tenet ꝙ ſi actoꝛ in libello agat
ex mutuo,⁊ poſtea in ꝓceſſu ꝓbet ſolū de confeſſione mutui:⁊
ſic egit ex mutuo naturali,⁊ poſtea ꝓbat de ciuili deberet ſuc
cumbere niſi in libello adieciſſet talē clauſulā petens ſup pre
dictis iuſtitiaꝫ miniſtrari.Et de iſta clauſula ⁊ de dicto.in d.c.
cum dilectus.videas etiā Bal.in l.fi.in prin.C.de anna.exce.⁊
notabiliter eūdē Bal.in l.iij.in ij.col.vbi omnino videas.C.de
proba.qꝛ ibi Bal.ponit bonā limitationeꝫ in practica ad iſtā
clauſulā.Et ita teneas quāuis aliter videaꝛ tenere idē Bald.
in d.l.incerti.in xv.q.C.de inter.vbi etiaꝫ facit mentionē de di
cta deciſione Inn.in c.cū dilectus.⁊ ēt videꝛ cōtrariari.Et ita
remanet ſolenniter ⁊ perfecte expeditus iſte ſolennis.§.⁊ eius
quotidiana materia die.xxviij.Junij Anno.M.cccccviij.

Lex. xiij.

1 Poſſeſſio rei mobilis perdiꝛ ꝑ naufragiū ſeu ſubmerſionē.
2 Facilius perditur poſſeſſio quam dominium.
3 Seruus fugitiuus quare non priuat dominum ciuili poſ.

Pomponius. Rei mobilis ꝑdiꝛ poſ
ſeſſio ciuilis qñ nō pōt
naturalis adipiſci homine excepto:dñiū ꝟo ꝑ hoc
1 nō ꝑdiꝛ.h.d.¶ †No.j.ꝙ poſſeſſio rei mobilis ꝑdiꝛ
per naufragiuꝫ ſeu ſubmerſionē,facit lex interdū.§.j.ꝭ.eo.titu.
Adde idē eſſe in poſſeſſione rei immobilis.l.iij.§.labeo.ꝗ.e.⁊.l.
⁊ l.q̄ vniuerſas.§.itē ꝙ a mari.ꝭ.eo.⁊ tenet gl.hic. Adde etiam
qꝺ tūc perditur nō ſolū naturalis,ſed etiaꝫ ciuilis poſſeſſio,vt
differat a ſeruo fugitiuo de quo ſubijcit text.in quo ſoluꝫ ꝑdiꝛ
naturalis ⁊ retinetur ciuilis quouſqꝫ ab alio occupetur.l.j.§.
2 ꝑ ſeruū.ꝗ.eo.¶ †Secundo no.ꝙ facilius perdiꝛ poſſeſſio quā
3 dominiū.l.ſi quis.vi.§.differētia.ꝭ.eo.vbi dicetur.†Tertio no.
rōnē quare ſeruus fugitiu⁹ nō priuat dñiuꝫ ciuili poſſeſſione:
quam rationem plenius ponit tex.in l.ſi rem mobilem. ꝭ. eo.ti.

1 Que vitia realia impediant preſcri.vel vſucapio.
2 Furtum eſt improbiſſimum.
3 Uitia quaſi realia an impediant preſcri.
4 Quare dicantur vitia perſonalia.
5 Quare furtum dicitur vitium reale.
6 Statutum loquens de furto an habeat locum in expilatione.
7 Expilatio non impedit preſcri.
8 In re here.ante aditam,non poteſt furtum committi.
9 Expilatio rei here.eſt vitiū perſonale:ideo non impedit ꝑſcri.
10 Adita here.per heredem ante apprehēſam naturalē poſ.he
res habet dominium ſed nō veruꝫ ⁊ proprium de iure gentiuꝫ
acquiſitum mediante actu corporeo,ſed ciuile.
11 Qui vult vti aliquo iure ex ſua perſona vel facto alterius de
bet vti cum qualitatibus ⁊ vitijs ſuis.
12 Qui approbat contractum alterius ⁊ ex eo vult venire tenet
approbare inſolidum ⁊ cum omnibus ſuis qualitatibus.
13 Confeſſio acceptatur cum ſuis qualitatibus.
14 Fili⁹ nō cogitur approbare fideic.in totū cū qualitatib⁹ ſuis.
15 De poſ.vitioſa daꝛ acceſſio poſ.nō vitioſe cū qualitatib⁹ ſuis.
16 Clandeſtina poſ.⁊ precaria dicitur vitioſa ſicut ⁊ violenta.
17 Aut.malefidei poſ.C.de preſcri.lon.tēp. an corrigat iſta iura.
⁊ in quibus rebus loquatur.
18 Statutum loquēs de preſcri.non trahitur ad vſucapionem.
19 Diſpoſitio que fit de primo ſucceſſore immediate in materia
correctoria non habet locum in ſucceſſore mediato.
20 Malafides authoris nocet heredi vniuerſali qꝺ fallit in here
de volente preſcribere ex titulo quem teſtatoꝛ non habuit.
21 Malafides defuncti de iure cano.an ipediat hr̄dē ꝑſcribere.
22 In preſcrip.longiſſima an requiratur titulus.
23 Heres tenetur exonerare de iure cano.animam defuncti.
24 Quo ad excuſationem conſcientie heredis non ſufficit qꝺ cre
dat defunctum bonam fidem habuiſſe.
25 De iure ciuili hr̄s nō pōt ꝑſcribere ꝓprie malā fidē defuncti.
26 Preſcriptio.xxx.annorum non erat cognita iure digeſtorum.
27 Succeſſor vniuerſalis in prelatura vel dignitate eccleſiaſtica
nō impediꝛ ꝑſcribere pp malā fidē predeceſſoris ex ꝑſona ſua. a
28 Succedēs in beneficio non dicitur habere caſum a predeceſ
ſore ſed a ſuperiore conferente ſibi.

§.Cum quis adminiculo. Qui vtiꝛ acceſſiōe
ſui authoris vtiꝛ cū ſua cā ſuiſqꝫ vitijs.h.d.Hēbat duas par
tes.Primo ponitur dictū in genere.Secūdo in ſpecie.ſcꝺa eſt
1 ibi.deniqꝫ.¶ †Ad euidentiaꝫ premitte ſm antiquos ⁊ Bar.
hic:qꝺ quedā ſunt vitia realia que impediunt vſucapionē vel
preſcriptionē vt furtū rei:lege,ſequitur.§.qꝺ autē.⁊.§.ſi tu vi.

a ¶ Clauſulā ad
de tu ꝺ hac clau
ſula que poſui in
practica papien
ſi in addi. char.
xxviij.ver.petēs
vbi multi cumu
laui que hic non
tranſcribo.

ī.ti.j.l.j.§.ad hec.C.de an.exce.§.furtiue.inſti.de vſu. Multo
fortius violentia.l.ſi qs.emptionis titu.§.ſed hoc ſuper illis.
quē Bar.ibi ad hoc reputat ſingularez.C.de p̄ſcrip.xxx.an.e.
2 q̄ †improbiſſimum eſt furtū vt d̄t gl.no.gloſ.in l.ſi te.§.ſi.⁊ ibi
Bar.C.ex q.cau.infa.irroga.Ex iſta dicūtur vitia realis.rōne
delicti ꝙ cōmittit̄ in ipſa re.l.ſi parte.in ſi.C.de vſuc.ꝓ empt.
⁊ d.§.furtiue.Et ſic ſeq̄t̄ ꝙ ad quēcūq; trāſeat illa res trāſit
cū illo vitio reali impediente preſcriptionē donec tale vitium
fuerit purgatū ꝑ reuerſionē in poteſtatē dn̄i vt iuribus p̄alle-
3 gatis.¶†Quedā ſunt vitia quaſi realia,nō q̄ ibi cōmittat̄ vi
tiū in re,ſed quodā priuilegio ꝯceſſo ꝑſone dicunt̄ quaſi reali
vt etiā ſi per multas manus bonafide trāſirēt preſcribi nō poſ
ſent vt res pupilli ⁊ res fiſci ⁊ ſimiles.l.bonefidei.ī.titu.j.vbi
lex.§.ſi.ī.tit.j.⁊ Ita declarat gl.nota.in l.vitia.C.de acqui.poſ.
⁊ ita intellige voluiſſe dicere gl.in.§.res fiſci.inſti.de vſuca.vt
4 in verbo,vitiū,dn̄ ſubaudit idē ſi quaſi vitiū.¶†Quedā ſunt
vitia pſonalia,vt mala fides pſone abſq; eo ꝙ furtū aut violē-
tia in re ꝯmittat̄ ſi res peruenit ad manus meas ex titulo,tn̄
5 ego ſcio vel incipio poſtea ſcire rē alienā.¶†Sed aduerte q̄
hic cadit magnum dubiū quare furtū dicat̄ vitiū reale ⁊ impe
diet p̄ſcriptionē ⁊ vſucapionē iuribꝰ p̄realle.Tamē crimē ex
pilate hereditatis (ꝙ eſt furtū improbiꝰ ⁊ ſic grauiꝰ vt inquit
6 gl.no.in d.l.ſi te.⁊ ibi Bar.in tantū † ꝙ ſtatutū penale loquēs
de furto puniēdo pena furcarū h̄z locū in expilatiōe ſ̄z Bal.
in l.de his.C.de furtis) nō impedit vſucapionē vel p̄ſcriptio-
nē:vt l.ſi homo cuiꝰ,ī.de vſuca.quā Bart.ibi dicit eſſe ad hoc
ſing.cū etiam reputant ſing.Bart.⁊ Bal.in d.l.vitia.C.eo.Et
expilatio hr̄ditatis non impediat preſcriptionē.Tenet Iac.
de Are.Alb.Imo.Raph.⁊ ceteri Mod.in d.l.ſi homo cuius
Bal.in l.ſi adducta.C.de fur.Alias viſuz eſt mihi difficile aſſi
gnare rōnē diuerſitatis inter furtū ⁊ expilationē:vn̄ videbat̄
mihi ꝙ imo.expilatio eſſet etiā vitiū reale ⁊ faceret rē inuſu-
capibilē ⁊ impreſcriptibilē ſicut ⁊ furtū cū ſit grauius ⁊ impro
bius furto vt p̄dixi.Et ad text.in d.l.ſi hō cuiꝰ:dicebā ꝙ ꝯcqd
ibi dicat Bar.in ſummario ſuo.⁊ Bald.in.d.l.ſi adducta.ille
tex.nō ꝓbet niſi a ꝯrio ſenſu,prout etiaz expreſſe d̄t ibi Pau.
de Ca.Ideo illō argu.a ꝯrio ſenſu nō d̄z ſumi qn̄ reſultat ab-
7 ſonꝰ intellectus.l.cōuēticulā.C.de epiſ.⁊ cle.¶†Sed tenēdo
cōem ſentētiā a qua nemo diſcrepat ꝙ expilatio nō impediat
preſcriptionē:neceſſariū eſt ſcire rōnē diuerſitatis quare fur-
tū ſimplex,qđ eſt minꝰ,impediat ⁊ nō expilatio.Rap.cu.in d.
l.ſi homo cuius,breuiter ſe expediēs d̄t ꝙ rō quare expilatio
non impediat preſcriptionē eſt q̄ non afficit vitio rē ipſam ⁊
plus nō dicit.Sed iſtud nihil eſt dicere,quis iſtud eſt de quo
ꝓprie dubitamꝰ quare expilatio non efficiat rem ipſam ſicut
8 etiā furtum.¶†Tu dic rationē diuerſitatis eſſe q̄ in re hr̄-
ditaria ad aditam hereditatem non poteſt furtū fieri:⁊ ſic cō-
mitti vitium reale duplici rōne.Primū q̄ ab aliquo nō poſſi
det.Iſtā rationē aſſignat iuriſcōſultus in l.j.§.ſcenola.ī.ſi qs
teſtamēto liber eſſe iuſſus fuerit.Secunda:q̄ nō adeſt verus
dn̄s quo inuito cōtractetur res.Iſtā rōnē aſſignat iuriſcōſul-
tus in l.ſi.ff.de crimi.expil.here.Et Bart.non recordatus de
illo tex.in l.hr̄ditarie.ff.de fur.⁊ l̄z furtuz ſit directum circa rē
⁊ nō circa pſonā.l.itaq; fullo.ff.de furt.tamē requiratur perſo-
na domini cui fiat.fallus.§.qui alieni.ff.d fur.⁊ Sic ſtat ꝙ rei
hr̄ditarie nō poteſt fieri furtum:⁊ ſic nō poteſt cōmitti vitium
reale qđ rem afficiat,ſed bene poteſt cōmitti vitium qđ affi-
ciat pſonam facientis:⁊ ſic faciat eū extraordinarie tenet cri-
9 mine expilate hereditatis.l.ij.ff.de crimi.expilate hr̄di.† Et ſic
habes ſignanter notare qđ licet furtum ſit vitiuz reale,tn̄ ex-
pilatio rei hr̄ditarie eſt vitiū perſonale:ideo nō impedit p̄ſcri-
ptionē.Ideo ſi talis res expilata peueniret ad aliquem bona-
fide,ille poſſet p̄ſcribere.d.l.ſi homo cuius.Eſt verū ꝙ Ange.
in d.l.hereditarie.reprehēdit illā rōnem Bar.quare in re hr̄-
ditaria nō cōmittat̄ furtū:q̄ non adeſt dominꝰ quo inuito cō
tractet̄.Dicit ipſe ꝙ iſta rō eſt falſa:q̄ ſi heres adiuit heredi-
tatem tn̄ non apprehendit poſſeſſionem rerum hereditarium
clarum eſt quod eſt dominus.l.cum heredes.in prin.ī.e.Tn̄
poſt aditam hereditatē ante apprehenſam poſſeſſionē nō po-
teſt committi furtū ſed expilatio tex.eſt in.l.ij.ff.de crimi.expi.
here.ergo licet ibi ſit dominus quo inuito cōtractetur:tn̄ nō
cōmittitur furtum:ergo ratio Bar.eſt falſa.Sed non adiuerit
Ang.ꝙ ante Bart.eſt ratio formalis iuriſconſulti in d.l.ſi.ff.
de crimi.expil.here.Vn̄ ad fundamētū angeli reſpōde nota-
10 biliter ꝙ† adita hereditate ꝑ hr̄dē anteꝙ apprehēdat actualē
poſſeſſionē bonorum bene heres habet dominium ſed nō eſt
verum ⁊ proprium dominiū de iuregentiū acquiſitū mediāte
actu corporeo,ſed eſt dominiū ciuile vnde cū furtū ꝓhibeatur
iuregentium.l.j.⁊ ibi gl.⁊ Bart.ff.de fur.ergo requirit̄ verum
11 ⁊ propriū dn̄ium in quo cadat ꝓpria diffinitio furti.¶†Ro.

primo ꝙ qui vult vti aliquo iure ex pſona ſua,vel facto alte
riꝰ d̄z vti cū qualitatibꝰ ⁊ vitijs ſuis,facit regula cū qs in ius
de reg.iur.in vj.Et ſic qui vult vti cōmodo ex pſona alicuius
debet etiā ſentire incōmodū ex eius pſona.facit lex qui in ius
ff.de reg.iur.⁊ lex manifeſtiſſimi.§.ſ̄z cū in ſcđaz.C.de fur.Ad
iſtud notabile adde bene facere ꝙ ille cui acquirit̄ ius ex ꝯtu
alterius pūta ſerui filij vel procuratoris debet acceptare cū
omnibꝰ clauſulis ⁊ pactis in eo appoſitis,ita no.Bal.in l.cō-
tra iur.ciui.§.ſi.ff.de pac.per tex.ibi in l.ſeq.q̄ incipit ſi autem
12 dominicam.⁊ per legem cuius.ff.de manu.¶†Scđo adde ꝙ
ſimiliter qui approbat contractū alterius,⁊ ex eo vult veni-
tenetur approbare inſolidum ⁊ cū omnibꝰ qualitatibus ſuis
l.cum fundus.§.ſeruum tuum imprudens.ver.pe.ff.ſi cer.pe.
⁊ ibi Moder.preſertim Alex.ad hoc no.illum tex.¶Tertio
13 facit † ꝙ dicimꝰ in cōfeſſione qualificata:pars eīn nō pōt ac-
ceptare ꝯfeſſionē niſi cū omnibus qualitatibꝰ ſuis.vt ꝑ Bar.
in.l.Aurelius.§.ſi.ff.de liber.leg.do.Abb.in c.j.per illū tex.
14 vbi limitat d poſtu.prela.¶†Limita regulam predictā non
ꝓcedere in legitima filij:q̄ ſi filio ſit relicta a patre tota hr̄di-
tas ꝑ fideicōmiſſum ſub cōditione vel in diez filius d̄z habere
legitimam ſuam pure,⁊ in reſiduo tn̄ adhuc durat fideicō-
miſſum conditionale vel in diem.Et ſic filius non cogit̄ ap-
bare fideicōmiſſum in totum cū omnibus qualitatibus ſuis
Quia primo detrahit legitimā pure,deinde in reliquo ap-
bat fideicōmiſſuz ſcđm qđ eſt factum a teſtatore,vt eſt tex.no-
tabilis in l.ſcimus.§.cū autē.⁊ ibi Raph.Fulg.⁊ Paul.de Ca.
15 ad hoc no.C.de inoffi.teſt.¶†Secūdo no,ꝙ de poſſeſſiōe vi-
tioſa dat̄ acceſſio poſſeſſioni nō vitioſe cū qualitatibꝰ ſuis
quia ſunt qualitates inſeparabiles a ſubiecto cū ſint reales
16 de quo etiā in gl.¶†Tertio no.ꝙ poſſeſſio clandeſtina ꝓca-
ria d̄r eſſe vitioſa ſicut ⁊ violenta cū iſta tria ſub vna oratio-
copulata ponāt̄.An autem ſint in omnibus vitia realia,ta-
get in gl.ij.¶Capio gl.j.in verbo,adminiculo,quā diuide
quinque partes.In prima ponit primū principalē intellectū
ad tex.In ſecūda ponit ſecundū intellectuz ad tex.qui diffe-
a primo in hoc:q̄ in primo vult iungere tempora quibꝰ pō-
dit author ſuus cū temporibꝰ ſuis vt dicat̄ perfeciſſe preſcri-
ptionē,ſed in ſecundo vult tantū allegare titulū authoris ſ
In tertia circa illum ſ̄m intellectū queritur.In quarta ponit
exemplum ſecūdi intellectus.In quinta ponit aliud exēpl
ſecunda ibi,vel dicit ſe habere.tertia ibi,quid autē ſi nō
quarta ibi,vel pone caſum.quinta ⁊ vltima eſt ibi,item poſ
17 poni.¶†In ea.gl.ibi,ſed ille corrigunt̄ ꝑ authenticā vel
largi.§.rurſus.colla.ix.vn̄ ſumit̄ auth.malefidei.C.de preſc.
long.tempo.Bar.hic melius d̄t ꝙ imo illa auth.non corrig
iſta iura.ſ̄z bene ea determinat ⁊ limitat propterea ponit
limitationes ad illaz authenticā.¶Prima eſt ꝙ illa auth.lo-
quatur in rebꝰ immobilibꝰ non autē in rebus mobilibus.
iſta limitatione tranſeunt cōmuniter doc.hic.idē Cy.⁊ an
qui in d.auth.malefidei.⁊ ibidē Ang.⁊ ang.in l.quare.ī.
j.Bal.in l.ancille.in j.colum.C.de fur.Ia.de bel.in d.§.rurſus
Ang.de Are.in §.ſed iſte.in xvj.col.inſtitu.de actio.⁊ Cano
in c.ſi diligenti.de preſcrip.do.Alexā.in conſi.cxxxiiij.ij.vo
qđ incipit.in cauſa ⁊ lite vertente inter Albe.de Mainar.
vlti.col.Pro iſta limitatione bene facit ſecundum Alex.q̄
tex.in dicta authen.malefidei.loquit̄ in preſcriptione long
poris.⁊ ſic.x.vel xx.anno.que longa preſcriptio non adap
ad res mobiles.l.j.C.de vſuc.tranſfor.⁊ inſti.de vſuc.§.⁊
ergo illa auth.que eſt correctoria nō d̄z extendi ex identitate
rōnis.l.precipimꝰ.in ſi.de appella.gl.⁊ doc.in authēnica
18 actio.C.de ſacroſan.eccl.¶†Et iſta limitatione Bar.coll
Are.ꝙ in materia correctoria ſtatutū loquēs de preſcrip
nō trahitur ad vſucapionē,licet ex lata ſignificatiōe voca
vſucapio appelletur preſcriptio,vt in multis.ll.tit.ſequen
Facit quod no.Bal.in l.quod eſt cōſtitutum.per illum tex.
ne de ſtatu defunctorū vbi no.qđ ſtatutum inducēs p̄ſcrip
nem fauorabiliter non extenditur ad aliā preſcriptionē ſi
lem.¶Tu aduerte quod illud quod preſupponūt do.Ale
Are.hic qđ dicta authen.malefidei.ſit correctoria nō vide
bene dictum:quia Barto.met.cum quo etiam ipſi tranſe
d̄t ꝙ nō eſt correctoria,ſed determinatoria ſeu declarato
Iſtam primam limitationem Bar.reprobat Raph.Cu.
⁊ bene manifeſta ratione.Quia dato ꝙ dicta auth.malefi
non haberet locū in re mobili:tamen abſq; illa auth.mala
des authoris in re mobili impedit vſucapionez:eo q̄ mal
dei poſſeſſor non poteſt alienare rem mobilem quin cōm
furtum cum contrectet inuito domino.l.j.ff.de fur.⁊ per c
quens nō poteſt vſucapi tanquā affecta vitio reali:ergo m
fides authoris mei rōne vitij realis in re mobili nocet m
Idē ꝯ Barto.per eandem rationē tenet Ioan.de Imo.in

quare.ĩ.tit.j.Tu dic ꝙ ante eos iſtā rationē ponit formaliter
tex.in.§.furtiue.in verſi.vnde inſtit.de vſucapionibus.Iſtud
magis ſtringit cōtra Bar.ꝙ faciāt q̄dā leuia fundamēta.Sa
lic.in.d.auth.malefidei.vbi etiam ipſe tenet cōtra Bar.⁊ ea
refert.d Alex.hic.Poſſet tñ limitatio Bar.ſaluari vno caſu,
qñ malefidei poſſeſſor alienaſſet rē exiſtētē penes emptores:
q2 cū tūc nō interuenerit cōtrectatio,nō cōmittet̄ furtū.l.alie
nū.⁊ ibi gl.fi.C.de furtis.Et ita etiā tenet.Alex.hic.Itē ꝯtra
Bar.qđ dicta aut.habeat locū etiā in rebus mobilibus pon-
derat Alex.authoritatem Hoſti.in.tit.de preſcrip.§.que ſunt
neceſſaria.in ver.iiij.vt diſtinguat̄ an emerit.Tu pondera cō-
tra limitationez Bar.gl.ord.in.d.§.furtiue.in verbo cōpetat.
in fi.que gl.relata ad tex.qui loquitur in rebus mobilibꝰ dicit
per authēticā malefidei corrigi illa de quo in illo text. ¶ Se-
cūda limitatio Bar.eſt qđ illa aut.loquatur dño ignorāte, ſ3
illo ſciente nihil eſt immutatū,vt patet per illū tex.ibi in ver-
bo ignorēt.Iſtā limitationem ſequūtur omnes doctores hic
⁊ in locis preallegatis.Iſta limitatio etiā nō procederet in re
mobili ꝓpter tex.in.d.§.furtiue.eo qđ malefidei poſſeſſor alie-
nando cōmitteret furtū,vt ibi eſt tex.in fi.⁊ ſic ſemp impediet̄
vſucap.ſiue dñs ſciat ſiue ignoret.Niſi ſalues in caſu ſuperiꝰ
pxi.notato in prima limitatione. ¶ Tertia limitatio Bar.eſt
ī primo ēptore q̄ emit a malefidei poſſeſſore.Secꝰ eſſet in alio
q̄ bona emiſſet bonafide a primo emptore ⁊ ſic illa aut.ꝓcedit
qñ immediatꝰ author erat malefidei.ſecꝰ ſi mediatꝰ.Ex quo
19 † correlarie infert Aret.qđ in materia correctoria, diſpoſitio
que fit de primo ſucceſſore immediato,non trahitur ad ſucceſ
ſorem mediatū qđ facit ſm eū ad legē ſciēdū.ff.de ver.ſign.ad
ea que habentur in.l.gallus.§.etiā.ff.de lib.⁊ poſth.Dic vt.ſ.
proxime dixi.ꝙ iſta nō eſt materia correctoria, vt hic ꝑ Bar.
¶ Quinq3 alias limitationes ad illam aut.ponit.d.Alex.hic,
poſt doc.per eum relatos.Tu vide duodecim limitatiōes ad
illā auth.poſitas per Ang.de are.⁊ collectas hincinde a do-
ctoribus in.§.ſed iſte.in.xvj.col.inſtit.de act.⁊ in.d.§.furtiue.
¶ Capio gl.in verbo vitijs.Quā diuide in ſeptē partes prin-
cipales.In prima remouet vnū cōtrariuz In ſecūda declarat
tex.In tertia remouet aliud cōtrariū.In quarta per viā que
ſtionis remouet aliud ꝯtrariū. In quinta aliud.In ſexta que
rit.In ſeptima ⁊ vltima de diſtinctione ſe remittit. Scđa ibi,
⁊ ꝙ dicit ſua.Tertia ibi,ꝙ etia3 ſm hec iura.Quarta ibi,ſed
ſ3 hoc.Quinta ibi ,⁊ ꝙ dicit de vi.Sexta ibi,⁊ qđ dici de clā.
20 Septima ⁊ vltima eſt ibi ,⁊ adde diſtinctionem. ¶ † In ea.gl.
ibi.ĩ.de diuer.⁊ temp.preſcrip.l.cum heres.Habes ex gl. vnam
a concluſionem ꝙ mala fides authoris[a] nocet heredi vniuerſali
quominus poſſit preſcribere etiā ſi ipſe heres eſſet bonefidei.
Idē tenet gl.in.l.iij.C.de vſuca.pro herede.⁊ in.l.ſi ego.§.par-
tus.ff.de pub.Amplia iſtā cōcluſionē.glo.etiā ſi velit incipere
vſucapionē ex perſona ſua:⁊ ſic nolit vti acceſſione tēporis au
thoris ſui:ita tenent gl.precedens in fi.⁊ gl.in.l.vitia.C.eo.et
in.l.fi.C.cōmunia.de vſuca. ¶ Limita dupliciter. Primo niſi
heres vellet preſcribere ex titulo quē nō habuit a teſtōre, ſed
a tertio extraneo ſiue illū habuerit ante mortē teſtatoris, ſiue
poſt.Tunc eñ mala fides defuncti nō nocet vniuerſali ſucceſ
ſori:q2 tūc etiā ſi nō eſſet heres poſſet preſcribere tex.eſt no.in
l.an vitiū.§.fi.ff.de diuer.⁊ tēpo.preſct.Refert Lu.ro.hic qđ
illū text.Bal.ſemp exclamabat pro ſingulari,⁊ mirabatur ꝙ
predicte gl.non perpenderint de illo tex.Et ita illum tex.ꝓ ſin-
gulari no.ad hoc.Bal.in.l.eū qui.§.in hac.ff.de publi.Ange.
21 in.l.ait pretor.eo.tit. ¶ † Secūdo limita iſtā cōcluſionē proce
dere de rigore iuris ciuilis.ſed de equitate canonica eſt ſecꝰ:
quia ſi heres ex perſona ſua tantum vult computare tempus
preſcriptiōis,iſte rigor iuris ciuilis,qui facit qđ malafides de
functi cenſeat̄ in perſona heredis,de iure canonico,nō attēdi-
tur.Et hoc vbi nullus titulus requiritur ad preſcriptionē,vt
q2 ius cōmune nō reſiſtat.c.j.de preſcrip.in.vj.Ita tenet Dy.
in regula poſſeſſor in fi.de reg.iur.in.vj.quam refert ⁊ ſimpl̄r
ſequitur Bar.in.d.l.cum heres.Iſtam limitationem reprehē-
dit Raph.cuma.hic,quia ſi vera eſſet iſta limitatio, ſequeret̄
quod authentica malefidei.C.de preſcr.long.temp.non proce
deret de iure canoni.q2 ſi malafides defuncti de iure can.non
nocet heredi volēti ex ſua perſona preſcribere.Multominus
malafides authoris nocet ſingulari ſucceſſori volēti ex ſua ꝑ-
ſona preſcribere:q2 malafides defuncti multo magis inficit in
ꝑſona heredis qui eū p̄ſentat.vt in auth.de iureiu.a moriente
preſtito.in prin.colla.v. ¶ Dicit tñ Raph.qđ limitatio Dy.⁊
Bar.pōt ſaluari in caſibꝰ dicte aut.malefidei, quos caſus.ſ.
22 retuli. Aliter reſpondet do. Alex. † qđ dictum Dy. intelligi
tur in longiſſima preſcriptione in qua nō requiritur titulꝰ vt
ſ.dixi.Sed authētica malefidei loquitur in lōga preſcriptiōe
in qua requiritur titulus cum bonafide.vt no.in.l.celſus.ĩ.tit.

j.Iſte eſt dubitabilis paſſus.⁊ vtraq3 pars diſputādo eſt de-
fenſabilis.Adde qđ cū opi.Dy.tenet etiā Cy.⁊ Bar.in l.vi-
tia.C.eo.Jo.an.in regula cū quis in ius in mercurialibꝰ An-
ge.in l.ij.de preſcrip.lon.temp.Jo.de imo.in l.ſequit̄.§.heres
ĩ.titu.j.Pau.de ca.in cōſi.cclxxviij.qđ incipit.viſa ſupraſcri-
pta facti narratione.d.Alex.in cōſi.xxxix.in ſecūdo vol.qđ in-
cipit,viſis ſcripturis.⁊ in conſi.cxxxiiij.in ſcđo volu.qđ incipit
in cauſa ⁊ lite vertēte inter Albertinum de Minardis in vlt.
col. ¶ Iſtam opi.Dy.tenet alibi Bal.in preſcriptione lōgiſſi
mi tēporis in qua nō requiritur titulus. Secꝰ in preſcriptio-
ne lōgi tpis in qua requiritur titulus:⁊ ſic oportet qđ vtat̄
adminiculo authoris ſui:⁊ tunc proprie loquitur lex cum he-
res.de iure ffo2ū quo iure nō fuit cognita preſcriptio.xxx.an-
norū,vt eſt gl.in l.iul.in ꝑnc.ff.ex q.cau.ma.⁊ gl.in l. q occidit
§.ſed an.ff.ad l.aq.⁊ inſti.de ꝑpe.⁊ tem.act.in ꝑn.Ita t3 Bal.
in l.eū q.§.in hac.⁊ in l.ſi ego.§.partꝰ.ff.de pub.⁊ in l.nihil.C.
de vſuc.pro herede.Iſtā diſt.Bal.ſequitur Are.hic.⁊ ꝓ hoc
eſt gl.in d.c.cū quis in ius.Ang.in d.l.ſi ego.§.partꝰ.t3 opin.
Dy.de equitate canonica.quā dicit etiam ſeruandā in terris
eccleſie.ſed cōtrariā opi.eſſe ſeruandā in terris imperij. ¶ Cō
trariam opi.qđ imo etiā de iure canonico malafides defuncti
impedit heredem ⁊ ſic ſucceſſorē vniuerſalē preſcribere etiā ex
ꝓpria pſona tenēt Ant.đ Butr.Jo.de imo.⁊ do.Abba.in c.ſi
diligenti.de preſcrip.Imo.in repe.c.fi.in xxviij.col.⁊ ſeq.e.titu.
Jo.An.in addi.Spe.in tit de p̄ſcrip.§.fi.in addi.mag.Raph.
cu.Lu.ro.Alex.hic.Et dicit Alex.ꝙ pro iſta opi.ſepe conſu-
luit contra Dy.⁊ Bar.iſtā opi.ſequitur etia3 Pau de caſt.in
l.ſequitur.§.heres.infra tit.j.⁊ in l.iij.eo.tit.do.Abba.in conſi.
cx.qđ incipit.Nitar in preſenti cauſa.in xiiij.q.⁊ in cōſi.cxxv.ꝙ
incipit.Facti contingentia ſic proponitur,⁊ ibi dicit ꝙ ſemp
legendo ⁊ conſulendo tenuit cōtra Dy.Idem tenet Lu.ro.in
cōſi.ccj.qđ incipit pro deciſione preſentis dubitatiōis primo
premitto.Alex.ſibi cōtrarius in conſi.lxxxiiij.quod incipit in
cauſa vertente inter cameram.in ij.col.⁊ in conſi.iij.in ij.volu.
qđ incipit videretur inſpectis in pe.col.⁊ in cōſi.lxxxix.qđ inci
pit viſo puncto ⁊ inſtrumentis in iij.colū.⁊ in conſil.cciij.in ij.
vol.qđ incipit viſo ⁊ oportune diſcuſſo proceſſu, in v.col.⁊ in
conſi.lxij.in iiij.vol.qđ incipit ſtantibꝰ his que ſ.narrata ſunt
in.iiij.col.ad fi.⁊ ſeq.⁊ in cōſi.cxix.in.iiij.vol.qđ incipit videtur
prima facie dicendū dictos reos.in pen.col.⁊ in cōſi.iij.quinti
vol.quod incipit,ex his que in themate narratur,in vlti.colū.
Et iſta videtur eſſe magis cōmunis opi. Pro iſta opi.addu-
citur duplex fundamentū.Primo ſecundum do.Ant.in loco
23 preallegato.† quia de iure can.heres tenet̄ exonerare animam
defuncti.c.fi.de ſepultu.c.in literis.⁊ in c.ſuper eo.de rapt. Si
ergo defunctus malafide tenebat rem,ergo heres eius tenet̄
reſtituere.ergo preſcribere non poteſt. ¶ Tamen huic funda
mento pōt reſponderi,quod imo heres preſcribēdo exoneret
animam defuncti,cū preſcribens ſit ſimiles ſoluēti, ita inquit
iuriſconſultus in l.ſi pupillus.ad fi.ſ.de admi.tut.ſaltem quo
ad imputandū culpam ei contra quem facto ⁊ negligētia ſua
eſt preſcriptuz,vt ibi declarat Bar.in vlt.col.⁊ ita etiam dicit
Are.hic.q̄ ſolutio ꝓcedit in preſcrip.lōg.temp.q̄ cauſatur ex
mera negligentia nō petentis,vt declarat Bar.in l.fi.in ꝑn.ff.
de eo ꝑ quē fa.erit.⁊ in l.naturaliter.ĩ.tit.j.Tu aūt ꝓ confirma
tione predicti fundamenti do.Ant.adde illud qđ tenet Bal.
in auth.ad hec.C.de vſuc.in antepe.col.in verſ.ſed quid dice-
24 mus de herede preſcribēte.vbi tenet † qđ ad exonerationē cō
ſciētie heredis,nō ſufficit qđ credat defunctum bonā fidē ha-
buiſſe:eo q2 heres preſumitur in dolo ⁊ malafide: q2 preſcribē
do locupletatur cū aliena iactura.l.ſi quis mācipijs.§.procu-
lus.ff.de inſtito.Scđo ⁊ fortius, q2 ſufficit quod defunctꝰ fue
rit in mala cōſciētia ⁊ malafide,nā tunc ex hoc ſtatim fuit ac-
quiſitū ius denūciandi de iure canonico.qđ tranſit cōtra he-
redem.arg.c.parochiano.de ſepul.⁊ c.nouit.de iudi. ¶ Secū
dum principale fundamētum eſt,ſm Abb.in locis preallega-
25 tis,q2 ex quo † de iure ciuili eſt clare deciſum qđ heres non po
teſt preſcribere propter malam fidem defuncti eo q2 eſt ſucceſ
ſor vitiorū defuncti.d.l.cū heres.⁊ iſtud non reperit̄ mutatum
de iure canonico:ergo ſtabimus iuri ciuili etiā in terris eccle-
ſie vt not.in c.j.de ope.no.nun.Bar.in l.priuilegia.C.de ſacr.
ſan.Tñ iſta ratio poteſt euadi ſm qđ reſpondet Bal.quē ſu-
perius retuli,ꝙ d.l.cū heres loquatur in preſcrip.lon.tem.re
quirente titulū,⁊ ſic ibi oportet vti adminiculo tituli defuncti
vnde nimirū ſi ibi malafides impedit heredē p̄ſcribere. Et ꝙ
26 iſtud ſit verum patet † q2 preſcriptio.xxx.ann.nō erat cognita
illo iure.ffo2um.vt ſuperius dixi.⁊ ſic in d.l.cū heres.nō videt̄
poſſe fieri totū fundamentū cōtra Dy.Tamē iſta ratio Ab.
vſq3 d.l.cū heres pōt aliter cōfirmari.Na3 de iure ciuili.clarū
eſt ꝙ mala fides defuncti vr̄ ineſſe heredi,vt in aut.de iureiur.

a ¶ Mala fides authoris nocet heredi, ⁊ quādo. Adde Abb. in c.de quarta.de preſcriptio.⁊ ibi Felin.

a moriente preſtito.in prin.⁊ l.in oibꝰ.§.nõ debeo.ff.ð reg.iur. ⁊ l.ex qua perſona.ff.eo.tit.⁊ iſtud nõ reperit correctũ vel im∕mutatũ de iure canonico:ſtabimus ergo huic iuri ciuili etiã in foro canonico vt predixi.Preſertim cũ lex canonica latiꝰ pu∕niat heredẽ ex facto defuncti ꝙ lex ciuilis. c.fi. de ſepulturis ⁊ magis ꝓhibet lucrũ iniuſtũ,⁊ magis aufert cauſam peccãdi ꝙ lex ciuilis.§.hãc aũt in authẽtica vt eccleſia romana. colla.
28 ij.¶†Iſta cõcluſio limitat nõ ꝓcedere in ſucceſſore vniuerſali in prelatura vel dignitate eccleſiaſtica:qꝛ ſi anteceſſor ſuꝰ fuit in malafide nõ impedit preſcribere ex ſua perſona.c.cura.⁊ ibi gl.⁊ doc.de iure patro.c.de quarta.de preſcriptionibꝰ. Ratio
29 eſt clara:† qꝛ ſuccedens in beneficio non habet cauſam ab an∕teceſſore premortuo,ſed a ſuperiore conferente ſibi beneficiũ, vt eſt glo.in d.c.cura.⁊ in d.c.de quarta. d.Abb.⁊ aliꝫ in c.j.de ſolutionibusnotant in c.qꝛ V.de iudicijs.

1 ☞ Vẽditor vtitur acceſſione emptoris facta redhibitione.
2 Redhibitio eſt titulus habilis ad preſcrip.ſicut emptio.
3 Diſtractus eſt ita habilis ad preſcrip. ſicut contractus.
4 Quod iuris eſt de contractu idem eſſe de diſtractu.
5 Si ex forma ſtatuti requiritur aliqua ſolennitas in contractu mulieris.an requiratur eadem in diſtractu.
6 Sicut rõne contractus qs ſortit forũ ita ratione diſtractus.
7 Cuius conſenſus reqrit in ꝯhendo eius requirit in diſtractu.

1 **Preterea queritur.** † Venditor vtit ac∕ceſſione emptoris fa
2 cta redhibitiõe.h.d.Facit:qꝛ†redhibitio eſt titulꝰ habilis ad ꝑſcriptionẽ ſicut emptio.l.ſi hoiem.ĩ.tit.j.l.ſi duobus.ĩ.de di∕uer.⁊ tẽp.ꝑſcri.Et in d.l.ſi hoiez.habes extẽſionẽ ad iſtũ text. vt ꝓcedat nõ ſolũ qñ vẽditio reſoluit per redhibitionẽ, vt hic ſed etiã qñ reſoluitur per actũ addictiõis indiẽ, ⁊ illũ text. ad hoc no.Bald.in l.j.C.de vſuca.trãſformãda.Et ſic ex iſtis ha∕
3 bes† ꝙ diſtractus eſt ita habilis ad preſcriptionẽ ſicut cõtra∕
4 ctus facit.§.in dotẽ.ĩ.ea.l. ¶†Et ex hoc potes gñaliꝰ notare qð iuris eſt de cõtractu,idẽ eſſe de diſtractu:facit.l.ſi ad reſol∕uẽdũ.C.ð pre.mino.notata in l.ab emptione.vbi dixi. ŝ. ð pac.
5 Facit†qð no:Bal.⁊ Mod.in l.ſiue apud acta.C. de trãſa. vbi ponit ſi ex forma ſtatuti requirat certa ſolẽnitas in contractu minoris vel mulieris,nũqd eadẽ ſolẽnitas reqrat in diſtractu. ibi plene dixi.⁊ in l.ſi vnꝰ.§.pactꝰ ne peteret.vbi Bar.ŝ.ð pac.
6 ponũt Mod.in l.more.ŝ.de acq.here.Facit † ad ꝑdictũ nota∕bile:qꝛ ſicut rõne ꝯctꝰ [a] qs ſortit forũ.l.hrs abſens.§.fi.de iud. c.fi.de fo.cõpe.ita rõne diſtractꝰ.l.ꝗ certo loco,ſm cõez intelle ctũ.ŝ.de cõdi.inde.¶†Itẽ facit qꝛ cuius cõſenſus requiritur in ꝯtrahẽdo eiuſdẽ etiã requirit in diſtractu ⁊ ſic in reſolutiõe tex.eſt in aut.Econtra ſi filij.⁊ ibi Bar.ad hoc not. C.de repu. Itẽ ad iſtũ tex.adde tex.notabilẽ in l.ij.§.ſi ſub ꝯditiõe.ĩ.ꝓ em ptore ꝗ limitat iſtũ tex.niſi ẽptor habuiſſet malã fidẽ qñ acce∕pit.§.fi.ĩ.ea.l.Vltimo ꝯ iſtũ tex.fortiter opponit Bar. de l.ſi a te.§.fi.ĩ.de excep.rei iudi.⁊ remittit ſe ad gl.ibi, vbi gl.⁊ Bart. laborãt in ſol.vt hic ꝑ do.Alex. Sed reiectis ſol.gl. ⁊ Bar. ibi que nõ videntur poſſe defendi niſi cuz magna diuinatione plus placet ſol.Ang.in §.ſi is qui precario.ĩ.ea.l.vbi dicit ꝙ in hoc tex.poſſeſſio capit hic initiũ a venditore:ideo cõiũgitur poſſeſ∕ſio emptoris ſecuta redhibitione.Sed in lege cõtraria ſciẽtia non cepit habere aliqð initiũ a vẽditore.nimirũ ſi facta redhi∕bitionẽ vẽditor ibi nõ põt vti exceptione illius ſentẽtie. Pro cõfirmatiõe iſtius ſolutionis bene facit id qð volunt Jaco.de ra.⁊ Imo.hic,ꝗ tenẽt qð iſte text. ꝓcedat qñ inceperat primo poſſidere ⁊ vſucapere,alias facta redhibitiõe nõ poſſet vti ac ceſſione tẽporis emptoris.§.fi.ĩ.ea.l.Et licet Alex.in fi.repro∕bet eo qꝛ ſi violẽtia ⁊ diuinatio ad iſtũ tex.qui ꝑſupponit ven∕ditorem ante poſſediſſe. Tu dic qð imo text.iſtud ꝑſupponit cum dicat ꝙ etiã emptor poteſt vti acceſſione ipſius vẽdito∕ris:ergo preſuponit quod ipſe venditor prius poſſederat.

1 ☞ Vtitur quis acceſſione eius a quo cauſam non habet.

1 **Si liber homo.** †Nõ vtitur quis acceſſione eiꝰ a quo cauſaz non hꝫ.h.d. Et intellige iſtũ tex. qð liber homo vel ſeruꝰ bona fide poſſeſ∕ſus egit ꝗrere poſſeſſionẽ bone fidei poſſeſſori, ſꝫ nõ dñiũ aks ſi voluiſſet ei querere ⁊ eiꝰ noie actũ egiſſet: ita ꝗſiuiſſet dñiũ ſicut ⁊ poſſeſſionẽ gl.in l.j.§.ſed ⁊ per eũ.ŝ.eo.⁊ ſic fruſtra tra∕ctaret de acceſſiõe tẽporis.l.ſequit.§.lana.ĩ. e. Ita intelligunt iſtum tex.Ang.⁊ Alex.hic.Iſte intellectus licet videatur pri∕ma fronte diuinatiuus:tñ ſuadetur ex tex.dum dicit ⁊ aliꝫ ac∕quiſierit poſſeſſionẽ.Et ſic preſupponit caſum quãdo ſolũ eſt acquiſita poſſeſſio:qꝛ in hoc.§.⁊ precedentibus, ⁊ etiam in ſe quentibus vſqꝫ ad finem,intendit iuriſcõ.ſolum tractare quis poſſit vti acceſſione temporis quando poſſeſ.fuit apud alium quod ceſſaret dominium hic eſſet tranſlatum.

1 ☞ Nõ poteſt fieri acceſſio illius poſ. que medio tẽpore fuit per alium occupata.
2 Medium impertinens impedit extrema coniungi.
3 Statutum diſponẽs ꝙ poſ.defuncti continuetur in heredem, intelligitur niſi medio tempore per alium fuerit apprehenſa.
4 Medium impertinens impedit ratihabitionem retrotrahi.
5 Per matrimoniũ ſequens an legitimetur proles habitã ex cõ cubina poſtea in vxorem deſpõſata cui preceſſit aliud matri∕moniuz poſt habitã prolem,⁊ talis dicat primogenitꝰ.num.7.
6 Dictio omnino,quid importat.
8 Titulus pro herede eſt plenior titulo pro emptore.
9 Ille in quem trãſfertur dñiuz ipſo iure ſine traditione,dicitur habere fortius ⁊ plenius ius ex titulo, quam ille in quem ad dominij tranſlationem requiritur traditio.
10 Si vendat alicui res in quẽ trãſfert ex priuilegio dñium ſine traditione,deinde vendat alteri ⁊ tradatur,prefertur primus.
11 Succeſſoris appel.tantum continetur vniuerſalis.
12 An valeat arg.ab eo quod eſt minus ad illud quod eſt maius vbi eſt eadem ratio.
13 Mala fides her.an noceat in preſcriptiõe inchoata ꝑficiẽda.
14 Mala fides heredis impedit fructuum acquiſitionem.
15 Facilius impeditur acquiſitio fructuum quã impeditur perfi ci preſcrip. inchoata.
16 Error iuris impedit vſucapionẽ, ſed nõ fructuũ acquiſitionẽ.
17 Poſ.teſta.⁊ ea que fuit vacãs poſt mortẽ teſta. ꝓdeſt heredi.

Queſitum. Heredi non datur acceſſio poſſeſſio∕nis defuncti, ſi res fuit ab alio medio tẽpore poſſeſſa,ſed heres põt cõiũgere ſue poſſeſſioni non ſo∕lum poſſeſſionẽ defuncti ꝗ fuit apud eũ tẽpore mortis, ſꝫ etiã illã que vacãs apud nullũ fuit poſt eius mortẽ. h. d. ſecũdum
1 verum intellectũ vſqꝫ ad §.in dotẽ. ¶†No.j.qñ non poteſt fie∕ri acceſſio illius poſſeſſionis que medio tẽpore fuit per aliũ oc∕
2 cupata cõcordãtes ſunt in gl.Et ex hoc habes correlarie† no∕tare qð medium impertinens impedit extrema cõiungi.Iſtud per plura iura probat Jo.And.in regula ſine culpa de regu. iur.in mercurialibus. in vj.col.precipue per tex.in c.ꝑ tuas.de condi.apposi.ſic etiam predium medium qð non ſeruit impe∕dit ſeruitutem.l.qui celſa.§.fi.ff.de ſerui.ruſti.pred.Iſtum tex.
3 † dicit Raph.cu.ſe alias alegaſſe in queſtione de facto. Sta∕tutũ diſponit qð poſſeſſio defuncti continuetur in heredem,ꝙ tale ſtatutũ ꝓcedat niſi poſſeſſio fuerit per alium medio tem∕pore apprehenſa,cũ ſtatutũ recipiat interpretationem ⁊ limi∕tationẽ a iure cõmuni.l.ij.cum ſimili.C.de noxal.aliꝫ nihil tan∕gunt.Tu adde bonã gl.in l. cum miles.in princi. in gl. magna in fi.ff.ex quib.cau.maio.Vbi licet poſſeſſio defuncti cõtinuet in heredem quo ad vſucapionẽ complendã.l.nunquam.§.va∕cuuz.⁊ l.cepta.ĩ.titu.j.Illud procedit niſi poſſeſſio fuerit per alium medio tempore apprehẽſa.Ita ibi expreſſe dicit gl. Se∕cundo facit:qꝛ dictum tractatũ transferre poſſeſſionẽ per actũ fictũ.ſed ſic eſt qð per actum fictum non tranſfertur poſſeſſio que eſt penes alium non interueniente facto vel conſenſu illiꝰ penes quẽ eſt.l.iij.§.qð ſi ſeruus.ŝ.eo.Vnde dicit Abb.in c.cũ de conſuetudine.qð licet aſpectu ⁊ verbis tranſfertur poſſeſ∕ſio.l.iij.in prin.⁊ ibi gl.⁊ doc.ŝ.eo.Tamen non trãſfertur quan∕do alius erat in poſſeſſione. facit qð no.do.Alex.in l. qð meo. in prin.in.j.no.ĩ.e.Tertio adde quod iſtud idẽ quod Raphael. hic,ꝙ predictum ſtatutum intelligat niſi poſſeſſio medio tem∕pore.fuerit apud alium,conſuluit Alex. conſi.lxxxiij. in ij.vol. quod incipit viſa facti narratione in ij. col. Idem Alexã.in l. cum heredes in princ.ĩ.eo.quamuis ibi non videatur bene fir∕
4 mare.facit etiaz quod in ſimili dicimus †quod actus medius impertinens impedit ratihabitionem retrotrahi.gl.eſt not.in l.ſi indebitum. §.j.ff.rem raram habe. quam Bart.ibi multum no.⁊ in l.ſi vxor.§.ſi quis vxorem.ff.de adulterijs Bal.in l.fin. C.ad macedo.Sic etiam legitimatio non trahitur retro quan∕do bona ſunt aliꝫ medio tempore queſita gl.not. in l. gallus.§. ⁊ quid ſi tantum,⁊ ibi Bar.⁊ doc.vbi dixi.ŝ.de lib.⁊ poſt.⁊ eſt
5 bonus tex.in c.quãuis.⁊ in c.ſi pro te.de reſcrip.in vj.¶†Se∕cundo principaliter iſte tex.videtur facere in argumentum ſe∕cundum Pau.de caſt.quod ſi aliquis ſuſceperit prolem ex cõ∕cubina deinde cum alia cõtraxerit matrimonium legitimuz,⁊ poſtea mortua legitima vxore deſponſat concubinã in vxorẽ,
b qð matrimonium medium [b] impediat legitimationẽ filij. Ta∕men contrarium determinat ⁊ melius,⁊ dicit communiter do∕ctores ita tenere fauore matrimonij ⁊ legitimationis filiorum. Jo.an.in d.regula,ſine culpa, in mercurialibus. Bar.in l.bo∕norum.ff.rem ra.hab.⁊ in l.pe.§.vxor.per illuz tex.ff.ſol. matri. Bal.⁊ Ang.in l.cũ quis.C.de natu. li.Ang.in l.eum qui.ff.de ſta.ho.De quo vide late.d.Ant.Roſel.in ſuo tractatu legitima∕tionis.in j.lib.col.xxv.⁊ octo ſeq. Et quod medium matrimo∕nium non impediat legitimationez fieri per ſubſequẽs matri∕monium

a ¶Rõne contractꝰ. Adde Bart. in l.j. C.vbi ⁊ apud quem. ⁊ in l. qui certo loco. ff. de cõd.inde.doc. in ca.ex parte. de reſt.ſpolia.⁊ in c. j.de ſponſa.

b ¶Mediuz matrimonium. Adde Jo.ꝫo. cum in repe.c.per venerabilem. qui filij ſint legit.

monīū,habes text.in §.ſi vero is qui ſolūmodo in verbo oīno
ſuis exiſtētibus.in verbo primit⁹ nati.ꝛ ibi Ange.Ad hoc no.
in aut.quibus mo.naturales efficiātur ſui colla.vij. Idez tenet
Ang.in cōſi.xvij.comes brandiſius.iij.col.vbi dicit illum tex.
nō eſſe alibi in iure ꝛ ad hoc.Et lz Are.dicat qd tex.non pro
6 bat,†qꝛ dictio omnino[a] ibi poſita ſignificat qd quoad omnem
a effectum efficiuntur legitimi,ꝛ hoc eſt verum vt.c.tanta. q filij
ſint legitimi.non per hoc infertur neceſſario qd matrimonium
omni tempore ſecutum legitimet filios ꝙ verbū aūt primitus
nati,non ponitur niſi reſpectu natorum poſt matrimoniuz vt
dixerat in princ.illius aut.ad qd ſe refert. Tu dic ꝙ ille tex.be
ne probet dū dixit,oīno enim ſuis exiſtētibus deinde natura
libus liberis creatis, aut primitus natis. que verba clare de
monſtrāt ꝙ legitimum matrimonium legitimet filios quando
7 cunqꝫ conceptos.¶†Adde etiam queſtionem quam format
Bar.in l.cū decē.§.fi.ff.de ſol.vbi querit.aliquis ex concubina
ſuſcepit filiū naturalem tantum,poſtea duxit vxorē ex qua ſu
ſcepit filium legitimū ꝛ naturalem:deinde mortua vxore cepit
concubinā in vxorē:quo caſu filius primo natus legitimatur:
quis eorū ſuccedit tanꝙ primogenitus.Quā queſtionē diſpu
tat Jo.an.in d.regula ſine culpa in merculiaribus. Ab.in con
ſi.lxxxv.videt̄ primo dictā donationem.dixi in l. quoties.C.de
rei ven.vbi Bal.Sali.ꝛ alij ponunt:ꝛſic preſupponunt matri
moniū mediū nō impedire legitimationem que fit per ſequens
8 matrimonium.¶Tertio no.ibi. quod eſt plenius.quod titu
lus pro herede eſt plenior titulo pro emptore:ratio eſt ſecūdū
gl.paruam hic:qꝛ ex titulo hereditario transfertur dominium
9 ſine poſſeſſione.l.cū heredes.in prin.j.e.Et ſic not. †correlarie
ex iſto tex.iuncta gl.quod ille in quē trāſfertur dominium ipſo
iure ſine traditione, dicitur habere fortius ꝛ plenius ius ex ti
tulo qua ille in quē ad dominij tranſlationez requirit̄ traditio.
10 Unde†eſt qd ſi vendatur res alicui in quem ex priuilegio trāſ
fertur dñiū ſine traditiōe, vt eſt eccleſia.l.fi.C.de ſacroſan.ecc.
Deinde vēdat̄ ſcdo ꝛ tradatur:tñ preferet̄ primus ꝑpter titu
lum fortiorē.gl.eſt ordi.in l. ſiue aūt.§.ſi duobus.ſ.de publicia.
gl.ꝛ doc.in d.l.fi.C.de ſacroſan.ec.Bal.ꝛ alij in l. quoties.C.de
rei ven.Jo.an.ꝛ canoniſte.in c.cōtinebat.de his que fiūt a ma
11 iori parte capituli. ¶†Quarto no.tex. in verbo ſucceſſionis,
b ſm Are.hic, qd appellatiōe ſucceſſoris[b] proprie continet̄ vni
uerſalis nō ſingularis ſucceſſor.Tu dic ꝙ iſte tex.parū fecit ad
hoc.Nā iſte tex.pp ꝟbū hr̄dib⁹ qd p̄cedit ꝛ ꝟbuz emptiōis qd
immediate ſequit̄,ꝟbū ſucceſſor intelligit̄ ꝑ ſucceſſore vniuer
ſale.Tñ notabile eſt in ſe veriſſimū, vt habes tex. in l.quedā.§.
nihil intereſt.in ver.is aūt.ꝛ ibi doc.ad hoc notāt.ff.de edē.facit
12 lex,in tps.an ſi.j.tit.j.¶†Quinto no.in ver.ſed ſubtilius qd iu
riſcōſultus arguit hic ab eo qd eſt minus ad illud qd eſt mai⁹
ꝛ fortius,ꝛ arguit negatiue. Nā.ſ.prime dixit ꝙ pleni⁹ eſt ius
in hr̄de ꝙ ſit in emptore,ꝛ tñ decidit hoc ideo eſſe: qꝛ eſt oīmo
da ratio:qꝛ cū in preſcriptiōe requirat̄ cōtinuatio poſſeſſiōis
a principio vſqꝫ ad perfectionē p̄ſcriptiōis.l.naturaliter.j.tit.
j.Sicut ergo poſſeſſio q̄ medio tpe fuit penes aliuz interrūpit
in emptore p̄ſcriptionē:ita etiā in herede vniuerſali:ꝙuis ple
nius ius habeat.Et ſic habes tex.hic notabilē.qd licitū eſt ar
guere de minori ad mai⁹ qñ eſt oīmoda rō. ¶Capio gl. in ꝟſ.
id quoqꝫ.Quā diuide in duas partes.In prima declarat tex.
13 In ſcda remouet duplex ꝯtrariū.Scda ibi, nō tñ eſt idem.¶†In
ea.gl.ibi.ꝛ §.ſi defunct⁹.habes ex gl. qd mala fides hr̄dis non
nocet in preſcriptione inchoata ꝑficiāda:ſec⁹ eſt in mala fide
emptoris. Rō diuerſitatis eſt:qꝛ qñ defunctus cepit ab initio
bona fide p̄ſcribere ſi ſibi poſtea ſupueniat mala fides:de iure
ciuili nō impediret̄ preſcriptio.l.vni.C.de vſuc.trāſfor.Ita etiā
nō interrūpit̄ ſi ei ſuccedat heres q ſit malefidei.qꝛ cēſet̄ eadez
perſona cū defuncto.in aut.de iureiur.a morie.p̄ſti.in princ. ſic
eſt in ſingulari ſucceſſore qui nō repreſentat pſonā ſui autho
ris,vñ in eo etiā inſpicit̄ initiū ſucceſ. Eſt verū qd hodie de iu
re canonico in pſona etiā eiuſdē et malafides qñcūqꝫ ſupue
niēs interrūpit preſcriptionē, vt in regula poſſeſſor malefidei
14 de reg.iur.li.vj.ꝛ c.ſi.de preſc. ¶†Limita etiā iſtā cōcluſionez
gl.ꝑcedere quoad vſucap.ſiue pſcrip.cōplēdā:ſecus eſt quoad
acq̄ſitionē fructuū.qꝛ mala fides heredis impedit fruct⁹ acqui
ri,lz defunct⁹ eſſet bone fidei.l.queſitū.§.j.ff.de acq.rerū domi
15 nio.ſm Bar.ꝛ oēs doc.†Et ex hoc pōdera tu ꝑuecte, qd faci
lius ipediat̄ acquiſitio fructuū ꝙ impediat̄ ꝑ ſicti p̄ſcriptio in
choata.Sicutēt in ſimili quo ad ipediēdū acq̄ſitionē fructuū
paria ſunt,vel qd mala fides fuerit a pn.vl ꝙ poſtea ſupuene
rit tex.i l.ſz ꝛ ſi lege.§.de eo.aūt.ff.de pet.here. Sz quo ad vſu
capionem de iure ciuili ſufficit ab initio bona fides.ꝛ quamuis
poſtea ſupueniat mala fides,nec ꝑ hoc interrūpit̄ vſucapio.d.
l.vnica.C.de vſucap.trāſformanda.Et licet Bart.in d.§.de eo
aūt relinquat cogitandū de ratione diuerſitatis:tamē vt dice

bam his diebus.Ratio eſt qꝛ quoad acquiſitionē fructuū nō
attēdimus niſi bonā fidē,vt ſtatim dicā.Et ſic adeſt ius debi
lius ꝙ in p̄ſcribēte,in quo plura requirunt̄ p̄ſertim titul⁹,ꝛ bo
na fides.vt notat̄ i l.celſus.ꝛ.l.naturalr.ꝑ Bar.j.tit.j.Nimirū
17 ſi ꝑmū tāꝙ debili⁹ facili⁹ impedit̄ Sed caue†qꝛ alibi habes to
tū cōtra.Nā error iuris impedit vſucapionē.l.nūꝙ.j.tit.j.ꝛ tñ
nō ipedit acq̄ſitionē fructuū.d.l.ſz ꝛ ſi lege.§.ſcire.ſz dic qd ibi
loquit̄ a pͥcipio p̄ſcriptiōis vbi ēt a pͥcipio mala fides impe
dit q̄ non impediret ſi poſtea ſupueniat.d.l.vnica. ꝛ rō diuer
ſitatis iſto vltimo caſu īter vſucapionē ꝛ acquiſitionē fructuū
eſt ſm Bart.in d.§.ſcire aūt.ꝛ in repe.l.qd nerus. in x.col.ff.de
po.Qꝛ ad vſucapionē requirit̄ titul⁹ vel ſaltē iuſt⁹ error,vt ha
bet̄ in d.l celſus.j.tit.j.ſz error iuris cū nō ſit tollerabilis nō eſt
iuſtus error:ergo nō ſufficit ad vſucapionē. Sed quoad acq
ſitionē fructuū nō requirit̄ titul⁹,ſed ſufficit qd nō ſit mala fi
des que abeſt vbi eſt iuris error,vt ibi.¶Capio gl.fi.in verbo
nunquā.Quā diuide in quinqꝫ partes.In primis trib⁹ ponit
tres intellect⁹.In quarta circa tertiū intellectū firmat queſtio
nē.In quarta allegat ꝯcordantē.ſecunda ibi,vel dic teſtatoris
tertia ibi,vel dic qd defunct⁹.quarta ibi,ſz an idē ſi vēditor qn
17 ta ibi,ꝛ facit.j.e. ¶†In fi.gl.reiectis iſtis trib⁹ intellectib⁹ gl.
Tu intellige tex.plene,qd non ſolū illa poſſeſſio que fuit iūcta
morti teſtatoris,id eſt,que fuit apud teſtatorē tpe ſue mortis
ꝓdeſt heredi,ſed etiā illa que nunꝙ fuit teſtatoris, ſz poſt eius
mortē fuit vacans ante apprehenſionē heredis,vt etiā eſt tex.
in l.nūquā.§.vacuū.ꝛ in l.ceptū.j.tit.j.Et iſto modo tex.eſt pla
nus.Et ita etiam intelligunt Raph.cu.ꝛ Pau.de ca.hic.

1 ☞Reſolutio contractus dotis tribuit titulum habilem ad
preſcribendum.vxori cui dos reſtituitur.
2 Titulus dotis eſt vniuerſalis.
3 De iure ciuili mala fides ſuperueniens non impedit preſcri
ptionem.
4 Titulus dotis dicitur vniuerſalis quando mulier daret om
nia bona in dotem vel vnam hereditatem.

1 **In dotem.** Marit⁹ in dote vtit̄ acceſſione vxoris
ex eius perſona ꝛ econtra.h.d.¶†No.
qd reſolutio contract⁹ dotis tribuit titulū habilē ad preſcribē
dum vxori cui dos reſtituitur. Intellige niſi mulier que dedit
rē alienā in dotē fuiſſet in mala fide.tūc reſtituta ſibi illa re nō
acquireret̄ ſibi titulus,vt patet qꝛ cōueniret̄ petitiōe heredita
tis.l.etiā.§.apud marcellū ꝛ ibi no.Ang.ff.de pet.here. Sicut
petitio hereditatis non datur cōtra titulo poſſidētē.l.regula
riter.ff.de peti.here.¶Capio glo.in verbo accepta,quā diui
de in quatuor pates.In prima declarat tex.In ſecunda ex tex.
colligit vnū ar.In tertia colligit aliud.Id quarta querit, ſcda
ibi.Itē ex eo tertia ibi,itē arg. ꝙ vir.Quarta ibi. Item quid ſi
mulier. In eadē gl.in fi.iſta gl.in hac vltima parte cōiter dāna
tur per Bar.ꝛ alios,ꝑ tex.in §.fi.j.ea gl.¶Saluat tamē Bar.
quādo preſcriptio iſta eſſet iam cōpleta per maritū, que ſalua
tio eſt vera in ſe,nō cōuenit verbis gl. que dicit ꝙ vir ceperat
vſucapere:pōderat illud verbū ceperat, ex quo apparet ꝙ nō
perfecerat vſucapionē. Itez gl.dicit ꝙ illa poſſeſſio viri acce
dit ipſi vxori:ergo preſcriptio nondū erat completa a marito:
alias fruſtra tractaremus de acceſſiōe. ¶Aliter ſaluat iſtam
gl.Are.intelligendo eā ꝑut iacet qñ preſcriptio erat inchoata
per maritū,ſed nōdū cōpleta.ꝛ reputat nouum ꝛ ſingulare di
ctum.Nam dicit aduertendū ꝙ in mulierē ſol.mat.res, trāſfe
2 ratur ex tit.dotis,certe†titulus dotis eſt titulus vniuerſalis.l.
qd dicitur.ff.de impen.l.j.in prin.cū glo.in verbo vniuerſale. ff.
de vſucapio.pro dote.vnde ſicut heres ſuccedens defuncto ex
titu.vniuerſali pōt preſcribere qñ defunctus habuit bonā fidē
nō obſtāte ꝙ hr̄s ſit in malafide.l.ij.§.ſi defunctus.j.de vſuca.
pro emptore gl.in §.precedēti.ita vxor que ſuccedit ex alio tit.
vniuerſali poterit ſimiliter preſcribere de iure ciuili:nō obſtā
te ꝙ ipſa ſit in malafide.Tu dic ꝙ iſta ſaluatio nō eſt vera.Nā
in d.l.ij.§.defunctus ideo illud ibi eſt:qꝛ defunctus cenſet̄ viue
re in perſona heredis ſui qui fingitur eadē perſona cū defun
cto:vt in aut.de iureiur.a morē.preſti.in pnc.vñ ſicut ſi defun
ctus cepit p̄ſcribere fuit a principio in bona fide, licet poſtea
ei ſuperuenit mala fides:tñ de iure ciuili ꝑficeret p̄ſcriptionez
3 qꝛ†de iure ciuili mala fides ſuperueniens nō interrumpit pre
ſcriptionē l.vnica.C.de vſucap.trānſfor.ita ſi defunctus fuit a
principio in bona fide nō impeditur heres perficere illā pre
ſcriptionē quāuis ipſe hereres ſit malefidei.cum in eius perſo
na defunctus cenſeatur viuere.Et iſtā rationē aſſignat.Paul.
de ca.ſ.in §.ꝑcedēti,que ratio ceſſat in vxore ſol.ma.Quia ma
ritus ſoluto matr.nō cēſetur viuere in perſona vxoris , nec il
lo tempore cenſetur eadē perſona.Et ſic argu.Are. ab herede
vniuerſali ad vxorem in dote reſtituta, nō eſt bona. Preterea
inquātum Areti.preſupponit pro cōſtanti quo titulus dotis

a ¶Dictio oīno.
Adde Fel.in c.ex
pte. el.j. de offici.
delega.
b ¶Succeſſoris.
Adde Bal.i l.em
ptorē.i pe.col.ꝟſ.
qd ſi inſtrumētū.
C.lo. Jo.de imol.
i l.ꝙ dr̄ i vl.co.ff.d
ꝟ.obl.Soc.cōſ.cc
lvij.co.iiij.ꝛ adde
ꝙ ſucceſſor dicit
ille ꝗ venit de iure
p̄torio. ita Imol.
i l.qd dicit̄.co.pe.
ꝟſ.pōt etiā dici.ꝛ
ibi Albe.j.de ꝟb.
obli.Soc.cōſ.cc
lxxv.co.v.circa.fi.

dicaꝛ vlis ſicut titulꝰ hꝛ̄ditariꝰ ꝑ gl.ī l.j.ī ꝑn.in ꝟbo vniuerſe.ff.
ꝺ vſuca.ꝑ dote. Dic qꝺ imo ibi gl.quātū ad noſtrū ꝓpoſitū ꝺt
4 ꝯͣriū. Nā ꝺt gl.† qꝺ titulꝰ dotis tūc demū diceꝛ eē titulꝰ vlis, qn̄
mulier daret oia bona ī dotē, vel vnā hꝛ̄ditatē: ſicut ſi aliqs vē
deret vel donaret oia bona vel hꝛ̄ditatē. Tūc titulꝰ vēditiōis
diceretꝛ vlis. l.q tibi hꝛ̄ditatē vēdidit cū ſi.C.de her.vel act.vē.
ſecꝰ qn̄ daret vnā rē ī dotē tūc titulꝰ dotis nō eſt titulꝰ vlis. Sȝ
iſte tex.ꝛ iſta gl.vn̄r loq qn̄ aliqua res fuit data ī dotē. De hoc
tn̄ nunquid dos ſit titulus vlis ꝛ an ſit ius vle ponit Bart.in
rub.ff.ſol.ma.vbi dixi ꝛ ad ibi dicta me remitto.

3 ☞ Qui conceſſit precario non vtitur acceſſione recipientis
niſi precario reuocato.
2 Precaria poſſeſſio que conceditur emptori eſt potens ad pro
ducendum vſucapionem ipſi emptori.

1 **§. Si is qui precario.** Qui† ꝯceſſit ꝑca
rio nō vtiꝛ acceſ
ſione recipiētis, niſi ꝑcario reuocato.h.d. ¶ Capio gl.mag.ī ꝟ
bo accedere poſ. ¶ Quā diuide in ſex ꝑtes. In ꝑma timore ꝯͣ
riū gl.reprobat opi. Roge. In ſcꝺa opponit ꝯͣ tex. ꝛ dupliciter
ſoluit. In tertia q̄rit. In q̄rta idē facit. In q̄nta rn̄det tacite qō
ni. In ſexta idē facit. Scꝺa ibi, ſȝ vr̄. Tertia ibi, itē an durāte.
Quarta ibi, itē an h̄ ꝯcedēs. Quinta ibi, de ciuilr aūt poſſiden
te. Sexta ꝛ vltima eſt ibi nec ꝑ huiꝰ reſtitutionē. ¶ In e.gl.ibi,
rn̄de nō eſt interrupta nec ꝓcedit ſȝ ceſſat. Adde ꝛ ſic in ꝯͣrium
ſtat ī ſuſpēſo ſicut ꝑ̄ſcriptio inchoata ſuſpēdiꝛ durāte pupilla
ri etate.l.ſicut.§.pe.C.de reſcri.xxx.anno.allegata in gl. Iſtā ſo
lutionē reprobat Bar.ꝛ cōiter eū alij ſequuntꝛ, qꝛ ſi interim ceſ
ſaret, nō dareꝛ poſtea acceſſio ſicut in d.l.ſicut. finita pupillari
etate: tn̄ poſtea nō reintegraꝛ nec accedit aliqꝺ tp̄s. Solꝰ Ra
pha.Cu.h̄ tȝ iſtā ſolutionē quā ꝺt magis ꝯuenire lr̄e. Et ꝺt qꝺ
Bar.nō intellexit iſtā gl. qꝛ gl.ꝺt qꝺ ceſſat interim, ſȝ poſtea re
uocato ꝑcario fingiꝛ nunq̄ ceſſaſſe vn̄ qꝛ ſemp fingiꝛ poſſediſ
ſe: ideo daꝛ acceſſio. Iſtud fundamētū Rapha.reprehēdit do.
Alex.qꝛ qua rōne in d.l.ſicut, ꝑ tpe q̄ dormit ꝑ̄ſcriptio finito
tpe nō reſtituiꝛ aliqꝺ tp̄s ad reintegrandā preſcriptionē. ita h̄
non dȝ reintegrari aliqꝺ tp̄s finito precario. Tu dic ſuſtinēdo
Rapha.qꝺ in d.l.ſicut.eſt inductū fauore pupillaris etatis, vt
interim dormiat ꝑ̄ſcriptio. Vn̄ ſi poſtea finita pupillari etate
reintegrareꝛ illud tp̄s, certe ille fauor pupilli eſſet nunc inanis
ꝛ illꝺ qꝺ ibi ꝑncipalr eſt īductū fauore pupilli: nūc retorquereꝛ
in dānū ꝯͣ.l.qꝺ fauore.C.de legi. ſȝ hic in ꝯcedēte ꝑcario eſt to
tū eꝯͣ. ¶ In ea.gl.ibi, vel dic nō vſucapit ſibi ſȝ dn̄o vt in cre
ditore. Iſtā ſecūdā ſolutionē tn̄t Bar.ꝛ cōiter alij h̄. Sȝ eā re
probat Raph.qꝛ ꝺt eſſe ꝯͣ tex.ibi.quādiu manet, q vult qꝺ do
nec ꝑcariū ſit ruptū ꝯcedēs, nō ꝑ̄ſcribat nec interim acceſſionē
hēat, ſȝ ſm iſtā ſolutionē omni tpe ꝑ̄ſcribereꝛ ad vtilitatē ꝯce
dētis ſicut in creditore. Tu rn̄de qꝺ iſte tex.nō ꝺt qꝺ donec du
rat ꝑcariū qꝺ interim nō ꝑ̄ſcribaꝛ: ſȝ bn̄ ꝺt qꝺ interim nō hȝ ac
ceſſionē: ꝛ ſic interim nō ſentit vtilitatē ex illa ꝑ̄ſcriptione do
nec reuocet ꝑcariū, ꝛ ita ēt tȝ. Alex.ꝛ iſta eſt vera ſolutio, lȝ ip
ſe vtaꝛ alijs verbis. ¶ In ea.gl.ibi, vel dic vt omnē euites op
poſitionē. Adde qꝺ imo ꝑ hoc nō ceſſat opp. lȝ em̄ ſit receſſuȝ
a vēditione cōi ꝯſenſu eo qꝛ ꝑ̄tiū rei vēdite ꝛ ꝯceſſe ꝑcario nō
ſoluebaꝛ. ꝑ hoc nō ſeqꝛ q̄ potuerit ꝑ̄ſcribi ad vtilitatē ꝯceden
tis, qꝛ adhuc viget oppoſitio gl. q̄ ex q̄ emptor q ꝑcario rece
pit hēat ſciētiā qꝺ res erat aliena: ḡ interim ꝑ̄ſcribere nō pote
rat. Bar.dupliciter ſaluat gl. ſȝ ꝑmā ſaluationē reprehēdit: qꝛ
illo mō eēt eadē ſolutio q̄ ī ꝓcedēti ſolutiōe gl. Sȝ ad hoc pōt
dici qꝺ imo nō eſt eadē ſolutio: qꝛ ī ꝓcedēti ſolutiōe nō erat cō
pleta ꝑ̄ſcriptio. Et ſic ibi agiꝛ de ꝯiungendo tpe poſſidētis ꝑca
rio cū tpe authoris: hic aūt erat cōpleta ꝑ̄ſcriptio: iō nō agiꝛ ꝺ
ꝯiūctione tēporū, ſȝ de trāſlatione acq̄ſitionis dn̄ij facte ꝑ reci
piētē ꝑcario. ¶ Scꝺo mō ſaluat Bar. ex cuius ſaluatione ha
2 bes bn̄ notare † qꝺ ꝑcaria poſſeſſio q̄ ꝯcediꝛ emptori eſt potēs
ad ꝓducēdū vſucapionē ipſi emptori ꝑ tex. in l.iulianus.§.poſ
ſeſſionē.ff.de ac.empt. quaſi ꝯceſſio ꝑcarij q̄ fit emptori ſit ple
nior, q̄uis ꝑ̄tiū nō dū ſit numeratū. Iſtud reprehendit Raph.
Cu.Alex.ꝛ Are. qꝛ cū emptor nō hēat poſſeſ.ſuo noīe, ſȝ ꝑca
rio noīe ꝯcedentis, ḡ nō dȝ poſſe ꝑ̄ſcribere ſibi. Nec aliqd facit
tex.in d.§.poſſeſſionē. eo qꝛ bn̄ ꝺt qꝺ precaria poſſeſſio q̄ ꝯce
diꝛ emptori bn̄ eſt iuſta quo ad hoc, vt faciat fructus ſuos, vt
ibi ꝺt lr̄a. Et qꝺ dn̄i voluntate illos percipit: prout ad illū tex.
ꝺt Bart.in l.iij.§.ex ꝯͣrio.ſ̄.eo. Non aūt ꝺt ille text. prout Bar.
refert quod illa precaria poſſeſſio que fit emptori habeatur ꝑ
vera traditione vt ſic liberetur venditor actione ex venditio.
Imo contrarium tenet ibi expreſſe glo. quam ſequitur Bal.in
l.j.C.de vſuc.pro don.ꝛ l.ij.C.de vſuris. Ang.in l.ab emptione.
ff.de pact. vbi plene examinant hoc vltimuȝ, ꝛ ad ibi dicta me

remitto: ponit notabiliter Ange.de Are.in §.actionum.in vj.
col.inſtituta de actio.

Lex xv.

1 ☞ Ad admittenda poſ.ſufficit coacta aut meticuloſa volun
tas.
2 Coacta voluntas non ſufficit in matrimonio.
3 An ꝓcedant a pari rem eſſe furto ſubſtractam vel vi arreptaȝ.
4 Furtum eſt triplex.
5 Statutum loquens de furto an habeat locum in robaria.
6 Per furtum ꝛ rapinam perditur poſſeſſio.
7 Quis nobis acquirit an poſſit nos poſſeſ priuare.
8 Qui eſt in poteſtate ſurripiendo rem non priuat dominuȝ vel
patrem poſſeſſione.
9 Seruus fugitiuus quare non poteſt dn̄m priuare poſ.
10 Depoſitarius ꝛ commodatarius an faciant furtum ꝑ ſimpli
cem negationem ꝛ an priuent dn̄m poſ. ꝛ nu.12.
11 Exceptio debet eſſe de regula.
13 Ex ſola denegatione cōmittitur iudicium rerum amotarum.
14 Pro recuperāda poſ.rei mobilis an deꝛ aliquod interdictum.
15 Remedium c.reintegrāda an habeat locū in re mobili ꝛ an cō
petat ꝯͣ poſſidentem cum titulo.nu.19.
16 Remedium c.reintegrāda.an habeat locum ſolum in rebus ꝛ
perſonis eccleſiaſticis.ꝛ nu.20.
17 Que requirantur ad hoc vt competat remedium c.reintegrā
da.iij.q.j.
18 Que remedia dentur ꝯͣ poſſidentem bona fide qui non habuit
cām vel titulum a vitioſo authore.
19 Remedium.c.reintegranda. an competat ꝯͣ poſſidentem cum
titulo etiam ad quem res peruenit ſine vitio.
20 Remediū c.reintegrāda.an cōpetat ſolū ꝑſonis ecclꝛiaſticis.
21 Lex canonica emanans ratione peccati corrigēdi ſeruāda eſt
etiam in foro ciuili.
22 Ubi tractatur de fauore animarū fit extēſio ēt in penalibus.
23 Authoritas male fidei an corrigat in publiciana.
24 Preſcriptio ꝛ publiciana equiparantur.
25 In materia correctoria correctio in vno ex equiparatis ēt cor
rigit in alio.
26 Publiciana cōpetit ꝑ ſeruitutibus habentibus cām diſconti
nuam in quibus non prohibetur omnino preſcriptio ſed pro
longatur in longiſſimum.
27 Ubi hȝ locū preſcri.affirmatiua hȝ etiam locū publiciana.
28 Dominium qualiter probabitur.
29 Inueniēs ſacculū pecunie vel pretioſuȝ annulū in nemore, nō
pōt cum bona ꝯſcientia retinere, ſed dȝ preſentare epiſcopo.
30 Uſure qn̄ incertum eſt a quo extorſerit vſurarius an ſint con
ſignande epiſcopo vt in pauperes diſtribuat.
31 Res immobiles que fuerunt antiquitus culte non eſt preſu
mendum quod in nullius bonis ſint.
32 Res immobiles que ſunt intra territorium vel diſtrictum ali
cuius ciuitatis vel regni quamuis inculte an concedantur pri
mo occupantibus.
33 An perdatur dominium prediorum ſi per biennium tributa
neglecta vacarunt.
34 Ciuitas peruſina ex priuilegio nō ſubeſt eccleſie nec imꝑatori.
35 Uerbum carebit, quid importat.
36 Uerbum futuri temporis qn̄ de ſui natura eſt priuatiuum im
portat ipſo iure.
37 Lex in dubio nunquam preſumitur priuare niſi mediante iu
dicis miniſterio.
38 Per publica proclamata facta officio iudicis aſſignatis cer
tis terminis, probantur bona eſſe vacantia.
39 Terminis non poteſt regulariter ſtatui alicui ad agendū vel
allegandum de iure ſuo.
40 Iudex non pōt alicui ſtatuere terminum agendi vel docendi
de iure ſuo niſi ſaltem bina monitio interueniat.

REm que nobis. Rei furto ſubtra
cte vel vi arrepte
poſſeſſionē ꝑdimꝰ, niſi in nr̄a ꝑtāte exiſtēs ſurripue
rit: tūc nō ꝑdimꝰ poſ. donec res apud eū fuerit.h.d.
Diuiditꝛ i tres ꝑtes. In prima poniꝛ duplex dictū. In ſcꝺa li
mitatio cū rōne. In iij. extēſio illius rōnis. ij. eſt ibi, ſȝ ſi is. iij. ibi
ꝛ hec rō eſt. ¶ Rō dubitādi in iſta l. fuit: qꝛ in amiſſione poſſeſ
ſionis req̄riꝛ animꝰ, ꝛ ſine aīo poſſeſſio ꝑdi nō ꝑt. l.iij.§.in amit
tēda. vbi dixi. ꝛ l.quēadmo.ſ̄.eod. Sed hic tractamus de amiſ
ſione poſſeſſionis, ꝛ in dubio quis non vr̄ conſentire amiſſioni
poſ. ar. l.qui vas.§.vetare.ff.de fur. imo fortius qn̄ res furto
ſurripitur ꝛ conſequenter clam.l.j.in princ.ſ̄.de fur. quomodo
poteſt

pōt dici qd habeam animum perdendi poſſeſſionem. Rō deci-
dendi eſt, qꝛ qñ poſſeſſio amittit̃ ex voluntate: requirit̃ anim⁹:
ſed qñ coacte aut violenter, vt hic, ꝛ l.iiij.§.ſi quis nūciet.ff.eo.
1 tunc † quo ad admittendam poſſeſſionem ſufficit coacta, aut
meticuloſa voluntas. Iſtud pꝫ per ea que no.gl. ꝛ doc.in l.j.§.
in operis.ff.de ope.no.nun.facit.l.ſi id qd.§.fi.ī.eod.ꝛ d.l.iiij.§.ſi
quis nunciet.qꝛ coacta voluntas, voluntas non eſt, vt eſt tex.
in l.ſi mulier.§.pen.ꝛ ibi gl.ꝛ Bar.no.ff.qd eo qd met.cau. gl. xv.
q.j.in c.merito.ꝛ tex.in c.maiores.§.fi.de baptiſ. ꝛ ibi do. Abb.
2 ad hoc no.illū tex.ꝛ dt.qd non tñ dr̃ abſoluta voluntas.† Ideo
coacta voluntas nō ſufficit in matrimonio in quo requiritur
abſolutoria voluntas ſm eum.c.gemma.de ſpon. Adde tu qd
miraculoſa voluntas hꝫ in ſuperficie volitionem, ſed medulla
nolitionē. Ita egregie dt Bal.in ſuo diuino ꝯſilio ſchiſmatis
poſito poſt rub.C.ſi quis ali.teſta.phi.in xiiij.col.Et ita habes
pulchram rōnem dubitandi ꝛ decidendi ad iſtum tert. ¶ No.
3 j.ſm Bar.† hic, equiparari rem eſſe furto ſubtractam vel vi ar
reptam.Circa iſtud no.Bar.ſcribentes nihil dñt.Tu adde in
ꝯtrium facere qd vult gl.no.ꝛ magiſtra in l.ſi te.in gl.fi. C.de in-
4 ſa.que gl.magiſtraliter dt † qd triplex eſt furtum.ſ.improbum,
vt ſimplex furtū. Improbius, vt expilare hereditatē iacentē,
ꝛ improbiſſimum, ꝛ iſtud eſt rapina.illā gl. ſequitur ibi ſimplr
5 Bar.Et per illam gl.† dt ibi Bal.aduocatos peruſinos iudai
zare circa ſtatutum peruſinum diſponens qd de furto nō poſ-
ſit fieri ꝯcordia.Nā dñt qd bene poterit fieri ꝯcordia de roba
ria inherentes verbis ſtatuti ſicut iudei,ſed hoc non eſt rōna-
bile ſm Bald. cum robaria ſit furtum improbiſſimum, vt ibi
tꝫ gl. Tñ ſubdit Bal.qd minime mutanda ſunt que in practi
ca legem certam habuerunt.l.minime. ꝛ l.cum de conſuetudi-
ne.ff.de legi. Iſtud idem qd aduocati peruſini practicāt qd ſta
tutum diſponens qd de furto non poſſit fieri ꝯcordia: tñ pote
rit fieri de robaria.refert ꝛ no.ſequit̃ idem Bal.in l.tranſigere.
in viij.opp.C.de tranſa. Pe.de Anch. in commento.c.canonū
ſtatuta.de ꝯſti.in verſic.venio ad quartum membrum. Tu vi-
deas in ꝯtrium fortem ꝛ no.tex.inſti.vi bo.rap.in prin.ꝛ §.j. De
fendendo not. Bald.dic furtum ꝛ rapinam equiparari in hoc
tex.quo ad priuationem poſſeſſionis,ſed differunt: qꝛ vnū eſt
6 longe grauius delictum altero, vt dixi. ¶ † Scdo not.qd p fur
tum ꝛ rapinam perditur poſſeſſio. Sed aduerte qd lꝫ p furtū
perdatur poſſeſſio vt hic, non tñ perditur dñium, text.eſt in l.j.
ff.de condi.fur.rō dr̃ie eſt: qua facilius perditur poſſeſſio quā
dñium.l.ſi quis vi.§.dr̃ia.ī.eo.iuncta regula iuris.id qd noſtrū.
7 ī.de reg.iur. ¶ † Tertio no.in ver.ſed ſi is q in ptāte, ꝙ ille qui
nobis acquirit vt filius ꝛ ſeruus, non pōt nos poſſeſſione pri-
uare.lꝫ habeat animum priuandi vel interuertendi poſſeſſio-
nem. Intellige verum quouſq res apud eum ſit, vt dt text.ibi
ꝙdiu apud ipſum res ſit: ſecus ſi alij tradat vel in alium trāſfe
rat: tunc bene priuat dñm poſſeſſione.l.iij.§.quod ſi ſeruus.ff.
8 eo. Item aduerte † qd lꝫ exiſtens in ptāte ſurripiendo non pri
uet patrem vel dñm poſſeſſione, vt hic: tñ ipſa res efficitur fur
tiua ꝛ non pōt vſucapi per aliquam niſi prius vitium furtiui-
9 tatis purget̃.text.eſt in l.ſequitur.§.labeo.ī.titu.j. ¶ † Quarto
not.in ver.ꝛ hec rō eſt, rōnem quare ſeruus fugitiuus non pōt
priuare dñm poſſeſſione ipſius ſerui: qꝛ ſicut non pōt interuer
tere poſſeſſionem aliarum rerum: ſic nec perſone ſue. Aliā rō
nem aſſignat text.in l.Pomp. in prin.ff.eo.qꝛ non dꝫ eſſe in po
teſtate ſerui ad ſuum libitum priuare dñm poſſeſſione, cum ſit
res animata, qd ſecus eſt in rebus inanimatis que non pñt ad
libitum dñs poſſeſſione priuare, vt l.ſi rem mobilē.ī.eo. ¶ Ex-
peditis tertua.capio gl.j.in verbo ſurrepta eſt quam diuide in
ij.partes. In prima declarat tex.: duꝫ dt ſurrepta eſt.ſ.ab extra
neo, vt bene veniat aduerſatiua proxime ſubſequens, que dt
ſecus eſſe ſi ſurripiat̃ a filiofa. vel ſeruo. In ſcda per viam fallē.
remouet vnum ꝯtriū, ſcda eſt ibi, fallit tñ. In ſcda parte in qua
10 gl. vt dixi per viam fallen.remouet ꝯtrium. † Iſtam glo.repro-
bant antiqui Iac.de Aret.ꝛ Dyn.ꝛ Albe. Imo. Raph. Pau.
d.Alex.ꝛ Aret.ꝛ ſic omnes Mod.Eo qꝛ per ſimplicem nega-
tionem depoſitarius ꝛ commodatarius non faciunt furtum,
vt vr̃ velle glo.nec tunc deponens priuatur poſſeſſione. Sed ſi
contrectant tunc bene committunt furtum ꝛ tunc dñs priua-
tur poſ.text.eſt in l.j.§.ſi rem.ff.eod. tu ſalua iſtam glo.licet ab
omnibus improbatam. Nam iſta glo. in princ.intelligit iſtum
text.qñ res fuit ſurrepta ab extraneo, deinde in fi.dt ꝛ ab extra
neo fit furtum. Sed Imo. Pau. ꝛ do. Alex. intelligunt iſtam
glo.dum in fi.dicit, ꝛ ab extraneo fit furtum ꝙ dicat de commo
datario ꝛ depoſitario inficiantibus. vt per hoc faciant furtum
ſꝫ vere iſte non eſt ſenſus huius gl. qꝛ gl.in fi.loquitur de extra
neo ſurripiente de quo loquitur iſte text.ꝛ iſte extraneus be-
ne facit furtum, ſolum ḡ dt gl.fallit in depoſitario ꝛ commoda
tario in inficiante, nam nihilominus retinetur poſſeſſio ꝛ cer-
te in iſtis omnibus verbis gl.bene ꝛ ſancte loquitur, ꝛ eſt text.
in d.l.iij.§.ſi rem. Alex.qui perpendit arguit fortiter in oppoſi-
tum: qꝛ iſto modo intelligendo gl.put ego intelligo, fallentia
gl.non eſſet bona: qꝛ non eſſet de regula, ꝙ loquit̃ qñ fit furtū.
11 Et exceptio † dꝫ eſſe de regula, vt tꝫ gl.in l.j.de reg.iu.Bar.in l.
in his.ff.de legi.idem Bar.in l.ſi eum.§.qui iniuriam.ff.ſi quis
cautio. Si ḡ gl.intelligeret̃ qñ depoſitarius ꝛ commodatarius
ſolum inficiantur ꝛ non faciunt furtum, ꝙ tunc dñs retinet et
poſſeſſionem, fallentia non eſſet bona. Tu autē rñde huic fun
damento. Alex.per text.ad hoc valde no.in l.inficiando in pn.
ī.de fur. vbi dt text. ꝙ inficiatio depoſitarij lꝫ non ſit furtum p
prie furtum tñ eſt. Nam furtum eſt quo ad animum negantis
lꝫ non quo ad priuandum dñm poſſeſſione, ꝛ iſto modo fallen.
gl.bene pcederet, ꝛ gl.non merebit̃ reprehendi. ¶ Sed lꝫ glo.
poſſit defendi a reprobatione doc.hic. Tu reprehende iſtā gl.
in alio in quo prefati oēs ſcriben.ꝛ preſertim.d. Alex. eā ſequū
12 tur. Nam dt gl.† qd ſi depoſitarius vel commodatarius inficiā
tur depoſitum vel commodatū: nihilominus dñs retinet poſ-
ſeſſionem. Iſtud non eſt verum, imo p denegationē reſtitutio
nis rei depoſite vel cōmodate factā dño repetenti priuat̃ dñs
poſſeſ.text.eſt in l.ſi quis rem.ī.eo in l.colonus. ꝛ in l.cum fun-
dus.ī.de vi ꝛ vi arma.ꝛ in l.Pompo.§.fi.cum gl.ff.eo.ꝛ ita etiā
tñt Raph.ꝛ d.Alex.met in d.l.iij.§.ſi rem.ff.eo. Nec ob.dictus.
§.ſi rem.qꝛ loquit̃ clare qñ depoſitarius habuit animum infi-
ciandi depoſitum. Tñ actualiter nō denegauit.facit ibi tex.qd
per ſolum animum denegandi non priuat̃ dñs poſſeſſione, ſe-
cus ſi actualiter denegaſſet reſtitutionē vt in iuribus preealle
13 gatis, ꝛ iſta eſt vera. ¶ † Ultimo aduerte qd lꝫ p ſolam denega
tionem non committat̃ furtū niſi interueniat ꝯtrectatio, vt eſt
tex.in d.l.iij.§.ſi rem.ꝛ tex.in d.l.inficiando.in prin.qꝛ ꝯtrectatio
ponit̃ in diffinitione ad hoc vt ſit furtum.l.j.§.furtum.ī.de fur.
§.furtum.inſti.de obl.que ex deli. Tñ per ſolam denegationē
bene committitur rerum amotarum iudicium, ita mirabiliter
tꝫ Are.in l.de his.C.de fur.per tex.quem ad hoc reputat ſin.in
l.ſi ego.§.dotis.ff.de iur.do. Sed tu dic qd ille tex.hoc non pro
bat qꝛ lꝫ.ff.dixerit de marito negante, tñ qñ poſtea inferius di-
xit competere actionem rerum amotarum non dat ex illo ca-
pite negationis, ſꝫ qꝛ maritus amouet vt ibi clare videbis in
tex.ꝛ ita vt puto habes perfecte expeditam gl.primam. ¶ Ca
pio gl.ij. in verbo erepta eſt. In gl.in verbo erepta.habes, qd
14 p † recuperanda poſſeſſione rei mobilis non datur aliqd poſ-
ſeſſorium. Intellige ſane gl.qd non datur aliqd poſſeſſorium.ſ.
interdictū.d.l.j.§.illud vtiq.ꝛ §.ſi qs d naui.ī.de vi ꝛ vi ar. Tñ
p retinēda poſſeſſione rei mobilis dat̃ interdictū vtrobi.tanꝙ
p poſſeſſione turbata.l.j.ī.vtrobi.ꝛ §.vtrobi.inſti. de interd. lꝫ
aūt p recuperanda poſſeſſione rei mobilis nō det̃ aliqd inter-
dictū poſſeſſorium: tñ competunt alia remedia poſſeſſoria. In
quo diſtingue tres caſus, vt hic per Bart.in l.fi.§.ſed cū in ſe-
cūdā.C.de fur.ꝛ in d.l.ꝛ ideo.§.neratius.ff.de ꝯdi.fur.per Bal.
in l.inciuilē.C.de fur.aliquid per Cy.in l.j.in iij.q.C.vbi cau.ſta.
p Bar.in l.de vſu.per illū tex.ī.de var.ꝛ extor.co. Ultra remedia
hic enumerata per Bar.adde qd ēt competit remedium poſ-
ſeſ.l.fi.C.vñ vi. ꝯ eum qui poſſeſſionem rei mobilis vacantē in
iuſte occupauit vt eam reſtituere cogatur per ꝯditionem ex il
la l.que hꝫ locum etiam in re mobili vt pbat ibi text.in verbo,
alienas res.cum applone rei etiam mobilis ꝯtineatur.l.j. in fi.
ff.ſi cer.pet.l.rei applone.ī.de ver.ſig. Item tex.in illa l.fi.addu-
cit ſimilitudinem furti, ſed furtum nō pōt cadere niſi in re mo
bili.§.quod autem.in ver.abolita.inſti.de vſucapio. Rō: qꝛ in
immobilibus non pōt cadere ꝯtrectatio de loco ad locū q cō-
trectatio eſt de ſubſtantia furti, cū ponat̃ in eius diffinitione.l.
j.ī.de fur.§.furtum.inſt.de ob.que ex deli.ꝛ ita in ſpecie tꝫ Bar.
in illa.l.fi.C.vnde vi.poſt Iac.But.ꝛ Roſ.idem tenet Rapha.
Cuma. Pau.ꝛ do. Alex.hic. Predicta remedia poſſeſſoria pro
cedunt qñ poſſeſſio re mobilis peruenit ad aliquem cū vitio,
15 puta ex cauſa furti vel violentie. Idcirco Barto.† querit de
quotidiana ꝛ vtili.q. Quid ſi poſſeſſio rei mobilis peruenit ad
aliquem ſine vitio: qꝛ eam emit bona fide nec res prius erat
affecta aliquo vitio reali puta fuge, vt in caſu.d.l.ſi coloni.C.
de agri.ꝛ cenſi.lib.xj. an competat aliqd remedium poſ. ꝯ eum
abſq aliqua probatione dñij, cuius eſt difficilis probatio. Re
fert Bart. Inn.poſt gl.in c.ſepe.de reſti.ſpo.tenere ꝙ compe-
tat conditio ex canone reintegranda.iij.q.j.ꝙ eſt poſſeſſorium
recuperande, competit deiectis a poſſeſſione, aut alio modo
ſpoliatis. Bart.reprehendit per l.ſiue autem.§.ſi duobus.ff.de
pub.vbi ſi duo habuerunt titulum emptionis a duobus ven-
ditoribus non dñis prefert̃ ille qui eſt in poſſeſſione.rō aſſigna
tur ibi in text.qꝛ in pari cauſa potior debet eſſe conditio poſſi-
dentis, ergo habens titulum cum bona fide, non pōt agere ꝯ
habentem ſimilem tit.ꝛ qui poſſidet, vt ab eo poſſeſſio aufera-

tur.Saluat Bar.Imo.qñ poſſidens habuiſſet poſſeſſionē ⁊ ti.
ab authore vitioſo,puta a fure vel violento raptore.⁊ ſic erat
res vitioſa:q̄ tunc ſicut malafides authoris nocet ſingulari
ſucceſſori in preſcriptione.auth.malefidei.C.de pſcri.lōg.tēp.
ita ēt nocet in publiciana,vt p talem titulū habitū ab authore
vitioſo poſſeſſor in publiciana nō preferaꝛ hñti bonā fidem ab
authore nō vitioſo.Et ita no.limiteꝛ tex.in d.l.ſiue aūt.§.ſi duo
bus.Ad c.reintegranda.allegatum per glo.⁊ Innoc.in quo ſe
fundant non vꝫ Bar.rñdere,tñ ex eius verbis habes rñſionē,
qꝺ ille tex.pcedat qñ poſſidens hꝫ cām a vitioſo authore.⁊ ſic
erat res vitioſa,⁊ iſta eſt magna limitatio ⁊ reſtrictio ad illum
tex.Poterat ſcꝺo rñdere.Bar.qꝺ illud.c.reintegranda.ſolum
hꝫ locum qñ agitur ꝓ recuperanda poſſeſſione rerum eccleſia
ſticarum.vel propriarum: ſed a perſonis eccleſiaſticis, prout
ſonant verba illius text.⁊ text.in c.cum eccleſia.iij.q.ij. Secus
autem ſit in laicis ⁊ in rebus prophanis cum maiora priuile-
gia indulgentur rebus ⁊ perſonis eccleſiaſticis,quam laicis.c.
j.de cle.ꝯiug.in ſexto.c.ſi quis preſbyterorum.de rebus.eccle.
16 non alienan.Et ita † in ſpecie qꝺ illud.c.reintegranda. habeat
ſolum locum in rebus eccleſiaſticis, ⁊ perſonis eccleſiaſticis,
non autem in laicis,aut in rebus prophanis,tꝫ gl.or.in c.cum
ad ſedem.in gl.pen.de reſti.ſpolia.⁊ ibi Io.Cal.⁊ d.Abb.Io.ꝺ
ligna.⁊ d.Abb.in d.c.ſepe.d.Ant.de But.in c.querelā.de elec.
Idem.d.Ant.in c.bone.in iij.col.de ap.Pet.de anch.in conſi.
cccxj.inci.Tres dñi magnifici ⁊ illuſtres.in ij.col.Pau.de Caſ.
in l.⁊ ideo.§.neratius.ſ.de ꝯdi.furt.Idem tꝫ Areti.hic in vlti.
col.lꝫ predicta non alleget.⁊ ꝺt do.Alex.hic,qꝺ forte in pūcto
iuris iſtud eſt verius:⁊ ita etiam ꝺt Imo.in d.c.cum ad ſedeꝫ.
Adde qꝺ cum opi.prin.Bar.hoc tꝫ Ang.⁊ Imo.hoc idem tꝫ
Bar.in d.l.ſi.§.ſed cum.in ij.col.C.de fur.Nic.de mata.⁊ Bald.
in l.ij.C.de fur.Ange.in d.l.ſiue autem.§.ſi duobus.⁊ excellens
doctor Ioan.Fab.in §.ſed iſte in vij.col.inſti.de act. Spe.in ti.
de pet.⁊ poſſe.§.j.in ver.quid ſi peto.And.ꝺ baru.Ang.⁊ Io.
de pla.in d.l.ſi coloni.C.de agri.⁊ cenſi.lib.xj. Imo.in d.c.ſepe.
Pau.de Ca.in d.l.⁊ ideo.§.ſi.ff.de ꝯdi.fur.Ange.in ꝯſi.cxvj.in-
cip.Dictus libellus in quo ꝯtineꝛ reſtitutio poſſeſſionis.quē
do.Alex.corrupte allegat,⁊ in ꝯſi.clvij.incip.In predicta qō-
ne vertente interꝯcōe caſtri in j.dubio.do.Alex.in cōſi.cxviij.ij.
vol.In cā ⁊ lite vertente inter antonium in j.col.⁊ in ꝯſ.lxxxix.
v.vol.Excellentiſſimi iuriſconſulti.in ij.col.⁊ in ꝯſi.xciij.v.volu.
incip.In cā ⁊ lite vertente inter ſer.Ioannem.in j.col.Ponde
ra Bar.hic,⁊ in d.l.ſi.§.ſed cum in ſcꝺam velle duo.Primū.qꝺ
qñ poſſeſſio peruenit ad aliquem bona fide nec cām aut tit.ha
buit a vitioſo authore:qꝺ tunc nullum remedium poſſeſſoriū
competit ɔ̄ talem poſſeſſorem ei qui a poſſeſſione cecidit q̄ in
pari cā melior eſt conditio poſſidētis,vt in regula iuris in pa
ri.⁊ d.l.ſiue autem.§.ſi duobus.⁊ ita etiam in ſpecie tꝫ Ang.in
17 d.ꝯſi.cxvj.† Scꝺm qꝺ ad hoc vt competat remedium.c.reinte
granda.eſt neceſſe qꝺ poſſidens habuerit cām a vitioſo autho
re ⁊ ſic res ſit vitioſa quo caſu etiam competebat remediuꝫ.d.
l.ſi coloni.C.de agri.⁊ cenſi.li.xj.facit tex.in d.c.reintegranda.
in verbo ſpoliatis vel eiectis epiſcopis.⁊ in verſ.ꝑ quaſcunqꝫ
18 iniuſtas cās,ſed aduerte quod † ideꝫ Bar.in d.l.ſi coloni.ſi eſt
lectura Bar.tꝫ ſub dubio forte qꝺ imo duplex remedium com
petat ɔ̄ iſtum poſſidentem bona fide qui non habuit cām,vel
titulum a vitioſo authore.Primum vt agatur triticaria per l.
ij.ſ.de tritica.⁊ hoc etiam ſequitur Lud.Ro.hic.Scꝺm reme
dium eſt ex equitate.l.ſi ⁊ me et titium.ſ.ſi cer.pet.l.cum poſſeſ
ſio mea ad te peruenerit equuꝫ eſt vt eam mihi reſtituas oe ex
ea locupleteris.Do.Alex.hic reprehēdit Bar.in vtroqꝫ reme
dio:q̄ remedium.d.l.ſi me ⁊ titium.non hꝫ locum ɔ̄ eum ad
quem res peruenit tit.oneroſo.l.ſi filius.in fi.⁊ l.ſi eum ſeruum
cum gl.ſ.ſi cer.pet.firmant Bart.⁊ alij in d.l.ſi me ⁊ titiū.Pre
terea,vbicunqꝫ haberent parem ti.reus ⁊ actor,tunc repellen
dus eſt actor:q̄ in pari cā potior dꝫ eſſe conditio poſſidentis.
d.l.ſi autem.§.ſi duobus.⁊ per hoc vltimum apparet etiam nō
competere triticariam.Nec obſt.d.l.ij.ſ.de tri.q̄ loquitur qñ
res peruenit cum vitio violentie ad eum qui conuenitur,ita re
ſidet do.Alex.hic.Tu adde quod idem Alex.ſibi ꝯtrius,tꝫ cuꝫ
Bar.in d.l.ſi coloni.quod imo iſto caſu dicta duo remedia cō
petant.ſ.conditio ex l.ſi me ⁊ titium.⁊ conditio triticaria.Ita
tꝫ do.Alex.ſibi ꝯtrius in conſi.xcj.v.volu.incip.in cā ⁊ lite vertē
te inter.Iaco.in vlti.col.⁊ in conſil.ſeq.incip.viſo ⁊ opportune
diſcuſſo proceſſu.in ij.col.eſt verum quod in vtroqꝫ conſil.do.
Alex.ſimpliciter ſequitur Barto.nihil vltra allegans ⁊ nihil
19 addens vnde plus placet illud quod tꝫ hic. ¶† In principa-
li.q.Adde quod ꝯtriam opi.ɔ̄ Bart.quod imo remedium poſ
ſeſſorium quale eſt d.c.reintegranda.competat etiam ɔ̄ poſſi-
dentem cum titu.etiam ad quem res peruenit ſiue vitio.⁊ non
ſolum pro recuperanda poſſeſſione rerum mobilium,ſed etiaꝫ
immobilium teneas pro firmo: quia ex quo actor aſſerit ſe poſ
ſediſſe: ⁊ nunc reperitur poſſeſſio penes reum conuentum:cer
te actor qui fuit antiquior poſſeſſor dicitur re ipſa ſpoliatus,
ergo ante omnia eſt reſtituendus ⁊ non dꝫ admitti aliqua ex-
ceptio ti.vel dominij.l.ſi quis ad ſe fundum.C.ad l.iul.de vi.Et
iſtud procedit in quolibet poſſeſſorio recuperande etiam intē
tato contra illud ad quem vt dixi peruenit poſſeſſio etiam ci-
tra violentiam: q̄ etiam ibi non dꝫ admitti exceptio dñij,ſed
ante omnia eſt reſtituendus,ſm gl.in l.ſi de eo.§.ſi.ſ.eo.Non er
go eſt ꝯſiderandum an reus ꝯuentus poſſideat cum vitio, vt
vult Bar.ſed ſolum dꝫ conſiderari an actor ceciderit a poſſeſ
ſione ſine cauſa: ⁊ tuuc ante omnia etiam eſt reſtituendus re-
medio.d.c.reintegranda.Et ita tenent Hoſtien.Ioā.Cal.Io.
de ligna.⁊ Ant.de But.in d.c.cum ad ſedeꝫ.⁊ ibi late.d.Abb.
in xij.col.⁊ ſeq.d.Ant.in c.ſepe.in pe.⁊ vlti.col.⁊ ibidem domi.
Abb.eod.tit.de reſti.ſpo.do.Abb.in c.ſi diligenti.in iiij.col.de
preſcrip.Lud.Ro.⁊ do.Alex.hic ſibi ꝯtrius ⁊ dicit dom.Alex.
hic,quod pro iſta parte vidit in iudicijs ſepenumero iudicari,
⁊ quod ita obtinuit licet ſubijciat qꝺ magna eſt authoritas
Bart.⁊ ſequa.ꝑꝑ quam authoritatem res ſatis dubia reddiꝛ.
Idem tenet Inno.in c.poſt electionem.ad fin.de conceſ.preb.
Hoff.in ſumma ſua in tit.de reſti.ſpo.in §.ſed ⁊ ſciendum.Ho-
ſti.in ſumma eiuſdem tit.in §.iij.in ver.ſed a conditione.Arch.
⁊ Gemi.in d.c.reintegranda.Lap.de caſte.alleg.liij.incip.Leta
tus ſum.⁊ ita ſepe conſuluit.do.Alex.qui eſt ſibi ꝯtrius in cōſi.
cxvij.ij.vol.incip.viſo proceſſu in cauſa ⁊ lite vertente.⁊ in ꝯſi.
cxcix.ij.vol.incip.viſo.⁊ diſcuſſo proceſſu cauſe vertentis inter
Albertum.in j.⁊ iiij.⁊ v.col.⁊ in conſi.vj.iij.vol.incip.circa pro-
ceſſum cauſe vertentis.in iij.col.ad fi.⁊ in conſi.lxxviij.iij.vol.in
cip.clariſſime doctor ⁊ iuſtiſſime domine.in primo dubio.⁊ in
conſi.xcj.v.volu.incip.In cauſa ⁊ lite vertente inter Iacobum
⁊ in conſi.xcvij.v.vol.incip.viſis his que eleganter ⁊ copioſe in
vlti.col.Et in iſtis conſilijs dicit domi.Alex.quod magis com
a munis opin.eſt contra Barto.[a] contra quem magis commu-
niter tenent doct.⁊ ſecundum iſtam magis communem ego ſe
pius conſului.Pro iſta communi opin.facit text.in d.c.reinte-
granda.in verbo per quaſcunqꝫ iniuſtas cauſas.qui text.con-
cedit generale remedium amittentibus poſſeſſionem ex cauſa
iniuſta, ⁊ ex parte perſonarum paſſiue contra quas concedi-
tur loquitur imperſonaliter.Ad idem text.in d.c.cum eccleſia.
iij.q.ij.nec obſt.text.in d.l.ſiue autem.§.ſi duobus.in quo text.
Bar.hic ⁊ vbiqꝫ ſe fundat.Quia rñdetur ſm do.Abbatem in
locis prealle.ſed ego plenius loquar quod ille tex.loquitur in
petitorio vbi liquebat de quaſi dominio vtriuſqꝫ: ideo potior
eſt conditio poſſidentis, ſed nos loquimur in poſſeſſorio quā-
do actor ſimpliciter ſe fundat in poſſeſſione quam dicit ſe pri[us]
habuiſſe ⁊ ab ea ſine iuſta cauſa cecidiſſe: tunc debet obtinere
in poſſeſſorio in quo petit ſe reſtitui,cuꝫ ſpoliatus ante oīa ſit
reſtituendus,⁊ ſibi non obſtat exceptio tituli ſeu dñij.d.l.ſi qs
ad ſe fundum.⁊ ſic tunc non debet eſſe potior conditio poſſi-
dentis ꝑꝑ antiquiorem poſſeſſionem agentis qui ſine cauſa ce
cidit.⁊ ideo ante omnia debet reintegrari.Pro iſta ſol.bene fa
ciunt verba Bart.in l.ſi.in xiiij.col.C.de edi.diui Adria.tollen.
que formaliter do.Alex.hic in vlti.col.Item ad iſtam ſol.ad-
de Bal.in l.quoties.C.de rei ven.Ioan.And.in addi.Spec.in
titu.de cauſa poſ.⁊ proprie.§.nunc videndum.in vlti.colum.
20 ¶† Item circa illud quod tetigi.ſ.quod remedium.d.c.rein-
tegranda.ſolum competat perſonis eccleſiaſticis pro recupe
randa poſſeſſione rerum eccleſiaſticarum vel ꝓpriaruꝫ.Adde
ꝙ ꝯtrium eſt verius,⁊ ita quotidie practicatur qꝺ procedat ēt
in laicis ⁊ rebus ꝓphanis ex quo militat ratio illius text.qui
emanauit ad finem corrigendi peccatum, ne quis cum aliena
iactura locupleꝛ in perniciem anime ſue.c.ſepe.de reſti.ſpo.Un
de dꝫ obſeruari etiam in foro ciuili rōne peccati corrigendi ꝑ
21 not.per gl.in reg.poſſeſſore.de reg.iur.in vj.vbi † gl.vult qꝺ lex
canonica emanans ratione peccati corrigendi ſeruanda eſt ēt
in foro ciuili, ꝓut etiam tꝫ Bart.in l.priuilegia.C.de ſacroſan.
22 eccle.Item vbi † tractatur de fauore animarum dꝫ fieri exten
ſio ēt iuris penalis, vt not.gl.in c.ſciant cuncti ⁊ in fi.de elec.in
vj.Bar.in auth.ſacramenta puberum.C.ſi aduer.ven.Et iſtaꝫ
opi.ꝙ remedium.d.c.reintegrāda.hēat locum ēt in laicis ⁊ re
bus prophanis,tñt Rapha.hic.⁊ do.Alex.remiſſiue,⁊ latius
Lu.Ro.hic, ⁊ ꝺt.d.Alex.qꝺ iſta opi.in practica obſeruatur ⁊
ꝙ ſepe vidit ēt obſeruari ꝓut ēt Imo.in d.c.cuꝫ ad ſeden.Idē
tꝫ Bar.in d.l.ſi coloni.ad fi.referens ita velle Io.an.in d.c.cuꝫ
ad ſeden.in nouel.ſed voluit allegare in d.c.ſepe poſt Inn.ibi
vbi ēt idem tenet Ant.de Bu.⁊ in d.c.cuꝫ ad ſedē.Ang.in ꝯſi.
clvij.incip.In predicta qōne.inter cōe caſtri vbi ꝺt communi-
ter teneri ꝙ in d.c.reintegranda.nihil ſpecialitatis ſit in rebus
eccleſie.Idem tenet do.Alexā.in multis conſilijs in conſil.l.ſ.
vol.qꝺ

a ¶ Magis cō munis opi.ɔ̄ Bart.Adde vltra ea q̄ po nūt h doct.ꝙ hāc eandem opi.tꝫ Soci.in ꝯſi.lxxxix.col.ſi.ī ſi.⁊ in cōſil.cclxxvj.col.v.ꝟ.quanto videdū eſt,⁊ in co.ſe.⁊ ibi late de intellectu.d.c.reintegrādā.

vol.qꝺ incipit,viſo ⁊ diſcuſſo ꝓceſſu caſu vertentis inter nicolaū.in j.col.in ↄſ.cxviij.ij.vo.viſo ꝓceſſu in cā ⁊ lite vertēte: in ij. col.⁊ in ↄſil.cxcix.ij.vol.viſo ⁊ diſcuſſo ꝓceſſu.in j.col.vbi ꝺt qꝺ ita tʒ ſtylus ⁊ cōis obſeruātia,vt eſt ſatis notoꝛiū. ⁊ eſt ēt ꝺ iure ſm eum ⁊ in ↄſi.vj.iij.vol.Circa ꝓceſſum. in iij.col. vbi ꝺt qꝺ ita ſepenumero ſeruari vidit in practica.⁊ in ↄſ.xcj.v.vol.inci. in cā ⁊ lite vertente inter Jacobum.⁊ in ↄſi.xciiij. v.vol. incip. viſis ⁊ ſepius recēſitis.in pe.col.ad fi.⁊ ſeq.vbi ēt ꝺt qꝺ iſta eſt cōis opi.⁊ cōis obſeruantia.Ita tene ↄ̄uis Are.hic in vlt.col. ⁊ ꝺ.Abb. in ꝺ.c.cum ad ſedem. dicant qꝺ qn̄ ↄuenitur poſſeſſoꝛ bone fidei tunc vr̄ ceſſare rō pacti.ſed certe poſtꝙ̄ reo ↄuēto ↄſtiterit de mala fide authoꝛis ſui militabit ↄ̄ eum rō pacti

23 c.illud.⁊ c.fi.de preſcri.¶ † Item aduerte inquantum Bart.h̄ ⁊ in ꝺ.l.fi.§.ſed cum in ſcꝺam.C.de fur.tʒ qꝺ auth.male fidei ſicut coꝛrigit in preſcriptione ita ēt coꝛrigat in publiciana,⁊ ſicut mala fides authoꝛis nocet ſingulari ſucceſſoꝛi quo ad preſcriptionem.ꝺ.auth. male fidei. ita ēt impedit ne cōpetat publicia. Quia qui non poteſt preſcribere non habet publicia.l.eum qui in prin.ff.de publicia. ǵ ſicut non haberet publicianā ſi caderet a poſſeſſione: ita eius poſſeſſio non perferꝫ. ita ꝺt Bar.hic.Contrarium tʒ ipſemet Bar.in ꝺ.l.eum qui.§. ꝑtoꝛ ait,vbi ſequēdo Jac.de Are.tʒ qꝺ lʒ mala fides authoꝛis noceat ſucceſſoꝛi quo ad ꝑſcriptionē:nō tn̄ noceat quo ad publicianam,⁊ lʒ auth.mala fidei.coꝛrigat in preſcriptione: non tn̄ coꝛrigit in publiciana.⁊ ita ēt tʒ gl.in c.abbate ſane.in ꝟbo dn̄i.de re iudi.in vj. Bal.Ang.⁊ antiqui.in ꝺ.§.pretoꝛ ait.cum alijs ↄcoꝛ.hic adductis per do. Alex.qui ꝺt iſtud cōiter teneri.⁊ ita ēt tʒ ꝺ.Alex.in ↄſ.lxxxix.v.vol. incip. excellentiſſimi iuriſconſul.in iij.col.⁊ ita ēt tʒ Raph.Cu. in l.Pompo.§.cuʒ qs.

24 ꝯ.eo.vbi ꝺt habuiſſe de facto.Et ſi diceretur:† qꝛ preſcriptio ⁊ pu

25 blici.equiparanꝫ.ꝺ.l.eum qui.in prin.⁊ ibi Bar.no.ǵ † ēt in materia coꝛrectoꝛia coꝛrectio in vno ex equiparatis ēt coꝛrigit in alio ꝓut tʒ Bart. in l.marcel.in prin.ꝭ.ad tre.⁊ in l.ij.ꝭ.de leg.j. poſt gl.in l.ſi quis ſeruo alieno ſua ſerit.C.de fur.⁊ in l.qꝺ vero ↄ̄.ff.de legi.Qꝛ rn̄det foꝛmaliter Bal.in ꝺ.§.pretoꝛ ait.ad fi.qꝺ ꝑ auth.malefidei.non tollitur,nec coꝛrigiꝫ preſcriptio: ſʒ bene pꝛolongatur ad lx.annos.ǵ per hoc nō impediꝫ publiciana.vt

26 l.ſi ego.§.j.ff.de pu.† vbi publiciana cōpetit ꝓ ſeruitutibꝰ hn̄tibus cām diſcontinuam,in quibus non pꝛohibeꝫ omnino preſcriptio:ſed pꝛolongaꝫ in longiſſimum tp̄s.l.hoc iure.§.ductꝰ aque.ff.de aqua quotidi.⁊ eſti.⁊ eſt gl.magiſtra.in l.ſeruitutes. magna in prin.ꝭ.de ſerui.⁊ iſtam ſol.ſibi appꝛopꝛiat Lu. Ro. h̄.dicens non eſſe tacituʒ a maioꝛibus noſtris.⁊ ita ēt tʒ Bal. in l.ancille.in ij.col.ad fi.C.de fur.ſequitur Arer.hic ⁊ Rapha. Cu.in ꝺ.l.Pompo.§.cum quis.Sed caue qꝛ errant circa.ꝺ.l.ſi ego.§.j.In qua principaliteꝛ ſe fundant:qꝛ ille tex.ſolum hʒ locū in ſeruitutibus hn̄tibus cām ↄtinuam:ita expꝛeſſe intelligit Bar.in l.iij.§.ex ↄ̄rio.in j.col.in fi. vbi dixi,ꝭ.eo.⁊ idē Bart.in l. iuſto.§.non mutat.ꝭ.tit.j.Poſſet vltra ſcribentes aliter rn̄deri,

27 qꝺ † illa equiparatio preſcriptionis ⁊ publiciane ꝓcedit affirmatiue:qꝛ vbi hʒ locū preſcriptio affirmatiue, hʒ ēt locum publicia.⁊ ita ꝓpꝛie loquiꝫ tex.in ꝺ.l.eum qui.in prin. ⁊ ibi Bart. Sʒ iſta eqparatio nō ꝓcedit negatiue:qꝛ a q̊ remoueꝫ preſcriptio non tn̄ remoueꝫ publici.ſʒ Bal.i l.nihil.C.de vſuc. ꝓ her. ⁊ Bal.in l.j.in.iij.co.C.ſi plu.vna ſen.ꝺ.Alex.in l.j.§.hec q̄ ꝺ ſeruis.in fi.ꝭ.e.¶ Ego in ↄ̄riū ſoleo allegare duos text.expꝛeſſos ꝙ iſta eqparatio ēt negatiue ꝓcedat,nō cōpetit preſcriptio:ǵ nec publicia.tex.in l.ſiue aūt.§.hec act. ⁊ in l.traditionem.ff.de publi.Tn̄ ad tex.in ꝺ.§,hec actio, pōt bene rn̄deri qꝺ ꝓcedat qn̄ res eſt effecta vitio reali,puta furti,vel fuge : tūc ſicut ꝓhibeꝫ vſucapio vel preſcriptio ꝑꝑ vitiū reale:ita ēt ꝓhibeꝫ publiciana.⁊ in iſto caſu.ꝺ.Alex.ſaluat Bart.h̄, ꝙuis de predictis non faciat mentioneʒ.¶ Ultimo vltra ſcriben.aduerte inquātū Bar.arguit hoc mō:iſte nō pōt preſcribere ꝑꝑ vitiū authoꝛis.ꝺ.auth.male fidei ita nec hʒ publicia.ǵ ēt eius poſſeſſio nō preferꝫ.⁊ ſic ēt ſe tueri non poterit in poſſeſſione. Iſta argumētatio Bar.nō vr̄ eſſe bona lʒ doc.nō aduertāt:qꝛ facilius dʒ cōcedi qꝺ quis ſe tueaꝫ in poſſeſſione quā hʒ ꝙ̄ qꝺ habeat publicianā ꝓ ea recuperāda,cū facilius ↄcedaꝫ retentio ꝙ̄ petitio.l. j.§.ꝓinde.ff.de var.⁊ exoꝛd.cog.⁊ c.de eulogijs. xviij. diſt.⁊ ita. habes perfecte examinatam iſtam vtilē ⁊ quotidianam qōnē

28 ¶ † Secundo principaliter eſt videndum : qꝛ non ſemper poſſeſſoꝛia remedia competunt. Iteʒ qn̄ aduerſarius obtinuiſſet in poſſeſſoꝛio , ⁊ ſic neceſſe eſt agere rei vendi.rōne dn̄ij, ⁊ valde difficilis eſt ꝓbatio dn̄ij ſm gl.⁊ doc.in l.cum res.C.de pꝛobat.qn̄o poterit ꝓbari dn̄ium.Bar.hic pꝛimo ponit practicā, deinde tradit quatuoꝛ no.modos pꝛobādi dn̄ium.Pꝛimo per occupationem de iure gen.in rebus que ex earum qualitate apparent in nullius bonis eſſe.Secundo in rebus tributarijs vacantibus ſeu neglectis biennio.l.qui agros.C.de omni agro deſer.lib.xj.Tertio ꝑ bānimenta facta officio iudicis,aſſignatis certis terminis: qꝛ nullo cōparente ſatis ↄſtat rē in nullius bonis fuiſſe.arg.l.locoꝛ.C.de omni agro deſer.li.xj.⁊ l.ſi eo tp̄e. C.de re mi.pig.Quarto ꝓbādo dn̄m habuiſſe rem ꝓ derelicto. l.j.⁊ ij.⁊ fi.ꝭ.ꝓ derelic.¶ Circa practicā Bar.qꝺ agens rei ven. ad librū quem ſemel poſſedit,faciat poſſeſſionē,qꝺ tali tp̄e poſſedit illū librū.⁊ tunc ēt antea in nullius bonis erat , quo pꝛobato ꝓbat dn̄ium ſuum per regulā iuris gentiū.q̄ ↄcedit occupanti illud ꝙ in nullius bonis eſt.⁊ ꝺt Bart.idem eſſe in rebꝰ immobilibus. Adde qꝺ eandē practicā ponit Bart.in l.rē alienā.in ij.col.in fi.ꝭ.de pig.act.⁊ in l.iij.ꝭ.tit.j.⁊ in l.nā ⁊ ſi fur. i ꝓn. ꝭ.ſi cer.pet.⁊ in l.ſi duo.ad fi.prin.ꝭ.vti poſ.Iſta practica Bar. plane ꝓcederet qn̄ aduerſarius ↄfiteꝛꝫ dictā poſſeſſionē ⁊ ſic qꝺ ꝑ appꝛehenſionē acqſiuerit dn̄iū.alias in libꝛo q nō naſciꝫ, ſed artificio hominis ↄſtat qualitas nature,repugnat qꝺ dicaꝫ in nullius bonis,cū naturalr̄ ſit ſcribentis,vel faciētis ſcribere.l.qua rōne.§.litere.ꝭ.de acq.re.do.⁊ §.litere.inſti.de re. diui.ideo tunc dʒ diſtingui.vt ꝭ.per Bar. ¶ Circa pꝛimum membꝛum Bar.in occupatione rerum q̄ ex eaꝝ qualitate apparēt in nullius bonis,vt in lapillis,⁊ geminis inuentis in litoꝛe maris,⁊ in inſula in mari nata:in feris,⁊ ſimilibus, qꝺ efficianꝫ iure gentium pꝛimo occupanti. Secus eſt in rebus quo non natura ſed artificio ↄſtant vt domus fabꝛicare pꝛedia culta animalia manſueta ⁊ alie ſpecies facto hominis ꝓducte. In hoc dʒ qs credere eſſe alienum qꝺ ſuum nō eſt l.fi.C.vnde vi. Adde

29 qꝺ † per iſta decidit no. Bal.in l.j.in j.col.ff.de re. diui. quod ſi aliquis in quoddā nemoꝛe inuenit ſacculuʒ pecunie, vel annulū pꝛetioſum,aut ſimilē rem nō pōt de iure nec cū bona ↄſcientia ſibi retinere,ſed dʒ preſentare ep̄o loci qui ſi nō inuenit ad quē pertineat,dʒ in pauperes erogare. auꝫ. omnes peregrini, C.com.de ſucceſſio.refert ⁊ ſequiꝫ Alexā. hic , qui addit ꝙ iſta fuit deciſio Hoſti.⁊ Jo.And.in c.cum tu.de vſu. lʒ Bal.nō allegeꝫ.Tu adde de hoc tex.no.⁊ melioꝛem de iure in l.falſus.§. qui alienum.ff.de fur.⁊ gl.in c.ſi qd inueniſti.xiiij.q.v.⁊ glo.in c.

30 fi.⁊ ibi no.do. Abb.de fur.Idē ꝺ. Abb.† in c.cum dilecti.de accu,⁊ in c.dudū.ij.in vj.col.de elec.⁊ in ſimili gl.in vſurario qn̄ incertū eſt a quibus vſuras extoꝛſerit an ↄſignande ſint ep̄o . vt in pauperes diſtribuat gl.in c.qꝛ fruſtra.de vſura.Adde etiam

31 Jo.de Jmo.⁊ do. Alex.in l.interdū.§.j.ꝭ.eo. ¶ † Item not.diligenter illud qꝺ ꝺt Bar.in fundis vel pꝛedijs qui fuerunt antiquitus culti , non dʒ preſumi quod in nullius bonis ſint. Innuit Bar.qꝺ res immobiles q̄ nunquam apparēt fuiſſe culte , nec extāt aliqua ſigna antique culture. cenſeri debēt in nulliꝰ bonis eſſe,⁊ ſic pꝛimo occupāti ↄceduꝫ.⁊ ad hoc adde Bal.i rub.ex de preſcri.in iij.col Sʒ Pau.de Ca.in l.j.in prin.ꝭ.eo.in

32 vna lect.tʒ qꝺ † res immobiles q̄ ſunt intra territoꝛiū vel diſtrictū alicuius ciuitatis vel regni quāuis inculte vel herbide ſint nō tn̄ ↄceduꝫ pꝛimo occupanti.ſeu ſunt ꝓpꝛie illius ciuitatis vel regis.l.ꝙ in litoꝛe.ꝭ.ti.j.Cōtra Pau.tʒ Are.in ꝺ.l.j.in prin. in ij.no.qꝛ qn̄ non extat memoꝛia qꝺ ꝑdicta bona fuerint ꝑ aliquē culta neqʒ occupata,certe diceꝫ eſſe in nullius bonis, nō autem dn̄r populi,vel principis:q̊ ↄceduꝫ pꝛimo occupanti. ⁊ ita ꝺt ſe ↄſuluiſſe in ciuitate Mantue in cā do.Epiſcopi mātuani.ſ.qꝺ in conceſſione ſibi facta per Imperatoꝛem de certa curte vel de certo territoꝛio intelligaꝫ ↄceſſiſſe terre herbide ⁊ inculte intra dictos ↄfines exiſtentes in quibus nō apparēt aliqua ſigna alicuius veteris culture,qꝛ cēſetur fuiſſe ceſaris cum non reperiaꝫ particulariter fuiſſe in bonis alicuius priuati,⁊ non cenſeꝫ illius ciuitatis nec illius principis , ꝓut ꝺt Pau, Ita etiam refert ⁊ tʒ idem Areti.⁊ ita ↄſuluit idē Are. in ↄſi.xv.incip.Reuerendiſſime dn̄e. Crederem qꝺ in practica ſeruaꝫ opinio Pau.qꝺ terre herbide ⁊ inculte cenſeantur illiꝰ principis qui eſt dn̄s illius ciuitatis in cuius territoꝛio ſicte ſunt ꝓut late etiam ſequunꝫ Moder.ſenenſ.in ꝺ.l.j.in prin.in ij.

33 col.⁊ ſeq.ad quo te remitto. ¶ † Circa ſm modum pꝛobandi dn̄ium qn̄ pꝛedia tributoꝛia per biennium neglecta vacarunt per l.qui agros.C.de omni agro deſer.lib.xj. Et per hoc infert Bart.ad peruſinos qui habent omnia pꝛedia tributaria communia, Adde ꝙ idem tenet Bar.in l.ſi de eo.§.j.ꝭ.eod.ibi tn̄ ꝺt Bart.in contrarium foꝛtiter facere.l.vnicam.C.de vſuca.trāſfoꝛ.vbi text.dicit eſſe differentiam pꝛedioꝛum tributarioꝛum , ⁊ non tributarioꝛum.⁊ aliter non rn̄det Bar.ad illum tex. Tu reſponde quod Bart. hic loquitur in pꝛedijs tributarijs que relinquuntur inculta ⁊ deſerta,in eis eſt ſpeciale vt per lapſuʒ biennij perdatur poſſeſſio ⁊ dn̄ium vt indemnitati tributoꝛum conſulatur. Alias ſecus eſſet pꝛout etiam dicunt Ange, Imo, ⁊ latius Lud.Ro.in ꝺ.l.ſi de eo.§.j.⁊ Ang.in ꝺ.l.vni. in fi.C.de vſucap.trāſfoꝛ. Adde etiam qꝺ idem ꝙ Bar.hic.tʒ etiaʒ Bal. in l.nō ignoꝛabat circa medium.C.ad exhi.Sed in eo qꝺ dicit Bar.de peruſinis eū repꝛehendit Ange,⁊ Jmo.in ꝺ.l.ſi de eo.

§.j.q2 illud qd dr̄ in d.l.q agros.eſt ſpāle fauore fiſci cui tributa
debet̄:q̊ illud priuilegiū nō dz extēdi ad alias ciuitates, vt eſt
Peruſinū.q̄ loco p̄ncipis hr̄, vt l.eū qui vectigal. ĵ.de verb.
34 ſig. † Sz ad hoc facilior eſt rn̄ſio vt ēt ibi dt Lud.Ro.q2 ciui-
tas peruſina a ſummo Pontifice ꝛ Imperatore hz priuilegia
libertatis, vt non ſit ſubiecta nec Pape nec Imperatori ſm
Bar. in l.neqz dorotheum.C.de decu.lib.x.ꝛ eundem Bart.in
l.fi.ff.ne qd in lo.ſac,ideo hz fiſcū ꝛ loco principis in ſuo terri-
torio,vt ingt Bar.in d.l.fi.ne qd in loc.ſa. Itē adde qd Bal.in
c.i.in j.not.de preſcr.dt ꝫ Bar.facere.l.cenſualis. C.de dona. ꝛ
tex.expreſſum in d.l.vnica.tranſfor.poſtea tz ꝙ ſi nemo in illo
biēnio ſoluit tributū nō ſufficit bienniū. ſed ſi nouus poſſeſſor
ſoluit tributa:tūc preſcribit per bienniū qd eſt no. dignum ſm
eum. Tu pondera ꝙ Bar.ꝛ doc.hic volunt per d.l.qui agros
ꝙ ſi habens predia tributaria ſteterit per duos annos negli-
gens ꝙ ea non coluerit ꝙ priuatur poſſeſſione ꝛ dn̄io ipſo iu-
re. Tu dic in ꝯriū fortiter ſtringere tex.in d l.qui agros.in fi.
vbi dt elapſo biennio omnis poſſeſſionis ꝛ dn̄ij carebit iure.
35 † Pondera illud verbum carebit, ꝙ cum ſit futuri tpis non in
telligit̄ ipſo iure,ſed mediāte ſnīa. Iſta doctrina cōis gl.ꝛ doc.
in l.in criminali.C.de iur.ſ.om.iud.ꝛ in l.iubemus. §.ſane.C.de
ſacroſan.eccl.gl.ꝛ doc.in c.ſi diligenti.de fo.cōpe.niſi rn̄deas ex
doctri.valde no.quā tradit Io.Cald.in ꝯſi.x.poſito ſub rub. d
ver.ſig.inci.futurum tp̄s inducit.ꝛ in ꝯſil.vj.poſito ſub rubr.de
feu.incip. An ex incuria ꝛ negligentia ad fi.vbi not. limitando
predictā regulam dt qd verbū futuri tpis.qn̄ de ſui natura eſt
priuatiuū importat ipſo iure,ſicut eſt verbum careat,cadat. ꝛ
ſimilia habentia priuationem annexam, put de verbo careat.
eſt gl.in puidendum.C.de poſtu. in gl. parua in verbo careat.
q̄ intelligit ipſo iure.ꝛ gl.in c.nihil.ꝛ ibi do. Abb.in v.col.no.d
elec.ꝛ illā gl.in d.l.prouidendū.ēt ſequunt̄ Ang.ꝛ Rapha.Cu.
hic. Contra iſtā doctri.tn̄t Semi.in c.diſpendia.in prin.de re-
ſcrip.in vj.in iij.ꝛ iiij.no.per illū tert.vbi tert. poſt ṽbū careat,
addit nec pceſſus valeat qd nō oportebat addere ſi illud ver-
bū careat de ſe iportaſſet ipſo iure. Idē ēt no.tz do. Matheſi.
quē videas in no.cxij. Breuiter iſta opi.quā ego teneo ꝫ Bar.
37 ꝛ doc.vr̄ eſſe mitior. Quā ꝯfirma:† q2 lex in dubio nunꝙ preſu
mit̄ priuare niſi mediāte iudicis miniſterio, ideo requirit̄ ſnīa
ſm Bal.in auth.qui ſemel.in j.col.C.qn̄o ꝛ qn̄ iud. ꝛ in l.q̄ ex re
lationibus.in fi.C.de legi. Difficile tn̄ eſſet in practica obtine-
re ꝫ Bar.ꝛ doct.quibus nemo ꝯdicit niſi vt ſ.retuli.ꝛ ita ha-
38 bes expeditū ſm modū Bar. ¶ † Circa tertiū modū p publica
pclamata facta officio iudicis aſſignatis certis terminis vt h
p Bar. Adde facere illud qd no. Ange.in repe.l.ſi vacantia.in
v.col.per illū tex.C.de bon.vac.lib.x.vbi tz ꝙ p talia pclamata
nemine poſtea cōparente pbari pōt bona eſſe vacātia.ꝛ ſic ad
neminē pertinere tanquā vacantia eſſe delata fiſco. Sed certe
put ēt dt do. Alex.ille tex.potius pbat ꝯriū preſertim in ṽ-
bo monumentoꝝ.vbi alia interueniūt vltra pclamationes vt
ibidem per gl.Raph.ꝛ Ludo.hic dn̄t qd illud qd tz Bart. de
pclamationibus, non vr̄ bene pcedere q2 vox p̄conis paucis
innoteſcit.auth.q ſemel.C.qn̄o ꝛ qn̄ iud. ſed pcederet qn̄ ppo-
nerent̄ de hoc edicta in locis publicis,iuxta.l.ſed ꝛ ſi pupillus.
§.pſcribere.ſ.de inſti. Vel ſm do. Alex.qn̄ p iudicē mitterētur
nn̄cij ad ingrendū a vicinis illius loci,an alius vnꝙ fuerit dn̄s
vel poſſeſſor.per doc.ipſius Bar.in l.in illa ſtiplone ſi calēdis.
ad fi.ĵ.de verb.obli. Sz Imo.ꝛ Lud.impugnāt iſtā doc. Bar.
q2 iſta pbatio de neceſſitate nō ꝯcludit put reqrit̄. l.neqz nata
les.C.de pb.ꝛ c.in preſentia.ex̄ e. Et ad d.l.locoꝝ.de omni agro
deſer.lib.xi.C.rn̄dēt ꝙ ibi eſt ſpeciale in predijs tributarijs ne
remaneāt inculta fauore fiſci,vt dictū eſt.ſ.in precedenti ꝯclo-
39 ne.† A-e.h ēt reprehendit Bar.alio fundamēto: q2 ꝙ ſtatuat̄
alicui terminus ad agendum, vel allegādū de iure ſuo nō pōt
rr̄ fieri.vt l.j.C vt nemo inuit⁹.plene Bar.in l.titia.ĵ.de accu.ꝛ
l.papi.§.ſi is q ſ.de inof.teſt. Niſi qn̄ ſubeſſet aliqua iuſta cā.vt
p Spec.in tit.de emp.ꝛ ven.§.nūc dōm. ad fi. p Io.de Imo.in
l.de pupillo.§.ſi is cui.ſ.de ope.no.nū. Sed in pposito nr̄o iſta
non vr̄ eſſe iuſta cā ſtatuendi terminum p pclamata ad hoc vt
aliqs facili⁹ poſſit pbare ſe dn̄m cū iſtud nō reperiat̄ iure cau
tū ꝛ videat̄ eſſe ꝯ equitatē. Sz ad hoc tu potes rn̄dere ſubeſſe
iuſtā cām de dn̄ia rerū remaneant in incerto.l.j.ĵ.de vſuc. Bre
uiter tene ꝯclonem. Bar.eo.q2 fundamentū iſtius eſt negati-
uū.ſ.qd res illa nō fuerit in bonis alicuius. Sed ego habeo ꝙ
negatiua q̄ eſt fundamentū alicuius pbat̄ p diſcuſſionē factaz
officio iudicis per quā nihil reperit̄.l.cū quidā.§.fi.ꝛ l.ſeq.in ṽ-
bo explorandum.ſ.de leg.iij.firmat Bar.in d.l.in illa ſtiplone
ſi Calendis.ante fi.vbi plene dixi. Item ex quo nemo cōparet
in terminis in bāno publico aſſignatis.vr̄ haberi illa res p de
relictis.p illud qd in ſimili dt glo.no.in l.pretoris.in princ.ſ.de
dam.inſe.vbi gl.dt qd q expectat ſm decretū vr̄ habere rē p de
relicta.ꝛ ſic teneas ꝯclonem Bar. ¶ † Sz vltra ſcribentes in-
quātū Bar.dt in certis terminis aſſignatis ꝛ nō dclarat quot
aut qbus. Adde regulā no.q̄ hoc declarat quā tradit Ang.in
§.ſi qs aūt nō implēs.in aut.de her.ꝛ fal.colla.j. Ubi tradit hāc
ſolēnē regulā qd iudex nō pōt alicui ſtatuere terminū agendi,
vel docēdi de iure ſuo,niſi ſaltē bina monitio interueniat, ꝛ ſic
niſi iudex ſaltē bis eū monuerit:alias per lapſum termini non
excluderet̄. Iſtā regulā ſequit̄ Ang.d Are.faciēs de ea magnū
feſtū in trac.malefi.in ṽbo necnō ad q̄relā. d.Bar.vero.in cau.
clij.ſequit̄ ſimpl̄r do. Alex.reputās iſtā doctrinā eſſe ſing.in ꝯſ.
cviij.j.vol.incip.viſo themate ꝛ diligēter ꝯſideratis verbis ad
fi. Pro iſta regula adde tex.in l.impuberibus.§.fin.in ṽbo edi-
ctus.ſ.de ſuſp.tut.ꝛ tex.in §.ſi qs aūt p redēptione.in auth.de
eccl.titu.colla.ix.quē ibi Ang.ad hoc no.tn̄ Ang. ibi hoc non
firmat,ꝛ bene ſm dn̄m Alex.ſi ꝯriū.in l.fi.in j.col.ſ.de fer. Si
militer Lud.in l.ꝙ diū.iij.ff.de acqui.her.multis rōnibus cona
tur dānare dictā regulā Ang.ſubijcit tn̄ qd in qōne d facto nō
potuit tm̄ clarare qd iudex voluerit in iudicando ab illa regu-
la recedere,ꝛ bene fecit:ꝛ per iſta habes vt puto multum vtili
ter expeditam iſtam doctrinam Bar.

De vſucapionibus. Lex xv.

1 ☞ In capto ab hoſtibus concurrunt due fictiones.
2 Poſſeſſio eſt triplex.
3 Aduerſatiua qd ſi,denotat diuerſum factum ꝛ diuerſum ius.
4 Captus ab hoſtibus in vita deſijt poſſidere.
5 In vſucapio.requiritur poſſeſſio ꝯtinuata.
6 Heres non debet eſſe melioris conditionis quam defunctus.
7 Ea que ſunt facti,poſtliminio non continentur.
8 Fictio ad hoc vt locuz habeat ꝛ retrotrahatur requiritur habilitas duorum extremorum.
9 Hereditas iacens poteſt vſucapionem ceptam complere.
10 Si aliqui teſtium dicunt aliquid factum ante vſucapionem,ꝛ alij poſt poſſunt reduci ad concordiam.
11 Citatio ad audiendam ſententiam tali de die ante nouo, quomodo intelligatur.
12 Per captiuitatem perdit quis poſ.rerum quas per ſe poſſidebat.
13 Tres rationes quare captus ab hoſtibus perdat poſſeſ.rerū quas poſſidebat ante captiuitatem.
14 Dominium non perditur per captiuitatem.
15 Lex nō ita operatur circa ea que ſunt facti,ſicut circa ea que ſunt iuris.
16 Per captiuitatem interrumpitur vſucapio.
17 An in poſſeſſis p ſeruū vel alium etiam ex cā nō peculia.interrumpatur vſucapio per captiuitatem domini.
18 Heres nō pōt habere plus iuris quam ipſe defunctus.
19 Uz argu.de fictione poſtliminij ad fictionem legis cornelie.
20 Ubi in fictione tranſlatiua de tpe ad tempus nō reperitur habilitas extremorum,ibi lex non fingit.
21 Uſucapio in peculiaribus ante captiuitatem inchoatam,per captiuitatem non interrumpitur.
22 In peculiaribus dn̄s ignorans poſſidet ꝛ preſcribit.
23 Sine poſſeſſione vſucapio non procedit.
24 Reuerſus in ciuitatem fingitur ſemper fuiſſe in ciuitate, ꝛ in conſequentiam poſſediſſe.
25 An ad vſucapionem ſufficit ſola detentatio.
26 Si ſeruus capti ab hoſtibus emit ex cā peculiari rem aliquaz, interim ius vſucapionis dr̄ eſſe in pendenti.
27 Ius vſucapionis ꝛ dominia rerum ꝛ omnia iura captiui ſtant in ſuſpenſo.
28 Hereditas in quibuſdam ſuſtinet vicem perſone.
29 Hr̄ditas iacēs an cōprehendat̄ a ſtatuto cridarū diſponenti quē debere cōparere cum iuribus ſuis intra certum tempus.
30 An in poſſeſſis per ſeruū vel aliū nomine dn̄i ex cā nō peculiari perdatur poſſeſſio per captiuitatem,qn̄ ante captiuitatem domini ceperunt poſſideri.
31 Quando licet ſumere arg.ex legibus correctis.
32 An ſit licitum arguere ex legibus habentibus plures ꝛ varios intellectus.
33 Etiam voluntarie abſens preſumitur ignorare ea que fiunt in ciuitate.
34 In his que veniunt in conſequentiaz an requiratur habilitas vt fictio interueniat.
35 Seruus vel filius an extra cām peculiarez acquirant domino ignoranti.
36 Ueritas ſepius examinata magis explaneſcit.
37 Seruus non pōt poſſidere ſed nudā tenutam ſolum habere.
38 Captus ab hoſtibus nec eius ſeruus non poſſunt poſſidere.

Duplex